Yoac kekehagocac Dzadzahac gboria nga Mitiyegec

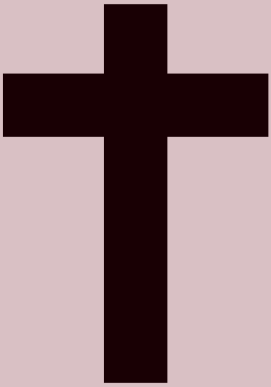

The New Testament and Psalms in the Dedua Language of Papua New Guinea

Yoac kekehagocac Dzadzahac gboria nga Mitiyegec

The New Testament and Psalms in the Dedua Language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Dedua long Niugini

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

℗ 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dedua

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
19b7c48c-f4ce-5007-838d-58f01dc01ecc

Contents

MATAIO 1
MAREKO 78
RUKA 124
YOHANE 204
APOSORO 261
ROMA 336
1 KORINTI 374
2 KORINTI 409
GARATA 431
EFESO 444
FIRIPI 456
KOROSAI 464
1 TESARONIKE 472
2 TESARONIKE 479
1 TIMOTEO 483
2 TIMOTEO 493
TITO 500
FIREMONG 505
HEBIRAIO 507
YAKOBO 534
1 PETORO 543
2 PETORO 553
1 YOHANE 559
2 YOHANE 568
3 YOHANE 570
YUDA 572
YOHANEAC KPEFING 575

Mataio
Yeng Yesuac Siduc Gombung Ohoec

1 Yesu Kristoarunac fingecsahe amma fingeceregec, imocac
yofi ohogec. Yesu ye Dawidiarunac nga Dawidi ye Abrahang-
garunac.
2 Abrahang ye Isakaac mama. Isaka ye Yakoboac mama.
Yakoboarunac Yuda nga dacmunafora.
3 Yudaac medahora Perese nga Dzera fingeroc, yereac
nonggongira Tama. Anu Perese ye Hesoronggac mama nga
Hesorongngo Ranggac mama.
4 Rangngo Aminadaac mama, Aminadango Nasonggac
mama nga Nasongngo Sarmonggac mama,
5 Boas ye Sarmong nga enema Rahabaarunac. Boasi ye
Obedac mama nga nonggea, imoc Ruti. Nga Obedngo Isaiac
mama.
6 Isaingo ngictau Dawidiac mama, Dawidingo Saromoac
mama yeac nonggea ye warac Uriaac enema kefec.
7 Saromo ye Rehoboanggac mama, Rehoboang ye Abiaac
mama nga Abiaarunac Asafa.
8 Asafa ye Yosafataac mama, Yosafatango Yoranggac mama
nga Yorang ye Usiaac mama.
9 Usiango Yotanggac mama, Yotang ye Ahasiac mama nga
Ahasi yearunac Hesekia fingerec.
10 Hesekiaarunac Manasse fingerec, Manassearunac
Among, Amonggarunac Yosia fingerec.
11 Yosia yearunac Yekonia nga munafora fingecgec. Yeni
Babirong bangecfu meyunu kenggec, naso imohai fingecgec.
12 Yeneac ngadeu Saratiere fingerec, ye Yekoniarunac. Nga
Saratiere yearunac Dzorobabe.
13 Dzorobabearunac Abiudu, Abiuduarunac Eriaking, Eri-
akinggarunac Asore fingerec.
14 Asorearunac Sadoko, Sadokoarunac Aking nga Aking-
garunac Eriudu fingerec.
15 Eriuduarunac Ereasa, Ereasaarunac Matang nga
Matanggarunac Yakobo fingerec.
16 Yakoboarunac Yosefe Mariaac ewea fingerec. Nga Maria
yearunac Yesu, kpara Kristo degec, ye fingerec.
17 Fingecsahengina Abrahanggarunac erekecma Dawidi
fingeru andenga 14 ande. Nga Dawidiarunac fingecsaheng-
ina erekecma andenga 14 ammanu Babironnu meyunuma
kenggec. Nga imohacnac namma erekecgec andenga 14nu
Messia fingerec.

18 Yomoc Yesu Kristoac fingec fingecac siduc. Maria nga
Yosefe yeri eweeneng anecdeac yoac dedzege bic anoc nga
Maria yeng ine Yosefegoc feyac mi ammaec Tiri Asuarunac
medac kpenanggeec.
19 Nga ewea Yosefengo ifi negemma ngic kpetiac kefe-
cac ngicngac yeneac kicfu enembingeha gamekpekpe am-
miudeac negenu naric mi anu negen negengua mema tem-
buhau aikic waudeac negenec.
20 Ye imocac negen negengua mema kecmanu Kebuac
angero mongngo ine gauu fingecmima yofi edeec, "Yosefe,
Dawidiac kisicfunac, ge enembingecga Maria menadeac mi
kengecgubeso. Sabac hereau tacde, ye imoc Tiri Asuarunac.
21 Mariango medac mong meude, yeng kecma ngicngacfora
kopocsinginaunac mesiyunuu komoc kpegecde. Imocac ge
kpara Yesu mibesena."
22 Anu Kebungo yoac profete yenearu faiu degec, imocnoc
fingecdarudeac ifi fingerec.
23 "Negenggec, ngacnaroangngo medac mong kpenanggema
meu yeac kpara Imanuere degecde." *(Yesaia 7:14)*
Imocac titiha yofi, Anutungo nenanggoc kecde.
24 Anu Yosefengo gauunac yacma Kebuac angerongo yoac
edeec, imoc modacma kemma Maria hesickema ameau enec.
25 Enu yeri eweeneng kekec bic mi kecmaecngoc medac
fingeru kpara Yesu kparoc.

2

1 Yesu Betreheng amau Yudaia prowinsiu fingerec, naso
imohai Herodengo ngictau kefec. Kecmanu negen ne-
gengngic goa bangec wenac ere ereaunac Yerusarennu hama
2 yofi degec, "Yudangic ngeneac ngictau fingecdac, ye da-
hai? Neni wenac ere ereau tacma yeac asomeng ereu hemma
ye eweheiminideac hadimbe."
3 Ifi degec ngictau Herodengo imoc negemma ubaebic
meec. Meu ngicngac Yerusareng taonnu kecgec, yeneng
ifingoc anggec.
4 Nga ye yudaareng yeneac womong gareng enara nga
mitiac negen negengngicfocngina sasawa heitaiyunuma yofi
dekpesi ayemmeec, "Messiango dahai fingerudeac dedea?"
5 Ifi kpesiyemmeu yofi degec,
"Imoc Betreheng taonnu Yudaia prowinsiu. Imocacnoc pro-
fetengo yoac yofi ohoec fede,
6 'Yuda bangecfu Beterehennac enara mong fingecma is-
raengicngacfocna garengyunuudeac taong imoc yudaareng-
gac taong goa yeneac mamea kpac.' " *(Mika 5:2)*

7 Ifi edegec Herodengo wenac ere ereaunac negen negengngic tembucfu heitaiyunuma asomeng noc nasoac fingerec, imocac naso dindingac negenudeac dekpesi ayemmeu edegec.

8 Edegec yeng yofi dema Betreheng amau sueyunuec, “Ngeni kemma sabac dahai fede, imoc hofocma meficgema hama edenugec neng mong ifingoc kemma eweheimibesare.”

9-10 Ngictaungo ifi deu yeni imoc negemma sinnu kenggec. Kemma asomeng wenac ere ereau henggec, imocngo monggoc fingeru hemma ubangerectoa negemma desogai homac anggec. Nga asomengngo waraiyemmeu kengkecma sabac feec, ama imocac witiau heiserima tarec.

11 Taru yeni amau emma sabac nga nonggea Maria yerenggec. Yeremma fafoc heima ngonducnema ye afehegec. Amma finachienginaunac ubangerecac wiac yofi widicma migec, gol nga hosuc homungkerengagoc amma icsopea homuna gombunga kpara mira.

12 Nga Anutungo yeni Herodearu sing mi dzigenegecdeac gauu goro dema dederecge ayemmeu yeni sing monnu sing bangecnginau dzigenegec.

13 Dzigenema kenggec Kebuac angero mongngo Yosefe gauu fingecmima yofi edeec, “Ge yacma sabac nonggeagoc meyuruma worama Aigita bangecfu kemma kecgec. Kecmagec neng edengunubaguc monggoc habisia, nocac Herodengo sabac hofocma meficgema kpehomeudeac dede.”

14 Ifi deu Yosefengo tofocnac imohaingoc yacma sabac nonggeagoc meyuruu Aigita bangecfu kenggec.

15 Kemma ihai kecmagec Herode homeuguc dzigenegec. Nga Anutungo profeteac enacfu yoac faiu yofi deec,
“Ni Aigita bangecfunac medacna kpacba haec.” *(Hosea 11:1)* imoc fora anudeac ifi fingerec.

16 Anu negen negengngic yeneng Herodeac yoac wagec, ye ifi hemma herebutoa negenec. Negemma Betreheng nga amabangec imocac wegenacfu tarec, imohai wasaingic sueyunuu yeni ngicngac imoc yeneac medacfocngina kifangina yohockang namma made, yeni sasawa yunuhomedacgec. Imoc negen negengngic yenearunac naso negenec, imocac sirihau anec.

17 Ifi anu profete Yeremiaaru yoac yofi dedea, imoc fora fingerec.

18 “Raama taonnu kiacsonggong nga ubahodung kuneng fingecde. Imoc Rahengo nambaracfora homegec, yeneac kiackecde. Ye nambaracfora homedacgec mong mi kecdaeac demeefai ammigecdeac mi negende.” *(Yeremaia 31:15)*

19 Anu Herode homemanuguc Anutuac angero mongngo
Yosefe gauu fingecmima yofi edeec,
20 “Ge yacma medac nonggeagoc meyuruma Israe
bangecfu kenna, medac kpehomebesonga degec, ngic imoc
yeni bic homegec.”
21 Ifi deu Yosefengo efaima yacma medac nonggeagoc
meyuruma Aigita bangec wama Israe bangecfu dzigenema
kenggec.
22 Kemma Yosefengo yoacsiduc yomoc meficgeec, “Ak-
eraongo mama Herodeac tatac mema Yudaia prowins, imo-
cac ngictau anec.” Yosefengo imoc meficgema ihai kecbeso
kengec kpeec. Nga ye gauu goroyoac negenecac Gariraia
prowinsiu kenec.
23 Kemma taong mong kpara Nadzarete, ihai emma kecgec.
Profete yeneng yoac yofi degec, “Ye nadzaretengic, ifi
degecde.” imoc fora anudeac ifi fingerec.

3

1 Naso imohai Yohane dokunadzicngo Yudaia bangec kisiu
hama ngicngac mitiyoac edekpou ayemmema
2 yofi deec, “Kurumenggac eucererengngo bic mewegenen-
gunudeac ngeni ubangina merenggec.”
3 Nga profete Yesaiango Yohaneac yofi ohoec,
“Bangec kisiu kpakpac mong yofi fingecde, ‘Ngeni KEBUAC
sing wisima singa heitumeigec.’ ” *(Yesaia 40:3)*
4 Nga ye wamba kamere dzoeango memea, imoc heima
fadenga mong yangseberango memea, imocngo kebangau
dzegeec. Amma ye ipua nga kateac kukundzau nekefec.*
5 Anu Yerusareng ngicngac nga Yudaia prowinsiunac
amma Yodang doku wegenacfu bangec tackenec, imohacnac
yeni amanene yearu kenggec.
6 Kemma kopocsicngina deficgemagec Yodannu doku
nadzicyemmeec.
7 Farisaio nga sadukaio homacngo doku nadzicgecdeac
hagec Yohanengo yenemma yofi edeyunuec, “Boidzocac
gboricfora, ngeni Anutuarunac turunga haudeac ande, imo-
hacnac woragecdeac merang goroyoac edengunuec?
8 Imocac ngeni doku nadzicma ubamerenggac siricfu fora
meficgebisia.
9 Nga ge geanggaac yofi mi negengemebesena, ‘Abrahang
ye bangecna.’† Anutungo hoc yomoc naric deu Abrahanggac
bangecfora fingecgecdenoc, imoc edengunuduae.

---

* **3:4:** Ngakpia nga fadenga imoc Eriaac ngakpi nga fadeng isoc. 2 Ngic-tau 1:8 † **3:9:** Abrahanggac bangecfora sasawango kekecseri megecde ifi negensinggegec.

10 Naka ic haniau bic faigec fede. Nga ic goa fora gombunga
mi angandae, imoc sasawa heiu kpeu gerecfu ukugecde.
11 Ni uba dzigec dzigeneac doku nadzicngemmebade. Nga
ngic ngadenau hama kecde, yeng ine Tiri Asu nga gerec
nadzicngemmeude. Nga yeac kucngo neac kuc ferahade. Ni
ifiango yeac hanitabe hesimiba naric mi ngereeude.
12 Ye meic meicke saraha mariau mehama wit seuhagoc
meic meicke sobennu feu imoc fima seuha meickeude.
Meickema fora mekpedzuc amma ameau faima seuha
wanggema gerec pisic pisickea kpac, imohai ukuu dzeude."
13 Naso imohai Yesungo Gariraia bangecfunac Yodang
dokuu kemma Yohanengo mitidoku nadzicmiudeac edeec.
14 Edeu Yohanengo imoc negenu naric mi anu deec, "Geng
ni naric nadzicnennade, imoc ngereede, ammanu geng
nearu hama nadzicgembadeac denec."
15 Ifi deu Yesungo yofi deec, "Ge yoac imoc wana, faka
dindingac sasawa fora fingerudeac yaguc edeguduae, ifi
anna ngereeude." Ifi deu naric dema yoara tofohoec.
16 Nga Yesungo doku nadzicma dokuunac eremanu ku-
rumeng anggeec. Anggeu Anutuac Asungo kebesacac siric
amma hau hemmanu yearu maec.
17 Mamanu kurumennunac ubaudumeng mongngo yofi
deec, "Yomoc songomedacna, ye hensongo ammiduae."

4

1 Naso imohai Asungo Yesu wangecma mangana mingi-
nango ye tobanggeudeac bangec kisiu hesicke kenec.
2 Kenu Yesungo imohai hadzingtoforec 40 yakasege kecma
hereaac homeec.
3 Ifi anu faitobang ngicngo yearu hama deec, "Ge Anutuac
Medac fora kecnecfu hoc yomoc dena meremma ic sogong
anu."
4 Ifi deu Yesungo yoac yofi meremmiec,
"Yoac yofi oho ohoya fede, 'Ngicngo ic sogonggacsac mi ke-
fude, kpac. Ye Anutuac enacfunac yoac ereandesoc,
imoc sasawa mema kecbeso.' " *(Dedeseri 8:3)*
5 Ifi deu mangana minginango Yesu hesickema taong kpeti-
acfu kemma Anutuac womong witiau wi yombong, ihai faiu
nanu edeec,
6 "Ge Anutuac Medac fora kecnecfu geanggaoc yomohac-
nac yuma kemena. Yoac yofi oho ohoya fede,
'Ye geac amma angerofora uayoac yemmeu yeneng
maringina witiau tofohogugec hoc mongngo haniga
mi herecgeude.' " *(Mitiyegec 91:11-12)*
7 Ifi deu Yesungo yofi edeec, "Nga monggoc yoac yofi oho
ohoya fede,

‘Ge KEBU Anutuga faitobannu mi faibesena.’ ” *(Dedeseri 6:16)*

8 Ifi deu mangana minginango Yesu monggoc hesickema
tiki buma kuneng monnu emma bangectoa bangec gawa-
mangnginagoc nga kuc kibikperagingina hania hania, imoc
edzahema
9 edeec, “Negenna, ge fafoc heima ngonducnema ewe-
heinennadeu yomoc sasawa gembade.”
10 ifi deu Yesungo yofi edeec, “Satang ge meickena. Yoac yofi
oho ohoya fede,

‘Ge KEBU Anutuga, ye mocgu eweheimima kingang kpemibesena.’ ” *(Dedeseri 6:13)*

11 Ifi deu mangana minginango wama kenu angero yeneng
hama Yesu henggareng ammigec.

12 Ngic yeni yoac yomoc degec, “Yeni Yohane witicamau
faigec tacde.” Yesungo imoc negemma Gariraia bangecfu
Nadzarete taonnu dzigeneec.

13 Dzigenema Nadzarete wama Seburong nga Naftari
yereac bangec Gariraia dzohong tegiau, Kafanaung taonnu
tacyac anec.

14 Profete Yesaiango imocac kpefinnu yofi deec,

15 “Yodang noboc sing doku dzohonnu kende, Seburong
nga Naftariac bangec ihai bangec monnunac ngicngac
Anutu mi negemmidae, yeneng Gariraia bangecfu kec-
dae.

16 Ngicngac kundunnu kecgec, yeni kperagi kuneng henggec
nga ngicngac homecac bageu bangecfu kecgec, yeneac bo-
tucfu kperagia fingerec.” *(Yesaia 9:1-2)*

Yoac imoc fora anudeac ye Kafanaung taonnu tacyac anec.

17 Naso imohai Yesungo ngicngac yoac yofi edekpou ayem-
meec, “Kurumenggac eucererengngo bic mewegenengudeac
ngeni ubangina merenggec.”

18 Yesungo ifi kpouyemmema kemma Gariraia dzohong
tegiau kensikema dacmunac yohockang uficngira dzohonnu
ukuma nanec yerenec. Imoc Simong, kpara mong Petoro
degec nga munea Anderea. Yeri kondungyang meme ngic
kefoc.

19 Yeri yeremma yofi edeyuruec, “Ngeri hama modac-
nuec. Ngeri kondungyang meandape, ifi isocngoc ngic
meyunuecdeac kpoungemecbade.”

20 Ifi deu yeri imohaingoc uficngira wama ye modaroc.

21 Anu imohacnac kemma monggoc dacmunac yohockang,
Dzebedaioac medahora, Yohane nga munea Yakobo yerenec.
Yerenu yeri mangngira Dzebedaiogoc gombau uficngina
memengere amma kecmagec kpacyuruec.

22 Kpacyuruu yeri naso imohaingoc mangngira nga gomba
wama ye modaroc.
23 Yesungo Gariraia ihai bangecsoc yerecgema kpekpetu-
rang amanginau kpoukpou ua mema eucererenggac siduc
gombung dekperagiyemmekefec. Amma ye ngicngac hafei
nga kucmamangina hania hania sasawa mengereyunudarec.
24 Ifi anu yeac siducngo kemma Siria prowins sasawa
sokodarec. Sokodaru ngicngac yeneng ngicngac hafei ha-
nia haniango memanganeyunuec nga kpendzengtoa kpegec
amma hadehade nga yafinggoc amma goa afonasongina hau
ubasufu angandae nga ngicngac hanimaringina homemea,
yeni Yesuaru meyunu kendacgec yeng mengereyunuec.
25 Nga Gariraia bangecfunac nga Dekaporisi, imohacnac
amma Yerusareng taonnunac nga Yudaia prowins amma
Yodang nobocgennac ngicngac habutoango yombong ye
modackecgec.

5

1-2 Yesungo habutoa yenemma tikiu emma tarec. Tac-
manu medacfora yeneng yearu kenggec yeng yoac yofi dema
kpouyemmeec.
3 “Ngicngac Asuac songou home homegoc kecandae, yeni
kenecnginagoc, nocac kurumenggac eucerereng imoc ye-
neacnoc.
4 Ngicngac ubahodunggoc kecandae, yeni kenecnginagoc,
Anutungo yeninoc meefaiyunuude.
5 Nga ngicngac memaemema kecandae, yeni kenecngi-
nagoc, nocac bangec yomocngo yeneac maridzoming anude.
6 Ngicngac yaka nga dokuac homeandae, ifi isoc dindingac
kekecac homeandae, yeni kenecnginagoc, Anutungo yeni
imoc gumecyunuu gebecyunuude.
7 Ngicngac ogofocngina yeneac ubamangang negengan-
dae, yeni kenecnginagoc, nocac Anutungo ifingoc yeneac
ubamangang negenude.
8 Ngicngac ubangina kongaha kecandae, yeni kenecngi-
nagoc, yeni Anutu henggecde.
9 Ngicngac yare menomaneandae, yeni kenecnginagoc, no-
cac yeni Anutuac nambaracfora deyemmebesonga.
10 Ngicngac faka dindingac angkecdaeac yunumeme ayem-
meandae, yeni kenecnginagoc, kurumenggac eucerereng
imoc yeneac.
11 Nga ngeni neac arennu kecdaeac amma ngic yeneng
desofoc nga ngunukporac angemmema ikoc amma ngeneac
negemma yoac mangana hania hania angemmegecde. Yeni
ifi angemmegecde, ngeni kenecnginagoc.

12 Bungngina kunengngo kurumennu tomaingina fede.
Ngeni imocac ubangerec negemma sogaibisia. Ngicngac
yeneng warac profete yunukporac ayemmegec, yeni ifi isoc
angemmegecdenoc.

13 Ngeni bangecngicngac yeneac kondung. Kondungngo
kiacma songea kpac anudeu songea monggoc naric mi
meficgeude. Kondung ifia, imoc uaya kpac. Imoc eng
bangecfu ukuni ngic yeneng haningo tigecde.
14 Anu ngeni bangectoa bangec yomocac kperagi. Taong
mong tikiu nande, imoc naric mi sufuude.
15 Nga ngic mongngo kifa kpedzereckema pake bageau
naric mi faiu tarude. Imoc ine kifa tatahau faiu tacma
ngicngac ama manau tacdae, yeni mekperagiyunudarude.
16 Nga ngeneac kperagingo siriha imocngoc amma
ngicngac mekperagiyunubeso. Mekperagiyunuu yeni
angammemengina gombunga hemma Mangngina
kurumennu kecde, ye dengeregecde.

17 Ngeni yofi mi negembisia, ye dedeseriyoac nga profete
yeneac kpoukpouyoac kpeudeac maec. Negenggec, ni yoac
kpebadeac mi mayai, kpac. Enacdedea imocngo fora fin-
gerudeac mayai.
18 Foracngoc, bangec nga kurumeng yeri kpac anecde.
Nga dedeseriyoacac dzikangabisic mongngo naric mi kpac
anude. Dedeseri kibiu yoac oho ohoya fede, imoc sasawango
foragoc ammanu bangec nga kurumeng wisickeude.
19 Imocac amma yofi ande, mong ye dedeseriyoac yomo-
hacnac wiac kapiabisic mong meickeude amma ogofora
ifingoc anggecdeac kpouyemmeude, yennoc kurumenggac
areng yenearunac ngic mamea yombong demigecde. Nga
ngic mong ye dedeseriyoac tofohoma ogofora modacgecdeac
kpouyemmeude, ye kurumennu ngicngac yeneac engena
demigecde.
20 Ni edengunuba negenggec, ngeni fakangina dindingac-
ngo mitiac negen negengngic nga farisaio yeneac angam-
meme mi feraheyombonggeudeu ngeni kurumenggac eucer-
erennu naric mi enggecde.

21 Bangecfocnina nga esangabofocnina yeni yofinoc ede
edeyunuya, ‘Ge ngicngac mi yunuhomebesena. *(Makekeng
20:13)* Nga mong ye ngic kpehomeude, ye yoacac areng
anude.’
22 Neng ine yofi edengunuba, ngic mong ye ogeaac herebu
angande, ye yoacfu nambeso. Nga mong ye ogeaac yofi
deude, ‘Ge ngic irec ireckea kpac.’ Ye yudangic yeneac
tutumangtoanginau faibesonga. Nga mong ye ogeaac yofi

deude, ‘Ge negen negengga kpac.’ ye hofeac gerecfu ukugec kemeude.
23-24 Ge imocac amma ubangerecgaac wiac Anutuaru faibeso dema yofi ambesena. Aratau kemma ogoga geac ngaba mekecde, imoc negensinadeu ge sesega arata kiwau wana taru kemma ogogagoc yoac mengerena. Mengerena ruae fingeruguc hama ubangerecgaac wiac faibesena.
25 Nga ngabagango yoacfu faigubacac ngerahafoc sinnu kemma yegoc dedefic angemema ngaba wabesera. Ge ifi mi annadeu ngabagango desi desingic yearu faiguu yeng keracnatang yeneac mariu faiguu witicamau faigugecde.
26 Ni fora yombong edeguduae, ge witicamau takecma ogogaac turung sasawa hafoangoc kpoumaguc manade.

27 Anu yoac yofi bic edengunugec fede, ‘Ge kaisero mi ambesena.’ *(Makekeng 20:14)*
28 Neng ine yofi edengunuba, ngic mongngo ngac mong hemma hensongo ammiude, ye hereango serofaka bic andac.
29 Nga kicga foingo anggenu kopocsic meficgenadeu ge imoc tatahaunac meickema ukuna kembeso. Sebiga tosea kpac anu sebiga hafoangoc hofeu mi ukugecde, imocngo ngereeude.
30 Nga marifoigango anggenu kopocsic meficgenadeu ge imoc herecgema ukuna kembeso. Sebiga tosea kpac anu sebiga hafoangoc hofeu mi ukugec kemeude, imocngo ngereeude.

31 Warac yofi dekecgec, ‘Ngic mongngo enema wade, ye wawakibi ohoma mibeso.’ *(Dedeseri 24:1-4)*
32 Neng ine yofi edengunuduae, enemango serofaka mi ammanu ngic mongngo ye waude, ye serongac anudeac ammiude. Nga ngicngo ifi anu enemango eweenenggac sing ferahema kefude. Amma ngic ye ngac wawaya meude, ye eweenenggac sing ferahema serofaka anude.

33 Anu bangecfocnina nga esangabofocnina yeni ifingoc yofi bic edeyunuyunuya, ‘Ge dedzegegaac dzadzahac mi meickebesena. Nga yoacga Anutuac kicfu seria deserinec, imoc modacbesena.’
34 Neng ine yofi edengunuduae, ngeni yoacngina seriudeac wiac mong kpacma mi deseribisia. Kurumeng imoc Anutuac amatatac, imocac ngeni kurumeng kpacma yoacngina mi deseribisia.
35 Nga bangec, imoc Anutuac fetec, imocac ngeni yoacngina deserigecdeac bangec mi kpacbisia. Nga ngeni Yerusareng imoc ifingoc deserima mi kpacbisia nocac imoc Ngictautoa, yeac taong.

36 Nga ge orucdzoga mocgubisic kongac kongac me dzadzu
dzadzu menadeacsoc mi annecac orucga kpacma dedeseri
dede, imoc ifingoc wabesena.
37 Ngeni yoacngina sasawa yofisac debisia, ‘Fora imoc fora
nga kpac imoc kpac. Yoacngina yomoc ferahema torokpema
degecde, imoc mangana mingina yearunac hade.’
38 Ngeni yoac mong yofi bic negenggec, ‘Ngic
mongngo ogeaac kic memanganeudeu yeac kic ifingoc
memanganebesonga. Nga mongngo ogeaac enac
hetackeudeu yeac enac ifingoc hetackebesonga. Kicac
turunga imoc kicngo kpoumibesonga nga enacac turunga
imoc enacngo kpoumibesonga.’ *(Makekeng 21:24; Sesememe
24:20; Dedeseri 19:21)*
39 Neng ine yofi edengunuduae, ngicngac mangana
angemmegec ngeni turunga mong mi merengyemmebisia.
Mongngo munggungga foiu kpeudeu geng munggungga
kanau ifingoc sinemibesena.
40 Nga mongngo yoacfu faigubesonga ngakpiga mana
meudeu ge ngakpiga witiau ifingoc wamibesena.
41 Nga mongngo igocguma sing kiromita mocgu yegoc ken-
nadeac edeguudeu geng kiromita yohockang yegoc kembe-
sena.*
42 Nga ngic mongngo wiac mong minadeac kpesigenu ge
imoc mibesena. Nga mongngo gearunac wiac monggac tu-
rung ambesonga dema kpesigenu wiacga mi segerebesena.
43 Yoac mong yofi fede, ngeni imoc warac bic negenggec,
‘Ngicngac gegoc wegena kecdae, yeni heresongogoc
hoangyunubesena *(Sesememe 19:18)* amma ge ngabafocga
ngadeyunubesena.’
44 Neng ine yofi edengunuduae, ngeni ngabafocngina
heresongogoc hoangyunubisia amma ngicngac ngunukpo-
rac angemmeandae, yeneac numubisia.
45 Ngeni ifi amma Mangngina kurumennu kecde, yeac
nambaracfora kecgecde. Ye wenaha uayoac miu imocngo
ngic gombunga mangana yeneac amma ereude. Nga ye
ngic dindingac nga ngic faka dindingac mi angandae, yeni
momocngoc kia yemmeude.
46 Nga ngicngac yeneng ngeni heresongogoc hoangn-
gunugec ngeneng yeni heresongogoc hoangyunugecdeu faka
imocac buma mong mi fingerude, kpac. Takesimeme ngic
yeneng imoc ifingoc angandae.
47 Ngeni dacmunafocngina yeneac edoc bedoc ayem-
megecdeu imoc faka engena kpac. Bangec monnunac ngic-
ngac Anutu mi negemmidae, yeni ifingoc imoc angandae.

---

* **5:41:** Yesungo mail deec. Roma yeneac mail imoc kiromita mocgu nga noboha isoc.

48 Imocac amma ngeni yofi ambisia, kurumeng Mangngina ye dindingac kecde nga ngeni ifingoc ye isoc dindingac kecbisia.”

6

1 “Ngeni ngicngac yeneng ngenemma dengerengunugecdeac yeneac kicfu faka gombunga mi angkecbisia, kpac. Ngeni ifi anggecdeu kurumeng Mangngina yearunac faka gombunggaac buma mong mi megecde. Ifi fingecbacac henghomema kecbisia.

2 Imocac ngicngac makpekpea ubangerecac wiac yemmenec, imohai ngicngac yeneng trampet udumengtoayagoc geac amma fifigecdeac mi edeyunubesena. Ngic ikoha goa yeni kpekpeturang amau me singtoau ngicngac yeneng dengereyunugecdeac ifi angandae. Ni fora edengunuduae, ngic ifia yeni bungngina hafoangoc bic megec.

3 Ge ngicngac makpekpea ubangerecac wiac mong yemmenade, imohai ine marifoigango wiac anu kanagango imoc mi negembeso.

4 Ge ifi amma ubangerecac wiac mong yemmenade, imocngo sufu sufuu femanu Manggac wiac sufu sufuu hengande, yennoc buma genude.

5 Anu ngeni numubesonga dema ngic ikoha yeneng angandae, ngeni ifi isoc mi ambisia. Yeni kpekpeturang amau nga singtuturunnu numuma nanggec ngic yeneng yenemma dengereyunugecdeac songo negengandae. Foracngoc, yeni bungngina hafoangoc bic megec, imoc edengunuduae.

6 Ge numubesonga dema, imohai ine amaga mana kapiau emma naguga heima Manggac sufu sufuu kecde, ye numumibesena. Ifi anna Manggac faka sufu sufuu hennegeng angande, yeng buma genude.

7 Nga ngeneng numubeso dema, bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae, yeneng numuandae, ngeneng ifi isoc mi numubisia, kpac. Yeni nunumu herea negengisinga kpac eng numuandae. Amma yoacngina homac osokecdaeac amma negenggec nunumunginango foragoc anude.

8 Imocac ngeni yeni isoc mi ambisia. Ngeni mi numumimagec Mangngina yeng ngeni noc wiacac kpedadanggeandae, imoc bic negenude.

9 Ifi anu ngeni yofi numubisia, ‘Kurumeng Mannina, geac kpac kpetiac febeso.

10 Nga eucererengga hanemmebeso. Kurumennu geac songo nga negen negeng modacgec fede, siriha imocngoc bangecfu nenearu fingecbeso.

11 Ge yaguc yaka socnina nemmena.

12 Nga neni ngic yeneac kopocsic waandimbe, siriha ifingoc
kopocsicninaac turunga wanemmena.
13 Ge faitobannu mi fainununa nga manganaunac mesin-
unubesena.'
14 Ngeni ngicngac mangana angemmegec ngeni yeneac
kopocsic wagecdeu kurumeng Mangnginango ngeneac
kopocsic ifingoc waude.
15 Amma ngeni ngic yeneac kopocsic mi wagecdeu ine Ku-
rumeng Mangnginango ngeneac kopocsic ifingoc mi waude.
16 Anu ngeni yaka segekecma ikocngic yeneng angandae, ifi
isoc mi ambisia. Yeni yakasege kecdae, naso imohai ngicngo
yenenggecdeac kicnangengngina huringaiande. Foracngoc,
ngic ifia yeni bungngina hafoangoc bic megec, imoc eden-
gunuduae.
17 Ge yakasege kecma orucga kerec nadzicmima kicmesuga
dzuacbesena.
18 Ifi anna ngic yeneng ge yakasege kecnec, imoc mi
negentegecmagec Manggac mi hengena kecde, yengsac
negenude. Amma Manggac angammemega sufu sufuu
hengkecde, yengsac buma genude.
19 Bangecfu dzaukpadzadzangngo dzofinacngina kirecge-
ande nga hufengngo wiacngina meande amma hamangec-
ngic yeneng ama hetackema wiacngina meandae. Imocac
ngeni bangecfu dzofinacngina mekpedzuc mi ambisia.
20 Ngeni dzofinacngina kurumennu mekpedzuc ambisia.
Imohai dzaukpadzadzangngo wiacngina mi kirecgeude
nga wiacngina hufengngo mi meude amma hamangecngic
yeneng imohai naric mi hetackema wiac megecde.
21 Ge dzofinacga fede, imohai songoga ifingoc feude.
22 Kicga imoc sebigaac kifa nga kicgango gombunga feudeu
sebiga sasawa mekperagidarude.
23 Nga ge kickerec me kicmangang me kicgango manga-
neudeu ine sebiga sasawa kundung kpeude. Nga kper-
agi gearu fede, imocngo kundung kpeudeu kundungtoa
yombong fingecgenude.
24 Ngic mongngo ngic kuneng yohockang yereac kingang
naric mi kpekefude, kpac. Ye monggac songo negemma
mong ngadeheude me monggaru kpeketahema mong waude.
Ngeni naso socfungoc Anutu nga dzofinac yereac kingang
naric mi kpegecde.
25 Imocac amma yofi edengunuduae, ngeni nenedokuac
dema kekecnginaac defagung amma yofi mi debisia, 'Neni
noc yaka nema kecnide?' me sebinginaac negemma, 'Noc
wamba heima kecnide?' Negenggec, kekecngo yaka fera-
heude nga sebingo ine ngakpikporuc feraheude.

26 Ngeni sawau neng yenenggec. Yeni heikpenec me ne-
tohong mong mi angkecgec Mangngina kurumennu kecde,
yeng yaka eng yemmeude. Nga ngeni isinggema negembisia,
ngeneng Anutuac kicfu neng yeneac engena andae.
27 Nga ngenearunac mongngo dewaidzoc amma kefu imoc-
ngo kekecnasoya kapianec monggoc naric mi mehereeude,
kpac.
28 Anu ngeni nocac negengyohoc amma yofi deandae, ‘Neni
noc wamba mema mekecni?’ Ngeni dzaring amasobennu
eng tohoandae yenembisia. Yeni witic mi yumuma uatoa mi
mema sifu yadiandae.
29 Nga ngictau Saromo ye warac wamba kibia gombunga
gombunga heikefec, yeac kibikperagitoayango ine dzaring
yeneac kibi kereng kereng mi feraheec, imoc edengunuduae.
30 Nga dzaring amasobennu eng tohoande, imoc yagucac-
sac fingeru wereckengau herecgema gerecfu ukugecde. Nga
Anutungo dzaringtehec ifia wamba heiyemmeudeu ye ifin-
goc ngicngac ngeni negen negensingngina kapia fede, ngeni
ngakpi kporucngina torokpeu torokpe ngemmeude.
31 Imocac amma ngeni dewaidzoc amma yofi mi debisia,
‘Neni noc nenedoku nenide me noc wamba heinide?’
32 Bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae,
yeneng imoc sasawa megecdeac negen negengngina imohai
faigec fekecde. Nga Kurumeng Mangnginango ngeni wiac
sasawa kpedadanggeandae, imoc bic negenude.
33 Imocac ngeni warac warac yombong Anutuac eu-
cerereng nga yeac faka dindingac meficgegecdeac uatoa
mebisia. Ngeni ifi anggec yeng wiac sasawa imocnoc ifingoc
torokpeu torokpe ngemmeude.
34 Ifi anu ngeni wereckenuac dema negengyohoc mong
mi ambisia. Wereckenu ye yengenaoc negengyohoc ange-
meude. Uameme tembuc tembuc ye yengenaoc ebihaac
sirihau ebiha mebeso, imoc soha ande.”

7

1 “Ngic yeneng ngeneac faka isinggema desingunubauac
ngeni ngic yeneac faka isinggema mi desiyunubisia.
2 Imoc yofiac, ngeni ngic isingyunuma yoacngina desian-
dae, siriha ifiangoc yeneng isingngunuma ngeneac yoacng-
ina desigecde. Nga ngeni wiac kpetea isinggema imocac-
soc ngicngac wiac yemmeandae, yeni siriha ifiangoc kpetea
isinggema turung kpoungemmegecde.
3 Ge ogogaac kicfu gocbisic tacde, imoc hengannec amma
geangga kicfu ine ic kebanga fede, imoc mi hentegecnec, faka
ifia imocngo mi ngereede.

4 Geangga kicfu ic kebanga femanu ogogaac deannec,
‘Naric negemmana kicgau goc tacde, imoc meickeba.’
5 Ikocngic, ge geangga kicfu ic kebanga fede, imoc meick-
emaguc ogogaac kicfu gocbisic tacde, imoc naric hentegecma
meickenade.
6 Ngeni wiac mong kpetiac dedea, imoc kasi mi yemmebisia
nga kubungina imoc berec yenearu mi ukubisia. Kasi yeneng
dzigenema nginibauac nga berec yeni imoc haninginango
tidzamebauac.
7 Ngeni turunga fingecngemmeudeac numuma kecbisia
nga wiac meficgegecdeac hofocma kecbisia. Amma nagu
witingemmeudeac naguu heima kecbisia.
8 Ngic mong ye numukecde, yeng wiac meude nga hofock-
ecdengo wiac meficgeude amma naguu heikecde, yeac nagu
witimigecde.
9 Ngenearunac ngic mong medahango yakaac kpesimiu
yeng hoc naric mi miude.
10 Me kondungyanggac kpesimiu boidzoc mangana naric
mi miude.
11 Ngeni ngic fakangina manganagocngo sifu nambarac-
focngina ubangerecac wiac gombunga yemmegecdeac ne-
gentegecdae. Imocac ngeni yofi negembisia, Kurumeng
Mangnginango ngeneac faka gombunga imoc homac fera-
haude. Ngeni yearu wiac monggac kpesigec yeng wiac gom-
bunga torokpeu torokpe ngemmeude.
12 Nga ngic yeneng noc faka angemmegecdeac negensian-
dae, ngeni faka siriha imocngoc ayemmebisia. Imocnoc
dedeseriyoac nga profeteyoacac hania.
13 Ngeni nagu kapiau emma kengkecbisia. Imoc yofiac,
manganaac sing imocac naguya kuneng nga sing imoc
singtoa amma ngicngac homacngo sing imoc modacma
kengkecgec kecma kpetotieyunugecde.
14 Nga kekecac sing imocac naguya kapia nga sing imoc fo-
fonga anu ngicngac efeanecngosac imohai kengkecma kekec
fora meficgegecde.
15 Profete ikoha yeneng memanganengunubauac ngeni ye-
neac henghomema kecbisia. Yeni sebinginango rama sebi
nga ubanginango ine katekasi anu yeni godzuac arennu
iwaingina wangecngunugecdeac ngenearu hagecde.
16 Nga forangina fingectegeru, ngeni imoc hemma ne-
gengyemmegecde. Ngic yeni kemma witic waeyagoc, imo-
hacnac waing fora naric mi mesigecde. Amma fareng nga
gberafecfunac fig fora naric mi megecde, imoc negendae.
17 Nga ic gombunga sasawa, yenearunac fora gombunga
fingerude nga ic manganaunac ine fora mangana fingerude.

18 Nga ic gombunga imohacnac fora mangana fingec fingec
mi fede. Nga ic manganaunac fora gombunga naric mi
fingerude.
19 Ic mong foraya gombunga mi fingerudeu imoc
kperecgema gerecfu ukugecde.
20 Ifi anu ngeni profete ikoha yeneac forangina hemma
naric negentegecyunugecde.
21 'Ngicngac Kebuna, Kebuna.' ifi denengandae, yen-
earunac sasawango kurumenggac eucererennu naric mi
enggecde. Manna kurumennu kecde nga ngicngac yeac
songo nga negen negeng modacma kecdae, yeneng ihai
enggecde.
22 Nga naso imohai ngicngac homacngo edenugecde, 'Kebu,
Kebu, neni geac kpacfu profeteyoac deing amma hade-
hade nga yafing kporacyunuing amma faka kuhagoc homac
meing, ge imoc sifu negennec.'
23 Ifi degec yofi yombong edeyunubade, 'Ni ngeni mi ne-
gengngunuduae. Dedeseriyoac kpekpengic, ngeni neac kic-
funac meickegec.'
24 Ngic mong ye yoacna yomoc negemma tofohoande, yeng
ngic irec ireckea nga ngic amea peperandzi witiau meec, ye
isoc.
25 Ye ameaac hania peperandzi witiau nanecac serima taru
kiafirangtoa kpeu tungbaungngo hama ama imoc naric mi
kpembarackeude.
26 Nga mong ye yoacna yomoc negemma mi tofohoude,
yeng ine ngic negen negenga kpac nga ngic amea sangiu
meec, ye isoc.
27 Kia kpeu tungbaung nga firangtoa kpema ama imoc
kpembarackema medidinggeu makpeude."
28 Yesungo yoac yomoc deu wisickeu ngicngac habutoa
yeneng kpoukpouyaac amma kerectegec anggec.
29 Nocac yeng mitiac negen negengngic yeneac dede isoc mi
deec, kpac. Ye ngic uakibi mekecde, yeac siricfu kpoukpou ua
kuhagoc meec.

8

1 Yesungo tikiunac mamanu habutoa kuneng yombongngo
ye modacgec.
2 Modacmagec ngic mong kukuseriagocngo hama fafoc
heimima deec, "Kebu, ge negenna naric anu medzuac-
nubang."*

---

* **8:2:** Mongngo kukuserigoc sebia wonongagoc dekecgec. Ngic homacngo hafei ifia mi megecdeac kukuseriagoc yeni ama ngadeau kecbisia. Imoc Moseac dedeseriyoacfu oho ohoya feec.

3 Ifi deu Yesungo maria sinema ngic kpeserema yofi edeec,
“Ge ngereenadeac songona fede.” Deu imohaingoc sebia
ngereeu hafeia kpac anec.
4 Nga Yesungo yofi edema deraheec, “Ge sebigau faka fin-
gecdac, imocac ngic mong mi edebesena. Ge womong gareng
yearu kemma sebiga edzahena. Edzahema Mosengo seseac
deec, imoc modacma imocac sirihau faina yeneng sesega
imoc hemma negentegecgecde.”
5 Anu Yesungo Kafanaung taonnu emmanu wasaigareng
mongngo hama meficgeudeac desambic amma deec,†
6 “Kunenna, enac tofoc tofoho medacna ye hanimaria
homemea amma ye amau kpendzengtoa kpema fema kecde.”
7 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ni naric hama mengerebade.”
8 Ifi deu wasai garengngo yoac yofi meremmiec, “Kunenna,
ni noc gombunnaac amawarocnau erenade. Ge yoacgan-
gosac dena enac tofoc tofoho medacna ngereeude.
9 Imoc yofi, ni ngic kucnginagoc yeneac bageu kecduae.
Nga neac bageu wasaifocna kecdae. Yenearunac monggac
kenna deba ye kenude. Ni yenearunac monggac hana deba
haude. Nga wanacngicnaac ua yomoc mena deba ye imoc
meude.”
10 Ifi deu Yesungo imoc negemma kerectegec amma ng-
icngac modacgec, yeni yofi edeyunuec, “Foracngoc, Israe
bangecfu ngicngac negen negensingngina seria yofia mong
mi henai, imoc yeac henduae.
11 Imocac yofi edengunuduae, ngic homacngo wenac ere
ereaunac nga wenac keme kemeaunac hama Abrahang nga
Isaka amma Yakobo yenigoc kurumenggac eucererennu
yenahafoc tacma neneyaka negecde.
12 Nga Anutungo warac warac yengena eucererenggac
areng deec, yeni ine ngadeau kundunnu ukuyunugec ke-
megecde. Kemema ihai kiacma enacngina kisaranggema
kecgecde.”
13 Ifi dema wasaigareng yofi edeec, “Ge kenna, negens-
inggenecmoc, imoc fora fingecgenude.” Anu wenac naso
imohaingoc enac tofoc tofoho medaha ngereec.
14 Anu Yesungo Petoroac amau emma Petoro sefenango
sebigerec ammiu feu henec.
15 Hemma mariau mema kpesereu sefena hafeia kpac anu
yacma yenenggareng ayemmeec.
16 Marai anu imohaingoc ngicngac yeneng ngicngac hade-
hade nga yafinggoc homac Yesuaru meyunuu hagec. Hagec,
yeng yoac dema asu mangana kporacyunuma hafeinginagoc
sasawa mengereyunuec.

---

† **8:5:** Wasaigareng yomoc yeac bageau wasaingic 100 isoc kecgec. Wasaingic garengnginagoc yeni bangec monnunac.

17 Profete Yesaiango warac yofi deec, “Yeng nenang kucma-
manina meickema hafeinina atickeec.” *(Yesaia 53:4)* imoc
imohai fora fingerec.

18 Ngicngac habutoango Yesu oronggegec ye ifi yenemma
medacfora edeyunuec, “Nenang dzohong noboc kenni.”
19 Ifi demanu mitiac negen negengngic mongngo
hama edeec, “Kpoukpou, ge ihai me ihai kennadesoc ni
modacguma gegoc kembadeac negenduae.”
20 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Katekasi yeni bangec manau
fefenginagoc nga sawau neng yeni faecnginagoc nga ngicac
Medacngo ine kparicganga kpac, ifi kecde.”
21 Deu medacfora yenearunac mongngo deec, “Kebu, ne-
gennemmana kemma manna tonggomaguc modacgubade.”
22 Ifi deu Yesungo ine yofi edeec, “Ge homemea wayununa
yeni yenaocngoc tonggoemegec. Nga geng ine ni modac-
nuna.”
23 Yesungo gombau enu medacfora yenahafoc gombau
emma kenggec.
24 Kemmagec firang kucgoc kpeu siritembongngo gomba
feraheu kemebesonga anec nga Yesungo ine gau feec.
25 Feu medac yeneng Yesuaru kemma midima degec, “Kebu
ge onggonnununa, neni kemebeso andimbe.”
26 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Ngeni negen negens-
ingngina kapianecsac fede, ngeni kengec mi ambisia.” Ifi
dema firang nga dzohong kpetariyemeru firang kpac anu
dzohong ye ning kpema eng feec.
27 Feu ngic yeni kerectegec amma kpesiemegec, “Ye noc
ngic? Firang nga dzohongtoa yereng yeac enara tofohodape.”

28 Anu yeni dzohong noboc gadarangic, yeneac bangecfu
kensikemagec ngic yohockang hadehadengiragocngo kic-
sereunac haoc. Yeri wasai yombong, imocac ngicngac yeni
imohacsing susuferecge mi angkecgec.
29 Nga yeri ihai namma kpacma deoc, “Anutuac Medac,
neneac wiac imoc geac mi ande. Nasonina mi hamanu ge
kpendzeng monnu mi fainunubesena.”

30 Anu edibigeng berechabu mong kuneng yeni surukpema
kecmagec
31 hadehade yeneng yofi dema Yesu desambic ammigec,
“Ge kporacnununade isoc, berechabu yenearu suenununa
kemebisina.”
32 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Ngeni meickegec.” Deu
yeni meickema erema berechabu yenearu kemegec berec
yeni hafoangoc fagannunac nedzima dzohonnu kemema
doku nema homedacgec.

33 Homegec berecgareng yeneng kengec worama
taonnu kemma faka imocac siduc sasawa ayemmegec.
Ayemmedacma ngic hadehadengiragoc yerearu faka
fingerec, imocac ifingoc edeyunugec.
34 Edeyunugec taong imocac ngicngac sasawango Yesu
meficgegecdeac kemma hemma amabangecngina waudeac
edegec.

9

1 Yesungo gombau emma dzohong ferecgema yengena
taonnu kensikeec.
2 Kensikeu yeni ngic mong hanimaria homemea dzakeu
faima tofohoma hagec. Hagec Yesungo negen negensingng-
ina hemma ngic puringa yofi edeec, “Medacna, ge ubaga
ngereeu, kopocsicga imoc bic wawaya.”
3 Ifi deu mitiac negen negengngic goa yenaocngoc negen-
sigec, “Ngic yomoc ye Anutu emmide.”
4 Ifi negenggec Yesungo negen negengngina hemma yofi
deec, “Ngeni ubanginau negen negeng mangana mi negen-
sigec.
5 Yoac damocngo efea ande, ‘Kopocsicga bic kpac ande.’ ifi
debesonga me ‘Ge yacma kenna.’
6 Ngicac Medac ye bangecfu kopocsic wawaac uayoac nga
kuc femide. Nga ngeni imoc negenggecdeac amma yoac
yomoc deduae.” Ifi dema ngicpuring yofi edeec, “Ge yacma
dzakega mema amagau kenna.”
7 Ifi deu ngic ye yacma ameau kenec.
8 Kenu ngicngac habutoa nanggec, yeneng imoc hemma
kerectegec amma kengecyunuec. Anutungo uayoac kuhagoc
ifia ngicngac yemmeec, yeni imoc hemma Anutu dengeregec.
9 Yesungo imohacnac ferecge kemma takesimemengic
mong kpara Mataio, ye takesimeme amau taru hemma yofi
edeec, “Ge hama modacnuna.” Ifi deu yacma modarec.
10 Anu Yesungo Mataioac amau emma yaka netacmanu
takesimeme nga manganameme ngic homacngo hama Yesu
nga medacfora yenigoc tacma yaka yenahafoc negec.
11 Nema tacgec farisaio yeneng imoc hemma Yesuac
medacfora kpesiyemmegec, “Kpoukpoungina ye nocac man-
ganameme ngic nga takesimeme yenigoc tacma yaka nede?”
12 Ifi degec Yesungo imoc negemma yofi edeyunuec, “Ng-
icngac kuchafeingina kpac kecdae, yeni dotaac mi ayemme-
ande. Hafeinginagoc, yeneng ine dotaac ayemmeude.
13 Ngeni kemma yoac yofi fede, imocac negen negeng
megec,

‘Ni sesegerec meandae, imocac mi anende. Ngicngac wosoefac angemeandae, imocac anende.’ *(Hosea 6:6)*
Imoc yofiac, ni ngic dindingac kpacyunubadeac mi mayai, kpac. Ni ine ngicngac kopocsicnginagoc kpacyunubadeac mayai.”

14 Naso imohai Yohaneac medacfora yeneng hama kpesimigec, “Neni nga farisaio naso homac yakasege angandimbe amma geac medacfocga yeni nocac yaka sege mi angandae?”
15 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Memeturanggac ngicngo ogofora yenigoc kecmanu yeni ubahodung naric mi anggecde, kpac. Nga kecma naso monnu memeturanggac ngic yenearunac meickegecde, naso imohai ine yakasege anggecde.
16 Ngac mong ye ngakpi eseau kporucsusuc gboria mong faima mi kpebiude, kpac. Ye gboria ifi faiudeu gboriango esea taiu dzamema titingtoa fingerude.
17 Nga ngic mongngo waing gboria bokong yangseberango memea eseau mi kpeu kemeude, kpac. Ifi anudeu waing gboriango bokong esea imoc tindziru manganeu dokuya maude. Imocac waing gboriango bokong gboriau kpegec yerahafoc naric tarecde.”
18 Yesungo yoac imoc edeyunuma tacmanu gareng mongngo yearu hama fafoc heima eweheiheigoc edeec, “Ni naroanna yaguc homedac. Geng hama mariga witiau faina gboriude.”
19 Ifi deu Yesungo yacma kenu medacfora ifingoc yenahafoc modacma kenggec.
20-21 Kemmagec ngac mongngo ngadenginau modacyunuma kenec. Ye kifa 12 sacherec kefecac amma hama negenec, “Ni Yesuac ngakpiasac kpeserebadeu ngerec ngeree meficgebade.” ifi negemma ngakpihereha susiaac witiha kpesereec.
22 Kpesereu Yesungo dzigene hemma yofi edeec, “Ngac, ge ubaga ngereeu. Negen negensinggango mengeregudac.” Ifi demanu ngac ye imohaingoc ngereec.

23 Anu Yesungo kemma garenggac amau kensikema emma kungac fifi fifi areng amma ngicngac habutoa kpeborongngina negemma yofi
24 edeyunuec, “Ngeni yomohacnac meickegec. Naroang ye mi homedac, ye gau fede.” Ifi deu yeni deendema ammima dzomoremigec.
25 Dzomoremima meickema mamagec, Yesungo naroang feec, ihai emma naroanggac mariau mema miaru gborima yarec.

26 Yaru siduc imocngo bangec imoc sokodarec.
27 Yesungo bangec imoc wama kemmanu ngic yohockang
kicngira pisic pisickeango Yesu modacma arohoma kpacsam-
bic ammima deoc, “Dawidiac bangeha, ge nereacnec ubaga
manganeu.”*
28 Ye amau emmanu kicpisic yohockang yereng yearu
kenec yeng yofi kpesiyemerec, “Neng faka ifia mebadeacsoc
anduae, ngeri imoc negensinggedape me?” Ifi deu yereng
deoc, “Oc Kebu, imoc negensinggedipe.”
29 Ifi deec kicngira kpeserema yofi deec, “Negen negens-
ingngiraac fora fingecngemeru.”
30 Ifi deu kicngira tegerec. Tegeru wiac fingecyemerec,
imoc ngic mong mi edeecdeac dederac ayecmeec.
31 Nga yereng ine kemma siduha imoc deyadiec amasoc
negendacgec.
32 Anu yeri kemmaec ngicngac yeni ngic mong yoara kpac
nga hadehadeagoc Yesuaru mehagec.
33 Mehagec yeng hadehade kporacmiu ngic ye yoac deec.
Deu ngicngac habutoango imoc hemma kerectegec amma
degec, “Israe bangecfu faka ifia warac mong mi fingeru hen-
ing.”
34 Ifi degec ine farisaio yeneng degec, “Ye hadehade yeneac
ngictaunginaac kucfu hadehade kporacyunuma kecde.”
35 Yesungo taong nga amabisic sasawau yerecgema
kpekpeturang amanginau emma edekpou ayemmema
eucererenggac siduc gombung dekperagima hafei
hania hania nga ngicngac kucmamanginagoc sasawa
mengereyunudarec.
36 Nga habutoa yeni demadzac nga kucmama amma rama
garengngina kpac, ifi isoc kecgec. Imocac amma Yesungo
yenemma ubea manganeu
37 medacfora yofi edeyunuec, “Semeng fora homacngoc
kpauedac fede nga uangic ine efeanecsac kecdae.
38 Imocac amma ngeni Kebu, semeng mingina numumima
yofi edebisia, ‘Ge ua ngic sueyununa yeneng kemma foraga
mekpedzuc ambisia.’ ”

10

1 Yesungo medacfora 12 kpacyunuu hagec ngicngac yen-
earunac asu seuhagoc kporacyemmegecdeac uayoac yemm-
meec nga hafei hania hania amma ngicngac kucmamangi-
nagoc sasawa mengereyunugecdeac uayoac kuhagoc yem-
meec.

---

* **9:27:** 2 Samue 7:12-16 Anutungo Dawidigoc yoac dedzege yofi anec. Ngic mongngo geac arenunac naso wisic wisickea kpac geac tatacfu tarude. Imocac yeni Yesuac Dawidiac bangeha degec.

2 Aposoro 12, yeneac kpacngina yofi, Simong kpara mong
Petoro nga munea Anderea amma Sebedaioac medahora
Yakobo nga munea Yohane.
3 Firipo nga Batoromaio nga Toma amma takesimemengic
Mataio, Yakobo Arifaioac medac nga Tadaio
4 Amma Simong Kananaio amma Yuda Kariotonac. Ngic
yeng kecma Yesu kerereu megec.*

5 Yesungo medacfora 12 imocnoc sueyunuma yoac yofi
dema edeyunuec, “Ngeni bangec monnunac ngicngac Anutu
mi negemmidae, yeneac bangecfu nga samariangic yeneac
taonnu mi kembisia, kpac.
6 Israehabuu ngicngac rama sufu sufuya, ifi isoc kecdae,
ngeni yenearu kembisia.
7 Ngeni kemma yofi dekperagiyemmebisia, kurumenggac
eucerereng imoc bic mewegenengunude.
8 Ifi dekperagiyemmemma ngicngac hafeigoc
mengereyunuma homemea megboriyunubisia nga
kukuserigoc sebingina ngereeudeac mengereyunuma
hadehade nga yafing kporacyunubisia. Ni kuc imoc
ubangerecac nga buma kpac ngemmedua, imocac
amma ngeni ubangerecac nga buma kpac memefic imoc
yemmebisia.

9 Ngeni dzo gol nga siriwa nga kopango† memea, imoc
mi meficgebisia nga wiac ifia fadeng nabehau mi faima
mekecbisia.
10 Ngicngac yeneng ua mekecmagec ua imocngo yakangina
meficgebeso, faka imoc ngereeude. Imocac ngeni singgac
hie me ngakpi yohockang me hanitabe me yasu mong mi
mekembisia.
11 Amma taong me amabangec monnu kenggecde, ngeni
imohai ngic mong yegoc tacgecdeac siric ande, ye meficge-
bisia. Meficgema yegoc tacyac anggec wisickeu faima kem-
bisia.
12 Ngeni ama imohai emma wenacngerec ruaeyoacgoc de-
bisia.
13 Ifi degec ama imoc ruae naric meudeac siriha anudeu,
ruaengo ama imohai hama feude. Nga ama imoc ye ruaea
naric mi meudeac siriha anudeu ruae imocngo ngenanggaru
monggoc dzigenengemmeude.
14 Nga mongngo mi hoangngunuma yoacngina mi ne-
genudeu ngeneng ama me taong imoc wama haninginaunac
yube kpegec mau kembisia.

---

* **10:4:** Simonggac kpara mong Dzerote. Ruka 6:15. † **10:9:** kopa imoc aieng siriha mong karaya sacsac 1 nga 2 toea isoc.

15 Foracngoc, kecma ising ising nasotoau taong imocac
ngicngac yeneac ebicngo Sodong nga Gomora taong, yereac
ebic feraheude, imoc edengunuduae.

16 Negendae, rama yeneng katekasi yeneac botucfu kecdae,
ni siriha imocacsoc suengunuduae. Imocac ngeni boidzoc
isoc negen negentegecnginagoc kecbisia nga kebesac neng,
yeni isoc manganangina kpac kecbisia.
17 Ngeni ngic yeneac negentegecma kecbisia. Yeni yoacfu
faingunugecde nga kpekpeturang amanginau dzikacngo
ebiria ngunugecde.
18 Nga ngicngac yeni neac amma mengunuma kemma
gawana nga ngictau yeneac kicfu faingunugecde. Ifi anggec
ngeneng yeni nga bangec monnunac ngicngac Anutu mi
negendae, ngic imoc momoc siduc gombung dekperagiyem-
mebisia.
19 Nga ngicngac yeneac kicfu faingunugec yoacfu
nanggecde, imohai ngeni noc yoac degecde me dafi degecde,
imocac negengyohoc mong mi ambisia. Kebungo naso
imohainoc yoac ngemmeu ngeni imoc debisia.
20 Ngeni naso imohai ngenaoc yoac mi degecde, kpac.
Mangnginaac Asungo yoac enacnginau faiu imoc degecde.

21 Imohai dara mongngo munea enara yeneac mariu
faiu yeneng ye homecfu faigecde nga manggac mongngo
faka imocngoc medahaac anude. Nga nambarac yeneng
nonggo mangfocngina deengdema ayemmema homecfu
faiyunugecde.
22 Nga neac kpacac amma ngicngac sasawa yeneng ubango
ukungunugecde. Nga ngic mong ye seserigoc kecmanu naso-
toa haude, yeng komoc kpeude.
23 Ngeni taong monnu kecgec ngicngac yeneng ngunukpo-
rac angemmegec ngeni taong imoc wama worama monnu
kembisia. Foracngoc, ngeni Israe bangecfu taong sasawa
fekende, ihai uana mi mesimagec Ngicac Medacngo haude.

24 Negen negeng medac mongngo kpoukpouya yeac en-
gena mi anude nga wanacngic mong ye mingina yeac engena
mi anude, kpac.
25 Negen negeng medac ye kpoukpouyaac siric isoc ambeso
nga wanacngic ye minginaac siric isoc ambeso, imocngo
naric anude. Nga amaac enara yeac Bedzeburu demigec
isoc amafora ngenearu kpac ifia mangana monggoc kpacn-
gunugecde.

26 Wiac mong sangoyagoc fede, imoc kecma nonongkac fin-
gectegerude nga wiac sufu sufuya fede, imoc negendacgecde.
Imocac ngeni yeneac mi kengecngunubeso.

27 Ni tofocnac nasou yoac edengunuduae, ngeni imoc kper-
agiau debisia. Nga sangicfu kedzacnginau dedea, ngeni ama
witiau namma imoc deyadigec negendacbisia.
28 Ngicngac yeni sebingina kpehomema ubaongangina
naric mi kpehomegecde, ngeni yeneac mi kengecngunubeso.
Anutungo sebi nga ubaonga yerahafoc hofeu memanga-
neude, ngeni yeac ine damungunubeso.
29 Ngicngac yeni nengbisic yohockang faigec toea mocgu
sacsacngo bummeandae. Nga neng yenearunac mongngo
bangecfu makpeu Mangnginango imoc bic negenude.
30 Nga ngeneac orucdzonginaac kpete, imoc ifingoc osooso-
dara.
31 Ngeneng nengbisic homac feracyunudae, imocac amma
ngeni mi damungunubeso.
32 Mong ye ngic yeneac kicfu neac deande, 'Ni yeac areng.'
Neng yeac ifingoc Manna kurumennu kecde, yeac kicfu yofi
debade, 'Ye neac ngic.'
33 Nga mong ye ngic yeneac kicfu neac kpacna busickpeu
neng Manna kurumennu kecde, yeac kicfu yeac kpac ifingoc
busic kpebade.

34 'Ye bangecfu ruae meficgeudeac maec.' ngeni neac ifi mi
negembisia, kpac. Ni ruae meficgebadeac mi mayai, ni ine
yare meficgebadeac mayai.

35 'Medac ye mamagoc tohoemeecde nga naroang ye
nonggeagoc tohoemeecde. Nga ngac ye erangiagoc
tohoemeecde, ifi fingerudeac mayai.
36 Ngicngac ngic monggac ameau yombong arengfora kecdae,
yenennoc ngabafora anggecde.' *(Mika 7:6)*

37 Ngic mong ye nonggo manghora heresongogoc
hoangyuruma neac songo mamea negengande, ye neac
areng anudeac siric mi anude. Nga mong ye medaha me
naroanga heresongogoc hoanggema neac songo mamea
negenude, yeng neac areng kefudeac siric mi anude.
38 Ngic mong ye mariponga tofohoma ni mi modacnuude,
yeng neac areng kefudeac siric mi anude.
39 Mong ye yengena kekeha meficgema segerede, ye kekeha
sufumiude. Nga mong ye neac amma kekeha wade, ye
kekeha meficgeude.

40 Ngic mongngo ngeni heitaingunuude, yeng ni heitain-
uude. Amma ni heitainuude, yeng Anutu suenuec, ye
heitaiude.
41 Nga ngic mong ye profete mong hemma ngic imoc ye
profete kecde, ifi negemma ye heitaiude, yeng profeteac bung
meude. Amma mongngo ngic ye dindingac kecdeac amma

ngic imoc heitaiude, ye ngicngac dindingac yeneac bung
meude.
42 Mongngo medac kapia mong hemma neac medac andeac
negemma doku nomang kpakenecfu kpemiu neudeu yeng
kecma bumaac mi obohoude, imoc fora yombong.”

11

1 Yesungo medacfora 12 dederecge ayemmedaru wisickeu
amabangec imoc waec. Wama taonnginau siduc gombung
edekpou ayemmeudeac kenec.
2 Anu Yohanengo witicamau tacma Kristongo ua meec,
siduc imoc negemma medacfora yearu sueyunuu kemma
3 kpesimigec, “Ngic hanemmeudeac dedea, imoc ge me
neni monggac tomai kecbisina?”
4 Ifi degec yeng yofi deec, “Ngeni kemma wiac hennegeng
andae, imocac siduc Yohane ammibisia.
5 Ngicngac kicpisic yeni kicfifi andae nga hanimangang
yeni sing kengkecdae amma ngicngac kukuseringinagoc
yeni sebingina ngereeu kecdae. Kedzacfong yeneng yoac
negemma kecdae nga homemea yeneng gborima kecdae
amma ngic makpekpea yeneng siduc gombung negengkec-
dae.
6 Nga ngic mong ye neac negemma herea mi buude, ye
kenehagoc.”
7 Anu Yohaneac medacfora yeni kemmagec Yesungo yeac
haniaya dekperagima habutoa yofi edeyunuec, “Ngeni
bangec kisiu noc wiac henggecdeac kenggec? Komba mong
firangngo kpeu kockpac ande, ngeni imoc henggecdeac
kenggec me?
8 Imoc kpac. Imocac noc wiac hembesonga kenggec? Ngic
mong wambaya kibiagoc me? Negenggec, ngic wambangina
kibia gombunga heiandae, yeni ngictau yeneac amau kecan-
dae.
9 Ngeni profete mong hembesonga kenggec me? Yennoc
profete goa sasawa feracyunude, ifi deduae.
10 Yeacnoc yofi oho ohoya fede,

‘Negenna, ni enacdedena sueba yeng waraigemma singga
mengeregenude.’ *(Marekai 3:1)*

11 Foracngoc, ngic ngacfunac fingecgec, yenearunac
mongngo Yohane dokunadzic naric mi ferahaec, kpac.
Nga kurumeng eucererenggac manau mamea kecde,* yeng
Yohaneac engena.

---

* **11:11:** Yesungo yengenaac negemma yofi deec, “Kurumeng eucererenggac manau mamea kecde” Anutungo ye ferahedeac ifi deec.

12 Nga Yohane dokunadzicngo uaya hanaheecfunac
erekecma yaguc ande, ngicngac yeni kurumenggac
eucerereng mebesonga ua serima meandae.
13 Profete sasawa nga Moseac dedeseriyoac, imoc yeni
kpefingyoac deerekecmagec Yohanearu hasikede.
14 Nga ngeni yoac yomoc hoanggebeso negengandae isoc
yofi deduae, Eriango haudeac degec, imoc yenoc. *(Marekai*
4:5)
15 Kedzahagoc yeng yoac yomoc negembeso.

16 Nga areng yofinenggac kecdae, yeni fakangina yofi.
Nambarac yeni sobennu tacma ogofocngina yeneac kpacan-
dae,
17 'Neni kungac fifini ngeni ine yegec mi fededau nga uba-
hodung yegec heini ngeni mong mi kiacdau.'
18 Yohanengo hama nenedoku mi neu yeni hemma degec,
'Ye yafingagoc.'
19 Nga Ngicac Medacngo hama nenedoku neu hemma de-
andae, 'Henggec, ye nenedoku efea mi nekecde nga ye takes-
imeme ngic nga manganameme ngic yeneac ogongina.' Anu-
tuac negen negentegec, imoc gombunga ande, imoc uayango
dede."
20 Yesungo guruama goau faka kuhagoc homac meu ngic-
ngac homacngo hemma ubamereng mi anggecac ye dehou
ayemmema yofi edeyunuec,
21 "Koradzing nga Besaida ngicngac, ngeni sowecnginagoc.
Ngenearu kucfaka homac bic fingerec, kucfaka ifia Tiro nga
Sidong taonnu fingecbac dede ngicngac yeni kopocsicngi-
naac amma ubamanganggac wamba bic heima hama nadz-
icma ubamereng ambau.
22 Ni edengunuba, ising ising nasotoau Anutungo Tiro
nga Sidong areng yeneac ubamangang negemma turunga
efeanec yemmeude amma ngeni ine turunga ebiriangoc
ngemmeude.
23 Nga Kafanaung taong, geng kurumennu ennadeac ifi
negengannec, imoc kpac yombong. Yeni homecac amau
megu keme kemeac siric annec. Faka kuhagoc gearu fin-
gerec, imocngo Sodong taonnu fingecbac dede Sodong ye
naso yofinenggac febacngoc.
24 Nga edengunuba negenggec, turung kpoukpou nasou
Sodonggac areng yeni turunga efeanec ayemmegecde nga ge
ine turunga meebirima anggenggecde."

25 Naso imohai Yesungo yofi deec, "Manggac, kurumeng
nga bangec mingina, ngicngacareng negen negentegecng-
inagoc nga fitira andae, geng yeni wiacga sasawa yomoc

mesufuyemmenec. Amma nambaracbisic bisic, yeni ine wiac yomoc mekperagiyemmenec, imocac dengereguduae.

26 Oc Manggac, ge imoc hemma ubaga ngereede.

27 Mannango wiac sasawa nenu neng imoc mekecduae. Nga ngic mongngo Medac naric mi negemmide, Manggacngosac negemmide. Ifi isocngoc mongngo Manggac naric mi negemmide, Medacngosac ine ye negemmide. Amma Medacngo ngicngac meisingyunuma edzacyunuande, yeneng ifingoc Manggac negemmigecde.

28 Ngicngac uatoa mema kucmama kecandae nga ebic homac tofohoandae, ngeni nearu hadacgec neng kecnegeng ngemmebade.

29 Ngeni hama tofona miacma tofohoma negen negeng nearunac megec. Ni wosonomang nga memaemema kecduae. Ifi anu ubaonganginango kecnegeng meficgeude.

30 Neac tofona imoc yumea nga tofo witiau wiac dzegeanduae imoc efea."

12

1 Naso imohai Yesungo sabata nasou wit uausing kemmanu medacfora yeni herenginaac homema wit fora goa menec anggec.

2 Ifi anggec farisaio yeneng imoc hemma edegec, "Henna, medacfocga yeni sabata nasou faka mi angana, imoc andae."

3 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, "Dawidi nga uamedacfora yeni herenginaac homema faka anggec, ngeni imoc osonegeng mi angandae gedang.

4 Ye Anutuac womonnu emma ic sogong Anutuac sese faifaia, imoc mema uamedacfora yenigoc negec. Faka imoc mi angana nga Dawidi yengena nga uamedacfora yeneng imoc anggec. Womong gareng yeneng imoc naric negecde nga ngictehec yeneng imoc mi nebisia. *(1 Samue 21:1-6)*

5 Womong gareng yeni ifingoc sabata nasou ua mema sabata tatac faka wama sifu kopocsic mi meficgegecde. Dedeseriyoac mitikibiu fede, ngeni imoc osoma mi negengandae.

6 Ni yoac yofi edengunuba, wiac yomocngo* Anutuac womong ferahade.

7 Nga yoac yofi oho ohoya fede,

'Ngeni wosoefac ayemmedae, imocac anende nga sesegerecac ine mi anende.' *(Hosea 6:6)*

Ngeni yoac imoc negentegecbau dede ngeni ngic kopocsiha kpac, ye mangana mi demibau.

---

* **12:6:** Yesu ye yengenaac negemma "wiac yomocngo" deec.

8 Ngicac Medac yennoc sabataac Kebu.”
9 Anu ye wama imohacnac kemma kpekpeturang amang-
inau enec.
10 Enu ngic mong maria mong homemeango ihaingoc tarec.
Taru ngic yeni Yesungo dafi deu negemma yoacfu faigecdeac
kpesimigec, “Sabata nasou ngic mengec mengere ua naric
mebesonga me kpac?”
11 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Ngenearunac mongngo
ramaya mong sabata nasou teng monnu kemedac isoc, ye ine
bic kemma ramaya taiu ereude.
12 Nga ngic ngeneng ine wiac engena amma rama ferahey-
ombonggedae. Imocac sabata nasou mengec mengere uaac
kpaea mong mi fede.”
13 Ifi dema ngicac yofi deec, “Ge mariga sinena.” Ifi deu ye
maria sineu imohaingoc sorongaima ngereeu maria noboha
isoc anec.
14 Nga farisaio yeni mama kemma adzoroma tacma Yesu
kpegecdeac dekiric anggec.
15 Ifi anggec Yesungo negengyemmema imohacnac wama
kenec. Kenu ngicngac homacngo modacgec yeng ngicngac
hafeinginagoc sasawa mengereyunuec.
16 Mengereyunuma ngicngac yeni siduha mi
deyadigecdeac goroyoac edeyunuec.
17 Profete Yesaiango kpefinnu yoac bic deec, imoc fora
ambeso,
18 “Negenggec, ni ua ngicna meisinggeai nga heregoc yeac
songo negemba ubaonganango yeac sogaide. Nga
Asuna yeac witiu faiba yeng neac desi desifaka dindin-
gac bangec monnunac ngicngac, yenearu dekper-
agiyemmeude.
19 Amma ye ngaba mi anude nga ye kucgoc mi arohoude.
Ngicngac yeni amasobennu namma yeac yoac udumenga
naric mi negenggecde.
20 Nga yeng komba mong bic manganedac, imoc mi tueude
nga kifa mong witiha hosuhagoc, imoc mi mepisickeude. Ifi
anu kecma ye desi desi faka dindingac garenggekefu faka
imocngo faka mangana feraheude.
21 Nga bangec monnunac ngicngac Anutu mi negendae,
yeneng negen negensingngina yeac kpacfu gbedickegecde.”
(Yesaia 41:1-2)
22 Yeni ngic mong hadehadeagoc nga kiwa pisic pisickea
amma yoara kpac, ye Yesuaru mema kenggec. Kenggec yeng
ngic mengereu yoac dede nga kicfifi anec.
23 Ifi anu kpebung nandacgec, yeneng imoc hemma
kerectegec amma degec, “Ngic imoc ye Dawidiac kisicfunac
gedang.”

24 Ifi degec Farisaio yeneng ine imoc negemma degec,
“Hadehade nga yafing kporacde, imoc hadehade nga yafing
yeneac ngictau Bedzeburu, yeac kucfu mede.”

25 Ifi degec Yesungo negen negengnginau negemma yofi
deec, “Bangec monggac ngicngac yeni ngaba angemema
tohogecdeu bangec imoc kisi fingerude. Nga taong me
amaareng mong yenaocngoc ngaba angemegecdeu taong me
amaareng imoc naric mi fekefude.
26 Nga Satang yengenaocngoc kporacemeudeu ye tohou
habu yohockang anu yeac amabangeha seria naric mi feude.
27 Neng Bedzeburu yeac kucfu hadehade nga yafing kpo-
racyunubai dede ngeneac medacfocngina yeni ifingoc yeac
kucfu hadehade nga yafing kporacyunubau. Ifi anu ngeneac
medacfocnginango yoacngina isinggema desigecde.
28 Nga neng Anutuac Asugoc hadehade nga yafing kpora-
cyunuduaeu imohai Anutuac eucererengngo ngenearu bic
hadac kecde.”

29 “Ngic mongngo ngic kuhagoc mong yeac amau naric
mi enude nga ye iwaiya sasawa naric mi wangerude, kpac.
Ye ngic kuhagoc witickemaguc amea manau emma iwaiya
tacde, imoc naric wangerude.”

30 “Ifi anu yofi edengunuba negenggec, ngic mong ye
mi nanggenude ye ngadenuude. Nga mongngo nigoc
mekpedzuc ua mi meude, yeng neac wiac megigi anu sin-
sararang kpeudeac ua meude.
31 Imocac edengunuba negenggec, ngic mong ye kopocsic
hania hania meande amma Anutu demanganeande, yeac
kopocsic wawaac sing fede. Nga mongngo Asu demanga-
neude, yeac kopocsic wawaac sing ine mi fede, kpac.
32 Anu ngic mong ye Ngicac Medac emmima yoac deude,
yeac kopocsic wawaya fede. Nga mong ye Tiri Asu emmima
yoac deude, yeac kopocsic wawaac sing mong mi fede, kpac.
Imoc naso yofinenggac kecdimbe me naso ngade haude,
imohai ifi fekeng kecbesande.”

33 “Ic mong gombunga degec, imohai fora gombunga fin-
gerude nga ic mangana degec, imohai fora mangana fin-
gerude. Forango icac siriha edzacnunuude.
34 Ngeni boidzocac fingecsaheunac. Nga wiac ubahereng-
inau wakema fede, imocnoc enacnginango dekperagiude.
Ngeni ngic manganango yoac gombunga degecdeacsoc mi
ande.
35 Ngic gombungango ye tohonga gombunga femide, imo-
hacnac wiac gombunga meu maande. Nga ngic manganango
tohonga manganaunac wiac mangana meu maande.

36 Neng yofi edengunuba, ngeni yoacngina sicsauha sa-
sawa deandae, yoac imoc ising ising nasou isinggema foraya
degecde.
37 Yoacgaac siricfu yoacga gombunga desigecde nga yoac-
gaac siricfu desima mangana degenggecde."
38 Ifi deu mitiac negen negengngic nga farisaio goa yeneng
degec, "Kpoukpou, ge faka kuhagoc mong edzacnununadeac
anemmede."
39 Ifi degec yeng ine yofi edeyunuec, "Naso yomocac ng-
icngac ngeni mangana nga seroareng amma kucfaka mong
henggecdeac kpesiandae. Nga ngeni ine faka kuhagoc mong
mi ngemmengemmea, kpac. Profete Yona, yearu kucfaka
fingerec, ngeni imocsac henggecde.
40 Yona ye hadzing nga tofocnac harebec kondungyang-
toaac heremanau feec, ifi isocngoc Ngicac Medacngo bange-
cac heremanau hadzing nga tofocnac harebec feude, ngeni
imocsac henggecde.
41 Anu Niniwe taongtoaac ngic yeni Yonaac dedekper-
agiyoac negemma ubamereng anggec. Imocac ngicngac
yomoc ngeneng ising ising nasou Niniwe ngicngac yenigoc
yacma nammagec fakangina isinggema ngeneac mangana
dengemmegecde. Anu negenggec, yomocngo† Yonaac faka
ferahade.
42 Nga Seba bangecac ngactaungo Saromoac negen negen-
tegec meudeac bangec tegiau sautfunac haec. Yeng ising
ising nasou ngicngac yomoc ngenigoc yacma nammagec
fakangina isinggema ngeneac mangana dengemmeude. Anu
negenggec, yomocngo‡ Saromo ferahede. *(1 Ngictau 10:1-13)*
43 Asu seuhagoc ye ngicfunac erema bangec dokuya kpac,
ihai kemma tacnegenudeac tatac hofocma yerecgema ke-
cande. Kecma tatac mong mi meficgema
44 yengenaocngoc yofi deude, 'Amana warac tacma wayai,
imohai monggoc dzigenema kembadeac negenduae.' Ifi
dema kemma ama imoc henude. Nga imoc bic wangge
wanggea nga mengec mengerea amma mingina kpac eng
tacde. Taru asu seuhagocngo imoc hemma
45 monggoc kemma arengfora 7 wangecyunuu hagecde.
Arengfora imoc yeneng ye ferahema mangana yombong an-
dae, yeni meyunuma kemma ama imohai enarangina anu
kecgecde. Ifi anu ngic ye warac mangana kefec, ye imoc
ferahema imocac mangana yombong kefude. Nga ngicngac
yofinenggac mangana andae, ngenearu faka ifiangoc fin-
gerude."

---

† **12:41:** Yesu ye yengenaac negemma "Yomocngo Yonaac faka ferahade." deec.
‡ **12:42:** Yesu ye yengenaac negemma "Yomocngo Saromo ferahade." deec.

46 Yesungo ngicngac yoac edeyunumanu nonggo munafora yeneng hama ngadeau namma yegoc yoac denegeng anggecdeac degec enec.

47 Enu ngic mongngo imoc negemma edeec, “Nonggo munafocga yeni gegoc yoac yoac anggecdeac ngadeau nandae.”
48 Ifi deu Yesungo ye edeec, “Damoc yeneng neac nonggo munafocna?”
49 Ifi dema medacfora nanggec, yenearu maria sinema yofi deec, “Ngicngac yomoc yeneng nonggo munafocna.
50 Imoc yofiac, ngicngac Manna kurumennu kecde, yeac songo nga negen negeng modacma uaya meandae, yenennoc neac nonggonaing nga dacmunafocna.”

13

1 Uameme imohaingoc Yesungo amaunac mama dzohong tegiau kemma tarec.
2 Tacmanu habutoa kunengngo yombong yearu kenggec ye gombau emma tacmanu ngicngac habutoango dzohong tegiau nanggec.
3 Nanggec yeng yoac heima yoac homac edeyunuma yofi deec,
“Gbome kpegi kpegingic mongngo gbome kpegiudeac uau kenec.
4 Kemma gbome kpegiu gbome goango mama sinnu heiu neng yeneng hama nedacgec.
5 Nga goango harongannu heiu ihai bangec efeanec feecac imoc bic nemonggema ereec.
6 Amma gbome godea homac mi faiecac wenacngo erema kpeu ururuema homeec.
7 Nga goango haseng manau heima nemonggeu hasengngo yadima gbome heihomeec.
8 Nga gbome goango bangec gombungau heima fora fingerec. Imohanac goau 100 fingerec nga goau 60 amma goau 30 fingerec.
9 Kedzahagoc yeng yoac yomoc negembeso.”

10 Anu medac yeneng yearu kemma kpesimigec, “Ge dafiac yoac heima edeyunuannec?”
11 Ifi kpesimigec Yesungo yofi merengyemmeec, “Kurumeng eucererenggac negen negeng sufu sufuya, imoc ngeneng negenggecdeac ngemmengemmea. Nga imoc ine yeni mi yemmeyemmea.
12 Ngic mong wiac goa femide, ye wiac homac monggoc migec mekefude. Nga mong ye wiac mong mi mekecde, yearunac wiacbisic mekecde, imoc ifingoc wangecgecde.

13 Ngicngac yeni kic fima mi hendae nga kedzac kpema sifu
wiac mong mi negentegecgecde. Imocac amma yoac heima
edeyunuanduae.
14 Nga profete Yesaiango yoac deec, imoc yenearu fora
fingecde,
'Ngicngac kedzacngo negen negeng, yeni imoc negemma
naric mi negentegecgecde. Amma kicngo heheng yeni
imoc hemma naric mi hentegecgecde.
15 Ngicngacareng yomoc yeni herengina tondzera nga kedza-
cnginango yoac negenggecdeac ebiridae amma kicnginango
wiac henggecdeac mepisickegec. Yeni kicnginango wiac
mong hembauac nga kedzacnginango negembauac amma
negen negengnginango wiac mong negentegecbauac, imoc
yeni ubangina dafiu dzigeneu mengereyunubade.' *(Yesaia
6:9-10)*
16 Nga ngicngac kicpisic nga kedzacfong kpac, ngeneac
kickedzacngina kenehagoc.
17 Foracngoc, profete nga ngic fakangina dindingac homac-
ngo warac kecgec, yeni wiac ngeni hengandae, imoc hembeso
songo negemma sifu mi henggec. Nga ngeni wiac kedza-
cnginango negengandae, yeni imoc kedzacngo negembeso
ayemmeu ifingoc mi negenggec."
18 "Imocac ngic gbome kpegiec, imocac yoac heiheiac hania
deba ngeni negenggec.
19 Ngic mongngo eucererenggac yoac kedzahango
negemma mi negentegeru mangana minginango hama
gbome hereau homec homera, imoc bic meickeude. Imoc wit
gbomea sinnu heiec, siriha imocacsoc ande.
20 Nga gbomea harongannu heiec, imoc ngic mongngo
eucererenggac yoac negemma songogoc bic hoanggeude, ye
isoc.
21 Hoanggeu imocngo ubeau godo mi mema naso wege-
nanecsac feude. Nga Anutuac yoacac amma kpendzeng me
yunukporacfaka yearu fingeru ye makpeude.
22 Nga gbomea hasennu heiec, imoc ngic mong ye eucer-
erenggac yoac negemma kefude, ye isoc. Ye yoac negenu
kekecac negengyohoc nga dzofinacac faitobangfaka imocngo
yadima yoac imoc heihomeu fora mong mi fingerude.
23 Nga gbomea bangec kerehagocfu heiec, imoc ngic mong
ye eucererenggac yoac negemma negentegerude, ye isoc.
Ngic ifia yearunac goango fora 100 nga goango 60 amma
goango 30, ifi fingerude."
24 Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec, "Kurumeng-
gac eucerereng imoc ngic mongngo uayau kemma witg-
bomea gombunga kpegiec, siriha imocacsoc ande.

25 Ngic ye kpegima kenu amaareng yeni tofocnac gau fedac-
magec ngabango ine hama kpindzing mangana ifingoc wit
botuhau kpegima kenec.
26 Nga wit imoc nemonggema erema fora fingecmanu
kpindzing manganango ifingoc nesarima ereec.
27 Ifi anu wanacngic yeneng hama mingingngina edegec,
‘Kunennina, ge uau gbome gombunga kpeginec anu kpindz-
ing mangana imoc ine damohacnac erede?’
28 Ifi degec yofi edeyunuec, ‘Ngabangic mongngo imoc
andac.’ Ifi deu degec, ‘Neni kemma kpindzing mangana imoc
taima ukunide, ge ifi negennec, me?’
29 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, ‘Kpac, ngeni kpindzing
taidimbe dema wit ifingoc taibauac amma wagec.’
30 Wit nga kpindzing yerahafocngoc yadimaec kpememe
naso hau kpememengic yofi edeyunubade, ‘Ngeni hanahema
kpindzing taima dedeckema gerecfu ukugec dzebeso. Nga
wit ine mekpedzuc amma semengamanau faigec tacbeso.’ ”

31 Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec, “Kurumeng-
gac eucerereng imoc mastet gbomea isoc, ngic mongngo imoc
mekemma uayau homerec.
32 Mastet gbomea, imoc gbome sasawa yeneac kapiangina.
Amma ye yadima semeng uaac mondzang feracyunuma ic
wegena anu sawau neng yeneng hama fawau faec heiandae.”

33 Anu Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec, “Kuru-
menggac eucerereng imoc yis isoc. Ngac mongngo farawa
20 kg mema uuha yisgoc yerecgema meu hafoangoc yisagoc
anude.”
34 Yesungo yoac deec, imoc yoacfu sasawa heima ngicngac
habutoa edeyunukefec, ye eng mong mi edeyunuec.
35 Profete mongngo yoac yofi deec,

“Ni yoac heima deba, imoc enacnaunac maudeac ande nga
wiac warac kundunnu sufu sufuya feec nga wiac
ngade fingecbesande, imocac yoac debade.” *(Mitiyegec
78:2)*

Yoac imoc fora fingerudeac Yesungo yoac heimasac yoac
edeyunukefec.

36 Anu ye habutoa faiyunuma amau enu medacfora yeneng
yearu emma degec, “Ge yoac heima kpindzing mangana uau
erede dedang, imocac hania dekperaginemmena negenni.”
37 Ifi degec yeng yofi merengyemmeec, “Ngicac Medacngo
gbome gombunga kpegima kecde.
38 Semeng uaya imoc bangectoa bangec amma gbomea
gombunga imoc eucerereng gac nambaracfora. Nga kpindz-
ing mangana imocngo mangana minginaac nambaracfora.

39 Nga ngabangicngo gbome uau kpegiec, imoc mangana
mingina. Nga fora kpememe naso, imoc naso wisic wisickea,
imocac nasotoa. Uangic imoc angero.
40 Yeneng kpindzing mangana taima gerecfu ukugec
dzeude, nasotoau ifi isoc fingerude.
41 Imohai Ngicac Medacngo angerofora sueyunuu yeneng
yeac amabangehaunac wiac kopocsic meficgeande amma ng-
icngac kopocsic mekecdae, imoc sasawa kpezucyunudacma
42 gerecyadau ukuyunuu kemegecde. Ihai ngicngac kiacma
enacngina kisaranggema kecgecde.
43 Nga ngicngac kpetiac yeni Mangnginaac eucererennu
wenackiwa isoc kperagima kecgecde. Kedzahagoc yeng yoac
yomoc negembeso.”
44 Yesungo monggoc yofi deec, “Kurumenggac eucerereng
imoc ngic yeneng dzofinac ua monnu sufugec, ifi isoc. Ngic
mongngo ihai kemma imoc meficgema monggoc mesufuec.
Mesufuma ubangerec kuneng negemma kemma wiara sa-
sawa suema dzo mema kemma ua imoc bummeec.
45 Anu monggoc yofi, kurumenggac eucerereng imoc kubu
gombunga buma kuneng kubu faifaingic mongngo hofocma
kefec, ifi isoc.
46 Hofoc kecma kubu mong buma kuneng yombong
meficgeec. Meficgema kemma iwaiya sasawa sueu dzo
kirecgeec. Kirecgeu hama imocngo kubu imoc bummeec.
47 Ni monggoc deba negenggec, kurumenggac eucerereng
imoc ufic mong isoc. Ngic yeni ufic dzohonnu ukugec ke-
mema kondung yang hania hania meande.
48 Ukugec dzohonggac yangngo uficfu wakeu tegiau
kpedzigec ereec. Ereu ngic yeni kondungyang nenea
isinggema otou faigec nga mi nenea, imoc ukugec.
49 Naso wisic wisickea imohai faka ifi isoc fingerude.
Angero yeneng kemma ngicngac manganameme areng
kecdae, yeni ngicngac dindingac yeneac botucfunac
meicyunuma
50 gerectoau ukuyunugec kemegecde. Kemema yeni ihai
kiacma enacngina kisaranggema kecgecde.”
51 Yesungo ifi dema kpesiyemmeec, “Ngeni yoac imoc sa-
sawa negentegecdae me?” Ifi deu degec, “Oc.”
52 Ifi degec yofi edeyunuec, “Imocac mitiac negen ne-
gengngic kurumeng eucererenggac negen negeng mema ke-
candae, yeninoc ama monggac mingina, ye isoc andae. Yeng
tohongaunac wiac esea nga gboria memaude.”
53 Yesungo yoac heima imoc dedacma amabangec imoc
wama
54 yengena amabangehau kenec. Kemma kpekpeturang
amanginau emma edekpou ayemmeu ngicngac yeneng imoc

negemma kpidohoma degec, “Ngic yomoc ye negen negen-
tegec nga kucfaka imoc dahacnac mema mekecde?
55 Ye amamemengic yeac medacnoc. Nga nonggea kpara
Maria amma ye Yakobo nga Yosec nga Simong amma Yuda
yeneac dacngina.
56 Nga naingfora sasawa yeni nenanggoc kecdae. Yeng
negen negeng imoc dahacnac meec?”
57 Yeni ifi dema Yesuac yoac nga uayaac dehesi amma
wagec. Ifi anggec Yesungo edeyunuec, “Profete yeni yenang
amanginau nga amabangecnginau, imohaisac kpacngina
kpac kecdae.”
58 Anu ngicngac yeni mi negensinggegecac amma yeng
imohai kucfaka efeanecsac meec.

14

1 Naso imohai Yesuac siducngo gawanatoa Herode yeac
kedzacfu kemeu
2 yeng negemma uamedacfora edeyunuec, “Imoc Yohane
dokunadzic. Ye homecfunac gborima yarecac amma faka
kuhagoc meudeac kuc femide.”
3-4 Imoc yofiac, Herodengo warac munea Firipoac enema
Herodia hamangec meec. Meu Yohanengo yofi edeec, “Ge
ngac imoc mema yegoc kecnade, imoc singngo mi dede.” Ifi
deecac Herodengo Yohane mema hanimaria kpema witica-
mau faima
5 kpehomebeso negensiec. Nga ngicngac yeneng ye profete,
ifi negenggecac amma kengec anec.
6 Anu Herodeac fingec fingecnaso hau yeni adzoroma tac-
magec Herodiaac naroangngo yeneac botucfu yegec fedeu
Herodengo hensongo ammima
7 naroangngo wiac monggac ammiu imoc naric miudeac
nemuya monggac kpacfu deseriec.
8 Deseriu naroang ye nonggeango negen negeng miu
Herode edeec, “Ge Yohane dokunadzicac oruha terau faima
mehama nenna.”
9 Ifi deu negemma ngictau ye ubaebic meec. Amma ye
ine dedeseriyoac ngicngac tacgec yeneac kicfu deec, imoc
negensima naroangngo deec, imoc migecdeac deserima
10 wasaingic sueu Yohane witicamau tarec, ye ubea
herecgebesonga kenec.
11 Kemma Yohaneac ubea kperecgema hatea terau faima
mehama naroang miu nonggeaaru mekenec.
12 Anu Yohane medacfora yeni kemma farenga mehama
tonggoma kemma Yesu siduc imoc ammigec.
13 Ammagec Yesungo siduc imoc negemma amabangec
imoc wama gombau emma medacfora yenigoc amabangec

mong ngiha kpacfu, ihai ye tembuha tarudeac kenggec. Ammanu ngicngac habutoa yeneng imoc bic negemma taongngina wama hanising ye modacma kenggec.

14 Kenggec Yesungo gombaunac mama ngicngac habutoa
ifi yenemma ubea manganeu ngicngac hafeinginagoc mengereyunuec.

15 Mengereyunuma kecmanu ama marai anu medacfora
yeneng yearu hama degec, “Bangec yomoc ngiha kpac anu
naso bic kendacdeac ngicngac habutoa sueyununa ama-
bangec goau kenggec. Yeni kemma yenaoc yaka bummenec
anggec.”

16 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Yeni kenggecdeacsoc mi
ande, ngeni ngenaoc yaka gumecyunugec.”

17 Ifi deu degec, “Neni ic sogong marimong nga kon-
dungyang yohockang yoc mekecdimbe.”

18 Ifi degec yeng yofi deec, “Ngeni yaka imoc nearu
mehagec.”

19 Yesungo ifi dema ngicngac habutoa kpindzinnu mat-
acgecdeac edeyunuec. Edeyunuma ic sogong marimong nga
kondungyang yohockang, imoc mema kiwa fiu kurumennu
enu yaka keneheec. Kenehema ic sogong imoc tuema medac-
fora yemmeu yeneng imoc mema ngicngac habutoa yem-
megec negec.

20 Nga yeni sasawango negebec amma yaka tosea neti
anggec tarec, imoc kpedzucnegec kemema sakac 12 wakeec.

21 Ngicngac yaka negec, ngic yeneac kpete imoc 5 tauseng
isoc. Nga ngacnambarac yeneac kpetengina imoc mong mi
megec.

22 Yesungo medacfora sueyunuu yeni gombau emma dzo-
hong nobocgeng waraigecdeac kenggec. Kemmagec ye yen-
genaoc kecma ngicngac habutoa faiyunuu

23 kendacgec. Kendacgec ye numuudeac tikiu enu ama
toforeu tembuha tarec.

24 Taru gombango dzohong dzongiau kensikemanu fi-
rangngo kenggecfusing hama siri kpema gomba mekem-
meha anec.

25 Ifi anu ama wereckembesonga ammanu Yesungo dzo-
hong witiau titi medacfora yenearu kenec.

26 Ye dzohong witiau titikenu medacfora yeneng hemma
yofi degec, “Wosongango hade.” Ifi dema kengec amma
arohogec.

27 Arohogec Yesungo negemma imohaingoc yofi
edeyunuec, “Ngeni wosongina makiu, imoc ni, ngeni mi
kengecngunuu.”*

---

* **14:27:** Grik yoacfu ye “Ego eimi.” deec. Imocac titiha yohockang, “Imoc ni.” me “Ni kecduaengoc.” Imoc Anutuac kpara mong Anutuac angerongo Mose edeec.

28 Ifi deu Petorongo meremma deec, “Kebu, ge geanggaoc
hanec isoc, ni doku witiau tima tima gearu habadeac ede-
nuna.”
29 Ifi deu Yesungo deec, “Ge hana.” Ifi deu Petoro ye
gombaunac mama doku witiau tima Yesuaru kenec.
30 Kemmanu firangtoa kpeu hemma kengec amma ine
dokuu kemema kpacma deec, “Kebu, ge meficnuna.”
31 Ifi deu Yesungo maria bic sinema Petoroac mari mema
miacma yofi edeec, “Ngic negen negensingga kapia, ge nocac
negengyohoc andang?”
32 Ifi deu gombau emmaec imohaingoc firang kpac anec.
33 Anu gombau tacgec, yeneng Yesu dengerema yofi degec,
“Foracngoc, ge Anutuac Medac.”
34 Anu yeni dzohong ferecgema Genesarete bangecfu ken-
sikegec.
35 Kensikemagec bangec imocac ngic yeneng Yesu bic hen-
sima yoac imoc faigec bangec imohai yerecgeu yeni ngicngac
hafeinginagoc yearu meyunudacma hagec.
36 Hama hafeinginagoc yeni ngakpia susiaac witihasac kpe-
seregecdeac derecgegec. Amma kpeseregec, yeni sasawango
ngereedacgec.

15

1 Mitiac negen negengngic nga farisaio yeneng
Yerusarennac Yesuaru hama degec,
2 “Medacfocga yeni nocac bangecfocnina nga esangabofoc-
nina yeneac singyoac kpema maringina mi dzuacma yaka
menec angandae?”
3 Ifi degec yeng yofi deec, “Ngeni nocac Anutuac
dedeseriyoac kpema ngenang singyoac waraima
modacandae.”
4 Anutungo yofi dede,
“Ge nonggo manghocga seseheyurubesena.” Nga “Ngic mong
nonggea me mamaac sowecyoac deude, ye homebeso.”
(Makekeng 20:12; 21:17; Sesememe 20:9; Dedeseri 5:16)
5 Ngeni ine yofi deandae, “Mongngo nonggea me mama
edema yofi deude, ‘Neng wiac goa gemma nanggegubai dede
imoc bic Anutuac sese dedua.’
6 Ye ifi dema nonggo manghora mi seseheyuruude. Ifi
amma ngeni singyoacngina kpabanggema Anutuac yoac se-
megecde.
7 Ikocngic, ngeneacnoc profete Yesaiango kpefing dema fora
yombong yofi deec,
8 ‘Ngichabu yomoc yeni enacbibicngo sesehenuandae nga
herenginango ine neac hereau kecdae.

9 Nga yeni kpoukpou ngicngac kpouyemmeandae imoc ngicac singyoacsac edekpou ayemmeandae amma eng dengerenugec hemba fora kpac angkecde.' " *(Yesaia 29:13)*

10 Anu Yesungo ngicngac kpacyunuu hagec yoac yofi dema edeyunuec, "Ngeni kedzac kpema negentegecbisia.

11 Enacfusing wiac kemede, imocngo ngic ubahere mi heidzadzu kpeude. Nga wiac hereninaunac nga enacfu ereande, imocngo ine ngic ubahere heidzadzu kpeude."

12 Anu medacfora yeneng yearu hama edegec, "Farisaio yeneng yoac imoc negemma negemmangang meficgegec, ge imoc negennec me?"

13 Ifi kpesimigec yeng yofi deec, "Kurumeng Mannango iwai mong mi homerec, imoc godeagoc kpedzigecde.

14 Ngeni imocac wayunugec. Yeni yenaoc kicpisic amma kicpisic yeneac enara kecdae. Amma kicpisic mongngo kicpisic ogea wangerudeu, yeri yerahafoc tennu kemeyuruude."

15 Deu Petorongo kpesimiec, "Yoac heidang, imocac hania dena negenni."

16 Ifi deu yeng yofi edeyunuec, "Ngeni negen negentegecngina kpac isoc kecdaengoc.

17 Wiac enacfusing kemeande, imoc sasawango herenginau kemema isinggeu keractennu kemeude. Ngeni imoc mi negentegecdae me?

18 Nga wiac enacfusing ereande, imocngo ine ubahereunac erema ngic ubahere heidzadzu kpeude.

19 Ubahereunac wiac yofia ereande, negen negeng magana nga ewekpekpe amma kaisero faka nga eweeneng mewa amma hamangec faka nga ikoc yoacfu faifaiyunu amma desureyoac.

20 Faka imocngo ngic ubahere heidzadzu kpeude. Nga ngeni maringina mi dzuacma yaka eng negecde, faka imocngo ine ngic ubahere naric mi heidzadzu kpeude."

21 Yesungo Genesarete bangec wama Tiro nga Sidong bangec, imohai kenec.

22 Kemmanu imohacnac Kanaang yeneac arennunac ngac mongngo hama Yesu kpacsambic ammima deec, "Kebu, Dawidiac bangeha, ge neac ubaga manganeu, hadehadengo naroanna memanganeande."

23 Deu Yesungo yoac turunga mong mi merenu medacfora yeneng hama igockema degec, "Ngac ye ngadeninau homac kpacdeac suena kenu."

24 Ifi degec, yeng yoac yofi merenec, "Ni Israe amaarenggac rama sufu sufuya kecdae, yeneac amma mayai."

25 Anu ngacngo ine hama Yesuac fafoc heimima deec,
“Kebu, ge meficnuna.”
26 Ifi deu yofi edeec, “Nambarac yeneac yaka wange-
cyunuma kasi yenearu ukuyemmeyemme, imoc faka gom-
bunga mi ande.”
27 Ifi deu ngac ye serima deec, “Kunenna, imoc naric denec.
Nga kasi yeni ine mingingfocnginango yaka kisisickegec tebo
bageau mau imocsac neandae.”
28 Ifi deu Yesungo meremma ngac yofi edeec, “Ngac, ne-
gen negensingga imoc engena yombong. Negen negenggau
negendang, ifi fingecgende.” Ifi demanu naso imohaingoc
naroanga ngereec.
29 Anu Yesungo amabangec, imoc wama Gariraia dzohong
tegiau kemma tikiu emma ihai tarec.
30 Tacmanu ngicngac habutoa kuneng yombong hama ng-
icngac hanimangang nga puring amma kicpisic nga yoacng-
ina kpac amma ngicngac homac ifia meyunuma hagec. Hama
Yesuac hoannu faiyunugec yeng mengereyunuec.
31 Mengereyunuu ngicngac yoacngina kpac, yeni yoac
degec nga puring yeni ngereegec amma hanimangang yeni
sing tigec nga kicpisic yeni kic figec. Ifi anggec ngicngac
yeneng imoc hemma kerectegec amma Israeac Anutu den-
geregec.
32 Anu Yesungo medacfora kpacyunuu hagec yofi
edeyunuec, “Ngicngac habutoa yomoc yeni yakangina
kpac uameme harebec bic nigoc kecdauac yeneac ubana
manganede. Yeni sinnu kemma kicgigi ayemmebacac
herenginaac homemagec naric mi sueyunubade.”
33 Ifi deu medacfora yeneng meremmigec, “Nenang yei
bangec kisiu kecma yaka dahacnac meni ngicngac habutoa
kuneng yomocac kpetenginasoc anude?”
34 Ifi degec Yesungo yofi kpesiyemmeec, “Ngeni ic sogong
dafiguc mekecdae?” Kpesiyemmeu degec, “Ic sogong seweng
nga kondungyangbisic bisic goa.”
35 Degec Yesungo ngicngac habutoa bangecfu
matacgecdeac edeyunuec.
36 Edeyunuu tacgec, yeng ic sogong nga kondungyang
mema ubangerec dema tuema medacfora yemmeu yeneng
mederema ngicngac habutoa yemmegec negec.
37 Yeni sokoma nema negebec andacgec yaka tosea neti
anggec tarec, imoc kpedzucnegec kemema sakac 7 wakeec.
38 Nga yaka negec, ngic imoc yeneac kpetengina 4 tauseng
nga ngac nambarac yeneac kpete imoc mi memea.
39 Yesungo ngicngac habutoa sueyunu kengha anggec ye
gombau emma Magadang bangecfu kenec.

16

1 Farisaio nga sadukaio yeni Yesuaru kemma yeac kuha
isinggegecdeac negenggec. Ifi negemma ye faka furia mong
kurumennunac meu fingeru edzacyunuudeac kpesimigec.
2 Kpesimigec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ama
marai anu ngeni deandae, ‘Amabangec sacsac andeac
wereckenu naso gombunga anude.’
3 Nga asoac yacma deandae, ‘Amabangec sacsac amma
kundung kpedeac kiafirang kpeude.’ Ngeni sawau faka fin-
gecande, imoc gombunganoc isinggeandae nga nasoac soi
fingecande ngeni imoc ifingoc isinggegec ngereebac.
4 Ngicngac areng yomoc ngeni manganameme nga
seroareng amma ngeni kucfaka mong henggecdeac
kpesiandae. Imocac ngeni faka kuhagoc mong mi
ngemmengemmea. Yonaaru kucfaka fingerec, ngeni faka
imocfiasac henggecde.” Ifi dema wayunuma kenec.
5 Yesuac medacfora yeni yegoc dzohong noboc kenggec.
Kembeso ic sogong nigecyunuu engsac kenggec.
6 Kensikema Yesungo yofi edeyunuec, “Ngeni farisaio nga
sadukaio yeneac yis henghomema kecbisia.”
7 Deu medac yeni yenaocngoc denegeng amma degec, “Ne-
nang ic sogong mi mema hading, imocacnoc ifi dede.”
8 Ifi degec yeng bic negengyemmema deec, “Ngeni ngic ne-
gen negensingngina kapianec, ngeni ngenaocngoc ic sogong
mi mehadauac denegeng andae, yoac imoc wagec.
9 Ngeni negen negentegecngina kpac. Ic sogong 5ngo ngic
5 tauseng sokoyunudaru sakac dafiguc mewakegec, imoc mi
nigecngunubeso.
10 Amma ic sogong 7ngo ngic 4 tauseng sokoyunudaru
sakac imoc dafiguc mewakegec, imoc ifingoc negensibisia.
11 Ni ic sogonggac mi dedua. Ngeni farisaio nga sadukaio
yeneac yis, imocac henghomema kecgecdeac dedua nga
ngeni imoc mi negentegecdau.”
12 Ifi edeyunuma yeni ic sogonggac yis garengeme
kecgecdeac mi deec, imoc negentegecgec. Yeni farisaio
nga sadukaio yeneac kpoukpouyoac, imocac garengemema
kecgecdeac ine deec.
13 Yesungo Firipi bangecac Kaisarea taong mewegenema
medacfora yofi kpesiyemmeec, “Ngicngac yeni Ngicac Medac
yeac merac deandae?”
14 Ifi deu degec, “Ngic goango Yohane dokunadzic deandae
nga goango Eria amma goa yeneng ine Yeremia me profete
mong deandae.”
15 Ifi degec yofi deec, “Nga ngeni ngenaoc ine neac merac
deandae?”

16 Kpesiyemmeu Simong Petorongo deec, “Ge Messia,
Anutu kekehagoc yeac Medac.”
17 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Simong, Yonaac medac,
yoac imoc ngic dedeunac mi dedang, imocac ge kenec-
gagoc. Manna kurumennu kecde, yennoc imoc mekperag-
ima edeguu dedang.
18 Neng ifingoc edeguba negenna, ge Petoro,* anu hoc
yomocac witiau† kpebungtoana faibade. Nga imocngo ser-
ima nanu homec amaac nagungo naric mi hepatanggeude.
19 Ni kurumeng eucererenggac ki gemba geng bangecfu
iwai sasawa dzegenade, imoc kurumennu ifingoc dzege
dzegea fingerude. Nga ge wiac bangecfu yungecdacnade,
imocngo kurumennu ifingoc yungec yungec fingerude.”
20 Ifi dema medacfora yeneng Yesu ye Messia, imoc ngic
mong mi edeyunugecdeac deracyunuec.
21 Naso imohai hanahema Yesungo medacfora yofi
edeyunuec, “Ni Yerusarennu kemba yudangic enarafocngina
nga womong gareng enara amma mitiac negen negengngic
yeneng kpendzengtoau fainuma nuhomegecde. Anu
uameme harebec ammanu monggoc gborima yacbesare.”
Faka imoc fingerudeac deec.
22 Ifi edeyunuu Petorongo Yesu ngadeau wangec kemma
tembucfu namma dekpetari ammima deec, “Anutungo
meficgumanu faka imocngo gearu naric mi fingecgembeso.”
23 Ifi deu Yesungo dzigenema Petoro yofi edeec, “Satang,
ngadenau hakenna, ni memanunadeac negennec. Ge wiac
negennec, imoc Anutuarunac kpac, imocngo ine ngicac ne-
gen negeng ande.”
24 Ifi dema medacfora yofi edeyunuec, “Mong ye ni modac-
nubeso negendeu ye yengena ubasebiaac songo memama
mariponga miacma tofohoma modacnubeso.
25 Ngic mong ye kekeha segereudeac negemma uaya
mekecde, ye kekeha sufumiude. Nga mong ye neac amma
kekeha waude, ye kekeha fingecmiude.
26 Imocac amma ngic mong ye bangectoa bangec yomocac
finac sasawa meficgema yengena kekeha ukuu sufuude, wiac
imocngo memefihagoc naric mi anude. Amma mong ye
kekeha monggoc meudeac negenside, ye imoc bummemeac
osiude.
27 Nga Ngicac Medacngo Mamaarunac kuc nga kibikper-
agiagoc angerofora yenigoc hama ngicngac sasawa angam-
memengina angandae, imocac sirihau turunga kpouyem-
meude.

---

* **16:18:** Petoro imocac titiha, hocbisic. † **16:18:** Yesu ye yengenaac negemma “hoc yomocac witiau kpebungtoana faiba.” ifi deec.

28 Foracngoc, ngic yomoc nandae, ngenearunac goa mi
homemagec Ngicac Medacngo eucererengagoc hau kicngi-
nango henggecde.”

17

1 Uameme 6 wisickemanu Yesungo Petoro nga Yakobo
amma munea Yohane hesicyunuu tikitoa herea monnu
emma tembucngina kecgec.
2 Ihai kecmagec Yesuac sebia kicnginau heimerenec.
Heimerenu kicmesuya imoc wenac isoc anec nga
ngakpikporuha imoc kongac kpema ama meaiu kperagia
fingecande, ifi isoc anec.
3 Ifi ammanu Mose nga Eria yereng imohaingoc fingecyem-
mema yegoc denegeng anoc.
4 Nga Petorongo Yesuac deec, “Kebu, nenang yei kecni
songea andeac ge negenna naric anu bedzo bedzo harebec
meba. Geac mong nga Moseac mong amma Eriaac mong.”
5 Anu Petorongo ifi denammanungoc hoeng mong kpera-
giagocngo mama semeyunumanu hoeng manaunac yoacud-
umeng mong yofi kpacma deec, “Yomoc neac Songomedacna,
ye hensongo ammiduae. Ngeni yeac yoac negembisia.”
6 Nga medac yeni imoc negemma kengec ebiria amma
bangecfu makpema kicmesungina sufugec.
7 Ifi anggec Yesungo yenearu kemma midiyunuma yofi
edeyunuec, “Ngeni yacgec, kengec mi anggec.”
8 ifi deu yeni kicngina fima ngic mong mi henggec, yeni
Yesu yengenasac nanu henggec.

9 Anu tikiunac mama Yesungo deracyunuma yofi deec,
“Ngeni onga hendau, imocac ngic mong mi edeyunubisia.
Kecma Ngicac Medacngo homecfunac gborima yaruguc ine
edeyunubisia.”
10 ifi deu medacfora yeneng kpesimigec, “Mitiac negen
negengngic yeni dafiac Eriango waraima haudeac deandae?”
11 ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Eriango warai hama wiac
sasawa memengere anudenoc.”
12 Ni yofi edengunuba negenggec, “Eria ye bic hau yeni
mi hensima yenang songo modacma faka hania hania am-
migec. Nga yeni Ngicac Medac ifingoc kpendzennu faigec
kpendzeng kpeude.”
13 Ifi deu medac yeni Yohane dokunadzicac deec, imoc bic
irickegec.

14 Anu yeni tikiunac mama habutoa yenearu kensikemagec
ngic mongngo Yesuaru hama fafoc heimima deec,

15 “Kebu, ge medacnaac ubaga manganeu. Ye afonasoya
hau kpendzeng ebiria kpema naso homac gerecfu nga dokuu
kemeande.
16 Nga medacna geac medacfocga yenearu mekemba
yeneng ye mengeregecdeac obohoma wadau.”
17 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngicngac areng yomoc ngeni
negen negensingngina kpac yombong amma ngeni fakang-
ina sicsauha. Ni naso herea ngenigoc monggoc tacbadeac
modzona tide. Ngeni medac nearu mehagec.”
18 Deu mehagec Yesungo hadehade ngabayoac seria edeu
ye medac imoc wama kenec. Kenu naso imohaingoc medac
imoc ngereec.
19 Ifi anu medacfora yeneng Yesuaru hama tembucngina
tacma kpesimigec, “Neni dafiac hadehade imoc kporacbi-
bieding?”
20 Kpesimigec Yesungo yofi merengyemmeec, “Foracngoc,
ngeni negen negensingngina kapianecsac fedeac obohoma
wadau. Ngeni negen negensingngina mastet gbomea* isoc
fengemmeu debac ngeni tiki yomoc naric edegecde, ‘Tiki, ge
yomohacnac yacma edimoc kenna.’ Ifi edegec ye kenude.
Nga ngeni wiac monggac naric mi obohogecde.
21 Hadehade ifia yakasege kecma nunumungosac kpo-
racbesonga.”
22 Yesu nga medacfora yeni yenahafoc Gariraia bangecfu
kpedzucnema kecmagec yeng yofi edeyunuec, “Ngic yeneng
Ngicac Medac kererema ngicngac yeneac mariu faigecde,
imocac naso wegenede.
23 Faigec yeneng ye mema kpegec homeude. Homema
uameme harebec ammanu homecfunac monggoc gborima
yarude.” ifi deu yeni ubaebic kuneng megec.
24 Anu Kafanaung taonnu kensikemagec Anutuac wom-
onggac takesimemengic yeneng Petoroaru hama kpesimigec,
“Ngeneac kpoukpou ye womonggac takesi faiande me kpac?”
25 ifi degec Petorongo deec, “Oc, faiande.” Ifi dema amau
emma yoac mi demanu Yesungo kpesimiec, “Simong, ge
dafi negennec, bangeha bangeha ngictaungina, yeni takesi
meracarunac meandae? Yeni yenang medacfocngina, yen-
earunac me ngicngac goa yenearunac meandae?”
26 Kpesimiu deec, “Yeni ngicngac goa yenearunac mean-
dae.” ifi deu Yesungo yofi deec, “Ifiac amma medacfora yeni
takesi mi faifai eng kecgecde.
27 Nga yeni neranggac negemmangang mi anggecdeac
amma geng ine dzohong tegiau kemma kondungyang
memeac hawic mong ukuna. Ukuma kondungyang waraima

* **17:20:** Mastet gbomea imoc homong gbomea isoc kapia yombong.

menade, imocac enara mekpacgema siriwadzo mong meficgenade. Meficgema dzo imoc mema neac nga geangga kpacfu takesimemengic yemmebesena.”

18

1 Naso imohai medac yeneng Yesuaru hama kpesimigec, “Kurumenggac eucerereng, imocac arennu merang kuneng kecde?”
2 Ifi kpesimigec Yesungo nambarac yenearunac mong kparec. Kparu kenu ye botucnginau faiu nanu yofi deec,
3 “Foracngoc, ngeni ubangina mi merenggecde amma nambarac yeni isoc mi anggecdeu kurumenggac eucererennu naric mi enggecde.
4 Imocac ngic mong ye memaemema medac yofia, yeac siricfu kefude, yeng kurumenggac eucererennu kuneng kefude.
5 Nga mong ye nambarac yenearunac mong yofia neac kpacfu hoanggeude, yeng ni hoannuude.
6 Nga nambarac kapia yenearunac mong ni negensinnude, ye mongngo ngombonggeu sing segeudeu faka yomocngo yearu ngereebac. Ye yagucnoc dzamandzingtoa ubiau ubahemima kondung keme kemeau ukugec kemebac.
7 Bangectoa bangec yomocac ngic manganaac ngombonggema ogofocngina kopocsicfu faiyunuandae, yeni sowecnginagoc. Nga faka imoc fingerude, amma ngic mong ye faka imoc fingerudeac ngombonggeude, ye ebihagoc.
8 Ge haniga me mariga mongngo anggenu kopocsic meficgenadeu geng imoc herecgema ukuna kembeso. Hanimariga hafoangoc kecma gerec wisic wisickea kpac, imohai ukugugec kemebanggac, hani mangang me hanimariga tegec tegera kecma kekecseriu ennade, imoc ine ngereeude.
9 Me kicga mongngo anggenu kopocsic meficgenadeu geng kicga meickema ukuna kembeso. Ge kicga yohockanggoc kecma hofeac gerecfu ukugugec kemebanggac kicga nobohagocsac kecma kekecseriu ennade, imoc naric anude.
10 Ngeni nambarac kapia, yenearunac mong ubango mi ukubisia. Ni edengunuba negenggec, nambarac yeneac angerofocngina kurumennu kecdae, yeni nasosoc Manna kurumennu kecde, yeac kicmesuya hengkecdae.
11 Nga Ngicac Medacngo ngicngac sufu sufuya, yeni ebicfunac kpedzucyunuma meyunuudeac maec.
12 Ngic mong ye ramafora 100 mekecde, imohacnac mong kemma sufuu yofi anude. Ye ramafora 99 tikiu wayunuu nanggec kemma sufudacmoc, imocnoc hoforude.
13 Hofockecma meficgema yeac ubangerec kuneng negenude. Nga 99 mi sufugec, yeneac ubangerec negengande,

imoc ferahema sufuec, yeac ubangerec kuneng negenude,
imoc fora yombong.
14 Nga Mangngina kurumennu kecde, yeng ifi isocngoc
areng kapia yomoc, yenearunac mongngo mi sufuudeac
negemma kecde.

15 Ogoga mongngo gearu kopocsic meficgeudeu ge kenna
yegoc tembucngira tacma imoc deficgemina. Nga yeng
yoacga negenudeu ge firang anna ye geac ogoga monggoc
anude.
16 Nga ye yoacga mi negenudeu geng ine ngic
mocgu me yohockang meyuruna ngenahafoc ebic imoc
mengeregecdeac tacbisia. Ifi amma ngic yohockang me
harebec dede sasawa demeseri ambisia. *(Dedeseri 19:15)*
17 Nga ye yoacngina mi negenudeu ngeni ine kemma kpe-
bung edeyunubisia. Edeyunugec yeng kpebung yeneac yoac
ifingoc waudeu ine ngic imoc henggec ye ngic Anutu mi
negemmidae nga takesimemengic, yeni isoc ambeso.
18 Foracngoc, ngeni bangecfu wiac sasawa dzegegecde,
imoc kurumennu ifingoc dzege dzegea feude. Nga ngeni
bangecfu wiac yungecdacgecde, imoc kurumennu ifingoc
yungec yungera feude.
19-20 Imoc yofiac, yei bangecfu ngicngac yohockang me
harebecngo neac kpacfu kpeturanggema tacgecdeu ni bo-
tucnginau kecbade. Imocac ngenearunac yohockangngo
uba mocgu amma wiac monggac me monggac kpesiecdeu
Manna kurumennu kecde, yeng negengngecmema imoc nge-
merude."
21 Anu Petorongo Yesuaru hama kpesimiec, "Kebu, ogo-
nango nearu kopocsic meficgeudeu naso dafiguc kopocsiha
wabadeac negennec? Atac 7 soha ande me?"
22 ifi deu Yesungo yofi meremmiec, "Atac 7 kpac, atac 70
namma ende imocac deduae.
23 Imocac kurumenggac eucerereng imoc ngictau mong
ngic homac mingingngina kefec, ye isoc. Nga yeng wanacngic
yeni yearu turungngina kpougecdeac nasoya faiec.
24 Faiu hagec turungnginaac ising ising ua hanaheu ngic
mong ye turunga kifa 150 tausenggac uabung, imocacsoc
feec, ngic imoc yearu mehagec.*

25 Nga ye turunga imoc kpouudeac obohoma minginango edeu yengena nga enemmedacfora minging monggaru sueyunuma wiara sasawa suedacma, imocngo dzo kirecgeu turung imoc kpac anudeac deec.

---

* **18:24:** Yesu ye 10 tauseng tarantong deec. Tarantong imoc dzotoangina anec. Nga 10 tauseng imoc kpetetoangina anec. Imocac witiau mi osogec.

26 Ifi deu wanacngic ye imoc negemma minginaac kicfu
makpema deec, ‘Kunenna, ge neac ubaga manganeu tomaina
kecmana turunna kpoudacbade.’
27 Ifi deu minginango yeac ubea manganeu yoara nga tu-
runga momoc waec.
28 Anu wanacngic ye ngadeau kemeec. Kemema ine wanac-
ngic ogea mong yearu turunga uameme 100ac uabung† feec,
ye meficgeec. Meficgema ye mendanggema ubea mendzicma
deec, ‘Neac turunna gearu fede, imoc bic kpounendacna.’
29 Ifi deu wanacngic ogeango imoc negemma yeac kicfu
makpema desambic ammima deec, ‘Ge neacnec ubaga man-
ganeu tomai kecmana turungga imoc ngade kpoubade.’
30 ifi deu ogeango yeac yoac wama turunga kpoudacmaguc
maudeac mekemma witicamau faiu tarec.
31 Taru wanacngic ogofocngira yeneng faka imoc hemma
ubangina homac manganeu negenggec naric mi anec. Nga
yeni kemma faka fingerec, imoc sasawa mingingngina
edegec.
32 Edegec mingingnginango wanacngic imoc deu hau
edeec, ‘Ge wanacngic mangac manganea. Geng desambic
anenna turungga sasawa wadua.
33 Nga neng geac ubana manganeu turungga wadua, ge
ifi isoc wanacngic ogogaac ubaga ifingoc manganeu turunga
wabanggacsoc.’
34 Ifi dema minginango herebu negemma ngaba ammima
witicamagareng yeneac mariu faiec. Faiu wanacngic ye
turung imoc sasawa kpoudacmaguc maudeac deec.
35 Anu ngeni sasawango ogofocngina tembuc tembuc ye-
neac kopocsic ubaherenginango yombong mi wagecdeu
Manna kurumennu kecde, yeng siriha ifingoc ngeni angem-
meude.”

19

1 Yesungo yoac imoc dedaru wisickeu Gariraia bangec
wama Yudaia bangecfu Yodang nobocgengau kenec.
2 Kenu ngicngac habutoa kuneng yombong ye modacgec
yeng ngicngac hafeinginagoc mengereyunuec.
3 Anu farisaio yeneng yearu hama faitobannu faigecdeac
kpesimigec, “Ngic ye enema wiac hania haniaac amma
waude, singngo imoc dede me?”
4 Ifi degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Fingec
fingec minginango hanahema deu ngic nga ngac anecde, ifi
meficyuruec. Ngeni imocnoc osonegeng angandae. *(Fingec
fingec 1:27; 5:2)*

† **18:28:** Ye 100 denari deec.

5 Ye meficyuruma yofi deec, ‘Imocac amma ngic ye
nonggomama wayuruma enemaaru kpeketaheu yegoc sebi
mocgu anecde.’ *(Fingec fingec 2:24)*
6 Ifi anecdeac yeri yohockang monggoc mi andape, kpac.
Yeri sebi mocgu anecdeac yofi ande, Anutungo wiac dzegeec,
imoc ngicngo naric mi herecgebeso.”

7 Deu degec, “Nga dafiac Mosengo dedeseri yofi nemmeec,
ngic mongngo ngac wawa kibi ohoma ngac miu ngac ye wau
kembeso?”
8 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ngeni ngic ubaseri nga
herengina dzege dzegea, imocac Mosengo enengfocngina
wayunugecdeac kpae mi heiec. Nga hanac hanaheaunac
ereec sing ifia mong mi feec.
9 Ni ine yofi edengunuba, ngic mongngo enema serofaka
mi ammanu ye eng wama ngac mong meude, ngic imocngo
serofaka anude.”
10 Ifi deu negemma medacfora yeneng degec, “Eweeneng
yereac botucfu faka ifia fedeu eweeneng kekec kecnide, imoc
gombunga yombong kpac.”
11 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Yoac yomoc goa yen-
earu mi heiude. Yoac imoc ngic yemmeyemmea yenearusac
heiude.
12 Ngic goa yeni nonggo heremanaunac kufing fingecgec.
Nga goa yeni ngicngo faka ayemmegec kufing anggec amma
ngic goa yeni kurumeng eucererenggac amma kufing isoc
kecandae. Ngic mong ye yoac imoc yearu heide, yeng imoc
mebeso.”
13 Anu ngicngac yeneng nambaracfocngina kapiabisic
Yesuaru meyunu kemma negenggec, “Yeng mariango nam-
barac witinginau faima numuyemmeude.” ifi anggec medac-
fora yeneng kpetariyemmegec.
14 Yesungo ine yofi deec, “Nambaracbisic bisic yeni nearu
naric hagec. Ngeni kpae mi heiyemmegec. Kurumenggac
eucerereng imoc nambaracbisic bisic yofia yeneac.”
15 Ifi dema maria witinginau faima kenecyunuu wisickeu
ye amabangec imoc wama monnu kenec.

16 Negenggec, ngic mongngo Yesuaru hama deec,
“Kpoukpou, ni noc faka gombunga angkecma kekecseri
mebai?”
17 Ifi deu yeng yofi deec, “Ge wiac gombungaac ni mi
kpesinenna. Mocgungo gombunga kecde. Nga ge kekecseriu
embesonga dema dedeseriyoacnina tofohobesena.”
18 Ifi deu deec,
“Dedeseriyoac damoc tofohobadeac denec?” ifi deu Yesungo
yofi deec, “Ge ngicngac mi yunuhomebesena nga

kaisero mi ambesena nga hamangec mi mebesena
amma enacfu faifai mi ambesena.
19 Ge nonggo manghocga seseyurubesena amma geangga
anggengande, siriha imocngoc ogofocga heresongogoc
hoangyunubesena." *(Makekeng 20:12-16; Dedeseri 5:16-20;*
Sesememe 19:18)
20 Ifi deu sebigboringic yeng deec, "Ni imoc sasawa modacan-
duae. Nga noc wiacac monggoc kpedadanggebade?"
21 Deu Yesungo yofi edeec, "Ge ngic dindingac hafoangoc
kecbesonga negennec isoc, yofi anna. Kemma wiacga sa-
sawa suedacma hiedzoga mema ngicngac makpekpea yem-
mebesena. Ifi anna kurumenggac dzofinac fingecgenu hama
modacnubesena."
22 Ifi deu sebigboringic ye dzofinaha homac femiecac yoac
imoc negemma ubaebic mema kenec.
23 Kenu Yesungo medacfora yofi edeyunuec, "Foracngoc,
ngic mong dzofinactoagoc, ye kurumenggac eucererennu
enudeac ambibieude.
24 Amma monggoc deba negenggec, kamerengo bungic sin-
gau engeng, imoc ua efea nga ngic dzofinacgoc yeng Anutuac
eucererennu engeng, imocngo ine uatoayagoc."
25 Ifi deu medac yeneng yoac imoc negemma kpidohoma
kerectegec yombong amma degec, "Ifi anu merang naric
komoc kpeude?"
26 Ifi degec Yesungo yenemma yofi deec, "Ngic ngeni imoc
obohoma wagecde nga Anutungo wiac sasawa naric meude."
27 Ifi deu Petorongo deec, "Negenna, neni wiacnina sasawa
wadacma modacguma kecdimbe. Imocac neni noc wiac
menide?"
28 ifi deu Yesungo yofi edeec, "Foracngoc, kecma wiac sa-
sawa gboria fingerude, naso imohai Ngicac Medacngo ku-
rumenggac kuc nga kibikperagiaac ngictautatahau tarude.
Nga ngic modacnuandae, ngeni ifingoc ngictautatac 12 imo-
hai tacma Israeac kisic 12, yeneac fakangina isinggema de-
sigecde.
29 Nga ngicngac kpacnaac amma amafocngina me dacmu-
nafocngina me nonggo mangfocngina me nambaracfocngina
me bangecngina wagec, ngeni sasawango wiac imocac naso
100 monggoc megecde nga kekecseringo maridzomingngina
ambesande.
30 Ngic warac warac kecandae, yenearunac ine homacngo
ngadea anggecde nga ngadea kecdae, yenearunac homacngo
warac warac anggecde."

20

1 "Kurumenggac eucerereng imoc ngic mong amabange-

hagoc, siriha imocacsoc. Ye asoacngoc kemma ngic waing
uayau ua megecdeac ngic yagura meyunuec.
2 Meyunuma ua ngic yagura yeni uameme mocguac
dzo ifiasoc megecdeac denegeng amma uba mocgu amma
sueyunuu uau kenggec.*
3 Nga 9 kiroc ammanu waing ua minginango ngic goa
kpedzaroc sobennu eng nanggec yenemma
4 yofi edeyunuec, 'Ngeni ifingoc waing uanau kemma ua
megec, imocac sirihau dzo ngemmebade.'
5 Ifi deu yeni waing uayau kenggec. Nga ye 12 kiroc nga 3
kirocfu faka imocngoc anec.
6 Nga 5 kiroc anu ye monggoc kemma ngic goa ifingoc
eng nanggec meficyunuma yofi edeyunuec, 'Ngeni nocac eng
nanggec ama marai ande?'
7 Ifi deu degec, 'Ngic mongngo uayoac mong mi den-
emmedac.' Ifi degec yofi edeyunuec, 'Ngeni ifingoc kemma
neac waing uau ua mebisia.'
8 Ama marai anu ua minginango ua gareng yofi edeec,
'Ge yagurangic kpacyununa hagec uaac bung yemmena.
Amma ngic wisic wisickea hagec, yenearunac hanahema
yemmekengkecna waraima hadau, yenearu wisickebeso.'
9 Ifi deu ua garengngo ngic 5 kiroc hagec, yeni hanahema
ua meme mocguac bung, ifi yemmeec.
10 Yemmeu ngic waraima hagec yeneng negenggec, 'Ye
dzo meemma nemmeude.' Nga ua garengngo dzo kpetea
imocngoc yemmeec.
11 Yemmeu yeni dzo kpetea imoc hemma negenggec naric
mi anu waing ua mingina
12 edegec, 'Ngic yomoc yeni ngade yombong hama aua
mocgusac ua megec. Nga neni ine asoacngoc hama uaac ebic
hemma wenacfu namma meerekecni ama marai ande. Nga
geng yenigoc siriha mocgungoc anemmedang.'
13 Ifi degec yeng yenearunac mong yofi edeec, 'Ogona,
ni kopocsic mong mi meficgegendua. Negenna, nerang
waraima uameme mocguac dzo ifiasoc deserima uba mocgu
andic.
14 Ge imocac dzoga mema kenna. Nga neng ine yagurangic
ngade hadau yeni bung socfungoc yemmebadeac songona
ande.
15 Ni neanna hiedzongo ifi me ifi ambesonga negemma
imoc naric ambai. Amma fakana gombunga anu imocac
negen negengga mi manganebeso.'

---

* **20:2:** Yeni denari mocgu degec. Denari imoc Roma yeneac dzo monggac kpara. Yesuac nasou denari mocgu uameme mocguac bung anec.

16 Ifi isoc ngadea yeneng warac warac anggecde nga warac
warac yeneng ine ngadea anggecde.”
17 Yesungo medacforagoc Yerusarennu kembeso kemma
sinnu tembucnginau yofi edeyunuec,
18 “Negendae, nenang Yerusarennu endimbe. Enni ngic
yeneng Ngicac Medac womong gareng enara nga mitiac ne-
gen negengngic, yeneac mariu faigecde. Faigec yeneng ye
homeudeac desigecde.
19 Desima ye bangec monnunac ngic Anutu mi
negemmidae, yeneac mariu faigecde. Faigec yeneng
deendema ammima dzikacngo kpema sebia kpekperecge
amma mariponnu kpegec homeude. Amma uameme
harebec kemmanu homecfunac monggoc yarude.”
20 Anu Dzebedaioac medahora nonggongirango meyuruu
Yesuaru hagec. Hama Yesu fafoc heimima deec, “Ni wiac
monggac naric kpesigembai me?”
21 Ifi deu deec, “Ge noc wiacac anggende?” Deu edeec,
“Medachocna yomoc yereng eucererenggau mongngo foigau
nga mongngo kanagau tarecde, imoc deserinenna.”
22 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngeni wiac kpesidae, imocac
hania mi negenghomedae. Nga neng kpendzenggac kpak-
enecfu nebeso anduae, ngeri imoc neecdeac dedape me?”
deu deoc, “Oc, naric nedede.”
23 Yeri ifi deec Yesungo yofi edeyuruec, “Ni kpendzeng-
gac kpakenecfu nebade, ngeri imocngoc neecde. Nga ngic
merang foinau me kananau tarude, imocac fora ine neng
naric mi desibade. Mannango ngic tatac imohai tarecdeac bic
mengereec, yereng ihai naric tarecde.”
24 Anu medacfora 10 yeneng imoc negemma dacmunac
yereac negenggec manganeec.
25 Manganeu Yesungo kpacyunuu kenggec yofi edeyunuec,
“Bangec monnunac ngicngac, yeneac ngictaufocngina ngicn-
gac yeneac ngickuneng siricfu garengyunuandae. Nga ngic-
ngac kunengfocngina yeni ngicngacfocngina yeneng yoacng-
ina modacgecdeac kuc feyemmede, ifinoc negengandae.
26-28 Nga faka ifia ngeneac botucfu mong mi febeso,
kpac. Ngicac Medacngo ngicngac yeneng yeac kingang
kpegecdeac mi maec, kpac. Yeng yeneac kingang kpema ng-
icngac homac ebicfunac yungecyunuma kekeha wau yeneac
doudeac maec. Ifi isoc ngenearunac ngic mongngo engena
kecbeso ammide, yeng botucnginau kingang kpekpengina
kecbeso. Nga ngeneac botucfunac warac warac ambeso
ammide, yeng botucnginau wanacngicngina kecbeso.”
29 Yesu nga medacfora yeni Yeriko taong wama kemmagec
ngicngac habutoa kuneng yombong modacyunugec.

30 Nga sing tegiau kicpisic ngic yohockang taroc. Tarec
ngicngac yeneng degec, “Yesungo hama kende.” ifi degec yeri
imoc negemma kpacma deoc, “Kebu, Dawidiac bangeha, ge
nereacnec ubaga manganeu.”
31 Ifi kparec ngicngac habutoa yeneng waickema tarecdeac
kpetariyecmegec. Nga yeri ine monggoc seriangoc kpacma
deoc, “Kebu, Dawidiac bangeha, ge nereacnec ubaga manga-
neu.”
32 Kparec Yesungo namma kpacyuruma yofi deec, “Ngeri
noc wiac angecmebadeac negendape?”
33 deu deoc, “Kebu, neri kicnira tegerudeac negendipe.”
34 Deec Yesungo ubea manganeu mariango kicngira kpe-
sereu yeri imohaingoc kicngira fima ye modaroc.

21

1 Yesu nga medacfora yeni Yerusareng mewegenema
Betefage amabangec Oriwa tikiu tarec, imohai kensikema
Yesungo medahora yohockang yofi dema sueyuruec,
2 “Ngeri dindingac kemma guruama sing enarau tacde,
imohai donggi mong bic meficgeecde. Ye medahagoc wi-
tickegec nande. Ngeri donggi imoc yungecyuruma nearu
mehaec.
3 Nga ngeri ifi anec ngic mongngo ngeremma kpesinge-
merude isoc ngeri yofi edebesera, ‘Kebungo yerigoc ua
meudeac dede.’ Ifi deec yeng donggi nonggomedac bic
ngerigoc sueyuruude.”
4 Profete yoac mong yofi deec, imoc fora anudeac ifi fin-
gerec.
5 “Ge Sionggac naroang yofi edebesena, ‘Henna, ngictauga
hagende. Ye donggiu hade, ye donggi medahaac witiau
tacde nga ye fakaya memaemeemea.’ ” *(Dzekaraia 9:9)*
6 Nga medac yeri kemma Yesungo edeyuruec, ifi isoc anoc.
7 Ifi amma donggi medahagoc meyuruma hama ngakpin-
gira herea hesima donggi nonggomedac yereac witingirau
tiameoc. Tiameec Yesungo imocac witiau tarec.
8 Taru ngicngac habutoa nanggec, yeni ngakpingina hesima
sinnu tiamegec nga goa yeni ic fawa icfunac herecgema sinnu
tiamegec.
9 Nga ngicngac habutoa kiwau kenggec nga ngadeau
modacgec, yeneng kpacma yofi degec,
“Ohec waec, Dawidiac kisicfunac, ohec. Ngic Kebuac kpacfu
hade, ye kenehagoc. Wi kurumennu kpara den-
geregec, ohec waec, hosanna.” *(Mitiyegec
118:26)*
10 Yesungo Yerusarennu enu taonggac ngicngac sasawa yeni
kpidohoma kengha amma degec, “Imoc merac?”

11 Ifi degec ngicngac habutoa yeneng edeyunugec, “Imoc
Yesu, profetenoc Gariraia bangecfunac Nadzarete taon-
nunac.”
12 Anu Yesungo Anutuac womonggac oda manau
emma ngicngac wiac emekpesi anggec, yeni imohacnac
kporacyunuec. Ye ngic hiedzo emekpesi anggec, yeneac
tebo heimeremma kebesac emegec, yeneac tatac ifingoc
heimeremma
13 yofi edeyunuec,
“Yoac yofi oho ohoya fede, ‘Neac ama imoc nunumuama,
kpara ifi kpacbesonga.’ *(Yesaia 56:7)*
Nga ngeneng ine imoc merenggec,
hamangec ngic yeneac sufu sufuama ande.” *(Yeremaia 7:11)*
14 Anu womonggac odatoaac manau ngic kicpisic amma
hanimangang yeneng yearu hagec yeng mengereyunuec.
15 Ye faka kuhagoc ifi meec nga nambarac yeneng wom-
ong manau kpacma yofi degec, “Dawidiac bangeha, ohec,
hosanna.” Kpacgec womong gareng enara nga mitiac negen
negengngic yeneng imoc hemma herebu negemma
16 Yesuaru kemma degec, “Yeni yoac dedaemoc, imoc ne-
gennec me?” Ifi degec yeng yofi deec, “Negenduae amma
ngeni yoac yomocnoc osonegeng mi angandae gedang,
‘Ge nambarac kapia nga sabac namuu kecdae uayoac
yemmena yeneng geac kpac kuneng heiwayong
memigecde.’ ” *(Mitiyegec 8:2)*
17 Ifi dema wayunuma taong wama Betania amabangecfu
kemma tofocnac ihai kefec.
18 Amma Yesungo asoac taonnu dzigene kemma hereaac
homema
19 sing tegiau kic fima fig ic mong henec. Hemma negenu
foragoc isoc anu haniau kemma mariasac hemma ic yofi
edeec, “Ic, gearunac fora monggoc mi fingeckecbeso.” Ifi deu
fig ic imoc imohaingoc ururueec.
20 Ururueu medacfora yeneng imoc hemma kpidohoma
kpesimigec, “Fig ic imoc dafi bic yombong ururuede?”
21 Ifi dema kpesimigec Yesungo yofi edeyunuec, “Forac-
ngoc, ngeni negen negensingnginagoc kecma negengyohoc
mi anggecdeu icfu faka medua, faka imoc naric megecde,
imoc edengunuduae. Nga imocsac kpac, ngeni ifingoc tiki
yomocac yofi naric degecde, ‘Tiki ge miacemema kondunnu
ukuemema kemena.’ Ngeni ifi edegec, ifinoc anude.
22 Nga ngeni wiac monggac me monggac negensinggema
nunumunginau kpesigecdeu ngeni imoc sasawa megecde.”
23 Yesungo ifi dema taonnu hama womonnu emma
kpoukpou ua meu womong gareng enara nga yudangic

enarafocngina, yeneng hama kpesimigec, “Ge noc kucfu ua
yomoc menec amma merang uayoac imoc genec?”
24 Ifi kpesimigec yeng yofi merengyemmeec, “Neng ngeni
wiac monggac ifingoc kpesingemmeba ngeni turunga ede-
nugecdeu ni uakibinaac hania imoc edengunubade.
25 Yohanengo dokunadzic ua mekefec, imoc dahacnac,
kurumennunac me ngicfunac?” Deu yeni yenaocngoc de-
negeng amma degec, “ ‘Imoc kurumennunac.’ ifi denideu
yeng yofi kpesinemmeude, ‘Ifi negemma ngeni nocac ye mi
negensinggegec?’
26 Me ‘Imoc ngicfunac.’ ifi denideu ngicngac sasawa yeni
Yohaneac ye profete negendae, imocac debesonga yeneac
kengecnunude.”
27 Yeni ifi denegeng amma Yesu edegec, “Imoc mi ne-
gendimbe.” Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ifi degec, ni ifingoc
noc uayoacac kucfu ua mekecduae, imoc mi edengunubade.”
28 Negenggec, “Ngic mong ye medahora yohockang nga ye
waracmedahaaru kemma edeec, ‘Medacna, ge yaguc waing
uau kemma ua mebesena.’
29 Ifi edeu medahango merenec, ‘Ni imoc waduae.’ Ifi dema
ine ngade ubea dzigeneu uau kenec.
30 Nga manggac ye kemma ngademedaha, yeac ifingoc
edeu ngademedahango deec, ‘Manggac, ni naric kembade.’
Ifi dema kemma ihoc bahoc amma uau mong mi kenec.”
31 Ngeni dafi negendae, “Medac yerearunac merang
mamaac songo modacma uaya meec?” Ifi kpesiyemmeu
degec, “Waracmedaha yeng.” degec Yesungo yofi edeyunuec,
“Foracngoc, takesimeme ngic nga singtoangac yeneng
waraingemmema Anutuac eucererennu enggecde.
32 Yohanengo sing dindingac modacma ngenearu hau
ngeni ine mi negensinggegec. Nga takesimeme ngic nga
singtoangac yeneng ye negensinggegec. Ngeni ine imoc
henggec amma sifu ubangina mi merenggec nga mi negens-
inggegec.”
33 Ni yoac mong heiba negenggec, “Ngic mong amabange-
hagoc ye waing ua mong homecma oda dzegeec. Dzegema
waing tidzoc tidzohoac teng usuma gareng yeneac kicfifiac
amaherec meec. Ifi meu wisickeu waing ua garenggegecdeac
ngic meficyunuma yenigoc yoac dedzege anggec. Nga yenge-
naoc ine bangec hereau kenec.
34 Kenu fora kpememe naso hau ye wanacngicfora
sueyunuu uagareng yenearu waing fora megecdeac kenggec.
35 Kenggec ua gareng yeneng ine minginaac wanacngicfora
meyunuma mong kpema mong kpehomema mong hocngo
heigec.

36 Ifi anggec ua minginango wanacngic goa homac mong-
goc sueyunuu kenggec gareng yeneng faka imocngoc ayem-
megec.
37 Nga ngade ua minginango yofi negemma yengena
medaha sueec, ‘Yeni medacnaac ewea sifu heigecde.’
38 Ifi dema sueu kenu ua gareng yeneng medaha hemma
yofi denegeng anggec, ‘Yeng kecma ua yomoc tiu enude,
imocac ye kpehomema bangeha nga maridzominga sasawa
meni nenang ambeso.’
39 Ifi dema miacukugec oda ngadeau kemeu mema kpe-
homegec.
40 Nga ua minginago monggoc hama uagareng dafi ayem-
meude?”
41 Ifi deu degec, “Ua minginango hama uagareng man-
gana memanganeyunuma yunuhomema waing uaya imoc
uagareng goa yeneac mariu faiude. Faiu yeneng imoc
garenggema foranasou mingina fora migecde.”
42 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Mitikibiu yoac yofi oho
ohoya fede,

‘Amameme ngic yeneng hoc mong mangana dema ukugec.
Nga hoc imocngo amaac hoc wotung amma seria
nanude. Kebu yengenaoc faka imoc meu ngicngo
hensongo ammidimbe.’ *(Mitiyegec 118:22-23)*

Ngeni kibi imoc osonegeng mi angandae gedang.
43 Imocac amma edengunuba negenggec, Anutungo eucer-
ereng ngenearunac meickema areng mong yemmeude. Nga
yeneng eucererenggac uaya mema foraya meficgegecde.
44 Nga ngic mong ye hoc imocac witiau maude, ye sebia
tegerude. Nga hoc imocngo yeac witiu makpema hedzameu
kapuc kpeude.”
45 Anu Yesungo yoac heiec, imoc womong gareng enara nga
farisaio yeneac deec, imoc bic negentegecgec.
46 Yeni ifi negenggec nga habu yeneng yeac profete dege-
cac yeni ine Yesu mendanggegecdeac kengecyunuu osima
wagec.

22

1 Yesungo yoac mong heima torokpema yofi edeyunuec,
2 “Kurumenggac eucerereng imoc ngictau mong isoc, ye
medahaac memeturang nasoac yakatoa ohoma memengere
anec.
3 Amma ngictaungo wanacngicfora sueyunuu yeni ngic-
ngac memeturanggac amma bic heitaiyunuec, yeni wange-
cyunugecdeac kenggec. Kenggec ngicngac yeneng ine mod-
zongina tiu wagec.

4 Wagec ngictaungo wanacngicfora goa monggoc
sueyunuma yofi deec, ‘Ngeni kemma ngic bic heitaiyunuai,
yeni edeyunugec, “Negendae, burumakana ngiwa nga
yang kerectoayagoc imoc bic kpeoho amma yakatoa
mengeredacdua. Ni wiac sasawa bic memockedua, imocac
ngeni hagec.” ’

5 Ifi deu kemma edeyunugec, yeneng ine yoac monggoc hau
imoc negemma modzongina tiu eng wama kengha anggec.
Mong ye uayau kenec nga mongngo kpounec uayau kenec.
6 Nga ngicngac tosea yeneng ngictauac wanacngicfora
ngaba ayemmema yunuhomegec.
7 Ifi anggec ngictau ye imoc negemma herebu amma
wasaifora sueyunuu kemma ngickpekpengic imoc yunuma
taongngina faigec dzeec.
8 Amma wanacngicfora yofi edeyunuec, ‘Memeturanggac
yaka imoc bic mengec mengerea nga ngic heitaiyunudua,
yeni areng mangana ifiango nearu hagecdeacsoc mi ande.
9 Imocac ngeni sing sosocfu kemma namma ngic mefi-
cyunugecdesoc, yeni edeyunugec memeturanggac amau
habisia.’
10 Ifi deu wanacngic yeni sinnu kemma ngic meficyunugec-
soc gombunga nga mangana momoc hesicyunudacma hama
memeturanggac yakaama imoc mewakegec.

11 Anu ngicngac yeni hadacma tacgec ngictaungo
yenenudeac hama ngic mong memeturanggac ngakpi mi
heima tarec,
12 ye hemma yofi edeec, ‘Tosona, ge dafi memeturanggac
ngakpi mi heima erema tacnec?’ Ifi deu ngic ye yoara kpac
waickema taru
13 ngictaungo kingangngicfora yeneac yofi deec, ‘Ngeni
hanimaria kpema ngadeau kundunnu ukugec kemeu. Ihai
kiacma enara kisaranggema kecbeso.’
14 Ngicngac kpacyunuyunuya, yeni homac nga meis-
ingyunuyunuya, yeneng ine efeanec.”

15 Anu farisaio yeneng kemma yoac dafi dema Yesu to-
banggeni yoac goa segeu meni dema imocac denegeng
anggec.
16 Ifi amma medacfocngina nga Herodeac areng goa
Yesuaru sueyunugec kemma degec, “Kpoukpou, ge yoac fora
dekecnec, imoc negendimbe. Nga Anutuac sing dindin-
gac ngicngac edekpou anemmekecnec amma ngic monggac
me monggac songo mi negemma engena mamea socfungoc
anemmeannec.
17 Imocac dafi negennec, damocngo naric ande, neni takesi
ngictau Sisa naric minide me kpac?”

18 Ifi degec Yesungo ngabasiricfu degec, imoc negemma
yofi edeyunuec, “Ikocngic, ngeni nocac suba idenendae?
19 Ngeni takesi faiandae, imohacnac dzo mong mehagec
hemba.” Ifi deu yeni denarihoc mong mekemma edzahegec
20 yeng imoc hemma yofi kpesiyemmeec, “Onga nga kibi
yoc, imoc meracac?”
21 Deu degec, “Imoc Sisaac.” Ifi degec yeng yofi edeyunuec,
“Imocac ngeni Sisaac wiac Sisa mibisia nga Anutuac wiac
Anutu mibisia.”
22 Ifi deu yeni imocac negenggec engena anu wama
kenggec.
23 Sadukaio areng yeni homecfunac yacyac mi fede,
ifi dekecdae, yenearunac ngic goango wenac imohaingoc
Yesuaru hama kpesimigec,
24 “Kpoukpou, Mosengo yofi deec, ‘Ngic mongngo ngac
meec nga ye gboriha kpac kecma homeu muneango daraac
hodzec mema gboric kpeficgema daraac kpac miacma
kecbeso.’ *(Dedeseri 25:5-10)*
25 Dacmunac seweng nenigoc kecgec, yenearunac warac-
dacnginango ngacfu kemma gboriha kpac kecma homeu
muneango hodzeha meec.
26 Meu munea nga yeac ngadeau munafora 5 kecgec, yen-
earu faka ifiangoc fingeru yeni sasawango homedacgec.
27 Homedacgec ngac ye ifingoc kecma homeec.
28 Ngic seweng yeni sasawango ngac yeac ewea anggec.
Nga yacyac nasou ngac imoc meracac enema anude?”
29 Ifi degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ngeni mi-
tikibi nga Anutuac kuc mi negentegecdaeac yoac desufudae.
30 Yacyac nasou ngicngac yeni monggoc mi meemegecde
amma manggac mongngo yofi mi deude, ‘Ni naroanna ngic
mibade.’ Imohai ngicngac yeni ine kurumenggac angero,
yeni isoc anggecde.
31 Nga homecfunac yacyac dema Anutungo yofi bic eden-
gunuec,
32 ‘Ni Abrahang nga Isaka amma Yakobo, yeneac Anutu.’
(Makekeng 3:6)
Ngeni imoc osonegeng mi angandae gedang. Nga ye ine ngic
homemea, yeneac Anutu kpac. Ye gbori kecdimbe, neneac
Anutu.”
33 Nga ngicngac habutoa yeni kpoukpouya imoc negenggec
engena anec.
34 Anu farisaio yeneng yoac yomoc negenggec, “Yesungo
sadukaio yeneac yoac merenu yoacngina dugung kpeu en-
gsac nanggec.” Yeni imoc negemma kpedzucnema
35 yeneac botucfunac dedeseriyoacac negen negengngic
mongngo Yesu faitobannu faima kpesimiec,

36 “Kpoukpou, dedeseriyoacac manau dedeseriyoac
damocngo engena yombong ande?”
37 Ifi kpesimiu yofi edeec,

“ ‘Ge ubaherega nga ubaongaga amma negen negengga hafoangoc Kebu Anutugaac songo negemma kecbesena.’ *(Dedeseri 6:4-5)*

38 Imocngo dedeseriyoacac warac warac nga kuneng ande.
39 Nga imocac ngadeau ogea yofi,

‘Ge geangga anggengande, siriha imocngoc gegoc wegena kecdae, yeni heresongogoc hoangyunubesena.’ *(Sesememe 19:18)*

40 Dedeseriyoac nga profeteyoac sasawango dedeseriyoac
yohockang yomocac witiau tima nandae.”

41 Anu farisaio yeni kpedzucnema tacmagec Yesungo yofi
kpesiyemmeec,
42 “Ngeni Messiaac hania dafi negendae, ye meracac kisic-
funac?” Kpesiu meremmigec, “Ye Dawidiac bangeha.”
43 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ifi anu Tiri Asungo dafiac
Dawidiac enac meefaiu yeac ‘Neac Kebu.’ dema yofi deec,”

44 “KEBUNGO neac Kebu edeec, ‘Ge foinaugeng tacmana ngabafocga hanigaac bageau faiyunuba yeni hanititiga anggecde.’ ” *(Mitiyegec 110:1)*

Ifi deec.
45 Nga Dawidi yengenaoc kpara yofi kparec, “Neac Kebu. Nga
Messiango dafiu Dawidiac bangeha ande?”
46 Ifi deu yeni Yesuac yoac turunga merembesonga obo-
hogec. Obohoma naso imohacnac erema yeac kengec amma
mongngo dekpesi monggoc mi ammigec.

23

1 Yesungo ngicngac habutoa nga medacfora yofi
edeyunuec,
2 “Mitiac negen negengngic nga farisaio yeni Moseac tat-
acfu tacdaeac
3 yeni yoac edengunudae, ngeni imoc sasawa tofohoma
modacbisia. Nga yeni faka angandae, ngeni siric ifi mi
ambisia. Yeni yoac edengunuandae, imoc ine yenaoc mi
modacandae.
4 Yeni singyoacac dede ebiria yombong dedeckema ngic
ngeneac fuau faigec ebiriude. Nga yenaoc ine dede imoc
meefaima meficngunugecdeac gbongnginango miacgecdeac
mi ayemmeude.

5 Yeni ngicngo fakangina henggecdeac mitigbomea kan-
dacbisic bisicngina meyadiandae.* Amma ngakpingina
herea heiandae, imohai witic kibi kibi kpatainggema nan-
gande, imoc kuneng yombong meandae.†
6 Yeni yakatoa nasou nga kpekpeturang amau warac warac
tatacfu tacbesonga ayemmeude.
7 Nga kpedzaroc sobennu ngicngac yeneng 'Wenacngerec.'
nga 'Gareng,' ifi dema kpacyunugecdeac homac ayemmeude.
8 Anu ngeni garengngina mocgungo kecde nga ngeni sa-
sawa dacmunac andae. Imocac ngeneac negemma mongngo
'Gareng,' ifi mi kpacngunubeso.
9 Mangngina mocgungo kurumennu kecdeac amma ngeni
bangecfu ngic monggac 'Mannina,' ifi mi debisia.
10 Nga kunengngina Messia mocgungo kecdeac amma ngic
mongngo 'Kunenna,' ifi mi kpacngunubeso.
11 Nga kunengngina kecde, yeng ine ngeneac
kingangkpekpe kecbeso.
12 Ngic mong ye yengenaac negenu engena angkecde, ye
mamea anudeac memagecde. Nga mong ye yengenaac ne-
genu mamea angkecde, ye meenggecde.
13 Mitiac negen negengngic nga farisaio, ngeni kurumeng
eucererenggac nagu kpebung yeneac kicnginau heiandae.
Ngeneng imohai enggecdeac segeandae nga kpebung yeneng
embesonga ammagec kpae ifingoc heiyemmekecdae. Ngeni
ikocfakangina ifia mekecdaeac ngeni sowecnginagoc.
14 Mitiac negen negengngic nga farisaio ngeni sowecng-
inagoc. Ngeni ngachodzec amangina wangecyunugec en-
gsac kecgecde. Amma ngicngac yeneng negengngeree ngem-
megecdeac ngeni nunumu hereangoc numuandae. Ngeni
ikocfaka ifia angandaeac turunga ebiriangoc megecde.
15 Mitiac negen negengngic nga farisaio, ngeni ngic mocgu
dekerecyoac ammigecdeac bangeha bangeha nga kondung
ferecgema kengandae. Nga yeng ngenearu torokpeu mefa-
hegec, ye ngenang isoc hofeac nambarac amma feracn-
gunuma kemeude. Ikocfakangina ifia mekecdaeac ngeni
sowecnginagoc.
16 Sing edzac edzac ngic, ngeninoc kicpisic andae. Ngeni
yoac yofi deandae, 'Ngic mongngo Anutuac womong kpacma
yoara deseriudeu, imoc yoac kapia. Nga mongngo womong
manau gol tacde, imoc kpacma yoara deseriudeu ye yoara
imoc naric mi waude.' Ifi deandaeac ngeni sowecnginagoc.

---

* **23:5:** Yudangic yeni kandacbisic bisic yang seberango meme mitigbomea oho ohoya ihai barima mesunginau me fuanginau orohokecgec. Faka imocac hania Dedeseri 6:1-10 oho ohoya fede. † **23:5:** Faka imocac hania Bangec kisiu 15:38-41, imohai oho ohoya fede.

17 Womongngo gol kpanggeu kpetiac anude, imoc wiac
engena nga gol yengenaoc imoc wiac mamea. Ngeni kicpisic
nga negen negengngina mi irec ireckea.
18 Amma ngeni deandae, ‘Mong ye arata kpacma yoara
deseriudeu, imoc yoac kapia. Nga mongngo sese arata witiau
bic faifaia, imoc kpacma yoara deseriudeu yoara imoc naric
mi waude.’
19 Aratango sese kpanggeu kpetiac anudenoc, imocngo
wiac engena nga sese yengenaoc imoc wiac mamea. Ngeni
kicpisic areng.

20 Ngic mong ye arata kpacma yoara deseriudeu ye arata
nga sese arata witiau fedacde, imoc momocngoc kpacma
medarude.
21 Nga mong ye womong kpacma yoara deseriudeu wom-
ong yengena amma Anutu imohai kecde, ye momocngoc
kpacma medarude.
22 Nga mong ye kurumeng kpacma yoara deseriudeu, ye
Anutuac tatac nga yeng ihai mingina amma tarude, ye mo-
mocngoc medarude.

23 Mitiac negen negengngic nga farisaio, ngeni sowecngi-
nagoc. Ngeni singyoac kapiabisic modacma dedeseriyoac en-
gena, imoc ine wagecde. Ngeni ikocfakangina ifia meandae.
Ngeni wiac homuna gombunga nga yakaac nga ic sogonggac
homuna gombunga fingerude, imocac gbomea kapiabisic 10,
imohacnac mocgu hendzicma Anutu miandae. Amma faka
dindingac nga ubamangang amma negen negensingngina
hafoangoc mekekec, imoc ine ihoc bahoc amma wagecde.
Ngeni faka gombungngina imoc naric modacbisia amma
tosea deduae, imoc ifingoc mi wabisia.
24 Ngeni ngicngac sing edzacyunugecdeac ua, imoc kicpisic
siricfu angkecdae. Nga kurungnginau picpic hemma imoc
meickema kamere ine mi hemma gbokoandae. *(Sesememe
11:1-2,4,20)*
25 Mitiac negen negengngic nga farisaio, ngeni ikoc-
fakangina yofia mekecdaeac ngeni sowecnginagoc. Ngeni
tera tasengina ngadeasac dzuacandae amma ngenang uba-
herengina manau ine kickerec homac fede, imoc ngenaoc mi
garengemeandae.
26 Ge tase teraac mana dzuacnaguc ngadea ifingoc kongac
kpeude. Farisaio ngeni kicpisic.

27 Mitiac negen negengngic nga farisaio ngeni yofi ne-
genggec, kicsere imoc homemea seucnginagoc nga sicngo
wake wakea fede, imoc kibiagoc anudeac ngeni kicsereac
simeng weroc nadzicandae. Nga ngeni ubaherenginau nga
sebinginau siriha ifia amma kecdae.

28 Ngeni sebinginango ngickicfu dindingac isoc ande. Nga
ubaherenginau ine ikocngo wake wakea amma ngeni nge-
naoc dedeseriyoac kpema kecdae. Ngeni ikocfakangina ifia
mekecdaeac ngeni sowecnginagoc.
29 Mitiac negen negengngic nga farisaio, ngeni sebien-
geneng amma ikocfakangina mekecdaeac sowecnginagoc
andae. Ngeni profete yeneac kicsereu simengngina meyem-
mema ngic dindingac simengngina kibiagoc anudeac mong-
goc heigborima mengereandae.
30 Mengerema yofi deandae, 'Neni bangecfocnina yeneac
nasou kecbing debac profete naric mi yunuhomebing nga
sacngina maudeac faka yenigoc mi ambing.'
31 Ngeni ifi mekecma yofi dekperagiemedae, 'Nenang ngic
profete yunuhomegec, yeneac medacfocngina.'
32 Ngeni ifi dema bangecfocngina yeneac faka mewakema
mekecgecde.
33 Ngeni ngenaoc boidzoc amma boidzocac medac, ngeni
yoacfu turunga mema hofeu kemebauac
34 neng profete nga negen negengngic amma mitiac ne-
gen negengngic sueyunuba hangemmegecde. Nga ngeneng
kecma yenearunac goa yunuhomegecde nga goa mariponnu
yunugecde amma goa kpekpeturang amanginau dzikacngo
yunuma ngaba ayemmema taong monnunac monnu kpora-
cyunugecde.
35 Ngeni ifi mekecma ngic dindingac yunudacgec sacng-
ina bangecfu madarec, imocac turunga hafoangoc ngenearu
feude. Imoc Abeac sacfunac hanahema erekecma Barakiaac
medac Dzekaraia, yeac sacfu erede. Ngeni ye kpetiac ama
nga arata botucngirau kpehomegec.‡
36 Foracngoc, faka sasawa imocac turunga, imoc areng
yomoc ngenearu fingecdarude, imoc edengunuduae.
37 O, Yerusareng, Yerusareng, ge profete yunuhomean-
nec nga ngic gearu sueyunuyunuya, yeni hocngo yenerean-
nec. Kokorec nonggeango nambaracfora kpeganga bageau
foforacyunuande, ni naso homac ifi isoc nambaracfocga
kpedzucyunubadeac negembare ngeneng ine imocac songo
mi negenggec.
38 Negenggec, ngeneac amagerec imoc ngiha kpac anu kisi
fingerude.
39 Ni edengunuba negenggec, yofinenggac hanahema
ngeni monggoc mi nenggecde. Nga nang enggecdeu

‡ **23:35:** Kaing ye hanac hanaheau munea Abe kpehomeec. Fingec fingec 4:1-10. Ngictau Yoasi ye profete Dzekaria kpehomeec. 2 Ngictau siduc 24:17-27. 2 Ngictau siduc imoc Yuda yeneac mitikibiu wisic wisickea nande. Imocac Yesungo yofi deec, "Abeac sacfunac erekecma Barakiaac medac Dzekaraia sac imohai erede."

yofi degecde, ‘Kebuac kpacfu ngic hade, ye kenehagoc.’ *(Mitiyegec 118:26)* ifi degecde, naso imohai ngeneng monggoc nenggecde.”

24

1 Yesungo womonnunac mamanu medacfora yeneng yearu
hama womonggac mana kuneng hania hania edzahegec
2 yeng yofi edeyunuec, “Wiac imoc yaguc hendacdae, imoc
ine ngade yofi fingerude. Foracngoc, areng mong yeneng
hama imoc sasawa hembarackedacgec kendarude. Kendaru
hoc mongngo monggac witiu mi wagec tarude.” Ifi dema
3 Yesungo Oriwa tikiu kemma taru medacfora tembucng-
ina yearu kemma kpesimigec, “Ge yoac dedang imoc noc
nasou fingerude? Nga naso wisic wisickea amma geangga
hahanasogau noc soi fingerude, imoc edenununa.”
4 Ifi degec Yesungo meremma yofi deec, “Ngic mongngo
ikocfu wangecngunubacac ngeni henghomema kecbisia.
5 Imoc yofiac, ngic homac yeneng hama neac kpac kpacma
degecde, ‘Ni Messia.’ ifi dema ngicngac homac uba mesufu
ayemmegecde.
6 Nga ewekpekpetoaac siduc bangec wegenaunac nga
bangec hereaunac hau ngeni imoc negemma mi kpidoho-
bisia. Wiac ifia fingecbeso nga nasongo imohaingoc bic mi
wisickeude.
7 Bangec goa yeneng bangec ogofocngina yenigoc
ewekpekpe anggecde. Nga ngictau monggac arengngo
ngictau monggac areng yenigoc ngaba angemegecde. Nga
boditoa bangec goau fingerude nga goau usoctoa meude.
8 Wiac gboria hanahema fingerudeac gadze kiande, ifi isoc
ande.
9 Ifi fingeru ngicngac yeneng ngeni ngabafocnginaac mariu
faingunugecde. Faingunugec ngaba yeneng ngunuma home-
cfu faingunugecde. Nga bangeha bangehaac ngicngac sa-
sawa yeni neac kpacnaac amma ubango ukungunugecde.
10 Nga ngicngac homac yeni negemmangang amma
wanuma yenaocngoc ogofocngina ngaba yeneac mariu
faiemegecde nga ubango ukuemegecde.
11 Nga profete ikoha homacngo fingecma ngicngac homac
ikocfu wangecyunugecde.
12 Singyoac wawa faka imoc yadiude imocac ngicngac
homac yeneac heresongogoc negengemeeme nga hoangeme-
faka nomaneude.
13 Nga ngic mongngo serima kecmanu naso wisickeude,
yeng komoc kpeude.

14 Nga ngicngac yeneng eucererenggac siduc gombung
yomoc edeyunugec dedekperagi imoc bangec sasawa soko-
daru ngicngac yeni imoc negendacmagec naso wisickeude.
15 Profete Danierengo wiac mangac manganea imocac yoac
warac deec, imocngo ama kpetiacfu nanu henggecde. Ngic
mong ye yoac yomoc osoude, yeng imoc negentegecbeso.
(Danie 9:27; 11:31; 12:11-13)
16 Faka imoc fingeru ngicngac Yudaia bangecfu kecdae,
ngeni worama tikiu embisia.
17 Nga mong ye ama witiau nande, ye wiac mong meudeac
ama manau mi embeso.
18 Nga mong ye semeng uau nande, ye ngakpi hereha
meudeac mi dzigenebeso.
19 Ngac heregoc kecdae nga nenggac sabac namuu
meyunukecdae, yeni naso imohai ebicnginagoc anggecde.
20 Nga ngeni woragecdeac naso haude, imoc nomannasou
me sabatanasou mi fingerudeac numubisia.
21 Naso imohai kpendzeng kuneng yombong fingerude.
Kpendzeng ifia bangec hanac hanaheaunacngoc erekecma
yofinenggac mong mi fingerec amma ngade ifingoc mi fin-
gecbesande.
22 Nga uameme imoc mi mewegenegecde isoc ngic
mongngo komoc naric mi kpeude. Amma ngicngac
isingyunuyunuya, ngeneac amma naso mewegenegecde.
23 Naso imohai yoac mong yofi fingerude, ‘Henggec, Messia
yei fingecde.’ me ‘Messia ye edi fingecde.’ Ifi degecde isoc
ngeni mi negensingyunubisia.
24 Imoc yofiac, Messia ikoha nga profete ikoha
yeneng fingecma ngicngac uba mesufu ayemmegecdeac
tobangyunuma faka morora nga faka kuhagoc engena
megecde. Amma yeni sing meficgegecdeu ngicngac
isingyunuyunuya ifingoc ikocfu wangecyunugecde.
25 Negenggec, ni faka imoc fingerudeac bic edengunuba
negendae.
26 Ngicngac goa yeneng yofi degecde, ‘Henggec, ye bangec
kisiu kecde.’ Ifi degecdeu ngeni ihai mi kembisia. Me yofi
degecde, ‘Ye yei ama manabisicfu tacde.’ Ifi degecdeu ngeni
imoc mi negensinggebisia.
27 Piratacngo wenac ere ereaunac heima wenac keme ke-
meau kpesiande. Nga Ngicac Medac haude, naso imohai
siriha imocacsoc fingerude.
28 Koec koec neng yeni fareng fede, imohai eacandae.
29 Anu kpendzengtoa nasoya wisickeuguc
wenackiwa kundung kpeu afokperagia mi fingerude.
Asomeng yeni kurumennunac fotockema magec

kurumenga kurumenga yeneac kuc sasawa kpemindzahegecde. *(Yesaia 13:10; 34:4)*

30 Imohai Ngicac Medacac soi sawakebangau fingeru bangeha bangeha ngicngac sasawa yeni imoc hemma kiacsonggong anggecde. Ifi ammagec Ngicac Medacngo kurumenggac hoennu kuc nga kibikperagitoagoc hau henggecde.

31 Nga trampet udumengtoa kuneng fingecmanu ye angerofora sueyunuu yeneng kurumenga kurumenga noboc noboc amma bangec tegia noboc noboc 4 imohai kemma Kebu yengenaoc ngicngac meisingyunuec, yeni kpedzucyunugecde.

32 Fig icngo hania edekpou angemmeu ngeni imoc negembisia. Fawa firitickema besaiu ngicngac yofi negengandae, wenac naso ande.

33 Nga wiac sasawa dedua, imoc fingeru ngeni imoc hemma ifingoc negembisia, Ngicac Medacac naso imoc bic wegenema hade amma ye nagu ngadeau nande.

34 Foracngoc, areng yomoc ngeni mi homemagec wiac yomoc fingecdarude.

35 Fingeru bangec nga kurumeng kpac anecde nga neac yoac, imoc ine mi kpac anude.

36 Faka imoc noc uamemeu amma aua nofu fingerude, imoc mongngo mi negenude. Kurumenggac angero yeni imoc mi negendae nga Medacngo ifingoc mi negende. Manggacngosac naso imoc negende.

37 Noaac nasou faka fingerec, Ngicac Medacngo hau faka siriha imocngoc fingerude.

38 Kiatunggbaung mi hamanu ngicngac yeneng nenedoku nema ngic yeni ngacfu kenggec nga manggac yeneng yofi degec, ‘Ni naroanna ngic mibade.’ ifi angkecmagec Noango wageu enec.

39 Enu yeni mi negemma kecmagec kiatunggbaungtoango hama merucyunudarec. Ngicac Medacac hahanasou faka ifiangoc fingerude.

40 Naso imohai ngic yohockang semeng uau kecmaec yerearunac mong mema mong ine wagec uau kefude.

41 Ngac yohockang yeri flawa amau namma flawa medzamema kecmaec yerearunac mong mema mong ine wagec nanude.

42 Kebunginango noc uamemeac haude, ngeni imoc mi negendaeac amma ubagbori kecbisia.

43 Hamangecngic ye ama hetackema engande. Nga ama mingina mong ye hamangecngic noc nasou haude negendeu ye gaugbori kecma amea garenggekecma hamangecngic imoc kpae heimiude.

44 Imocac ngeni ifingoc efaima kecbisia. Ngicac Medacac
aua ngeni mi negemmagec haude.
45 Wanacngic mongngo negen negentegehagoc kefec. Nga
minginango ye wanacngic ogofora yeneac gareng amma
yakangina nasoyau modacma yemmeudeac demiec.
46 Ye ua demi demia imoc medaru minginango hama henu
naric anude, ye kenehagoc.
47 Foracngoc, yeac minginango wiara sasawa
garenggeudeac demiude. Ngeni siriha imocacsoc kecbisia.
48 Nga wanacngic mangana, ye ine yengenaoc negensiude,
‘Ni minginna naso herea kecmaguc haude.’
49 Ifi dema wanacngic ye ogofora yunuma minggong ngic,
yenigoc doku seria neude.
50 Ifi amma tomai mi kecma wanacngic yeng minginaac
uamemenaso nga auaya mi negemmanu minginango haude.
51 Hama wanacngic imoc kpema herec kperecge heima
ngic ikoha yenigoc faiude. Nga yeni ihai kiacma enacngina
kisaranggema kecgecde.”

25

1 “Kurumenggac eucerereng imoc yofi isoc anude. Naroang
10 yeni kifangina mema memeturang ngic yegoc mefice-
megecdeac sinnu kenggec.
2 Yenearunac naroang 5 yeni mi irec ireckea nga 5 yeni
negen negengnginagoc.
3 Naroang mi ireckegec, yeni kifangina mema kirung
dokuyagoc mong mi megec.
4 Nga negen negengnginagoc, yeneng kifangina mema
dokungina kirunnu kisima megec.
5 Nga memeturang ngicngo bic mi hau naroang sasawango
kicngina gau anu gau fegec.
6 Femagec tofocnac dzongiau kpakpac mong yofi fingerec,
‘Negenggec, memeturang ngic hade, ngeni kemma yegoc
eacgec.’
7 Ifi fingeru naroang 10 yeni gauunac gborima yacma ki-
fangina memengere amma
8 naroang negen negengngina mi irec ireckea, yeneng
negen negenggoc yeneac degec, ‘Kifanina bokobeso andeac
ngeni doku mong kisinemmegec.’
9 Ifi degec naroang negen negenggoc, yeneng merengyem-
mema yofi edeyunugec, ‘Doku yomocngo nenanggacsoc
kpac. Imocac ngeni ine kifadokuya faiandae, yenearu
kemma bummegec.’
10 Ifi degec, yeni kifadoku bummebesonga kemmagec
memeturang ngicngo haec. Hau naroang efaigecmoc, yeni

yegoc memeturanggac amau enggec. Emma nagu ukugec
kpeu imohai nenesemeng nesogai amma tacgec.
11 Tacmagec ngade ngac tosea yeneng hasikema degec,
‘Kebu, Kebu, nagu witinemmena ereni.’
12 Ifi degec, yeng edeyunuec, ‘Foracngoc, ni kicrurungn-
gunuduae.’
13 Ngeni wenac nga aua mi negendae, imocac amma ngeni
ubagbori kecbisia.
14 Imohai faka siriha yofi fingerude. Ngic mongngo bangec
monnu kenudeac wanacngicfora kpacyunuma dzofinaha ye-
neac mariu faima kenudeac negenec.
15 Ye dzo garenggegecdeac kucnginaac sirihau yofi
hendzicma yemmeec. Ye ngic mong tarantong dzo 5 nga
mong tarantong dzo yohockang amma mong tarantong dzo
mocgu,* dzo ifi yemmema kenec.
16 Kenu ngic tarantong dzo 5 meec, ye imohaingoc kemma
emekpesi uaya mema tarantong dzo 5 torokpema meficgeec.
17 Nga ngic tarantong dzo yohockang meec, ye ifin-
goc kemma emekpesi uaya mema yohockang torokpema
meficgeec.
18 Nga ngic tarantong dzo mocgu meec, yeng ine kemma
mingina dzo miec, imoc mema bangec usuma tonggoma
mesufuec.
19 Anu mingingnginango naso herea kecma monggoc dzi-
gene hama dzo yemmeec, imocac turunga kpoumigecdeac
kpacyunuec.
20 Kpacyunuu ngic tarantong dzo 5 meec, yeng tarantong
dzo 5 mong momoc mekemma deec, ‘Kunenna, ge tarantong
dzo 5 nenna ni emekpesi uaya mema 5 monggoc torokpema
meficgedua.’ Ifi deu
21 minginango yofi edeec, ‘Wanacngic gombunga yombong.
Ge fakaga dindingac amma yoac modac modacfakaga
soronga. Nga geng yoac modacma wiac kapia kpacgoc
garenggedanggac wiac ebiriangoc garenggenadeac
faigubade. Hana kunenggaac sogac sogaiu nerahafoc
kecdede.’
22 Nga ngic tarantong dzo yohockang meec, yeng ifingoc
hama deec, ‘Kunenna, ge tarantong dzo yohockang nenna
ni emekpesi uaya mema tarantong dzo yohockang monggoc
torokpema meficgedua.’ Ifi deu
23 minginango yofi edeec, ‘Wanacngic gombunga yombong.
Ge fakaga dindingac amma yoac modac modacfakaga
soronga. Nga geng yoac modacma wiac kapia kpacgoc
garenggedanggac wiac ebiriangoc garenggenadeac

* **25:15:** Tarantong dzo mocgu imoc kifa 15gac uabung.

faigubade. Hana kunenggaac sogac sogaiu nerahafoc kecdede.’

24 Nga ngic tarantong dzo mocgu meec, yeng ifingoc hama deec, ‘Kunenna, ge ngic gerea, imoc negenduae. Amma uau wiac heihomec mi amma foraya kpedziannec amma gbomea mong mi kpegima sifu foraya mesiannec.

25 Imocac kengecnuu kemma tarantong dzoga bangecfu tonggoba feec wiacga imoc monggoc merenggenduae.’

26 Ifi deu minginango yoara turunga yofi meremmiec, ‘Ge wanacngic mangana amma oyonga. Ni uau heihomec mi amma foraya kpedzianduae amma gbomea mi kpegima sifu foraya mesianduae, geng imoc bic negennec.

27 Ge imoc negemma dzona dzo tohonnu faina heikpegumekecgec saheu neng dzigenema dzona imoc nobohagoc mebai.

28 Imocac ngeni tarantong dzo yearunac wangecma ngic tarantong dzo teng mekecde, ye migec.

29 Ngic mong ye wiac mekecde, ye monggoc migec homac ebiriangoc anude. Nga mong ye wiac mi mekecde, yearunac wiac mekecdemoc, imoc ifingoc wangecgecde.

30 Wanacngic uaya gombunga mi medac, ngeni ine ye mema ngadeau kundunnu ukugec kemebeso. Ihai kecdae, yeni kiacma enacngina kisaranggema kecgecde.’

31 Kecma Ngicac Medacngo kuc nga kibikperagiagoc nga angero sasawa yenigoc hasikegecde, naso imohai ye ngictau tataha kibikperagiagoc ihai emma tacbesande.

32 Amma ye bangeha bangehaac ngicngac sasawa deu hama yeac kicfu kpedzucnedacgecde. Kpedzucnegec garengngo rama nga noning medereyunuande, yeng naso imohai ifi isocngoc medereyunuma

33 rama foiugeng nga noning ine kanaugeng faiyunuude.

34 Ifi amma ngictaungo ngicngac foiugeng yofi edeyunuude, ‘Ngicngac Mannaac kenecgoc, ngeni yei hagec. Ngeni maridzoming nga amabangecngina megec, imoc bicngoc bangec hanahema fingerecfunac ngeneac negemma faifaia.

35 Ni yakaac homeba ngeni yaka nenggec nga dokuac anenu doku nenggec neai. Nga kuriha kecbare ngeneng nenggareng anenggec.

36 Ni wambaac obohoba ngeneng wamba heinenggec. Amma hafei febare ngeni hama wirinugec. Nga witicamau kecbare ngeneng yugucnugec.’

37 Ifi deu ngicngac dindingac yeneng yoac yofi merem-migecde, ‘Kebu, ge noc nasou yakaac anggenu gemma gumecguing me noc nasou dokuac anggenu gumecguing?

38 Amma noc nasou kuric hana genggareng anggening me
wambaac obohona gening?
39 Amma noc nasoac hafei me witicamau tacmana gemma
yugucguing?'
40 Ifi degec ngictaungo yofi edeyunuude, 'Foracngoc, ngeni
munafocna kapiabisic yenearunac mocgunec ubangerec am-
migec, imocacsoc ninoc anenggec.' imoc edengunuduae.
41 Ifi dema kanaugeng nanggecde, yeneac yoac yofi
edeyunuude, 'Ngicngac sowecngunungunuya, ngeni
wanuma gerec wisic wisickea kpac, imohai kemma kecbisia.
Imoc mangana mingina nga angerofora, yeneac amma
dzema fede.
42 Ni yakaac homeba ngeni yaka mong mi nenggec nga
dokuac anenu ngeni doku mong mi nenggec neai.
43 Nga ni kuric hama kecbare ngeni nenggareng mong mi
anenggec nga wambana kpac kecbare mong mi heinenggec.
Ni hafei anenec nga witicamau febare ngeni mi yugucnugec.'
44 Ifi edeyunuu yeneng degecde, 'Kebu, ge noc nasou nene-
dokuga kpac me wambaga kpac amma kuric kecmana neni
gemma ihoc bahoc aning? Me dahai hafeiamau me witica-
mau femana gemma ihoc bahoc anggening?'
45 Ifi degec yeng yofi edeyunuude, 'Foracngoc, ngeni mu-
nafocna kapiabisic yenearunac mocgunec ubangerec mi am-
migec, imoc ifingoc ni mi anenggec, imoc edengunuduae.'
46 Nga yeneng kopocsicac turunga kpendzeng nasoya kpac
kpekecbesandaeac kenggecde. Nga areng dindingac yeneng
kekecseriu enggecde."

26

1 Yesungo yoac imoc sasawa dedaru wisickeu medacfora
yofi edeyunuec,
2 "Uameme yohockang femanu makekeng naso imocac
hombang ammanu imohaingoc ngic yeneng Ngicac Medac
mariponnu kpegecdeac demeseri amma suegecde."
3 Anu womong gareng enara nga yudangic yeneac
enarafocngina, yeneng womong garengtoa kpara Kaifa,
yeac amaodayagocfu endacma
4 Yesu akikic mema kpegecdeac dekiric amma
5 yofi degec, "Ngicngac botucnginau dzikac sicsauc fin-
gecbacac ye hombang nasou mi mebesonga."
6 Anu Yesungo Betania amau Simong kukuseriagoc, yeac
amau yaka netarec.
7 Netacmanu ngac mongngo yearu kemma, kirung mong
arabastro hocngo memea, imocac kerecdokuya homung
kerengagocngo yeac orucfu kpakema nadzicmiec.

8 Nadzicmiu medac yeneng imoc hemma kerecdoku buma
yada anecac dehesi ammigec, “Ye nocac wiac buma engena
imoc kpedzonggede?
9 Imocngo dzo homac kirecgeu ngic makpekpea yemmeni
ngereebac.”
10 Ifi degec Yesungo imoc negemma yofi edeyunuec, “Ngeni
nocac ngacac ifi dema ubaebic meficgemidae. Ye faka gom-
bunga nearu meu ngereede.
11 Ngic makpekpea yeni nasosoc ngenigoc kecgecde nga
neng ine ngenigoc nasosoc mi kecbade.
12 Ni homeba tonggonugecde, ye imocac sebina men-
gerema bic nadzicnende.
13 Foracngoc, ngic yeni siduc gombung yomoc bangeha
bangeha kemma dekperagigecde, imohai yeng ifi anec, imoc
ifingoc degec negenggec feude.”
14 Anu medacfora 12 yenearunac mong Yuda Karioto
amaunac degec, yeng womong gareng enara yenearu kemma
15 kpesiyemmeec, “Neng Yesu maringinau faibadeu dzo
dafiguc nenggecdeac negendae?” Kpesiyemmeu yeneng
siriwa dzo 30 osoma migec.
16 Migec, yeng Yesu naso damohai doc meu megecdeac
hemmodacma kefec.
17 Kecma ic sogong yis kpac, hombang imocac hanac hana-
heau medac yeni Yesuaru kemma kpesimigec, “Neni ama
dahai kemma makekenggac ramamedaha mengerema oho-
nenideac negennec?” *(Makekeng 12; Dedeseri 16:1-8)*
*
18 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ngeni taonnu emma ngic
imoc hemma yofi edebisia, ‘Kpoukpouninango geac yofi
dede, nasona wegeneu gearu hama ni nga medacfocna neni
gegoc makekenggac ramamedaha nenideac negenduae.’ ”
19 Nga Yesungo medacfora yoac edeyunuec, imoc tofoho-
dacma makekenggac ramamedaha ohomengere anggec.
20 Ama toforeu Yesungo medacfora 12 yenigoc yaka ne-
tacma
21 yofi edeyunuec, “Foracngoc, ngenearunac mongngo
ngaba yeneac mariu fainuude.”
22 Ifi deu medac yeni ubangina homac manganeu yen-
earunac mocgu mocgungo kpesimigec, “Kebu imoc sifu neng
mi anduae, me?”
23 Kpesimigec yeng yofi deec, “Ngic nigoc kurungterau ic
sogong nemuruckedic, yennoc doc faiu menugecde.

---

* **26:17:** Naso imohai yis mi feec. Yeni flawa esea dokuyagoc homunagoc bic anec imoc flawa gborigoc yerecgegec flawa yadiec. Imocngo yisac ua meec.

24 Ngic ye Ngicac Medac doc meude, ye sowehagoc. Ye
nonggeaac here manaunac mi fingecbac dede efaimibac. Nga
Ngicac Medac neac negemma mitikibiu yoac yofi oho ohoya
fede, yeng wangunuma kenudenoc."
25 Ifi deu Yudango Yesu docfu faiudeac negenecmoc, yeng
ifingoc kpesimiec, "Kpoukpou, ge neac denec me?" Deu
Yesungo yofi edeec, "Ge geanggaoc imocnoc denec."
26 Anu yeni yaka nemagec Yesungo ic sogong mong mema
Anutuac ubangerec dema mendzicma medacfora yofi dema
yemmeec, "Ngeni mema negec, yomoc fusina."
27-28 Ifi dema kpakenec mong mema Anutuac ubangerec
ammima numumima yofi dema yemmeec, "Yomocngo
dzadzahac gboriaac sacna, imoc ngicngac homac yeneac
kopocsic kpac anudeac kpetic kpetinggea, imocac ngeni
sasawango imoc negec.
29 Ni edengunuba negenggec, waing gbomeaac dokuya
monggoc mi nene kecbarengoc Mannaac eucererennu nena-
hafoc sing gboriaac arennu nenide."
30 Nga yeni ubangerec yegec heima amaunac mama edibi-
geng Oriwa tikiu enggec.
31 Sinnu kemma Yesungo yofi edeyunuec, "Tofocnac
yomohai ngeni sasawango neac negemma makpema
wanudacgecde. Faka imocac yofi oho ohoya fede,
'Ni gareng kpeba ramahabu yeni sinsararang kpegecde.'
(Dzekaraia 13:7)
32 Nga homecfunac yacmaguc waraingemmema Gariraia
bangecfu kemba ngeni ihai habisia."
33 Ifi deu Petorongo edeec, "Goa yeni sasawa geac ifi dema
wagugecde nga neng ine naric mi wagubade."
34 Ifi deu yofi edeec, "Ni forangoc edeguba, tofocnac yomo-
hai kokorec mi arohomanu geng sebiheinenna atac harebec
anude."
35 Deu deec, "Ge guma ni nubeso degec sebi naric mi heibade."
Petorongo ifi deu medacfora meficgema imocngoc dedacgec.
36 Anu Yesungo kengkecma ua bangec mong kpara Gedze-
mane, ihai kensikema medacfora yofi edeyunuec, "Ngeni yei
tacmagec ni edi kemma numubade."
37 Ifi dema Petoro nga Dzebedaio medahora meyunuu
kenggec. Kemma Yesungo ubaebictoa yombong memanu
dzonoma fedeu
38 yofi edeyunuec, "Ubaongana ebiriyombonggeu
homebeso anende, imocac ngeni yei nigoc ubagbori
tacmina."
39 Ifi dema kpesima kemma kicmesuya bangecfu hetutuck-
ema yofi numuec, "Manna, negenna angana andeu ge kpak-

enec yomoc meickena feracnuu. Amma neac songo kpac,
geac songo nga negen negeng imocngo seribeso."

40 Ye ifi numuma medac yenearu dzigene kemma yenenu
gau fegec. Gau fegec yenemma Petoro yofi edeec, "Ngeni sifu
aua mocguacsoc nigoc gaugbori kecgec.
41 Ngeni faitobannu embauac ubagbori kecma numugec.
Foracngoc, ongaasungo efaiande nga sebingo ine ebiriude."
42 Nga ye monggoc kemma yofi numuec, "Manggacna,
kpakenec yomocngo feracnuudeac negenna mi ngereeu
imoc nebare geac yoac seribeso."
43 Ifi numuma hama henu medacfora yeni kicngina gaun-
goc anu fegec. Femagec yenemma
44 monggoc wayunu kemma numuu atac harebec anu yoac
warac deec, imocngoc dema numuec.
45 Numudacma medac yenearu dzigene hama yofi
edeyunuec, "Ngeni gaungoc fema kecdae, imoc naric
kpac. Naso wegenede, ngic yeni Ngicac Medac kererema
kopocsicmeme yeneac mariu faigecde.
46 Benukererec ngicngo hadeac amma yacgec kenni."

47 Ye ifi dema nammanu medac 12 yenearunac ogongina
Yuda, yeng ngichabutoa kuneng yombong enara waraiyem-
meu hagec. Womong gareng enara nga yudangic enarafoc-
ngina yeneng sueyunugec wasaibeang nga gbarucnginagoc
hasikegec.
48 Sikegec benukererec ngic yeng waraima faka anudeac
derec derecgeyoac yofi bic edeyunuec, "Ngic titikokoc am-
mibade, ngeni ngic imocnoc mendanggema mebisia."
49 Ifi dema yeng imohaingoc Yesuaru kemma, "Ohec,
kpoukpou." ifi dema titikokoc ammiec.
50 Ifi ammiu Yesungo yofi edeec, "Ogo, ge noc ua menadeac
yei hadang?" Deu yeni hama Yesu maria noboc noboc mema
mendanggegec.

51 Anu ngic Yesugoc kecgec, yenearunac mongngo wa-
saibeanga kpedzima womong garengtoa yeac wanacngic
kpema kedzaha noboc herecgeec.
52 Herecgeu mau Yesungo yofi edeec, "Ngic mong ye dzikac
kpeude turunga dzikacngoc kiude, imoc fingecgembacac wa-
saibeangga ameau monggoc faina kemeu.
53 Neac memeficsing mong mi fede, imoc negemma ifi
annec. Nga Manna yagucnoc numumibai dede yeng angero
kpetengina 6 tauseng arenga 12, angero habutoa ifia naric
sueyunuu mama meficnubau.
54 Nga meficnubau dede mitikibiu faka yomoc fingerudeac
oho ohoya fede, imoc fora mi fingecbac."

55 Ifi dema ngichabu yofi edeyunuec, “Ngeni mendannuma
godzungic meandae, ifi isoc wasaibeang nga gbarucnginagoc
hadae. Nga ni wenaha wenaha Anutuac womonnu edekpou
angemmema kecanduae, imohai ine naric menubau.
56 Amma yoc ine profete yeni mitikibiu yoac ohogec fede,
imoc fora fingerudeac imoc sasawa fingecdacde.”

Ifi deu medacfora sasawango Yesu wama woradacgec.

57 Anu mitiac negen negengngic nga yudangic enarafocng-
ina yeni womong garengtoa Kaifa yeac amau bic kpedzuc-
nema tacgec, ihai Yesu wangecma kenggec.
58 Yeni Yesu mendanggema ifi mekemmagec Petorongo
ngadenginau hereaungoc Yesu modacma kenec. Kensikema,
Yesuac yoac desigecde, imoc negenudeac womong garen-
gtoaac ama imocac oda manau kemema uamedac yeneac
botucfu matarec.

59 Anu womong gareng enara nga yudangic tutumangtoaac
memba yeni hafoangoc tacma Yesu homecfu faigecde nga ye
enacfu faifai ammima boi anggecdeac negengising anggec.
60 Ifi anggec ngic homacngo hama enacfu faifaiyoac degec,
imocngo Yesu homecfu faigecdeacsoc mi anu hofocmangoc
kecma ngic yohockang yereng fingecma boi amma deoc,
61 “Yesungo yofi deec, ‘Ni Anutuac womong hembarackema
uameme harebec ammanu monggoc mebade, ni kucna imo-
cacsoc fede.’ ”
62 Ifi deec womong garengtoango yacma Yesu kpesimiec,
“Geac yoac dedae, imocac noboha mong mi denade me?”
63 Ifi deu Yesungo ine waickema nanec. Nanu womong
garengtoango edeec, “Anutu kekec mingina, yeac kicfu kpe-
sigemba ge deserina, geng Messia Anutuac medac me kpac,
imoc edenununa.”
64 Ifi deu yeng meremma yofi edeec, “Imoc gennoc denec.
Nga edengunuba negenggec, yaguc nga namma enude Ngi-
cac Medacngo Kuctoa Minginaac foiaugeng tarude. Amma
ye kurumenggac hoeng witiau hau ngeni imoc henggecde.”
(Mitiyegec 110:1; Danie 7:13-14)
65 Ifi deu womong garengtoango yoac imoc negemman-
ganema wambaya membarackema yofi deec, “Ye Anutu bic
emmidacac yoacninaac boingicac monggoc mi obohonide.
66 Ngeneng yoac imoc negemma dafi dedae?” Deu yeneng
meremmigec, “Ye homeudeac arennoc.”

67 Ifi dema yeni Yesu kicmesuya sofohoma mari tuema
kpekpefac ammigec nga goa yeneng dzikacngo kpema
68 degec, “Messia, merang gudac, imocac kpefingyoac ede-
nununa.”

69 Ifi amma kecmagec Petorongo oda manau ama sobennu
tarec. Tacmanu wanac naroang mongngo yearu kemma
deec, “Ge gariraiangicnoc Yesugoc kecannec.”
70 Deu ye ngic sasawa tacgec, yeneac kicfu sebi heima deec,
“Ge yoac denec, imoc obohoduae.”
71 Ifi dema naguu kemmanu wanac naroang mongngo
hemma ngicngac ihai nanggec, yeni edeyunuec, “Ngic imoc
ye Yesu Nadzaretenac, yegoc kecandenoc.”
72 Edeyunuu Petorongo Anutuac kicfu serima monggoc
busickpema deec, “Ni ngic imoc mi negenduae.”
73 Ifi dema nammanu ngic yeneng Petoroaru kemma degec,
“Neni ubadzidziga negendimbe, ge foracngoc yeneac aren-
nunac.”
74 Edegec ye yengenaoc sowecemema sopecemema deec,
“Ni ngic imoc mi negemmiduae.” Deu imohaingoc kokorec-
ngo arohoec.
75 Nga Yesungo yoac yofi bic edeec, “Kokorecngo mi aro-
homanu geng ni mi negennunec dema sebiheina atac hare-
bec anude.” Petorongo yoac imoc negensima kemema uba-
hodung kuneng negemma kiac hodung kiarec.

27

1 Ama wereckenu womong gareng enara nga yudangic
enarafocngina yeni uba mocgu amma Yesu homeudeac de-
serigec.
2 Deserima Yesu maria dedeckema Yudaia bangecac
gawana Pirato, yearu mekemma yeac mariu faigec.
3 Anu Yesu homeudeac deserigec, Yuda benukererec ngic-
ngo imoc hemma deec, “Ni nocac ifi andua?” Ifi dema ubea
manganeu siriwa dzo 30 migec, imoc mekemma womong
gareng enara nga yudangic enarafocngina yeni monggoc
merengyemmema
4 edeyunuec, “Negenggec, ni kererema ngic kopocsiha
kpac, ye sac nadzicmiai.”* Ifi deu yeneng degec, “Imoc
neneac ebic kpac, imoc geac ebic.”
5 Yeni ifi dema dzo wagec, yeng imoc mekemma womonnu
ukuu enu wama kemma ubasac neec.
6 Nga womong gareng enara yeneng siriwa dzo imoc
kpedzucnema degec, “Dzo imocngo sac bummeec. Imocac
amma dzo imoc sesekatapau faifai, imoc singngo mi dede.”
7 Dema yeni yoac dedzege amma dzo imocngo kuric yeneac
kicsere fingerudeac enang kudzimemengic yeac ua bangec
bummegec.

---

* **27:4:** Dedeseri 27:25 yofi dede, ngic mong ye dzo mema mong kpehomeu sac kpetinggeude, ye sowehagoc anude.

8 Bummegec bangec imocac kpara Sacbangec hanahema
degec nga imoc yaguc fedengoc.
9-10 Profete Yeremiango yoac yofi deec, imoc imohai for-
agoc anec, “Faka yofi fingerudeac Kebungo edenuec, Israe
medacfora yeni ngic imocac buma kpetea faima, “Ye siriwa
dzo 30 imocacsoc.” ifi degec. Nga yeni dzo imoc mema imoc-
ngo enang kudzimemengic yeac ua bangec bummegec.’ ”†
11 Anu yeni Yesu mekemma gawanaac kicfu faigec nam-
manu yeng kpesimiec, “Ge yudangic yeneac ngictau me?” Ifi
deu Yesungo yofi meremmiec, “Imocnoc geanggaoc denec.”
12 Anu womong gareng enara nga yudangic enarafocngina
yeneng namma haniaya degec Yesungo yoac turunga mong
mi merengyemmeu
13 Piratongo kpesimiec, “Yeni yoacfu faiguma yoac homac
yombong dedae, ge imoc mi negennec me?”
14 Deu yeng yoac monnec mong mi merenu gawanango
kerectegec yombong anec.
15 Anu gawanango hombannu yofi angkefec, yuda ngich-
abu yeni witicngic monggac kpara kpacgec, yeng ngic imoc
yungeru witicamaunac maande.
16 Naso imohai godzungic kpara kekena mong witicamau
kefec, kpara Baraba.
17 Nga ngicngac kpedzucnedacma nammagec Piratongo
yofi kpesiyemmeec, “Merac yungecngemmebadeac negen-
dae, Baraba me Yesu, kpara mong Kristo deandae?”
18 Yudangic yeni Yesu eng keracmangang ammima yearu
faigec, imoc negemmanoc ifi deec.
19 Nga Pirato ye desi desi tatahau tacmanu enemango yearu
yoac yofi faiu kenec, “Ge ngic kpetiac yomocac yoac mi
kpeserena, imoc wana. Ni tofocnac fema gaukpefing hemma
yeac amma ubaebic homac medua.”
20 Nga womong gareng enara nga yudangic enarafocngina
yeneng habu fenggeyemmegec yeneng Baraba yungecyem-
meudeac degec nga Yesu ine kpehomegecdeac degec.
21 Nga gawanango kpesiyemmeec, “Ngic yohockang nan-
dape yerearunac merac yungecngemmebadeac negendae?”
ifi deu yeni imohaingoc degec, “Baraba.”
22 Ifi degec kpesiyemmeec, “Ifi anu Yesu, kpara mong Kristo
deandae, yeac dafi ambade?” Kpesiyemmeu yeni sasawango
degec, “Ye mariponnu kpena homeu.”
23 Ifi degec, yeng kpesiyemmeec, “Imoc dafiac nga noc
kopocsicac?” Ifi deu yeni arohomumunggema degec, “Ye
mariponnu kpebesonga.”

---

† **27:9-10:** Mataio ye Yeremia 32:6-9 nga Dzekaria 11:12-13 kpeturanggema deec.

24 Ifi dema nanggec hemma Piratongo yoac dindingac
deudeac obohoec. Nga yeni ine serima kpacma nanggec
kpeborongtoa hanahema fingeru yeng doku mema ngicngac
habutoa kicnginau namma maria dzuacma yofi deec, “Ngic
yomocac sacac kopocsic, imocngo nearu mi tacbeso, imoc
ngenearu febeso.”
25 Ifi deu ngicngac yeni sasawango yoara meremma degec,
“Yeac sacac kopocsicngo neni nga nambaracfocnina nenearu
febeso.”
26 Nga Pirato ye Baraba yungecyemmema Yesu ine dzikac-
ngo kpema mariponnu kpegecdeac wasaingic maringinau
wayemmeec.

27 Anu gawanaac wasaingicfora yeneng Yesu ama man-
aunac memama ama tegiau wasaingic oda manau kecandae,
imohai meemma wasaiareng sasawa hafoangoc kpedzuc-
negec.
28 Kpedzucnedacma Yesu yengena wamba hesimima
ngakpi mong kpauc kpauc heimigec kemeu
29 somang batihema oruhau heimigec kemeec. Kemeu yasu
mong memigec marifoiango mema nanec. Ifi amma kiwau
fafoc heima defagoc ammigec, “Ohec, yudangic yeneac ngic-
tau.”
30 Amma yeni sofohoma yasu wangecma imocngo oruhau
kpegec.
31 Defagoc ammikecgec wisickeu yenang ngakpi hesim-
ima yengena wamba monggoc heimigec kemeu mariponnu
kpegecdeac hesicke kenggec.

32 Mekemma sinnu ngic mong meficgegec, kpara Simong,
Kirene taonnunac, yeng Yesuac maripong tofohoudeac
ngombonggegec tofohou kenggec.
33 Kengkecma bangec buma mong kpara Gorigata, kpara
mong Hatasic degec, ihai kensikegec.
34 Kensikema waing doku wiac hodungagocngo yerec
yerecgea, imoc gumegec ye imoc nenegemma waec.
35 Nga yeni ye mariponnu kpegec nammanu wambaya
kpeing kpema mederegec. *(Mitiyegec 22:18)*
36 Ifi amma garenga tacgec.
37 Nga ye nanu oruha witiau maripongau kopocsicac hani-
aya yofi ohogec, “Yomoc Yesu, yudangic yeneac ngictau.”

38 Anu yeni godzungic yohockang yegoc momoc
mariponnu yuruma mong foiugeng nga mong kanaugeng, ifi
faiyurugec.
39 Nga ngic ihai kengha anggec, yeni Yesu deengdema am-
mima orucngina kpatitickema

40 degec, “Ge Anutuac womong hembarackema wenac
harebec ammanu medacbesonga denec, ge geangga ong-
gongemena. Nga Anutuac medac kecnec isoc mariponnunac
mesiemema mana.”
41 Nga womong gareng enara nga mitiac negen negengngic
amma yudangic enarafocngina yeneng ifingoc desusuic am-
migec,
42 “Ye ngic goa onggongyunukefec nga yengena ine naric
mi onggongemeude. Ye israengic nenang ngictau kecdeu
mariponnunac mesiemema mau ye negensinggenide.
43 Ye yofi dema negen negensinga Anutuaru faiec, ‘Ni Anu-
tuac medac.’ ifi deu Anutungo yeac ammikecdeu mesibeso.”
44 Nga godzungic yegoc momoc yurugec, yeri yoac siriha
ifiangoc deendema ammioc.
45 Anu wenac dzongiau 12 kiroc ammanu imohai ama
kundung kpema kundungngo bangec sokoma fekemmanu 3
kiroc marai anec.
46 Nga 3 kiroc imohai Yesungo ubaudumeng kunengngoc
kpacma yofi deec, “Eri, Eri rema sabaktani.” Imocac titiha
yofi, Anutuna Anutuna, ge nocac wanudang? *(Mitiyegec
22:1)*
47 Anu ngic nanggec, yenearunac goango negemma degec,
“Ye Eria kpacsambic ammide.”
48 Ifi kparu ngic mongngo negemma gereagoc nedzima
kemma kondung sobing mong mema waingdoku aengagocfu
nemuruckema kpinnu faima Yesu gumeec.
49 Nga goango ine degec, “Ngeni imoc wagec, Eria foracngoc
hama meficgeu henni.”
50 Nga Yesungo monggoc ubaudumeng kunengngoc kparu
asuya ereec.
51 Ereu homeec, imohaingoc Anutuac womonnu kporuc-
toa womongmana kpetiac yombong naguyau nanec, imoc-
ngo wihacnac botuhaungoc tohoma mama yohockang anec.
Amma usoctoa meu fagannu hoctoa toa tohogec.
52 Nga kicsere fekenec, imoc anggeu ngic kpetiac warac
homegec, yenearunac homacngo sebigoc gborigec.
53 Yesungo kicsereaunac gborima yaru yeni ngade kic-
serenginaunac erema taong kpetiac, imohai hama ngic
homac fingecyemmegec.
54 Nga wasaigareng nga ngicfora Yesuac gareng nanggec,
yeni usoc nga wiac fingerec, imoc hemma damuyunuu
wareckema degec, “Foracngoc, ngic yomoc ye Anutuac
medacnoc.”
55 Nga Yesu kpegec, imohai ngac homacngo araing namma
wiac hennegeng anggec. Yeni Gariraia bangecfunac hana-
hema Yesu modacma hama kingang kpemigec,

56 yenearunac ngac goa kpacngina yofi, Maria kpara mong
Madara amma Maria mong, Yakobo nga Yosefe, yereac nong-
gongira amma ngac mong Dzebedaioac medahora, yereac
nonggongira, yeneng ngachabu yenigoc nanggec.
57 Anu Arimataia taonnunac ngic mong finactoayagoc,
kpara Yosefe, yeng Yesuac yoac negemma yeac arennu ifin-
goc kefec. Ye ama toforebeso ammanu
58 Piratoaru kemma Yesuac fareng meudeac kpesimiec.
Kpesimiu Piratongo migecdeac deu wamigec.
59 Wamigec Yosefengo Yesuac farenga mema linengk-
poruc mong kongaha, imoc mema imocngo tembonggema
mekenec.‡
60 Mekemma yengena kicsere gboria dema hocsirau singa
usu usuya feec, Yesuac fareng imohai faima hocyada mong
kpedidinggeu kicsere naguya imocngo hedzickeu taru kenec.
61 Anu Maria Madara nga Maria ogea yereng kicsere
naguya nonongkac ihaigeng fiec kenu taroc.
62 Wereckengau sabata asoac anu womong gareng enara
nga farisaio yeni kpeturanggema Piratoaru kemma
63 degec, “Kunennina, ikocngic imocngo gbori kecmangoc,
yoac mong deec, neni imoc negensidimbe, imoc edeguni
negenna, ‘Ni homema wenac harebec ammanu Anutungo
homecfunac megborinuu monggoc yacbade.’
64 Nga medacfora yeneng kemma farenga hamangec
meworagec, ifi debauac, ‘Ye homecfunac yacdac.’ imocac
ge kicsere garenggegecdeac edeyununa uameme harebec
garenggebisia. Warac ikoc mong anec, imoc femanu ngadeac
ikocngo witiau enu yadibacac imoc edegudimbe.”
65 Ifi degec Piratongo yofi edeyunuec, “Naric,
wasaingic ngemmeba ngeni wangecyunu kemma
kicsere garenggegecdeac kuc mekecdae, imocac sirihau
garenggebisia.”
66 Ifi deu yeni kemma kicsereac hocnagu mi kpedid-
inggegecdeac witiau kpae faigec. Faima wasaingic yeneng
gareng nanggecdeac edeyunugec.

28

1 Sabata naso wisickeu sonda gboria hanac hanaheau ama
werec wereckenggac Maria Madara amma Maria ogea, yeri
kicsere hembesonga kenoc.
2 Kemmaec Kebuac angero mongngo kurumennunac mau
usoctoa kucbiricngoc meu yeng kicsereac hoc kpedidinggeu
kenu witiau emma tarec.

‡ **27:59:** Lineng imoc kpindzing mong ambiac ogea, imocngo wamba megec.

3 Tarec, ye siriha pirac pirac siric nga wambaya kongac
kongac hoeng isoc.
4 Nga gareng yeneng ye hemma kengecyunuu dzonongng-
ina fedeu homebesonga amma fekenggec.
5 Nga ngac yeri kensikemaec angerongo yofi edeyuruec,
“Ngeri mi kengecnguruu, ngeri Yesu mariponnu kpekpea, ye
hembeso hadape, imoc negenduae.
6 Nga ye ine yei mi fede. Ye edengunuecmoc, ifi yacdac.
Ngeri yoc hama fefea henec.
7 Ngereng imoc hemma bic kemma medacfora yofi
edeyunuec, ‘Yesungo homecfunac bic yacdac. Ye
waraingemmema Gariraia bangecfu kenu ngeni ihai
kemma meficgegecde.’ Yoac imoc yagucnoc edenguruba
negendape.”
8 Ifi anu yeri kicsere wama damu nga sogac sogaitoagoc
medacfora siduc edeyunugecdeac nedzima bic kenoc.
9 Nedzi kemma Yesugoc ewacgec yeng yofi deec, “Wenac-
ngerec.” ifi deu yeri hoangau ngonducnema haniau mema
afeheoc.
10 Nga Yesungo yofi edeyuruec, “Ngeri mi kengecngu-
ruu. Ngeri kemma tosofocna Gariraia bangecfu kenggecdeac
edeyunuec, yeni ihai kemma nenggecde.”
11 Anu ngahoc yeri kemmaec wasai ngichabu kicsere
garenggegec yenearunac goango taonnu emma wiac fin-
gerec, imocac siduc womong gareng enara edeyunudacgec.
12 Edeyunugec yeni yudangic enarafocngina yenigoc
adzorogec. Adzoroma yoac deserima wasaingic kicsere
garenggegec, yeni yoac degecdeac dzo imocacsoc yemmema
13 yofi dema deracyunugec, “ ‘Neni tofocnac gau femina
yeac medacfora yeneng hama farenga hamangec medau.’
ngeni ifi debisia.
14 Nga gawanango yoac imoc negemma wiac mong angem-
mebacac mi kengecngunubeso. Neneng demekiri naric am-
minide.”
15 Ifi dema edeyunugec wasaingic yeni dzo imoc mema
yoac ede edeyunuya, imoc deyadigec. Ikocyoacngina imoc-
ngo yudangic yenearu sokoma feecngo fedengoc.
16 Anu medac 11 yeni Gariraia bangecfu tiki mong Yesungo
bic derecgeyemmeec, ihai enggec.
17 Emma yengena hemma afehegec nga ngic mocgu moc-
gungo ine ubayohoc anggec.
18 Nga Yesungo kicnginau hama yofi edeyunuec, “Ne-
genggec, bangec nga kurumenggac kuc sasawa ni bic nendac
nendara.
19 Imocac ngeni kemma ngicngacareng sasawa neac
sing negemma yoac modac modacareng anggec ngeneng

meyunuma yenenggareng ayemmebisia. Amma ngeneng Manggac nga Medac amma Tiri Asu yeac kpacfu doku nadzicyemmebisia.
20 Nga neng yoac sasawa dederecge angemmekefai, ngeni imoc hafoangoc modacdacgecdeac kpouyemmebisia. Amma negendae, ni wenaha wenaha ngenigoc kecbare naso wisickebesande.”

Mareko
Yeng Yesuac Siduc Gombung Ohoec

1 Yomoc Yesu Kristo Anutuac Medac, yeac siduc gombung
hanahema fingerec,
2 imocac siduc. Profete Yesaiango yofi ohoec,
"Negenna, ni siducdedena sueba yeng waraigemma singga
mengeregenude. *(Marekai 3:1)*
3 Nga bangec kisiu kpakpac mong yofi fingerude, 'Ngeni
KEBUAC sing wisima singa heitumeigec.' " *(Yesaia 40:3)*
4 Yoac imocac sirihau Yohanengo haec. Hama bangec ki-
siu kecma ngicngac ubangina dzigeneu kopocsicngina kpac
anudeac mitidoku nadzicgecdeac edekpou ayemmeec.
5 Nga ngicngac yeni Yudaia prowins nga Yerusareng taon-
nunac amanene yearu kenggec. Kemma kopocsicngina
deficgemagec yeng Yodang dokuu namma doku nadzicyem-
meec.
6 Yohane ye ngakpia kamere dzoeango memea, imoc heima
fadenga mong yangseberango memea, imocngo kebangau
dzegeec. Amma ye ipua nga kateac kukundzau nekefec.
7 Ye ngicngac yoac yofi edekpou ayemmeec, "Ngic neac
ngadeu haude, yeac kucngo neac kuc ferahade. Ni ifiango
ngonducnema yeac hanitabea witiha yungecba naric mi
ngereeude.
8 Ni doku nadzicngemmeduae nga yeng hama Tiri Asungo
nadzicngemmeude."
9 Naso imohai Yesungo Nadzarete taong Gariraia bangec
wama Yodang dokuu hasikeec. Hasikeu Yohanengo doku
nadzicmiec.
10 Nadzicmiu Yesungo dokuunac eremanu imohaingoc ku-
rumeng anggeu Asungo kebesacac siric amma yearu mau
henec.
11 Hemmanu kurumennunac enacudumeng mong yofi
fingeru negenec, "Ge neac songomedacna, ni gengsongo
anggenduae."
12 Nga imohaingoc Asungo Yesu sueu bangec kisiu kenec.
13 Kemma uameme 40 kecmanu Satangngo ye tobanggeec.
Tobanggeu imohai kateyang yenigoc kecmanu angero
yeneng henggareng ammigec.
14 Ngic yeneng Yohane witicamau faigec tacmanu Yesungo
Gariraia bangecfu kemma Anutuac siduc gombung edekpou
ayemmema

15 yofi deec, “Naso bic hau Anutuac eucererengngo mewe-
genengunudeac ngeni ubangina dzigeneu siduc gombung
negensinggegec.”

16 Anu Yesungo Gariraia dzohong tegiau kengkecma Si-
mong nga munea Anderea yerenu yeri uficngira ukuma
nanoc. Nocac yeri kondungyang meme ngic.
17 Yeremma Yesungo yofi edeyuruec, “Ngeri hama modac-
nuec ngic yeneng kondungyang meandae, ngeri ifi isoc ng-
icmeme ua meecdeac kpoungemecbade.”
18 Ifi deu yeri imohaingoc uficngira wama Yesu modaroc.

19 Nga yeni kapianec kemma Yesungo Dzebedaioac meda-
hora Yakobo nga munea Yohane yerenec. Yeri gombau ufic-
ngira memengere amma taroc.
20 Tarec yeng yeremma kpacyuruu yeri negenoc.
Negemma imohaingoc mangngira Dzebedaio nga ua ngicfora
gombau tacmagec wayunuma Yesu modaroc.

21 Anu yeni Kafanaung taonnu kensikegec. Kensikemagec
sabata naso anu Yesungo kpekpeturang amau emma Anu-
tuac yoac kpouyemmeec.
22 Kpouyemmeu ngicngac yeneng kpoukpouyoara
negemma imoc negenggec engena anec. Ye kpouyemmeec,
imoc ngic uakibi mekecdae, yeneac siricfu kuhagoc amma
mitiac negen negengngic yeneac dede isoc mi deec.

23 Anu naso imohaingoc kpekpeturang amau ngic mong
asu seuhagocngo tacma arohoec.
24 “Yesu Nadzarete mingina, neneac wiac imoc geac mi
ande. Ge memanganenununadeac hanec me? Ni gensidu-
aenoc, ge Anutuac kpetiac ngic.”
25 Ifi deu Yesungo asu seuhagoc ngaba ammima yofi edeec,
“Ge waickema ngicfunac erema kenna!”

26 Ifi deu asu seuhagocngo ngic mekpefac ammima kucgoc
arohoma erema kenec.
27 Kenu ngicngac sasawango kerectegec amma yenaocngoc
kpesiemegec, “Imoc noc wiac? Imoc kpoukpou gboria nga
yeng ua minginaac kuhagoc kpounemmeu asu seuhagoc ifin-
goc yoac edeyunuu yeni yoara negemma tofohogec.”
28 Nga siduhango Gariraia prowinsiu bic kemma soko-
darec.
29 Anu yeni kpekpeturang amaunac mama Yakobo nga
Yohane yerigoc Simong nga Anderea yereac amau kenggec.
30 Kemma enggec, imohai Simong sefena sebigerec ammiu
feec, imoc Yesu edegec.
31 Edegec Yesungo yearu kemma mariau mema miaru imo-
haingoc hafeia kpac anu yenenggareng ayemmeec.

32 Ifi anu wenac kiwa kemeu ama tofore hamanu ngicngac yeneng hafeigoc nga hadehade amma yafinggoc sasawa Yesuaru meyunu kenggec.

33 Nga taonggac ngicngac sasawa yeni ama naguyau kpedzucnegec.

34 Kpedzucnemagec Yesungo ngicngac hafeingina hania haniagoc mengereyunuma hadehade nga yafingngina homac kporarec. Nga hadehade nga yafing kporacyunuec, yeni haniaya negenggecac yoac degecdeac dederac ayemmeec.

35 Anu ama mi wereckemmanu Yesungo kundunnungoc yacma ama wama bangec botuc mong ngiha kpacfu kemma numuec.

36-37 Numuu Simong nga tosofora yeni ye hofockemma meficgema edegec, “Ngicngac sasawango ge hofocgudae.”

38 Ifi degec yofi edeyunuec, “Nenang taong goa wegenac tackende, imohai ifingoc kemma yoac edekpou ayemmebade. Nocac ua imocnoc mebadeac hadua.”

39 Ifi deu yeni Gariraia bangec yerecge kenggec. Kemma kpekpeturang amasoc yeng yoac edekpou ayemmema hadehade nga yafing kporacyunuec.

40 Anu ngic kubecserigoc mongngo yearu hama fafoc heima desambic ammima deec, “Geng negenna naric anu naric medzuacnubang.”

41 Ifi deu Yesungo ubea manganeu maria sinema ngic kpeserema yofi deec, “Ngereenadeac songona fede.”

42 Demanu imohaingoc kubeha mosiu sebia ngereec.

43 Ngereeu Yesungo ngic derahema suema yofi deec,

44 “Negenna, sebigau faka fingecdac, imocac ngic mong mi edebesena. Ge womong gareng yearu kemma sebiga edzahema Mosengo seseac deec, imocac sirihau modacma faibesena! Ge ifi faina yeneng sesega hemma negentegecgecde.”

45 Ifi deu yeng ine kemma siduc imoc sifu deyadiec. Imocac amma Yesungo taonnu fingec fingec monggoc mi enec. Ye ine ngadeau bangec kisiu kecmanu ngicngac noboc nobocnacngo yearu hakecgec.

2

1-2 Uameme goa wisickemanu Yesungo monggoc Kafanaung taonnu kenec. Kenu ngicngac homacngo imoc negemma ama wakema naguya hedzickemagec yeng Anutuac yoac edekpou ayemmeec.

3 Ammanu ngic 4 yeneng ngic mong hanimaria homemea tofohoma yearu mekenggec.

4 Mekenggec ngic homacngo nanggecac hoangau
faigecdeac obohoma ama witiau enggec. Emma ama bubuya
meickegec titinga fingerec. Fingeru yeni Yesu nanecfu
imohai ngicpuring dzakeagoc faigec kemeec.
5 Kemeu Yesungo negen negensingngina hemma ngicpur-
ing yofi edeec, “Medacna, kopocsicga bic wawaya.”
6 Ifi deu mitiac negen negengngic goa ihai tacgec, yeneng
ubanginau yofi negenggec.
7 “Ngic imoc ye nocac yoac ifi dema Anutu emmide! Anutu
mocgungo kopocsic naric waude.”
8 Yeni ifi negenggec Yesungo ongaasuyau negengyemmema
yofi edeyunuec, “Ngeni nocac negen negeng ifia ubangi-
nango negensidae?
9 Damocngo efea ande? Ngic puring yeac debesonga,
‘Kopocsicga kpac ande’, me ‘Ge yacma tofoga mema kenna.’
10 Nga Ngicac Medac, yeng bangecfu kopocsic wawaac
uayoac nga kuc femide, ngeni imoc negenggecdeac amma
yofi deba.” Ye ifi dema ngicpuring yofi edeec,
11 “Ni edeguduae, ge yacma dzakega mema amagau
kenna.”
12 Ifi deu imohaingoc ngic ye yacma dzakea mema ng-
icngac kicnginau kenec. Kenu ngicngac sasawango imoc
hemma kpidohoma kerectegec amma Anutu dengerema
degec, “Wiac yomoc mi hehennina yaguc fingeru hendimbe.”
13 Anu Yesungo ama imohanac mama dzohong tegiau
kenec. Kenu ngicngac homacngo yearu kenggec kpoukpou
ua meec.
14 Nga kemma Rewi Arifaioac medac takesimeme ameau
taru hemma yofi edeec, “Ge hama ni modacnuna!” Ifi deu
yeng yacma modarec.
15 Kecma Yesungo Rewiac amau yaka nema tacmanu takes-
imeme ngic nga manganameme ngic homacngo Yesu nga
medacfora yenigoc yaka momoc negec. Ngic ifia homacngo
yeni modacyunuma kenggec.
16 Ifi anu Yesungo takesimeme nga manganameme yenigoc
tacma yaka neu farisaio yenearunac mitiac negen ne-
gengngic goa, yeneng imoc hemma medacfora kpesiyem-
megec, “Ye nocac takesimeme nga manganameme yenigoc
yaka nede?”
17 Ifi degec Yesungo negemma yofi edeyunuec, “Ngicngac
hafeingina kpac kecdae, yeni dotaac mi ayemmeude. Nga
hafeinginagoc, yeneng ine dotaac ayemmeude. Nga ni ng-
icngac dindingac kpacyunubadeac mi mayai, kpac. Ni ine
manganameme ngic kpacyunubadeac mayai.”
18 Yohaneac medacfora nga farisaio yakasege kecandae,
yenearunac goango hama Yesu kpesimigec, “Yohane nga

farisaio medacfocngina yeni yakasege angandae. Nga geac
medacfocga yeneng nocac yaka sege mi angandae?"
19 Ifi kpesigec Yesungo yofi edeyunuec, "Memeturang
ngicngo tosofora yenigoc taru yeneng yakasege naric mi
kecgecde. Monggoc deba, yeng yenigoc tacmanungoc
yakasege naric mi kecgecde.
20 Kecma naso monnu ngic yeneng memeturanggac ngic
yenearunac meickegecde, naso imohai yakasege anggecde.
21 Ngac mongngo ngakpi eseau kporucsusuc gboria mong
mi kpebiude. Kporucsusu gboriango esea taiu dzamema
titingtoa fingecbac.
22 Nga ngic mongngo waing gboria bokong yang seberango
memea eseau naric mi kpeu kemeude, kpac. Waing gbori-
ango bokong esea tindziru yerahafoc manganebaoc. Imocac
waing gboria imoc bokong gboriau kpeu kemeude."
23 Naso monnu sabata nasou Yesungo wit ua dzongiau sing
modac kemmanu medacfora yeneng wit fora mocgu mocgu
merecgema megec.
24 Merecgegec farisaio yeneng degec, "Henna, yeni nocac
sabata nasou faka mi angana andae?"
25 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, "Dawidi nga
uamedacfora yeni yakaac obohoma herenginaac homema
faka anggec, ngeni imoc osonegeng mi angandae gedang.
26 Abiatango womong garengtoa kefec, naso imohai Daw-
idingo Anutuac womonnu enec. Emma ic sogong Anu-
tuac sese faifaia, imoc menema uamedacfora ifingoc gume-
cyunuec. Nga ic sogong imoc womong gareng yenengsac
naric negecde, ngictehec yeneng kpac." *(1 Samue 21:1-6)*
27 Ifi dema yofi edeyunuec, "Ngicngo sabataac amma mi
fingerec, sabatango ine ngicngac ngeneac amma fingerec.
28 Ngicac Medac ye sabataac Kebu kecdengoc."

3

1 Yesungo naso monnu kpekpeturang amau enu ngic mong
maria noboc homemea, ye ihai tarec.
2 Nga ngic goa yeni Yesu yoacfu faigecdeac negensigec
amma ngic imoc sabata nasou mengereude me kpac, imocac
hembikecgec.
3 Hembikecgec Yesungo ngic marimangang yofi edeec, "Ge
yacma botucninau nanna."
4 ifi dema yofi kpesiyemmeec, "Sabata nasou noc faka naric
ambesonga, faka gombunga me mangana? Amma homebeso
andae, yeni agengngina tinide me yunuhomenide?" Ifi deu
yeneng engsac ning kpegec.

5 Ning kpegec yeng ubaseringinaac negenghodungaima
herea buu kic fikengfiha amma ngic yofi edeec, “Ge mariga
sinena!” deu ngic ye maria sineu ngereec.
6 Ngereeu farisaio yeneng naso imohaingoc Herodeac
arengfora yenearu ioha kemma dafiu mema kpegecdeac
yoac dedzege anggec.
7 Anu Yesu nga medacfora yeni amabangec wama
Gariraia dzohonnu kemmagec Gariraia bangecfunac habu
kunengngo modacyunugec.
8 Ngicngac Yudaia bangecfunac nga Yerusareng taonnunac
amma Idumaia bangecfunac nga Yodang edibigeng amma
Tiro nga Sidong bangecfunac, habutoa imoc yeni Yesungo
faka sasawa meec, imocac siduc negemma yearu hagec.
9 Nga Ngicngac homacngo hasikema Yesu igockebauac
medacfora yeneng wage wegenac faigecdeac edeyunuec.
10 Nga ye ngic homac mengereyunuu hafeigoc yeneng
kemma kpeseregecdeac hefacemegec.
11 Nga asu seuhagoc yeneng Yesu hemma ngonducnema
yofi dema kpacma degec, “Genoc Anutuac medac.”
12 Ifi degec hania dekperagibauac Yesungo dederac ayem-
meec.
13 Anu ye tikiu emma medac goa ubango negenggosi ayem-
meecmoc, deu yearu kenggec.
14-15 Kenggec medac 12 meisingyunuma aposoro kpac yem-
meec. Yemmeu yeni yegoc kecmagec yoac edekpou ayem-
megecde nga hadehade nga yafing kporacyemmegecdeac
uayoac nga kuc yemmeec.
16 Ngic 12 meisingyunuec, yeneac kpacngina yofi, Simong,
kpara mong Petoro miec, ye
17 amma Dzebedaioac medahora Yakobo nga munea
Yohane, yereac kpacngira Boanerges yemerec. Imocac titiha,
parandanggac medac.
18-19 Nga Anderea amma Firipo nga Batoromaio amma
Mataio nga Toma amma Yakobo, imoc Arifaioac medac nga
Tadaio amma Simong Kananaio nga Yuda Karioto amaunac,
yeng kecma Yesu kerereu megec.
20 Anu Yesungo amau kensikeu habutoango hama kpedzuc-
negec medacforagoc yakaneneac titing mong mi fingerec.
21 Wiacfora yeneng yofi negenggec, “Ye ubea sufude.” ifi
dema megecdeac kenggec.
22 Nga mitiac negen negengngic Yerusarennac hagec,
yeneng degec, “Ye hadehade nga yafing yeneac ngictaungina
Bedzeburu, yeac kucfu hadehade nga yafing ngicngac yen-
earunac kporacande.”

23 Ifi degec Yesungo kpacyunuma yoac heima yofi
edeyunuec, “Satang yengenaocngoc dafi kporacemeude?
24 Bangec monggac ngicngac yeni ngaba angemema to-
hogecdeu bangec imocngo naric mi fekefude, kpac.
25 Nga amamana mocgungo tohoma ngaba angemeudeu
amamana imocngo kpac anude.
26 Nga Satangngo tohoma yengenaocngoc kporacemeudeu
ye ifingoc kpac anude.
27 Ngic mongngo ngic kuhagoc, yeac amau emma iwaiya
naric mi wangerude, kpac. Ye ngic kuhagoc imoc wi-
tickemaguc amea manau emma iwaiya tacde, imoc naric
wangerude.
28 Foracngoc, ngicngac yeni kopocsic hania hania angan-
dae nga wiac hania haniaac deendema nga dedenggbaring
angandae, kopocsic ifia sasawa, imocac wawa fede, imoc
edengunuduae.
29 Nga ngic mongngo Tiri Asu denggbaringgeude, yeac
kopocsic ine wawaya mi fede. Kopocsihaac turunga imoc
fekengkecbesande.”
30 Yeneng degec, “Ye asu seuhagoc.” imocac amma yeng ifi
edeyunuec.
31 Anu Yesuac nonggo munafora yeneng sobennu ken-
sikema ngic mong suema degec, “Yesu ye mabeso.” ge ifi
edena.
32 Ifi degec Yesungo habu yeneac botucfu tacmanu ngicn-
gac yeneng edegec, “Nonggo munafocga ngadeau namma ge
hofocgudae.”
33 Ifi degec yeng merengyemmeec, “Damoc yeneng neac
nonggo munafocna?”
34 Ifi dema yegoc momoc tacgec, kiwa yenearu fima yofi
deec, “Nonggo munafocna imoc ngicngac ngeni yomoc tac-
dae.
35 Nga ngic Anutuac songo nga negen negeng modacma
yeac ua mekecdae, yeneng neac nonggo naing nga dacmu-
nafocna.”

4

1 Yesungo dzohong tegiau monggoc kemma ngicngac
edekpou ayemmeu homacngo yearu kpedzucnema hagec.
Imocac yeng gomba monnu emma ihai tacma edekpou ayem-
meec.
2 Amma ye yoac heima yoac homac kpouyemmema yofi
deec,
3 “Negenggec, gbome kpegi kpegingic mongngo gbomea
kpegiudeac uau kenec.

4 Kemma kpegiu gbome goa mama sinnu heiu neng yeneng
hama nedacgec.
5 Nga goa harongannu heiu ihai bangec efeanec feecac
gbome imoc bic nemonggema ereec.
6 Erema godea ine homac mi faiecac wenacngo erema kpeu
gbome imoc ururuema homeec.
7 Nga gbome goa haseng manau heiu hasengngo yadima
heihomeu fora kpac anec.

8 Nga gbome goango bangec gombungau heima kpea
nemonggema fora gombunga anec. Monggac imoc gbomea
30 nga monggac 60 amma monggac 100, ifi fingerec."
9 Yesungo ifi dema yofi edeyunuec, "Kedzahagoc yeng yoac
yomoc negembeso."

10 Anu ngicngac habutoa kenggec medacfora 12 nga ngicn-
gac goa yegoc kecgec, yeneng yoac heihei imocac hania Yesu
kpesimigec
11 yeng yofi edeyunuec, "Anutuac eucererenggac negen
negeng sufu sufuya, imoc ngeni bic ngemmengemmea. Nga
ngicngac ngadeau kecdae, yeni ine yoac heiheiusingsac yoac
sasawa negenggecde.
12 Ifi anu

'Yeni kicnginango hemma wiac mong ine mi henggecde nga
kedzacnginango negemma wiac mong sifu mi negen-
tegecgecde. Imocac yeni ubangina mi dzigeneu kopoc-
sicngina kpac ambacac kopocsic wawa mi anggecde.' "
(Yesaia 6:9-10)

13 Anu Yesungo yofi edeyunuec, "Ni yoac heima deduae,
ngeni imocac hania mi negendaeu yoac heiheiac hania goa
monggoc deba imoc ifingoc dafi negentegecgecde.
14 Gbome kpegi kpegi ngicngo Anutuac yoac kpegiec.
15 Gbome sinnu heiec, imoc ngic goa yeni yoara negenggec
nga Satang ye ine bic hama gbome ubanginau kpegi kpegia
meickeude.
16 Nga gbome harongannu heiec, imoc ngic goa Anutuac
yoac negemma heresongogoc bic hoanggegecde.
17 Amma yoac ubanginau godea mi meecac naso wege-
nanecsac taru Anutuac yoacac amma kpendzeng me yunuk-
porac faka fingeru yeni makpegecde.

18 Nga gbome hasennu heiec, imoc goa yeni Anutuac yoac
negenggec.
19 Negemma bangectoa bangec yomocac kekecac fagung
nga dzofinacac faitobang nga wiac goaac hensongo angan-
dae, imoc sasawango ubanginau kemema yoac heihomeu
fora mong mi fingerude.

20 Nga gbome goa bangec kerehagocfu heiec, imoc ngic
goango Anutuac yoac negemma mekecgec fora fingerude.
Goango 30 nga goango 60 amma goango 100 meficgeude."
21 Yesungo monggoc yofi edeyunuec, "Ngic mongngo kifa
kpiacma pake bageau faima mi kperahaude me tatac bageu
faiu tarude, imoc kpac. Kifa imoc tatahau faini tacande.
22 Wiac sufu sufuu fede, imoc kecma didiu fingectegerude
nga wiac seme semea, imoc kecma kperagiau fingectegerude.
23 Mong ye kedzahagocngo yoac yomoc negembeso."
24 Amma Yesungo yofi edeyunuec, "Ngeni yoac yomoc
negentegecbisia. Ngeni wiac kpetea isinggema ngicngac
yemmeandae, ngic yeneng kpete siriha ifiangoc isinggema
turung kpoungemmegecde. Yeni kpoungemmema imocac
sirihau meemma monggoc ngemmegecde.
25 Imoc yofiac, mong ye wiac goa femide, ye wiac monggoc
migecde. Nga mong ye wiac mong mi femide, yearunac
wiacbisic femide, imoc ifingoc wangecgecde."
26-27 Amma monggoc yofi deec, "Anutuac eucerereng-
gac siriha, imoc ngic mongngo gbome kpegiec, ifi isoc.
Kpegiu hadzing toforec feyac ammanu gbome imoc nesarima
ereude. Nga imoc dafiac erede, imoc ngicngo mi negen-
tegecde.
28 Nga bangec yengenaoc wiac meyadiu erema tebang
angkecde. Amma fora amma wadzima kpaueude.
29 Kpaueu fora kpememe naso anu ye semeng bic
kperecgeude."
30 Yesungo monggoc yofi deec, "Nenang Anutuac eucer-
erenggac siriha yofi heima deni naric anude.
31-32 Anutuac eucerereng imoc mastet gbomea isoc. Mastet
gbomea imoc gbome sasawa yeneac kapiangina. Nga imoc
bangecfu faini erema yadima semeng uaac mondzang fera-
cyunuma fawa kuneng angande. Nga sawau neng yeneng
imocac nokumucfu hama faec heima tacgecde."
33 Yesungo yoac heima yoac ifia homac dema ngicngac
negen negengnginaac sirihau Kebuac yoac edeyunuec.
34 Amma yoac deec, imoc ine yoac heimasac edeyunukefec.
Edeyunuma medacfora meyunuma tembucfu kemma hania
dekperagima edeyunukefec.
35 Anu ama marai anu Yesungo medacfora yofi edeyunuec,
"Nenang dzohong noboc kenni."
36 Ifi deu yeni ngicngac habutoa wayunuma Yesu gombau
bic tacmanu yeni ye wangecma kenggec. Kemmagec gomba
goango ifingoc modacyunugec.
37 Nga imohai firang engena kpeu tembong kucgoc kpeu
dokungo gomba manau erema gomba mewakebeso anec.

38 Anu Yesungo gomba ngadeau kparicgang heima gau
femanu medacfora yeneng midima degec, “Kpoukpou, ke-
mebesonga andimbe, ge imocac fagung mong mi annec me?”
39 Ifi degec ye gauunac yacma firang kpetarimima dzohong
yofi edeec, “Ge waickema fena!” ifi deu firang kpac anu
dzohong imoc ning kpema eng feec.
40 Feu Yesungo medac yeneac yofi deec, “Ngeni nocac
kengec andae, negen negensingngina mong mi fede me?”
41 Ifi deu yeni kengec nga damutoa yombong amma kpe-
siemegec, “Ye noc ngic, firang nga dzohongtoa yereng yeac
enac tofohodape.”

5

1 Anu dzohong ferecgema Gerasene bangecfu edigeng
kenggec.
2 Kensikema Yesungo gombaunac mamanu ngic mong asu
seuhagocngo kicsereunac hama Yesu meficgeec.
3 Ngic imoc ye kicsereu feyac angkefu ngic mongngo ye
witickeudeacsoc mi anec. Nga yeni sengngo witickebeso
ifingoc obohogec.
4 Ngic yeni naso homac hanimaria sengngo witickegec
yeng seng kperecgedarec nga hania aiengngo witickegec,
imoc ifingoc kperecgedarec. Nga ngic sasawa yeni ye men-
danggegecdeac obohogec.
5 Ngic imoc ye hadzing toforec kicsereu nga fagannu aro-
homa yengenaoc sebia hocfu heiherecge angemekefec.
6 Amma ye hereaungoc Yesu hemma nedzikemma haniau
makpeec.
7 Makpema seriangoc arohoma deec, “Yesu Anutu engena-
toaac Medac, neac wiac imoc geac mi ande. Ni Anutuac kicfu
edeguduae, ge kpendzennu mi fainuna.”
8 Yesungo asu seuhagoc kporaru yearunac erema kenudeac
edeec, imocac amma ngicngo ifi deec.
9 Ifi deu Yesungo yofi kpesimiec, “Ge kpacga merac?” kpes-
imiu deec, “Ni kpacna habutoa, nocac neni homac.”*
10 Ifi deu ye kporacyunuu bangec imoc mi wagecdeac seriy-
ombonggema derecgeec.
11 Anu bangec botuc imohai berechabutoa mong fagang
wegenacfu surukpema kecgec.
12 Kecgec asu seuhagoc yeneng yofi dema desambic am-
migec, “Ge suenununa berecfu kemeni.”

---

* **5:9:** “Kpacna Region” deec. Region imoc ami areng mong kpetea 5 tauseng me 6 tauseng.

13 Ifi degec Yesungo negengyemmeu yeni ngicfunac erema
berechabu yenearu kemegec. Kemegec berec yeni fagan-
nunac nedzima dzohonnu kemema doku nema homedacgec.
Nga berec homegec, yeneac kpetengina imoc 2 tauseng isoc.

14 Anu berecgareng yeneng kengec worama taonnu nga
amabisicfu ngic kecgec, yenearu kemma faka fingerec, imo-
cac siduc edeyunugec yeneng imoc hengecdeac hagec.
15 Nga yeni Yesuaru hasikema henggec ngic hadehade-
habugoc warac kefec, yeng negentegecma wamba heima
taru yeni ye hemma kengecyunuec.
16 Nga ngic kicnginango faka imoc henggec, yeneng ngic
hadehadegoc, yearu faka fingerec nga berec yeneac siduc
momoc ngicngac ayemmegec.

17 Nga yeni yoac imoc negendacma Yesungo amabangecng-
ina waudeac edegec.
18 Ifi edegec ye gombau emmanu ngic hadehadegoc
ngereec, yeng yegoc kenudeac derecgeec.
19 Derecgeu Yesungo ine kpetarimima yofi deec, “Ge am-
agau kemma Kebungo geac ubea manganeu wiac sasawa
anggendac, imocac siduc tosofocga ayemmebesena.”
20 Ifi deu ye kemma Yesungo faka sasawa yearu meec,
imocac siduc Dekaporisi bangecfu ngicngac yoac dekper-
agiyemmeu yeni imoc negemma kerectegec anggec.

21 Anu Yesungo gombau emma monggoc dzohong fer-
ecgema hasike nammanu ngicngac homacngo yearu heock-
ema kemma kpedzucnegec.
22 Kpedzucnemagec kpekpeturang amaac gareng mong
kpara Yairo, yeng hama Yesuac haniau makpema desambic
amma deec,
23 “Naroanna homebeso ande. Ge hama marigango witiau
faina ngereeude.”
24 Edeu negemma kemmaec ngicngac habutoango heface-
mema yearu hagec.

25 Anu ngac mong ihaingoc nanec, ye sacherec amma kec-
manu kifa 12 bic anec.
26 Amma ye kpendzeng kpema dota homac yenearu
kemma hiedzoya eng kpedzonggeu sebiau ngerec ngeree
mong ine mi fingecmiu eng monggoc manganeec.
27-28 Amma ngac imoc ye Yesuac siduc negemma ngicn-
gac ngadenginausing kemma yofi negenec, “Ni ngakpia kpe-
serema ngereebadenoc.” ifi negemma Yesuac ngakpihereha
kpesereec.
29 Kpesereu imohaingoc sawa gbanggeu sebia nomaneu
kpendzenga kpac anu negengemeec.

30 Nga Yesungo yofi negenec, kucna tosea ferecgedac, imocac amma habutoa yenearu dzigenema yofi kpesiyemmeec, “Merang ngakpina kpeseredac?”
31 Ifi deu medacfora yeneng degec, “Ngicngac homac yeneng hefacgumagec geng merang kpeserenude dema kpesinec, imoc mi heide.”
32 Nga Yesu ye ine ngacngo kpesereec, ye hentegerudeac fikengfiha anec.
33 Ammanu ngac ye kengec kpeu dzonoma fedeu Yesuac haniau makpema haniaya hafoangoc deficgedarec, nocac sebiau faka fingerec, imoc negenec.
34 Deficgeu Yesungo yofi edeec, “Naroang, negen negensinggango mengeregudac. Ge sebiga ngereeu ruaegoc kenna!”
35 Anu Yesungo yoac denammanungoc ngic goa yeneng kpebung garenggac amaunac hama Yairo edegec, “Naroangga bic homedac, kpoukpou monggoc ebic mi mina!”
36 Ifi degec Yesungo yoacngina wama gareng yofi edeec, “Ge mi kengecguu, eng negensinggena.”
37 Ifi dema habu kpetariyemmema Petoro nga Yakobo amma munea Yohane, yeni meyunuu kenggec.
38 Kemma garenggac amau kensikema henu ngicngac habu yeni ubahodung amma kpeborongtoa kpema kiacsonggong anggec.
39 Nga Yesungo ine ama manau emma ngicngac yofi edeyunuec, “Ngeni nocac kpeborong kpema kiacdae? Naroang ye mi homedac, ye gau fede.”
40 ifi deu yeni dzomoremigec. Yeng ine ngicngac sasawa kporacyunuu ngadeau madacgec. Magec naroanggac nonggomama nga medacfora harebec meyunuu naroang feec, ihai enggec.
41 Emma mariau mema yofi edeec, “Tarita koumi!” imocac titiha yofi, “Ngacbisic, ni edeguduae, ge yacna.”
42 Ifi deu naroang ye imohaingoc yacma kengha anu yeneng hemma kpidohoma negenggec imoc wiac engena anec. Naroang imoc ye kifaya 12 anec.
43 Nga Yesungo faka fingerec, imoc mi deficgegecdeac seria deracyunuma naroang yaka migec neudeac edeyunuec.

6

1 Yesungo bangec imoc wama yengena amabangehau kenu medacfora yeneng modacgec.
2 Nga sabata naso anu ye kpekpeturang amau emma ngic edekpou ayemmeu ngicngac negemma tacgec yeneng kerectegec amma degec, “Negen negeng imoc merang

kpoumiec nga uayoac merang miecac mariango faka kuhagoc ifia mekecde?

3 Ye Mariaac medac nga amamemengic. Ye Yakobo nga Yosec amma Yuda nga Simong yeneac dacngina nga naingfora yeni nenanggoc kecdae." Yeni ifi dema dehesi amma wagec.

4 Nga Yesungo yofi edeyunuec, "Profeteac amafora nga sactosofora amma arengfora, yenengsac yeac ewea mi heiandae."

5 Nga ye faka kuhagoc mong yenearu meudeacsoc mi anec. Ye ngic hafeigoc mocgu mocgusac mariango kpesereyunuu ngereegec.

6 Nga yeni mi negensinggegecac negenu naric mi anec. Amma ye guruama tackenec, imohai yerecgema edekpou ayemmeec.

7 Yesungo medacfora 12 kpacyunuma yohockang yohockang hendzicyunuma asu seuhagoc kporacgecdeac uayoac nga kuc yemmema sueyunuec.

8 Amma yeng yofi dema dederecge ayemmeec, "Ngeni singgac mefic mong mi mema yasusac mebisia. Ngeni yaka me hie mi mebisia amma dzo mong fadeng nabehau mi baribisia.

9 Ngeni hanitabe faima ngakpi yohockang ine mi mekembisia."

10 Ifi dema yofi edeyunuec, "Ngeni kemma ama monnu kensikegec ngic yeneng ama heingemmegec ngeni ama imohai tacyac angkecgec wisickeu wama amabangec monnu kembisia.

11 Nga amabangec monnu kenggec ngic yeni mi hoangngunugecde amma yoacngina mi negenggecdeu ngeni haninginaunac yube kpegec mau amabangec imoc wabisia. Nga ngic yeni imoc hemma haniangina negentegecbisia."

12 Yesungo ifi deu yeni kemma ngicngac ubangina merenggecdeac Anutuac yoac edekpou ayemmegec.

13 Amma yeni hadehade nga yafing homac kporacyunugec nga ngicngac hafeigoc kerecngo nadzicyemmema mengereyunugec.

14 Yesuac siduc imoc bangeha bangeha sokoma kenu ngictau Herodengo yoac imoc negemma yofi negenec, "Yohane dokunadzicngo homecfunac gborima yarecac amma faka kuhagoc meudeac kuc femide."

15 Ifi degec ngic goa yeneng degec, "Imoc Eria." nga goango degec, "Ye profete. Profete warac kecgec, yeni isoc."

16 Anu Herodengo ine yoac imoc negemma deec, "Yohane ubea kperecgeai, yennoc gboriec kecde."

17-18 Nga Herodengo munea Firipoac enema kpara Herodia,
ye hamangec mema mekefec. Faka imocac amma Yoha-
nengo Herode yofi edeec, “Ge munagaac enema menec, imoc
singngo mi dede.” Ifi deu Herodengo ngicfora edeyunuu
Yohane mema witickema witicamau faigec.
19 Anu Herodiango Yohaneac herebu negenec. Negenu
Herode ye ine Yohaneac kengec kpeu garenggeecac amma
Herodiango kpeudeac sing obohoec.
20 Imoc yofiac, Yohane ye ngic dindingac nga kpetiac, Hero-
dengo imoc negentegecma henggareng ammikefec. Amma
ye yeac yoac negemma naso homac negengyohoc meficgema
sifu yoara negenudeac ammiec.
21 Kecma Herodiaac naso gombunga mong yofi fingerec.
Herodengo fingec fingec nasoyau ngickuneng yeac bageau
kecgec nga wasaingicforaac enara amma Gariraia bangec-
funac ngicenara, yeni heitaiyunuma neneyaka ohoyem-
megec.
22 Ohoyemmema tacmagec Herodiaac naroangngo hama
kicnginau yegec fedeec. Fedeu Herode nga ngic yegoc yaka
negec, yeneng imoc hemma songo negenggec. Imocac amma
ngictaungo naroanggac deec, “Ge wiac monggac negemma
derecgenenna imoc naric gembade.”
23 Dema nemuya monggac kpacfu yofi deseriec, “Ge wiac
sasawa derecgenenna gengyombonggebade nga bangecna
nobohaac dena mendzicma gembade.”
24 Ifi deu naroang ye kemma nonggea kpesimiec, “Ni noc
wiacac debade?” deu nonggeango deec, “Ge Yohane doku-
nadzicac oruha dena.”
25 Ifi deu naroang ye imohaingoc ngictau yearu kemma
deec, “Yohane dokunadzicac oruha yagucngoc terau faima
nennadeac anende.”
26 Ifi deu ngictaungo ubaebic meec. Amma ngic tacgec,
yeneac kicfu yoac bic deseriecac amma ine imoc wabesonga
negenu naric mi anec.
27 Nga ye imohaingoc wasaingic mong sueu Yohaneac
hatea mehaudeac witicamau kenec. Kemma Yohaneac ubia
kperecgema
28 hatea imoc terau faima mehama naroang miu
naroangngo imoc mekemma nonggea miec.
29 Anu Yohaneac medacfora yeneng siduc imoc negemma
kemma farenga mehama tonggogec.
30 Aposoro yeni monggoc Yesuaru kpeturangge hama wiac
sasawa anggec megec nga edekpou ayemmegec, imocac
siduc ammigec.
31 Nga ngicngac homac yeneng kengha anggecac tacnegeng
nga yakaneneac titing mong mi fingerec. Imocac Yesungo

medacfora yofi edeyunuec, “Ngeni hagec tembucnina kec-
nideac nigoc bangec kisiu kemma kecnegembisia.”
32 Ifi deu yeni tembucngina gombau emma bangec mong
ngiha kpacfu kenggec.
33 Kemmagec ngicngac homacngo ine yenemma yenen-
tegecma taong tackenec, imohacnac nedzima warac warac
ihai kensikegec.
34 Kensikema Yesungo gombaunac mama ngicngac habu-
toa ifi yenemma yeneac ubahodung negenec. Nocac yeni
rama garengngina kpac kecdae, ifi isoc kecgec. Ifi negemma
wiac homac edekpou ayemmeec.
35 Ayemmema kefu marai anu medacfora yeneng yearu
hama degec, “Bangec yomoc ngiha kpac anu naso bic
kendacde.
36 Imocac ge ngicngac sueyununa ama tackende, imohai
kemma yaka bummenec ambisia.”
37 ifi degec yeng yofi deec, “Ngeneng yaka yemmegec
negec.” Ifi deu merenggec, “Neni kemma 200 denaringo*
yaka bummehama yemmeni negecdeac denec me?”
38 Ifi degec Yesungo yofi kpesiyemmeec, “Ngenearu ic
sogong dafiguc fede, ngeni kemma henggec.” Ifi deu
kenghemma edegec, “Ic sogong marimong nga kondungyang
yohockang metacdimbe.”
39-40 Ifi degec yeng ngicngac kpindzinnu matacgecdeac
edeyunuec. Edeyunuu yeni mama goa 100 nga goa 50 ifi habu
mema kpindzinnu tackenggec.
41 Tacmagec Yesungo ic sogong marimong nga
kondungyang yohockang imoc meec. Mema kiwa
kurumennu fiu enu kenehema ic sogong tuema medacfora
ngicngac gumecyunugecdeac yemmeec. Yemmema
kondungyang ifingoc mederema yemmeu medacgec.
42 Mema ngicngac sasawango negebec amma
43 ic sogong nga kondungyang tosea neti anggec feu
kpedzucnegec kemema sakac 12 wakeec.
44 Ngic yaka negec, imoc yeneac kpetengina 5 tauseng.
45 Nedacgec wisickeu Yesungo ngicngac faiyunuudeac
namma medacfora sueyunuu yeni waraima gombau emma
Besaida taonnu kenggec.
46 Kemmagec ye ngicngac faiyunuma numuudeac tikiu
enec.
47 Nga ama toforeyemmeu gombango dzohong dzongiau
kemmanu Yesungo tembuha yeigeng kefec.
48 Kefu medacfora kemmagec ama werec wereckenggac
firangngo kenggecfusing haecac puri kpebibiegec. Ifi anggec

* **6:37:** 200 denari imoc burumaka 6ac bungngina isoc ande.

Yesungo yenemma yenearugeng dzohong witiau titi kemma
feracyunubeso anec.
49 Ye dzohong witiau titi kenecac yeni hemma ine
wosongango hade, ifi negemma kengec amma arohogec
50 yeng yofi bic edeyunuec, “Ngeni wosongina makiu, imoc
ni, ngeni mi kengecngunuu.”
51 ifi dema gombau emma yenigoc taru firang kpac anec.
Nga yeni ongangina worau kerectegec anggec.
52 Amma yeni herengina dzege dzegea feecac amma yakau
faka fingerec, imoc mi negentegecgec.
53 Anu yeni dzohong ferecgema Genesarete bangecfu ken-
sikema gombangina dzegegec tarec.
54 Taru gombaunac mamagec ngicngac yeneng Yesu bic
hensigec.
55 Hensima amea amea nedzikemma ngicngac hafeigoc
tofou faiyunuma, “Ye ihai me ihai kecde.” imoc negemma ihai
meyunu hakecgec.
56 Yesungo taonnu nga amabisicfu endaru ngicngac yeneng
ngicngac hafeigoc meyunuma didiu faiyunugec ngakpia su-
siaac witiha kpeseregecdeac derecgegec. Amma kpeseregec,
yeni sasawango ngereegec.

7

1 Farisaio nga Yerusarennac mitiac negen negengngic goa
yeneng Yesuaru hama kpeturanggema kecgec,
2 imohai Yesuac medacfora goa yeni maringina mi dzuac
dzuac yaka menec anggec yenenggec.
3 Imoc yofiac, farisaio nga yudangic sasawango bangec-
focnginaac singyoac modacma maringina dzuacmaguc yaka
neandae.*
4 Amma yeni emenecfunac hama doku nadzic nadziha
kpac yaka eng mi menec amma faka goa ifia momoc kpa-
banggema angandae. Yeni kpakenec nga sokoc amma
birikeng ifingoc dzuacmaguc neandae.
5 Ifi anu farisaio nga mitiac negen negengngic yeneng
Yesu kpesimigec, “Medacfocga yeni nocac bangecfocnina nga
esangabofocnina yeneac singyoac mi modacma maringina
mi dzuac dzuac yaka eng menec angandae?”
6 ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Profete Yesaiango ngic
ikoha ngeneacnoc kpefing fora yombong yofi ohoec,
‘Ngichabu yomoc yeni enacbibicngo sesehenuandae nga
herenginango ine neac hereau kecdae.

* **7:3:** Ge imocac hania “Yoac goaac dedekperagi” imohai hennade. Hafac 1130

7 Yeni ngicngac wiac kpouyemmeandae, imoc ngicac
singyoac edekpou ayemmeandae amma ni eng
dengerenugec hemba fora kpac angkecde.' *(Yesaia 29:13)*
8 Ngeni Anutuac dedeseriyoac meickema ngic yeneac
singyoac hoanggeandae."

9 Amma monggoc yofi edeyunuec, "Ngeni ngenang
singyoac hoanggeandaeac Anutuac dedeseriyoac
meickeyombonggegecde.

10 Mosengo yoac mong yofi deec,

'Ge nonggo manghocga seseheyurubesena.' nga 'Ngic
mong ye nonggea me mamaac sowecyoac deude,
ye homebeso.' " *(Makekeng 20:12; 21:17; Sesememe 20:9; Dedeseri 5:16)*

11 Ngeneng ine yofi deandae, "Ngic mongngo nonggea me
mama yofi edema deude, 'Wiac gemba nanggegudeac dedua,
imoc bic Anutuac sese† dedua.'
12 Ifi deu ngeni ngic nonggea me mama meficgeudeac
dekpetari ammigecde.
13 Amma ngeni singyoacngina kpabanggema Anutuac yoac
semema faka goa ifia homac angandae."

14 Yesungo ifi dema ngichabu monggoc kpacyunuu hagec
yofi edeyunuec, "Ngeni kedzac kpema negentegecdacgec.

15 Wiac mongngo ngadeaunac kemeande, imocngo ngic
ubahere naric mi heidzadzu kpeude, kpac. Nga ngic herem-
anaunac wiac ereande, imocngo ine ngic heidzadzu kpeude.

16 Ngic kedzahagoc kecde, yeng yoac yomoc negembeso."

17 Ye ifi dema ngicngac wayunuma amau enu medacfora
yeneng yoac heima deec, imocac kpesimigec yofi edeyunuec,

18 "Ngeni negen negentegecngina kpac, ifi isoc kecdaengoc.
Ngadeaunac wiac mong heremanau kemeande, imocngo
naric mi heidzadzu kpeude, ngeni imoc mi negentegecdae
me?
19 Wiac imocngo ubanginau mi kemeandeac hereu ke-
mema isinggeu keractennu kemeude." Yesungo ifi dema
yaka sasawa nenideac desorongaiec.

20 Amma torokpema yofi deec, "Wiac mong ngic ubahere-
unac ereande, imocngo ine heidzadzu kpeude.

21-22 Nga ngic ubahereunac wiac yofia ereande, negen ne-
geng mangana nga Kaiserofaka amma hamangecfaka nga
ngickpekpe amma eweeneng mewa nga kic hodung amma
manganaac areng meme nga ikoc faka amma faka sicsauha
nga keracmangang amma desureyoac nga sebiengeng amma
ubafong,

---

† **7:11:** Sese imoc Hebraio yoacfusing Korban

23 imoc sasawango ubahereunac erema ngic heidzadzu
kpeude.”

24 Anu Yesungo yacma imohacnac kenec. Kemma Tiro
nga Sidong amabangecfu kensikema ama monnu enec. Enu
ngicngac yeni taong imohai siduha mi negenggecdeac, ifi
negenec amma ye ine sufuma tarudeac obohoec.
25-26 Ammanu imohaingoc Sirofoinikia bangecfunac grikn-
gac mongngo haec. Hama Yesuac haniu makpema naroanga
asu seuhagoc kporacmiudeac derecgemiec.
27 Derecgemiu Yesungo yofi edeec, “Nambarac yeni yaka
warac warac nema gebecyunubeso. Nambarac yeneac yaka
wangecyunuma kasi yenearu ukunide, imocngo faka gom-
bunga kpac.”

28 Ifi deu ngacngo meremmiec, “Kebu, imoc negenduae,
amma kasi yeni sifu nambarac yeneng yaka kisisickegec tebo
bageau maande, imocsac neandae.”
29 ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge yoac ifi denecac kenna,
hadehade ye naroangga bic wadac.”
30 Ifi deu ngac ye ameau kemma henu hadehadengo
naroanga bic wau naroang ye fefeau waickema feec.

31 Yesungo Tiro bangecfunac dzigenema Sidong taong fer-
ecgema Dekaporisi‡ bangecfu sing kemma Gariraia dzo-
honnu kensikeec.
32 Kensikemanu ngicngac yeneng ngic mong kedzacfong
nga yoac dedeac enara ebiria, ye mehama Yesu mariango
kpesereudeac desambic ammigec.
33 Ifi degec negemma ye ngichabu yenearunac meickema
ngic ngadeau faiu nanu gbongango kedzahau faima mariau
sofohoma nedzaranga kpesereec.
34 Kpeserema kurumennu fiu enu asu heima deec, “Effata!”
Imocac titiha yofi, “Ge sarina!”
35 Ifi deu ngic kedzaha bic sariu nedzaranga monggoc
merenu yoac tongganang deec.

36 Ifi deu Yesungo faka fingerecmoc, imoc ngicngac yeneng
mi deyadigecdeac seria yombong deracyunuu yeni ine imoc
monggoc deyadiyombonggema degec.
37 Ifi degec ngicngac yeni homac wareckema kerectegec
amma degec, “Ye wiac sasawa mema kecde, imoc ngereey-
ombonggedacde. Ye ngicngac kedzacfong yeneac kedzac
mesariude nga yoacngina kpac, yeni yoac meficgeyem-
meude.”

‡ **7:31:** Dekaporisi imoc titiha taong 10.

8

1 Naso imohai ngicngac habutoa yeni monggoc Yesuaru
hama kpeturanggegec. Nga yakangina kpac anu Yesungo
medacfora kpacyunuma yofi edeyunuec,
2 “Ngicngac yomoc yeni yakangina kpac uameme harebec
bic nigoc kecdauac ubana manganede.
3 Goa yeni amabangec hereaunac hagecac yakaya kpacfu
sueyunuba amanginau kengkecma kicgigi ayemmebacac.”
4 Ifi deu medacfora yeneng degec, “Nenang bangec
kisi yofiau yaka dafiu meficgema habutoa yemmeni
gebecyunuude?”
5 ifi degec Yesungo kpesiyemmeec, “Ngeni ic sogong dafiguc
mekecdae?” deu yeni “Seweng” degec.
6 Ifi degec negemma Yesungo habu bangecfu matacgecdeac
edeyunuec. Edeyunuma ic sogong seweng mema Anutuac
ubangerec dema tuema medacfora yemmeu yeneng med-
erema ngicngac arennu yemmegec.
7 Amma ye kondungyangbisic bisic goa metacgecmoc,
imoc ifingoc Anutu ubangerec edema faiyemmegecdeac
edeyunuec.
8 Faiyemmegec yeni negec gebecyunuu yaka tosea tarec,
imoc mema kpedzucnegec sakac 7 anec.
9 Nga ngic 4 tauseng ihai tacgec, yeni negec wisickeu
sueyunuu kengha anggec.
10 Nga Yesu ye imohaingoc medacforagoc gombau emma
Darimanuta bangecfu kenggec.
11 Farisaio yeneng hama Yesugoc yoacngina engemmama
anec. Yeni kuha isinggegecdeac faka kuhagoc mong kuru-
mennunac meu henggecdeac derecgemigec.
12 Ifi degec yeng ongaasuyau ebic meficgema yofi
deec, “Naso yomocac ngicngac ngeni nocac faka
kuhagoc henggecdeac derecgeandae? Foracngoc,
ngicngacareng yomoc ngenearu faka kuhagoc mong naric
mi fingecngemmeude, imoc edengunuduae.”
13 Ifi dema ngic imoc wayunuma gombau monggoc emma
dzohong nobocgeng kenggec.
14 Naso imohai medac yeni ic sogong nigecyunuu mocgusac
gombau taru mekenggec.
15 Nga Yesungo gorongina kpema yofi edeyunuec, “Ngeni
farisaio nga Herode yeneac yis, imocac henghomema
kecbisia.”
16 ifi deu yenaocngoc denegeng amma degec, “Nenang ic
sogonnina kpac, imocac amma ifi dede.”
17 Ifi denegeng anggec ye imoc negemma edeyunuec,
“Ngeni ic sogong mi mehadauac denegeng andae nga ngeni

yoac imoc wagec. Ngeni herenegen negengngina dzege
dzegeaac amma wiac mong mi negentegecdae.
18 Ngeni kicnginagocngo wiac mi hengandae nga kedzacng-
inagoc ammanu wiac mi negengandae.

19 Ni ic sogong 5 tuema ngic 5 tauseng gumecyunuba tosea
taru sakac dafiguc kpedzucnegec wakeec, imoc bic nigecn-
gunuec me?" Kpesiyemmeu yeni 12 degec.
20 "Anu monggoc ic sogong 7 tuema ngic 4 tauseng gume-
cyunuba tosea taru sakac dafiguc kpedzucnegec wakeec?"
kpesiu yeni 7 degec.
21 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, "Ngeni yaguc ifingoc
negen negengngina mi ireckedengoc."

22 Anu yeni Betsaida amabangecfu kensikemagec ngicngac
yeneng ngic kicpisic mong Yesuaru mehama mariango kpe-
sereudeac desambic ammigec.
23 Ifi anggec ye kicpisic mariau mema guruama ngadeau
hesicke kemma kiwau sofohoma mariango witiau faima
kpesimiec, "Ge wiac mong hennec me?"
24 Kpesimiu kicpisic yeng kic fima deec, "Ngic yeni siricng-
ina ic isoc yenemba kengha andae."
25 Ifi deu Yesungo kiwau maria monggoc faiu ngereema
wiac sasawa gombunga nga dindingac henec.
26 Henu suema yofi edeec, "Ge amagau kemma taonnusing
mi embesena."
27 Amma Yesungo medacfora yenigoc Kaisarea Firipo
taonnu kenggec. Sinnu kemmagec yeng medacfora yofi kpe-
siyemmeec, "Ngicngac yeni neac merac deandae?"
28 Ifi deu degec, "Ngic goango Yohane dokunadzic deandae
nga goango Eria amma goa yeneng ine profete mong esea
deandae."
29 Ifi degec yofi kpesiyemmeec, "Anu ngeni ngenaoc ine
neac merac deandae?" deu Petorongo deec, "Ge Messia."
30 Ifi deu yeng yoac imoc ngic mong mi edeyunugecdeac
deracyunuec.

31 Anu Yesungo yofi edekpou ayemmeec, "Ngicac Medac
ye kpendzeng homac kpebeso. Yudangic enarafocngina
nga womong gareng enara amma mitiac negen negengngic
yeneng ye ubango wama kpegec homebeso. Homeu uameme
harebec ammanu monggoc gborima yacbeso."
32 Yoac imocac didiu yombong edeyunuu Petorongo
ngadeau wangec kemma tembucfu namma kpetarimiy-
ombonggeec.
33 Kpetarimiu Yesungo dzigenema kiwa medac yenearu
fima Petoro kpetarimima edeec, "Satang, ge ngadenau

hakenna. Ge wiac negennec, imoc Anutuarunac kpac, imocngo ine ngicac negen negeng ande."

34 Yesungo habu nga medacfora kpacyunuma yofi edeyunuec, "Ngic mong ye ni modacnubeso negendeu ye yengena ubasebiaac songo memama mariponga miacma tofohoma modacnubeso.

35 Imoc yofiac, ngic mong ye kekeha segereudeac negemma uaya mede, ye kekeha sufumiude. Nga ngic mong ye neac amma nga siduc gombunggac amma kekeha waude, ye ine kekeha fingecmiude.

36 Imocac ngic mongngo bangectoa bangec yomocac wiac sasawa meficgeecac kekeha ukuu sufuude, imocngo ngic naric mi meficgeude.

37 Ngickekec monggoc memeaac sing mong mi fede.

38 Imoc yofiac, ngic mongngo neac negenu gameagoc anude amma neac yoacnaac negenu gameagoc ande, yearu yofi fingerude, Ngicac Medacngo Mamaac kuc nga kibikperagiau angero kpetiac yenigoc haude, yeng ngic imoc yeac ifingoc negenu gameagoc anude."

9

1 Yesungo torokpema yofi edeyunuec, "Foracngoc, ngic yomoc nandae, ngenearunac goa mi homemagec Anutuac eucerereng kuhagoc fingectegeru henggecde, imoc edengunuduae."

2 Anu uameme 6 wisickemanu Yesungo Petoro nga Yakobo amma Yohane meyunuu tikitoa herea monnu tembucngina kecgecdeac enggec. Emma sebia kicnginau heimeremma siriha mong yombong anec.

3 Ngakpia hereha kperagima kongac koporarac yombong anec. Bangecfu ngic mongngo wamba kongac kongac ifia naric mi meficgeude.

4 Anu imohaingoc Mose nga Eria fingecyemmema Yesugoc yoac denegeng anoc.

5 Ifi anggec Petorongo Yesu edeec, "Kpoukpou, yei kecni songea andeac bedzo bedzo harebec meni. Geac mong nga Moseac mong amma Eriaac mong."

6 Yeni homac kengecyunuecac ye noc wiac debeso, imoc obohoec.

7 Ifi nammagec hoeng mongngo hama semeyunumanu hoeng manaunac yoacudumeng mong yofi fingerec, "Yomoc neac Songomedacna, ngeni yeac yoac negembisia!"

8 Yoac wisickeu imohaingoc yeni fikengfiha amma Yesungosac yenigoc nanu henggec nga ngic mong mi henggec.

9 Nga yeni tikiunac mamagec Yesungo deracyunuma yofi deec, "Ngeni wiac hendaumoc, imocac siduc ngic mi

edeyunubisia. Kecma Ngicac Medac homecfunac gborima
yaruguc ine debisia."
10 Edeyunuu medac yenaocngoc kpesiemegec, "Homec-
funac gborima yacyac, imocac hania dafi?"
11 Yeni yofi dema kpesimigec, "Mitiac negen negengngic
yeni dafiac Eriango waraima haudeac deandae?"
12 Ifi degec yofi edeyunuec, "Eriangonoc hama wiac sasawa
memengere anude. Nga mitikibiu yofi oho ohoya fede, 'Ng-
icac Medac ye kpendzeng homac kpeu desure ammigecde.'
imoc dafiac negensidae?"
13 Amma yofi edengunuba, "Eria ye bic haec nga ngic
yeni songonginaac arennu faka hania hania ammigec, imoc
yeacnoc oho ohoya fede."
14 Yeni tikiunac mama medacfora goa yeneng yenearu
hama henggec ngicngac homac yeneac botucfu mitiac negen
negengngic yenigoc yoacngina engemmama anec.
15 Nga ngicngac nanggec, yeneng Yesu hemma kpidohoma
bic nedzikemma wenacngerec demigec.
16 Ifi anggec Yesungo kpesiyemmeec, "Ngeni nocac yoacng-
ina engemmama ande?"
17 Ifi deu habu yenearunac ngic mongngo deec, "Kpoukpou,
hadehade mong yoara kpacngo medacnaac enac mema
medzickeu gearu mehaduae.
18 Nga hadehadengo naso homac ye mema kpekpefac am-
miande. Ammiu ye hanimaria goriu enaraunac nambang
soforoc ereu enara kirandziande. Imocac medacfocga
yeneng asu mangana kporacmigecdeac deba yeni kporacbi-
biema wadau."
19 Ifi deu Yesungo yofi merenec, "Areng yomoc ngeni negen
negensingngina kpac yombong. Ni ngenigoc naso herea
monggoc tacbadeac modzona tide. Ngeni medac imoc megec
hau."
20 Ifi deu mekenggec hadehadengo Yesu hemma medac
kpefahau bangecfu makpeec. Makpeu enaraunac nambang
nga soforoc ereec.
21 Ereu Yesungo mama kpesimiec, "Hafei yomoc noc nasoac
hanahema fingecmiec?" deu mamango deec, "Imoc saba-
haungoc fingecmiec.
22 Fingecmiu hadehadengo naso homacngoc medac kpe-
homeudeac gerecfu me dokuu kpefahau kemeande. Nga ge
meficnurunadeacsoc andeu sifu ubaga manganeu meficnu-
runa."
23 Ifi deu Yesungo yofi edeec, "Imoc ambadeacsoc, denec.
Ngic mong ye negensinggede, yearu wiac sasawa naric fin-
gerude."

24 Ifi deu imohaingoc medac mamango arohoma deec, “Ni
negensingguba negen negensinna wegenedeac geng mefic-
nuna.”
25 Ifi deu ngicngac homacngo Yesuaru nedzima kenggec
yeng yenemma asu seuhagoc yoac seria ammima yofi edeec,
“Asu kedzacfong amma yoacga kpac, ni edeguduae, ge medac
imoc wama erema kemma monggoc dzigenema yearu mi
kembesena.”
26 Ifi deu hadehadengo kucgoc yombong arohoma tima
erema kenu medac ye homemea isoc feec. Feu ngic yeneng
imoc hemma bic homedac degec.
27 Ifi degec Yesungo ine mariau mema miaru yarec.
28 Yaru Yesungo amau enu medacfora yeneng tembucfu
yegoc tacma kpesimigec, “Neni dafiac hadehade imoc kpo-
racnideac obohoding?”
29 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Hadehade ifia yakasege
kecma nunumungo kporacbesonga.”
30 Yesu nga medacfora yeni ama imoc wama yofi negemma
Gariraia bangec ferecgema kenggec, “Ngicngac yeneng imoc
mi negembisia.”
31 Nga ye imohai kemma medacfora yofi edekpou ayem-
meec, “Ngicngac yeni Ngicac Medac kererema ngic yeneac
mariu faigecde. Faigec yeneng ye kpegec homeude. Homeu
uameme harebec ammanu gborima monggoc yarude.”
32 Ifi deu yeni ine imoc mi negentegecma kpesigecdeac
kengecyunuec.
33 Anu Yesungo Kafanaung taonnu kensikema amau emma
medacfora yofi kpesiyemmeec, “Ngeni sinnu noc wiacac de-
negeng andau?”
34 Kpesiyemmeu waickema tacgec nocac yeni sinnu
yenanggarunac merang engena kecde, imocac denegeng
anggec.
35 Tacgec Yesungo medacfora 12 kpacyunuma yofi
edeyunuec, “Ngic mong ye enara kecbeso negende, yeng
ngic tosofora sasawa, ngeneac ngadeu kecma ngeneac
kingangkpekpe ambeso.”
36 Ifi dema nambarac yenearunac mong mema botucng-
inau faima hoanggema yofi edeyunuec,
37 “Ngic mong ye nambarac yenearunac mong yofia neac
kpacfu hoanggeude, ye ni hoannuude. Nga ngic mong ni
hoannude, yeng nisac mi hoannuude, kpac. Yeng Anutu
suenuec, ye ifingoc hoanggeude.”
38 Anu Yohanengo Yesu yofi edeec, “Kpoukpou, ngic mong
ye geac kpacfu hadehade nga yafing kporacyemmeu hend-
ing. Amma ye nenanggoc mi kecdeac kpetarimiding.”

39 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngeni mi kpetarimibisia. Ngic
mong ye neac kpacfu ua mong kuhagoc meude, yeng kpacna
bic mi demanganeude.
40 Ngic mong ye neneac ngaba mi ande, yeng ogonina
anude.
41 Nga ngic mong ye ngeni Kristoac medac dema doku kpak-
enecfu kpengemmeu negecde, foracngoc, yeng wiac imocac
buma mi obohoude, imoc edengunuduae.”
42 “Amma nambarac kapia mongngo ni negensinnukecde,
ngic mongngo nambarac ifia faka mangana kpoumibacac
amma ye yagucnoc dzamandzingtoa ubeau ubahemima kon-
dungtoau ukugec kemeu, imocngo ngic yearu ngereebac.
43 Nga mariga mongngo anggenu kopocsic meficgenadeu
ge imoc herecgema ukubesena. Mariga yohockanggoc
kecma hofeac gerec pisic pisickea kpac, imohai kemebanggac
maritegec kecma kekecseriu enna ngereeude.
44 ‘Hofeu kamangina mi homeude nga gerecngo mi
pisickeude.’ *(Yesaia 66:24)*
45 Amma haniga mongngo anggenu kopocsic meficgenadeu
imoc herecge ukubesena. Haniga yohockanggoc kecma
hofeu kemebanggac hanitegec kecma kekecseriu enna
ngereeude.
46 ‘Hofeu kamangina mi homeude nga gerecngo mi
pisickeude.’
47 Me kicga mongngo anggenu kopocsic meficgenadeu imoc
mesiukubesena. Kicga yohockanggoc kecma hofeu ke-
mebanggac kicga mocgusacgoc kecma Anutuac eucerereng
manau enna ngereeude.
48 ‘Hofeu kamangina mi homeude nga gerecngo mi
pisickeude.’
49 Ngicngac kondung hosoandae, ifi isoc ngicngac sasawa
gerecngo hosoyunubesonga.
50 Kondung imoc wiac gombunga nga imocngo ine kiacma
songea kpac anudeu geng songea monggoc naric mi mefic-
genade. Ngeni kondung songea ubaherenginau mekecma
ruaefaka angemmebisia.”

10

1 Yesungo bangec imoc wama Yudaia bangecfu Yodang
nobocgengau kenec. Kensikeu ngicngac habutoango yearu
monggoc kemma kpeturanggegec. Kpeturanggegec ye
fakaya modacma edekpou ayemmeec.
2 Nga farisaio goa yeni ye tobanggegecdeac negemma kpes-
imigec, “Ngic mong ye enema naric waude, imoc singngo
dede me kpac?”

3 ifi degec yofi merengyemmeec, “Mosengo imocac
dedeseriyoac dafi ngemmeec?”
4 ifi deu yeneng degec,
“Mosengo yofi naric annideac deec, ‘Mong ye ngac wabeso
dema yeng wawakibi mima wau kembeso.’ ” *(Dedeseri*
24:1-4)
5 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Ngeni ngic ubaseri nga
herengina dzege dzegea, imocac Mosengo dedeseriyoac imoc
ohongemmeec.
6 Nga hanac hanaheau Anutungo siricngira ngic nga ngac
anecdeac, ifi meficyuruec. *(Fingec fingec 1:27; 5:2)*
7 Imocac amma ngicngo nonggomama wayuruma enemaaru
kpeketahau
8 yegoc sebi mocgu anecde. Ifi anecdeac yohockang monggoc
mi andape, yeri sebi mocgu anecde. *(Fingec fingec 2:24)*
9 Anutungo wiac dzegeec, imoc ngicngo naric mi
herecgebeso.”
10 Nga yeni amau monggoc emma medacfora yeneng imo-
cac kpesimigec
11 Yesungo yofi edeyunuec, “Ngic mongngo enema wama
ngac mong meude, ye serofaka enema esea ammiude.
12 Nga ngac mongngo ewea wama ngic mong meude, ye
serofaka ammiude.”
13 Ngicngac goa yeni Yesungo nambaracfocngina mariango
kpesereyunuudeac meyunu hagec. Hagec medacfora yeneng
ine kpetariyemmegec.
14 Ifi anggec Yesungo imoc hemma negenu homac manga-
neu yofi edeyunuec, “Nambaracbisic yeni nearu naric hagec,
ngeni kpae mi heiyemmegec. Kurumenggac eucerereng
imoc nambaracbisic yofia yeneac.
15 Foracngoc, ngic mong ye nambarac kapia yeni isoc mi
anudeu ye Anutuac eucererennu naric mi enude, imoc eden-
gunuduae.”
16 Ifi dema nambarac tabucyunuma maria witinginau
faima kenecyunuec.
17 Yesungo kembesonga kemmanu ngic mongngo yearu
nedzikemma yeac kicfu fafoc heima kpesimiec, “Kpoukpou
gombunga, ni dafi amma kekecseriac maridzoming
mebade?”
18 ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge nocac gombunga denen-
nec? Anutu mocgungo gombunga kecde.
19 Ge dedeseriyoac bic negennec,
‘Ge ngicngac mi yunuhomebesena, kaisero mi ambesena,
hamangec mi mebesena, enacfu faifai mi ambe-
sena, ngic yeneac wiac mong mi wangecyunubesena,

nonggo manghocga seseheyurubesena.' " *(Makekeng 20:12-16; Dedeseri 5:16-20)*

20 Ifi deu yeng meremma edeec, "Kpoukpou, ge denec, imoc sasawa sebigborinaungoc angereai."
21 Ifi deu Yesungo yearu kic fima yeac songo negemma yofi edeec, "Ge wiac mocguac kpedadanggenec. Ge kemma finacga sasawa fegende, imoc suena dzo kirecgeu imoc ngicngac makpekpea yemmebesena. Ifi anna kurumenggac dzofinac fingecgenu hama modacnubesena!"
22 Ifi deu ngic ye ubea manganeu negengebirima kenec nocac ye dzofinaha homac femiec.

23 Kenu Yesungo fikengfiha amma medacfora yofi edeyunuec, "Ngic dzofinactoanginagoc yeneng Anutuac eucerereng manau enggecdeac ambibieyombonggegecde."
24 Ifi deu medac yeneng yoac imoc negemma kerectegec anggec monggoc yofi edeyunuec, "Nambaracfocna negenggec, ngic finactoayagocngo Anutuac eucerereng manau engeng, imoc uatoayagoc.
25 Kamerengo bungic singau engeng, imoc ua efea nga dzofinactoagoc yeng Anutuac eucererennu engeng, imocngo ine uatoayagoc."
26 Ifi deu yeni kerectegec yombong amma degec, "Ifi anu merang naric komoc kpeude?"

27 Ifi degec Yesungo kiwa yenearu fima yofi deec, "Ngicngac yeni imoc ambibiema wagecde nga Anutungo wiac sasawa naric mema wiac monggac mi obohoude."
28 Ifi deu Petorongo deec, "Negennec, neni wiacnina sasawa wadacma ge modacguma kecdimbe."

29 Ifi deu Yesungo yofi deec, "Ni fora yombong edengunuba, ngic mong ye amabangeha me daramunea me nonggomama me nambaracfora me amauaya, imoc neac nga siduc gombunggac amma waude,
30 yeng turunga mi obohoude. Amma ye wiac wadac, imocac turunga naso 100 monggoc meude. Ngicngac yeni naso yomohai ama nga daramuna amma nonggonasia nga nambaracfora amma amaua migecde, imoc sisic ammima kpekporac ammimagec mekefude. Nga ngade bangec siriha mong haude, imohai Kebungo kekecseri ifingoc miude.
31 Anu ngic warac warac kecdae, yenearunac homacngo ngadea anggecde nga ngadea kecdae, yenearunac homacngo warac warac anggecde."

32 Anu yeni sing modacma Yerusarennu kengkecmagec Yesungo waraiu medacfora yeni ye modacma negenggec wiac kuneng anec nga goa ye modacgec, yeneng kengec

anggec. Nga Yesungo medacfora 12 ngadeau meyunuma wiac fingecmiude, imocac yoac edeyunuec.

33 “Negenggec, nenang Yerusarennu endimbe. Enni ngic yeneng Ngicac Medac womong gareng enara nga mitiac negen negengngic yeneac mariu faigec, yeneng ye homeudeac desigecde. Desima ye bangec monnunac ngic Anutu mi negemmidae, yeneac mariu faigecde.

34 Faigec, yeneng faifagoc ammima sofohoma dzikacngo kpema kpehomegecde. Nga uameme harebec ammanu ye monggoc gborima yarude.”

35 Anu Dzebedaioac medahora, Yakobo nga Yohane, yereng Yesuaru kemma deoc, “Kpoukpou, neri wiac monggac derecgede anecmenadeac negendipe?”

36 Ifi deec kpesiyemerec, “Ni noc wiac angecmebadeac negendape?”

37 Kpesiyemeru deoc, “Kecma kibikperagigau nerearunac mongngo foigau nga mongngo kanagau tacdede, imoc deserinemecna.”

38 Ifi deec Yesungo yofi edeyuruec, “Ngeri wiac kpesidape, imocac hania mi negenghomedape. Neng kpendzenggac kpakenecfu nebade, ngeri imoc ifingoc neecdeac dedape nga doku nadzicbade, ngeri imohai nadzirecde me?”

39 Ifi deu yereng deoc, “Oc, naric andede.” ifi deec Yesungo yofi edeyuruec, “Ni kpakenecfu nebade, imoc ngeri ifingoc neecde nga doku nadzicbade, imoc ngeri ifingoc nadzirecde.

40 Nga merang foinau me kananau tarude, imocac fora ine neng naric mi desibade. Tatac imoc ngic damoc yeneac mengec mengerea fede, yeneng ihai tacgecde.”

41 Anu medacfora 10 yeneng imoc negemma Yohane nga Yakobo yereac negenggec manganeec.

42 Manganeu Yesungo kpacyunuu kenggec yofi edeyunuec, “Bangec monnunac ngicngac enarafocngina deyecdeyemmea, yeni ngicngac yeneac ngickuneng siricfu yenigoc kecandaeac kuc feyemmede. Nga kunengfocngina yeni kuc feyemmeu ngicngacfocngina yeneng yoacngina modacgecde, ngeni imocnoc negendae.

43 Nga ngenearu faka ifia ine mi fingecbeso, kpac. Ngenearunac ngic mongngo engena kecbeso ammide, yeng ine botucnginau kingang kpekpengina kecbeso.

44 Amma ngeneac botucfunac mongngo warac warac ambeso ammide, yeng tosofora sasawa, yeneac wanacngic kecbeso.

45 Imoc yofiac, ngicngac yeneng Ngicac Medac kingang kpemigecdeac mi maec, kpac. Yeng ine yeneac kingang

kpema ngicngac homac yungecyunuma kekeha wau yeneac
doudeac maec.”
46 Yesu nga medacfora yeni Yeriko taonnu kensikegec. Ihai
kecma ngicngac habutoa yenahafoc Yeriko monggoc wagec.
Wamagec ngic kicpisic mong kpara Batimaio, imocac titiha
Timaioac medac, yeng sing tegiau tacma iwaiac derecgeke-
fec.
47 Derecgekefu Yesu Nadzarete taonnunac, yeng hama
kende, yeni yoac ifi degec ye imoc negemma kucgoc kpacma
deec, “Yesu, Dawidiac bangec, ge neacnec ubaga manganeu.”
48 Ye serima ifi kparu ngicngac homacngo waicke tarudeac
edegec. Edegec yeng ine seria monggoc kparec, “Dawidiac
bangec, ge neacnec ubaga manganeu.”
49 Kparu Yesungo namma yofi deec, “Ngeni kpacgec ye
nearu hau.” deu ngic yeneng ngic kicpisicac kpacma degec,
“Ye kpacgude, ge ubaga ngereeu yacma kenna.”
50 Ifi degec ngic ye ngakpihereha ukuma futucke yacma
Yesuaru kenec.
51 Kenu Yesungo kpesimiec, “Ni noc wiac anggembadeac
negennec?” deu ngic kickundungngo deec, “Kpoukpou, kic-
fifi ambadeac negenduae.”
52 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Negen negensinggango men-
geregudac imocac naric kenna!” Ifi deu ye imohaingoc kicfifi
amma Yesu sinnu modacma kenec.

11

1 Anu yeni kengkecma Yerusareng taong mewegenebeso
amma Oriwa tikiu Betefage nga Betani amabangec tarocfu
kensikegec. Kensikemagec Yesungo medacfora yenearunac
ngic yohockang sueyuruma yofi deec,
2 “Ngeri dindingac kemma guruama sing enarau tacde,
imohai emma donggi medaha mong ngicngo witiau mi
tatara, imoc witickegec nande, ngeri imoc meficgema witic
yungecma mema haec.
3 Yungerec ngic mongngo kpesingemecma deude, ‘Ngeri
dafi anecdeac andape?’ ifi deu yofi edebesera, ‘Kebungo
imocgoc ua meudeac dede.’ ifi deec minginango donggi bic
faiu haude.”
4 Ifi deu yeri kemma donggi medaha sinnu ama naguyau
witic witickea nanec, imoc hemma yungeroc.
5 Yungerec ngic goa ihai nanggec, yeneng yeremma degec,
“Ngeri dafi negemma donggi medaha yungecdape?”
6 Ifi degec yeri Yesungo yoac edeyuruec, imoc edeyunuec
yeni negemma wayurugec kenoc.

7 Kemma donggi Yesuaru mekemma ngakpingira herea
hesima donggi medaha witiau tiameec Yesungo imocac
witiau tarec.
8 Taru ngicngac homacngo ngakpingina herea hesima
sinnu tiamegec goango ua tegiaunac ic fawa herecgema
sinnu faikenggec.

9 Nga ngicngac kiwau kenggec nga ngadeau modacgec,
yeneng kpacma yofi degec,

"Ohec, ngic Kebuac kpacfu hade, ye kenehagoc, hosanna.
(Mitiyegec 118:26)

10 Mannina Dawidiac eucerereng hade, imoc kenehagoc. Wi
kurumennu kpara dengeregec, ohec waec, hosanna."
11 Yesungo ifi Yerusarennu emma Anutuac womonnu enec.
Emma hennegeng andacma ama marai anecac medacfora 12
meyunuu Betania amau kenggec.

12 Wereckengau yeni Betania wama mama Yesungo here-
aac homeec.
13 Homema hereau fima fig ic mong maria tengging teng-
ging henec. Hemma negenu foragoc isoc anu ic haniau
kensikema maria meficgeec. Fig nasoya mi anecac ifi anec.
14 Nga ye fora hofocma ic yofi edeec, "Gearunac ngic
mongngo fora monggoc mi nebeso." ifi deu medacfora
yeneng yoac imoc negenggec.

15 Yesungo Yerusarennu kensikema Anutuac womonggac
oda manau enec. Emma ngic wiac emekpesi anggec, yeni
imohacnac kporacyunuec. Ye ngic hiedzo emekpesi anggec,
yeneac tebo heimerenec nga kebesac emegec, yeneac tatac
heimeremma
16 Anutuac womong manau wiac ifia meenggecdeac
kpetariyemmeec.
17 Kpetariyemmema yofi edekpou ayemmeec, "Yoac yofi
oho ohoya fede,

'Amana imoc bangeha bangeha ngicngac sasawa yeneac
nunumuama, kpara ifi kpacbesonga.' *(Yesaia 56:7)*

Nga ngeneng merenggec imoc ine hamangecngic yeneac sufu
sufuama ande." *(Yeremaia 7:11)*
18 Ifi deu womong gareng enara nga mitiac negen negengngic
yeneng imoc negemma ye kpegecdeac sing hofocgec. Nga
habu sasawango yeac kpoukpouyaac negenggec engena anec
nga yeni ine yeac kengecyunuec.
19 Nga ama marai anu Yesu nga medacfora yeni taong wama
kenggec.

20 Wereckengau yeni sinnu kemma henggec fig ic imoc
godeaunacngoc sokuema nanec.

21 Nanu Petorongo imoc hemma negensima Yesu edeec,
“Kpoukpou ge henna, ge fig ic soweckedang, imoc bic uru-
ruema nande.”
22 ifi deu Yesungo yofi merennec, “Ngeni Anutu negens-
inggebisia.
23 Foracngoc, ngic mong ye ubeau negengyohoha kpac
kecma wiac mong me mong dema imocac fora fingerudeac
negensiudeu yeng tiki edimoc yacma kondunnu kemeu deu
imoc foranoc fingerude, imoc edengunuduae.
24 Ni imocac amma yofi edengunuduae, ngeni wiac imocac
me imocac negensima menide, ifi negemma negensinggema
numugec wiac imoc fingecngemmeude.
25 Anu ngeni namma numuandae, imohai ngic monggac
wiac me monggac ngaba mekecdaeu kopocsiha wabisia. Ifi
anggec kurumeng Mangnginango ngeneac kopocsic ifingoc
waude.
26 Nga ngeni ngic yeneac kopocsic mi wagecdeu ine Kuru-
meng Mangnginango ngeneac kopocsic ifingoc mi waude.”
27 Yesu medacforagoc yeni Yerusarennu dzigene enggec.
Emma Yesungo Anutuac womong manau yerecgemanu
womong gareng enara nga mitiac negen negengngic amma
enarafocngina, yeneng yearu hama kpesimigec,
28 “Ge noc kucfu ua yomoc menec nga merang ua imoc
menadeac uayoac genec?”
29 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ni yoac mong
kpesingemmeba turunga edenugecguc ni ifingoc uakibinaac
hania imoc edengunubade.
30 Yohanengo dokunadzic ua mekefec, ua imoc kurumen-
nunac me ngicfunac, ngeni imoc edenugec negemba.”
31 Ifi deu yeni yenaocngoc denegeng amma degec, “ ‘Imoc
kurumennunac.’ ifi denideu yeng yofi kpesinemmeude, ‘Ifi
negemmaguc ngeni nocac ye mi negensinggegec?’ ”
32 Nga ngicfunac, imoc debesonga ngic yeneac amma
kengecyunuec. Nocac ngic yeni sasawango Yohane ye profete
fora, ifi negenggec.
33 Imocac yeni Yesu meremmigec, “Imoc mi negendimbe.”
degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ifi degec, ni ifingoc
noc uayoacac kucfu ua mekecduae, imoc mi edengunubade.”

12

1 Yesungo monggoc yoac heima yofi edeyunuec, “Ngic
mongngo waing ua gboria mong homecma oda dzegeec.
Dzegema waing tidzac tidzameac teng usuma gareng ye-
neac kicfifiac amaherec meec. Meu wisickeu waing ua
garenggegecdeac ngic meficyunuma yenigoc yoac dedzege
anggec nga yengenaoc ine bangec hereau kenec.

2 Kemma kecmanu fora kpememe naso hau wanacngiha
mong sueu waingngic yenearunac waing uaac fora noboha
yeac anec, imoc meudeac kenec.
3 Kensikemanu waingngic yeni wanacngic mema dzoboya
kpema entegeng suegec kenec.
4 Kenu minginango wanacngic mong yenearu sueu kenu
yeneng ye kpefuhama desofoc ammigec.

5 Ifi ammigec ua minginango serima wanacngic monggoc
mong sueu yenearu kenu ye kpehomegec. Kpehomegec ua
minginango wanacngic homac sueyunuu kenggec ua ngic
yeneng medac goa dzoboyunugec nga goa ine yunuhomegec.
6 Wisic wisickeau ua minginango songomedacyombonga
mocgu kefec, ye yofi negemma sueec, 'Yeni sifu medacy-
ombonna eweheimigecde.'
7 Ifi negemma sueu ua ngic yeneng ine medacyombonga
hemma denegeng amma edeemegec, 'Yeng kecma ua yomoc
tiu enude, imocac ngeni hagec kpeni bangeha nga marid-
zominga imoc nenang ambeso.'
8 Yeni ifi dema ua minginaac medacyombonga mema kpe-
homema farenga waing ua ngadeau ukugec kemema feec.
9 Anu ua minginango dafi anude? Ye hama waing ua
ngic yunuhomema waing uaya imoc ua ngic areng mong
yemmeude.

10 Mitikibiu yoac yofi oho ohoya fede,

'Amameme ngic yeneng hoc mong mangana dema ukugec.
Nga hoc imocngo amaac hoc wotung amma seria
nanude.
11 Nga faka imoc Kebu yengenaoc meu ngicngo hensongo am-
midimbe.' Ngeni yoac imoc osonegeng angandae." *(Mitiyegec
118:22-23)*
12 Nga Yesungo enara yeneac negemma yoac imoc heima
deec, yeni imoc bic negenggec. Nga yeneng ye men-
danggegecdeac sing ine hofocgec. Nocac yeni ngicngac ye-
neac kengecyunuu wama kenggec.

13 Ngicenara yeneng Yesu tobanggegec yoacdedeau
makpeu yoacfu faigecdeac negemma yofi anggec. Yeni
farisaio nga Herodeac arennunac ngic goa yearu sueyunugec
14 yeneng Yesuaru hama degec, "Kpoukpou, yoac fora dema
ngic engena me mamea yeneac mi negensiannec. Ge ngicn-
gac areng socfungoc ayemmekecnec, imoc negendimbe. Nga
ge Anutuac sing dindingac edekpou anemmekecnec. Ifi anu
ngictau Sisa takesi mibesonga me mi mibesonga, singngo dafi
dede? Nenang ngictau Sisa takesi naric minide me kpac?"

15 Ifi degec Yesungo ikocfakangina negentegecma yofi
edeyunuec, “Ngeni nocac faitobannu fainudae? Ngeni dzo
mong meficgema edzacnugec hemba.”
16 Ifi deu yeni dzo mong migec yeng imoc hemma yofi
kpesiyemmeec, “Onga nga kibi yoc, imoc meracac?” kpe-
siyemmeu degec, “Imoc Sisaac.”
17 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Imocac ngeni Sisaac
wiac, imoc Sisa mibisia nga Anutuac wiac, imoc Anutu
mibisia!” Ifi edeyunuu negemma kpidohogec.
18 Sadukaio areng yeni homecfunac yacyac mi fede, ifi
dekecdae. Nga yenearunac ngic goa Yesuaru hama kpes-
imigec,
19 “Kpoukpou, Mosengo dedeseriyoac yofi ohonemmeec,
‘Ngic mong ye ngac mema gboriha mong mi kpeficge kecma
homeudeu ngac ye kefu muneango daraac hodzec mema
gboric kpeficgema daraac kpac miacbeso.’ *(Dedeseri 25:5-10)*
20 Naso monnu daramuna seweng yeni kecgec. Nga warac-
dacnginango ngac mong mema gboriha kpac kecma homeec.
21 Homeu muneango ngac imoc mema ye ifingoc gboriha
kpac kecma homeec. Homeu munea mongngo faka imocngoc
anec.
22 Nga daramuna seweng yeni ngac imocngoc mema
gboricfocngina kpac kecma homedacgec. Homedacgec
hodzecngina kecma ngade homeec.
23 Homeu ngic seweng yeneng ngac imocngoc megecac
kecma yacyac nasou homecfunac yacgecde, imohai ngac
imoc meracac enema anude?”
24 Ifi degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ngeni
mitikibi nga Anutuac kuc, imoc mi negentegecdae, imocac
amma yoac desufudae.
25 Kecma homegec yeneng homecfunac yacgecde, imohai
ngicngac yeni mi meemegecde. Nga manggac mongngo ‘Ni
naroanna ngic mibade.’ imoc naric mi deude. Yeni imohai
kurumenggac angero, yeni isoc anggecde.
26 Nga homecfunac yacyac deba, ngeni yoac yomoc Moseac
kibiu imoc osoandae, Mosengo icfu gerecborang fingeru
hemma ihai kenu Anutungo yofi edeec,
‘Ni Abrahang nga Isaka amma Yakobo, yeneac Anutu.’
(Makekeng 3:6)
27 Nga ye ngic homemea yeneac Anutu kpac. Ye ngic gbori
kecdae, yeneac Anutu. Ngeni sing homac yombong segema
kecdae.”
28 Anu Yesugoc demereng anggec, yeng turunga gombunga
merengyemmeu mitiac negen negengngic yenearunac
mongngo imoc hemma Yesuaru hama kpesimiec,
“Dedeseriyoac damocngo engena yombong ande?”

29 Ifi kpesimiu Yesungo yofi deec, “Dedeseriyoac engenang-
ina yofi fede,
‘Israengic ngeni negenggec, Kebu Anutunina ye mocgu nga
30 ge ubaherega nga ongaga amma negen negengga nga
kucga sasawa, imoc hafoangoc Kebu Anutugaac heresongo
negemma kecbesena.’ *(Dedeseri 6:4-5)*
31 Nga mong yofi,
‘Ge geangga anggengande, siriha imocngoc ngicngac gegoc
wegena kecdae, yeni heresongogoc hoangyunube-
sena.’ *(Sesememe 19:18)*
Dedeseriyoac imoc yereac engena mong mi fede.”
32 Ifi deu mitiac negen negengngicngo meremmiec, “Gom-
bunga kpoukpou, ge fora yombong denec. Anutu ye mocgu,
mongngo ye isoc mi kecde.*
33 Nga ubaherega hafoangoc nga negen negengga
hafoangoc amma kucga hafoangoc yeac songo heregoc
negemma kecbesena amma geangga anggengande, siriha
imocngoc ngicngac gegoc wegena kecdae, yeni heresongogoc
hoangyunubesena, wiac imocngonoc Anutuac hosuc heihei
amma sese hania hania ferahade.”
34 Ngic ye gombunga yombong merenu Yesungo negemma
yofi edeec, “Ge Anutuac eucererenggac hereau mi kecnec.” Ifi
deu yeni Yesu monggoc kpesimigecdeac kengecyunuu wagec.
35 Yesungo Anutuac womonnu edekpou ayemmema yofi
kpesiyemmeec, “Mitiac negen negengngic yeneng Messia ye
Dawidiac kisicfunac nocac deandae?”
36 Dawidi ye Asungo meefaiu yengenaoc yofi deec,
“KEBUNGO neac Kebu edeec, ‘Ge foinaugeng tacmana
ngabafocga yeni hanigaac bageu faiyunubade.’
(Mitiyegec 110:1)
37 Dawidi yengenaoc ‘Neac Kebu’, kparec. Nga Messia ye
dafiu Dawidiac bangeha ande?” Ifi deu ngicngac habutoa
yeneng negendzidziegec.
38 Ifi anggec Yesungo edekpou ayemmema yoac yofi
torokpema edeyunuec, “Ngeni mitiac negen negengngic ye-
neac henghomema kecbisia. Yeni songonginaac amma
ngakpi herea heima kecgec ngicngac yeneng wenacngerec
deyemmegecdeac emenecfu kenghaandae.
39 Amma kpekpeturang amau nga yakatoa nasou warac
warac tatacfu tacbesonga songongina angkecde.
40 Amma yeni ine ngachodzec yeneac ama wangecyunuan-
dae. Amma negen ngereengunugecdeac nunumu herea here
numuandae. Yeni ikocfaka ifia angandaeac turunga ebiriang-
oc megecde.”

---

* **12:32:** Yesaia 45:21

41 Anu Yesungo womonggac sesekatapa nobohau tacma
henu ngicngac homacngo dzo imohai faigec kemeu ngic fin-
actoagoc homacngo hama dzo ebiriangoc faigec kemeec.
42 Anu ngac hodzec mongngo ifingoc hama peni sacsac
yohockang faiu kemeec, imoc toea mong kapianecsac.
43 Faiu Yesungo medacfora deu hagec yofi edeyunuec,
“Foracngoc, ngac hodzec hiedzoya kpac yombong dzo faidac-
moc, yeng ngicngac sasawa sese faidau, yeni feracyunude,
imoc edengunuduae.
44 Ngicngac tosea sasawa, yeneng finactoangina wakema
made, imohacnac sesengina faidau. Nga ngac ye ine wiac
femidac, imocnoc hafoangoc faidacma entegeng kecde.”

13

1 Anu Yesungo Anutuac womonnunac mama kemmanu
medacfora yenearunac mongngo edeec, “Kpoukpou, hoc
gombunga gombunga nga ama kuneng kuneng tackende,
imoc henna.”
2 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ama kuneng kuneng tackenu
hennec, imoc kecma naso mong haude, imohai wasaingic
yeneng imoc sasawa hembarackegecde. Hembarackegec hoc
mongngo monggac witiau wagec mi tarude.”
3 Yesungo Oriwa tikiu Anutuac womong kiwa dindingacfu
tacmanu Petoro nga Yakobo amma Yohane nga Anderea,
yeneng yegoc tembucfu kecma kpesimigec,
4 “Ge yoac dedang, imoc noc nasoac fingerude nga naso
imohai noc soi fingecmanu yoac sasawa imoc seriude?”
5 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Ngic mongngo ikocfu
wangecngunubacac ngeni henghomema kecbisia.
6 Ngic homac yeneng hama neac kpac kpacma degecde, ‘Ni
Messia.’ ifi dema ngicngac homac uba mesufu ayemmegecde.
7 Dzikactoaac siduc bangec wegenaunac nga bangec here-
aunac hau ngeni imoc negemma mi kpidohobisia. Foracngoc,
faka ifia fingecbeso. Nga naso wisic wisickea ine imohai bic
mi haude.
8 Bangecareng goa yeneng bangecareng ogofocnginagoc
dzikac kpema kecgecde. Nga ngictau monggac arengngo
ngictau monggac areng yenigoc ngaba angemegecde. Bangec
monnu nga monnu usoc meude amma bodinaso fingeck-
enude. Nga faka yomoc, imoc wiac gboria fingecbeso andeac
ngac gadze kiude ifi isoc ande.
9 Imocac ngeni ngenaocngoc garengemema kecbisia. Ngic
yeni yoacfu faingunugecde amma kpekpeturang amau
dzikacngo ngunugecde. Amma yeni neac amma ngictau nga
gawana yenearu yoacfu faingunugec ngeneng ihai namma
ni dekperaginubisia.

10 Ngeni bangeha bangeha ngicngac siduc gombung
edekpou ayemmegec negendacgecguc
11 ngic mengunuma ngic goa yeneac mariu faingunugecde,
ngeni naso imohai, ‘Dafi denide?’ dema mi negengebiribisia.
Tiri Asungo naso imohai yoac enacnginau faiude, ngeni imoc
debisia. Ngeni yoac imohai degecde, imoc Tiri Asuarunac
ambeso.
12 Anu dac mongngo munea enara yeneac mariu faiu
yeneng homecfu faigecde nga manggac mongngo medahaac
imocngoc anude. Nga nambarac yeneng nonggo mangfocng-
ina deendema ayemmema homecfu faiyunugecde.
13 Nga ngicngac sasawa yeneng neac kpacnaac amma ngeni
ubango ukungunugecde. Nga ngic mong ye seserigoc kec-
manu nasotoa haude, yeng komoc kpeude.
14 Anu ngic mong ye yoac yomoc osoude, yeng imoc
negentegecbeso. Wiac mangac manganea wiac sasawa
kpetotieude, imocngo ama kpaeagocfu emma nanu
henggecde,* faka imoc fingeru ngicngac Yudaia bangecfu
kecdae, ngeni worama tikiu embisia.
15 Nga mong ye ama witiau tacde, ye kemema ama manau
emma wiac mong mi mebeso.
16 Nga mong ye semeng uau nande, ye ngakpi hereha
meudeac mi dzigenebeso.
17 Amma ngac heregoc kecdae nga nenggac sabac namuu
meyunukecdae, yeni naso imohai ebictoanginagoc anggecde.
18-19 Naso imohai kpendzeng kuneng siriha mong yombong
figerude. Anutungo hanac hanaheaunac bangec sasawa
meficgeecfunacngoc erema yaguc kecdimbe, naso imocac
manau kpendzeng ifia mong mi fingerec amma ngade naric
mi fingecbesande. Imocac amma ngeni wiac imoc nomanna-
sou mi fingerudeac numubisia.
20 Kebungo naso imoc mi mewegenebac dede ngic
mongngo komoc naric mi kpebac. Ngic meisingyunuyunuya,
yeneac amma naso imoc bic herec herecgea fede.
21 Naso imohai yoac yofi fingerude, ‘Henggec, Messia yei
fingecde.’ me, ‘Ye edi fingecde.’ Ngicngac ifi degecdeu ngeni
mi negensingyunubisia.
22 Imoc yofiac, ngicngac fingecma ikoc amma degecde, ‘Ni
Messia.’ yeni nga profete ikoha yeneng fingecma ngicn-
gac uba mesufu ayemmegecdeac ngicngac tobangyunuma
faka kuhagoc nga morora megecde. Amma yeni sing
meficgegecdeu ngicngac meisingyunuyunuya ifingoc ikocfu
wangecyunugecde.

---

* **13:14:** Imoc ama kpetiac. (Danie 9:27; 11:31; 12:11-13)

23 Faka sasawa imoc mi fingecmanu imoc bic edengunuduae. Ngeni imocac negemma henghomebisia.

24 Anu kpendzeng imoc wisickemanu imohai
‘wenackiwa kundung kpeu afokperagia mi fingerude.
25 Nga asomeng yeni kurumennunac fotockema magec kurumenga kurumenga yeneac kuc sasawa kpemindzahegecde.’
(Yesaia 13:10; 34:4)
26 Naso imohai ngeni Ngicac Medac henggec yeng kuctoaya nga kibikperagitoayagocngo hoennu haude.†
27 Hama angerofora sueyunuu bangec nga kurumeng tegia noboc noboc wisickede, imohai kenggec yengenaoc ngicngac meisingyunuec, yeni kpedzucyunugecde.

28 Fig icngo hania edekpou angemmeu ngeni imoc negenghomebisia. Fawaya doku doku amma besaiu ngic ngeni yofi negengandae, wenac naso ande.

29 Nga ngeni wiac dedua, imoc fingeru hemma ifingoc yofi negembisia, Ngicac Medac nasoya bic wegenema hama nagu ngadeau nandenoc.

30 Foracngoc, areng yomoc ngeni mi homemagec wiac yomoc fingecdarude, imoc edengunuduae.

31 Foracngoc, bangec nga kurumeng yeri kecma kpac anecde nga neac yoac ine mi kpac anude.

32 Nga faka imoc noc uamemeu amma aua nofu fingerude, imoc mongngo naric mi negenude. Kurumenggac angero yeni imoc mi negenggecde nga Medacngo ifingoc mi negenude. Manggacngosac naso imoc negende.

33 Ngeni garengngina mema ubagbori kecbisia. Nocac ngeni naso mi negendae.

34 Imohai faka yofi isoc fingerude, ngic mongngo amea wama bangec monnu kenudeac negenec. Ifi amma ye amagareng wanacngicfora amaac wiac uanginaacsoc garenggegecdeac uayoac deyemmema nagugareng naguu kicfifi nanudeac edeec.

35 Imocac ngeni ubagbori kecbisia. Minginango ama toforemanu me tofocnac dzongiau me ama werec wereckenggac me asoac nasou dzigeneude, ngeni imoc mi negendae.

36-37 Ngeni gaufemagec hama ngenembacac yoac yomoc ngeni nga ngicngac goa sasawa edengunuduae. Ngeni imoc negemma ubagbori kecbisia.”

14

1 Makekenggac naso nga ic sogong yisya kpac nene, imocac hombanggac uameme yohockang feec. Femanu womong

† **13:26:** Danie 7:13

gareng enara nga mitiac negen negengngic yeni Yesu no-
fusing kic mesufu ammima mema kpegec homeudeac sing
hofocma
2 yofi degec, “Ngicngac yenearu dzikac sicsauc fingecbacac
amma ye hombang nasou mi mebesonga.”

3 Anu Yesungo Betania amau ngic mong kpara Simong
kubecserigoc, yeac amau yaka netarec. Netacmanu ngac
mongngo alabastros kirung* mong kerecdoku homung
kerengagoc metarec, imoc mehaec. Doku imoc narda
foraunac memea amma buma engena yombong. Ngacngo
imocnoc mehama kirung ubea kpetackema Yesuac oruhau
kpakema nadzicmiec.
4 Nadzicmiu ngic goa ihai tacgec, yeneng imoc hemma
dehesi amma degec, “Ye nocac wiac buma engena ifi kped-
zonggede?
5 Doku homuna gombunga ifiango kifa mocguac uabung†
ferahema kirecgeu yeni imoc ngicngac makpekpea yem-
megec ngereebac.” Ifi dema ngac yoac gereagoc ammigec.
6 Ifi ammigec Yesungo yoacngina negemma yofi
edeyunuec, “Ngeni nocac ngacac ifi degec ubaebic
meficgeude? Ngeni faka imoc wagec. Ye faka gombunga
yombong anende.
7 Ngic makpekpea yeni nasosoc ngenigoc kecgec ngeni
meficyunubeso angemmeu naric meficyunukecgecde. Nga
neng ine ngenigoc nasosoc mi kecbade.

8 Ngac yomocngo sebina doku homunagocngo nadzicmiu
ngeni farenna tonggogecde, imocacnoc yeng hanahema
meefainude. Meefainuma yeac uaareng fede, imoc bic me-
siude.
9 Foracngoc, ngicngac yeneng siduc gombung bangectoa
bangec, imohai kemma ngicngac edekpou ayemmegecde,
imohai ngac yomocngo faka anec, imoc ifingoc degec ne-
genggec feude, imoc edengunuduae.”
10 Anu medacfora 12 yenearunac mong kpara Yuda Karioto
amaunac, yeng Yesu meyemmeudeac dema womong gareng
enara yenearu kenec.
11 Kenu yeni ubangerec negemma dzo migecdeac degec.
Ifi degec Yudango naso gombung damohai Yesu doc mema
yereac mariu faiude, imocac kicfifi kefec.
12 Ic sogong yis kpac, hombang imocac hanac hanaheau
makekenggac ramamedaha kpeherecge angandae, naso imo-
hai Yesuac medacfora yeneng Yesu kpesimigec, “Neni dahai

---

* **14:3:** Alabastros kirung imoc hocngo memea nga ubahereagoc amma tapea kpac. † **14:5:** Ye 300 denari deec.

kemma makekenggac ramamedaha nenideac memengere annideac negennec?”

13 Ifi kpesimigec yeng medac yohockang yofi dema sueyuruec, “Ngeri taonnuu emma ngic mong dokuenanga tofohoma hau yegoc ewacma ye modacbesera.

14 Modarec kemma amau enude, ama imohai ama mingina yofi edebesera, ‘Kpoukpoungo yofi kpesigende, “Ama mana damohai mengerenenna ni medacfocnagoc makekenggac ramamedaha nenide?” ’

15 Ifi deec yeng ama witiau amamana mong kuneng ihai wiac bic mengec mengerea tacdacde, imoc edzacnguruu ngeri imohai iwainina mengerebesera.”

16 Ifi deu medac yeri ama wama taonnu enoc. Emma Yesungo edeyuruec, imocac sirihau wiac meficgedacma makekenggac ramamedaha ohomengere anoc.

17 Anu ama toforemanu Yesu nga medacfora 12 yenigoc kensikegec.

18 Kensikema yaka netacma Yesungo yofi deec, “Foracngoc, ngenearunac mongngo ni ngaba yeneac mariu fainuude, yennoc nigoc yaka nede, imoc edengunuduae.”

19 Ifi deu medac yeni negengebirima tembuc tembuc kpesimigec, “Ge imoc neac denec me?”

20 Ifi degec, yeng yofi merengyemmeec, “Imoc medac 12 ngenearunac mong anu yeng nigoc ic sogong terau nemuruckede.

21 Ngicac Medac ye wangunuma kenude, imoc neac negemma oho ohoya bic fede. Nga ngic ye Ngicac Medac doc meude, ye ine sowehagoc. Ye nonggeaac here manaunac mi fingecbacfu efaibac.”

22 Anu netacmagec Yesungo ic sogong mong mema Anutu ubangerec edema ic sogong imoc mendzicma medacfora yemmema yofi deec, “Ngeni yomoc megec, imoc fusina.”

23 Ifi dema kpakenec mong mema Anutuac ubangerec dema sasawa yemmeu negec.

24 Negec yofi edeyunuec, “Yomoc neac sac, imocngo dzadzahac amma imoc ngicngac homac yeneac amma kpetic kpetinggea.

25 Foracngoc, ni waing gbomeaac dokuya monggoc mi nene kecbarengoc Anutuac eucerereng manau waing gboria nebade, imoc edengunuduae.”

26 Anu yeni Anutuac yegec heigec,‡ Heima taong wama Oriwa tikiu enggec.

---

‡ **14:26:** Yegec, imoc Mitiyegec 115-118.

27 Emma Yesungo yofi edeyunuec, “Ngeni sasawango neac
negemmangang amma wanugecde, imoc yofi bic oho ohoya
fede.
‘Ni ramagareng kpeba yeni sasawango sinsararang
kpegecde.’ *(Dzekaraia 13:7)*
28 Anu neng ine gborima yacma waraingemmema Gariraia
bangecfu kembade.”
29 Ifi deu Petorongo deec, “Ngicngac sasawango negemman-
gang amma wagugecdeu neng ine imoc naric mi ambade.”
30 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Foracngoc, yaguc tofocnac
kokorecngo arohou atac yohockang mi ammanu geng neac
busickpena harebec bic anude, imoc edeguduae.”
31 Ifi deu Petorongo serimangoc deec, “Ni gegoc homebade
isoc sebi ine naric mi heibade.” Ifi deu ogofora yeni sa-
sawango imocngoc degec.

32 Yesu nga medacfora yeni ua bangec mong kpara Gedze-
mane, imohai kenggec. Kensikema yeng medacfora yofi
edeyunuec, “Ngeni yei tacmagec ni numubade.”
33 Ifi dema Petoro nga Yohane amma Yakobo meyunuu
kenggec. Kemma negen negenga fonggou negengebirima
34 yofi edeyunuec, “Ubaonganango ebiriyombonggeu
homebeso anende, imocac ngeni yei garengngina meemema
tacgec.”
35 ifi dema kpesima kemma bangecfu makpefema yofi nu-
muec, “Imoc naric anu naso imocngo feracnubeso.” ifi
36 numuma yofi deec, “O Manggac manna, gearu wiac
sasawa imoc efea. Ge kpakenec yomoc wangecnuna. Anu
neac songo ine mi seribeso, kpac. Geac songo nga negen
negeng imoc seribeso.”

37 Ifi numuu wisickeu dzigenema medacfora yenearu
hama yenenu yeni gau fegec Petoro yofi edeec, “Simong, ge
gau fenec, ge naric aua mocguac manau gaugbori kecbang
me?
38 Nga faitobannu embauac ngeni ubagbori kecma nu-
mugec. Ongaasungo efaide nga sebingo ine ebiride.”

39 Ye ifi dema monggoc kemma nunumu imocngoc numuec.
40 Numuma hama yenenu yeni monggoc gau fegec. No-
cac yeni kicngina ebiriec. Nga ye yoac deu yeni merem-
migecdeac obohogec.
41 Nga ye atac harebecfu dzigene hama yenemma yofi deec,
“Ngeni gau femangoc kecdae, imoc naric mi ande. Yaguc ine
wisickede nga naso bic hadac. Negenggec, ngic yeni Ngicac
Medac kererema kopocsicmeme yeneac mariu faigecde.
42 Benukererec ngicngo hadeac amma ngeni yacgec kenni!”

43 Anu Yesu ye ifi demanungoc medac 12 yenearunac mong
Yuda, yeng hau habu kunengngo wasaibeang nga gbaruc-
nginagoc ye modacgec. Anu yeni womong gareng enara
nga mitiac negen negengngic amma yudangic enarafocngina
sueyunugec, yenearunac hagec.
44 Hagec benukererec ngicngo yofi derecgeyemmeec, "Ni
ngic muduckebade, ngeni yenoc mendanggema garenggey-
ombonggema mekembisia."
45 Anu Yuda ye hama Yesuaru bic kemma, "Kpoukpou."
dema muduckeec.
46 Muduckeu yeni Yesu maria noboc noboc mema men-
danggegec.
47 Mendanggegec medac yenearunac mongngo ine wa-
saibeang kpedzima womong garengtoaac wanacngic kpema
kedzaha noboc herecgeec.
48-49 Nga Yesungo yofi edeyunuec, "Ni wenacsoc ngenigoc
kecma womonnu edekpou angemmeba ngeni imohai ine mi
menugec. Nga yaguc ine godzungic meandae, ngeni ifi isoc
wasaibeang nga gbaruc mema menugecdeac hadae." Yoac
mitikibiu fede, imoc sasawango ine fingecdacbeso.
50 Yesungo ifi deu yeac areng sasawango ye wama kengec
woragec.
51 Anu sebigborimedac mongngo kporuc linengngo memea
imocsac kpeec, yeng Yesu modaru megec.
52 Memagec, yeng kporuc kpesima senggang worama
kenec.
53 Anu yeni Yesu mema womong garengtoa yenearu
mekenggec. Mekenggec womong gareng enara sasawa nga
enarafocngina amma mitiac negen negengngic, yeni kpetu-
ranggema hagec.
54 Nga Petoro ye ngadenginau hereaungoc modacyunu
kemma womong garengtoa yeac amaac oda manaungoc
enec. Emma imohai uamedac yenigoc gerec dzeunegemma
tarec.
55 Anu womong gareng enara nga yudangic yeneac tutu-
mangtoa memba sasawa adzorogec. Adzoroma yeni Yesungo
faka mangana dafi anec dema kpehomegecdeac manganaac
kopocsicac yoac anggecdeac obohogec.
56 Nga ngic homacngo ikoc amma yeac enacfu faifaiyoac
degec nga gubeyoacnginango socfungoc mi anec.
57 Ngic goa yeneng kicnginau emma namma yofi dema
enacfu faifai ammigec,
58 "Ye yoac mong yofi deu negening, 'Ni womong yomoc ng-
icmaringo memea, imoc hembarackema uameme harebecac
manau mong ngicmaringo mi memea mebade.' "

59 Nga kopocsicac yoacngina imocngo ine ifingoc socfu mi
anec.
60 Anu womong garengtoango yacma botucnginau namma
Yesu yofi kpesimiec, “Geac yoac dedae, imocac noboha mong
mi denade me?”
61 Ifi deu Yesungo ine waicke namma turunga mong mi
merennec. Nga womong garengtoango monggoc kpesimiec,
“Ge Messia, Kenec keneheac medac me?”
62 Ifi deu Yesungo deec, “Ni imocnoc.§ Anu kecma ngeni
Ngicac Medac Kuctoa mingina yeac foiaugeng tacma kuru-
menggac hoennu kicnginau hau henggecde.” *(Mitiyegec
110:1; Danie 7:13)*
63 Ifi deu womong garengtoa yeng ngakpihereha mem-
barackema deec, “Yoacninaac boingicac monggoc mi obo-
honide.
64 Ye Anutu emmima deu bic negendau, imocac dafi negen-
dae?” Ifi deu sasawango ye kopocsihagoc negemma home-
udeac deserigec.
65 Ifi deserigec ngic goa yeneng sofohoma kiwa kporucngo
biranggema marigbung gbungngo heima degec, “Ge kpef-
ingyoac dena!” degec gareng nanggec, yeneng ye mema
kpegec.
66 Anu Petorongo oda manau nammanu womong gareng-
toaac wanac naroang mongngo ihai haec.
67 Hama henu Petoro ye gerec dzeunegemma taru kiwa
yearu fima deec, “Ge ifingoc Yesu Nadzaretenac, yegoc ke-
foc.”
68 Ifi deu Petorongo ine sebi heima deec, “Ye mi negemmid-
uae nga yoac denec, imoc mi negentegecduae.” Ifi dema ama
naguyau kemeu kokorec arohoec.
69 Arohou wanac naroangngo Petoro hemma ngic wegenac
nanggec, torokpema yeni monggoc edeyunuec, “Ngic yomoc
ye yenearunac mong.”
70 Ifi deu Petorongo ine monggoc busickpeec.
Nga naso mi hereemanu ngic imohai nanggec, yeneng
monggoc degec, “Foracngoc, ge yenearunac mong. Ge Gari-
raia bangecfunacngoc.”
71 Ifi degec ye yengenaoc sowecemema desopec amma
deec, “Ngeni ngic dedae, ye mi negemmiduae.”
72 Ifi deu imohaingoc kokorecngo arohou yohockang anec.
Anu Petoro ye Yesungo yoac edeec, imoc negensiec, “Koko-
recngo arohou atac yohockang mi ammanu geng neac bu-
sickpena harebec bic anude.” Petorongo imoc negensima
ubahodung kuneng mema kiachodung kiarec.

---

§ **14:62:** “Ni imocnoc.” imoc Anutuac kpara mong. Ge “Yoac goaac dedekperagi.”
henna. Hafac 1128.

15

1 Asoacngoc yombong womong gareng enara nga yudangic
enarafocngina amma mitiac negen negengngic nga yudangic
yeneac tutumangtoa memba sasawa, yeneng yoac deserigec.
Deserima Yesu maria dedeckema Piratoaru mekenggec.
2 Mekenggec Piratongo Yesu kpesimiec, “Ge yudangic ye-
neac ngictau me?” ifi deu merenec, “Imocnoc geanggaoc
denec.”
3 Nga womong gareng enara yeneng Yesu yoacfu faima
yeac haniaya homac degec.
4 Ifi degec Piratongo monggoc kpesimiec, “Yeni geac yoac
homac yombong dedaemoc, imoc negemma turunga mong
mi merennade me?”
5 Ifi deu Yesungo turunga monggoc mi merenu Piratongo
negen negeng ua homac meec.
6 Anu makekeng nasousoc ngic mong witicamau takefu
yudangic yeneng yeac kpara kpacgec Piratongo yenoc witi-
camaunac wau makefec.
7 Amma ngic goa warac ngicngac here miac miac faka
amma ngic goa yunuhomegec witicamau faiyunugec, yen-
earunac ngic mong kpara Baraba.
8-10 Nga womong gareng enara yeni Yesuac keracmangang
amma yeac mariu mekenggec, Piratongo imoc bic negenec.
Ifi negenu habutoa yeneng hama Piratongo angkefec, ifi
isoc anudeac kpesimigec yeng meremma yofi kpesiyemmeec,
“Yudangic ngeneac ngictau yungecngemmebadeac negen-
dae me?”
11 Ifi deu womong gareng enara yeneng habu fenggeyem-
megec yeneng Yesu wama ine Baraba naric yungecyem-
megecdeac degec.
12 Ifi degec Piratongo monggoc meremma kpesiyemmeec,
“Anu ni yudangic ngeneac ngictau dedae, yeac dafi ambade?”
13 Kpesiyemmeu yeneng arohogec, “Ge ye mariponnu
kpena homeu.”
14 Ifi degec Piratongo monggoc kpesiyemmeec, “Nga ye
noc kopocsic meec?” deu ine yeneng monggoc seriangoc
arohogec, “Ye mariponnu kpebesena.”
15 Ifi degec Piratongo habu yeneac negen negeng
modarudeac negemma Baraba wau kenec. Nga yeni Yesuac
sebia dzikacngo kpemaguc mariponnu kpegecdeac wasai
maringinau wayemmeec.
16 Anu wasaingic yeneng Yesu mema gawamang ye-
neac amaoda manau emma wasaingic sasawa hafoangoc
kpedzucnegec.
17 Kpedzucnedacma ngakpiherec mong giweng giweng
heimima somang batihema ira isoc oruhau heimigec kemeec.

18 Kemeu eweheihei siricfu kpacma edegec, “Ohec, yudan-
gic yeneac ngictau.”
19 Dema yasungo oruhau kpema sofohoma haniau fafoc
heima numumigec.
20 Anu yeni defagoc ammigec wisickeu ngakpiherec sacsac
imoc hesima yengena wamba heimigec kemeu mariponnu
kpegecdeac mema ngadeau kenggec.
21 Kemmagec Kirene taonnunac ngic mong kpara Simong,
ye Aresande nga Rufu yereac mangngira, yeng semeng
uaunac sinnu hamanu wasaingic yeneng Yesuac maripong
tofohoudeac ngombonggegec tofohoec.
22 Tofohou yeni bangec buma mong kpara Gorigata, titiha
hatasic, imohai Yesu mekenggec.
23 Mekemma sopo mong aengagoc kpara mira, imoc waing-
goc yerecgema migec nga yeng ine imoc waec.
24 Anu yeni ye mariponnu kpema wambaya mederema
wiac mong me mong merang meude, imocac kpeing kpegec.
25 Yeni asoac 9 kirocfu Yesu mariponnu kpegec.
26 Kpema ye yoacfu faigec, imocac hania tafebisicfu yofi
ohogec, “Yudangic yeneac ngictau.”
27-28 Anu yeni godzungic yohockang, mong foiau nga mong
kanayau yegoc mariponnu momoc yunugec. Ifi anggec yoac
mitikibiu oho ohoya yomoc seriec,
“Ye manganameme yenearunac mong, ifi negenggec.” *(Ye-
saia 53:12)*
29 Anu ngic ihai kengha anggec, yeni Yesu deendema
ammima orucngina kpatitickema degec, “Ngeni ngic imoc
henggec, yeng womong hembarackema wenac harebecac
manau monggoc meudeac deec.
30 Ge geanggaoc onggongemema mariponnunac
mesiemema mana!”
31 Anu womong gareng enara nga mitiac negen ne-
gengngic, yeneng ifingoc ye desusuic ammima denegeng
amma degec, “Ye ngic goa onggongyunukefec nga yengena
ine naric mi onggongemeude.
32 Ye Messia, Israe neneac ngictau kecdengo yaguc
mariponnunac mau hemma negensinggenide.” Nga ngic
yohockang mariponnu ifingoc yurugec, yereng ifingoc
deendema ammioc.
33 Wenac dzongiau 12 kiroc ammanu imohai ama kundung
kpema kundungngo bangec sokoma fekemmanu 3 kiroc
marai anec.
34 Imohai Yesungo ubaudumeng kunengngoc kpacma yofi
deec, “Eroi, Eroi rama sabaktani.” Imocac titiha yofi, “Anu-
tuna Anutuna, ge nocac wanudang.” *(Mitiyegec
22:1)*

35 Ye ifi kparu ngic wegenac nanggec, yenearunac goango
imoc negemma degec, “Negenggec, ye Eria kpacsambic am-
mide.”
36 Ifi degec ngic mongngo nedzikemma kondung sobing
mong mema waing aengagocfu nemuruckema yasuu faiu
Yesuac enarau enu deec, “Tomai namma henni, Eriango
hama mesiude me kpac!”
37 Ifi demanu Yesungo ine ubaudumeng kunengngoc kparu
asuya ereec.
38 Ereu womonggac kporuc kuneng* imoc dzongiausing
wihacnac tohoma mau yohockang anec.
39 Anu wasaigareng yeac kicfu nanec, yeng Yesungo kparec
nga homeec, imoc hemma yofi deec, “Foracngoc, ngic yomoc
ye Anutuac medacnoc.”
40 Nga ngac goa ifingoc hereau namma faka fingerec, imoc
henggec, yeneac botucfu Maria kpara mong Madara nga
Maria, Yakobo mong munea deandae, ye nga Yosec yereac
nonggongira amma Sarome, yeni yenahafoc nanggec.
41 Yesungo Gariraia bangecfu kefu ngac imoc yenennoc ye
modacma meficgekecgec. Amma ngac tosea homac, yeni
Yerusarennu yegoc bic kemma ihai ye hemma nanggec.
42 Marai bic anu hombanggac memengereac naso wegene
hau sabataac naso femanu
43 Yosefe Arimataia taonnunac, yeng ihai haec. Ngic ye
kpactoayagoc yudangic yeneac tutumangtoa, imocac mem-
bangina mong amma ye Anutuac eucererenggac tomai kefec.
Yeng kengeha kpac Piratoaru kemma Yesuac fareng meudeac
kpesimiec.
44 Kpesimiu Pirato ye Yesungo bic homeec, imocac kpi-
dohoma wasaienara kpacma Yesu bic homedac me kpac,
imocac kpesimiec.
45 Kpesimiu Yesu bic homedac deu Yesuac fareng Yosefe
desimiec.
46 Desimiu Yosefengo linengkporuc mong bummema
Yesuac farenga mariponnunac mesiu mau kporucngo
tembonggema kicsereu mekenec.† Kicsere imoc hocsirau
singa usu usuya, imohai farenga faima hoctoa mong
kpedidinggeu singa hedzickeec.
47 Anu Maria Madara nga Maria Yosec nonggea, yereng
Yesuac farenga dahai faiec, imoc henoc.

16

1 Sabata tatac naso wisickeu imohai Maria Madara nga
Maria Yakoboac nonggea amma Sarome, yeneng kemma

* **15:38:** Kporuc imoc ama kpetiac nga ama kpetiac yombong, yereac botucngirau faifaia. † **15:46:** Lineng imoc kpindzing mong ambiac ogea, imocngo wamba mekecgec.

Yesuac fareng nadzicmigecdeac kerec homunagoc bummegec.
2 Bummema sonda gboria hanac hanaheau asoacngoc ama
wereckenu kicsereu kemmagec wenac ereec.
3 Anu kemma yenaocngoc denegeng amma degec, “Merang
hocsingaac naguya imohacnac hoc kpedidinggenem-
meude?”
4 Ifi dema kic fima henggec hoctoa imoc ine bic kpedic
kpedidinggea. Nga hoc imoc kunengtoa yombong.
5 Hemma kicsereu emma henggec medac mongngo ngakpi-
hereha kongac kongac mong heiec, yeng foiugeng taru
hemma kpidohoma kerectegec anggec.
6 Ifi anggec yeng yofi edeyunuec, “Ngeni mi kengecngunuu.
Yesu Nadzaretenac mariponnu kpegecmoc, ngeni ye hem-
beso hadae nga ye bic gborima yacdac, yei mi fede. Faigec
fedac, fefea imoc henggec.
7 Ngeni kemma medacfora nga Petoro yofi edeyunugec,
ye waraingemmema Gariraia bangecfu kende. Anu ngeni
imohai kemma ye meficgegec, yengenaoc edengunuec, ifi
isoc.”
8 Ifi edeyunuu yeni kpidohoma dzonongngina fedeecac kic-
sereunac worama kenggec. Amma yeni homac yombong kpi-
dohoma kengecyunuecac amma ngic mong mi edeyunugec.
9 Yesungo sondau yarec, naso imohai hanahema Maria
Madara fingecmiec. Ye warac hadehade 7 yearunac kpo-
rarec, ngac imocnoc fingecmiec.
10 Fingecmiu Mariango kemma ogofora yegoc momoc
kecgec, yeni ubahodung negemma kiac kecmagec yofi
edeyunuec,
11 “Yesungo bic yacdac kecde, ni hendua.” ifi deu yeneng ye
mi negensinggegec.
12 Anu imocac ngadeau ngic yohockang yeri amabangec
monnu kembesonga kemmaec ye siriha mong amma finge-
cyemerec.
13 Fingecyemeru yeri dzigenema goa edeyunugec, yeneng
ine mi negensinggegec.
14 Anu medacfora 11 yeni yaka nema tacmagec Yesungo
fingecyemmeec. Nga ye yarec hemma edeyunugec, imoc mi
negensinggegec nga ubangina seriecac amma ngaba siricfu
yoac edeyunuec.
15 Edeyunuma yoac yofi deec, “Ngeni bangectoa bangec,
imohai kemma wiac sasawa Anutungo deu fingerec, yeni
siduc gombung edekpou ayemmebisia.
16 Anu ngic me ngac mong negensinggema mitidoku
nadziru Anutungo ye ebicfunac mesiu komoc kpeude. Nga
mong ye mi negensinggeude, yeng ine yoacfu makpeude.

17 Nga negensinggegecde, ngenearu faka kuhagoc yofi fingerude. Ngeni neac kpacfu hadehade nga yafing kporacyunugecde amma nedzarangyoac uba gboriausing degecde.
18 Ngeni boidzoc maringo megecde nga doku hodungagoc ngic memanganeyunuande, ngeni imoc negecdeu, imocngo mi memanganengunuude. Nga ngeni ngicngac hafeigoc yenearu mari faigec, yeni ngereegecde.”
19 Kebu Yesungo yoac ifi edeyunuu wisickeu Anutungo ye kurumennu meenu yeac foiau tacde.
20 Anu medac yeni noboc noboc kemma siduc gombung ngicngac edekpou ayemmegec. Nga Kebungo yenigoc kefu yeni ua megec faka kuhagoc fingerec, imocngo yoara meseriec.

Ruka
Yeng Yesuac Siduc Gombung Ohoec

1-3 Kunenna Teofiro, profete yeneng yoac degec, imocngo
botucninau fora fingerec, imocac siduc ohogenduae.
Ngicngac yeni hanac hanaheaunacngoc erema kicnginango
faka fingerec, imoc hemma yeni siduc gombunggac
kingangkpekpefora anggec. Yeni faka fingerec, imocac
siduc edenunugec homacngo imoc hanahema ohogec.
Imocac siduc edenunugec amma ohogec, imoc isinggema
hanac hanaheaunac erema fingerecmoc, imoc dindingac
arenggema ohogemba naric anudeac negensiai.
4 Ge yoac yomoc osoma yoac kpougenggec, imocac fora
ande, imoc naric negennade.
5 Yuda bangecac ngictau Herode yeac nasou Abia ua aren-
nunac womong gareng mong kefec, kpara Dzekaria. Yeac
enema kpara Erisabete ye Aronggac fingecsahe, imohacnac.*
6 Ngicngahoc imoc yeri Anutuac kicfu dindingac yombong
kecma dedeseriyoac nga singyoac sasawa modacma ikocn-
gira kpac amma kpetiac kefoc.
7 Yeri kufing kefocac amma Erisabetengo sabaha kpac kefu
yeri kecma ngicngac yada bic anoc.
8 Nga naso botuc ihai Dzekariango Anutuac kicfu uaareng-
fora yenigoc ua megec
9 yeni fakangina modacma merang sesegerec homuna
gombunga kpedzereckeude, imocac kpeing kpegec Dzekaria
heficgeec. *(Makekeng 30:7-8)*
10 Heficgeu sesegerec imoc kpedzereckebesonga nasoya
hau ye Anutuac womong manau enec. Enu ngicngac habutoa
yeni ngadeau numuma nanggec.
11 Ifi ammagec Kebuac angero mongngo hosuc heiheiac
arata, imohai Dzekaria fingecmiec. Fingecmima foiaugeng
nanec.
12 Nga Dzekariango hemma kpidohoma kengec ebiria anu
13 angerongo yofi edeec, “Dzekaria, ge mi kengecguu, Anu-
tungo nunumuga bic negendac nga enengga Erisabetengo
medac mong kpenanggema megenude. Ge kpara Yohane, ifi
kpacbesena.
14 Yeng geac ubangerec nga sogac sogai anude. Nga ngic-
ngac homacngo ye fingerecac amma ifingoc ubangerec ne-
genggecde.

---

* **1:5:** Womong gareng sasawa yeni Moseac dara Aronggac bangefora. Yeni Aronggac fingecsaheunacsac ngac naric megec.

15 Imoc yofiac, yeng Kebuac kicfu kuneng anude. Amma
waing doku me doku seria mong naric mi neude. Ye nonggo
heremanaunacngoc Tiri Asu wake wakeagoc amma
16 Israe ngicngacfora homac wangecyunuu yeni ubangina
Kebu Anutungina, yearu merenggecde.
17 Amma medac ye manggac wangecyunuu ubangina
meremma heregoc nambaracfocngina yeneac songo ne-
genggecde. Amma yoackpekpe yeni negen negeng dindingac
meficgeyemmeudeac ua meude. Nga yeng Kebuac kicfu
kecma Eriaac onga nga kucfu uaya mekefude. Ifi mekecma
ngicngac meefaiyunuu yeni Kebuac kicfu efaima yeac ngicn-
gacfora anggecde."

18 Ifi deu Dzekariango angero yofi edeec, "Ni neanna ngi-
cyada nga enenna ifingoc, ye kifaya bic homac ammanu geac
yoac dafiugeng negemba fora anude?"
19 Ifi deu angerongo deec, "Ni Gabirie. Anutuac kicfu
nanganduae nga ye yengenaoc yoac edegubadeac suenuu
hama siduc gombung yomoc edeguduae.
20 Negennec, yoac deduae, imocac nasoya hau foraya fin-
gerude. Nga ge yoacna imoc mi negensinggedanggac ge
yoacga kpac anu ifi kecmana wiac deduaemoc, imocac na-
soya hama fingerude. Fingeru wenac imohaingoc yoacgagoc
monggoc annade."

21 Anu ngicngacareng yeni Dzekariaac tomai namma ye
Anutuac womonnu naso herea yombong nanecac kerectegec
anggec.
22 Ifi anggec ye ngadeau mau yoara kpac anu yoac
edeyunuudeac obohou yeni bic negentegecgec, "O, ye wom-
onnu emma onga mong hendac." Kecma ye yoara kpac anu
mariangosac faka anec.
23 Anu Dzekariaac womong garenggac ua nasoya wisickeu
ye mama ameau monggoc dzigenema kenec.
24 Kenu naso mi hereemanu enema Erisabete ye hereagoc
amma afo 5 sufu sufuu kefec. Kecma yofi negenec,
25 "Yomoc Kebuac faka mong, yeng neac negensima naso
yomohai gamena mesawerema faka yomoc anendac. Nga
ngicngac yeneng neac deendema monggoc mi anggecde."

26 Anu Erisabeteac afoya 6 ammanu Anutungo angero
mong kpara Gabirie sueu Gariraia prowinsiu taong mong
kpara Nadzarete, ihai kenec.
27 Kemma ngac naroang kpara Maria, ye fingecmiec. Maria
ye ngic mong kpara Yosefe, yeac enema anude, imoc bic
deserigec amma Yosefe ye Dawidiac kisicfunac.

28 Angerongo Mariaac yofi deec, “Ohec, Kebungo gegoc
kecde, wosoefactoayango gearu fedeac ubangerec negembe-
sena.”
29 Ifi deu Maria ye imoc negemma kerectegec kuneng anec,
“Angerongo noc wiacac negemma ifi edenude?” imoc negenu
obohou negen negeng ua homac meec.

30 Memanu angerongo yofi edeec, “Maria, ge mi kengecguu,
Kebungo geac negenu ngereeande.
31 Amma negenna, ge sabac mong kpenanggema menade.
Amma ge medac yeac kpara Yesu kpacbesena.
32 Medac imocngo engena yombong anude. Yeng Anutu
Engenatoaninaac Medac, yeac kpara ifi kpacgecde. Nga Kebu
Anutungo ye kisiha Dawidi yeac ngictauac tatac miu ihai
tarude.
33 Amma yeng Yakoboac kisicfora yeneac ngictau amma
nasoya kpac kefude nga amabangeha garenggeude, imoc
wisic wisickea kpac feeng kefude.”
34 Ifi deu Mariango angero edeec, “Ni ngicgoc mong mi
fedua nga imoc dafiugeng fingerudeac denec?”
35 Ifi kpesimiu yofi deec, “Tiri Asungo gearu mau Engena-
toaac kucngo geac nokumuc amma kperacguude. Imocac
amma sabacga kpetiac fingerude, yeac kpara Anutuac Medac
degecde.

36 Negenna, geac areng mocgu Erisabete, ye ngacyada
amma sifu medac kpenanggeec. Ngicngac yeni ye kufing
kecde, ifi degec nga yeng hereagoc anu afoya 6 bic ande.
37 Anutuaru faka kpungge kpunggea mi fede.”
38 Ifi deu Mariango deec, “Negenna, Anutu ye neac
minginna imocac ge yoac dedang, imoc naric fingecnem-
beso.” Ifi deu angerongo wama kenec.

39 Naso mi hereemanu Mariango efaima Yudaiaac sifec
bangecfu taong monnu kenec.
40 Kemma Dzekariaac amau emma Erisabete wenacngerec
demiec.
41 Nga Erisabetengo Mariaac yoac negenu sabac hereau
tarec, imocngo kpidohoec. Kpidohou Tiri Asungo Erisa-
betearu wakeu
42 ye kunengngoc kpacma deec, “Ge ngac botucninau
kenecgagoc nga sabac heregau tacde, ye kenehagoc.
43 Kebunaac nonggeango nearu hau faka yomoc fingec-
nende, imoc faka kuneng.
44 Negenna, ge wenacngerecyoacga dena kedzacnango
negembare sabacngo herenau sogaima yuengyuma andac.
45 Ngac ye Kebungo yoac edeu imocngo fora fingerudeac
negensinggeude, ngac imoc ye kenehagoc.”

46 Ifi deu Mariango deec, “Anutu, ge kicga fima nenna
wanac naroangga mamea yombong amma kefai. Imocac
amma ubaonganango Kebu heiwayong anggenu
47 Anutu memengerecna, ongaasunango geac amma so-
gaide.
48 Yeng kingang naroang mamea kecde, imoc hentegec-
dac nga yofinenggac namma feengkefude, ngicngacareng
sasawango negennemma yofi degecde, ‘Ye kenehagoc.’
49 Kuctoa Minginango fakatoaya kuneng yombong anen-
dac nga yeac kpara kpetiac.
50 Kisicfunac kisic yeac ewea heimiandae, yeneac witiu
yeac ubamangangngo feengkefude.
51 Nga ngicngac yenang uba negen negengnginaac ne-
genggec engena ande, yenearu kucfakaya mema maria
sinema medereyunuu singsararang kpegecde.”
52 “Ye ngictau kucnginagoc, yeni tatacnginaunac me-
icyunuma ngic kpac kuneng mong mi mekecgec, yeni memi-
acyunuec.
53 Nga ngicngac here home homegoc kecdae, yeng yeni
yengena wiac gombunga yemmema mewakeyunuec amma
finactoanginagoc, yeni ine maringinau wiac mong mi faima
eng sueyunuu kenggec.
54-55 Anutungo yoara bangecnina Abrahang nga
fingecsaheyaac edeyunuec, imoc mi nigeckpeec, kpac.
Ye kingangkpekpefora Israe siriha ifiangoc meficyunuma
wosoefac ayemmeude.”
56 Amma Mariango afo harebec isoc Erisabetegoc kecma
monggoc ameau dzigene kenec.
57 Kenu Erisabete ye sabac fingec fingec nasoya wegeneu
medac meec.
58 Meu amafora nga yengena arengfora yeneng Kebungo
yearu wosoefactoa ammiec, imocac negemma yegoc momoc
sogaigec.
59 Anu uameme 8 ammanu yeni medac sebi tosea
herecgegecdeac hama ngic yeneng yeac kpara Dzekaraia,
mamaac wase megecdeac degec.
60 Ifi degec nonggea Erisabetengo kpetarima deec, “Yeac
kpara Yohane kpacbesonga.”
61 Ifi deu yeneng degec, “Geac arengfocga yenearunac kpac
ifia mong mi kpacgec fede.”
62 Ifi dema yeni maringo faka amma medac kpara merac
kpacnide, imocac mama kpesimigec.
63 Kpesimigec Dzekariango kibi oho ohoac tafe, imocac
kpesiyemmeu migec yofi ohoec, “Medac yeac kpara Yohane.”
Ifi ohou yeni sasawango kerectegec anggec.

64 Nga naso imohaingoc Dzekariaac enara anggeu
nedzaranga heimerenu ye monggoc yoacdede amma Anutu
dengerema kefec.
65 Anu amafora yeni sasawango kengec anggec nga ng-
icngac Yudaia sifec bangectoau kecgec, yeni faka fingerec,
imocac denegeng amma kecgec.
66 Nga ye Kebuac kucngo sabacgoc kefec, imocac amma ng-
icngac siduc negenggec, yeneng yoac imoc negen negenginau
faima yofi negemma kpesiemegec, “Sabac imocngo kecma
dafi ambesande?”
67 Anu Tiri Asungo sabacac mama Dzekariaaru wakeu,
yeng kpefingyoac yofi deec,
68 “Kebu Israeac Anutu kenehebisina. Yeng ngicngacfora
nenannu hama witicfunac bic yungecnunuec.
69-70 Amma ye bicngoc yombong profete yeneac enacfu
yoac faiu degecmoc, imoc modacma kingangngiha Daw-
idi, yeac fingecsaheunacngo ngic mong ebicfunac yungec-
nunuuu komoc kpenide, ye meficgenemmeec.
71 Yeng ngabafocnina kecdae nga ubango ukununuandae,
yeneac mariunac mesinunuudeac negenec.
72-73 Nga Anutungo kisicnina Abrahanggoc yoac deser-
ima deec, imoc negensima dzadzahac kpataninga modacma
kisicfocnina wosoefac ayemmema
74 ngabafocnina yeneac mariunac mesinunuu kecma
kengeha kpac eweheimima kecnide.
75 Kecni kekecnasonina fedesoc, imohai yeac kicfu kpatan-
ing nga dindingac kecnideac ifi anemmeec.
76 Anu sabacna gennoc waraima Kebuac sing mengerema
singa heitumeinadeac amma Engenatoa yeac profete, ifinoc
kpacgugecde.
77 Ge yeac ngicngacfora kopocsicngina kpac anudeac
kpouyemmenade nga yeni ebicfunac mesi mesi nga komoc
kpegecdeac sing, imoc naric negentegecgecde.
78 Nga Anutuninango songo nga wosoefac engena
yombong anemmekecdeac ifi fingerude. Yeac songotoayaac
kuc imoc wenac isoc erema nenanggaru mama ngicngac
79 kundung manau nga homecac nokumucfu kecdae, yeni
mekperagiyunuu nenang ruaeac sinnu kennideac hanianina
garenggema sing imoc edzacnunuude.”
80 Anu sabac ye sebiugeng nga asuu yadiseri amma bangec
kisiu kecma Israe ngicngac yeneac kicfu fingectegerudeac
nasoac tomai kefec.

2

1-2 Kwiriniungo Siria bangecac gawana kefec, naso imohai
Roma bangecac ngictau Sisa Agustongo bangeha bangeha

kpacarengngina mengeregecdeac yoac faiu kendarec. Nga
osokporeng ua ifia warac mi feec.
3 Ifi anu ngicngac sasawango kpacarengngina
mengeregecdeac taongngina fekenec, imocacsoc kendacgec.
4 Yosefe ye Dawidiac kisicfunac, imocac amma yeng Gari-
raia prowinsiunac erema Nadzarete wama Yudaia prowin-
siu Dawidiac taongbisic kpara Betereheng, ihai kenec.
5 Nga enembingeha Maria ye hereagoc anu yegoc yera-
hafoc kpacngira kpacarennu ohogecdeac kenoc.
6 Yeri ihai kecmaec sabacac fingec fingecnaso haec.
7 Anu yeri amatatacfu titinga mong mi feecac yeri ngadeau
tacmaec morocmedacngira fingeru Mariango sangohoma
ramaburumaka otou ihai faiu keema feec.
8 Anu toforecfu ramagareng goa yeni Betereheng ama we-
genacfu ramafocngina garengyunuma kecgec.
9 Kecmagec Kebuac angero mongngo fingecyemmeu Ke-
buac kibikperagitoayango mekperagiyunuu yeni kengec
ebiria anggec.
10-11 Ifi anggec yeng edeyunuec, “Ngeni kengec mi anggec.
Imoc yofiac, yaguc yombong ngeneac amma Dawidiac
taonnu Messia Kebungina fingecdac, ye ebicnginaunac
mesingunuude. Nga ngicngac sasawa yeac amma ebiriangoc
sogaigecde, ni siduc gombung imoc dekperagingemmeduae.
12 Sabac ye merac imoc negenggecdeac ma yomoc ngem-
mebade, ngeni kemma ramaburumaka otou sabac mong
kporucngo birac biranggea feu meficgegecde.”
13 Ye ifi demanu imohaingoc kurumenggac angerohabu
kuneng, yeneng fingecma yegoc namma Anutu dengerema
yofi degec,
14 “Anutu ohec, wi kurumennu febeso nga bangecfu ruae
fingecbeso. Anutungo ngicngac wosoefac ayemmede.”
15 Ifi dema angero yeni kurumennu dzigenema enggec ra-
magareng yeni yenaocngoc denegeng amma degec, “Bete-
reheng taonnu faka fingeru Kebungo edenunudac, imoc bic
kemma henni.”
16 Ifi dema yeni bic kemma Maria nga Yosefe amma sabac
oto manau feec, yeni meficyunuma yenenggec.
17 Yenemma angerongo sabac yeac yoac deecmoc, imoc
edeyunugec negendacgec.
18 Nga ramagareng yeneng siduc anggec nga ngicngac imoc
negenggec, yeni kerectegec andacgec.
19 Mariango ine faka fingechaec, imoc hereau faima negen-
sima kefec.
20 Nga angerongo yoac ramagareng edeyunuec, yeni imoc
sasawa fora hemma negemma dzigenema Anutu afec afehe
kenggec.

21 Uameme 8 wisickeu sabac sebi tosea herecgegecdeac na-
soya hau yeni kpara Yesu kpacgec. Kpac imoc ye nonggeango
mi kpenanggemanu angerongo bic kparec.

22 Kecma Moseac dedeseriyoac modacma dzuac
dzuacnasoac mitikibiu oho ohoya nande, nasongina
imoc wisickeu yeni sabacngo Kebuac kicfu fingerudeac
Yerusarennu meenoc.
23 Kebuac dedeseriyoacfu yoac yofi oho ohoya fede,
"Waracmedac fingeckecgecdesoc yeni Kebuac kpataning
areng."
24 Nga sese faibesonga, imoc kebesac yohockang me go-
moc gomocmedaha yohockang faibesonga, imoc Kebuac
dedeseriyoacfu fede nga yeri imoc modacma mekenoc.
(Makekeng 13:1-2,10-13; Sesememe 12:1-8)

25 Naso imohai ngic mong Yerusarennu kefec, kpara Sime-
ong. Ye ngic dindingac amma Anutu eweheimima Tiri Asugoc
kefec. Amma ye Israengic yenearu memeseri fingerudeac
tomai anec.
26 Nga Asungo warac yofi deficgema edeec, "Ge mi homem-
ana Anutuac Messia fingeru hennade."
27 Nga Yesuac nonggomama yereng dedeseriyoac feec,
imoc modacma sabacngira Anutuac womonnu meenoc.
Meenec Asungo Simeong bic wangeru womong manau
emma
28 sabac menamma Anutu dengerema yofi deec,
29-30 "Kebu minginna, ni wanacngicga kicnango Memen-
gerecga hembadeac denec, imoc bic henduaac ruaegoc
kekecna mewegenena kembade.
31 Ge ngicngac sasawa yeneac kicfu sing imoc bic men-
geredang.
32 Nga yeng bangeha bangeha ngicngac ge mi negensingg-
udae, yeni mekperagiyunuma kperagingina anude amma ye
israengicngacfocga yeneac kibikperagitoa."

33 Ifi deu sabac nonggomama yeri yeac yoac imoc negemma
kerectegec anoc.
34 Nga Simeongngo kenecyunuma sabac nonggea Maria
yofi edeec, "Negenna, Israengic homacngo medac yomo-
cac amma mayunuude nga homacngo yeac amma yacma
nanggecde, ifi fingerudeac Anutungo meisinggeec. Nga ngic
homac yeni ye hemma yeac ngaba amma deendema am-
migecde.
35 Ammigec geac ubaherega ifingoc dzikacac beangngo
herecgeude. Ifi anu ngicngac homac yeneac negen negeng
sufuma feec, imoc didiu fingerude."

36 Anu profete ngac mong kpara Hanna, ye ifingoc wom-
onnu kefec. Ye Fanuereac naroang Aseac kisicfunac. Amma
ye ngic mema yegoc kifa 7 kecmanu ewea homeec.
37 Homeu ye hodzec kecmanu kifaya 84 anec. Amma yeng
womong mi wawa hadzing toforec yaka segekecma Anutu
numumikefec.
38 Kecma naso imohaingoc yenigoc wegena namma Anutu
dengereec. Dengerema ngic Yerusarenggac tembuckekecng-
ina fingerudeac tomai kecdacgec, yeni sabacac siduc dekper-
agiyemmeec.
39 Yosefe nga Maria yeri Kebuac dedeseriyoacngo dede,
imoc sasawa andarec wisickeu Gariraia prowinsiu dzigen-
ema Nadzarete amanginau kemma kecgec.
40 Kecgec medacngo yadiu Anutuac ubangerecngo yearu
feu yeng kuc nga negen negentegec wake wakea meec.
41 Yesuac nonggomama yeri makekenggac hombang
henecdeac kifasoc Yerusareng taonnu engkefoc.
42 Amma yeni hombanggac faka modacma Yesungo kifaya
12 ammanu yenahafoc hombannu kenggec.
43 Kemma kecmagec hombang naso wisickeu dzigene
hagec Yesungo Yerusarennu tarec. Taru nonggomama
yereng imoc mi negemma hama
44 yofi negenoc, “Ye habu yenigoc sinnu kecde.” Ifi
negemma yeri uameme mocgu sinnu eng kenggec wisickeu
Yesu hoforoc. Hofocma tosofocngina nga arengfocngina
yenearu yerecgema
45 mong mi meficgeocac monggoc dzigenema Yerusarennu
meficgeecdeac kenoc.
46 Uameme harebec wisickeu Anutuac womong manau
emma Yesu meficgeoc. Meficgeec yeng kpoukpou yeneac
botucfu womonnu tacma negengyemmema dekpesi ayem-
meec.
47 Amma Yesungo negen negenggoc yombong ngic sasawa
yoacngina merenecac yeni kpidohoma imoc wiac engena
ande, ifi negenggec.
48 Nga nonggomama yereng ye hemma kpidohoma
nonggeango yofi edeec, “Medac, ge nocac faka ifia
anecmenec? Manggagoc nereng negengyohoc amma
hofocgukecdic.”
49 Ifi deu yeng edeyuruec, “Ngeri nocac hofocnudape?
Mannango ua mekecde, ua imoc mebadeac denenec, imoc mi
negendape me?”
50 Ifi deu yeri yoac imocac obohooc.
51 Nga ye nonggomama yerigoc dzigenema Nadzarete
taonnu kemma imohai enacngira tofohoma kefec. Nga

nonggeango faka sasawa fingerec, imoc negen negengau faiu feec.
52 Nga Yesungo negen negeng nga kifayaac arennu yadiseri anu Anutu nga ngic yeni yenahafoc hendzidziegec.

3

1 Ngictau Sisa Tiberiongo kifa 15 tatahau bic tackefec. Nga Pontio Piratongo Yudaia bangecac gawana kefec. Kecmanu Herodengo Gariraia bangecac gareng anec nga munea Firipongo Ituraia nga Trakoniti bangecac gareng anec amma Risaningo Abireneac gareng, ifingoc kecgec.
2 Ifi kecmagec Hannas nga Kaifa yereng womong garengtoa kefoc. Naso imohaingoc Dzekariaac medac Yohanengo bangec kisiu kefu Anutuac yoacngo yearu haec.
3 Yohanengo Yodang doku noboc noboc bangec fekende, imohai yerecgema ngicngac yofi dekperagiyemmeec, “Ngeni kopocsicngina kpac anudeac ubangina dzigeneu mitidoku nadzicbisia.”
4 Profete Yesaiango yoac imoc deec, yeac kibiu yofi oho ohoya fede,
“Bangec kisiu kpakpac mong yofi fingecde, ‘Ngeni Kebuac sing wisima singa heitumegec.
5 Yeni kperemeng sasawa semegecde nga tikifagang sasawa imoc heitumegecde amma sing gbaring gbaring mengeregec dindingac anude nga sing kopocsiragoc heisorongaigec
6 Anutungo ngicngac manganaunac mesinunuude, imoc ngiha ngihango hendacgecde.’ ” *(Yesaia 40:3-5)*
7 Ifi anu ngicngac homacngo Yohanearu kenggec. Kemma doku nadzicyemmeudeac edegec Yohanengo yofi edeyunuec, “Boidzocac gboricfora, Anutuarunac turunga habeso ande, ngeni imohacnac woragecdeac sing fede, merang goroyoac imoc edengunuec?
8 Imocac ngeni doku nadzicma ubamerenggac siricfu fora meficgebisia. Nga ngeni yofinenggac ngenanggac yofi mi negengemebisia, ‘Abrahang ye bangecnina.’ Anutungo hoc yomoc yenearu faka meu yenearunac Abrahanggac bangecfora naric fingecgecde.*
9 Naka ye bic ic haniau tacdeac ic goa fora gombunga mi anggecde, imoc sasawa heiu kpeu gerecfu ukuyunuude.”
10 Ifi deu ngicngac yeneng kpesimigec, “Ifi anu neni dafi annide?”
11 Ifi degec yofi merengyemmeec, “Ngic mongngo ngakpia yohockang mekecde, ye mong hesima ngakpia kpac kecde,

---

* **3:8:** Abrahanggac bangecfora sasawango kekecseri megecde, israengic yeneng ifi negensinggegec.

ye meficgebeso. Nga nenesemengagoc kecde, yeng faka imocngoc ambeso.”

12 Nga takesimeme goa yeneng ifingoc hama doku nadzicyemmeudeac hama degec, “Kpoukpou, neni dafi annide?”

13 ifi degec Yohanengo edeyunuec, “Ngeni hiedzo megecdeac dengemmegec, imoc mi ferahema sirihausac mebisia.”

14 Nga wasaingic goa yeneng ifingoc kpesimigec, “Anu neni dafi annide?” Ifi degec deec, “Ngeni godzufaka me ikocfu amma degbedicfu monggarunac hiedzo mi mebisia. Ngeni uanginaac bummekecdae, hiedzo imocsac fengemmebeso.”

15 Anu ngicngac yeni Messiaac tomai kecgecac amma ubaherenginau negenggec, “Yohane yenoc Messia gedang.”

16 Ifi negenggecac Yohanengo yofi merengyemmeec, “Ni doku nadzicngemmeduae nga ngic ngadenau hade, yeng ine Tiri Asu nga gerecgoc nadzicngemmeude. Nga yeac kucngo neac kuc ferahade, ni ifiango yeac hanitabea witiha yungecba naric mi ngereeude.

17 Ye meic meicke saraha mariau mehama wit seuhagoc meic meicke sobengau feu, imoc fima seuha meickema fora mekpedzuc amma ameau faiude. Faima seuha wanggema gerec pisic pisickea kpac, imohai ukuu dzeude.”

18 Yohanengo yoac siriha homac dema ngicngac dederecge ayemmema siduc gombung edeyunukefec.

19 Anu ngictau Herodengo ine muneaac ngac kpara Herodia hamangec mema faka mangana goa homac angkefecac Yohanengo faka mangana imocac nonoyoac ededarec.

20 Edeu Herodengo yoara negemma monggoc Yohaneac ngaba amma witicamau faiec.

21 Ngicngac sasawango mitidoku nadzicmagec Yesungo ifingoc mitidoku nadzirec. Nadzicma numuma nammanu kurumeng anggeu

22 Tiri Asungo kebesacac siric amma yearu maec. Mau kurumennunac enacudumeng mong yofi fingerec, “Ge songomedacna, ni gengsongo anggengkecduae.”

23 Yesungo kifaya 30 ammanu uaya hanaheec. Nga ngicngac yeneng yofi negenggec, ye Yosefeac medac. Nga Yosefe ye Heriac medac

24 nga Heri ye Matataac medac. Matata ye Rewiac medac nga Rewi ye Merikiac medac. Meriki ye Yanaiac medac nga Yanai ye Yosefeac medac.

25 Yosefe ye Matatiaac medac nga Matatia ye Amosiac medac. Amosi ye Nahunggac medac nga Nahung ye Esiriac medac. Esiri ye Nagaiac medac

26 nga Nagai ye Mahataac medac. Mahata ye Matatiaac
medac nga Matatia ye Semeinggac medac. Semeing ye
Yosekeac medac nga Yoseke ye Yudaac medac.
27 Yuda ye Yohananggac medac nga Yohanang ye Resaac
medac. Resa ye Dzorobabeac medac nga Dzorobabe ye
Saratiereac medac. Saratiere ye Neriac medac
28 nga Neri ye Merikiac medac. Meriki ye Adiac medac nga
Adi ye Kosanggac medac. Kosang ye Erimadanggac medac
nga Erimadang ye Erieac medac.
29 Eri ye Yesouac medac nga Yesou ye Eriedzeac medac.
Eriedze ye Yoringgac medac nga Yoring ye Matataac medac.
Matata ye Rewiac medac
30 nga Rewi ye Simeonggac medac. Simeong ye Yudaac
medac nga Yuda ye Yosefeac medac. Yosefe ye Yonanggac
medac nga Yonang ye Eriakinggac medac.
31 Eriaking ye Mereaac medac nga Merea ye Menaac
medac. Mena ye Matataac medac nga Matata ye Natanggac
medac. Natang ye Dawidiac medac
32 nga Dawidi ye Isaiac medac. Isai ye Obedeac medac nga
Obede ye Boasiac medac. Boasi ye Saraac medac nga Sara ye
Nasonggac medac.
33 Nasong ye Aminadaac medac nga Aminada ye Adaming-
gac medac. Adaming ye Araniac medac nga Arani ye Hes-
oronggac medac. Hesorong ye Pereseac medac nga Perese ye
Yudaac medac.
34 Yuda ye Yakoboac medac nga Yakobo ye Isakaac medac.
Isaka ye Abrahanggac medac nga Abrahang ye Taraac medac.
Tara ye Nahoreac medac
35 nga Nahore ye Seruguac medac. Serugu ye Ragauac
medac nga Ragau ye Peregeac medac. Perege ye Ebereac
medac nga Ebere ye Seraac medac.
36 Sera ye Kenanggac medac nga Kenang ye Arapakisaac
medac. Arapakisa ye Senggac medac nga Seng ye Noaac
medac. Noa ye Rametac medac,
37 nga Ramec ye Metuseraac medac. Metusera ye Enokoac
medac nga Enoko ye Yaredeac medac. Yarede ye Maharareac
medac nga Maharare ye Kenanggac medac.
38 Kenang ye Enosiac medac nga Enosi ye Seteac medac.
Setengo Adanggac medac nga Adang yeng ine Anutuac
medac.

4

1 Anu Tiri Asungo Yesu mewakeu Yodang dokuunac dzi-
gene eremanu yeng bangec kisiu wangeru kenoc.
2 Yesungo ihai kemma kecmanu uameme 40ac manau man-
gana minginango ye tobanggeec. Tobanggemanu imohai

Yesungo yakaya kpac kecmanu uameme 40 wisickeu hereaac homeec.
3 Hereaac homema kecmanu mangana minginango edeec,
“Ge Anutuac medac kecnecfu hoc yomoc dena imoc ic sogong anu.”
4 Ifi deu Yesungo meremmiec, “Yoac yofi oho ohoya fede,
‘Ngicngo ic sogonggacsac mi kefude, kpac.’ ” *(Dedeseri 8:3)*
5 Ifi deu yeng Yesu bangecbuma monnu wangec enu piratac isoc fingeru bangeha bangeha gawamangnginagoc edzahema
6 deec, “Bangeha bangeha yomocac kibikperagia nga imoc garenggebadeac kuc bic nenggec. Nga ni imoc ngic mong me mong mibadeac kuc fenende.
7 Imocac ge eweheinennadeu ni imoc sasawa waba geac andarude.”
8 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Yoac yofi oho ohoya fede,
‘Ge Kebu Anutuga mocgu eweheimima kingang kpemibesena.’ ” *(Dedeseri 6:13)*
9 Ifi deu yeng Yesu monggoc wangecma Yerusarennu kemma Anutuac womong imocac oda herea wi yombong nande, imocac bumau faiu nanu edeec, “Ge Anutuac Medac fora kecnecfu geanggaoc yomohacnac yuma kemena.
10 Yoac yofi oho ohoya fede,
‘Ye angerofora uayoac yemmeu yeneng ge sing sasawa kengkecnec, imohai garenggugecde.’
11 amma
‘Ge haniga hocngo heibacac yeneng maringina witiau faiguma sesehegugecde.’ ” *(Mitiyegec 91:1,12)*
12 Ifi deu Yesungo deec, “Yoac yofi dedea fede,
‘Ge Kebu Anutuga faitobannu mi faibesena.’ ” *(Dedeseri 6:16)*
13 Ifi deu mangana minginango faitobang ammidaru wisickeu wama kemma naso monggac tomai kefec.
14 Anu Tiri Asungo Yesuaru wakema feu ye Gariraia bangecfu monggoc dzigeneu bangec fekende, imocac ngicngac sasawango siduha negendacgec.
15 Nga yeng kpekpeturang amanginau emma kpouyemmeu ngicngac sasawango dengeregec.
16 Anu Yesungo yadi yadibangeha Nadzarete, imohai kemma kpekpeturang amau engande, faka imoc modacma ihai enec. Emma mitikibi osoudeac nanu
17 yeni profete Yesaiaac kibi kpou kpouya migec ye imoc yungecma kibiu yoac yofi feec, imoc meficgeec.
18 “Kebuac Asungo nigoc kecde nga neng ngicngac makpekpea siduc gombung edeyunubadeac Kebungo dzimbonga nadzicnenec. Ngic witicfu kecdae,

yeni witicngina kpac anude nga kicpisicngo kicfifi anggecde, imoc edeyunubadeac yeng suenuec. Suenuu hama ebicgoc kecdae, yeni ebicngina meickema wangecyunubade.

19 Nga Kebuarunac naso gombunga hangemmeude, imoc ifingoc dekperagibade."

(Yesaia 61:1-2)

20 Yesungo kibi imoc monggoc kpouma kibigareng miec. Mima mataru kpekpeturang amau ngicngac tacgec, yeni kicngina yearu sasawa fidacgec.

21 Figec yeng yofi edeyunuec, "Yoac mitikibiu osoba negendau, imocac fora yaguc hafoangoc fingecngemmede."

22 Nga yeac enacfunac yoac dedea imocngo wosoefac nga kuhagoc anecac ngicngac sasawango yeac negenggec naric anu kerectegec amma yeac kpesiemegec, "Ngic yomoc ye Yosefeac medacngo ifi dede."

23 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, " 'Dota, ge geanggaoc mengereemena.' Yoac heihei imoc fede nga ngeni imoc bic edenubeso andae. Amma monggoc yofi, 'Ge Kafanaung taonnu ua mena siducga negengandimbe, imoc yei bangecgau ifingoc mena henni.' "

24 Dema monggoc torokpema deec, "Foracngoc, profete mong ye yengena bangecfu kenu ngicngac yeneng naric mi hoanggegecde, imoc edengunuduae.

25 Eria bic kefec, naso imohai Israe bangecfu ngac hodzec homacngo kecgec. Kecmagec kurumeng nagu heiu kia mi kpeec, kifa harebec nga afo 6 bangec imohai boditoa fingerec.

26 Fingeru Anutungo Eria sueu Israe ngac yenearu mong mi kenec. Nga ye Sidong bangecac Sarepac taonnu ngac hodzec mong kefec, yearu sueec.

27 Nga profete Erisango Israe bangecfu kefec, naso imohai ngicngac homacngo kukuserigoc kecgec, yenearunac mongngo mi ngereec, kpac. Nga Siria bangecfunac ngic mong kpara Naimang, yengsac ine ngereec."

28 Ifi deu ngicngac sasawa kpekpeturang amau tacgec, yeni imoc negemma herengina buu

29 yacma Yesu igockema meickema taong ngadeau kemegec. Kemema taongngina tikiu tarec ihai hofe mong nanec, imohai kemma ukugec kemeudeac negemma wangecma kenggec.

30 Kenggec, yeng ine ngicngac botucnginau nedereyunuma kenec.

31 Yesungo Gariraia bangecac taong mong kpara Kafanaung, ihai kemema sabata nasou ngicngac Anutuac yoac kpouyemmeec.

32 Nga yeac kpoukpoungo ngicngac uakibi mekecdae, ye-
neac siricfu kuhagoc yombong ngicngac yeneng imoc ne-
genggec engena anec.
33 Amma kpekpeturang amau ngic mong yafing seuhagoc
kefec, yeng yoac kuhagoc kpacma deec,
34 "Ah, Yesu Nadzaretenac, neneac wiac imoc geac mi ande.
Ge memanganenununadeac hanec me? Gensiduaenoc, ge
Anutuac kpetiac ngic."
35 Ifi deu Yesungo yafing yoac seria ammima yofi edeec, "Ge
waickema ngicfunac erema kenna!" Ifi deu yafing ye ngic
kpefaheu botucnginau makpeu yearunac erema kenec. Nga
ye ngic imoc mong mi memanganeec.
36 Ngicngac sasawango imoc hemma kerectegec amma de-
negeng amma degec, "Ye noc yoac mekecde? Ngic yomoc
ye kuc mimia nga kuhagoc yombong, yeng asu seuhagoc
edeyunuu erema kendae."
37 Ifi fingeru Yesuac siducngo bangec imocac tegia noboc
noboc amasoc kendaru negenggec.
38 Yesungo kpekpeturang ama wama Simonggac amau
kenec. Nga Simong sefena sebigerectoa ammiu feu Yesungo
sefena mengereudeac edegec.
39 Edegec Yesungo namma ngac feu hemma sebigerec yoac
seria edema kpetarimiu sebigerecngo ngac wama meick-
eec. Meickeu ngac ye naso imohaingoc yacma yenenggareng
anec.
40 Anu wenackiwa keme kemeac ngicngac sasawango ogo-
focngina hafei hania hania ayemmeec, yeni meyunuma
Yesuaru hagec. Hagec Yesungo ngicngac hafeinginagoc sa-
sawa maria witinginau faima mengereyunudarec.
41 Mengereyunuu yafing nga hadehade ifingoc ngicngac
homac yenearunac erema yofi kpacgec, "Ge Anutuac Medac."
Nga ye Messia, imoc negenggecac yeneng yoac imoc mi
degecdeac deracyunuec.
42 Wereckengau Yesungo taong wama bangec botuc mong
ngiha kpacfu kenu ngicngac yeneng ye hofocgec. Hofocma
meficgema yeng yenigoc kefudeac negemma ye monnu mi
kembeso degec.
43 Ifi degec ine edeyunuec, "Taong goa fekendae, ni imo-
hai ifingoc kemma Anutuac eucererenggac siduc gombung
dekperagiyemmebesare. Anutungo imocacnoc suenuec."
44 Ifi dema Yudaia bangecfu kpekpeturang amangina
fekenec, imohai Anutuac yoac dekpou ayemmema kefec.

5

1 Naso monnu Yesungo Genesarete dzohong tegiau nam-
manu ngicngac yeneng Anutuac yoac negenggecdeac hama

igocemema oronggegec botucnginau nanec.
2 Namma kic fima henu gomba yohockang dzohong tegiau
taroc. Nga kondungyang memengic yeneng gombangina
faigec taru uficngina dzuacma nanggec.
3 Nanggec Yesungo gomba mong, Simonggac gomba, imo-
hai emma tacma Simong edeu yeng gomba kapianec kpesiu
dzohonnu kenu ngicngac edekpou ayemmeec.
4 Wisickeu Simong yofi edeec, “Kondungyang mebesonga
dzohonnu doku keme kemea fede, ngeni ihai kemma uficng-
ina ukuma kondungyang megec.”
5 Ifi deu Simongngo meremmiec, “Kunenna, neni tofocnac
yomohai hafoanoc uatoa mema kondungyang mong mi med-
ing nga geng denecac ine kemma ufic ukubade.”
6 Ifi deu yeni uficngina ihai ukuma kondungyang homac
yombong megecac uficngina wakema barackebesonga anec.
7 Ifi anu yeni ogofocngina gomba monnu tacgec,
yeni marikarac heiyemmegec hama meficyunugec.
Meficyunuma kondungyang gomba yohockang
mewakegecac gomba yereng kondunnu kemebesonga anoc.
8 Simong Petorongo faka imoc hemma Yesuac haniu
makpema fafoc heimima deec, “Kebu, ni ngic kopocsicnagoc
anduaeac wanuma kenna.”
9 Simong nga ngic yegoc kecdacgec, yeneng kondungyang
homac yombong megecac amma kerectegec anggecac ifi
deec.
10 Nga Sebedaioac medahora, Yakobo nga Yohane, yeri
Simonggoc kondungyang mema kecma ifingoc imoc hemma
negenec wiac engena yombong anec. Nga Yesungo Simong
edeec, “Ge mi kengecguu. Ge kondungyang meme nga yaguc
ngicmeme annade.”
11 Ifi deu yeni gombangina mema tegiau faima wiac sasawa
wama Yesu modacgec.
12 Anu Yesungo taong monnu kecmanu ngic mong
kukuseringo sebia semedaru manganeyombonggeec,
yeng ihai kecma Yesu hemma makpema kiwa bangecfu
hetutuckema kpacsambic ammima deec, “Kebu, ge negenna
naric anu medzuacnubang.”
13 Ifi deu Yesungo maria sinema kpeserema deec,
“Ge ngereenadeac songona fede.” Ifi deu imohaingoc
kukuseringo ngic imoc waec.
14 Wau Yesungo derahema deec, “Sebigau faka fingecdac,
imocac ngic mong mi edebesena. Ge womong gareng yearu
kemma sebiga edzahena. Amma Mosengo seseac deec, imo-
cac sirihau sese faina ngicngac yeneng sesega imoc hemma
negentegecgecde.”

15 Nga Yesuac siduc, imoc ine kuneng yombong
yadima kenu ngicngac habutoa homac yeneng yeac yoac
negenggecde nga yeng hafeingina mengereudeac hagec.
16 Ifi anggec Yesungo naso homac kperecge tegecma bangec
goa ngiha kpacfu kemma numukefec.
17 Kecma naso monnu Yesungo Anutuac yoac edekpou
ayemmemanu farisaio nga dedeseriyoacac kpoukpoungic
goa Gariraia nga Yudaia amabisic sasawa amma
Yerusarennac hama tacgec. Nga hafei mengec mengereac
kuc Kebuarunac, imocngo Yesuaru feec.
18 Ifi femanu ngic goango hama ngic mong hanimaria
homemea dzakeu faima tofohoma ama manau Yesuac kicfu
faigecdeac negemma mekenggec.
19 Mekenggec ngicngac homacngo hedzickema nanggecac
yeni Yesuac kicfu faigecdeac sing hofocma ngic imoc am-
abubuyau tofoho emma ama bubuya hesarima ihacsing ngic
botucnginau Yesuac hoannu dzakeagoc faigec kemeec.
20 Kemeu Yesungo negen negensingngina hemma yofi deec,
“Ngic, kopocsicga imoc bic wawaya.”
21 Ifi deu mitiac negen negengngic nga farisaio yeni yenaoc-
ngoc yofi negenggec, “Ngic imoc noc ngicngo Anutu emmide?
Anutu mocgungo kopocsic naric waude.”
22 Ifi negenggec Yesungo wiac ubanginau negensigec, imoc
hemma yofi edeyunuec, “Ngeni nocac ubanginau ifi negensi-
dae?
23 Yoac damocngo deni efea ande, ‘Kopocsicga kpac ande.’
me yofi, ‘Ge yacma kenna.’
24 Ngicac Medac ye bangecfu kopocsic wawaac uayoac nga
kuc femide, ngeni imoc negenggecdeac amma yofi deba.” Ye
ifi dema ngic puringgac yofi deec, “Ni edeguduae, ge yacma
dzakega mema amagau kenna.”
25 Ifi deu yeng imohaingoc ngicngac sasawa yeneac kicfu
yacma fefea feande, imoc mema Anutu dengerema ameau
kenec.
26 Kenu ngicngac sasawango homac yombong kpidohoma
kerectegec amma Anutu dengeredacgec. Nga kengecngo
mewakeyunuu degec, “Neni faka morora mi hengennina
yaguc kicninango hending.”
27 Anu Yesungo imohacnac mama kemma takesimeme ngic
mong kpara Rewi, ye takesimeme amau tacmanu hemma
yofi edeec, “Ge hama ni modacnuna.”
28 Ifi deu Rewingo yacma wiac sasawa wadacma Yesu
modarec.
29 Nga Rewi ye Yesuac amma ameau yaka kuneng ohou
takesimeme nga ngicngac homacngo yenigoc tacma yaka
negec.

30 Ifi anggec farisaio nga miti negen negengngicfocngina
yeneng negenggec naric mi anu Yesu medacfora yeneac
yoackpekpengina kpema degec, “Ngeni nocac takesimeme
nga manganameme yenigoc nenedoku nedae?”
31 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ngicngac se-
bingina hafeia kpac kecandae, yeni dotaac mi ayemmekecde.
Hafeinginagoc, yeneng ine dotaac ayemmekecde.
32 Ni ngicngac dindingac kpacyunubadeac mi mayai, kpac.
Ni ine manganameme yeni ubangina merenggecdeac kpa-
cyunubesonga mayai.”

33 Ngicngac goa yeneng Yesu kpesimigec, “Yohaneac
medacfora nga farisaio yeneac medacfocngina yeni naso
homac yakasege kecma nunumu ua meandae. Nga geac
medacfocga yeneng ine nenedoku nekecdae.”
34 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Memeturang
ngicngo ogofora yenigoc kecma yakasege anggecdeac naric
mi deude.
35 Kecma naso monnu memeturanggac ngic yenearunac
meickegecde, naso imohai ine yakasege anggecde.”

36 Yesungo torokpema yoac mong heima yofi edeyunuec,
“Mongngo kporuc gboriaunac sintaha herecgema mema es-
eau naric mi faima kpebiude. Ifi anudeu kporuc gboria
manganeude amma gboria nga esea kpeturangyuruu siriha
naric mi fingerude.
37 Nga ngic mongngo waing gboria bokong yangseberango
memea eseau naric mi kpeu kemeude, kpac. Ifi anudeu
waing gboriango bokong esea imoc tindziru manganeu
dokuya maude.
38 Imocac waing gboriango bokong gboriau kpeni kemeu
naric ande.
39 Amma ngic mongngo waing esea bic neec, yeng waing
gboria neudeac songo naric mi negenude, kpac. Ye yofisac
deude, ‘Waing esea imoc gombunga yombong.’ ”

6

1 Yesungo sabata naso monnu wit uausing kemmanu
medacfora yeneng wit fora merecgema sebera kpetima
asasahema negec
2 farisaio goango yenemma kpesiyemmegec, “Ngeni sabata
nasou faka mi angana imoc nocac andae?”
3 Kpesiyemmegec Yesungo yofi merengyemmeec, “Daw-
idingo uamedacforagoc herenginaac homema faka anggec,
ngeni imoc mi osonegeng angandae gedang.

4 Ye Anutuac womonnu emma ic sogong Anutuac sese
faifaia, imoc mema yengena nema uamedacfora ifingoc yem-
meec. Nga ic sogong imoc womong gareng yenengsac naric
neandae, ngictehec yeneng kpac." *(1 Samue 21:1-6)*
5 Ifi dema yofi edeyunuec, "Ngicac Medac ye sabataac
Kebu."

6 Sabata naso monggac Yesungo kpekpeturang amau emma
Anutuac yoac kpouyemmeec, imohai ngic mong marifoia
homemeango yenigoc tarec.
7 Nga Yesungo sabata nasou hafeigoc memengerecua mong
meu yeni haniaya mong meficgema yoacfu faigecdeac miti
negen negenngic nga farisaio, yeni garemmema nanggec.
8 Yesungo ine negen negengngina hemma ngic yeac yofi
deec, "Ge yacma erahama botucninau nanna." Ifi deu ngic
ye yacma ekemma botucnginau nammanu
9 Yesungo yofi edeyunuec, "Wiac mong kpesingemmeba,
sabatanasou damocngo angana ande? Faka gombunga me
faka mangana ayemmebesonga amma homebeso andae,
agengngina tigecdeac dede me goa memanganeyununideac
dede?"
10 Ye ifi dema kiwa fikengfiha amma yenendacma ngic yeac
deec, "Mariga sinena." Ifi deu ngic ye maria sineu maria
ngereeu
11 yeni herebutoa yombong negemma yenaocngoc Yesu
dafi ammigecdeac denegeng anggec.

12 Yesungo naso imohai numuudeac tikiu emma tofocnac
hafoa Anutu numumima kecmanu
13 ama wereckenu medac kpacyunuu kenggec medac 12
meisingyunuma aposoro kpac imoc yemmeec. Nga aposoro
yeneac kpacngina yofi:
14 Simonggac kpara mong Petoro kparec nga yeac munea
Anderea, Yakobo nga Yohane, Firipo nga Batoromaio.
15 Mataio nga Toma amma Arifaioac medac Yakobo nga
Simong, yeac kpara mong Dzerote.
16 Amma Yuda, Yakoboac medac nga Yuda Karioto taon-
nunac, yeng kecma Yesu kerereu megec.

17 Anu Yesungo tikiunac medacfora 12 yenigoc mama
bangec tumia monnu medacfora homac yenigoc nanec.
Nanu ngicngac habu kunengngo Yudaia bangec noboc noboc
nga Yerusarennac amma Tiro nga Sidonggac kondunnu am-
abangec fekende, imohacnacngo hagec.
18 Hama Yesuac yoac negenggecde nga yeng hafeingina
mengereudeac hagec. Amma ngicngac asu seuhagoc hama
yeneng ifingoc ngereegec.

19 Nga kucngo yearunac yenearu kemma ngicngac sasawa
mengereyunuecac yeni sasawango ye kpeseregecdeac ne-
genggec.
20 Ifi anggec Yesungo kiwa medacfora yenearu fima deec,
“Ngicngac wanac kecdae, ngeni kenecnginagoc, nocac Anu-
tuac eucerereng imocnoc ngeneac.
21 Nga ngicngac yaguc herenginaac homedae, ngeni
kenecnginagoc, ngeni yaka nema gebecngunuude. Amma
kiac ubahodunggoc yaguc kecdae, ngeneng kenecnginagoc,
ngenennoc kecma dzomoregecde.
22 Nga ngicngac yeneng Ngicac Medacac amma ngeni
ubango ukungunuma demanganengunuma ngadeau
faingunuma kpac mangana kpacngunugecde, imoc ngeni
kenecnginagoc.
23 Ngeni naso deduaemoc, imohai ubangerec negemma
yuengyuma amma sogaibisia, nocac kurumennu bungngina
kuneng tomaingina fede. Nga ngic yeneac bangecfocngi-
nango warac profete faka imocngoc profete ayemmegec.
24 Ngicngac dzofinacgoc kecdae, ngeni sowecnginagoc, no-
cac ngeni wiacngina songeagoc hafoa bic megec wisickeec.
25 Nga ngicngac semeng negebec yaguc angkecdae, ngeni
sowecnginagoc. Ngeni kecma herenginaac homegecde. Nga
yaguc dzomocgoc kecdae, ngeni sowecnginagoc. Ngeni
kecma ubamangang negemma kiacgecde.
26 Amma ngicngacngo dengerengunukecdae, ngeneac ded-
uae, ngeni sowecnginagoc, nocac yeneac bangecfocnginango
warac profete ikoha ifingoc dengereyunukecgec.
27 Ngicngac yoacnaac kedzac kpeandae, ngeni ine
yofi edengunuduae, ngeni ngabafocngina heresongogoc
hoangyunubisia amma ngic ubango ukungunuandae, yeni
faka gombunga ayemmebisia.
28 Nga ngic sowecyoac edengunuandae, ngeni yeni
kenecyunubisia amma memanganengunuandae, ngeni
yeneac numubisia.
29 Nga ngic mongngo munggungga noboc kpeudeu ge
munggungga noboha ifingoc wamibesena nga mongngo
ngakpiga witiau meudeu ngakpiga mana ifingoc wana
mebeso.
30 Nga ngic yeneng gearunac wiac monggac derecgean-
dae, ge wiac imoc yemmebesena amma mongngo geangga
wiac wangecguu monggoc meremma genudeac mi hata-
hemibesena.
31 Ngic yeneng noc faka angemmegecdeac negensiandae,
ngeni faka siriha imocngoc ayemmebisia.
32 Nga ngic goa yeneng ngeneac songo negenggec ngeneng
yeneac songo negenggecdeu ngeneac ubangerecyoac

homac mi debesonga. Kopocsicmeme ngic yeneng ifingoc
ngic damoc yeneac songo negengandae, yeneac songo
negenggecde.
33 Nga ngicngac goa faka gombunga angemmekecgec
ngeni faka gombunga ayemmegecdeu ngeneac ubangere-
cyoac homac mi debesonga. Kopocsicmeme ngic yeni imoc
ifingoc angandae.
34 Anu ngic ngenearu turung anggec ngeni turunga ifian-
goc kpoungemmegecdeac negensigecdeu ngeneac ubangere-
cyoac homac mi debesonga. Ngic kopocsicnginagoc yeni
ifingoc manganameme ogofocngina wiacngina turungagoc
yemmeandae.
35 Anu ngeni ine ngabafocngina heregoc yeneac songo
negemma faka gombunga ayemmebisia. Amma ngeni
turungngina wagec yenearu febeso nga kpougecdeac mi
negembisia. Ngeni ifi anggecdeu faka gombungaac bungng-
ina kuneng feude nga ngeneng Mangngina Anutu Engenatoa
yeac nambaracfora anggecde. Yeng ngicngac ihoc bahoha
nga kichodungnginagoc nga ngic mangana faka gombunga
ayemmeude.

36 Mangnginango ngicngac wosoefac ayemmekecde,
ngeneng ifi isocngoc wosoefac ayemmebisia.”

37 “Ge ngicngac mi demanganeyunubesena, yoac imoc
modacnadeu ngic yeneng ifingoc mi demanganegugecde.
Amma ge ngicngac mi isingyununa nga mi desiyunubesena,
yoac imoc modacnadeu ngic yeneng ifingoc mi isinggugecde
nga mi desigugecde. Nga ngicngac kopocsicngina wana. Ifi
anna yeni ifingoc geac kopocsic wagecde.
38 Ngeni wiacngina ngicngac naric yemmebisia, ifi
anggecdeu, Kebungo wiacngina turunggeu kemeu
kpemindzaiude. Amma monggoc kpakeu wakema
kpetinggeu noboha tabunginau mau megecde. Nocac ngeni
wiac kpetengina isinggema ngicngac yemmeandae, kpete
siriha ifiangoc yeni isinggema turung kpoungemmegecde.”

39 Yesungo monggoc yoac heima yofi edeyunuec, “Ngic
kicpisic mongngo kicpisic ogea mong naric mi wangerude,
yeri ifi amma yerahafoc tennu kemeecde.
40 Nga negen negengmeme medac mongngo
kpoukpouyaac engena mi anude. Kpoukpoungo medacfora
hafoangoc kpouyemmedaru wisickeu yeni yeac siric
andacgecde.
41 Anu ge tosogaac kicfu gocbisic mong tacdemoc, imoc
hemma geangga kicfu ic kebanga fede, imoc ine mi negen-
siannec, faka imoc naric mi ande.

42 Ifi amma ogogaac yofi mi debesena, ‘Toso, ge negem-
mana kicgau gocbisic tacde, imoc meickebadeac negenduae.’
Ikocngic, geangga kicfu ic kebanga kuneng fede mi hemma
imoc naric mi annade. Ge geangga kicfunac ic kebanga
meickemaguc ogogaac kicfu gocbisic tacde, imoc hentegecma
naric meickenade.
43 Ic mong gombungau fora mangana naric mi fingerude
nga ic manganau fora gombunga naric mi fingerude.
44 Ic sasawa yeni foranginango haniangina mekper-
agigecde. Ge witic waeyagoc, imohacnac fig icac fora naric mi
mesinade nga wainggac fora imoc fareng nga gberafecfunac
naric mi mesinade.
45 Wiac gombunga ngic gombungaac ubatohong gom-
bungaunac ereude. Nga ngic mangana yeac tohong man-
ganaunac wiac mangana ereude. Wiac ngic ubahereau
wakema fede, enarango imocnoc dekperagiude.
46 Ngeni nocac Kebuna Kebuna kpacnuandae nga yoacna
wama mi modacnugecde?
47 Ngic mong ye hama yoacna negemma imoc modacma
uaya ifingoc meudeu, ye ngic dafia, imoc edzacngunubade.
48 Ngic mong ye ama meudeac dema bangec usuu
peperandzi fingeru imocac witiau wotunga ukuu kemeec,
ngic imoc ye isoc. Ye ama seria meecac kia tunggbaungtoango
hama ama imoc memanganeudeacsoc mi anec.
49 Nga ngicngac goa yoacna negemma uaya mi mean-
dae, yeni ngic mong ye ama meudeac dema wotunga
bangec pereckeau ukuu kemeude, ye isoc. Kia kpeu doku
yadima ama imoc kpeu ama imocngo bic barackema mama
kpedzamedarec.”

7

1 Yesungo yoac imoc sasawa ngicngac edeyunudaru ne-
genggec wisickeu Kafanaung taonnu kenec.
2 Kemma ihai wasai gareng monggac wanacngic ye
homebesonga amma feec. Amma ye ngic gombungango
mingina yeac ewea heimiande.*
3-4 Nga wasai garengngo Yesuac siduc negemma yudan-
gic enarafocngina goa Yesuaru sueyunuu kemma ngom-
bonggema degec, “Ge wasai garenggac wanacngic mong
mengerenadeac hana. Wasai gareng ye ngic gombunga, ye
naric meficgena.
5 Ye israengic nenanggac songea negengande nga yeng
kiwa amma kpekpeturang amanina meec.”

---

* **7:2:** Wasai gareng yomoc yeac bageau wasaingic 100 isoc kecgec. Wasaingic garengnginagoc yeni israengic kpac, yeni bangec monnunac.

6-7 Edegec Yesungo yenigoc kemma ama mewegenemanu
wasai garengngo ogofora goa sueyunuu yofi edegecdeac
kenggec, “Kunenna, nasoga homac mi wana. Ge noc gom-
bunnaac amawarocnau erenade, ni ifiango gearu naric mi
habade, imocac ge ihai namma yoac dena medacna ngereeu.
8 Imoc yofi, ni ifingoc ngic kucnginagoc yeneac bageu
kecbadeac fainugec. Amma neac bageu wasaifocna kecan-
dae. Nga monggac kenna deba kenude nga monggac hana
deba haude. Amma wanacngicnaac yomoc mena deba meu-
denoc.”
9 Ifi deu Yesungo imoc negemma kerectegec amma dzigen-
ema habu modacgec, yeni yofi edeyunuec, “Ni wiac mong
edengunuba negenggec, Israe bangecfu negen negensingng-
ina kuhagoc yofia mong mi henai.”
10 Nga ngic sueyunuyunuya, yeni garenggac amau dzigen-
ema kemma henggec wanacngiha ye hafeia kpac anec.
11 Anu Yesungo taong mong kpara Naing, ihai kenu medac-
fora nga ngicngac homacngo ye modacgec.
12 Kemma taongodaac nagutoayau kensikemanu ngic yeni
medac mong homeec, yeac farenga tofohoma magec. Medac
imoc ye ngac hodzec monggac medaha mocgusac anu ngicn-
gac habu homacngo ye modacma taonnunac magec.
13 Ifi magec Kebungo ngac imoc hemma ubea manganeu
deec, “Ge mi kiacna.”
14 Ifi dema kemma katapa imoc kpesereu ngic tofohogec,
yeni wama nanggec Yesungo deec, “Medac, ni edeguduae, ge
yacna.”
15 Ifi deu homemeango yacma yoac deec. Nga Yesungo
medac imoc nonggea monggoc miec.
16 Nga ngicngac yeneng imoc hemma kpidohoma homac
kengecyunuu Anutu dengerema degec, “Profete kuneng
mongngo nenannu fingecma kecde nga Anutungo ngicngac-
fora nenang yugucnunuma kecde.”
17 Siduc imocngo Yudaia bangecfu nga bangec goa nobohau
tacdae, ihai kenu sasawango yoac imoc negenggec.
18-19 Yohaneac medacfora yeneng kemma siduc imoc am-
migec Yohanengo medahora yohockang kpacyuruu haec
yeri Kebuaru kemma yofi dema kpesimiecdeac sueyuruec,
“Hanemmeudeac dedea, imoc ge me neni ngic monggac
tomai kecbisina?”
20 Ifi dema sueyuruu yeri Yesuaru kensikema yofi dema
kpesimioc, “Hanemmeudeac dedea, imoc ge me neni ngic
monggac tomai kecbisina? Yohane dokunadzicngo imoc
kpesigendedeac suenurude.”
21 Sueyuruec, naso imohaingoc Yesungo ngicngac homac
hafeinginagoc nga kucmama amma asu manganagoc men-

gereyunuec amma kicpisic homac mengereyunuu kicfifi anggec.
22 Nga ngihoc yereng ifi edeec Yesungo deec, “Ngeri kemma wiac hennegeng andaoc, imocac siduc Yohane ammibesera. Ngic kicpisic yeni kicfifi andae nga hanimangang yeni sing kendae amma kukuseringinagoc yeni sebingina ngereede. Nga kedzacfong yeni yoac negendae amma homemea, yeneng gboridae nga ngicngac makpekpea yeneng siduc gombung negendae.
23 Nga mongngo neac amma negemmangang mi angande, ye kenehagoc.”

24 Anu Yohaneac medahora kemmaec Yesungo yeac yofi dema habu edeyunuec, “Ngeni bangec kisiu noc wiac henggecdeac kenggec? Komba mong firangngo kpeu kockpac anu, imoc henggecdeac kenggec me?
25 Imoc kpac anu noc wiac hembesonga kenggec? Ngic mong wambaya kibiagoc me? Negenggec, ngic wambangina kibia gombunga gombunga heiandae nga bangecac songotoagoc kecandae, yeni ngictau amau kecandae.
26 Ngeni profete mong hembesonga kenggec me? Yeng profete goa sasawa feracyunude, ifinoc deduae.
27 Yeacnoc yofi oho ohoya fede,

‘Negennec, ni enacdedena sueba yennoc waraigemma singga mengeregenude.’ *(Marekai 3:1)*

28 Ni yofi deba negenggec, ngic ngacfunac fingecgec, yenearunac mongngo Yohane naric mi ferahaec. Anu Anutuac eucererenggac manau mamea,† yeng ine Yohaneac engena.”

29 Ngicngac sasawa nga takesimemengic momoc, yeni imoc negemma yofi negenggec, Anutu ye yoac fora nga dindingacac mingina, ifi dema Yohanearu kemma mitidoku nadzicgec.
30 Nga Farisaio amma dedeseriyoacac negen negengngic yeni ine Anutungo sing deyemmeec, imoc ngadehema Yohanearu mitidoku mong mi nadzicgec.

31 Anu Yesungo yofi deec, “Ngicngac yofinenggac kecdae, ngeneac fakangina yofi.
32 Ngeni nambarac sobenu takecdae isoc. Yeni tacma yenaocngoc yofi dema kpacemeandae, ‘Neni kungac fifini ngeni nocac yegec mi fededau nga ubahodung yegec heini nocac mi kiacdau?’
33 Yohane dokunadzicngo hama ic sogong nga waing mong mi neec, imohai ngeni yofi degec, ‘Ye yafingagoc.’

---

† **7:28:** Yesungo yengena negemma Anutuac eucererenggac manau mamea deec.

34 Nga Ngicac Medac ye hama nenedoku neande, imohai
yofi deandae, ‘Henggec, ye nenedoku efea mi nekecde nga
takesimeme nga manganameme yeneac tosongina.’
35 Nga Anutuac negen negentegec imoc gombunga ande
imocac nambaracfora yeneac fakanginau ireckeude.”

36 Farisaio mong kpara Simong ye Yesugoc yaka neudeac
ameau heitaiu yeac amau emma taroc.
37 Tarec manganamemengac mongngo taong imohai ke-
fec, ye yoac yofi degec negenec, “Yesungo Simonggac amau
tacde.” ifi degec negemma kirung mong arabastro hocngo
memea kerecdokuyagoc homuna gombunga, imoc mekenec.
38 Mekemma Yesuac ngadeaugeng haniau namma kiaru
kickumiango mama Yesuac hani heiu urucsusiango imoc
mekerenggema hania titikokoc ammima kerecdoku homuna
gombunga imocngo hania nadzicmiec.
39 Nadzicmiu farisaio Yesu heitaiec, yeng imoc hemma yen-
genaocngoc yofi negenec, “Ngac hadac ye manganamemen-
gac. Nga ngic yomocngo profete fora ambac dede ye dafiu-
geng kpeserema faka yomoc ande, imoc negemmibac.”

40 Ifi negenu Yesungo yofi edeec, “Simong, ni yoac mong
edegubeso negenduae.” ifi deu deec, “Oc, kpoukpou dena.”
41 Ifi deu yofi edeec, “Ngic yohockang yeri dzogareng mong
yearunac turung anoc, mongngo 500 denari nga mongngo 50.
42 Amma yeri turung imoc kpoumiecdeac osima kefecac tu-
rungngira waec. Wau yerearunac damocngo dzogarenggac
songo homac negenude?”
43 Kpesimiu Simongngo merenec, “Dzo homac wamiec
yeng, ifi negenduae.” deu Yesungo deec, “Negenggosi amma
yoac dindingac denec.”

44 Anu yeng ngac yearu dzigenema Simong yofi edeec, “Ge
ngac yomoc henna. Ni amagau ereba ge haninaac doku mong
mi nendang, yeng ine kickumiango hanina dzuacma yengena
orucsusiango hanina mekerenggedac.
45 Nga amagau haba geng ubangerecac titikokoc mong
mi anendang nga yeng hadua, imohacnacngoc haninau
titikokoc anendac.
46 Nga geng orucna kerecdokungo mong mi nadzicnendang
nga yeng hanina kerecdoku homunagocngo nadzicnendac.
47 Imocac edeguba negenna, ye heresongoya hafoangoc
edzacnudacac kopocsiha hafoangoc ifingoc wamiba kpac an-
dacde. Mong ye kopocsiha kapianec wawaya, ye ine songo
kapianecsac femide.”
48 Ifi dema ngac yofi edeec, “Kopocsicga imoc bic wawaya.”

49 Ifi deu ngicngac goa tatacfu tacgec, yeni yenaocngoc
denegeng amma degec, “Yomoc merac ngic? Ye kopocsic
ifingoc wayemmede.”

50 Nga Yesungo ngacac yofi deec, “Ge ruaegoc kenna. Negen
negensinggango ebicfunac mesigudac.”

8

1 Yesungo taong nga amabisicfu yerecge kemma Anu-
tuac eucererenggac siduc gombung edeyunukefec. Ifi kenu
medacfora 12
2-3 nga warac ngac goa asu mangana nga hafeinginagoc
mengereyunuec, yeneng yegoc momoc kengkecmagec dzo-
finacnginango meficyunugec. Ngac homac ifi anggec yen-
earunac mong kpara Maria kpara mong Madara, Yesungo
warac yearunac hadehade 7 kporacmiec. Nga mong Yoana,
ye Herodeac gareng Kusaac enema amma mong kpara Su-
sana.

4 Ngicngac homac yeni taong tackenecsoc, imohacnacngoc
Yesuaru hama habu kuneng anggec yeng yoac mong heima
yofi edeyunuec,

5 “Gbome kpegi kpegingic mongngo gbome kpegiudeac
uau kenec. Kemma gbome kpegiu gbome goango mama
sinnu heiu ngic yeneng witiau tigec nga neng yeneng hama
nedacgec.

6 Nga goa haronganu heima nemonggema ereu bangec
dokuya kpac anecac sokuema homeec.

7 Amma gbomea goa haseng manau heiu haseng nga
gbomea yerahafocngoc yadiec hasengngo imoc heihomeec.

8 Nga gbome goango bangec gombungau heima kpea
nemonggema fora 100 sasawa fingecdarec.” Ifi dema
kunengngoc yofi kpacma edeyunuec, “Kedzahagoc yeng yoac
yomoc negembeso.”

9 Anu medacfora yeneng yoac heiheiac hania, imocac kpes-
imigec

10 yofi merengyemmeec, “Anutuac eucererenggac negen
negeng sufu sufuya, imoc ngeneng negentegecgecdeac bic
ngemmengemmea. Amma goa yeni kicngina fikecma mi
henggecde nga kedzacnginango negengkecma naric mi ne-
gentegecgecde, imocac yoac heiheiausing yoac sasawa yem-
meyemmea.” *(Yesaia 6:9)*

11 “Yoac heiheiac hania imoc yofi, gbome imoc Anutuac
yoac.

12 Nga gbome sinnu heiec, imoc ngicngac goa yeni yoara negenggec. Nga mangana minginango hama yoac imoc ubanginaunac meickeu yeni negensinggebeso obohoma komoc mi kpegecde.
13 Gbome harongannu heiec, imoc ngic goango Anutuac yoac negemma heresongogoc bic hoanggegecde nga yoacngo ubanginau godea mong mi meecac naso wegenanecsac taru faitobannaso hau yeni wagecde.
14 Nga gbome hasennu heiec, imoc ngic goango Anutuac yoac negenggec, yeni kekecnginaac negengyohoc nga dzofinacac faitobang amma bangecac kekec hensongo angkecgec, imocngo yoac heihomeu fora mangana amma kpac angkecde."
15 "Anu gbome bangec kerehagocfu heiec, imoc ngic goa yeneng Anutuac yoac negemma ubaherenginau faima sing dindingac nga gombunga mekecgecde. Mekecma seserigoc kecma fora meficgegecde."
16 "Ngic mongngo kifa kpedzereckema tera bageau faima mi kperahaude nga fefe bageau faiu mi tarude. Imoc kpac, ye kifa tatahau faiu tacma ngicngac amau eregecde, yeneng kperagi hendacgecde.
17 Imoc yofiac, wiac sasawa sufu sufuya fede, imoc didiu fingectegerude nga wiac seme semea fede, imoc kecma kperagiau fingectegerude. Imoc sufu sufu mi kengkefude.
18 Ngic mong ye wiac goa femide, ye wiac monggoc migecde nga mong ye wiac mong mi femide, yearunac wiac fenende dema negende, imoc ifingoc wangecgec eng kefude. Imocac amma ngeni yoac negendae, imoc henghomema negemma kecbisia."
19 Anu Yesuac nonggo munafora yeneng yearu kenggec ngicngac homacngo hedzickegecac amma naric mi henggec.
20 Ifi anggec goa yeneng Yesuaru yofi degec enec, "Nonggo munafocga yeni hama genggecdeac ngadeau nandae."
21 Ifi degec Yesungo deec, "ngicngac Anutuac yoac negemma modackecdae, yeneng nonggo munafocna andae."
22 Naso monnu Yesungo medacfora yenigoc gombau emma yofi edeyunuec, "Nenang dzohong noboc kenni." Ifi deu kemmagec
23 Yesungo gau feu kia firangtoango hama dzohongtoa kpeu dokungo gomba mewakebeso anu yeni kemebeso anggec.
24 Amma medac yeneng Yesuaru kemma midima degec, "Kunennina, Kunennina, neni kemebesonga andimbe." Ifi degec Yesungo yacma firang nga dokuac siritembong dekpetari ayecmeu firang kpac anu dzohongngo ning kpema feec.

25 Feu medacfora yeneac deec, “Ngeni negen negensingng-
ina kpac, ifi isoc ande.” Ifi deu medac yeni kengecyunuu
kerectegec amma yenaocngoc denegeng amma degec, “Ye
noc ngic? Yeng firang nga dzohong yoac edeyuruu yeac enac
tofohodape.”
26 Yesu nga medacfora yeni dzohong ferecgema Gerasene
bangecfu kenggec. Bangec imoc Gariraia dzohong noboc.
27 Kensikema Yesungo gombaunac mama taong imocac
ngic mong hadehadeforagoc meficgeec. Ngic imoc ye naso
herea bic senggang kecma amau ngisitataha kpac kicsereu
kecande.
28 Ngic imocngo Yesu hemma seriangoc arohoma Yesuac
hoannu makpema yofi kparec, “Yesu Anutu engenatoaac
Medac, neac wiac imoc geac mi ande. Ni desambic anggen-
duae, ge kpendzennu mi fainubesena.”
29 Nga Yesungo asu seuhagoc yearunac kporaru erema
kenudeac bic edeec, imocac ifi deec. Asu seuhagoc imoc-
ngo naso herea ammiu ngic yeneng mema sengngo hani-
maria kpema garenggegec. Nga ye seng kperecgedacma asu
seuhagocngo wangecma bangec kisiu kengkefec.
30 Nga Yesungo kpesimiec, “Ge kpacga merac?” Kpesimiu
deec, “Habutoa.” Hadehade homacngo yeac hereu kemema
kecgecac amma yeng ifi deec.
31 Nga hadehade yeneng Yesu desambic ammigec, “Ge
hofeu suenununa mi kemeni.”
32 Nga bangec imohai berechabu kunengngo fagannu
surukpema kecgec. Anu yeni kporacyunuu berecfu ke-
megecdeac desambic ammigec yeng ifi anggecdeac ne-
gengyemmeec.
33 Negengyemmeu yeni ngicfunac erema berec habu yen-
earu kemegec berec yeneng fagannunac nedzima dzohonnu
kemema doku nema homedacgec.
34 Homedacgec berecgareng yeneng faka fingerec, imoc
hemma kengec worama siduc deyadigec taonnu nga bedzou
kenec.
35 Kenu ngicngac yeneng imoc negemma faka fingerec,
imoc henggecdeac Yesuaru hagec. Hama ngic hadehadeagoc
kefec, ye henggec. Yeng negentegecma wamba heima Yesuac
haniu tarec. Ifi taru yeni hemma kengecyunuec.
36 Nga ngic hadehadeforagoc kefecngo dafiu ngereedac,
imoc ngic kicnginango faka fingeru henggec, yeneng siduc
ayemmegec.
37 Ayemmegec gerasenengic yeneac amabangec, imocac
ngicngac sasawango kengec homac yunuecac amma Yesungo
wayunuudeac edegec. Edegec Yesungo dzigenema kenudeac
gombau enec.

38 Enu ngic hadehade kporacmiec, yeng Yesugoc kenudeac
derecgeu Yesungo ine suema yofi edeec,
39 “Ge amagau dzigene kemma Anutungo fakatoa anggen-
dac, imoc dekperagibesena.” Ifi deu ngic ye kemma
Yesungo yearu fakatoa meec, imoc taong hafoangoc dekper-
agiyemmedarec.
40 Yesungo dzohong noboc kensikemanu ngicngac yeneng
ye heitaigec. Yeni sasawango yeac tomai kecgec.
41-42 Nga kpekpeturang amaac gareng mong kpara Yairo,
yeng haec. Ye naroanga mocgusac, kifaya 12 ammanu
homebesonga anecac amma ngic ye hama Yesuac haniau
makpema ameau kenudeac desambic ammiec. Ammiu yeni
kemmagec ngicngac habutoango noboc noboc hedzickegec.
43 Anu ngac mong ye sacherec amma kecmanu kifaya
12 anu ye dzofinaha sasawa dota hania hania yemmeu
mongngo ye mengereudeac sing mi meficgeec.
44 Ngac imoc ye habu yeneac botucfu Yesuac ngadeaus-
ing kemma ngakpiherehaac witic susia kpesereu sawa bic
gbanggeec.
45 Gbanggeu Yesungo kpesiec, “Merang kpeserenudac?” Ifi
deu yeneng degec, “Imoc mi negendimbe.” nga Petorongo
edeec, “Kebu, ngicngac homacngo orongguma hedzicgudae.”
46 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Mongngo kpeserenudac, kuc
wanuma monggaru kenu negendua.”
47 Ifi deu ngac ye yofi negenec, “Ye bic meficgedac.” Ifi
negemma sufu sufu worabeso osima dzonoma fedeu hama
Yesuac haniau makpeec. Amma ye Yesu kpeseredac nga
dafiu ngerec ngeree bic yombong fingecmidac, ngicngac ye-
neac kicfu imoc dekperagidarec.
48 Dedaru Yesungo yofi edeec, “Naroanna, ge ruaegoc
kenna. Negen negensinggango mengeregudac.”
49 Amma ye yoac denammanungoc kpebung gareng, yeac
amaunac yoac yofi haec, “Naroangga bic homedac, ge
kpoukpou monggoc ebic mi mina.”
50 Ifi degec Yesungo imoc negemma Yairo edeec, “Ge
mi kengecguu eng negensinggena. Ye kekec monggoc
meficgeude.”
51 Yesungo ifi dema amau kensikema ngic mongngo amau
mi enudeac kpetarima Petoro nga Yohane amma Yakobo nga
naroanggac nonggomama, yenigocsac enudeac deec.
52 Dema ngicngac hafoangoc yeni naroanggac kiacsong-
gong anggec yofi edeyunuec, “Ngeni kiac wagec, naroang ye
mi homedac, ye gau fede.”
53 ifi deu yeni dzomoremigec. Naroang ye bic homedac, ifi
negenggec.

54 Nga ye ine naroanggac mariau mema kpacma deec,
“Naroang, ge yacna.”
55 Ifi deu asuya monggoc kpoduu imohaingoc yacma taru
Yesungo yaka migecdeac edeyunuec.
56 Nga nonggomama yereng kerectegec anec Yesungo ine
ngic mong mi edeyunuecdeac kpae heiyemerec.

9

1 Yesungo medacfora 12 kpacyunuu hadacgec hadehade
nga yafing sasawa kporacyunugecdeac nga hafei hania hania
mengeregecdeac uayoac nga kuc yemmeec.
2 Yemmema Anutuac eucerereng dekperagigecdeac nga
hafeigoc mengereyunugecdeac sueyunuma
3 yofi edeyunuec, “Ngeni singgac mefic mong mi mekem-
bisia, hie nga yaka amma yasu nga dzo mong mi mebisia nga
ngakpi yohockang mi mekembisia.
4 Nga ama monnu kensikegec, ngic yeneng ama heingem-
megec ngeni ama imohai tacyac angkecgec wisickeu taong
monnu kembisia.
5 Nga taong mong imocac ngicngac yeneng mi hoangn-
gunugecdeu ngeni taong imoc wama haninginaunac yube
kpegec mau yeni imoc henggec faka imocngo manganangina
edzacyunubeso.”
6 Ifi deu yeni amea amea kemma siduc gombung dekper-
agikecma hafeinginagoc mengereyunugec.

7 Ifi anu Gariraia bangecac gawanatoa kpara Herode, yeng
wiac sasawa fingerec, imocac siduc negenu obohoec. Nocac
ngic goa yeneng yofi degec, “Yohane dokunadzicngo homec-
funac gborima yacma kecde.”
8 Ifi degec goango yofi degec, “Eriango fingecma kecde.”
nga goa yeneng degec, “Profete bicngoc yombong kecgec,
yenearunac mongngo hadac.”
9 Nga Herodengo deec, “Neng Yohane ubea bic kperecgeai
nga yomoc ine merac ngicac siduc negengkecduae.” Dema
Yesu henudeac kicfifi kefec.

10 Anu aposoro yeni dzigenema ua megec, imocac siduc
Yesu ammidacgec. Ammigec yeng meyunuma meickema
tembuha tacbesonga taong mong kpara Betsaida, imo-
haigeng kenggec.
11 Kenggec habutoa yeneng imoc negemma ye modacgec.
Modacgec, yeng hoangyunuma Anutuac eucerereng
dekperagiyemmema ngerec ngereeac ayemmeec, yeni
mengereyunuec.

12 Ama marai anu medacfora 12 yeneng Yesuaru hama
degec, “Bangec yomoc ngiha kpacfu kecmina ama marai an-
deac habu sueyununa amabangec tackende, imohai kemma
yaka meficge nema imohai febisia.”
13 Ifi degec deec, “Ngeneng yaka yemmegec negec.” Ifi
deu merenggec, “Neni ic sogong marimong nga kondungyang
yohockangsac mekecdimbe. Neni yaka mong mi bummebing
dede habu sasawa yeneacsoc naric mi ambac.”
14 Ngic imoc yeneac kpetengina 5 tauseng, ifi isocngo
kecgecac amma ifi degec Yesungo medacfora yofi edeyunuec,
“Ngeni ngicngac edeyunugec, yeni 50 habusoc ifi kpedzuc-
nema tackenggec.”
15 Ifi deu medac yeneng ngicngac ifi anggecdeac
edeyunugec sasawango matacgec.
16 Matacgec Yesungo ic sogong marimong nga
kondungyang yohockang, imoc mema kiwa kurumennu fiu
enu kenehema mendzirec. Mendzicma ngicngac mederema
yemmegecdeac medacfora yemmeu
17 yeneng imoc mederema ngicngac yemmegec. Yemmegec
ngicngac sasawango negebec amma yaka tosea neti anggec,
imoc kpedzucnegec kemema sakac 12 wakeec.

18 Yesungo naso monnu yengenaocngoc numuudeac kec-
manu medacfora yegoc kecgec yeni kpesiyemmeec, “Ngicn-
gac yeni neac merac deandae?”
19 Ifi deu degec, “Goango Yohane dokunadzic nga goango
Eria amma goa yeneng ine profete mong esea, yeng gborima
kecde deandae.”
20 Ifi degec deec, “Nga ngeni ngenaoc ine neac merac dean-
dae?” Ifi deu Petorongo deec, “Ge Anutuac Messia.”
21 Ifi deu, yeni yoac imoc ngic mong mi edeyunugecdeac
deracyunuec.

22 Nga Yesungo yofi deec, “Ngicac Medac ye kpendzeng
homac kpebeso. Yudangic enarafocngina nga womong
gareng enara amma mitiac negen negengngic yeneng ye
ubango wama kpegec homebeso. Homeu uameme harebec
ammanu monggoc gborima yacbeso.”

23 Yesungo habu sasawa yofi edeyunuec, “Ngic mong ye
ni modacnubeso negendeu ye yengena ubasebiaac songo
memama wenacsoc mariponga miacma tofohoma modac-
nubeso.
24 Ngic mong ye yengena kekeha segereudeac negemma
uaya mekecde, ye kekeha sufumiude. Nga mong ye neac
amma kekeha waude, ye ine kekeha fingecmiude.
25 Imoc yofiac, ngic mong ye bangecac wiac sasawa

meficgema mekecde, ye ine kekeha sufumidarude nga yengena memanganeemeu kekeha imoc fora kpac anude.
26 Nga ngic mongngo neac negenu gameagoc ande amma
neac yoacnaac negenu gameagoc anude, yeac siduc yofi,
Ngicac Medac ye Mamaac nga angeroforaac amma yengena
kibikperagitoagoc haude, naso imohai yeng ngic imoc yeac
ifingoc negenu gameagoc anude.
27 Nga ngic yomoc nandae, ngenearunac goa yeni mi
homemagec Anutuac eucerereng hau henggecde, imoc
forangoc edengunuduae.”

28 Anu yoac imoc deec, imocac sonda mocgu isoc wisickemanu Yesungo Petoro nga Yakobo amma Yohane meyunuu numugecdeac tikiu enggec.
29 Emma numumanu kicmesuya heimerenu siriha mong anu wambaya kperagima kongac koporarac yombong anec.
30 Ifi ammanu imohaingoc ngic yohockang, Mose nga Eria yereng fingecma yegoc denegeng anoc.
31 Yeri kibikperagitoangiragocngo fingecma Yesungo Yerusarennu kemma kekeha mesima wayunuma enudeac denegeng anggec.

32 Nga Petoro ogohoragoc, yeni gautoa fegec. Fegecfunac gborima yacma Yesuac kibikperagitoa nga ngic yohockang yegoc nanec yenenggec.
33 Nga ngic yohockang yeri Yesu wama kemmaec Petorongo Yesu edeec, “Kunenna, yei kecni songea andeac bedzo bedzo harebec meni, geac mong, Moseac mong nga Eriaac mong.” Ye wiac imoc mi negentegecma eng ifi deec.

34 Yoac denammanu hoeng mongngo fingecma mama semeyunuu kengec amma hoeng manau kemmagec
35 hoeng manaunac ubaudumeng mong yofi kpacma deec, “Yomoc neac Meisingmedacna, ngeni yeac yoac negembisia.”
36 Ubaudumeng imoc kpac anu yeni kic fima Yesu tembuha nanu henggec. Hemma medac yeni yoacngina waickema nanggec. Nga naso imohai wiac henggec, imocac ngic mong mi edegec.

37 Wereckengau Yesungo medacfora harebec yenigoc tikiunac kememagec ngicngac habu kunengngo meficgegec.
38 Anu habu yeneac botucfunac ngic mongngo Yesuac kpacma derecgema deec, “Kpoukpou, ge hama medacna henna, ye medacna mocgusac.
39 Hadehade mongngo medac mendanggeu ye arohou asu manganango mema kpekpefac ammima sebia mekuc kpekutung meu enaraunac soforororoc ereande. Asu imocngo medac mi wama naso homac memanganeyombonggeande.

40 Nga medacfocga yeneng kporacmigecdeac edeyunuba
yeni kporacbibiema wadau.”
41 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngicngac areng yomoc ngeni
negen negensingngina kpac amma fakangina sicsauha. Naso
herea ngenigoc monggoc tacbadeac modzona tide. Ge
medacga nearu mehana.”
42 Ifi deu medac ye wegena kemmanu asu seuhagocngo
medac kpefaheu bangecfu makpeu yeac sebia mekuc kpeku-
tung meu Yesungo asu seuhagoc yoac seria ammima medac
mengerema mama monggoc miec.

43 Miu ngicngac yeneng Anutuac kuctoa imoc hemma
kerectegec amma negenggec wiac engena anec. Amma yeni
Yesuac ua sasawa hemma kerectegec anggec. Ifi ammagec
yeng medacfora yofi edeyunuec,
44 “Ngeni kedzac kpema yoac yomoc negenggec. Naso mi
hereemanu yeni Ngicac Medac kererema ngicngac yeneac
mariu faigec kpegecde.”
45 Ifi deu medac yeni yoac imoc mi negentegecgecdeac
Anutungo uba negen negengngina hedzickeec. Hedzickeu
yeni Yesuac yoac obohoma imocac hania kpesimigecdeac
kengecyunuec.

46 Anu medac yenearunac merang engena ande, imocac
yenaocngoc yoacngina engemmama anec.
47 Ifi anggec Yesungo negen negeng ubanginau feec, imoc
bic negemma medacbisic mong mema yegoc faiu nanu
48 yofi edeyunuec, “Ngic mong ye kpacna negemma medac
yomoc hoanggeude, yeng ni ifingoc hoannude. Nga ni hoan-
nude, yeng Kebu suenuec, ye ifingoc hoanggeude. Imoc
yofiac, ngeneac botucfunac ngic mong mamea kecande, yeng
engena ande.” Ifi deu
49 Yohanengo deec, “Kebu, ngic mongngo geac kpacfu hade-
hade nga yafing kporacyemmeu neni imoc hemma nenang-
goc mi kecdeac amma kpetarimiding.”
50 Ifi deu yofi deec, “Ngic mong ye uanginaac ngaba mi
ande, yeng ogongina ande. Imocac ngeni ye mi kpetarim-
ibisia.”

51 Yesungo kurumennu enudeac nasoya wegene hau negen
negenga Yerusarennu sueu kenec.
52 Kenu ngic goa sueyunuu yeni waraima nenesemeng
nga amagerec mengeregecdeac Samariaac guruama monnu
kensikegec.
53 Kensikegec Yesungo Yerusarennu kenude, ngicngac
yeneng imoc negenggecac Yesu ama mong mi heimigec.

54 Ifi anggec medahora Yakobo nga Yohane yereng imoc
hemma yofi deoc, “Kebu, neni kurumennunac gerec deni
mama ngic yomoc yonohodaru, imoc naric ambing me?”
55 Deec Yesungo dzigenema yoac ifia negembesonga kpae
heiyemeru
56 medacforagoc guruama monnu kenggec.
57 Sinnu kemma ngic mongngo Yesu edeec, “Ge ihai me ihai
kennadesoc modacguma gegoc kembadeac negenduae.”
58 Ifi deu yeng yofi meremmiec, “Katekasi yeni bangec
manau fefenginagoc nga sawa neng yeni faecnginagoc amma
Ngicac Medacngo ine kparicganga kpac.”
59 Ye ngic mong yofi edeec, “Ge hama ni modacnuna.”
Ifi deu yeng deec, “Kebu, negennemmana kemma manna
tonggomaguc habade.”
60 Ifi deu meremmiec, “Homec yeni yenaocngoc tonggoe-
megec nga geng ine wayunuma kemma Anutuac eucerereng
dekperagima kecbesena.”
61 Nga ngic mongngo deec, “Kebu, ni modacgubadeac ne-
genduae nga kemma arengfocna edeyunumaguc ine habade,
imoc naric me?”
62 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ngic mong ye negen negenga
bic suemaguc dzigenekpe ande, ngic ifiango Anutuac eucer-
erenggacsoc mi ande.”

10

1 Imoc wisickeu Kebungo ngic 72 meisingyunuma
yohockang yohockang hendzicyunuec. Hendzicyunuma
yengena taong nga amabisic kembesonga negensiec, imohai
yeneng waraimigecdeac sueyunuma yofi edeyunuu kenggec,
2 “Semeng fora homacngoc kpauedac fede nga ua ngic
ine efeanecsac kecdae. Imocac ngeni semeng mingina nu-
mumigec yeng ua ngic sueyunuu yeneng kemma foraya
mekpedzuc ambisia.
3 Negenggec, ramamedahango katekasi yeneac botucfu
kecdae, siriha imocacsoc suengunuba kembisia.
4 Ngeni dzobirang me hie nga hanitabe mi mema kembisia.
Amma sinnu ngic mong meficgema yoac mi mebisia.
5 Amma ngeni ama imohai me imohai enggecde imohai
emma yofi debisia, ‘Ruae ngenearu febeso.’
6 Ifi degec ruaengic mong imohai kecdeu ngeneac ruaengo
ye hoanggeude nga mi kecdeu ruae imoc monggoc ngenanu
dzigeneude.
7 Ngicngac ama ngemmegec ngeni imohaingoc tacbisia.
Nga yeni yaka nga doku ngemmegec ngeni imocnoc nebisia.
Ngeni amayuguc mi kembisia. Uango ua ngic uabungngina
meficgeyemmebeso, imocngo ngereeude.

8 Ngeni taong monnu kenggec ngic yeneng ama
heingemmema wiac mong negecdeac ngemmedae, ngeni
imoc nebisia.
9 Ngeni taong imohai ngicngac hafeinginagoc men-
gereyunuma yofi edeyunubisia, ‘Anutuac eucererengngo
ngenearu bic mewegenengunuma hama fede.’
10 Nga ngeni taong monnu enggec ama mi
heingemmegecdeu ngeni ine amasingnginau kemma yofi
edeyunubisia,
11 ‘Taongnginaac yubengo hanininau mendanggedac, neni
imoc ifingoc kpeni mama imocngo manganangina edzacn-
gunubeso. Nga ngeni ine yofi negembisia. Anutuac eucer-
erengngo yei bic mewegenengunuma hama fede.’
12 Amma nasoya hau taong imocac turunga ebiria
yombong haude, imoc Sodong amabangec ferahema
fingerude, imoc edengunuduae.

13 Korasing nga Besaida ngicngac, ngeni sowecnginagoc.
Ngenearu kucfaka homac bic fingerec. Amma kucfaka ifia
Tiro nga Sidong taonnu fingecbacfu yeni kopocsicnginaac
ubahodunggac wamba bic heima hama nadzicma tacma
ubamereng ambau.
14 Nga ising ising nasotoau Anutungo Tiro nga Sidong
areng, yeneac ubamangang negemma turunga efeanec yem-
mema ngeni ine turunga ebiriangoc ngemmeude.
15 Amma Kafanaung, geng kurumennu ennadeac ifi ne-
gengkecnec nga kpac yombong. Ge homecamau megu keme
kemea siriha annec.
16 Ngic mong ye kedzaha ngenearu faide, yeng kedzaha
nearu faide. Nga ngeni ngadengunuude, yeng ni ngadenuude
nga Kebu suenuec, ye ifingoc ngadeheude.”

17 Anu ngic 72 yeni sogac sogaigoc dzigenema degec, “Kebu,
neni kpacga kpacni hadehade nga yafing yeneng yoacnina
tofohoma woragecde.”
18 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ni Satang
hemba yeng piratac isoc heima kurumennunac maec.
19 Negenggec, ni uayoac nga kuc bic ngemmeai. Ngemmeba
ngeni boudzoc nga wemeweme witinginau naric tigecde
amma ngabanina nga yeac arengfora sasawa yeneng nge-
neac bageu kecgecde. Nga wiac mongngo ngeni naric mi
memanganengunuude, kpac.
20 Nga hadehade nga yafingngo enacngina tofohoma
woraandae, ngeni imocac homac mi sogaibisia. Nga
kpacarengngina kurumennu oho ohoya fede, ngeni imocac
homac yombong sogaibisia.”

21 Naso imohaingoc Tiri Asungo Yesu ammiu sogac so-
gai songongo mewakemiu yoac yofi deec, “Manggac, ku-
rumeng nga bangec mingina, geng wiacga sasawa yomoc
mesufuyemmenecac ngicareng negen negentegecnginagoc
nga fitira kecdae, yeni imoc mi hennegeng andae. Amma
nambaracbisic bisic, yeni wiac yomoc mekperagiyemmenec,
imocac dengereguduae. Manggac, ge imoc hemma ubaga
ngereede, imoc fora.

22 Mannango wiac sasawa nenec imoc mekecduae. Nga
mongngo Medahaac hania naric mi negende, Manggacn-
gosac negemmide. Ifi isocngoc mongngo Manggacac hania
naric mi negende, Medacngosac ye negemmide. Amma
Medacngo ngicngac meisingyunuma Manggac edzacyunude,
yeneng ifingoc ye negemmigecde.”

23 Anu Yesungo medacfora yenearu dzigenema yeneac-
sac yofi dema edeyunuec, “Faka yomoc fingeru kicnginango
hengkecdae, ngeni kenecnginagoc.

24 Ni edengunuba negenggec, warac profete nga ngic-
tau homac yeneng ngeni wiac hengandae, imoc hembeso
negemma sifu mi henggec. Nga ngeni wiac yomoc kedza-
cnginango negengandae, yeneng imoc ifingoc negembeso
ayemmeu mong mi negenggec.”

25 Anu dedeseriyoac negen negengngic mongngo hama
Yesu faitobannu faiudeac negemma deec, “Kpoukpou, ni faka
dafi amma kekecseriac maridzoming mebade?”

26 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Dedeseriyoacfu yoac
oho ohoya fede, ge kibi imohai dafi osonegeng angannec?”

27 Ifi deu ngicngo meremmiec,

“Ge ubaherega nga ubaongaga nga kucga amma negen
negengga hafoangoc Kebu Anutuga heresongogoc
hoanggebesena.” *(Dedeseri 6:5)*

Amma,

“Ge geangga anggengande, siriha imocngoc gegoc wegena
kecdae, yeni heresongogoc hoangyunubesena.” *(Sese-
meme 19:18)*

28 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge yoac dindingac dema
merennendang. Ifi amma kecengkecbesannec.”

29 Nga ngic ye Yesungo yeac ngic dindingac debeso, ifi
negemma kpesimiec, “Nga ngicngac neac wegena kecdae,
imoc merac yombong?”

30 Kpesimiu Yesungo meremmiec,

“Ngic mongngo Yerusarennac Yeriko taonnu kemeudeac
kemma godzungic yeneac mariu heiec. Heiu yeneng
wambaya hesima kpegec homebeso anu ukugec feu woragec.

31 Femanu womong gareng mongngo imohacsing kemema
ngic feec, ye hemma kpegegenggema nobocsing kenec.
32 Kenu womong gareng yeneac memefic ngic mongngo
ifingoc imohai kemeec. Kemema ngic imoc henu feu ye
ifingoc kpegegenggema nobocsing kenec.
33 Anu samariangic mongngo sing imocngoc modacma ke-
mema ngic feec, ye hemma yeac ubea manganeec.
34 Manganeu yearu kemma kerec doku nga waing dokuya
kubehau kpakema kubeha biranggemiec. Biranggema yen-
gena donggi witiau faima kiangamau mekemma henggareng
ammiec.
35 Amma wereckengau siriwa dzo yohockang kiangamaac
gareng mima yofi edeec, ‘Ge ngic yomoc henggareng am-
mima kecbesena. Ni monggoc dzigeneba dzo imocngo mi
heiude isoc, imohaingoc imocac turunga gembade.’ ”
36 Ifi dema Yesungo dedeseriyoac negen negengngic yofi
kpesimiec, “Ge dafi negennec? Ngic ye godzungic yeneac
mariu manganeec. Nga ngic harebec yenearunac ngic
merang yeac ogo amma wegena kefec?”
37 Ifi kpesimiu yeng meremmiec, “Yeac ubamangang
negemma meficgeec, yeng.” Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge
geanggaoc kemma ye anec, ifi isoc angkecbesena.”
38 Yesu nga medacfora yeni kengkecma guruama monnu
kensikegec. Kensikema ngac mong kpara Mata, yeng Yesu
ameau enudeac heitaiec.
39 Heitaiu Mataac munea kpara Maria, yeng Kebuac haniu
matacma yoara negenec.
40 Negemmanu Matango ine dzandzung namma yenigoc
mi tacma ha namma Yesu edeec, “Kebu, ge neac negengyohoc
mi annec. Ni tembucna ngenenggareng ua mebadeac mu-
nana wanudac, ye edena meficnuu.”
41 Ifi deu Kebungo yofi meremmiec, “Mata Mata, ge wiac
homacac negengyohoc amma ebic mekecnec.
42 Amma wiac mocgusac imoc megec ngereeude. Maria
ye wiac gombunga isinggema mekecde, imoc mongngo
yearunac naric mi meickeude.”

11

1 Yesungo naso monnu kemma botuha monnu numuu
wisickeu medacfora yenearunac mongngo deec, “Kebu,
Yohane ye medacfora numugecdeac sing kpouyemmeec, ge
ifingoc ifia goa kpounemmena.”
2 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngeni yofi dema numubisia,
‘Manggac, geac kpac kpetiac febeso. Anu eucererengga imoc-
ngo hanemmebeso.
3 Ge wenacsoc yaka socnina nemmebesena.

4 Kopocsicnina wanemmena. Neni ifingoc ngic yeneac
kopocsicnginaac turung kpoukpouac wayemmekecdimbe.
Faitobannu mi fainunubesena.' "
5 Ifi dema yofi edeyunuec, "Ngenearunac mongngo tofoc-
nac dzongiau ogea monggac amau kemma debac, 'Ogona, ge
ic sogong harebec meficnuna turunga ngade gembade.
6 Ogona mongngo sing hereaunac hama tofocnac amanau
hau yakana kpac anu noc gumebadeac obohoduae.'
7 Ifi deu ogea ama manau tacma debac, 'Ge ebic mi nenna.
Nagunina bic meserima nambaracfocnagoc gaufedimbeac
naric mi yacma megembade.'
8 Ni edengunuba, ye ogeaac amma ic sogong mi mibac dede
yeng ngombonggema engngoc kpesimibac, imocac amma ye
sifu yacma ic sogong miude.
9-10 Ngic mong ye numukecde, yeng wiac imoc meude nga
hofockecdengo wiac imoc meficgeude amma naguu heiande,
yeac nagu witimigecde. Imocac ngeni numugec turunga ifi
ngemmeude nga ngeni hofocma foraya meficgegecde amma
naguu heigec nagu witingemmegecde.
11 Ngeneac botucfu manggac monggac medahango kon-
dungyanggac kpesimiu yeng boidzoc mangana naric mi mi-
ude.
12 Nga ye kokorec gbomeaac kpesimiu weme weme naric
mi miude.
13 Ngic ngeni mangana angandaengo sifu nambaracfoc-
ngina ubangerecac wiac gombunga yemmegecdeac negen-
tegecdae. Imocac yofi negenggec, kurumeng Mangnginango
fakangina gombunga imoc homac feraheu ngicngac Tiri
Asuya yemmeudeac kpesimidae, yeni Tiri Asuya naric yem-
meude."
14 Naso monnu Yesungo hadehade mong yoara kpac, imoc
ngicfunac kporarec. Kporaru hadehadengo ngicfunac erema
kenu ngic yoara kpac kefec, yeng yoac deu ngicngac yeneng
kerectegec anggec.
15 Nga ngicngac goa yeni ine yofi degec, "Ye hadehade nga
yafing yeneac ngictaungina Bedzeburu yeac kucfu ngicngac
yenearunac kporacande."
16 Anu goa yeneng ine Yesu kuha isinggegecdeac negemma
kurumennunac faka kuhagoc mong meudeac edegec.
17 Edegec Yesungo negen negengngina bic negemma yofi
edeyunuec, "Bangec monggac ngic yeneng ngaba angemema
tohogecdeu bangec imoc kisi fingeru ama mongngo ama
monggac witiau makpema kpac anude.
18 Nga Satangngo tohoma yengenaocngoc kporacemeudeu
ye nga arengfora naric mi serima nanggecde, kpac. Nga

ngeni neac ine deandae, ‘Ye Bedzeburungo ammiu yeac
kucfu hadehade nga yafing kporacyunuande, imoc obohode.’
19 Neng Bedzeburuac kucfu hadehade nga yafing kpora-
cyunubai dede ngeneac medacfocngina yeni ifingoc yeac
kucfu hadehade nga yafing kporacyunubau. Ifi anu ngeneac
medacfocnginango yoacngina isinggema desigecde.
20 Nga Anutungo gbonga faiu ni imocngo hadehade nga
yafing kporacyunuduaeu Anutuac eucererengngo ngenearu
bic hadac kecde, ngeni imoc negenggec.” *(Makekeng 8:16-19)*
21 “Ngic kuhagoc mongngo dzikacac iwaiya mema ameaac
gareng kecmanu finaha gombunga feude.
22 Nga ngic mong kuha monggoc, yeng yearu hama
yegoc ewema firang anudeu yeng ngic yeac dzikacac iwaia
wangecmidarude. Wangeru ama minginango dzikac wiac,
imocac kucfu seria kefec, imoc kpac anu ngic kuha monggoc-
ngo yeac finaha hamangec mema hendzicma ngicngac goa
yemmeude.
23 Ifi anu mong ye neac ogona mi ande, ye ubeango wanude.
Nga mong ye nigoc mekpedzuc ua mi meude, yeng neac wiac
sinsararang kpeudeac ua meude.”
24 “Asu seuhagoc yeng ngicfunac erema bangec dokuya
kpac, ihai kemma tacnegenudeac tatac hofocma yerecgema
kecande. Kecma tatac mong mi meficgeudeu yengenaocngoc
yofi deude, ‘Amana warac tacma wayai, imohai monggoc
dzigenema kembadeac negenduae.’
25 Ifi dema kemma ama imoc wangge memengere angana
henude.
26 Hemma monggoc kemma arengfora 7 wangecyunuu
hagecde. Arengfora imoc yeneng ye ferahema mangana
yombong andae, yeni meyunuma kemma ama imohai
enarangina anu tacgecde. Tacgec ngic ye warac mangana
kefec, imoc ferahema imocac mangana yombong kefude.”
27 Yesungo yoac ifi demanu ngac mongngo habu yeneac bo-
tucfunac kpacma deec, “Ngac meguma namuu garengguec,
ye kenehagoc.”
28 Kparu Yesungo imoc wama yofi deec, “Ngicngac Anutuac
yoac negemma hoanggeandae, yeni kenecnginagoc.”
29 Ngicngac habu yeni engngoc hamangoc fegec Yesungo
yoac torokpema yofi deec, “Naso yomocac ngicngac ngeni
areng mangana yombong. Ngeni kucna isinggegecdeac faka
kuhagoc fingecngemmeudeac derecgeandae. Nga ngeni faka
kuhagoc mong mi ngemmengemmea, Yonaaru kucfaka fin-
gerec, ifiasac henggecde.
30 Niniwe taonggac ngicngac yeneng negensinggegecdeac
Kebungo Yonaaru faka kuhagoc meec. Nga siriha imocn-

goc Ngicac Medac yengenaoc ngicngac yomocngo negens-
inggegecdeac fakaya kuhagoc meude.
31 Seba bangecac ngactau ye Saromoac negen negentegec
meudeac bangec tegiau sautfunac haec. Imocac amma yeng
ising ising nasou ngicngac yomoc yenigoc yacma nammagec
fakangina isinggema yeneac mangana deyemmeude. Anu
negenggec, yomocngo* Saromoac negen negeng ferahade. *(1
Ngictau 10:1-13)*
32 Niniwe taonggac ngic yeni Yonaac dedekperagiyoac
negemma ubamereng anggecac amma yeneng ising ising
nasou ngicngac yomoc yenigoc yacma nammagec yeneac
fakangina isinggema yeneac mangana deyemmegecde. Ne-
genggec, yomocngo† Yonaac faka ferahade.
33 Mongngo kifa kpedzereckema sufu sufuu me pake
bageau naric mi faiude, ye kifa imoc tatahau faiu tacma
kperagiu ngicngac yeni erema kperagia henggecde.
34 Kicga imoc sebigaac kifa amma kicga gombunga fema se-
biga sasawa mekperagidarude. Nga ge kickerec me kicman-
gang mekecma kicgango manganeudeu ine sebiga sasawa
kundung kpeude.
35 Imocac amma ge kperagia fegende, imoc kundung kpe-
bacac amma garengemema kecbesena.
36 Ge sebiga sasawango kundunga kpac kperagigoc feudeu
sebiga kperagiango sokoma feude. Imoc kifa mong kperagi-
toayagoc mekperagiguande, ifi isoc."
37 Anu Yesungo yoac demanungoc farisaio mongngo yegoc
yaka neudeac heitaiu yeac amau emma taroc.
38 Matacma maria mi dzuacma yaka eng neudeac anu
farisaiongo imoc hemma kpidohou
39 Kebungo ine yofi edeec, "Farisaio ngeni teratasengina
ngadeasac dzuacandae nga ngeni ubaherengina manau ine
kickerec amma wiac manganango wake wakea fede.
40 Ngeni negen negengtegecngina kpac. Kebungo ngadeau
wiac meec, yeng manaac ifingoc meec.
41 Ngeni imocac amma ngicngac makpekpea wiac heregoc
yemmebisia. Ifi anggec wiacngina sasawa dzuac dzuara
anude.
42 Farisaio, ngeni romboc nga gime amma mondzangngina
sasawa imocac kpete mema 10 imohacnac mocgu hendzicma
Anutu miandae. Nga faka dindingac nga heregoc Anutuac
songo negembesonga, imoc ine ihoc bahoc amma waandae,
imocac ngeni sowecnginagoc. Ngeni faka gombunga imoc
modacbisia amma tosea mi wabisia.

---

* **11:31:** Yesungo yengenaac imoc deec. † **11:32:** Yesungo yengenaac negemma "yomocngo" deec.

43 Farisaio, ngeni kpekpeturang amau tatac warac warac
imohai tacgecdeac angemmeande nga ngicngac yeneng
kpedzaroc sobennu eweheihei faka angemmegecdeac songo
negengandae, imocac ngeni sowecnginagoc.
44 Kicsere esea mong wiaha kpac ngic yeneng mi negemma
eng witiau kengha andae, ngeni kicsere ifia isoc kecdae,
imocac ngeni sowecnginagoc."
45 Ifi deu dedeseriyoacac negen negengngic yenearunac
mongngo edeec, "Kpoukpou, ge ifi dema neni ifingoc deng-
gbarinnununec."
46 Ifi deu Yesungo yofi merenec, "Dedeseriyoacac negen
negengngic, ngeni ifingoc sowecnginagoc. Ngeni ngic yeneac
ngadenginau finac ngicngo memeacsoc kpac, imoc faiandae
nga ngenang ine ngicngac ebicngina efea anude, imoc mefi-
cyunugecdeac gbongngina mong mi sinegecde.
47 Bangecfocnginango profete esea yunuhomegec home-
gecmoc yeneac kicsereu simengngina miacandae, imocac
ngeni sowecnginagoc.
48 Yeneng profete yunuhomegec nga ngeneng kicserengina
simenggoc miackeandae, ngeni ifi amma yofi dekperagidae,
'Neni fakaninau uba mocgu kecdimbe.'
49 Ngeneac amma Anutuac negen negentegecngo bicngoc
yofi deec, 'Ni profete nga aposoro yenearu sueyunuba yeneng
goa yunuhomegecde nga goa yunukporac ayemmegecde.'
50 Imocac amma bangec hanac hanaheaunacngoc
erekecma profete yunuhomegec sacngina maec, imocac
turunga yagucac ngicngac kecdae, ngenearunacngo
kpoudacgecde.
51 Turung imoc Abeac sacfunac hanahema erekecma
Dzekariaac sacfu erede. Yeni Dzekaria arata nga kpetiac
ama botucngirau kpehomegec. Oc, ngicngac areng yomoc
ngeneng turunga imoc kpoudacbisia, imoc edengunuduae.
52 Dedeseriyoacac negen negengngic, ngeni Anutu negem-
migecdeac ki, imoc ngicngac yenearunac meickegec. Amma
ngenang imohai mi emma ngicngac yeneng embesonga am-
magec ine kpae bic faiandae, imocac ngeni sowecnginagoc."
53 Anu Yesungo wama ngadeau kemeu mitiac negen ne-
gengngic nga farisaio, yeneng yeac negemmangang amma
kpesi kpesi hania hania kpesimigec.
54 Yeni, "Yoac goa segeu meni." dema yeac gareng mema
kecgec.

12

1 Ngicngac homac yombong, teng tauseng nga noc ifiac-
soc yeni kpezucnema nanggecac yenaocngoc timbimbinge-

megec. Nga Yesungo medacfora, yeneac negemma yofi deec,
“Ngeni farisaio yeneac ikoc fakangina imocac henghomema
kecbisia, imoc yis isoc ic sogonnu sokoude.
2 Wiac mong sangoyagoc fede, imoc kecma nonongkac
fingectegerude nga sufu sufuya fede, imoc negendacgecde.
3 Imocac ngeni kundunnu yoac sasawa deandae, imoc
kperagiau negenggecde nga ama mana kapiau kedzacnginau
sangic sangic deandae, yeni imoc ama witiau namma dekper-
agigecde.
4 Nga tosofocna, ngic goa yeni sebingina kpehomegecdeac
kuc mekecma monggoc memanganengunugecdeac kuc ho-
focandae, ngeni yeneac mi kengecngunubeso, imoc eden-
gunuduae.
5 Ngeni ine Kebu monggacsac damungunubeso. Yeng
ngunuhomema gerechofeu ukungunuu kemegecdeac
uayoac nga kuc mekecde. O, yofi deduae, ngeni yeac ine
damungunubeso.
6 Ngicngac yeni nengbisic 5 faigec peni yohockang sac-
sacngo bummeandae nga Anutungo neng imoc yenearunac
mong naric mi nigeckpeude.
7 Amma ngeneac orucdzongina kpete, imoc ifingoc oso oso-
dara. Nga ngeneng sawaac nengarengtoa yeni feracyunudae,
imocac ngeni mi kengecngunubeso.
8 Ngic mong ye ngic yeneac kicfu Ngicac Medac yeac de-
ande, ‘Ni yeac areng anduae.’ ifi deu Ngicac Medacngo yeac
ifingoc Anutuac angerofora yeneac kicfu yofi deude, ‘Ye neac
ngic.’
9 Nga ngic mong ye ngic yeneac kicfu ine ni busicnuude,
neng ye ifingoc Anutuac angerofora yeneac kicfu busic kpe-
bade.
10 Ngic mong ye Ngicac Medac emmiude, yeac kopocsic
wamigecde nga mongngo Tiri Asu denggbaringgema emmi-
ude, imocac kopocsic wawaya ine mi fede.
11 Ngic yeneng mengunuma kpekpeturang amau nga
yoacgarenggac enara nga ngickuneng, yeneac kicfu
faingunugecde, ngeni naso imohai negengyohoc amma
yofi mi debisia, ‘Neni turunga dafi merennide nga noc yoac
denide?’
12 Naso imohaingoc Tiri Asungo yoac enacnginau faiu
ngeni imoc debisia.”
13 Anu ngicngac habu yeneac botucfunac ngic mongngo
Yesuac deec, “Kpoukpou, dacna ye mannaac maridzoming
tembuha mekecde, imocac geng dena noboha ni mederema
nenu.”
14 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Ngic, ngereac iwai
mederema gareng ambadeac mongngo mi fainuec.”

15 Ifi dema torokpema yeneac yofi deec, “Ngeni dzofin-
actoaac kichodung ambauac garengngina mebisia. Ngic
monggac dzofinactoa, imocngo yengena kekehaac siriha mi
heficgeude.”
16 Ifi dema yoac mong heima yofi edeyunuec, “Ngic dzofin-
actoagoc mongngo uayau semeng fora homac anu
17 semenga dahai faiudeac negengemema
18 yofi ambade negenec, ‘Ni semengama dafiguc mekec-
duae, yeni hembarackema monggoc meyadiyunuma mema
semeng nga wiacna gombunga sasawa kpedzucnema ihai
kpeturanggebade.
19 Kpeturanggeba wisickeu neanna ubaonganaac yofi de-
bade, ni kifa homacacsoc wiac gombunga bic kpedzucne-
dua, imocngo kekecna meefaiu menec amma sogac sogaigoc
kecbade.’
20 Ifi deu Anutungo yeac yofi deec, ‘Kapangic, tofoc-
nac yomohaingoc kekecga wangecgugecde. Nga wiacga
mekpedzuc amma wanade, imoc goa yeneng megecde.’ ”
21 Nga Yesungo monggoc torokpeec, “Ngic mong ye yen-
genaac amma bangecac dzofinactoa mekpedzuc amma Anu-
tuac kicfu ine dzofinaha kpac kecde, yeac kekeha imocacsoc
anude.”
22 Imocac amma Yesungo medacfora yofi edeyunuec, “Neni
noc yaka nenide nga sebininau noc wamba heima kecni.
Ngeni imocac kekecnginaac defagung mi ambisia.
23 Kekecngo yaka ferahaude nga sebingo ngakpikporuc
ferahaude.
24 Ngeni wondong yenenggec. Yeni heikpenec nga neto-
hong mong mi negenggec Anutungo sifu eng semeng yem-
mekecde. Nga Anutuac kicfu ngeneng neng yeneac engena
andae.
25 Ngenearunac mongngo dewaidzoc amma kefu imocngo
kekecnasoya kapianec monggoc naric mi mehereeude.
26 Ngeni wiac kapia ifiaac obohoma tosea goaac ifingoc
negengyohoc mi ambisia.
27 Dzaring eng tohoandae, ngeni yenembisia. Yeni witic
mi yumuandae amma uatoa mi mema sifu yadiandae. Ng-
ictau Saromongo warac wamba kibia gombunga gombunga
heikefu kibikperagitoayango ine dzaring yeneac kibi kereng
kereng mi ferahaec.
28 Nga dzaring amasobennu eng tohoandae, yeni yagu-
cac fingecdae nga ngic yeni wereckenu herecgema gerecfu
ukuyunugecde. Nga Anutungo dzaringtehec ifia wamba
heiyemmeudeu yeng ifingoc ngicngac negen negensingng-
ina kapia mekecdae, ngeni ngakpikporucngina torokpeu
torokpe imoc monggoc ngemmeude.

29 Imocac ngeni noc yaka nga doku dahacnac fima
negecdeac negengyohoc nga demadzac imoc wabisia.
30 Nga bangeha bangeha ngicngac yeneng imoc megecdeac
negen negengngina imohai faigec fekecde. Nga ngeni wiac
imocac obohoandae, Mangnginango imoc bic negende.
31 Ngeni yeac eucerereng meficgegecdeac ua mebisia nga
wiac imocnoc ifingoc torokpeu torokpe megecde."

32 "Habubisic, ngeni mi ebiribisia. Mangngina ye eucer-
erenga ngemmeudeac negenu ngereede.
33 Ngeni finacngina suegec ngicngac yeneng imoc
bummedacgec ngeni dzo imoc mema ngicngac makpekpea
kecdae, yeni ubangerecac wiac imoc yemmebisia.
Ngeni dzobirang mi barackeudeac meficgebisia. Nga
ngeni dzofinac kuha mi maude, imoc kurumennu
kpedzucnebisia. Ihai hamangecngic yeni mi hagecde nga
dzaukpadzadzangngo wiac mi memanganeude.
34 Imoc yofiac, ngeni dzofinacngina nofu faigec fede, imo-
haingoc ubasongongina ifingoc feude."

35 "Ngeni kporucngina seria kpema kifangina kpedzereck-
ema efaima kecbisia.
36 Ngic kuneng ye memeturang amaunac hama naguu heiu
ua ngihango yeac tomai kecma nagu bic witimiude, ngeni ifi
isoc tomai kecbisia.
37 Nga mingingngnginango hama uamedacfora yeni gaugbori
kecgec meficyunuude, yeni kenecngnginagoc. Foracngoc, ye
yengenaoc yeneac kingang kpeudeac kporuha mewegenema
'Ngeni tacmagec.' deu tacgec yaka meha yemmeu negecde,
imoc edengunuduae.
38 Ye tofocnac dzongiau me ama werec wereckenggac gaug-
bori kecmagec hama yenenudeu uamedac imoc yeni kenec-
ngnginagoc.
39 Hamangecngic ye ama hetackema engande. Nga ama
mingina mong ye hamangecngic noc nasou haude negendeu
ye hamangecngic kpae heimiude.
40 Nga ngeni Ngicac Medacac aua mi negemmagec ye
haude, imocac amma ngeni ifingoc efaima kecbisia."

41 Anu Petorongo deec, "Kebu, ge yoac heima dedammoc,
imoc neneac me ngicngac sasawa yeneac denec?"
42 Ifi deu Kebungo yofi merenec, "Amagareng gombunga
mong negen negentegehagoc minginaac yoac dede moda-
cande, minginango amagareng ifia uayoac miu ye uamedac-
fora yeneac enarangina amma yaka nasou hendzicma deecfu
negecdeac yemmekefude.
43 Yemmekefu minginango dzigene hama henu uamedac-
ngo ua imoc medarudeu uamedac ye kenehagoc.

44 Foracngoc, minginango wiara sasawa garenggeudeac
demiude, imoc fora yombong.
45 Anu wanacngic mong ye yengenaocngoc ine yofi negen-
siudeu, ‘Minginnango bic mi haude.’ Ifi dema ua ngicngac
goa yunuma minginaac wiac nedacma doku seria nema ubea
sufuude.
46 Ifi anudeu wanacngic ye tomai mi kecma minginaac
uamemenaso nga auaya mi negemmanu minginango haude.
Hama uamedac imoc herecge meickeu kemema negen ne-
gensingngina kpac, yenigoc kefude.
47 Nga wanacngic mong ye minginaac yoac negemma mi
efaima kecde, yeng dzikac ebiria kiude.
48 Nga wanacngic mong ye minginaac uayoac nga songo
mi negemma dzikacac arennu faka goa angande, ye dzikac
efeanecsac kiude. Ngicngac yeneng ngic mong wiac ebiria
migec mekecde, yearu wiac ebiriangoc fingecmiudeac ne-
genggecde. Nga yeni ngic mong wiac homac garenggeudeac
uayoac migec mekecde, yeng wiac monggoc negen ne-
gengtegecgoc garenggeu imoc mi memanganeudeac ne-
genggecde.
49 Ni bangecfu gerec habuya habuya fiba dzeudeac mayai.
Amma gerec imoc bic dzebacfu ubana ngereebac.
50 Amma ni dokunadzic siriha mong nadzicbesare. Ni imoc
negemma herenango ebiriu kecma uana imoc hafoangoc
wisickeu herena ngereeude.
51 Ni bangecfu ruae meficgebadeac mayai, ngeni imoc mi
negembisia, imoc kpac. Ni ine tohoemegecdeac mayai, imoc
edengunuduae.
52 Nga yofinenggac nga namma enude, imohai ngicngac
5 ama mana monnu kecdae, yeni tohoma kecgecde. Hare-
bec yeneng yohockang yerigoc nga yohockang yeri harebec
yenigoc ngaba ngaba angemegecde.
53 Yeni tohoma manggacngo medac yegoc ngaba anude nga
medac yeng mamagoc ngaba anecde. Nenggac ye naroan-
gagoc ngaba anude nga naroangngo nonggeagoc ngaba ange-
meecde. Nga erangi yeri tohoemema ngaba angemeecde.”
54 Anu Yesungo ngicngac yeneac yofi deec, “Ngeni wenac
keme kemeau hoeng mong hemma yofi bic deandae, ‘Kia
kuneng kpeude.’ ifi degec kia kpeude.
55 Nga sautfunac firang kpeu negemma yofi deandae,
‘Bangec gerea anude.’ degec ifi angkecde.
56 Ikocngic, ngeni bangecfu nga sawau wiac fingecande,
imoc hemma naric isinggegecde. Nga naso yofinenggac
kecdimbe, imocac faka hemma isinggebau dede imocngo
naric ambac.

57 Amma ngeni faka damocngo dindingac ande, imoc nge-
naoc isinggebau dede imoc naric ambac.
58 Anu ngabaga mongngo yoacfu faiguudeac meguu
ngerahafoc sinnu kengkecdape, ge imohai yoacngira
dengereecdeac uatoa mebesena. Ifi mi annadeu ye
desi desingic yearu faiguude. Nga desi desingicngo
keracnatanggaru faiguu keracnatangngo witicamau
faiguude.
59 Faiguu ge ihai takecma ngabagaac turung hafoangoc
nga dzo wisic wisickea yombong kpoumaguc witicamaunac
manade, imoc edeguduae."

13

1 Naso imohaingoc ngic goa yeneng Yesu siduc yofi am-
migec, "Gariraiangic goa yeni sesenginaac yang Anutuac
hosuc heimagec Piratongo deu ngicfora yeneng kemma
yunuhomema sacngina imoc sesenginaac yang sawagoc
meturanggegec."
2 Ifi degec Yesungo yofi kpesiyemmeec, "Ngic homegec,
yeneac kopocsicngo gariraiangic sasawa yeneac kopocsic fer-
ahaecac ifi fingecyemmeec, ngeni imoc negensidae me?
3 Nga imoc kpac yombong. Ngeni ubangina mi
merenggecdeu ngeni sasawango yeni homegec, ifi isocngoc
homedacgecde, imoc edengunuduae.
4 Nga Siroang amaherecngo barackema ngicngac 18 witing-
inau mama yunuhomeec. Imocac ngeni dafi negensidae,
yeneac kopocsicngo Yerusarennu ngicngac sasawa kecdae,
yeneac ferahade me?
5 Imoc kpac yombong. Nga ngeni ine ubangina mi
merenggecdeu ngeni sasawango yeni homegec, ifi isocngoc
homedacgecde, imoc edengunuduae."

6 Anu Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec, "Ngic
mong ye fig ic mong waing uayau homeru nanec. Nanu ye
kemma fora hofocma
7 waing uaac gareng edeec, 'Ic yomocac fora hofocma
kecbare kifa harebec bic ande nga ye nocac eng namma
bangec kereha nedarude? Imocac ic imoc herecgema ukuna.'
8 Ifi deu waing uagarengngo deec, 'Kunenna, ge imoc wana
kifa yomohai ifingoc nammanu haniau usuma bangec goa
kerehagoc heikecbesare.
9 Ifi amba ngadeguc fora gombunga anude gedang. Nga
fora mi anudeu ge naric herecgema ukubesena.' "

10 Sabata naso monnu Yesungo kpekpeturang ama monnu
emma kpoukpou ua meec.

11 Meu ngac mong imohai tarec, ye hafeiac hadehade
mongngo ngadea mendanggeu ngadehokuc kefu kifaya 18
bic anu naric mi kpehengaibac.
12 Nga Yesungo ye hemma yearu haudeac kpacma edeec,
“Ngac negenna, ni hafeiga meickeba kpac ande.”
13 ifi dema maria witiau faimanu ngac ye ngadea bic kpe-
hengaima sorongaiu yacma namma Anutu dengereec.
14 Ifi anu kpekpeturang amaac gareng yeng ine Yesungo
sabatau mengec mengere ua meecac herebu negemma ng-
icngac edeyunuec, “Uameme 6 fede, imohai ua mebesonga.
Ifi anu ngeni naso imohai hagec mengerengunugecde nga
sabata nasou ine kpac.”
15 Ifi deu Kebungo meremmiec, “Ikocngic, ngeni sasawa
burumaka nga donggifocngina doku yemmegecdeac sabata
nasou yungecyunugec, yeni amanginaunac magec meyunu
kengandae, imocngo ngereede.
16 Nga ngac yomoc Abrahanggac naroannoc, ye ine Sa-
tangngo kifa 18 bic dzegeu kecmanu sabata nasou yungec
yungera anude, imoc negenggec ifingoc ngereede.”
17 Yesungo ngabafora turunga ifi merengyemmeu yeni
gameyunudarec. Nga ngicngac tosea yeni ine faka engena
sasawa meu henggec, imocac sogac sogai andacgec.
18 Imocac Yesungo yofi deec, “Ni noc wiacfusing yoac heiba
ngeni Anutuac eucererenggac siriha naric negentegecgecde?
19 Imoc mastet gbomea isoc, ngic mongngo mastet gbomea
mema uayau homeru yadima ic wegena anu sawau neng
yeneng hama fawau faec heigec.”
20 Ifi dema Yesungo monggoc deec, “Anutuac eucerereng,
imoc noc wiacfusing yoac heiba negenggecde,
21 Imoc yis isoc, ngac mongngo farawa 20 kiroacsoc meu
uuha yisgoc yerecgema meu hafoangoc yisagoc anude.”
22 Yesungo taong nga amabisicfu yerecgema ngicngac yen-
earu kpoukpou ua mema Yerusarennu kenudeac kenec.
23 Kemmanu ngicngac goa yeneng kpesimigec, “Kebu, ng-
icngac efeanec, yenengsac komoc kpegecde me?” ifi degec
Yesungo yofi merenec,
24 “Ngeni nagu kapiau enggecdeac ua seserigoc mekecbisia.
Ni edengunuba, ngicngac homac yeni Anutuac eucererennu
enggecdeac uatoa mema obohogecde.
25 Nga ama minginango yacma nagu heiu ngeni ngadeau
namma naguu heima degecde, ‘Kebu, nagu witinemmena
ereni.’ Ngeni ifi degec yeng merengngemmema yofi deude,
‘Ngeni dahacnac? Ni mi negengngunuduae.’
26 Ifi deu ngeneng degecde, ‘Neni gegoc nenedoku neing
nga geng neneac sinnu namma edekpou anemmenec.’

27 Ifi degec, yeng ine monggoc edengunuude, ‘Ngeni dahac-
nac? Ni mi negengngunuduae. Manganameme, ngeni neac
kicfunac meickegec.’

28 Ngeni Abrahang nga Isaka amma Yakobo nga profete sa-
sawa Anutuac eucererennu tacgec yenenggecde. Nga ngeni
ine ngadeau ukungunugec kemegecde. Ihai ngeni kiacma
enac kisaranggema kecgecde.
29 Nga ngicngac yeni wenac ere ereaunac nga keme ke-
meaunac amma nort amma sautnacngo hama Anutuac eu-
cererennu tacma neneyaka negecde.
30 Amma goa ngadea kecandae, yeni warac warac anggecde
nga warac warac kecandae, yeneng ngadea anggecde.”

31 Naso imohaingoc farisaio goa yeneng hama Yesuac
degec, “Herodengo gubeso andeac bangec yomoc wama
kenna.”
32 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ngeni kemma
katekasi imoc yofi edegec, ‘Negennec, ni yaguc nga werec-
kenu hadehade nga yafing kporacyunuma hafeigoc men-
gereyunuba uameme harebecfu uana wisickeude.
33 Ni yaguc nga wereckenu amma wereu kengkecbade.
Profete yeni bangec goau naric mi yunuhomebesonga, kpac.
Yeni Yerusarennusac yunuhomebesonga, faka ifi fede.’

34 Yerusareng Yerusareng, ge profete yunuhomeannec
nga ngic gearu sueyunuyunuya, yeni hocngo yenereannec.
Nga Kokorec nonggeango nambaracfora kpeganga bageau
foforacyunuande, ni ifi isoc naso homac nambaracfocga
kpedzucngunubadeac negembare ngeneng ine imocac songo
mi negenggec.
35 Negendae, amangina kisi nanude nga ngeni monggoc
mi nenggecde kecma yofi degecde, ‘Kebuac kpacfu ngic
hade, ye kenehagoc.’ ifi degecde, imohai ngeneng monggoc
nenggecde.” *(Mitiyegec 118:26)*

14

1 Yesungo sabata naso monnu farisaio yeneac enarameme
monggac amau yaka neudeac enu farisaio yeneng yeac
haifaka hennegeng amma tacgec.
2 Imohai ngic mong sebia yadi yadia, yeng hama Yesuac
kicfu nanu
3 Yesungo dedeseriyoacac negen negengngic nga farisaio
yofi kpesiyemmeec, “Sabatau ngic mengec mengereyunuac
sing mong fede me kpac?”
4 Ifi deu yeni turunga mong mi merenggec Yesungo ine ngic
imoc maringo mema mengerema sueu kenu

5 yofi edeyunuec, “Ngenearunac monggac medac me buru-
maka mongngo dokuteng monnu kemeu sabata naso anu ye
sifu bic kemma kpedziu ereude.”
6 Ifi deu yeneng yoac imocac turunga meremmigecdeac
obohogec.
7 Anu imohai ngic heitaiyunuyunuya goa yeneng tatac
warac warac isinggema ihai tacgec Yesungo yenensima yoac
heima yofi dema edeyunuec,
8 “Ngic mongngo memeturanggac yakau heitaiguude, imo-
hai ge yakaac tatac warac waracfu bic mi tacbesena. Ngic
heitaiyunuyunuya, yenearunac mongngo gedang geac en-
gena anu
9 ngic ye nga ge ngerahafoc heitainguruec, yeng hama yofi
edeguude, ‘Ge meickemana ngic yomocngo taru.’ Ifi deu
gameguu tatac wisic wisickeau yombong kemma tacnade.
10 Ngic mong heitaiguu ge ine kemma tatac wisic wisickeau
tacbesena. Ifi anna ngic heitaiguec, yeng hama gemma yofi
gedang deude, ‘Tosona, ge tatac warac waracfu ekemma
tacna.’ Ifi deu ngicngac bic tacdae, yeneac kicfu eweheihei
anggenude.
11 Ngic mong ye yengena sebi meengande, ye memagecde
nga mong ye sebia memaemeande, ye meenggecde.”
12 Nga Yesungo ngic heitaiec, yeac ifingoc yoac mong
yofi deec, “Ge wenacfu me marai yakaneneac areng goa
heitaiyununade, imohai ogofocga me dacmunac me areng-
focga me dzofinacnginagoc geac wegenacfu kecdae, yeni
mi heitaiyunubesena. Yeneng turunga gedang monggoc
kpougenggec sing imohai turungga bic menade, imoc mi
ngereede.
13 Ge heitaiyununadeac yaka mengerenade, naso imohai
ine ngic makpekpea nga sebimangang nga hanimangang
amma kicpisic heitaiyunubesena.
14 Ge ifi amma kenecgagoc annade. Imoc yofiac, ngic
imoc yeni turunga kpougenggecdeacsoc mi anggecde. Nga
geng yaka imocac turunga imoc ngicngac dindingac gborima
yacgecde, naso imohai menade.”
15 Ifi deu yeni yaka netacma yoara negenggec yenearunac
ngic mongngo Yesu edeec, “Mong ye Anutuac eucererennu
emma yaka netarude, ye kenehagoc.”
16 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ngic mongngo nenesemeng
kuneng mengereudeac negemma ngicngac homac yeneac
yoac faima heitaiyunuec.
17 Heitaiyunuu yakaneneac naso hau ye wanacngiha sueu
yeng ngic heitaiyunuec, yeni edeyunuudeac kemma deec,
‘Hagec, wiac sasawa bic mengereding tacde.’

18 Ifi deu ngic sasawango degbedic amma ngic warac warac
yeng deec, ‘Ni bangec mong bummedua, imoc hembadeac
kembeso negenduae, imocac negenna mi manganebeso.’
19 Nga mongngo deec ‘Ni burumaka ngiwa 10 uaac amma
bummedua, imocac kemma uau tobangyunubeso negend-
uae, imocac negenna mi manganebeso.’
20 Ifi deu ogongira mongngo deec, ‘Ni ngac medua, imocac
amma naric mi habade.’
21 Nga wanacngic ye kemma yoac imoc sasawa mingina
edeu minginango herebu negemma wanacngic yofi edeec,
‘Ge taonggac sinnu nga singbisicfu bic kemma ngicngac
makpekpea nga sebimangang amma kicpisic nga hanimang-
gang, yeni hesicyununa hagec.’
22 Ifi deu wanacngicngo kemma deec, ifi isoc amma dzigen-
ema yofi edeec, ‘Kunenna, ge dedang, imoc bic andacdua nga
ama manau ine tatac fedengoc.’
23 Ifi deu minginango deec, ‘Ge singtoa nga singbisic
fedacde, imohai kemma ngicngac yenemma hagecdeac ser-
ima dema hesicyunuma hana yeni amana mana yomoc
mewakebisia.
24 Ngic heitaiyunuyunuya, yenearunac mongngo yakana
ohoai, imoc naric mi nehembesande, imoc edengunuduae.’ ”
25 Yesungo kenu ngicngac habutoango ye modacma
kenggec dzigenema yenemma deec,
26 “Ngic mong ye hama modacnubeso negenside, ye yen-
gena nonggomama nga eneng nambaracfora amma dac-
munac nga yengena kekeha ifingoc mi ngadeheudeu ua
medacna naric mi anude.
27 Nga mong ye yengena mariponga mi tofohoma modac-
nuudeu ye medacna naric mi anude.
28 Ngenearunac ngic mongngo kicfifiac amaherec
mebesonga negende, ye ama naric medarude me kpac,
imocac waicke tacma hanahema iwaiac buma osoareng
andarudeu ngereeude.
29 Nga ye hanahema ifi mi amma eng simenga yerecgema
faima ama tosea mi medzickebac dede ngicngac yeneng imoc
hemma deendema ammima
30 yofi degecde, ‘Ngic yomoc ye ama mebesonga amma
kuha mong mi feecac ama ua mi mesiec.’
31 Anu ngictau mongngo ngicfora 10 tauseng eng
meyunuma kemma ngictau mong ye ngicfora 20 tauseng,
yenigoc ewegecde, imoc mi ngereeude. Ye matacma yofi
isinggemaguc anude, neac ngicfocna 10 tauseng yeneng
ngabafocna hagecde naric yunugecde me kpac.
32 Imoc naric mi anudeu yeni hereaungoc kecmagec yeng
gubekisang ngic ruae dafi fingerudeac sueu kenude.

33 Imocac ngenearunac mongngo yengena wiac sasawa mi
ngadehedarudeu ua medacna naric mi anude.
34 Kondung imoc wiac gombunga. Nga kondungngo ki-
acma songea kpac anudeu ine ye songea monggoc naric mi
meficgeude.
35 Kondung ifiango yaka sereau ukuni memefic mi anude
nga bangec kereha semeng uau faiandae, imocgoc kpetu-
ranggenideac siric ifingoc mi ande. Imoc eng ukuandae.
Kedzahagoc yeng yoac yomoc negembeso.”

15

1 Takesimeme ngic nga manganameme sasawa yeneng
Yesuac yoac negembesonga yeac hoannu kendacgec.
2 Nga farisaio nga mitiac negen negengngic yeneng ne-
genggec imoc naric mi anu nasosoc yofi dekecgec, “Ngic
yomoc ye manganameme hoangyunuma yenigoc yaka ne-
ande.”
3 Ifi degec Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec,
4 “Ngenearunac ngic mong ye ramafora 100 femide. Ifi
femiu yenearunac rama mong sufuudeu minginango dafi
anude? Ye rama 99 wayunuu bangec kisiu nanggec kemma
mocgu imoc hofockecma meficgeude.
5 Meficgema ubangerec negemma fuayau faima tofohoma
mekenude.
6 Mekemma ameau kensikema ngic ogofora nga tosofora
wegenac kecdae, yeni kpacyunuma yofi edeyunuude, ‘Ngeni
hagec nenahafoc sogaini. Ni ramana sufuec, imoc meficge-
dua.’
7 Ifi isoc ngic kopocsihagoc mocgungosac ubamereng anu
sogac sogai siriha imocngoc kurumennu fingerude, imoc
edengunuduae. Nga ngicngac 99 yeni ubamerenggac sing mi
obohoma kpetiac bic kecdae, yeneac amma sogac sogai ifia
mi fingerude.
8 Me ngac mong ye siriwa dzoya 10 mekecma mong ukuu
sufuudeu ye dafi anude? Ye kifaya kpedzereckema ama
wanggema serima hofockengkecma meficgeude.
9 Meficgema ngac ogofora nga tosofora wegenac kecdae,
yeni kpacyunuma yofi edeyunuude, ‘Ngeni hagec nenahafoc
sogaini. Ni dzona ukuba sufuec, imoc meficgedua.’
10 Nga ngic kopocsihagoc mongngo ubea merenu Anutuac
angero yeni yenahafoc ifingoc sogaigecde, imoc edengunud-
uae.”
11 Yesungo torokpema deec, “Ngic mong ye medahora
yohockang kefoc.
12 Nga medaha kapiango mama edeec, ‘Manggac, ge
dzofinac goa hendzicma neac nobohana nenna neannaoc

mekecbade.’ Ifi deu mangngirango iwaiya hendzicma meda-
hora yemerec.
13 Yemeru naso mi hereemanu medaha kapia ye dzofinaha
kpedzucnedacma mema bangec hereau kenec. Kemma imo-
hai bangecac sicsauckekecfu dzofinactoaya mekefec, imoc
ukudarec.
14 Ukudaru kpac ammanu bangec imohai boditoa fingeru
ye yaka nga wiac sasawaac obohoec.
15 Obohoma bangec imocac mingina mong yearu kemma
ogo ammiu yeng bereha garenggeudeac berecodau sueu
kenec.
16 Kenu berec yeneng yaka sebera negec, imoc neudeac
ammiec nga mongngo ine yaka mong mi gumegec.
17 Ifi anu ye yengenaoc kekeha hentegecma deec, ‘Mannaac
uamedacfora yaka negebec angandae. Nga neng ine yei
yakaac homema homebeso anduae.
18 Imocac ni yacma mannaaru kembadeac negenduae.
Kemma yofi edebade, “Manggac, ni kurumeng arenggac nga
geac kicfu momoc kopocsic meficgeai,
19 imocac monggoc medacga kpacnugecde, imoc mi
ngereeude. Ge sifu menuna yagurangicfocga yenearunac
mong isoc amma kecbesare.” ’ ifi negemma kenec.
20 Amma medac ye hereaungoc kemmanu mamango bic
hemma yeac ubea manganeu yearu nedzima kemma tofo-
homa titikokoc ammiu
21 medacngo deec, ‘Manggac, ni kurumeng arenggac nga
geac kicfu momoc kopocsic meficgeai, imocac medacga
monggoc kpacnugecde, imoc mi ngereeude.’
22 Nga manggacngo ine wanacngicfora yofi bic edeyunuec,
‘Ngeni bicbic kemma ngakpiherec gombunga yombong
mehama heimigec kemeu gbonggac ring heimima hanitabe
haniau heimigec kemeu.
23 Ngeni kemma burumakamedaha gbofoma, imoc
mehagec kpema nenahafoc nesogai anni.
24 Medacna yomoc ye bic homeec, ifi negening ammanu
ye kekec monggoc meficgedac. Ye sufuecfunac monggoc
meficgeding.’ Ifi deu yeni nesogaitoa anggec.
25 Ifi ammagec medaha kunengngo semeng uau kecma
ihacnac ama mewegenema hama ine musi nga yegec fede
fedeac udumeng negemma
26 uamedac mong kparu hau kpesimiec, ‘Noc faka fin-
gecde?’
27 Ifi deu uamedacngo turunga yofi merenec, ‘Munagango
kpesipiriha kpac gombunga amau monggoc dzigenedacac
amma manggango deu burumakamedaha gbofoma kped-
ing.’

28 Ifi deu dara ye herebu meficgema ngadeau namma
amau enudeac mi ammiu mamango mama amau enudeac
demekiri ammiu
29 darango mama edeec, ‘Negenna, ni kifa dafiguc geac
wanac ua mema kecma yoacga mong mi kpeai. Ifi mekecba
ogofocna yenigoc noningmedaha mong nenideac mong mi
nennec, kpac.
30 Nga medacga imoc ye iwaiga singtoangacgoc kecma
ukuma hau geng ine yeac amma burumakamedaha busia
kuneng kpenec.’
31 Ifi deu mamango deec, ‘Medacna, ge nasosoc nigoc ke-
cannec nga neac wiac sasawa imoc geacnoc.
32 Nga nenang yaguc ubangerec negemma nesogai am-
bisina. Munaga yomoc ye bic homeec, ifi negening ammanu
ye kekec monggoc meficgedac. Ye sufuecfunac monggoc
meficgedinggac ifi anni.’ ”

16

1 Yesungo medacfora yoac yofi edeyunuec, “Ngic mong
dzofinacgoc yeng dzogareng ngic mong meec. Meu yeng
yegoc kecma yeac dzofinac garenggekefec. Garenggekefu
goa yeneng yeac yofi dema edegec, ‘Dzogarengga imoc ye
dzofinacga mi garenggema sicsauc faiande.’ Imocac amma
yeng dzogarenga kparu hau
2 edeec, ‘Geac fakaga mangana degec negengkecduae.
Dzogarenna monggoc naric mi kecnade. Ge imocac dzofi-
nacac nga uagaac siduc hafoangoc ohoma nenna.’
3 Ifi deu dzogareng yengenaocngoc yofi negenec, ‘Ngick-
unennango dzogareng ua nearunac meickeude. Nga ni ama
uamemeac osiduae amma kucna mi fede, derecgenecngic
ambadeac gamenude, imocac dafi ambade?’
4 ‘O, yaguc negenduae. Uaunac meicnugec kpac anu goa
yeneng amanginau heitainugecdeac faka mong ambade.’
5 Ifi negemma ngic sasawa kunengaac turung mekecgec,
yeni tembuc tembuc kpacyunuec. Kpacyunuu ngic warac
enec, ye kpesimiec, ‘Ge kunenna yearunac turungga dafiguc
annec?’
6 Ifi deu meremmiec, ‘Oriwa kereha kes 600.’ Ifi deu edeec,
‘Ge turungkibiga mema bic tacma kes 300sac ohona.’
7 Dema ngic mong kpesimiec, ‘Nga ge turung dafiguc an-
nec?’ Kpesiu meremmiec, ‘Wit toru 800, imocacsoc.’ Ifi deu
edeec, ‘Ge turungkibiga mema 640sac ohona.’
8 Anu dzogareng mangana ye negengising amma anecac
dzofinac minginango dengereec. Nocac bangectoa bangec
yomocac medacfora yeni kperagiaac medacfora ferahema
ebiriangoc meficemeandae.

9 Neng ine yofi edengunuduae, dzofinac yengenaocngoc
fakaya dindingac kpac, ngeni wiac imoc mema ogo gboria
meficgebisia. Ifi anggec dzofinacac naso kpac anude, imohai
ogofocnginango bangec feengkefude, ama imohai heitain-
gunugec enggecde.
10 Ngic mong ye yoac modacma wiac kapianec gom-
bunga garenggeande, ye ifingoc yoac modacma wiac kuneng
garenggema kefude. Nga mong ye yoac mi modacma ikoc
amma wiac kapianec gombunga mi garenggeande, ye ifingoc
yoac mi modacma ikoc amma wiac kuneng gombunga mi
garenggeude.
11 Nga ngeni yoac mi modacma bangecac dzofinac mangac
manganea gombunga mi garenggegecde isoc ngic mongngo
dzofinac fora garenggegecdeac maringinau naric mi faiude.
12 Nga ngeni yoac mi modacma ngic monggac dzofinac
gombunga mi garenggegec isoc, imohai wiac ngeneac desi
desia imoc ngemmegecdeac osiude.
13 Uamedac mocgungo ngic kuneng yohockang yereac
kingang naric mi kpeude. Ye monggac songo negemma
mong ngadeheude me monggaru kpeketahema mong
waude. Ngeni, Anutu nga dzofinac yereac kingang sofucngoc
kpegecdeacsoc mi ande.”
14 Yesungo yoac imoc deu farisaio yeni hiedzoac songo
kuneng feyemmeecac amma imoc negemma detenic am-
migec.
15 Ammigec Yesungo yofi edeyunuec, “Ngic yeneng dindin-
gac dengemmegecdeac ngeni imoc yeneac kicfu faka dindin-
gac angkecdae. Nga Anutungo ine wiac ubaherenginau fede,
imoc negendacde. Imoc yofiac, ngic yeneng wiac monggac
negenggec engena angkecde, imoc Anutungo henu faka man-
gana yombong ande.
16 Moseac dedeseriyoac nga profete yeneac yoac dekper-
agigec erema Yohane fingeru naso imoc wisickede. Nga imo-
hacnac erema ngicngac yeneng Anutuac eucerereng dekper-
agigecde. Dekperagigec ngicngac yeni serima ihai endae.
17 Bangec nga kurumeng meickeu kpac anude, imoc efea
nga Anutuac dedeseriyoac imohacnac dzikangabisic meic
meicke imoc ine naric mi fingerude.
18 Ngic mong ye enema wama ngac mong meude, ye sero-
faka anude nga mong ye ngac wawaya meude, yeng ifingoc
serofaka anude.”
19 Anu Yesungo monggoc deec, “Ngic mong kefec, ye dzein-
gakpia gombunga linengngo memea* amma ngakpia witiau

* **16:19:** Lineng imoc dzaring mong dzuama imoc ambi feranga isoc.

sacsac siriha gombunga heima wenacsoc nenesemengtoagoc
nga ondzonggboc amma songo witiau takefec.
20 Nga yeac amasinnu, oda ngadeau ine ngic mong
makpekpea kpara Radzaro kefec. Ye sebiau kubecngo wake
wakea nga ngic yeni ihai faigec fekefec.
21 Fema ngic dzofinacgoc yeac tebounac yaka tosea
maande, imoc neudeac ammikefec. Nga kasi yeneng ine
hama kubeha aberekecgec.
22 Kecma ngic makpekpeango homeu angero yeneng ye
mekemma Abrahanggac hoannu faigec kefu ngic dzofinac-
gocngo ifingoc homeu tonggogec.
23 Tonggogec ye homecamau kecma ihai kpendzeng
kuneng kpekefec. Ifi kpekecma kic fima henu Abrahangngo
hereau yombong tarec nga Radzaro henu yeac hoannu tarec.
24 Ifi hemma kpacma deec, ‘Abrahang manna, ni yei gerec
manau kpendzeng kuneng kpeduae, imocac amma ge ubaga
neac manganeu Radzaro suena kemma gbonga susiango
dokuu nemurucke hama nedzaranna menomaneu.’
25 Ifi deu Abrahangngo yofi deec, ‘Medacna, ge wiac mong
negensibesena. Ge bangecfu kecmana ngicngac yeneng iwai
gombunga gombunga genggec mekecna Radzaro ine man-
ganasac migec. Yaguc Radzaro yei menomanedae nga geng
ine kpendzeng kpekecnec.
26 Nga monggoc torokpema deduae, botucninau tufatoa
faifaia fede. Ifi anu mongngo yeihacnac ferecgema gearu
haude me ihacnacngo yei haha, imoc osiosia.’
27 Ifi deu dzofinacgocngo deec, ‘Ifi anu manggac
derecgegemba, ge Radzaro suena mannaac amau kenu.
28 Dacmunafocna 5 ihai kecdae, yeneng kpendzengbangec
yomohai habauac ye kemma gorongina kpema
edeyunubeso.’
29 Ifi deu Abrahangngo ine yofi deec, ‘Yeni Mose nga profete
yeneac yoac mekecma negengkecbisia.’
30 Ifi deu dzofinacgoc kefecngo deec, ‘Abrahang manna,
imoc kpac. Ngic mongngo homecfunac gborima kemma
edeyunuu ine ubamereng anggecde.’
31 Ifi deu Abrahangngo yofi deec, ‘Yeni Mose nga profete
yeneac yoac mi negemma wagecdeu ngic mongngo homec-
funac gborima deu ye ifingoc naric mi modacgecde.’ ”

17

1 Anu Yesungo medacfora yeneac yofi deec, “Ngicngac
faka mangana anggecdeac faitobang, imocngo bangecfu fin-
gerude. Nga ngic mongngo ngicngac ogofora faitobang ifia
ayemmeude, ye ine sowehagoc.

2 Ye nambarac kapia yenearunac mong mangana mi
kpoumiudeac ye yagucnoc dzamandzing ubeau ubahemima
kondunnu ukugec kemeu, imoc yearu ngereebac.
3 Ngeni ngenaocngoc garengemema kecbisia. Tosoga
mongngo kopocsic meficgeudeu ge goroyoac edena. Nga ye
ubea merenudeu kopocsiha wabesena.
4 Nga ye uameme mocguac manau atac 7ngoc ge meman-
ganeguu naso 7 ifingoc gearu dzigenema hama yofi deude,
'Kopocsic yomoc anaiac ubahodung negenduae.' Imoc
deudeu kopocsiha wakecbesena."
5 Anu aposoro yeneng Kebuac degec, "Ge negen negensin-
nina meyadinemmena."
6 Ifi degec Kebungo yofi merengyemmeec, "Negen negens-
ingngina kapia mastet gbomea isoc fengemmeudeu ngeni fig
ic yomoc ye yengenaoc godeagoc fukema kondunnu kemema
nanudeac edegec ye enacngina tofohoma naric kemema
nanude."
7 "Anu ngenearunac mongngo wanacngiha bangec
mendzic mendzic kefude me ramaburumaka garenggeke-
fude, yeng semeng uaunac hama amau ereu minginango
matacma yaka neudeac mi deude.
8 Ye ine yofi edeude, 'Ge ngakpikporucga mewegenema
yakana mengerema henggareng anemma tomai nanna.
Tomai nammana neba wisickeuguc ge yaka naric nenade.'
9 Minginango wanacngic uayoac ifi miu yeng yoara tofo-
homa ua medacdac, imocac ubangerecyoac mi edeude.
10 Ngeni ifingoc wiac anggecdeac dengecdengemmea, imoc
mesidacma yofi debisia, 'Neni wanacngic amma uaninasac
meding.' "
11 Yesungo ifi dema Yerusarennu kenudeac sing modacma
Samaria nga Gariraia botucngirau kenec.
12 Kemma guruama monnu emmanu ngic 10 kukusering-
inagoc sinnu hamagec meficyunuec. Anu yeni hereaungoc
namma
13 kpacma degec, "Yesu, kunennina, ge neneac ubaga man-
ganeu."
14 Ifi degec Yesungo yenemma edeyunuec, "Ngeni kemma
womong gareng fingecyemmema sebingina edzacyunugec."
(Sesememe 14:1-32) Ifi deu yeni sinnu kemmagecngoc sebing-
ina ngereec.
15 Ngereegec yenearunac mongngo sebia ngereeu hemma
dzigene hama seriangoc arohoma Anutu dengereec.
16 Dengerema Yesuac haniau kicmesuya hetutuckema
makpe fema yeac ubangerec yoac deec. Amma ngic imoc ye
Samariangic.

17 Ye ifi anu Yesungo kpesimiec, “Ni negemba ngic 10
yeneng ngerec ngeree meficgedau nga ngic 9 yeni damoc?
18 Ngic yomoc ye areng monnunacngo yeneac botucfunac
yengsac Anutu afeheudeac dzigenema hade nga goa yeni
ifingoc anggec naric ambac.”
19 Dema Yesungo yeac yofi deec, “Ge yacma kenna, negen
negensinggango mengeregudac.”
20 Farisaio goa yeni Anutuac eucerereng noc nasoac
haudeac Yesu kpesimigec yofi merengyemmeec, “Anutuac
eucerereng hau ngeni imoc kicngo naric mi henggecde.
21 Amma yofi naric mi degecde, ‘Ngeni henggec, ye yoc me
ngeni henggec, ye edimoc.’ Negenggec, Anutuac eucerereng
imoc ubaherenginau fede.”
22 Ifi dema medacfora yeneac yofi deec, “Kecma naso mong
hau ngeni Ngicac Medacac uameme mocgusac henggecdeac
angemmeude amma naric mi henggecde.
23 Nga ngicngac yeni ngeneac yofi degecde, ‘Ngeni henggec,
ye edi.’ me ‘Ngeni henggec, ye yei.’ Ifi degec ine mi moda-
cyunubisia nga ihai bic mi kembisia.
24 Imoc yofiac, sawau piratac heiu kperagiango nobocnac
ferecgema noboc kengande, Ngicac Medac ye ifi isocngoc
hahanasoyau fingectegerude.
25 Hanahema ine naso yomocac kisic yeneng ye ngade-
hegec kpendzeng homac kpeude.
26 Noaac nasou faka fingerec, Ngicac Medacac haha nasou
faka ifiangoc fingerude.
27 Ngicngac yeni nenedoku nema ngic ngacfu kenggec
nga manggac yeneng degec, ‘Ni naroanna ngic mibade.’ Ifi
angkecmagec Noango wageu enu doku yadima wiac sasawa
semedaru manganema kpac andarec.
28 Nga Rotiac nasou faka ifiangoc fingerec. Ngicngac yeni
nenedoku nema iwai bummema suema neneyaka mehome-
ckecma ama mekecgec.
29 Nga wenac mong ifi amma kecmagec Rotingo Sodong
waec, wenac imohaingoc Anutungo negenu kurumennunac
gerec nga sarafa hoc* imoc ine kia isocngo mama wiac sa-
sawa dzedaru kpac andarec.
30 Nga Ngicac Medac fingectegerudeac nasoyau faka ifia
isoc fingerude.
31 Naso imohai ngic me ngac mong ye ama witiau tarude
nga iwaiyango ama manau taru ye imoc meudeac ama
manau mi embeso. Nga mong ye semeng uau nanude, ye
ifingoc ameau dzigene mi kembeso.

---

* **17:29:** Sarfa hoc imoc hoc mong dzagec dzagec. Gerecfu dzeu gereha gerecy-
ohoc ande.

32 Roti enemaaru faka fingerec, ngeni imoc negensibisia.
33 Ngic mong ye kekeha segereudeac ua mekecde, ye
kekeha ukuu sufumiude nga mong ye kekeha ukuu sufuude,
ye kekeha fingecmiude.
34 Tofocnac imohaingoc yohockang yeri fefe mocguac
witiau femaec Kebuac areng yeneng yerearunac mong mema
mong ine wagec feude.
35 Nga ngac yohockang yerahafoc imohaingoc namma
flawa medzamema kecmaec Kebuac areng yeneng
yerearunac mong mema mong ine wagec nanude.
36 Nga ngic yohockang yeri semeng uau kecmaec Kebuac
areng yeneng yerearunac mong mema mong ine wagec uau
kefude, imoc edengunuduae."
37 Ifi deu medacfora yeneng kpesimigec, "Kebu, faka imoc
dahai fingerude?" Kpesimigec Yesungo yofi merengyem-
meec, "Koec koec neng yeni fareng fede, imohai eacgecde."

18

1 Medac yeneng nasosoc modzotitia kpac nunumu ua
megecdeac Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec.
2 "Yoac isic isingge ngic mong ye taong monnu kefec. Ye
Anutuac kengec mi angkefec nga ngicngac yeneac eweheihei
mong mi angkefec.
3 Nga taong imohaingoc ngac hodzec mong kefec, ye na-
sosoc yearu hama yofi dekefec, 'Ngabafocna yeneng me-
manganenubeso amma kecdaeac neac yoac dindingac dema
meficnubesena.'
4 Ngac ye ifi dekefu yoac isic isinggengo meficgeudeac mi
negenec. Amma ngade ngac imocac modzea tiu yengenaocn-
goc ine yofi negenec, 'Ni Anutuac kengec mi anduae nga ngic
yeneac eweheihei mong mi negenduae.
5 Nga ngac hodzec yomoc ye nasosoc nearu hama hata-
henengkecde, imocac amma yoara mengeremibesare. Ifi mi
ambadeu ye nasosoc hakefu modzona tiyombonggeude.' "
6 Anu Kebungo yofi deec, "Ngeni yoac isic isinggengo faka
dindingac mi modacande, yeng yoac deec, imoc negensibisia.
7 Anutungo ngicngacfora meisingngunuec, ngeneac
amma modzea mi tiude. Ngeni hadzing toforec ye
meficngunuudeac kiacnginango yearu kenu ye ngeneac
amma faka dindingacfu meficngunuudenoc.
8 Nga nasongina mi mehereema faka dindingac fingec-
ngemmeudeac ua bic meude, imoc edengunuduae. Nga Ng-
icac Medacngo haude, imohai ngicngac ye negensinggedae,
ngicngac ifia negemba homac kecgecde."

9 Ngic goa yeni yenanggac negenggec dindingac anu goa
ngadeyunuma kecgec, yeneac negemma Yesungo yoac mong
heima yofi deec,
10 “Ngic yohockang, farisaio mong nga takesimeme mong,
yereng numuecdeac Anutuac womonnu enoc.
11 Emma farisaiongo yacma namma yengenaac negemma
yofi dema numuec, ‘Anutu ni ngic goa, godzungic nga faka
mangana me kaisero angandae, yeni isoc kpac. Nga takes-
imeme ngic edimoc, ni ifingoc ye isoc kpac, imocac ubangerec
edeguduae.
12 Amma sondasoc uameme yohockang yakasege kecan-
duae nga wiac sasawa mekecduae, imoc 10nunac mocgu
genganduae.’
13 Anu takesimeme ngic yeng farisaioac hereau namma
kpehengaima kurumennu fiu enudeac negengebirima ine
ngonducnema mokuhau kpema yofisac dema numuec,
‘Anutu, ni kopocsicmeme, ge neac ubaga manganeu.’
14 Nga takesimemengo ifi deecac Anutuac kicfu ngic dindin-
gac amma amau kenec, imoc edengunuduae. Nga farisaio
ye ine kpac. Ngic mong ye yengena sebi meende, yeni ye
memagecde nga mong ye yengena sebi memaemeude, ye
meenggecde.”

15 Ngicngac goa yeni Yesungo sabacfocngina mariango kpe-
sereyunuudeac yearu meyunu hagec. Hagec medac yeneng
yenemma ine kpetariyemmegec.
16 Kpetariyemmegec Yesungo ine kpacyunuma deec,
“Nambaracbisic yeni nearu naric hagec, ngeni kpae mi
heiyemmegec. Anutuac eucerereng imoc nambaracbisic
yofia yeneac.
17 Foracngoc, mong ye nambarac kapia angkecdae, ifi isoc
mi angkecde, ye Anutuac eucererennu naric mi enude, imoc
edengunuduae.”

18 Ngic enara mongngo Yesu kpesimiec, “Kpoukpou gom-
bunga, ni dafi amma kekecseri mebade?”

19 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Ge nocac gombunga
denendang? Anutu mocgungo gombunga kecde.
20 Ge dedeseriyoac yomoc bic negennec,

‘Ge kaisero mi ambesena, ngicngac mi yunuhomebesena,
hamangec mi mebesena, enacfu faifai mi ambe-
sena nga nonggo manghocga seseheyurubesena.’ ”
(Makekeng 20:12-16; Dedeseri 5:16-20)

21 Ifi deu ngicngo merenec, “Ge denec, imoc sasawa sebig-
borinaungoc angereai.”

22 Ifi deu Yesungo imoc negemma edeec, “Ge wiac monggac
engngoc kpedadanggenec, imoc yofi ambesena. Finacga sa-
sawa fegende, imoc suena hiedzo kirecgeu imocngo ngicngac
makpekpea medereyemmebesena. Ifi anna kurumenggac
dzofinac fingecgenu hama modacnubesena.”
23 Ifi deu ngic ye yoac imoc negemma ubaebic kuneng
meec, nocac ye dzofinactoa homac femiec.

24 Yesungo ngic henu ubaebic meu yofi deec, “Ngic dzofi-
nactoagoc yeneng Anutuac eucerereng manau enggecdeac
uatoa yombong ande.
25 Kamerengo bungic singau engeng imoc ua efea nga ngic
dzofinactoagocngo Anutuac eucererennu engeng, imocngo
ine uatoayagoc.”
26 Ifi deu ngicngac yeneng yoac imoc negemma kpesimigec,
“Ifi anu merang naric komoc kpeude?”
27 Ifi degec Yesungo deec, “Ngic ngeni faka goa megecdeac
obohodae, imoc Anutungo naric meude.”

28 Ifi deu Petorongo deec, “Negennec, neni ama nga iwain-
ina wama ge modacguma kecdimbe.”
29-30 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ni foracngoc edengunud-
uae, ngic mong ye Anutuac eucerereng gac amma amea me
enema me nambaracfora nga dacmunafora amma nong-
gomama wayunuma kecde, yeac yofi fingerude, ye warac
iwaiagoc kefec, imoc ferahema kekec nasoyau iwaia mong-
goc homac meficgeude. Amma wisickeu bangec siriha mong
haude, imohai kekecseri ifingoc meficgeude.”

31 Anu Yesungo medacfora 12 ngadeau meyunuma yofi
edeyunuec, “Negendae, nenang Yerusarennu ennide. Enni
imohai profete yeneng warac Ngicac Medacac yoac kibing-
inau ohogecmoc, imocac fora fingecdarude.
32 Nga ngic yeni ye mema faigec bangec monnunac ngic
Anutu mi negemmidae, yeneac mariu enu yeneng detenic
nga meenti memati ammima desofoc ammigecde.
33 Amma dzikacngo ye kpekecma kpehomegecde. Nga ye
uameme harebec ammanu ine monggoc gborima yarude.”
34 Ifi deu medac yeneng yoac imoc negemma mong mi ne-
gengireckegec. Yoac imocac hania imoc yenearu sufu sufuya
feu Yesungo yoac deec, imoc mong mi negengireckegec.

35 Yesungo Yeriko taong mewegenemanu ngic kicpisic
mongngo sing tegiau tacma iwaiac derecgekefec.
36 Amma negenu ngicngac habutoango ferahema kengha
anggec kpesiec, “Imoc dafi andae?”
37 Kpesiu edegec, “Yesu Nadzaretenac, yeng ferecgema
kende.”

38 Ifi degec yeng kunengngoc kpacma deec, “Yesu Dawidiac
bangec, neacnec ubaga manganeu.”
39 Kparu ngicngac kiwau kenggec, yeneng kpetarimima
waickema tarudeac edegec yeng ine monggoc arohoec,
“Dawidiac bangec, neacnec ubaga manganeu.”
40 Kparu Yesungo namma kicpisic yearu mekenggecdeac
edeyunuu yeni wegenac mekenggec Yesungo yofi kpesimiec,
41 “Ni noc wiac anggembadeac negennec?” deu merenec,
“Kebu, kicfifi ambadeac negenduae.”
42 Ifi deu Yesungo edeec, “Negen negensinggango men-
geregudeac, ge monggoc kicfifi anna.”
43 ifi deu ngic ye imohaingoc kicfifi amma Yesu modacma
Anutu dengereu ngicngac sasawa yeneng imoc hemma
Anutu dengeregec.

19

1 Yesungo Yeriko ferecge kemmanu
2 takesimeme ngic yeneac enara mong dzofinactoayagoc,
kpara Sakaio, ye ihai kefec.
3 Yeng Yesu ye ngic dafia dema hembesonga negenec.
Amma ye ngic wegena anu ngicngac homac yeneac botucfu
nanecac Yesu naric mi henec.
4 Ifi anu Yesungo sing kenudeac kenec, ye ngicngac yeneac
botucfunac ihai waraima nedzi kemma fig ic mong nanec,
imocac witiau emma kic fima tarec.
5 Taru, Yesungo imohai kensikema kiwa fiu enu edeec,
“Sakaio, ni yaguc amagau hama tacbade, ifi negenduaeac ge
bic mana.”
6 Ifi deu Sakaiongo icfunac bicbic mama Yesu ubangerec-
goc hoanggeu ameau kenoc.
7 Kenec ngicngac sasawa yeneng imoc hemma negenggec
naric mi anu degec, “Yesungo manganamemengic yeac amau
nocac kendac?”
8 Ifi degec Sakaiongo ine ihai namma Kebuac deec, “Kebu
negenna, finacna mekecduae, imocac noboha ngicngac
makpekpea yemmebade nga goa ikoc ayemmema wiac meai,
yeneac turung atac fo meemma monggoc yemmebade.”
9 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Anutungo yaguc ama mana
yomocac mingina ebicfunac mesiyunuu komoc kpegecde.
Ngic yomoc ye ifingoc Abrahanggac kisicfunac.
10 Imoc yofiac, Ngicac Medac ye ngicngac sufu sufuya
hofocyunuude nga kpedzucyunuude amma ebicfunac
meyunuudeac maec.”

11 Ye ifi dema kemma Yerusareng taong mewegeneec, imocac yeneng yofi negenggec, “Anutuac eucerereng imoc kicninau yombong bic fingectegerude.” Ifi negenggecac amma Yesungo yoac mong heima torokpema yofi edeyunuec,
12 “Ngic mongngo ngickunenggac arennunac fingec fingera, yeng yofi negenec, ‘Ni bangec hereau kemba yeneng ngictau kpac nenggec dzigenema bangec yomocac ngictau ambade.’
13 Nga ye kembesonga dema wanacngicfora 10 kpacyunuma dzo mong kpara mina mocgu tembuc tembuc yemmema deec, ‘Ni kembareng ngeni dzo yomocngo emekeng emeha amma kpetea meyadibisia.’*
14 Nga ngic yeac ama mocgufora, yeneng ine ye ubango ukugec. Ifi anu ye kenu ngic goa yofi dema edeyunuma sueyunugec kenggec, ‘Yeng neneac ngictau kefudeac songo mi negendimbe.’

15 Nga ye ihai kefu yeneng ngictau kpac migec kecma monggoc dzigenema bangehau haec. Hama wanacngicfora dzo yemmeec, imoc dafi meyadigec, imoc negenudeac kpacyunuec.
16 Kpacyunuu wanacngic warac warac yeng hama deec, ‘Kebu, ni dzo nennec, imoc meyadima dzo 10 monggoc meficgeai.’
17 Ifi deu ngictaungo yofi deec, ‘Ge wanacngic gombunga amma ua gombunga medang. Ge yoac dedena modackecma wiac kapia gombunga garenggedanggac taong 10 garengyununadeac uayoac nga kuc genduae.’
18 Nga wanacngic ngade, yeng hama deec, ‘Kebu, dzo nennec, imocngo dzo 5acsoc monggoc meyadiec.’
19 Ifi deu ngictaungo edeec, ‘Ge taong 5 imocac gareng faiguduae.’

20 Anu ua ngic mongngo hama deec, ‘Kebu, dzoga yomoc kporuc manau sufuba tarec, imoc henna.
21 Ge ngic gerea amma kpekpeturang uaac hiedzo mi faima sifu meannec. Nga uau heihomec mi amma sifu foraya kpedziannec, imocac geac kengecnuu ifi anai.’
22 Ifi deu ngictaungo deec, ‘Ge wanacngic mangac manganea, yoacga meremba imocngo giude. Ni ngic gerea amma kpekpeturang uaac hiedzo mi faima sifu meanduae. Nga uau heihomec mi amma sifu foraya kpedzianduae, imoc bic negennec.
23 Nga ge nocac dzona yomoc dzo tohonu mi fainec? Ifi ambannu dzigenema dzona imoc nobohagoc mebai.’

---

* **19:13:** Mina mocgu imoc wenac 100ac uabung.

24 Ifi dema ngicngac goa ihai nanggec, yeneac deec, ‘Ngeni
dzo imoc wangecma wanacngic minadzoya 10 femide, ye
migec.’
25 Ifi deu yeneng degec, ‘Kebu, ye dzoya 10 bic fede.’
26 Ifi degec yofi merengyemmeec, ‘Ngic mong wiac goa
femide, ye wiac monggoc migecde nga mong ye wiac mong
mi femide, yearu wiac fedemoc, imoc ifingoc wangecgecde,
imoc edengunuduae.
27 Anu ngabafocna yomoc yeni neng ngictaungina kecma
garengyunubadeac wagec, ngeni ngic imoc yei meyunu
hama kicnau yunuhomegec.’ ”
28 Yesungo yoac ifi deu wisickeu ye waraima Yerusarennu
enec.
29 Emma tiki kpara Oriwa, imocac wegena hama Betefage
nga Betania amabangec mewegenema medac yohockang,
yofi dema sueyuruec.
30 “Ngeri dindingac kemma amabangec sing enarau tacde,
imohai enec donggi medaha mong ngicngo witiau mi tatara,
imoc witickegec nande. Nanu ngeri imoc meficgema witic
yungecma mema haec.
31 ‘Ngeri nocac donggi yungecdape?’ Ifi kpesigecdeu ngeri
yofi debesera, ‘Kebungo imocgoc ua meudeac dede.’ ”
32 Yesungo ifi dema ngic sueyuruu kemma yeng deec, imoc
sasawa meficgedaroc.
33 Meficgema donggi medaha yungerec minginango deec,
“Ngeri nocac donggi medaha yungecdape?”
34 Ifi deu yereng deoc, “Kebungo imocgoc ua meudeac
dede.”
35 Ifi dema yeri donggi medaha imoc Yesuaru mema kenoc.
Amma Yesungo emma tarudeac yeri ngakpingira herea hes-
ima donggi medahaac witiau kpesorohoma Yesu enudeac
meficgeoc.
36 Meficgeec ye emma tacma kenec, imohai ngicngac
yeneng ngakpiherecngina hesima sinnu tiamegec.
37 Nga Yerusareng wegenac Oriwa tikiac sing keme
nande, imohai yeac arengfora habu kuneng yeneng
kucfaka hengkecgecac amma ubangerec negemma
udumengyadango Anutu dengerema yofi degec,
38 “Ngictau Kebuac kpacfu hade, ye kenehagoc. Kurumennu
ruae feu sawau wi dedengerec febeso.” *(Mitiyegec
118:26)*
39 Ifi kpacma dengeregec farisaio goa habu yeneac botucfu
nanggec, yeneng Yesuac degec, “Kpoukpou, ge arengfocga
dena waickebisia.”
40 Ifi degec Yesungo merengyemmeec, “Yeni waickegecdeu
hoc yeneng arohogecde, imoc edengunuduae.”

41 Yesungo Yerusareng mewegenema taong imoc hemma kiacma
42 yofi deec, “Geng yofinenggac ruaegoc kecnadeac sing hentegecna ngereebac. Nga sing imoc ine yaguc sufu sufu fema kicgau mi fingectegecde.
43 Geac nasoga haude, imohai ngabafocga yeneng noboc noboc orongguma bangec usuma heiemma igocgugecde.
44 Igocguma yeneng memanganeguma nambaracfocga geac botucfu kecdae, yeni yunuhomedacgec bangecfu fegecde. Amma geac manau hoc mong wagec mongngo monggac witiu mi tarude, nocac Kebugango hadac, ge imoc mi hentegecdang.”
45 Amma Yesungo Anutuac womonggac oda manau emma ngicngac yeneng wiac emekeng emeha amma nanggec, yeni kporacyunuma
46 yofi edeyunuec, “Yoac oho ohoya yofi fede,
‘Ni womonna yomocngo nunumuac ama ambeso.’ *(Yesaia 56:7)*
Nga ngeneng ine imoc merenggec hamangecmeme yeneac sufu sufuama ande.” *(Yeremaia 7:11)*
47 Anu Yesungo wenacsoc womonnu kpoukpou ua meu womong gareng enara nga mitiac negen negengngic amma habu yeneac enarafocngina yeneng ye kpegecdeac nasoy-ombonga hofocma kecgec.
48 Nga ngicngac yeni yeac yoac negengyombonggema kecgec nga yoara mong wagecdeac mi negenggec. Imo-cac amma ngaba yeneng ye meickegecdeac sing mong mi meficgegec.

20

1 Yesungo naso monnu Anutuac womonnu ngicngac edekpou ayemmema siduc gombung edeyunuu womong gareng enara nga mitiac negen negengngic amma yudangic enarafocngina yeni yenahafoc hama kicnginau namma
2 kpesimigec, “Ge noc kucfu ua yomoc menec nga merang uayoac imoc genec? Imoc edenununa.”
3 Ifi degec yeng yofi merengyemmeec, “Ni ifingoc kpesingemmeba wiac mong edenugec,
4 Yohanengo dokunadzic ua mekefec, imoc kurumennunac me ngicfunac?”
5 Ifi deu yeni yenaocngoc denegeng amma degec, “ ‘Imoc kurumennunac.’ Ifi denideu yeng yofi kpesinemmeude, ‘Anu ngeni nocac ye mi negensinggegec?’
6 Amma ‘ngicfunac’ ifi denideu ngicngac sasawa yeneng hocngo neneregecde nocac yeni Yohane ye profete, imoc ubaherenginango negensidae.”

7 Ifi dema meremmigec, “Dahacnac haec, imoc mi negendimbe.”
8 Ifi degec Yesungo yofi merenec, “Ifi degec, ni merang uayoac nenu ua mekecduae, imoc ifingoc mi edengunubade.”
9 Ifi dema Yesungo yoac mong heima ngicngac yofi edeyunuec, “Ngic mongngo waing uayau waing homerec. Homeru wisickeu waing ua garenggegecdeac ngic meficyunuma yenigoc uayoac dedzege anggec nga yengena ine naso herea bangec monnu kefudeac kenec.
10 Kemma kecmanu fora kpememe naso hau wanacngiha mong sueu waing uaac gareng yenearu kenu yeneng waing fora imohacnac yeac noboha migecdeac kenec. Kenu waing uaac gareng yeneng wanacngic imoc dzoboya kpema entegeng suegec kenec.
11 Kenu minginango ifi hemma ngic mong sueec. Sueu kenu waing uaac gareng yeneng ye ifingoc kpema faka mangana yombong ammima entegeng suegec kenec.
12 Kenu wanacngiha atac harebec sueu kenu yeneng ye ifingoc kpegec sawa mau kporacgec kenec.
13 Ifi anu ua minginango yofi deec, ‘Dafi ambade? Ni medacyombonna songo negemmianduaemoc, ye sueba kenu ye sifu eweheimigecde.’
14 Dema medacyombonga sueu waing uaac gareng yeneng ye hemma yenaocngoc denegeng amma degec, ‘Yeng kecma ua yomoc tiu enude. Nenang ye kpehomeni yeac bangec nga maridzoming imoc nenang anude.’
15 Ifi dema medac imoc kporacgec oda ngadeau kemeu kpehomegec.”
Ifi dema Yesungo kpesiyemmeec, “Ua mingina imocngo waing uaac gareng yeni dafi ayemmeude?
16 Yeng hama waing uaac gareng yunuhomema waing ua imoc uagareng goa yeneac mariu faiude.” Ifi deu yeneng imoc negemma yofi degec, “Ifi naric mi fingecbeso.”
17 Ifi degec Yesungo yenemma yofi deec, “Yoac yofi oho ohoya nande, imoc titiha negensibisia,
‘Amameme ngic yeneng hoc mong mangana dema ukugec.
Nga hoc imocngo amaac hoc wotung amma seria nanude.’ *(Mitiyegec 118:22)*
18 Ngicngac sasawa hoc imocac witiau mayunude, yeni sebingina tegerude. Nga hoc imocngo yeneac witiu makpema hedzameyunuu kapuc kpegecde.”
19 Mitiac negen negengngic nga womong gareng enara yeni imohaingoc ye mebeso anggec. Yesungo yeneac yoac heima deec, imoc bic negenggec amma ngicngac yeneac kengecyunuu ine wagec.

20 Anu yeni Yesu hembima ngicfocngina sueyunugec,
yeneng yoara negendimbe siric yearu kenggec. Kemma noc
yoac dafi deu negemma ine prowinsiac desi desingic yeac
mariu faigecdeac negenggec.
21 Nga ngic imoc yeneng Yesuac degec, “Kpoukpou, ge yoac
denec nga wiac kpounemmenec, imoc fora sasawa. Amma
ge Anutuac sing ngicngac edekpou ayemmema yoac monde
monde mi angkecnec, geac ifi negendimbe.
22 Imocac edenununa, neni takesi ngictau Sisa naric minide
me kpac?”
23 Ifi degec Yesungo ikocngina hentegecma yofi edeyunuec,
24 “Ngeni dzo mong edzacnugec hemba. Onga nga kibi yoc,
imoc meracac?” deu degec, “Imoc Sisaac.”
25 Ifi degec Yesungo deec, “Imocac ngeni Sisaac wiac, imoc
Sisa mibisia nga Anutuac wiac, imoc Anutu mibisia.”
26 Ifi deu yeni ngicngac yeneac kicfu enacfu faifai ammima
meme, imoc obohogec. Amma yoacngina turunga merenec,
imocac kerectegec amma yoac mong mi degec.
27 Anu Sadukaio yeneng homecfunac yacyac mong mi fede,
ifi deandae. Amma yenearunac goa Yesuaru hama kpes-
imigec,
28 “Kpoukpou, Mosengo dedeseriyoac yofi ohonemmeec,
‘Ngic mong ye ngac mema gboriha kpac kecma homeu
ngic imocac muneango daraac hodzec mema gboric
kpeficgema daraac kpac miacma kecbeso.’ *(Dedeseri
25:5-10)*
29 Naso monnu dacmunac seweng kecgec nga waracdacngi-
nango ngac mema gboriha kpac kecma homeec.
30 Homeu muneango daraac hodzec mema
31 eng kecma homeec. Anu munangirango hodzec imoc
mema ifingoc sabaha kpac kecma homeu dacmuna seweng
yeni ngac imocngoc mema gboricfocngina kpac kecma home-
dacgec
32 amma ngac ye wisickeu ifingoc homeec.
33 Amma yeng ngic seweng yeneac enengngina amma kecma
yacyac nasou ye dacmunac seweng yenearunac meracac
enema anude?”
34 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Bangec yomo-
cac kekec nasoac medacfora yeneng ngac meandae nga
manggac yeneng yofi deandae, ‘Ni naroanna ngic mibade.’
35 Nga ngicngac homecfunac gborima yacyac nga kekeseri
megecdeacsoc andae, yeni ihai eweeneng mi anggecde.
36 Yeni homecfunac yacyac, imocac kisic anggecde. Amma
yeni Anutuac nambaracfora kecma angero isoc anggecdeac
yeni monggoc naric mi homegecde.

37 Homecfunac yacyac fede, imoc Mosengo ifingoc ohoma
dekperagiec. Imoc yofi, icfu gerec dzeu ye hemmanu Kebuac
dede yoacfu yofi fingerec,
'Ni Abrahang nga Isaka amma Yakobo yeneac Anutu.'
(Makekeng 3:6)
38 Yeac hehennu yeni sasawango kekecnginagoc. Ye gbori
kecdimbe, neneac Anutu, homemea yeneac Anutu kpahac."
39 Ifi deu mitiac negen negengngic goa yeneng yofi degec,
"Kpoukpou, ge yoac gombunga yombong denec."
40 Anu imocac ngadeau yeni kengecyunuu mongngo kpesi
kpesi monggoc mi kpesimigec.
41 Ifi anu Yesungo yofi deec, "Ngeni yoac yofi negembisia,
yoac mong yofi fede, 'Messia ye Dawidiac arennunac fin-
gerude.'
42 Nga Dawidi ye yengenaoc Mitiyegecfu yofi deec fede,
'KEBUNGO neac Kebuna yofi edeec, "Ge foinaugeng tacmana
43 ngabafocga hanigaac bageau faiyunuba yeni hanititiga
anggecde." '
(Mitiyegec 110:1)
44 Imocac Dawidi ye 'Neac Kebu' kparecngo dafiu yeac aren-
nunac ande?"
45 Yesungo ngicngac sasawa yeneac kicfu medacfora yofi
edeyunuec,
46 "Ngeni mitiac negen negengngic yeneac henghomema
kecbisia. Yeni ngakpi herec gombunga faima amayuguc
anggecdeac songo negengandae nga suenecfu kemma ngicn-
gac yeneng yeneac wenacngerec deyemmegecdeac songong-
ina kuneng fede. Amma yeni kpekpeturang amau nga
yakatoa nasou warac warac tatacfu tacbesonga songongina
angkecde.
47 Amma yeni ngac hodzec yeneac amangina wange-
cyunuandae. Amma yeneac negengngeree fingerudeac
nunumu hereangoc numuandae. Yeni ikocfaka ifia angan-
daeac turunga ebiriangoc megecde."

21

1 Anu Yesungo kic fima henu ngicngac dzofinacgoc yeni
sesengina Anutuac womonggac sesekatapau faigec kemeu
2 ngac hodzec makpekpea mongngo peni sacsac
yohockang, ifisac faiu kemeu hemma
3 yofi deec, "Foracngoc, ngac hodzec yomoc ye hiedzoya
kpac kecma dzo faima ngic sasawa sese faidau, imoc fera-
cyunuma faidarec, imoc edengunuduae.
4 Imoc yofiac, yeni finactoangina wakema fede, imohacnac
tosea mema sesengina faidau. Ngac ye ine noc wiac femidac
imocnoc hafoangoc faidacma entegeng kecde."

5 Anu ngic goa yeneng Anutuac womong hoc kibia gom-
bungango memea amma sese nga ubangerec hania hani-
ango Anutu mikecgec, imocngo womong kibiagoc anudeac
memengere anggec, imoc hemma siduc degec Yesungo yofi
edeyunuec,
6 "Ama yomoc hensongo homac andae, imoc naso herea mi
tarude. Naso mong haude, imohai ngic yeneng imoc sasawa
hembarackegecde. Hembarackegec hoc mongngo monggac
witiau wagec mi tarude."
7 Ifi deu yeneng kpesimigec, "Kpoukpou, ge faka denec,
imoc noc nasoac fingerude nga naso imohai noc soi fingeru
hemma naso wegenede negennide, imoc edenununa."
8 Ifi degec Yesungo deec, "Ngic yeneng ikocfu wangec-
ngunubauac ngeni henghomema kecbisia. Ngic homac
yeneng hama neac kpac kpacma yofi degecde, 'Ni Messia.'
nga 'Naso bic hadac.' ifi degec ngeni mi modacyunubisia,
kpac.
9 Nga ewekpekpetoa amma ubakpekpe udumengtoagoc
fingeru ngeni imoc negemma kengec mi ambisia. Wiac ifia
hanahema fingecbeso nga naso ine imohaingoc yombong mi
kpac anude."
10 Amma monggoc torokpema yofi deec, "Bangec goa
yeneng ogofocngina yenigoc ewekpekpe anggecde nga ng-
ictau monggac arengngo ngictau monggac areng yenigoc
ngaba angemegecde.
11 Usoctoa meude nga bodinaso nga hafei kuneng bangec
monnu nga monnu ifiangoc fingeckenude. Fingeckenu
bangecfu nga sawau soi hania hania fingeru henggecde."
12 "Faka ifia mi fingecmanungoc yeni kpacnaac amma
ngeni ngunukporac angemmema mengunuma kpekpetu-
ranggac amaareng yeneac mariu faingunugecde. Nga
yeneng witicamau faingunugec ngeni ngictau nga gawana
yenearu mengunuma kenggecde.
13 Nga naso imohainoc neac dedekperagi yoac
edeyunugecdeac sing fingecngemmeude.
14-15 Ni negen negentegec ngemmema yoac enacnginau
faibade. Ifi amba ngabafocngina yeneac botucfunac
mongngo yoac ngemmebade, imoc naric mi memaude me
kpeude. Imocac amma ngeni yeneac kicfu noc yoac deni
dema mi arenggekecbisia.
16 Kecma nonggo mang nga dacmunafocngina amma sac-
toso nga ogofocngina yeneng kererengunuma ngaba yeneac
mariu faingunugec ngenearunac goa yunuhomegecde.
17 Neac kpacnaac amma ngicngac sasawango ubango
ukungunugecde.

18 Nga ngeneac orucnginaunac orucdzongina mongngo ine
naric mi sufuude.
19 Ngeni seriangoc namma kekecngina onggonggegecde.
20 Wasaingic habu yeneng hama Yerusareng oronggegecde,
naso imohai ngeni yofi bic negenggecde, taong manga-
neudeac naso bic hade.
21 Imohai ngicngac Yudia bangecfu kecdae, yeni worama
tikiu embisia nga Yerusareng taong manau kecdae, yeni
worama ngadeau kemebisia amma ngadeau kecdae, yeneng
Yerusareng manau mi embisia.
22 Naso imoc turung kpoukpou naso anude. Imohai yoac
sasawa oho ohoya fede, imocac fora fingerude.
23 Naso imohai ngac heregoc kecdae nga nenggac sabac
namuu meyunukecdae, yeni ebicnginagoc anggecde. Bangec
yomohai ebic kuneng fingerude nga bangecac ngicngac
witinginau ngaba fingerude.
24 Nga ngaba yeneng dzikacac beangngo ngic noboha
yunuhomema noboha witicyunuma bangeha bangeha
meyunuma kemma faiyunugecde. Amma bangeha bangeha
ngicngac areng Anutu mi negemmidae, yeneng hama
Yerusareng haninginango tima kecmagec nasongina dedea,
imoc wisickeu kenggecde.
25 Naso imohai wenac nga afo amma asomeng yenearu
soi fingerude. Nga bangeha bangeha ngicngac yeni ubaebic
mema kondunnu namma kondung tembonggac udumeng
negemma negengyohoc amma dafi ambesonga obohogecde.
26 Ebic imocngo bangecfu fingerudeac ngicngac yeni imoc
negemma negengyohoc nga kengec amma homecgboric
anggecde. Sawau kuc sasawa yeni kockpac anggecde.
27 Anu naso imohai yeni Ngicac Medac henggec ye kuc-
toayagoc nga kibikperagitoayagocngo hoeng witiau haude.
28 Faka imoc fingecbeso ammanu ngeni kpehengaima
yacma orucngina miacma nambisia. Naso imohai ebicfunac
mesingunugec enggecdeac naso wegeneude.”
29 Anu Yesungo yoac mong heima yofi edeyunuec, “Ngeni
fig ic nga ic sasawa hemma negembisia.
30 Ic yeni maringina besaiudeu wenac naso wegenede,
imoc ngenaoc bic negenggecde.
31 Ngeni wiac sasawa deduae, imoc fingeru hemma ifin-
goc yofi negembisia, Anutuac eucerereng bic mewegenen-
gunude.
32 Foracngoc, ngicngac areng yomoc, yeni mi homemagec
wiac yomoc fingecdarude, imoc edengunuduae.
33 Bangec nga kurumeng, yeri kpac anecde nga neac yoac
imoc naric mi kpac anude.

34 Ubasufu nga dokunene amma bangecac negengyohoc
imocngo meebiringunubauac ngeni garengngina meeme-
bisia. Wenac imoc utac fingecngemmebacac.
35 Wenac imohai subango yang kpeande, ifi isoc bangec-
toa bangec imohai hama ngicngac sasawa yenearu fingec-
darude.
36 Imocac ngeni nasosoc garengemema kecma nunumu ua
mekecbisia. Mekecma wiac sasawa yomoc fingecbeso ande,
imohacnac woragecdeac kuc mema Ngicac Medac, yeac kicfu
serima nanggecde."
37 Yesungo naso imohai wenacsoc Anutuac womonnu
kpoukpou ua meec. Mema kecmanu ama marai anu tiki
mong kpara Oriwa, imohai kenu toforeu takefec.
38 Wereckenu ngicngac sasawa yeneng Anutuac womonnu
yeac yoac monggoc negenggecdeac kengkecgec.

22

1 Hombang mong, ic sogong yisya kpac nene, kpara mong
makekeng deandae, imoc wegeneec.
2 Wegeneu womong gareng enara nga mitiac negen
negengngic yeni Yesu homecfu faigecdeac sing mong
meficgegecdeac negensigec. Amma yeni obohogec nocac
yeni ngicngac yeneac kengecyunuec.
3 Yuda kpara mong Karioto ye medacfora 12 yenearunac
mong. Nga Satangngo yeac ubahereau kemeu
4 yeng kemma womong gareng enara nga womonggac ker-
acnatang garengngina, yenigoc tacma Yesu sing dafiu mema
yeneac mariu faiudeac yoac denegeng anggec.
5 Nga yeni ubangerec negemma dzo kpetea mong dema
migecdeac yoac dedzege anggec.
6 Yudango yenigoc uba mocgu amma sing dafiu meficgema
habu yegoc mi kecmagec Yesu sufu sufuu yeneac mariu
faiudeac kicfifi kefec.
7 Kecma ic sogong yisya kpac nene, imocac hombannu
ramamedaha kpeandae, uameme imoc hau
8 Yesungo Petoro nga Yohane yofi dema sueyuruec, "Ne-
nang makekenggac ramamedaha nenideac ngeri kemma
wiac mengereec."
9 Ifi deu kpesimioc, "Dahai mengerededeac negensinec?"
10 Deec merengyecmema yofi deec, "Ngeri kemma taonnu
enecde, imohai ngic mong dokuenanga tofohoma hau ngeri
yegoc ewacma modacma kemma ye ama monnu enu ngeri
yegoc emma
11 ama mingina yofi edebesera, 'Kpoukpoungo yofi kpe-
sigende, amamana damohai medacfocnagoc makekenggac
ramamedaha nenide?'

12 Ifi deec yeng ama witiau amamana mong kuneng edza-
cnguruude. Nga ihai wiac bic faifaia tacdacde, ngeri imohai
iwai mengerebesera.”
13 Ifi deu yeri kemma Yesungo edeyuruec, imocac sirihau
wiac meficgema makekenggac ramamedaha ohomengere
anoc.
14 Anu yakanene naso hau Yesungo medacfora yenigoc
yaka nebeso tacma
15 yofi edeyunuec, “Ni makekenggac ramamedaha yomoc
ngenigoc nebesonga homac yombong anende. Amma imoc
nemaguc kpendzennu embade.
16 Imoc yofiac, ni yaka yomoc monggoc mi nene kecbaren-
goc Anutuac eucererennu foraya fingerude.”
17 Ifi dema kpakenec mong mema Anutu dengerema yofi
deec, “Ngeni yomoc mema ngenaoc emema negec.
18 Ni waing gbomeaac dokuya monggoc mi nene kecbaren-
goc Anutuac eucerereng haude.”
19 Ifi dema ic sogong mong mema Anutu dangge edema
mendzicma yemmema yofi deec, “Yomoc fusina, imoc nge-
neac amma faifaia. Ngeni neac negensima imoc negec.”
20 Yaka negec wisickeu ye kpakenec ifingoc mema deec,
“Kpakenec yomoc sacnaac dzadzahac gboria, imoc ngeneac
amma kpetic kpetinggea.
21-22 Ngicac Medac ye Anutungo sing demiecfu kenudenoc
nga ngic docfu fainuude, ye maria neac marinagoc yakate-
bou tacdape, ngic imoc ye ine sowehagoc.”
23 Ifi deu medacfora yeni merang yeneac botucfunac faka
imoc anude, ifi dema yenaocngoc kpesiemegec.
24 Anu medac yeni yenang botucfunac merang engena
kecde, imocac yoacngina engemmama anu
25 Yesungo edeyunuec, “Bangec monnunac ngicngac Anutu
mi negensinggeandae, yeni ngictaufocnginango ngicngac
garengyunuma enac tofoc tofohofocngina meyunuandae.
Ifi meyunuma ine yofi deandae, ‘Neni memeficngina
kecdimbe.’ ”
26 Ngeneng ine ifi mi ambisia. Mong ye engena ande, ye
ngadea ambeso nga enarangina kecde, yeng tosofora yeneac
kingangkpekpengina siricfu kecbeso.
27 Imocac yofi kpesiduae, ngic merang engena ande? Ngic
yaka eng tacma neude me yakau kingangkpekpe ua mema
kecde? Yaka eng tacma neude, ngeni yeac negenggecde.
Nga neng ine sifu ngeneac botucfu kingangkpekpe siricfu
kecduae.
28 Amma ni faitobang manau kecbareng ngeni mi wanuma
nigoc kecgec.

29 Mannango eucererenggac kuc neac mariu faiec, ifi isoc-
ngoc neng eucererenggac kuc ngeneac mariu faibade.
30 Faiba ngeni imocgoc kecma eucererennau yaka nga doku
nema tacgecde. Amma ngeni ifingoc ngictautatac mema
Israe kisic 12 yeneac fakangina isinggema desigecde.
31 "Simong, Simong, negenna, Satang ye ngic yeneng wit
seuha kpegec maudeac kpemindzaheandae, ifi isoc gom-
bungaunac merengngunuu manganegecdeac bic arenggema
derecgenendac.
32 Nga Simong ge ine negen negensingga ukuna mi
maudeac, neng geac amma nunumu ua bic medua. Amma
ubaga meremma nearu monggoc dzigenema dacmunafocga
meseriyunubesena."
33 Ifi deu Petorongo merenec, "Kebu, ni gegoc witicamau
kembade amma homebadeac bic efaidua."
34 Ifi deu Yesungo edeec, "Petoro, ni edeguba yaguc tofoc-
nac yomohaingoc kokorec mi arohomanu geng neac sebi-
heina atac harebec anude."
35 Anu Yesungo yofi edeyunuec, "Ni warac suengunuba
kenggec, imohai dzobirang me hie me hanitabe mi mekecgec
ngeni wiac monggac kpedadanggegec me?" Ifi deu yeneng
degec, "Kpac."
36 Ifi degec Yesungo yofi deec, "Nga yaguc ine yofi deduae,
Ngic mong ye dzobirangagoc me hieagoc kecde, yeng imoc
mebeso. Amma wasaibeanga kpac kecde, ye ngakpitoaya
sueu hiedzo kirecgeu imocngo wasaibeang bummebeso.
37 Mitikibiu yoac oho ohoya fede, imocngo nearu fora fin-
gecbeso, imoc edengunuduae. Yofi,
'Yeni yeac godzungic degec.' *(Yesaia 53:12)*
Neac negemma yoac degec fede, imoc yaguc fora fingec-
darude."
38 Ifi deu medac yeneng degec, "Kebu henna, neni wa-
saibeang yohockang mekecdimbe." degec Yesungo deec,
"Imoc soha."
39 Dema Yesungo faka angkefec isoc amma taong wama
Oriwa tikiu kenu medacfora modacma kenggec.
40 Kensikema yofi edeyunuec, "Ngeni faitobannu embauac
numugec."
41 Ifi dema medacfora wayunuma kapianec kpesima
kemma fafoc heima
42 yofi dema numuec, "Manggac, ge negenna naric anu
kpakenec yomoc nearunac meickena. Amma neac songo mi
fingecbeso, kpac. Geac songo nga negen negeng imocngo
seribeso."
43 Ifi numumanu angero mongngo kurumennunac fin-
gecmima mama meseriu

44 Yesungo ine negengebirima seriangoc numuu sengerangango sac isoc amma bangecfu maec.
45 Numuu wisickeu yacma medacfora yenearu dzigene kemma yenenu yeni ubahodung negemma gau fegec
46 yofi edeyunuec, “Ngeni nocac gau fedae? Ngeni faitobannu embauac yacma numugec.”

47 Yesungo yoac denammanungoc habutoa mong yearu hagec. Hama medac 12 yenearunac mong kpara Yuda, yeng waraiyemmema Yesu muduckeudeac yearu mewegeneu
48 Yesungo deec, “Yuda, ge Ngicac Medac muduckema doc menec, ec.”
49 Ifi deu ngic Yesu oronggema nanggec, yeneng faka mangana imoc fingecbesonga anu hemma kpesima degec, “Kebu, neni wasaibeango yununide me?”
50 Nga yenearunac mongngo womong garengtoa yeac wanacngic kpema kedzaha foiugeng herecgeec.
51 Herecgeu Yesungo yofi deec, “Ngeni faka imoc wagec.” Ifi dema wanacngicac kedzaha kpeserema mengereec.

52 Anu ngic Yesu mebesonga hagec, imoc womong gareng enara nga womonggac keracnatang enaramemengina amma yudangic enarafocngina yeneac yofi deec, “Ngeni godzungic meandae, ifi isoc wasaibeang nga gbarucnginagoc hadae.
53 Ni Anutuac womonnu wenacsoc ngenigoc kecbareng ngeni sifu imohai mi menugec. Nga yaguc ine ngeneac naso anu kundunggac kucngo garenggac tatac mekecde.”

54 Ifi anu yeni Yesu mema womong garengtoaac amau mekenggec Petoro ye ngadenginau hereaungoc modacyunuma kenec.
55 Kenu ngic goa yeni amaac oda manau sobeng dzongiau gerec figec dzeu dzeunegemma tacgec Petorongo yeneac botucfu mataru
56 wanac naroang mongngo Petoro gerecfu taru kic fima hemma deec, “Ngic yomocngo yegoc kecande.”
57 Ifi deu Petorongo ine sebi heima deec, “Ngac, ge denec, ni ye mi negemmiduae.”
58 Ifi deu naso mi hereemanu ngic mongngo Petoro hensima deec, “Ge ifingoc yenearunac mong.” Ifi deu Petorongo deec, “Ngic, ge negennec ni kpac.”

59 Nga aua mocgu isoc nammanu ngic mongngo monggoc serima deec, “Fora yombong, ngic yomoc ye gariraiangic, ye ifingoc yeac arennunoc kecande.”
60 Ifi deu Petorongo ine merenec, “Ngic negenna, ge denecmoc, imoc mi negentegecduae.” Dema yoac imoc mi desimanungoc kokorecngo arohoec.

61 Arohou Kebungo dzigenema Petoro henu Petoro ye Kebungo yeac yoac deec, imoc negensiec, “Kokorecngo tofocnac yomohaingoc mi arohomanu geng neac sebiheina atac harebec anude.”
62 Imoc negemma Petorongo ngadeau kemema ubahodung kuneng mema kiac hodung kiarec.

63 Ngic Yesuac gareng kecgec, yeneng Yesu dedzomoc ammima kpema
64 kiwa kporucngo biranggema degec, “Merang gudac, geng imocac kpefingyoac dena.”
65 Ifi dema yeni faka hania hania ammima desusuic ammigec.

66 Ama wereckenu yudangic enarafocngina, imoc womong gareng enara amma mitiac negen negengngic yenahafoc kpeturanggemagec Yesu yudangic yeneac tutumangtoau mekemma
67 yofi degec, “Edenununa, ge Messia me?” Ifi degec yeng yofi merengyemmeec, “Edengunuba naric mi negensinggegecde.
68 Nga kpesi kpesi kpesingemmebadeu turunga naric mi merenggecde.
69 Nga yofinenggac nga namma enude Ngicac Medacngo Anutu Kuctoa minginaac foiaugeng tarude.” *(Mitiyegec 110:1)*
70 Ifi deu yeneng degec, “Ifi anu ge Anutuac Medac me?” Ifi degec, yeng merengyemmeec, “Ni imocnoc, ngeneng ine imoc dedae.”*
71 Ifi deu yeneng degec, “Yoacninaac boingicac monggoc mi obohodimbe. Ye imoc yengena enarango deu bic negending.”

23

1 Dema kpeturanggema tacdacgec, yeni sasawa yacma Yesu mema Piratoaru mekemma
2 imohai yoacfu namma haniaya yofi degec, “Ngic yoc ye ngicngacfocnina yenearu singngina mesufuma takesi Sisa minideac kpetarinemmema yengenaac ifi dekecde, ‘Ni Messia, ngictau mong.’ ”
3 Ifi degec Piratongo kpesimiec, “Ge yudangic yeneac ngictau me?” Ifi deu meremmiec, “Imocnoc geanggaoc denec.”
4 Anu Piratongo womong gareng enara nga habu yeneac deec, “Ngic yomocngo singyoac mong mi kpeec, ni kopocsiha hofocduae.”

---

* **22:70:** “Ni imocnoc” imoc Anutuac kpara mong. Ge “Yoac goaac dedekperagi.” henna. Hafac 1128.

5 Ifi deu yeneng ine serima degec, “Ye ngicngac kpouyem-
mema here miac miac Gariraianac hanahema ayemme
hakecma Yudaia bangecfu sokoma ihai wisickede.”

6 Ifi degec Piratongo imoc negemma kpesiyemmeec, “Ngic
yomoc Gariraia ngic me?”
7 Amma ye Yesuac hania negemma Herodengo bangec
garenggede, ye ihacnac, ifi negenec. Negemma Herodengo
naso imohai Yerusarennu ifingoc kefecac Yesu sueu yearu
kenec.
8 Kenu Herodengo Yesuac siduc bic negenec. Ye Yesungo
faka kuhagoc goa meu henudeac negengkefec. Ifi negemma
naso herea Yesu hofockefecac amma Yesu yearu mekenggec
ubangerec yombong negenec.
9 Negemma Yesu kpesi kpesi homac kpesimiu yeng ine
imocac turunga mong mi merenec.
10 Nga womong gareng enara nga mitiac negen negengngic
yeneng hama namma yeac hania seriangoc yombong degec.
11 Nga Herode nga wasai arengfora yeneng ye ngadehema
dedzomoc ammima ngakpi mong kibiagoc heimigec kemeu
Piratoaru monggoc suegec mekenggec.
12 Herode nga Pirato yeri warac ngaba ngaba kefoc nga
wenac imohaingoc ogo ogo anoc.

13 Anu Piratongo womong gareng enara nga enarameme
amma ngicngac kpacyunuu hadacgec
14 yofi dema edeyunuec, “Ngic imoc ye ngicngacfocnina
herengina miacande, ifi dema mehadau. Nga neng ngeneac
kicfu kpesimiba wiac negemma yoacfu faidae, imoc kpac anu
kopocsiha hofocduae.
15 Nga Herodengo ifingoc negemma eng merenu mema
hadau. Ifi anu ngic yomocngo mangana mong mi memanu
neng homecfu faibadeacsoc mi ande, ngeni imoc negen-
tegecbisia.
16 Ifi anu ye memeting goa mima waba kenudeac negend-
uae.”
17 Anu hombang nasou gawanango ngic mocgu witica-
maunac yungecbeso, faka imoc feec.

18 Imocac habutoa sasawa yeneng arohogec, “Ye meickema
Baraba yungecnemmena.”
19 Baraba ye warac taonnu ngicngac yeneac here miac miac
faka amma ngic kpehomeec, imocac amma witicamau faigec.
20 Nga Piratongo ine ngicngac yenearu monggoc serima
deec nocac ye Yesu yungeru kenudeac negenec.
21 Ifi deu yeni arohogec, “Ge mariponnu kpena homeu,
mariponnu kpena homeu.”

22 Arohogec naso harebec anu Piratongo deec, “Ngic yomoc
ye noc kopocsic yombong meficgeec? Ni kopocsiha mong
mi meficgema homecfu faibadeacsoc mi anduae. Ifi anu
memeting mima waba kenudeac negenduae.”
23 Ifi deu yeni mariponnu homeudeac serima seriangoc
arohoma Piratoac yoac ferahema udumengtoa meficgema
yeneng firang anggec.
24 Ifi anggec Piratongo yeneac yoac negemma negengyem-
mema Yesu desiyemmeec.
25 Amma ngic ye here miac miac faka angkecma ngic
kpehomeu witicamau faigec tarec, ye yungecgecdeac degec,
imoc yungecyemmema Yesu ine maringinau faiu songongina
modacgecdeac wayemmeec.
26 Wayemmeu wasaingic yeneng Yesu mekemma henggec
ngic mong Kirene taonnunac, kpara Simong, ye semeng
uaunac hau sinnu meficgema yeng Yesuac maripong tofo-
houdeac ngombonggegec tofohoma Yesu modarec.
27 Nga ngicngac habu kunengngo modacgec, yeneac bo-
tucfu ngac homac yeneng yeac dekiac amma ubamangang
kuneng anggec.
28 Ifi anggec Yesungo dzigenema edeyunuec,
“Yerusarennac ngacnaroang, ngeni neac mi kiacgec. Ngeni
ngenang nga nambaracfocngina, yeneac amma ine kiacbisia.
29 Naso mong haude, imohai ngicngac yeneng yofi degecde,
‘Ngac kufing nga sabac mi megec amma namu mi gume-
cyunugec, yeni kenecnginagoc.’
30 Naso imohai ngicngac yeneng tikiac degecde, ‘Tiki ge wi-
tininau mama ferandzinununa.’ Nga faganggac yofi degecde,
‘Fagang ge tohoma kperacnununa.’ *(Hosea 10:8)*
31 Yeni ic sabayagoc nande, imohai faka ifia andaeu ic bic
ururuedacfu, imoc memanganeyombonggegecde.”
32 Anu yarengic yohockang yeri Yesugoc yurugecdeac ifin-
goc meyuru kemma
33 bangec buma mong kpara Hatasic degec, imohai ken-
sikema Yesu mariponnu kpegec amma yarengic mong foiu-
geng nga mong kanaugeng, ifi yurugec.
34 Yunugec Yesungo deec, “Manggac, yeni ua medae,
imoc mi negentegecma andaeac kopocsicngina wana.” Nga
yeneng wambaya kpeing kpema mederegec.
35 Ngicngac yeni wiac fingerec, imoc ifi hennammagec yu-
dangic enarafocnginagoc yeneng ifingoc desusuic ammigec,
“Ye Messia, Anutuac meisingmedaha andeu yeng ngicngac
goa onggongyunuec, ifi isoc yengena ifingoc onggongemeu.”
36 Nga wasaingic yeneng ifingoc defagoc ammima yeac
wegenacfu hama waing aengagoc yearu sinemima

37 degec, “Ge yudangic yeneac ngictau kecnecfu geangga
onggongemena.”
38 Nga oruha witiau yoac yofi oho ohoya nanec, “Yomoc
yudangic yeneac ngictau.”
39 Anu yarengic yohockang yerearunac mong nanec, yeng
Yesu desusuic ammima deec, “Ge Messia annecfu geangga
onggongemema neri ifingoc onggonnuruna.”
40 Ifi deu ogeango kpetarimima deec, “Ge ifingoc yoacfu
firang mi andang amma Anutuac kengecguu ngereebac.
41 Nerang kopocsicniraac turunga faka dindingacfu ifi
anecmedae nga ngic yomoc ye ine kopocsic mong mi
meficgeec.”
42 Ifi dema Yesuac deec, “Yesu, ge eucererenggau ken-
sikema ngictau tatac mema ni negensinubesena.”
43 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Foracngoc, yagucngoc nigoc
eucererennu kecdede, imoc edeguduae.”
44 Anu wenac dzongiau 12 kiroc ammanu imohai ama
kundung kpema kundungngo bangec sokoma fekemmanu 3
kiroc marai anec.
45 Nga wenackiwa kundung kpeec, naso imohaingoc Anu-
tuac womonnu kpoructoa womongmana kpetiac yombong
naguyau nanec, imoc tohou yohockang anec.
46 Nga Yesungo ubaudumeng kunengngoc kpacma deec,
“Manggac, ongaasuna marigau faiduae.” *(Mitiyegec 31:5)*
Ifi deu asuya ereec.
47 Anu wasai garengngo imoc hemma Anutu eweheimima
deec, “Ngic yomoc ye kopocsiha kpac, imoc fora.”
48 Nga ngicngac sasawa yeni faka fingerec, imoc hennegeng
ambesonga hagec, yeneng faka imoc fingeru hemma moku-
cnginau kpema kiacma amanginau kenggec.
49 Nga Yesuac arengfora sasawa nga ngac goa Yesu
modacma Gariraianac hagec, yeni ine hama hereau namma
faka fingerec, imoc henggec.
50-51 Ngic mong kefec kpara Yosefe, ye Yudaia bangecfu
Arimataia taonnunac. Amma ye yudangic yeneac tutumang-
toaac memba kefec. Ye ngic yumea nga fakaya dindingac
amma Anutuac eucererenggac tomai kefec. Nga yeac ogo-
forango yoac degec nga faka anggec, yeng imocac negenu mi
ngereec.
52 Ifi anu yeng Piratoaru kemma Yesuac fareng meudeac
kpesimiec.
53 Kpesiu negemmiu ye Yesuac fareng mesima linengk-
poruc imocngo tembonggema mekemma kicsere mong gbo-
ria, imohai faiec.* Kicsere imoc gboria amma hoc sirango

* **23:53:** Lineng imoc kpindzing mong ambiac ogea, imocngo wamba megec.

mengec mengerea nga ngic mong imohai mi tonggo tong-
goya.
54 Anu wenac imoc sabataac efac kpefac naso anu sabata
naso hanahebeso anec.
55 Nga Gariraia bangecfunac ngac goa Yesu modacgec,
yeneng Yosefe modacma kicsereu kemma Yesuac fareng
faigec, imoc hennegeng amma
56 monggoc dzigenema amanginau kemma fareng imocac
kerecdoku homuna gombunga memengere amma sabatana-
soac singyoac fede, imoc modacma tomai kecma tacne-
genggec.

24

1 Sonda gboria hanahema asoac ama negemma ngac yeni
kerecdoku homuna gombunga memengere anggec, imoc
mema kicsereu kenggec.
2 Kemma henggec hoctoa kicsere sing hedzic hedzick-
eamoc, imoc bic kpedic kpedidinggea feu kicsere naguya eng
nanec.
3 Nanu ngac yeni kicsere manau emma Kebu Yesuac
farenga ine mi meficgegec.
4 Amma yeni noc wiac fingecdac dema obohoma nam-
magec imohaingoc ngic yohockang ngakpingira kongac ko-
porarac yombong, yereng hama kicnginau fingecma nanoc.
5 Nanec ngac yeni kengec amma ngonducnema nammagec
ngic yohockang yereng yofi edeyunuoc, “Ngeni ngic gboridac
kecde, ye nocac kicsereu hofocdae?
6 Yenoc Anutungo homecfunac bic megboriu yacma yei mi
kecde. Amma yeng Gariraia kecmangoc yoac edengunuec,
imoc negensibisia.
7 ‘Ngicac Medac ye kopocsicmeme yeneac mariu faigec,
yeneng mema mariponnu kpegec homeude.’ imoc fin-
gerudeac deec, ‘Nga uameme harebec ammanu monggoc
gborima yarude.’ ”
8 Ifi deu ngac yeni yeng yoac bic deec, imoc negensigec.
9 Negensima kicsereunac monggoc dzigene kemma
medac 11 nga tosofocngina faka sasawa fingerec, imoc
edeyunudacgec.
10 Ngac kenggec, yeneac kpacngina Maria Madara nga
Yohana amma Maria Yakobo nonggea nga ngac goa yena-
hafoc kenggec, yeneng siduc imocngoc aposoro edeyunugec.
11 Nga ngac yeneng yoac imoc edeyunugec, imocac
medac yeneng negenggec sicsauc anu yoacngina mi
negensinggegec.
12 Nga Petorongo ine yacma nedzima kicsereu kenec.
Kemma kicsereu okarima henu kporucsusu tembonggegec

imocngosac tarec. Ye imoc hemma negenu wiac engena anu monggoc dzigene kenec.

13 Anu wenacnaso imohaingoc ngic yohockang Yesu modacandape, yereng ama mong kpara Emausi, imohai kembesonga kenoc. Bangec imoc Yerusarenggac hereau 11 kiromita, imocfi tarec.
14 Nga yeri faka sasawa fingerec, imocac denegeng amma kenoc.
15 Yeri yoac imocac denegeng amma negen negeng ua mema kemmaec Yesu yengenaoc ngadengirau kemma meficyuruu yerigoc kenggec.
16 Amma yeri kic mesufuu ayecmeu mi hensioc.

17 Ifi anu Yesungo yofi kpesiyemerec, “Ngeri sinnu noc wiacac ngeraocngoc denegeng andape?” Ifi deu yeri ubahodung siric amma waickema nanoc.
18 Namma mong kpara Kereopa, yeng kpesimiec, “Ge kuricngic mocgungosac Yerusarennu kecmina sonda yomocac manau ihai faka fingecdac, imoc mi negendang me?”
19 Ifi deu yeng deec, “Noc faka fingecdac?” Ifi deu yereng edeoc, “Yesu Nadzaretenac yearu faka fingerec. Ye profete mong amma Anutu nga ngic yeneac kicfu yoac deec nga faka sasawa meec, imoc kuhagoc yombong anec.
20 Nga womong gareng enara nga israengic enarafocnina, yeneng ye homeudeac dema gamang yeneac mariu faigec yeneng mariponnu kpegec homeec.
21 Nga neni yofi negensinggeing, yennoc israengicngac mesinunuude. Faka fingerec, imocac uameme yaguc harebec ande.
22-23 Anu ngac goa neneac habuunac, yeni yaguc asoac yombong kicsereu kemma farenga hofocdau. Hofocma dzigenema hama yofi edenunudau, ‘Angero yereng ongau fingecnemmema yofi deec, “Yesu ye bic gboridac kecde.” ifi dedau.’ Ifi degec kpidohoding.
24 Amma nenearunac ngic goango kicsereu kemma ngac yeneng dedau, ifi isoc yombong meficgedau nga yengena ine mi hendau.”
25 Ifi deu Yesungo yofi edeyuruec, “Ngeni negen negengngina kpac nga wosongina nomana yombong. Profete yeneng bicngoc yoac sasawa degec, imoc bic mi negensinggedae.
26 Imoc yofi fingerudeac degec, ‘Messia ye kpendzeng kpekefu wisickeuguc kibikperagiatoaac ameau naric enude.’ ”
27 Yengena siduc imoc mitikibiu oho ohoya fedacde, imoc Moseac kibiunac hanahema kengkecma profete sasawa yeneng yeac siduc ohogec, ye imocac hania deireckeyemerec.

28 Anu yeri ama kembesonga kenoc, imoc mewegenema
Yesungo ferecgema kembeso siric isoc anu
29 yereng kpetarimima deoc, “Ama marai anu kundung
kpebeso andeac ge nerigoc kenni.” Ifi deec yerigoc amau
emma tacgec.
30 Yesungo yerigoc tacma yaka nebesonga ic sogong mema
kenecyoac dema mendzicma yemerec.
31 Yemeru kicngira tegeru Yesu hensimaec yeng imohain-
goc aockeu
32 yeraocngoc denegeng amma deoc, “Yeng sinnu mitikib-
iac hania edekpou anecmema deireckenemeru herenirango
yacyombonggedac, imoc fora yombong.”
33 Nga yeri imohaingoc yacma dzigenema monggoc
Yerusarennu kemma medacfora 11 ogofocnginagoc
kpeturanggema tacmagec meficyunuoc.
34 Meficyunuec yeneng edeyuruma yofi degec, “Kebungo
fora homecfunac gborima yacdac, ye Simong bic fingecmi-
dac.”
35 Ifi degec yereng sinnu yerearu faka fingerec nga Yesungo
ic sogong mendziru hensioc, imocac siduc andaroc.
36 Siduc ifi andarec yeni yoac imoc negemma tacmagec
Yesu yengenaoc botucnginau namma deec, “Ruae ngenearu
febeso.”
37 Ifi deu yeni kpidohoma kengec amma negensigec,
“Wosonga hendimbe.”
38 Ifi negensigec yeng yofi deec, “Ngeni nocac kpidohoma
negengyohoc andae?
39 Imoc ni neanaoc, ngeni hanimarina henggec. Wosonga
yeni sicfusingina kpac. Ngeni imocac hama kpeserenuma
nenggec.”
40 Ifi dema hanimaria edzacyunuu
41 yeni kerectegec amma ubangerectoa negemma sifu mi
negensinggegec yeng yofi kpesiyemmeec, “Ngeni yaka mong
faigec tacde me?”
42-43 Ifi deu yeni kondungyang dzedzea noboha migec
mema kicnginau neec.
44 Nema yofi edeyunuec, “Ni ngenigoc kefai, imohai
yofi bic edengunuai, wiac sasawa neac negemma Moseac
dedeseriyoacfu nga profete yeneac kibiu amma Mitiyegecfu
oho ohoya fede, imoc sasawa fora fingecbeso.”
45 Ifi dema ye imohaingoc negen negengngina meireck-
eyemmeu yeni mitikibiac yoac negentegecgec
46 yofi torokpema deec, “Imocac amma yofinoc oho ohoya
fede, Messiango kpendzeng kpema homema uameme hare-
becfu monggoc gborima yarude.

47 Yaru ngicngac yeni yeac kpacfu ubamereng nga kopocsic wawaac sing imoc Yerusareng taonnusing hanahema bangeha bangeha ngicngac sasawa yenearu yoac dekperagigec kenude.
48 Faka yomocnoc kicnginau fingecdacmoc imoc dekperagibisia.
49 Nga Mannango wiac ngemmeudeac deec, neng imoc suengemmeba mebisia. Negenggec, ngeni taong yomohai tacma imoc mi wabisia kecma wihacnac kuc heingemmebade. Ngeni kuc imoc memaguc naric kengha ambisia.”
50 Anu Yesungo waraiyemmeu taong wama ngadeau Betania amabangec, imohai kemma maria miacma kenecyunumanu
51 Anutungo meu wayunuma kurumennu enec.
52 Enu yeni afehema songo kuneng meficgema Yerusarennu monggoc dzigenema kenggec.
53 Nga yeni nasosoc womonnu kecma Anutu ubangerec edekecgec.

Yohane
Yeng Yesuac Siduc Gombung Ohoec

1 Hanac hanaheaunacngoc enacyoacngo kefec nga enacyoac ye Anutugoc kefec amma enacyoac ye Anutu.
2 Amma yennoc hanac hanaheau Anutugoc kefec.
3 Nga Anutungo enacyoacfu deu wiac sasawa fingecdarec, wiac sasawa fingecma fekende imoc yea kpac mong mi fingerec.
4 Yearunoc kekec feec nga kekec imocngo ngicngac yeneac kperagi anec.
5 Nga kperagingo kundung mekperagiu kundungngo kperagi imoc semeudeac ambibiema waec.
6 Anutungo ngic mong sueu haec, yeac kpara Yohane.
7 Yeng kperagi imocac hepucngic amma dedekperagi imoc ngicngac mekperagiyemmeudeac haec. Yeng ifi hau ngicngac sasawango kperagia imoc negensinggegecdeac negenec.
8 Ye yengenaoc kperagi imoc mi kefec, kpac. Ye ine kperagi imoc mekperagiudeac haec.
9 Anu kperagi fora yombong, yeng bangecfu ngicngac sasawa mekperagiyemmebeso haudeac anec.
10 Anutu ye kperagiango bangec nga wiac sasawa meficgedaru kperagia imocngo bangecfu kefu ngicngac yeneng ine ye mi hensigec.
11 Ye bangehau dzigenemanu arengfora yeneng ama mi heimigec.
12 Nga ngicngac ama heimima kpara negensinggegec, yeni Anutuac nambaracfora anggecdeac deyemmeec.
13 Deyemmeu ngicngac imoc yeni ngic sacfusiunac me sebiac songounac me ngic monggac songounac mong mi fingecgec, kpac. Yeni Anutu yengenaarunac fingecgec.
14 Anu enacyoacngo sebifusiagoc amma botucninau kefec. Kefu medac mocgungo fingecma Manggacarunac kuc nga kibikperagia mekefec, kuc nga kibikperagia imocnoc hening. Henni yearu danggunuc nga yoac fora wake wakea fede.
15 Yohanengo yeac hepuc amma dekperagima kpacma yofi deec, “Ni yeacnoc yofi deai, ngadenau hama kecde, ye kunenna, nocac ni mi fingecbarengoc ye kechakefec.”
16-17 Dedeseriyoacngo Mosegoc hau yearunac meing nga danggunuc amma yoac fora imoc Yesu Kristogoc haec. Amma ye danggunuc hafoangoc femide, imocngo nenannu wisic wisickea kpac hakecde.

18 Ngic mongngo Anutu mong mi henec, kpac. Medaha
mocgusac Mamaac hoannu kecande, ye Anutungoc. Yeng
Manggac dekperaginemmeec.
19-20 Yudangic Yerusareng taonnu kecgec, yeneng womong
gareng nga womong gareng yeneac memefic sueyunugec
Yohanearu kemma kpesimigec, “Ge merac?” kpesimigec,
yeng haniaya mi hesonggema yofi dekperagiyemmeec, “Ni
Messia kpac.” imocngo Yohaneac dedekperagi.
21 Ifi deu yeneng monggoc kpesimigec, “Ge merac, ge Eria
me?” kpesimigec yeng deec, “Ni ye kpac.” deu degec, “Ge
profete yombong me?” degec merenec, “Kpac.”
22 Ifi deu degec, “Anu ge merac? Suenunudau, yenearu
yoac turunga dafi mekemma edeyununide? Ge geanggaac
dafi deannec?”
23 Ifi degec Yohanengo yofi merenec,
“Bangec kisiu ubaudumeng fingerec imoc nennoc yofi kpac-
duae, ‘Ngeni KEBUAC sing heitumeigec.’ *(Yesaia 40:3)*
Profete Yesaiango neac ifi deec.”
24 Anu farisaio yeneng ngic goa sueyunugec kemma
25 Yohane kpesimigec, “Ge Messia kpac nga Eria kpac amma
profete kpac. Ge nocac ngic doku nadzicyemmeannec?”
26 Ifi degec Yohanengo yofi merengyemmeec, “Ni doku
nadzicngemmeanduae. Nga botucnginau ngic mong kecde,
ngeni ye mi negemmidae.
27 Yeng ngadenau hama kecde nga ni ifiango yeac hanitabe
witiha yungecba naric mi ngereeude.”
28 Yohanengo Betania amau Yordang doku nobocgengau
doku nadzicyemmekefec, imohai faka imoc fingerec.*
29 Wereckengau Yohanengo namma henu Yesungo yearu
hau ngicngac yofi edeyunuec, “Henggec, imoc Anutuac ra-
mamedaha, yeng bangectoa bangec imocac ngicngac sasawa
yeneac kopocsic meickeude.”
30 Yeacnoc negemma yofi deai, “Ngic mong ngadenau hama
kecde, yeng ni mi fingecbare bicngoc yombong kefecac ni
feracnude.
31 Neng ye mi negemmiai. Nga israengicngac ngeneng ye
hentegecgecdeac neng hama doku nadzicngemmebade.”
32 Yohanengo yofi dekperagiec, “Ni Tiri Asu hemba yeng
kebesacac siric isoc kurumennunac mama yeac witiau taru
henai.
33 Nga ni ye mi negemmibare suenuec, yeng yofi edenuec,
‘Asungo mama ngic yearu taru hennade, yeng Tiri Asungo
nadzicngemmeude.’

---

* **1:28:** Betania ama yohockang feoc. Mong Yerusareng wegena nga mong Yordang wegena.

34 Ni imocnoc hemma hepuc amma yofi dekperagiai, ngic
yomocngo Anutuac medac."
35 Anu wereckengau Yohane ye medacfora yenearunac
yohockang yerigoc imohai monggoc nanggec.
36 Nammagec Yesungo kenu hemma medahora yofi edeyu-
ruec, "Henec, imoc Anutuac ramamedaha."
37-38 Ifi deu negemma medahora yereng Yesu modacma
kenec Yesungo dzigene yeremma yofi kpesiyemerec, "Ngeri
noc wiacac angecmede?" kpesiyemeru deoc, "Rabbi, (imocac
titiha kpoukpou) ge dahai kecnec?"
39 Deec yofi edeyuruec, "Ngeri hama henec." ifi deu yeni
yenahafoc kemma ama kefec, imoc hemma wenac imoc
yegoc taroc. Faka yomoc marai 4 kiroc fingerec.
40 Anu Yohaneac yoac negemma Yesu modaroc, yerearunac
mong Anderea, Simong Petoroac munea.
41 Yeng Yesu hemma dzigenema warac warac yengena
munea Simong meficgema yofi edeec, "Neri Messia
meficgedic." (Messia imocac titiha Kristo.)
42 Ifi dema Simong hesickeu Yesuaru kenec Yesungo ye
hemma yofi deec, "Ge Simong Yohaneac medac, geac kpacga
Kefa debesonga." (Imocac titiha hoc amma grikyoacfu Pet-
ros.)
43 Wereckengau Yesungo Gariraia bangecfu kembesonga
negemma Firipo meficgema yofi edeec, "Ge hama modac-
nuna."
44 Nga Firipo nga Anderea amma Petoro yeni Besaida taon-
nunac.
45 Anu Firipongo Natanae meficgema yofi edeec, "Mosengo
dedeseriyoac kibiu ohoec nga profete yeneng ifingoc ohogec,
neni ngic imoc meficgeding. Imoc Yesunoc, Yosefeac medac,
Nadzarete taonnunac."
46 Ifi deu Natanaengo deec, "Nadzarete taonnunac wiac
gombunga mong mi fingecande." ifi deu Firipongo deec, "Ge
hama henna."
47 Nga Yesungo Natanae henu yearu kenu yofi deec,
"Henggec, ngic yomoc israengic fora, yearu ikoc nga faito-
bang faka mong mi fede."
48 Ifi deu Natanaengo kpesimiec, "Ge dafi negennunec?"
Ifi deu Yesungo yofi edeec, "Firipongo mi kpacgumanu fig ic
haniau tacmana bic gendua."
49 Ifi deu Natanaengo yofi edeec, "Rabbi, ge Anutuac medac,
Israe neneac Ngictau."
50 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, "Ge fig ic haniau tacna
gendua deduaeac negensinnunec. Kecma faka yofia mong-
goc ferahema fingeru hennade.

51 Negenggec, kurumeng anggeu ngeni Anutuac
angerofora yeneng Ngicac Medac yearu engemmama anggec
yenenggecde, imoc fora yombong edengunuduae.”

2

1 Uameme yohockang wisickeu Gariraia bangecfu Kana
taonnu memeturang fingerec. Nga Yesuac nonggea ihai kec-
manu
2 Yesu nga medacfora momoc heitaiyunugec.
3 Nga yeni waingngina kpac anu nonggeango Yesu edeec,
“Waingngina kpac ande.”
4 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ngac, neac wiac imoc geac mi
ande, nasona mi hadacngoc.”
5 Ifi deu nonggeango uamedac edeyunuec, “Yeng wiac
monggac edengunuu ngeni imoc sasawa tofohobisia.”
6 Anu yudangic yeni dzuac dzuac fakangina modacma
enang dokuyagoc faigec tacande. Imocac amma imohaingoc
enang hocngo memea 6 faigec tarec. Enang mocgu mocgu
imoc 100 lita, ifingo tackenec.
7 Nga Yesungo uamedac yofi edeyunuec, “Ngeni doku fima
enannu kpakegec kemema wakeu.” ifi deu yeni doku figec
kemema wakedarec.
8 Figec wakeu yeng yofi edeyunuec, “Ngeni yaguc fima imoc
yakagarenggaru mekenggec.” Ifi deu fima mekenggec.
9 Mekemmagec dokungo waing anu yakagarengo imoc
nehemma waing dahacnac dema obohou uamedac doku
fima mekenggec, yenengsac negenggec. Ifi nehemma yaka-
garengo memeturangngic, ye deu haec.
10 Hau edeec, “Fakanina yofi fede, hanahema waing gom-
bunga ngic gumecyununi nekecma ubasufu anggec waing
songea kpac gumecyunuandimbe. Anu geng ine waing gom-
bunga mesufuna tacdacac yaguc meficgenec.”
11 Yesungo Gariraia bangecfu Kana taonnu kecma negens-
inggegecdeac faka kuhagoc imoc hanahema meec. Mema
kuc nga kibikperagia ifi mekperagiu medacfora yeneng imoc
hemma ye negensinggegec.
12 Kecgec wisickeu Yesu nga nonggo munafora amma
medacfora yenahafoc Kafanaung taonnu kemema ihai
wenac goa kecgec.
13 Kecgec yudangic yeneac makekenggac naso wegene hau
Yesungo Yerusareng taonnu enec.
14 Emma henu ngic yeneng womonggac oda manau ram-
aburumaka nga kebesacneng faigec nga goa tatacnginau
tacma hiedzo emekecmagec Yesungo yenenec.
15 Yenemma indzuru mong mudze mudzea mema imocngo
ngic sasawa ramaburumakanginagoc womonnunac

yunukisang ayemmeu kemegec. Kememagec ngic hiedzo emekecgec, yeneac dzongina megigi amma tebongina heimerenec.
16 Heimeremma ngic kebesacneng suegec, yeni yofi edeyunuec, “Ngeni wiacngina imoc meickegec! Ngeni Mannaac ama anggec emekpesi ama mi ambeso.”
17 Faka imoc fingeru medacfora yeneng yoac mong oho ohoya feec, imoc negensigec,

“Geac amaac amma herenango gerec dzema dzendandannuude.” *(Mitiyegec 69:9)*

18 Amma yudangic yeneng meremma edegec, “Ge faka imoc andanggac noc faka kuhagoc mena hemma negensinggenide?”
19 Ifi degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ngeni womong yomoc hembarackegec ni uameme harebecfu imoc miacbade.”
20 Ifi deu yudangic yeneng degec, “Ngic yeneng womong yomoc kifa 46 mekecma medzickegec. Anu geng uameme harebecfusac naric miacnade me?”
21 Yesungo ine yengena sebiaac womonnu yoac heima deec.
22 Kecma homecfunac megboriu yaru medacfora yeneng Yesungo yoac ifi deec, imoc negensigec. Negensima mitikibiu yoac oho ohoya fede nga Yesuac yoac momoc negensinggegec.
23 Anu Yesungo Yerusarennu makekenggac hombang naso femanu ihai kecma faka kuhagoc meu ngicngac homacngo hemma yeac kpara negensinggegec.
24 Nga Yesu yengenaoc ngicngac haifakangina hentegecdarecac amma ubakeraha mong mi edeyunuec.
25 Imoc yofiac, ye yengenaoc ngic yeneac ubaherenginau wiac sasawa fede, imoc negenecac ngic monggac haniaac ngic mong mi kpesimiec.

3

1 Farisaiongic mong kpara Nikodemo, ye yudangic yeneac ngickiwa mong kefec.
2 Nga yeng tofocnac dzongiau Yesuaru hama deec, “Rabbi, geng Anutuarunac mama kpoukpou ua mekecnec, imoc negendimbe. Geng faka kuhagoc meannec, ua ifia ngic mongngo Anutuya kpac kecma naric mi mebac.”
3 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Foracngoc, ngic mong ye fingec fingec gboria mi fingerude, yeng Anutuac eucerereng naric mi henude, imoc edeguduae.”

4 Ifi deu Nikodemongo deec, “Ngic bic yadi yadiyango dafi
monggoc fingerude? Ye nonggeaac heremanau naric mi
enude nga monggoc naric mi fingerude.”
5 Nga Yesungo yofi meremmiec, “Foracngoc, ngic mong ye
dokuu nga Asuu gboria mi fingerude, yeng Anutuac eucer-
erennu naric mi enude, imoc edeguduae.
6 Nga ngicfunac fingec fingera, yeng ngic siricngoc nga
Asuunac fingec fingera, ye Asu siricngoc.
7 Ngeni fingec fingec gboriau fingecgecdeac edeguba mi
kpidohona.
8 Firangngo yengena songo modacma kpeu udumenga ne-
gengannec. Nga ye dahacnac hade amma dahai kenude,
imoc ine mi negennec. Ngicngac Asuunac fingec fingera, yeni
sasawango siricngina ifia.”
9 Ifi deu Nikodemongo meremmiec, “Yoac sasawa denec,
imoc dafi fingecdarude?”
10 Ifi deu Yesungo meremma yofi edeec, “Ge israengic ye-
neac kpoukpoungo wiac imoc dafi mi negentegecnec?
11 Foracngoc, neni wiac hengandimbe nga negen-
gandimbe, neni imocac hepuc nga dedekperagingic amma
dekperagingemmeandimbe, imoc edeguduae. Anu ngeni
yoac imoc mi mema honggeandae.
12 Ni bangecac wiacac yoac dema edengunuba ngeni mi ne-
gensinggegecde. Nga kurumenggac wiacac edengunubadeu
ngeni imoc dafi negensinggegecde?
13 Ngic mongngo kurumennu mi enec. Ngicac medac kuru-
mennunac maec, ye mocgungo kurumennu enec.
14 Mosengo bangec kisiu boudzoc miaru nanec, ngic
yeneng ifi isoc Ngicac Medac miacgec nambeso.
15 Anu ngicngac ye negensinggegecde, yeni sasawango
kekecseri megecde.
16 Imoc yofiac, Anutungo bangectoa bangecfu ngicngac
ngeneac noc isoc ammiecac Medaha mocgu faiu bangecfu
maec. Imocac ngic mongngo ye negensinggeude, ye man-
ganau mi kemeude yeng ine kekecseri meude.
17 Anutungo Medaha bangecngic manganangina
isinggema desiudeac sueu mi maec, kpac. Ye bangecngic
ebicfunac mesiyunuu komoc kpegecdeac bangecfu sueu
maec.
18 Amma ngic mong Medaha negensinggede, ye yoacfu mi
faiude. Nga mong ye Anutuac Medaha mocguac kpara mi
negensinggede, yeng ine mi negensinggeecac amma yoacfu
bic makpeec.
19 Yoacninaac desi desiac hania imoc yofi, kperagingo
bangecfu hau ngicngac angammemengina manganaac

amma kundunggac songo monggoc negemma kperagia wagec.
20 Ngicngac faka mangana angandae, yeni fakangina mangana didiu mi fingectegerudeac sasawango kperagia ngadehema kperagiau naric mi hagecde.
21 Nga ngic mong ye faka fora meande, yeng kperagiau naric haude. Amma ye Anutuac kucfu uaya meande, imoc fingectegerude.”
22 Kecma Yesu nga medacfora Yudaia bangecfu kemma ihai yenigoc kecma ngicngac doku nadzicyemmegec.
23 Naso imohai Saring taong wegenacfu Ainong taonnu doku homac feec. Imocac Yohane ye ifingoc ihai kecmanu ngicngac yearu kenggec yeng ifingoc doku nadzicyemmekefec.
24 Faka imoc Yohane witicamau mi faimagec fingerec.
25 Anu Yohane medacfora nga yudangic mong, yeni yuda yeneac dzuac dzuac fakanginaac amma yoacngina engemmama anec.
26 Anu medac yeneng Yohanearu kemma edegec, “Rabbi, ngic gegoc Yordang nobocgeng kefec geng yeac hania edenununec, yennoc ngicngac doku nadzicyemmeu sasawango yearu kendacdae.”
27 Ifi degec Yohanengo yofi merengyemmeec, “Anutungo kurumennunac wiac mi miudeu ngicngo imoc naric mi meude.
28 Ni Messia kpac. Ni ine yeac singwarac ambadeac Anutungo suenuu hayai. Imocacnoc bic edengunuai, ngeni dedena imoc negendaeac hepucna naric anggecde.
29 Ngic enembingehagoc yeng ngacfu kenude. Anu ngicac ogeango yeac enacfunac memeturanggac siduha negemma ubangerectoa negenude. Nga ni ifi isoc yaguc ubangerec hafoangoc negenduae.
30 Yeac kpacsiducngo yadiu neacngo mamea ambeso.
31 Wihacnac maec, yeng wiac sasawaac engenatoa ande. Nga ngic bangecfunac fingec fingera, yeng bangecfunac, imocac amma bangecac yoac deude. Kurumennunac maecngo wiac sasawaac buma anec kecde.
32 Amma yeng wiac wi fede, imoc hennegeng angkefec, imocac hepuc amma dekperagiu ngic mongngo yeac yoac mi hoanggeude.
33 Anu ngic mong ye yoac imoc mema hoanggeude, yeng Anutu ye fora, imoc deseriude.
34 Anutungo ngic sueec ye Anutuac yoac deude. Imoc yofiac, Anutungo Tiri Asu hendzicma nobohasac kpeteagoc mema mi yemmeude, kpac.
35 Manggacngo heregoc Medahaac songo negemma wiac sasawa mariau faiec.

36 Imocac Medaha negensinggede, ye kekecserigoc kefude.
Nga Medahaac yoac kpeude, ye kekec mi henu Anutuac
turung ine yearu fekefude."

4

1 Farisaio yeni Yesuac yofi negenggec, "Yeng habu
meyunuma doku nadzicyemmeu Yohaneac habu kpetea
ferahede."
2 Nga Yesu yengenaoc ngicngac doku mi nadzicyemmeu
medacfora yeneng doku nadzicyemmegec.
3 Nga Yesungo yoac ifi negemma Yudaia bangec wama
Gariraia bangecfu monggoc dzigeneec.
4-5 Ihai kemma Samaria bangec ferecgebeso amma Samari-
aac taong mong kpara Sika, ihai kensikeec. Sika taong imoc
Yakobongo medaha Yosefeac bangec desimiec, imocac we-
genac tarec.
6 Anu Yesungo Yakoboac dokuteng tarecfu, imohai sing
kengkecma kuha kpac anu dokuteng imocac tegiau mama
tarec. Tacmanu 12 kiroc isoc anec.
7-8 Anu medacfora yeni yaka bummegecdeac taonnu kem-
magec samariangac mongngo doku fiudeac hau Yesungo yofi
edeec, "Doku mehana neba."
9 Ifi deu ngacngo deec, "Ge yudangicngo dafi samariangac
nearu dokuac denec?" Yudangicngac yeni samariangicngac
yenigoc emenecngina mi feecac ngacngo ifi deec.
10 Ifi deu Yesungo yofi edeec, "Ge Anutu haringaac hania
nga merang dokuac kpesigende, imoc negentegecma kpesim-
ibang debac yeng doku kekehagoc gembac."
11 Ifi deu ngacngo deec, "Kebu, ge doku finadeac wiacga
kpac nga dokuteng imoc herea anu doku kekehagoc dahac-
nac finade?
12 Bangecnina Yakobongo dokuteng yomoc menemmeec.
Geng ye ferahenec me? Ye yengena nga medacfora amma
ramaburumakafora, yeni doku yomohanac nekecgec."
13 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, "Ngicngac doku yomoc
neandae, yeni sasawango dokuac monggoc ayemmeande.
14 Nga mong ye neng doku miba neude, yeng dokuac mong-
goc mi ammibesande. Nga doku mibade, imocngo yearu
dokukiwa sike sikea fingecma kekecseri meficgemiude."
15 Ifi deu ngacngo deec, "Kebu, ge doku imoc nenna nema
dokuac monggoc mi anembeso nga doku fibadeac yomohai
monggoc mi habesare."
16 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, "Ge kemma ewega dena
haec."
17 Ifi deu ngacngo deec, "Ni ewena kpac." deu Yesungo yofi
edeec, "Ni ewena kpac, ge fora denec.

18 Ge ngic 5 bic meyununec nga ngic yofinenggac mena
ngerahafoc kecdape, ye geac ewega kpac.”
19 Ifi deu ngacngo deec, “Kebu, ge profete, imoc gentegecd-
uae.
20 Kisicfocnina yeneng tikibuma yomohai Anutu afe-
hekecgec. Anu ngeneng yofi deandae, ‘Yerusareng, imo-
haisac Anutu afehebesonga.’ ”

21 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ngac negensinnuna, naso
mong wegeneude, imohai ngicngac ngeneng tikibuma yomo-
hai nga Yerusarennu Anutu monggoc mi afehegecde.
22 Ngeni wiac hania mi negentegecdae, imoc numumi-
dae. Ebicfunac mesi mesi nga komoc kpegecdeac kuc, imoc
yudangic nenearunac fingerec nga Anutu negengireckema
numumima kecdimbe.
23 Naso mong hama kecde nga bic hadac, imohai ine de-
dengerec ngicngac fora, yeni ongaasungina forango Mang-
gac dengeregecde. Manggacngo nunumu areng ifia yeneac
negenu ngereeude.
24 Anutu ye Asu. Imocac amma ngicngac dengerebesonga
dema ongaasungo nga faka forau dengerebisia.”
25 Ifi deu ngacngo deec, “Messia, kpara mong Kristo dean-
dae, ye fingerudeac dedea, imoc negenduae. Yeng hama wiac
sasawa dekperaginemmeude.”
26 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Yoac edeguduae, imoc ni.”

27 Ifi demanu medacfora yeneng amaunac dzigene hagec.
Hama Yesungo ngacgoc yoac denegeng anocac hemma
kerectegec anggec. Amma mongngo yofi mi kpesimiec, “Ge
noc wiacac kpesiminec me yegoc noc wiacac dedape?”
28 Anu ngacngo Yesuac yoac negemma enanga wama amau
dzigene kemma amafora edeyunuec,
29 “Ngeni hama henggec. Ngic mong ni faka anai meai, imoc
seng deficnudacde. Ye Messia gedang?”
30 Ifi deu yeneng taong wama Yesuaru hagec.

31 Anu medacfora yeneng yaka neudeac yofi degec, “Rabbi,
ge yaka nena.”
32 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Yaka fenende, imoc ngeni
mi negendae.”
33 Ifi deu medacfora yenaocngoc denegeng amma degec,
“Ngic mongngo yaka meha migec nedac gedang.”

34 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Suenuec, yeac enac
tofohoma uaya mekecma mesibade, imocngo yakana ande.
35 Ngeni yofi deandae, ‘Afo 4 wisickeuguc semeng fora
anude.’ Neng yoac mong deba negenggec, ngeni kicngina
fima uau henggec, yaka bic fora amma kpekpauc fede.

36 Ifi anu heihomec nga kpememengic yeri yerahafoc ubangerec negenecdeac kpememengicngo uayaac bung mema kekecseriac fora ifingoc mekpedzuc anude.
37 Nga, ‘Ngic mongngo wiac homeru mong ye fora mekpedzuc anude.’ yoac ifi deandae, imocac foranoc fingecde.
38 Ngic goa yeneng ua megec ua imocac fora fingerec. Nga ngeni heihomec mi ammagec ni suengunuba fora mekpedzuc ambisia. Ngeneng yeneac ua torokpema tigec enec.”
39 Samariangacngo Yesuac yofi dekperagiyemmeec, “Yeng ni faka anai meai, imoc seng deficnudacde.” ifi deecac taong imohacnac samaria ngicngac yenearunac homacngo Yesu negensinggegec.
40 Imocac amma samariangicngac Yesuaru kemma yeng yenigoc kefudeac heitaigec. Heitaigec yeng negengyemmema wenac yohockang yenigoc kefec.
41 Yesungo ihai kecmanu homacngo yombong yeac yoacac amma negensinggema
42 ngac edegec, “Neni warac geac siducac amma negensinggeding. Nga yaguc nenaoc yeac enacfunac yoara negemma negensinggedimbe. Amma gennoc bangecngic sasawa neneac memengerec ngic, imoc negendimbe.”
43 Anu uameme yohockang wisickeu Yesungo Samaria bangec wama Gariraia bangecfu kenec.
44 Ye ihai kemma yengenaac yofi dekperagiemeec, “Profete mongngo yengena bangecfu kefu ngicngac yeneng eweheihei mong mi ammigecde.”
45 Anu gariraiangic yeni makekenggac nasou Yerusareng taonnu kenggec Yesungo faka sasawa meu henggecac amma Gariraia bangecfu kenu amafora yeneng ubangerecgoc heitaigec.
46 Heitaigec Yesungo Kana taong Gariraia bangecfu doku merennu waing anec, ihai monggoc dzigene kenec. Kenu ihai ngictauac kia mong haec, yeac medacngo Kafanaung taonnu hafei feec.
47 Nga kiango Yesu Yudaia bangecfunac dzigenema Gariraia bangecfu hade, ifi negemma yearu kemma medaha mengereudeac edeec, nocac medaha homebeso anec.
48 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ngeni faka kuhagoc nga faka morora mi hemma eng mi negensinggegecde.”
49 Ifi deu kiango deec, “Kebu, ge bic hana, medacna homebeso ande.”
50 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge kenna, Medacga bic ngereedac kecde.” ifi deu ngic ye Yesuac yoac negensinggema dzigene kenec.

51 Dzigene kememanungoc wanacngicfora yeneng hama
sinnu meficgema edegec, “Medacga bic ngereedac kecde.”
52 Ifi edegec, ye ngereec, imocac nasoyombonggac kpe-
siyemmeu yeneng degec, “Worang hadzing 1 kiroc, imohai
sebia nomanedac.”
53 Ifi degec mamango negensiec, “Yesungo naso imohainoc
suenuma dedac, ‘Medacga ye bic ngereedac kecde.’ ” Ifi
negemma siduc edeyunuu ye nga wiacfora yeni Yesu negens-
inggegec.
54 Yesungo Yudaia bangecfunac Gariraia bangecfu dzigene
hama negensinggegecdeac faka kuhagoc meu imocngo naso
yohockang anec.

5

1 Imocac ngadeau yudangic yenang hombang mong hau
Yesungo Yerusarennu enec.
2 Emma Yerusareng taonnu nagutoa mong kpara Ramaac
nagu, imocac nobohau dzohong mong feec. Imoc hebiraio
yoacfu Betesida deandae, imocac tegiau firangama 5 tack-
enec.
3-4 Anu firangama imocac manau ngicngac hafeinginagoc
nga kicpisic amma goa hanimangang nga puringa ifia homac-
ngo fekenggec, yeni doku kockpac anudeac tomai fegec. Imoc
yofiac, naso goau Kebuac angero mongngo doku imohai
haande. Hau doku kockpac anu mong ye waraima dokuu
kemede, yeng hafeia sasawa kpac angande.
5 Anu ngicngac fekenggec, yeneac botucfunac ngic mong
puringa kefu kifa 38 bic anec, yeng ihai fekefec.
6 Nga naso herea ihai fekefecac Yesungo hemma imoc
negemma yofi kpesimiec, “Ge ngereebeso anggende me?”
7 Ifi deu puringngo meremmiec, “Kunenna, doku kockpac
ammanu merac ngicngo meficnuma dzohonnu fainubac. Ni
kemebeso ambare mongngo hefacnuma kemeande.”
8 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge yacma fefega mema
kenna.”
9 Ifi deu ngic ye naso imohaingoc sebia ngereeu yacma
fefea mema kenec.
Nga naso imoc ine sabata naso anec.
10 Anu yudangic yeneng ngic ngereec hemma edegec,
“Yaguc sabatanasou fefega mema kenna, imoc singngo mi
dede.”
11 Ifi degec merengyemmeec, “Ngic mengerenudac, yeng
suenuma dedac, ‘Ge fefega mema kenna.’ ”
12 Ifi deu kpesimigec, “Merac ngicngo fefega mema kenna.”
dedac?

13 Nga ngic ngereec ye merang mengereec, imoc mi ne-
genec nocac Yesungo ngichabutoa nanggecac, ihai kemma
kperucgeec.

14 Anu imocac ngadeau Yesungo ngic imoc womong manau
meficgema yofi edeec, “Ge sebiga bic ngereedac. Nga ebic
mong kunengngoc fingecgembacac kopocsic monggoc mi
meficgebesena.”
15 Ifi deu ngicngo kemma yudangic edeyunuec, “Ngic men-
gerenudac, imoc Yesu.”

16 Yesungo sabata nasou ua ifia mekefecac yudangic
yeneng ngaba seria ammigec.
17 Yesungo yofi merengyemmeec, “Mannango uaya
mehakefec nga yofinenggac medengoc imocac amma neng
ifingoc ua mekecduaengoc.”
18 Ifi amma Yesungo sabatanasoac singyoac memanganeec
nga torokpema Anutuac Manna dema ye isocngoc anec,
imocac amma yudangic herengina monggoc yaru Yesu kpe-
homebeso anggec.

19 Ifi anggec Yesungo yofi merengyemmeec, “Foracngoc,
Mamango ua mong meu Medacngo imoc hemma yengenaoc
ua imocsac naric meude, imoc edengunuduae. Mamango ua
mede, Medahango ua imocngoc meude.
20 Imoc yofiac, Manggac ye Medaha songogoc hoanggema
ua mede, imoc sasawa edzahekecde. Nga ua sasawa meu
hengandae, imocac engenatoa edzaheu meu ngeni imoc
hemma kerectegec anggecde.
21 Manggacngo ngic homemea midiyunuma meg-
boriyunukecde, ifi isocngoc Medacngo ngic megboribeso
negemmiu ngereeu megboriude.
22-23 Manggacngo ngic angammemengina mi desiude,
kpac. Ngic sasawango Manggac eweheimiandae, ifi isoc
Medac eweheimigecdeac yeng desi desiua Medahaac mariu
faidarec. Nga ngic mong ye Medahaac eweheihei mi
ammiande, yeng Manggac sueec, ye ifingoc eweheihei mi
ammiude.

24 Foracngoc, ngic mong ye neac yoac negemma Mang-
gac suenuec, ye negensinggeude, yeng kekecserigoc kecma
yoacfu mi enude, imoc edengunuduae. Yeng homec wama
kekecfu bic endac.
25 Foracngoc, ngicngac bic homegec, yeneng Anutuac
Medacac ubaudumeng negemma kekec megecde. Naso imoc
haude nga yaguc bic hadac, imoc edengunuduae.
26 Manggac yengenaaru kekec fede, siriha imocngoc yeng
kekec Medac miu Medacaru ifingoc kekec fede.

27 Nga Medaha ye Ngicac Medac, imocac amma Manggac-
ngo ngic isingyunuma desiyunuudeac kuc miec.

28-29 Ngeni yoac imocac kerectegec mi ambisia. Imoc yofiac,
ngicngac kicsereu fedae, yeni sasawango naso mong hau
ubaudumenga negemma kicsereunac eregecde. Faka gom-
bunga angkecma homegec, yeni kekec megecdeac yacgecde.
Nga faka mangana angkecma homegec, yeneng yoacfu
nanggecdeac yacgecde.

30 Ni wiac mong neanna ubaac naric mi mebade, kpac. Ni
wiac kedzacnango negemma negenganduae, imocac sirihau
fakangina isinggema desibade. Neanna songo mi modacan-
duae, kpac. Suenuec yeac songo modacbade. Imocac amma
neac desi desiuango dindingac ande.

31 Ni neannaoc haniana dekperagibadeu dedekperagina
imocngo fora mi anude, kpac.

32 Mongngo neac hepuc amma haniana dekperagiande.
Nga yeng neac hanianaac wiac dekperagiande, imocngo fora
ande, imoc negenduae.

33 Anu ngeni ngic goa sueyunugec Yohanearu kenggec,
yeng yoac foraac hepuc amma imoc dekperagiyemmeec.

34 Ngic mongngo neac dedekperagi naric mi deude, kpac.
Ngeni ebicfunac mesingunuba komoc kpegecdeac yoac
yomoc edengunuduae.

35 Yohane ye siriha yofi, kifa mong dzema mekperagin-
gunuande, ye ifi isoc anec. Mekperagingunuu ngeni naso
wegenanec kperagi imocac songo negemma kperagia imohai
kecgec.

36 Ni neannaoc dedekperagi metacduae, imocngo
Yohaneac dedekperagi ferahede. Nga Manggacngo uaya
mema mesibadeac nenec. Amma ua mekecduaengo hepucna
amma Manggacngo suenuec imoc dekperagiude.

37-38 Amma Manggac suenuec, yennoc hepucna amma ha-
niana bic dekperagiec. Ye ngic sueu ngeneng ye mi ne-
gensinggedae amma Manggacac ubaudumeng mi negemma
yengena dafia mi henggec nga enacyoarango ubaherenginau
mi fede.

39 Mitikibingo kekecseri meficgengemmeude, ngeni ifi ne-
gensinggema kibi imoc osonegeng angkecdae. Kibi imocn-
gonoc neac hepuc amma neac hania dekperagiude.

40 Nga ngeni ine nearu hama kekec megecdeac mi
angemmede.

41 Ni ngic yeneac dedengerec mi hoanggebade, kpac.

42 Nga Anutuac songo imoc ngeneac ubahereu mi fede,
imoc negenduaengoc.

43 Nga ni Mannaac kpacfu haba ngeni mi hoannugecde.
Nga ngic mong yengena kpacfu haudeu ngeni ye bic
hoanggegecde.
44 Ngeni ngenaocngoc dengereemema Anutu mocgu
yearunac dedengerec haande, imocac mi angemmeudeu
ngeni ye negensinggegecdeac obohogecde.
45 Neng kecma Manggacaru yoacfu faingunubade, ngeni ifi
mi negembisia. Ngeni Mosearu heirima kecgec yeng yoacfu
faingunuude.
46 Mosengo neac negemma ohoec. Imocac amma ngeni
imoc negensinggebau dede ni ifingoc negensinnubau.
47 Ngeni Moseac mitikibi mi negensinggedaeu neng yoac
deduae, imoc ifingoc naric mi negensinggegecde.”

6

1 Yesungo yoac imoc dedacma Gariraia dzohongtoa, imocac
kpara mong Tiberia dzohongtoa, imoc ferecgema edibigeng
enec.
2 Nga yeng hafeigoc yenearu faka kuhagoc meu ngicn-
gac yeneng imoc henggecac amma ngicngac habutoango ye
modacgec.
3 Modacgec Yesungo medacfora yenigoc tikibumau emma
tacgec.
4 Anu yudangic yeneac makekeng hombang naso wege-
neec.
5 Nga Yesungo kic fiu kenu ngicngac habutoango kuting
kuting yearu kenggec, yenemma Firipo yofi kpesimiec, “Ne-
nang yaka dahacnac bummema ngicngac habutoa yomoc
yemmeni negecde?”
6 Yeng noc faka meude, imoc bic negemma Firipo eng
tobanggema kpesimiec.
7 Kpesimiu Firipongo meremmiec, “Nenang afo 8ac
uabung, imocac socfu yaka bummema hesisicke yemmeni
yeneacsoc mi anude.”*
8 Ifi deu medacfora yeneac botucfunac Anderea, Simong
Petoroac muneango deec,
9 “Medacbisic mong yei nande, ye ic sogong 5 bari
gbomeango memea† nga kondungyang yohockang mekecde,
imocngo ine habutoa dafi yemmeni sokoyunuude?”
10 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ngeni ngicngac matacgecdeac
edeyunugec.” Ifi deu edeyunugec kpindzingtoa feec, imohai
matacgec. Ngic tacgec, yeneac kpetengina 5 tauseng isoc
anec.

---

* **6:7:** Ye denari 200 deec. † **6:9:** Bari flawa imoc wit flawa siriha ifia.

11 Tackenggec Yesungo ic sogong imoc mema Anutu ubangerec edema mederema ngicngac ihai tacgec, yeni yemmeec. Yemmeu wisickeu kondungyang ifingoc mema medereu songonginaac areng menec anggec.

12 Negec gebecyunuu Yesungo medacfora yofi edeyunuec, “Yaka tosea neti anggec fema manganebacac ngeni imoc kpedzucnedacgec sakacfu kemedaru.”
13 Ifi deu yeni ic sogong 5 bic negec, imocac tosea kpedzucnedacgec kemema sakac 12 wakeec.

14 Wakeu ngicngac yeng faka kuhagoc meec, imoc hemma degec, “Foracngoc, ngic yocnoc profete bangecfu haudeac dedea.”
15 Nga ngic yeneng hama Yesu mendanggema ngictaungina faibesonga degec Yesungo negengyemmema meickema monggoc tembuha tikiu enec.

16 Enu ama kundung kpemanu medacfora yeni dzohongtoa tegiau kemegec.
17 Kememagec ama kundung kpeu Yesungo yenearu mi hamanu yenaocngoc gombau emma dzohongtoa ferecgema Kafanaung kembesonga kenggec.
18 Kemmagec firangtoa kpeu dzohonggac tembong kuneng yarec.
19 Nga yeni 5 me 6 kiromita, imocacsoc puri kpema kemmagec Yesungo doku witiau titi kemma gomba mewegeneu yeni hemma kengec anggec.
20 Ifi anggec ine Yesungo yofi edeyunuec, “Imoc ni, neannaoc haduae, ngeni kengec mi anggec.”
21 Ifi deu negemma Yesu gombau taiembeso ammagec gombango bangec kembeso degec, imohai bic kensikeec.

22 Wereckengau ngicngac habutoa yeneng dzohong noboc namma degec, “Gomba mocgungosac yoc taru hending. Nga Yesungo ine medacfora yenigoc imohai mi enu yeni tembucngina emma kendau.”
23 Ifi dema nammagec gomba goa Tiberia taonnunac kemma, Kebungo Anutu dangge dema ic sogong gumecyunuecfu, ama imoc mewegenema hagec.
24 Hama yeni Yesu nga medacfora ihai mi yenenggecac habutoango Yesu hofocbesonga Kafanaung taonnu kenggec.

25 Hofocma dzohong edibigeng kemma meficgema kpesimigec, “Rabbi, ge noc nasoac yei hadang?”
26 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Foracngoc, neng faka kuhagoc meba hendau, imocac amma mi hofocnudae, imoc edengunuduae. Ngeni yaka negebec andauac hofocnudae.

27 Yaka mong hoaema kpac angande, ngeni imocac uatoa
mi mebisia. Nga Ngicac Medacngo kekecseriac yaka ngem-
meude, imocac uatoa mebisia. Imoc yofiac, yeac witiu Anutu
Manggacngo yengena dedeseriac dzic faiec."
28 Ifi deu yeni kpesimigec, "Anutuac ua mebeso dema noc
ua meni ngereeude?"
29 Ifi degec turunga yofi merengyemmeec, "Anutuac ua
yomocnoc. Anutungo ngic sueu haec, ngeni ye negens-
inggegec."
30 Ifi deu yeneng degec, "Hemma negensinggunideac noc
faka kuhagoc menade nga ge noc ua naric menade?
31 Kisicfocnina bangec kisiu mannayaka‡ nekecgec, imo-
cacnoc yofi oho ohoya fede,
'Ye kurumennunac yaka yemmeu negec.' " *(Makekeng 16:4;*
Nehemia 9:15; Mitiyegec 78:24)
32 Ifi degec yofi edeyunuec, "Foracngoc, Mose ye yengenaoc
kurumenggac yaka mi mema ngemmeec, imoc edengunud-
uae. Mannango kurumenggac yaka fora ngemmeude.
33 Anutuac yaka, ngic yennoc kurumennunac mama bangec-
ngic yeneac kekec meficgeyemmeude."
34 Yeng ifi deu degec, "Kebu, ge yaka imoc nasosoc nem-
mekecbesena."
35 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, "Ni neannaoc yaka
kekehagoc, imocac ngic mong ye nearu haude, yeng yakaac
mi homeude nga mong ye ni negensinnuude, yeng dokuac
monggoc mi ammiude.
36 Neng ine yofi bic edengunuai, ngeni bic nenggec nga sifu
mi negensinnuandae.
37 Mannango ngicngac sasawa nenec, yeneng nearu hagec
ngadeau naric mi kisangyunubade.
38 Ni neanna ubanaac kurumennunac mi mayai. Suenuec,
yeac negen negeng modacbadeac mayai.
39 Nga suenuec, yeac songo nga negen negeng yofi, ye
yengenaoc ngicngac nenec, yeni marina titingaunac mi
mabisia nga yeni kecma naso wisic wisickeau midiyunuba
yacdacgecde.
40 Mannaac negen negeng imoc yofi, ngicngac
Medaha hemma negensinggegecde, yeni sasawango
kekecseri megecde. Nga naso wisic wisickeau neng
midiyunubesanduae."
41-42 Nga yeng yofi deec, "Ni neannaoc yaka fora amma
kurumennunac mayai." Imocac amma yudangic yeneng ne-
genggec naric mi anu degec, "Ngic yomoc Yesu, i. Ye Yosefeac

‡ **6:31:** Anutungo bangec kisiu yaka mong meficgeyemmeu asoacsoc sobing isoc kpedzucnekecgec, imoc kpara mannayaka

medac nga neni nonggomama negengyurudimbe. Ammanu
yeng dafi yofi dede, 'Ni kurumennunac mayai.' "
43 ifi degec Yesungo yofi deec, "Ngeni negemmangang
wagec.
44 Mannango ngic mong mi heitaiudeu yeng nearu naric mi
haude. Manggac suenuec, yeng ngicngac heitaiyunuec nga
neng naso wisic wisickeau midiyunubesanduae.
45 Profete yeneac kibiu yoac yofi oho ohoya fede,
'Anutungo kpouyemmedarec.' *(Yesaia 54:13)*
Imocac amma ngicngac sasawa Manggacac yoacfu kedzac
faima yearunac negen negeng medae, yeneng nearu
hadacgecde.
46 Ngic mongngo Manggac mi henec, kpac. Ngic mocgungo
Manggacgoc kefec, yeng Manggac henec.
47 Foracngoc, ngic mongngo ye negensinggede, yeng kekec-
serigoc anude.
48 Ni neannaoc kekecac yaka.
49 Kisicfocnina yeneng bangec kisiu mannayaka§ nema
homedacgec.
50 Ngeni yaka kurumennunac maec, yocnoc nema mi
homegecde.
51 Ni neannaoc yaka kekehagoc amma kurumennunac
mayai. Ngic mong ye yaka imoc neudeu ye kekecseri
meficgema kechereema kefude. Yaka imoc fusina. Ngicngo
kekec meficgegecdeac yemmebade."
52 Ifi deu yudangic yoacngina manganeu degec, "Ngic
yomoc ye dafi sebifusia nemmeu nenideac dede?"
53 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, "Foracngoc, ngeni
Ngicac Medac sacfusia mi negecdeu kekecngo ngenearu mi
feude, imoc edengunuduae.
54-55 Imoc yofiac, neac fusi, imocngo yaka fora nga neac sac,
imocngo doku fora, imocac amma ngic mong ye sacfusina
neude, yeng kekecserigoc anu neng naso wisic wisickeau ye
megboribade.
56 Anu mong ye neac sac nga fusi neude, yeng neac herem-
anau kefu neng yeac heremanau kecbade.
57 Manggac suenuec, ye kekec mingina nga ni yeac amma
kecduae. Nga mong ye fusina neude, ye ifi isocngoc neac
amma kefude.
58 Yaka yomocngo kurumennunac maec kecde, imoc
bangecfocninango yaka nema homegec, ifi isoc kpac.
Mongngo yaka yomoc neude, yeng kecma kekecseri meude."

---

§ **6:49:** Anutungo bangec kisiu yaka yemmekefec, imoc asoacsoc sobing isoc bangecfu fingeckefu ngicngac yeneng imoc kpedzucnema nekecgec, imoc kpara mannayaka.

59 Yesungo yoac imoc Kafanaung kpekpeturang amau ngic-
ngac edekpou ayemmeec.
60 Ifi deu negemma medacfora yenearunac homacngo
degec, “Kpoukpou imoc ebihagoc, mongngo imoc negemma
naric mi modarude.”
61 Ifi degec Yesungo edekpou ayemmeu medac yeni
yoac homac osogecac yengenaoc negengyemmema yofi
edeyunuec, “Yoac imocngo memanganengunude me?
62 Nga Ngicac Medac ye warac kefecfu dzigene enu ngeni
imoc hemma dafi anggecde?
63 Asungo kekec meefaiude nga sebiac kekec, imocngo
memefiha kpac. Ni yoac edengunudua, imoc Asu nga kekec.
64 Anu ngeneac botucfunac goango ine yoacna mi negens-
inggedae.” Imoc yofiac, ngicngac damoc yeneng ye mi ne-
gensinggegec nga ngic merang Yesu doc mema ngaba yeneac
mariu faiude, Yesungo imoc bic negenec.
65 Ifi anu yofi torokpeec, “Ngic goa ngeneng mi negens-
inggedae, imocac amma waraima bic edengunudua, Mang-
gacngo ngic mong mi meefaiudeu, yeng nearu naric mi
haude.”
66 Ifi deu medac homacngo Yesu wama amanginau kemma
yegoc monggoc mi yerecgegec.
67 Kenggec Yesungo medacfora 12 yofi kpesiyemmeec,
“Ngeni ifingoc wanuma kembeso angemmede me?”
68 Ifi deu Simong Petorongo yofi meremmiec, “Kebu, gearu
kekecseriac yoac fora fedeac neni ngic monggaru naric mi
kennide.
69 Neni bic negentegecma negensinggudimbe, genoc Anu-
tuac Kpetiacngic.”
70 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Neng medac 12 meisingn-
gunuai nga ngenearunac ine mongngo hadehade ande.”
71 Ye yoac imoc Simong, Karioto taonnunac yeac medaha
Yudaac negemma deec. Ngic imocngo medac 12 yenearunac
amma yeng Yesu doc meudeac anec.

7

1 Imocac ngadeau yudangic Yudaia bangecfu kecgec, yeni
Yesu kpehomebesonga sing hofocgec. Imocac amma yeng
ihai mi kengha amma Gariraia bangecfu yerecgema kefec.
2 Anu yudangic yeneac bedzo 40ac hombang wegene haec.*
3 Nga Yesu munafora yeneng edegec, “Ge bangec yomoc
wama Yudaia bangecfu kemma fakaga imoc ihai mena
medacfocga henggecde.

* **7:2:** Hombang imoc Anutungo bangec kisiu kifa 40 garengyunuu bedzonginau kecgec, yeni imoc negensima hombanga tacandae.

4 Mong ye habu yeneac kicfu fingecbeso negende, ye sufu
sufuu ua mi mebeso. Ge fakaga imoc annadeu ngicngac
yeneng fakaga hentegecgecdeac didiu kecma mebesena.”
5 Nga munafora yeneng ifingoc ye mi negensinggegec.
6 Ifi anggec Yesungo yofi edeyunuec, “Neac naso mi hadac
nga ngeneac naso, imoc ine nasosoc feude.
7 Ngicngac yeni ubango naric mi ukungunugecde. Nga
neng ine angammemengina mangana dekperagianduaeac
ubango ukunugec.
8 Ngeni hombannu kenggec nga ni ine bic mi kembade
nocac neac nasoyombong mi ande.”
9 Ye ifi dema wama Gariraia bangecfu tarec.
10 Taru munafora hombanggac kemmagec ye ifingoc
kemma fingectegecma mi keng keng sufu sufuu kenec.
11 Ifi anu yudangic yeneng hombannu Yesu hofocma kpe-
siemegec, “Ngic imoc dahai?”
12 Kpesiemegec ngicngac habutoango yeac sangic kpema
homac denegeng amma degec, “Ye ngic gombunga.” ifi
demagec goa yeneng degec, “Kpac, ngic imocngo ngicngac
habutoa ikoc ayemmeande.”
13 Amma yudangic yeneac kengecyunuu mongngo Yesuac
yoac didiu mi deec.
14 Anu hombang imoc bic dzonginemanu Yesungo wom-
onnu emma ngicngac edekpou ayemmeec.
15 Kpouyemmeu negemma yudangic yeneng kerectegec
amma degec, “Ngic imoc ye dafi, ye negen negeng mong mi
mema sifu mitikibiu yoac oho ohoya fede, imoc negende.”
16 Ifi degec Yesungo yofi merengyemmeec, “Ni yoac
kpoungemmeduae, imoc neanna yoac kpac. Imoc suenuec,
yeac yoac.
17 Ni yoac kpoungemmeduae, imoc Anutuarunac me
neanna ubanaac deduae, imoc ngic mongngo Anutuac enac
tofohobeso negende, yeng negentegerude.
18 Ngic mong ye ubeaac yoac deande, ye yengena deden-
gerec fingerudeac negensima imoc deude. Nga mong ye ngic
sueec, yeac dedengerec fingerudeac ua meande, yeng ngic
fora, yearu faka dindingac fede. Faka segesegea yearu mong
mi fede.
19 Mosengo dedeseriyoac ngemmeec, fora. Nga nge-
nearunac ngic mongngo imoc ine mi modackecde, kpac.
Amma ngeni nocac nuhomebeso negendae?”
20 Ifi deu habutoa yeneng merenggec, “Ge yafinggagoc.
Merang gubeso dede?”
21 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, “Ni faka kuhagoc meba
ngeni henggecac sasawango kerectegec andae.

22 Negenggec, Mosengo ngeni sebi tosangina, imoc
herecgegecdeac uayoac ngemmeec. Mose ye yengenaoc imoc
mi hanahemanu yeac bangecfora yeneng ine hanahegec.
Imocac amma ngeni faka imoc modacma sabata nasoungoc
ua imoc megecde.
23 Amma ngeni Moseac dedeseriyoac mi ferahegecdeac
sabata nasoungoc ngic yeneac sebi tosangina herecgeandae.
Ngeni faka ifia mekecdaeu neng sabata nasou ngic mong
sebia hafoangoc mengerebare nocac ngaba anendae?
24 Ngeni kicnginango sebiu heheng imohai mi isinggema
debisia. Ngeni ine yoac dindingac negengising amma de-
bisia."
25 Ifi deu Yerusareng taonggac ngic goango kpesiemegec,
"Ngic imoc kpehomebeso dedae me?
26 Nga ngic ye yoac didiu demanu nocac turunga mong mi
merendae? Yeni ye Messia, imoc bic ireckedae gedang.
27 Nga Messia haudeu ye dahacnac haude imoc ngic
mongngo mi negenude nga ngic yoc ye dahacnac, imoc ine
negendacdimbe."
28 Ifi degec Yesungo imoc negemma womong manau
namma yoac kucgoc dema yofi edekpou ayemmeec, "Ngeni
ni negennuma dahacnac hayai, imoc negendaengoc. Ni
neanna negen negennu wiac mong mebesonga mi hayai.
Suenuec, yeng fora anu ngeneng ye mi negendae.
29 Nga suenuec, ye negemmiduae, nocac yearunacnoc
hayai."
30 Ifi deu yeni mendanggema witicamau faibesonga ne-
genggec. Nga nasoya mi haecac mongngo mi kpeserema
megec.
31 Nga habutoa yenearunac ngicngac homacngo ye ne-
gensinggema degec, "Messiango haude, imohai yeng faka
kuhagoc meude, imoc ngic yocngo faka kuhagoc homacngoc
meande, imoc mi ferahema meude."
32 Habutoa yeneng ifi dema sangicfu yoac denengeng
anggec. Anggec farisaio yeneng imoc negemma womong
gareng enarafocngina yenigoc kpedzucnema keracnatang
sueyunugec Yesu mendanggema witicamau faigecdeac
kenggec.
33 Ifi anggec Yesungo yofi deec, "Ni naso wegenanecsac
ngenigoc kecbade. Kecma suenuec, yearu monggoc dzigen-
ema embade.
34 Ngeni ni hofocnubibiema naric mi meficnugecde nga ni
kembade, imohai ngeni naric mi hagecde."
35 Ifi deu yudangic yenaocngoc denegeng amma degec,
"Ngic yomoc ye dahai kenu hofocma mi hennideac dede. Ye

arengfocnina grik bangecfu sinsararang kpema kecdae, ihai
gedang kemma grikngicngac yoac edekpou ayemmeude.
36 Ngeni ni hofocnubibiema naric mi meficnugecde nga ni
kembade, imohai ngeni naric mi hagecde. Yoac imocac hania
mi negentegecdimbe."
37 Hombang wisic wisickea, imocac nasoyadau Yesungo
mama yoac kucgoc yofi deec, "Ngic mong ye dokuac home-
andeu ye nearu naric hama nebeso.
38 Nga mongngo ni negensinnude, yeacnoc mitikibiu yofi
oho ohoya fede, 'Yeac hereunac kekecac dokukiwa tohoma
kenude.' "
39 Ngicngac ye negensinggema kecdae, yeneng Tiri Asu
ngade megecde, imocac ifi deec. Yesungo naso imohai kuru-
mennu emma kuc nga kibikperagiagoc mi anecac amma Asu
imoc mi yemmeyemmea.
40 Anu ngicngac habutoa yeneng yoara imoc negemma
goango degec, "Ngic yomocngo profetenina fora yombong."
41 Amma goa yeneng degec, "Ngic imoc ye Messia." nga goa
yeneng degec, "Kpahac, Messiango Gariraia bangecfunac mi
haude."
42 Mitikibiu yoac yofi oho ohoya fede, "Ye Dawidiac
dzominga Beterehennunac, imoc Dawidiac ama yombong."
43 ngic yeni ifi dema Yesuac amma tohoemmegec.
44 Tohoma goango ye mendanggema witicamau
faibesonga, ifi degec amma mongngo ine sebiau mi
kpesereec.
45 Keracnatang yeni womong gareng enara nga farisaio
yenearu eng dzigenema kenggecac kpesiyemmegec, "Ngeni
nocac Yesu mi mehadae?"
46 Kpesiyemmegec degec, "Ngic mongngo yoac ifia deu mi
negenning."
47 Ifi degec farisaio yeneng merengyemmegec, "Ngeni ifin-
goc yeac ikocfu makpedau me?
48 Enarameme nga farisaio neneac botucfunac mongngo ye
naric mi negensinggedimbe, kpac yombong.
49 Nga sicsauc areng yomocngo dedeseriyoac mi negen-
tegecdae, ngeni sowec medae."
50-51 Ifi degec, yenearunac mong kpara Nikodemo, ye warac
Yesuaru kenec, yeng yofi deec, "Dedeseriyoacninango yofi
dede, 'Ngic monggac yoara nga angammemea mi hennegeng
amma isinggema tactacngoc yoacfu mi faibesonga.' "
52 Ifi deu turunga yofi meremmigec, "Ge ifingoc Gariraia
bangecfunac me? Mitikibiu hennegeng amma yofi bic hen-
nade, profete mongngo Gariraia bangecfunac mi fingerude."
53 Ifi dema yacma amanginasoc kendacgec.

8

1-2 Yesungo oriwa tikiu emma taru ama wereckembeso
ammanu mama monggoc Anutuac womonnu enec. Enu
ngicngac yearu hadacgec tacma miti kpouyemmeec.
3 Ifi amma tacmanu mitiac negen negengngic nga farisaio
yeneng ngac mong sero anu hemma Yesuaru mehama kicng-
inau faigec nanec.
4 Nanu Yesu kpesimigec, “Kpoukpou, ngac yomocngo sero
kicninau anu hending.
5 Nga dedeseriyoacfu Mosengo ngac ifianoc hocngo yenere-
homenideac deserinemmeec. Geng yaguc dafi denec?”
6 Yeni Yesungo yoac mong dafi deu negemma yoacfu faini
dema faitobang ammigec.
Ifi ammigec Yesungo ngonducnema gbongango bangecfu
kibi ohoec.
7 Ohoma nammanu kpesima kpesi anggec kpehengaima
yofi edeyunuec, “Ngenearunac ngic mong kopocsiha kpac
kecde, yeng waraima hoc ukuu ukubisia.”
8 Ifi dema monggoc ngonducnema bangecfu kibi ohoec.
9 Anu yeni Yesuac yoac imoc negemma kifanginaac sirihau
yadango waraima Yesu wama kendacgec ngac ye botucng-
inau tembuha nanec.
10 Ifi nanu Yesungo kpehengai hemma yofi kpesimiec,
“Ngac, ngic yeni dahai kendau? Ge manganaac areng, imoc
mong dedau me?”
11 Kpesimiu deec, “Kebuna, kpac.” Ifi deu Yesungo yofi
edeec, “Neng ifingoc ge mangana areng mi debade. Ge
kemma kopocsic monggoc mi meficgebesena.”
12 Yesungo monggoc torokpema yoac yofi edeyunuec, “Ni
bangectoa bangec imocac ngicngac ngeneac kperagi. Mong
ye ni modacnude, yeng kundunggac sing mong mi modarude.
Amma ye kekecac kperagiu kefude.”
13 Ifi deu farisaio yeneng merenggec, “Ge geanggaocngoc
dekperagiemenec, imoc singngo mi dedeac yoacga fora mi
ande.”
14 Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ni neannaocngoc
haniana dekperagiemeduae, imoc fora. Ni dahacnac hayai
nga dahai kembade, imoc neannaoc negenduae. Ngeni ine
dahacnac hayai nga dahai kembade, imoc mi negendae.
15 Ngeni bangecngic siricnginau ngicngac fakangina
isinggema haniangina deandae. Neng ngic mong isinggema
hania dede ua mi mebade.
16 Ni tembucna ua imoc mi mekecduae. Manggac suenuec,
yegoc ua mekecdipe. Imocac neng desi desiua meduaeu
imocngo foragoc ande.

17 Dedeseriyoacnginau yoac yofi oho ohoya fede, ‘Ngic
yohockang dedengira mocgu anu yoacngira fora anude.’
18 Imocac amma neannaocngoc dekperagiemeba Manna
suenuec, yeng ifingoc hepucna amma dekperaginuude.”

19 Ifi deu farisaio yeneng kpesimigec, “Geac Mangga dahai
kecde?” degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, “Ngeni ni
mi negennudae nga Manna ifingoc mi negemmidae. Ngeni ni
negennubau debac Manna ifingoc negemmibau.”
20 Yoac imoc, womonggac mana monnu soikia katapa
tarecfu, imohai ngic edekpou ayemmeec. Nga ngic
mongngo mendanggema witicamau mi faigec nocac ye
ifi ammigecdeac naso mi anec.

21 Amma Yesungo monggoc yofi edeyunuec, “Ni kemba
ngeni hofocnuma kopocsicnginagoc kecma homegecde. Nga
ni kembade, imohai ngeneng naric mi hagecde.”
22 Ifi deu yudangic yeneng degec, “Ni kembade, imohai
ngeni naric mi hagecde. Ye nocac ifi dede? Yengena sebia
eweude me?”
23 Ifi degec yofi edeyunuec, “Ngeneng emu bangecfunac
nga ni bangecfunac kpac, ni wihacnac.
24 Imocacnoc edengunuduae, ngeni kopocsicnginagoc
kecma homegecde. Ngeni ‘ni kecduaengoc’, imoc mi
negensinggedaeu kopocsicngina fekefu homegecde.”

25 Ifi deu kpesimigec, “Anu ge merac?” degec yeng yofi
edeyunuec, “Ni haniana bic edengunudua.
26 Ni ngeneac haifakangina homac hennegeng amma
isinggema desibadeac fede. Anu suenuec, ye yoac foraac
mingina nga wiac yearunac negenduae, imoc bangecfu
dekperagibade.”

27 Yesungo Mamaac negemma edeyunuu yeni obohogec.
28 Obohogec Yesungo yofi edeyunuec, “Ngeni Ngicac Medac
nanggegec nanude, ngeni naso imohai ‘ni kecduaengoc’, imoc
negentegecgecde. Ni wiac mong neannaoc mi angkecduae,
Mannango kpounenec, imoc debade.
29 Suenuec, yeng nigoc kecde. Ni yeac songo modacma ua
mekecduae. Imocac amma ye wanuu tembucna mi kecbade.”
30 Yesungo yoac ifi deu ngicngac homacngo ye negens-
inggegec.

31 Yesungo yudangic ye negensinggegec, yeni yofi
edeyunuec, “Ngeni neac yoac hoanggema kecgecdeu neac
medacfocna fora anggecde.
32 Ifi amma yoac fora negentegecgecde nga yoac forango
witicfunac yungecngunuude.”

33 Ifi deu meremmigec, “Neni Abrahanggac kisicfunac,
mongngo wanac mi menunuec. Nga merang wanac me-
nunuecac geng yungecnununadeac denec?”

34 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ni fora yombong eden-
gunuba, mongngo kopocsic meande, ye kopocsicngo wanac
meu wanacngiha kecde.
35 Wanac meu kecande, ye ama imocac manau hombo-
nanga naric mi kefude. Nga Medacngo ama imocac manau
hombonanga kefude.
36 Imocac Medacngo yungecngunuudeu ngeni witicngina
kpac kecgecde.
37 Ngeni Abrahanggac kisicfora, imoc negenduae. Neac
yoacac titinga mong ine ngeneac ubahereu mi nandeac
nuhomebeso efaidae.
38 Ni Mannaac hoannu kecma wiac hennegeng anai, imoc-
noc edengunuduae. Nga ngeni ine mangnginaarunac wiac
nga faka negengandae, imocnoc amma kecdae.”

39 Ifi deu degec, “Neneac mannina Abrahang.” degec
Yesungo yofi merengyemmeec, “Ngeni Abrahanggac nam-
baracfora ambau debac yeac kekec nga faka modacbau.
40 Ni ngic mongngo Anutuarunac yoac fora negemma eden-
gunubare ngeni nocac nuhomebeso andae? Abrahang ye
faka ifia mong mi angkefec.
41 Ngeni ine mangnginaac kekec nga faka modacandae.”
Ifi deu yeneng degec, “Neni sicsaucfunac mong mi fingering,
kpac yombong. Mannina mocgu Anutu.”

42 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ni Anutuarunac fingecma
neanna ubanaac mi mayai. Yennoc suenuec, imocac ngeni
Anutu mangngina ambac dede heregoc neac songo negemma
hoannubau.
43 Nga ngeni ine yoacnaac kedzac kpegecdeacsoc mi ande,
imocac amma ngeni yoac deanduae, imoc mi negentegecdae.

44 Nga mangana mingina, yennoc ngeneac mangngina
nga faka yeac songou fede, ngeni imoc megecdeac angem-
meude. Ye hanahemangoc ngic yunuhomeande nocac yeac
ubahereau faka fora mi feu faka fora mi mema nangkecde.
Ye ikocngic nga ye ikocac mama kecdenoc. Imocac amma ye
yoac ikoc dema yengenaoc nanggeeme kefude.
45 Nga ni yoac fora deduaeac ngeni neac yoacna mi negens-
inggegecde.
46 Ngenearunac mongngo neac kopocsic mong negendaeu
naric mi heficgebac. Nga ni yoac fora deduae isoc ngeni nocac
mi negensinnudae?

47 Anutuac arengfora yenennoc yoara negenggecde. Ngeni
ine Anutuac arengfora kpac, imocac yeac yoac mi ne-
genggecde."
48 Anu yudangic yeneng meremmigec, "Ge samariangicnoc
amma ge hadehadegagoc, ifi deandimbe nga imoc yoac fora."
49 Ifi degec Yesungo meremma yofi edeyunuec, "Ni hade-
hadena kpac. Ni Manna eweheihei ammiba ngeneng ine
eweheihei mong mi anengandae.
50 Ni neanna kpac kuneng mebadeac ua mi meanduae nga
mongngo neac kpac miacma desiude.
51 Foracngoc, ngic mong ye neac yoac mekefudeu, ye naric
mi homebesande, ni edengunuduae."
52 Ifi deu yudangic yeneng degec, "Ge hadehadegagoc, neni
yaguc negenggudimbe. Abrahang ye homeec nga profete
yeni ifingoc homegec. Geng ine denec, 'Mong ye neac yoac
mekefude, yeng mi homebesande.'
53 Anu ge kisicnina Abrahanggac engena mi annec. Ye
homeec nga profete yeni ifingoc homegec. Amma ge geang-
gaac negenna engena ande, imocngo naric mi ande."
54 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, "Ni neannaoc den-
gereemebadeu imocngo fora mi ambac. Nga Manna ngeneac
Anutungina kecde, yeac ifi deandae, yeng eweheihei anende.
55 Ngeneng mi negemmidae, neannaoc ine ye negemmid-
uae. Neng ye mi negemmiduae debadeu, ngic ikoha amma
ngeni isoc ambade. Ni negemmiduaengo yoara mekecduae.
56 Bangecngina Abrahang ye neac naso fingeru imoc hem-
beso negemma songotoa femiec. Femiu hemma songo ne-
genec."
57 Ifi deu yudangic yeneng degec, "Ge kifaga 50 mi andacn-
goc nga ge Abrahang hennec, imoc naric mi heide."
58 Ifi degec Yesungo yofi deec, "Foracngoc, Abrahang mi
fingecmanu 'ni kecduaengoc', imoc edengunuduae."
59 Ifi deu yeni hoc mema heibeso anggec yeng sufu sufuu
womong ngadeau kemeec.

9

1 Yesungo sinnu kemma ngic mong kicpisic fingec fingera
henec.
2 Henu medacfora yeneng kpesimigec, "Rabbi, ngic yoc
meracac kopocsicac amma kicpisic fingerec? Yengenaac me
nonggomama yereac kopocsicac?"
3 Ifi degec Yesungo yofi edeyunuec, "Ngic yengena me nong-
gomama yeneng kopocsic meficgegec, imocac kpac. Anutuac
ua mong yearu fingectegeru henggecdeac ifia fingerec.

4 Suenuec, nenang yeac ua wenacfungoc mekecbisina. Nga
ama toforemanu mongngo ua naric mi meude.
5 Ni bangecfu kecma bangecac kperagi anduae.”
6 Ifi dema bangecfu sofohoma imoc bangecgoc yerecgeu
goteng fingeru ngic kicpisic yeac kiwau hosoec.
7 Hosoma yofi edeec, “Ge Siroang dzohonnu kemma doku
nadzicna.” (Siroanggac titiha imoc “Sueec.”) Ifi deu kemma
nadzicma kicfifi amma dzigeneec.
8 Ifi amma dzigene hau amafora nga ngicngac goa warac
iwaiac derecgekefu henggec, yeneng degec, “Ngic yomocngo
tacma derecgekefec me?”
9 Goango degec, “Imoc yennoc.” Nga tosea yeneng ine
degec, “Imoc ye kpac, imoc ye isoc mong.” nga yengenaoc
deec, “Ni ngic yomocnoc.”
10 Ifi deu kpesimigec, “Ge dafi amma kicga fidang?”
11 Ifi degec deec, “Ngic kpara Yesu, yeng goteng yerecgema
kicnau hosoma suenuma deec, ‘Ge kemma Siroannu doku
nadzicna.’ ifi deu kemma nadzicma kicfifi andua.”
12 Ifi deu kpesimigec, “Nga ngic imoc damoc?” degec deec,
“Ni mi negenduae.”
13 Ifi deu yeni ngic warac kicpisic kefec, imoc farisaio
yenearu hesicke kenggec.
14 Nga Yesungo goteng yerecgema ngic kiwa merecgeu
kicfifi anec, imoc sabata nasou ifi anec.
15 Nga farisaio yeneng ifingoc ngic hemma kpesimigec, “Ge
dafi amma kicfifi andang?” degec deec, “Ye gotengngo kicnau
hosou imoc nadzicma kicfifi andua.”
16 Ifi deu farisaio goango degec, “Ngic imoc ye sabata tat-
acninaac sing mi modacde, imocac ye Anutuarunac kpac.”
Ifi degec goango degec, “Ngic kopocsihagocngo dafi faka
kuhagoc ifia mebac?” Ifi dema yenaocngoc tohogec.
17 Tohoma kicpisicngo kicfifi anec, ye monggoc kpesimigec,
“Ge ngic kicga merecgeec, yeac dafi denec?” degec deec, “Ye
profete mong.”
18 Ifi deu yudangic yeneng ngic imoc kicpisic kefecfunac
ngereema kicfifi anec, imoc mi negensinggegecac nong-
gomama kpacyuruma
19 kpesiyecmegec, “Ngic yomoc ye ngereac medac me? Ye
kicpisic fingerec, ifi dedape me? Nga ye dafiu yaguc kicfifi
ande?”
20 Ifi degec nonggomama yereng yofi merennoc, “Ngic
yomoc nereac medac. Ye kicpisic fingerec, imoc negendipe.
21 Nga dafiu yaguc kicfifi ande nga merang kiwa
merecgedac, imoc neri mi negendipe. Ye bic yadi
yadiaac amma yengena kpesimigec, yengenaoc haniaya
edengunubeso.”

22 Yeri yudangic yeneac kengecyuruu ifi deoc. Yudangic
yeneng yoac mong bic yofi dedzege anggec, “Mongngo Yesu
ye Messianoc ifi dema deficgeudeu neni ye kpebung yeneac
ngadeau faini kefude.”
23 Imocac amma nonggomama yereng deoc, “Ye bic yadi
yadiaac yengena kpesimigec.”
24 Ifi deec yeni monggoc ngic kicpisic kefecmoc, ye naso
yohockang kpacma edegec, “Ge Anutu afehena. Ngic dedang,
ye kopocsihagoc, imoc negemmidimbe.”
25 Ifi degec, yeng merengyemmeec, “Ngic imoc kopoc-
sicmeme me kpac, imoc mi negenduae. Nga wiac mocgu
negenduae, ni warac kicpisic kefaingo yaguc kicfifi anduae.”
26 Ifi deu kpesimigec, “Ye noc wiac anggendac? Ye siriha
dafiu kicga merecgedac?”
27 Ifi degec yeng merengyemmeec, “Ni imoc bic eden-
gunudacdua nga ngeni ine nearu kedzac mi faidau. Ngeni no-
cac monggoc negembeso andae? Ngeni ifingoc yeac medac-
fora ambeso negensidae me?”
28 Ifi deu yeni desusuic ammigec, “Genoc ngic imocac
medac nga neni Moseac medacforango kecdimbe.
29 Anutungo Mose edeu yoara deec, imoc negendimbe. Nga
ngic yomoc ye dahacnac, imoc ine mi negemmidimbe.”
30 Ifi degec yofi merengyemmeec, “Ngic imoc kicna
merecgedac. Nga ye dahacnac haec, imoc ngeni mi negendae.
Ni imocac warecngunuduae.
31 Nenang yofi negendimbe, Anutungo kopocsicmeme ye-
neac yoac naric mi negengyemmeude. Anu ngic mongngo
eweheimima dedea tofohoande, Anutungo ye negemmiude.
32 Bicngoc yombong hanahema feerekefecfu siduc mong
yofia mi negenning, ‘Ngic mong kicpisic fingecma kecmanu
ngic mongngo kiwa merecgeec.’
33 Ngic imoc Anutuarunac mi mabac dede, ye ua mong ifia
naric mi mebac.”
34 Ifi deu yofi meremmigec, “Ge hafoangoc manganaunac
fingecnecngo yoac kpounemmenec, i.” Ifi dema kucgoc
kisanggec maec.
35 Anu Yesungo ngic kisanggec maec, imoc negemma
hofockemma meficgema edeec, “Ge ngicac medac negens-
inggenec me?”
36 Ifi deu ngic imocngo deec, “Kunenna, ye merac? Edzac-
nuna hemma negensinggeba.”
37 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge bic hendang. Ngic imocn-
gonoc gegoc yoac yoac ande.”
38 Ifi deu deec, “Kebu, ni negensingguduae.” Ifi dema ye
afeheec.

39 Nga Yesungo yofi deec, “Ni fakanginaac ising ising fingerudeac bangecfu mayaiac ngic kicpisicngo kicfifi anggecde nga kicfifi yeni kicpisic anggecde.”

40 Yoac ifi deu farisaio goa yegoc nanggec, yeneng imoc negemma degec, “Neni ifingoc kicpisic me?”

41 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Ngeni kicpisic kecbau debac kopocsic mi fengemmebac amma ngeneng ine yaguc dedae, ‘Neni kicfifi kecdimbe.’ imocac amma kopocsicngina fengemmekefude.”

10

1 Ni fora yombong edengunuduae, “Ngic mongngo rama yeneac oda manau embeso dema oda naguya wama monnusing enudemoc, ye hamangec nga godzungic.

2 Ngic naguusing engande, yeng rama yeneac gareng.

3 Nga nagugarengngo yeac amma odanaguya naric witiude. Witiu rama yeneng ubea negenggec, yengenaoc rama kpacnginau kparu hagec waraiyemmeu yenahafoc ngadeau kemegecde.

4 Ye ramafora hesicyunuu kemedacgec waraiyemmeu ramafora yeni yeac ubea negendaeac ye modacgecde.

5 Amma yeni ngic furia naric mi modacgecde. Yeneng yeac ubea mi negendaeac kengec amma woragecde.”

6 Yesungo yoac yomoc heima deu yeneng ine imocac obohogec.

7 Obohogec Yesungo monggoc yofi edeyunuec, “Foracngoc, neng rama yeneac nagu, imoc edengunuduae.

8 Ngic goa ni mi fingecbare hagec, yeneng hamangec nga godzungic. Nga rama yeneng ine yenearu kedzac mi faigec.

9 Ni neannaoc nagu. Mongngo nearu ferecgema oda manau enudeu Anutungo ye ebicfunac mesiu komoc kpeude. Amma ye naguusing engemmama amma nenesemeng meficgeude.

10 Hamangecngic yeng wiac hamangec meudeac nga yunuhomema kpetotieyunuudeac haude. Nga neng kekec monggoc nga monggoc mekecgecdeac hayai.

11 Neannaoc ramagareng gombunga. Gareng gombungango rama yeneac amma kekeha waude.

12 Nga ngic mong ye yagura kemma ngic monggac ramagareng kecde, yeng rama yeneac mingingngina mi amma kecmanu katekasi hau ine hengkpatema woraude. Worau katekasingo rama yininegiric ayemmeude.

13 Ngic imoc ye yaguraua mekecdeac rama yeneac negengyohoc mi anude.

14-15 Neannaoc ramagareng gombunga. Mannango ni negennude nga neng Manna negenduae, ifi isoc neannaoc ramafocna negengyunuduae nga ramafocna yeneng negennudae. Neng rama yeneac amma kekecna wabade.

16 Amma ramafocna goa kecdae, yeni oda yomohanac kpac. Nga neng hesicyunuba ubana negenggecde. Ifi anggec ramakpebung mocgu nga ramagareng mocgu anude.

17 Ni kekecna wama monggoc mebadeac amma Manggacngo neac songo negende.

18 Ngic mongngo nearunac kekecna naric mi meickeu ni neannaoc kekecna wabade. Amma kekecna wama monggoc mebade, imocac uayoac nga kuc nearu fede. Imoc Mannango deserinenec."

19 Yoac imocac amma yudangic yeni monggoc tohogec.

20 Tohoma ngic homac yeneng degec, "Ye yafingagoc kecdeac ubasufu ande. Ngeni nocac yearu kedzac faidae?"

21 Nga ngic tosea yeneng degec, "Yoac ifia ngic yafingnginagoc, yeneac yoac kpac. Yafing yeni kicpisic kiwa naric mi merecgegecde."

22 Yerusarennu nomang naso anu womong naguya bicngoc desigec, imocac hombannaso anec.

23 Imohai Yesungo womong manau firangmemeac mana mong feec, kpara Saromoac firangmeme mana, ihai kengha anec.

24 Ifi anu yudangic yeneng oronggema edegec, "Ge noc nasou haniaga dekperaginemmena negemma monggoc mi obohonide? Ge Messia kecnecfu imoc deireckenemmena."

25 Ifi degec Yesungo yofi merenec, "Imoc bic edengunuai anu ngeni mi negensinggedae. Ni Mannaac kpacfu ua mekecduae, imocngo haniana mekperagiude.

26 Ngeni ine mi negensinnudae, nocac ngeni neac ramafocna, yenearunac kpac.

27 Ramafocna yeni ubanaac kedzac faigec ni negengyunuba yeneng modacnugecde.

28 Modacnugec kekecseri yemmeba yeni wiac mongngo naric mi memanganeyunubesande. Nga ngic mongngo marinaunac naric mi mesiyunuude.

29 Mannango yeni nenec, yeng wiac sasawa yeneac engena. Imocac Mannaac mariunac mongngo naric mi mesiyunuude.

30 Ni nga Manggac neri mocgu."

31 Ifi deu yudangic yeneng hocngo heigecdeac hoc monggoc megec.

32 Ifi anggec Yesungo yofi edeyunuec, "Manggacac ua gombung homac edzacngunuai. Anu hania damocac ngeni ngaba amma hocngo nerebesonga andae?"

33 Ifi deu yudangic yeneng merenggec, “Ua gombungaac
amma hocngo gerebeso mi andimbe. Ge bangecngicngo
geangaac Anutu dema Anutu emminec, imocac amma ine
hocngo gerebeso andimbe.”
34 Ifi degec Yesungo yofi merenec, “Dedeseriyoacnginau
yoac yofi oho ohoya fede, imoc mi negendae me? Anutu
yengenaoc deec,
‘Ni deba, ngeni sasawango anutuareng.’ *(Mitiyegec 82:6)*
35 Nga ngic Anutuac enacyoac bicngoc mekecgec, yeneac
Anutungo deecfu, ‘Ngeni anutuareng.’ ifi anu Anutuac yoac
mitikibiu fede, imoc netohonideac singa mong mi fede.
36 Anu Anutungo ngic meisinggema desima sueu bangecfu
maec, imoc ni. Ni yofi bic dedua, ‘Ni Anutuac medac.’ Ifi
deaiac ngeni nocac yofi dedae, ‘Ge Anutu emminec.’
37 Ua mekecduae, imoc Mannaarunac mi andeu ngeni mi
negensinnubisia.
38 Nga Mannaac ua mebadeu ngeneng ine mi negensin-
numa sifu faka kuhagoc mekecduae, imoc negensinggebisia.
Ifi amma Mannango nearu kecde nga neng yearu kecduae,
imoc negemma negentegecgecde.”
39 Ifi deu yeneng monggoc mendanggebeso anggec, yeng
maringinaunac hesima woraec.
40 Anu Yesungo Yodang doku ferecgema doku noboc Yoha-
nengo doku nadzic ua hanahema meec, ihai kemma kefec.
41 Ihai kecmanu ngicngac homacngo yearu hama degec,
“Yohanengo negensinggegecdeac faka kuhagoc mong mi
mekefec. Amma ye ngic yomocac hania deec, imoc sasawa
sifu fora ande.”
42 Ifi dema bangec imohai ngicngac homacngo Yesu negens-
inggegec.

11

1 Ngic mong kpara Radzaro, ye Betania amau hafei ammiu
feec. Nga Maria nga dara Mata yereng ama imohai kefoc.
2 Nga Maria yennoc Kebuac haniu kerec homuna gombun-
gango nadzicmima yengena orucsusiango mekerenggeec.
Nga Mariaac naina Radzaro yenoc hafei ammiec.
3 Hafei ammiu nainghora yereng Yesuaru yoac faiec kenu
deoc, “Kebu negenna, ngic hensongo ammiannec, ye hafei
ammiu fede.”
4 Ifi deec kenu Yesungo imoc negemma yofi deec, “Ye
homeudeac hafei mi ammide. Hafei imoc Anutuac kuc nga
kibikperagi heficgeucdeac fingecde. Fingeru Medahaac kuc
nga kibikperagi ifingoc fingectegerude.”
5 Nga Yesungo Mata muneagoc amma Radzaro yeni
heresongogoc hoangyunukefec.

6 Anu yeng ine siduc imoc negemma uameme yohockang
bangec ihaingoc torokpema kefec.
7 Ifi kecmaguc medacfora yofi edeyunuec, “Nenang Yudaia
bangecfu dzigenema kenni.”
8 Ifi deu medacfora yeneng degec, “Rabbi, yudangic yeneng
hocngo gerebeso anggec nga geng naso mi hereemanu mong-
goc ihai kennade.”
9 Ifi degec Yesungo yofi merenec, “Uameme mocguac
manau aua 12 fede nga ngic mongngo wenacfu sing ken-
gande, ye naric mi fopockeu makpeude nocac ye bangectoa
bangec imocac kperagi henude.
10 Nga mong ye kundunnu kengande, ye fopockeu
makpeude nocac yearu kperagia mong mi fede.”
11 Ifi dema yoac monggoc torokpema edeyunuec, “Nenang
ogonina Radzaro gau feu ni midiba yarudeac ihai kembade.”
12 Ifi deu medacfora yeneng degec, “Kebu, ye gau fedeu
fekecma ngereeude.”
13 Yesungo Radzaroac homecac deu, yeneng ine negenggec
gautehec feu dede isoc anec.
14 Imocac ye tongganang yofi edeyunuec, “Radzaro ye bic
homedac.”
15 Nga ngeni negensinggegecdeac amma ni imohai mi kefa-
iac ubangerec negenduae. Ngeni yaguc hagec yearu kenni.
16 Ifi deu Toma kpara mong Tombosonga* yeng medac ogo-
fora edeyunuec, “Nenang ifingoc yegoc homenideac kenni.”
17 Yesungo Betania taonnu kensikeu Radzaro ye kicsereu
wenac yohoc nga yohoc bic ferahemanu edegec negenec.
18 Yerusareng nga Betania botucngirau kiromita harebec,
imocacsoc wegeng wegeng taroc. Imocac
19 Yudangic homacngo naingngiraac amma demeefai
ayecmebesonga dema Mata nga Maria yerearu hatacgec.
20 Tacmagec Yesu hade degec Matango imoc negemma
meficgeudeac kenu Mariango ine amau tarec.
21 Taru Matango kemma Yesu edeec, “Kebu, geng yei
nenigoc kecbang debac nainna mi homebac.
22 Nga geng yaguc iwai monggac Anutu kpesimina ye naric
genude, imoc negenduae.”
23 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Nainggango gborima
yarude.”
24 Ifi deu Matango deec, “Ye naso wisic wisickeau homec-
funac yacyac fingeru yarude, imoc negenduae.”
25 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Homecfunac yacyac nga
kekec, imoc ninoc. Mong ye ni negensinnude, ye homeude
nga sifu kefude.

---

* **11:16:** Ye ogeagoc foratombosonga fingeroc.

26 Nga ngicngac yei kecma negensinnudae, yeni sasawango
mi homebesandae, imoc negensinggenec me kpac?”
27 Ifi deu deec, “Oc Kebu, ge Messia Anutuac Medac
bangecfu mabeso dedeanoc, imoc bic negensingguduae.”
28 Ifi dema dzigene kemma munea Maria kparu kenu sang-
icfu edeec, “Kpoukpoungo hatacma geac dede.”
29-30 Anu Yesungo taonnu mi hasikemangoc Matagoc
ewaroc ihaingoc nanecac Mariango yoac imoc negemma
bic yacma kenec.
31 Kenu yudangic yeneng demeefaiac hama tacgec,
yeni Mariango gereagoc yacma kenu hemma ye kicsereu
kiarudeac kende dema modacgec.
32 Anu Mariango Yesu nanec, imohai kensikema Yesuac
haniau makpema edeec, “Kebu, ge yei tacbang debac nainna
naric mi homebac.”
33-35 Ifi dema kiaru yudangic yegoc hagec, yeni yenahafoc
kiacgec Yesungo yenenu ubahodungngo ongaasuya meebiriu
negenghodungaima kickumea mamanu deec, “Dahaigeng
faigec?” deu degec, “Kebu, hama henna.”
36 Ifi anu yudangic yeneng hemma degec, “Henggec, ye
Radzaroac heresongo kuneng femiec.”
37 Nga goa yenearunacngo degec, “Ye warac kicpisic kiwa
merecgeec. Nga ye ngic yomoc gombunga garenggeu mi
homebac.”
38 Yesungo monggoc ubaebic mema kicsereu kenec. Kic-
sere imoc hockedzebe anu hoc mongngo singa hedzickema
feec.
39 Feu kensikema edeyunuec, “Ngeni hoc imoc meickegec.”
ifi deu ngic homeec, yeac naina Matango deec, “Kebu, ye
homunagoc bic andac nocac ye uameme yohoc nga yohoc bic
kendac.”
40 Ifi deu Yesungo edeec, “Ge negensinggenadeu Anutuac
kuc kibikperagiagoc hennade, ifi bic edegudua.”
41 Ifi deu hoc meickegec Yesungo kic fiu enu yofi deec,
“Manggac, ge yoacna bic negendang, imocac geac dangge
deduae.
42 Ge nasosoc nunumuna negengannec, imoc bic negen-
dua. Anu geng ni suenunec, imoc ngichabu yoc nandae,
yeneng negensinggegecdeac ifi edegudua.”
43 Ifi dema Yesungo kucgoc kpacma deec, “Radzaro, ge
yacma ngadeau mana.”
44 Ifi deu ngic homemea hanimaria nga kicmesuya kporuc-
susucngo kpefusema birac biranggea, imocngo yacma maec.
Mau Yesungo edeyunuec, “Ngeni yungecmigec kenu.”
45 Yudangic homacngo Maria hembeso hagec, yeni Yesungo
ua meec, imoc hemma ye negensinggegec.

46 Ifi anggec, yenearunac goango ine farisaio yenearu
kemma Yesungo faka meec, imocac siduc ayemmegec.
47 Ayemmegec womong gareng enarafocngina amma
farisaio, yeni tutumangtoaac memba kpedzucyunuma yofi
degec, “Ngic yomoc ye negensinggegecdeac faka kuhagoc
homac medeac nenang dafi anni?
48 Ye wani kecma faka ifia torokpema meudeu ngic sa-
sawango ye negensinggegec Roma yeneng hama amawom-
onnina nga ngicngacfocnina wangecnunubauac.”
49 Ifi degec, yenearunac mong kpara Kaifa, ye kifa imohai
womong gareng enara kefec, yeng yofi edeyunuec, “Ngeni
wiac mong mi negentegecdae.
50 Ngicngac areng sasawa mi kpac anggecdeac ngic moc-
gungo bangec areng yeneac amma homeu ngereeude, ngeni
imoc mi negentegecdae me?”
51 Yoac imoc yengena ubeaac negemma mi deec. Yeng kifa
imohai yudangic yeneac womong garengtoa kefec, imocac
kpefing deec. Yesungo bangec areng yeneac amma home-
udeac ifi anec.
52 Ye yeneacsac homeudeac mi maec. Ye Anutuac nam-
baracfora sinsararang kpegec kecdae, yeni kpedzucyunuu
areng mocgu anggecdeac ifi deec.
53 Ifi deu naso imohaingoc Yesu kpegecdeac hanahema
dekiric anggec.
54 Ifi anggec Yesungo negemma yudangic yeneac botucfu
monggoc nonongkac mi yerecgekefec. Ye ine worama
Eferaing ama bangec kisi wegenacfu feec, ihai medacfora
yenigoc kemma kefec.
55 Yudangic yeneac makekeng hombang naso wegene
hamanu ngicngac homacngo Anutuac kicfu kpetiac
anggecdeac dzuacemegecde, imocac amma amangina wama
Yerusarennu kenggec.
56 Kemma womong manau namma Yesu hofocma yenaoc-
ngoc kpesiemegec, “Ye hombanninau haude me dafi negen-
dae?”
57 Nga womong gareng enarafocngina nga farisaio yeneng
deserima ngicngac yofi edeyunugec, “Yesu dahai kecde, imoc
mongngo meficgema edenunugec mendanggema mebisina.”

12

1 Makekenggac hombang imocac wenac 6 femanu Yesungo
Radzaroac taonnu Betania, ihai kenec. Yesungo ngic yenoc
homecfunac megboriec.
2 Yeni imohai Yesuac amma yaka gombunga ohogec
Matango yaka faima arenggeu negec. Nga ngic Yesugoc
tacma yaka negec, yenearunac mong Radzaro.

3 Tacmagec, imohai Mariango sebiac kerec lita noboha,
kpete imocacsoc mema Yesuac haniau kpakema nadzicmiec.
Kerec, imoc narda foraunac memea* amma imocac buma
kuneng. Nadzicmima orucdzoeango hania meusuranggeec.
Ifi anu kerec imocac homunango fima ama mana sokodacma
feec.
4 Anu medacfora yeneac botucfunac medac mong Yuda
Kariotonac, yennoc ngade Yesu doc meudeac anec amma
yeng deec,
5 "Nenang kerec imoc faini kifa mocguac uabunggac dzo
kirecgeu† ngic makpekpea yemmebing, imocngo ngereebac."
6 Yuda ye imoc ngic makpekpea yeneac negensima mi
deec, kpac. Ye ine hamangecngicac amma dzohiengina
garenggekecma dzo hamangec menec angkefec.
7 Ifi deu Yesungo deec, "Ge ngac imocac yoac wana. Ye kerec
imoc faiu femanu homeba naso imohai eng tonggonubauac
amma nadzicnende.
8 Ngic makpekpea yeni nasosoc ngenigoc kecgecde nga
neng ine ngenigoc nasosoc mi kecbade."
9 Anu yudangic homacngo Yesungo Betania taonnu kecde,
ifi negemma Yesuacsac mi kenggec. Yeni Yesungo Radzaro
homecfunac megboriec, ye momoc hembeso kenggec.
10-11 Ifi fingeru yudangic homacngo Radzaroac amma
enara yeneac dede wama Yesu negensinggegec. Imocac
womong gareng enara yeneng Radzaro ifingoc kpegecdeac
yoacua megec.
12 Wereckengau ngicngac habutoango hombanggac
Yerusarennu kenggec. Kemma Yesungo Yerusarennu
haudeac wegenanec hade, ngicngac yeni ifi negemma
13 ic maria dzuamagoc mema Yesugoc ewacgecdeac sinnu
kenggec. Kemma yofi kpacgec,
"Ohec, ngic KEBUAC kpacfu hade, ye kenehagoc. *(Mitiyegec 118:26)*
Yeng Israe neneac Ngictau."
14 Ifi kpacgec Yesungo donggi medaha mong meficgema
imohai emma tarec. Imocacnoc yofi oho ohoya fede,
15 "Sionggac naroang ge mi kengecguu. Henna, ngictaugango
donggi medahaac witiau tacmanu haude." *(Dzekaraia 9:9)*
16 Faka fingerecfunac medacfora yeneng imocac hania mi
negenghomegec. Kecma Yesungo kuc nga kibikperagiagoc
anec, naso imohai ine faka ammigec nga yoac yeac negemma
oho ohoya fede, imoc negengireckegec.

---

* **12:3:** Narda imoc dzaring mong marikomoc. Dokuya homunagoc imocngo kerec, imoc memea. † **12:5:** Ye denari 300 deec.

17 Anu ngichabu yeni Yesugoc kemma Radzaro kicsereunac
kpacma homecfunac megboriu henggec, yeneng siduc imoc
desahegec.
18 Ye faka kuhagoc imoc meecac amma habutoango yegoc
ewacgecdeac kenggec.
19 Ifi anggec ine farisaio yeni yenaocngoc denengeng amma
degec, “Negenggec, nenang wiac mong anganggac siriha
kpac. Ngicngac kpedzongacngo ye modacma kendacdae.”
20 Anu ngicngac hombanggac Anutu afehegecdeac
Yerusarennu kenggec, yeneac botucfu grikngic goa momoc
kecgec.
21 Kecma Firipoaru hama degec, “Ngickuneng, neni Yesu
hembeso negendimbe.” nga Firipo ye Gariraia bangec Be-
saida taonnunac.
22 Ifi degec Firipongo hama Anderea edeu yerahafoc
kemma Yesu edeoc.
23 Edeec Yesungo yofi meremma edeyuruec, “Ngicac medac
ye kuc nga kibikperagiagoc anudeac nasoya hade.
24 Foracngoc, wit gbomea mong bangecfu mi kemema
tohoudeu imoc yengenaocsac tarude, imoc edengunud-
uae. Nga bangecfu kemema tohoudeu imocngo fora homac
meficgeude.
25 Ngic mong ye sebiaac kekecac songo negengande,
ye kekeha sufumiude. Nga sebiaac kekec bangec yomo-
hai ubeango waande, yeng kekeha mekecma kekecseri
meficgeude.
26 Nga ngic mong ye kingang kpekpena ambeso negendeu
ye ni modacnubeso. Nga ni kecbade, ye imohai ifingoc nigoc
kefude. Nga ngic mong ye neac kingang kpeudeu, Mannango
ye seseheude.”
27 Amma Yesungo monggoc deec, “Yaguc ubaongana ebiriu
dafi debade? Manggac, ge naso yomohacnac onggonnuna.
Nga neng ine imocac ammanoc naso yomohai hasikeduae.
28 Manggac, ge kpacga mekperagina.”

Ifi demanu kurumennunac udumeng mong yofi fingerec,
“Ni kpacna bic mekperagiai amma monggoc mekperag-
ibade.”
29 Yoac ifi fingecmanu ngicngac habutoa nanggec, yeneng
udumeng imoc negemma degec, “Parandangngo heide.” Nga
toseango ine degec, “Angero mongngo yegoc yoac dede.”
30 Ifi degec Yesungo yofi deec, “Udumeng imoc neac amma
mi hadac, kpac. Imoc ngeneac memeficac fingecdac.
31 Yaguc bangectoa bangec imocac ngicngac fakangina
ising isinggenaso nga yoacngina desigecde. Amma bangec
yomocac ngictau meickegecde.

32 Anu ngic yeneng bangecfunac miacnugec ni emma ngic-
ngac sasawa kpedziyunuba nearu hadacgecde.”
33 Yengena siric dafiu homeude, imocac dekperagima
edeyunuudeac ifi deec.
34 Ifi deu ngic habutoango meremmigec, “Dedeseriyoacfu
yofi degec negengandimbe, ‘Messiango fingecma nasoya
kpac, kechereema kefude.’ Anu ge dafi denec, ‘Ngic yeneng
Ngicac Medac miacgec embeso.’ Nga Ngicac Medac imoc
merac?”
35 Ifi degec Yesungo deec, “Kperagingo naso wegenanec-
sac ngenigoc kefude. Kundunggac kucngo semengunubacac
ngeni kperagi fengemmemanu kperagigoc kecbisia. Ngic
mong ye kundunnu kengkecde, ye sing dafiu kende, imoc
naric mi negentegerude.
36 Imocac amma ngeni kperagingo ngenigoc femanungoc
kperagi imoc negensinggebisia. Ifi angkecma kperagiac nam-
baracfora anggecde.” Yesungo ifi dema wayunuma yen-
earunac meickeec.
37 Yesungo faka kuhagoc homac kicnginau meu yeni ine ye
mi negensinggegec.
38 Profete Yesaiaac yoac yomoc fora fingecbeso,
“Kebu, yeni yoac dekperaginemmegec, imoc ngic merac ne-
gensinggeec amma meracaru KEBUAC mariseri fin-
gecmiec.” *(Yesaia 53:1)*
39 Imocac amma yeni naric mi negensinggegec. Amma Yesa-
iango yoac mong yofi torokpema deec,
40 “Yeni kicnginango mi henggecdeac kicngina mekundung
kpeec amma faka meu ubangina dzingfong anu
mekundung kpeyunuec nga ubadzigec dzigene mi
fingecyemmemanu mengereyunubaiac.” *(Yesaia 6:10)*
41 Yesaiango Yesuac kuc kibikperagiagoc henecac yeac
negemma yoac yomoc deec.
42 Ammanu ngickiwa botucnginaunac homacngo Yesu ne-
gensinggegec nga farisaio yeneng ine kpebunggac ngadeau
faiyunubauac yeni imoc mi dekperagiyemmegec.
43 Ngic yeneng dedengerec ayemmegecdeac songotoa
feyemmeec nga Anutungo dedengerec ayemmeudeac wagec.
44 Anu Yesungo kucgoc kpacma yofi deec, “Ngic mong ni
negensinnude, ye nisac kpac, ye suenuec, ye ifingoc negens-
inggeude.
45 Nga mong ye nende, yeng suenuec ifingoc henude.
46 Nga ngicngac negensinnudae, yeni sasawango kun-
dunnu monggoc mi kecgecde nocac bangecfu kperagia mama
fingectegerec, imoc ni.

47 Ngic mong ye yoacna negemma mi tofohoudeu neng
fakaya mi isinggema desibade, kpac. Ni ngicngac fakangina
isinggema desibadeac mi mayai. Neng ine ngicngac ebic-
funac mesiyunubade nga yeni komoc kpegecdeac mayai.

48 Anu mong ye ngadenuma yoacna mi hoanggeude, wiac
mongngo fakaya isinggema desimiude. Yoac deai, imocn-
gonoc naso wisic wisickeau fakaya isinggema desiude.

49 Ni neanna ubanaac yoac mi deanduae, kpac. Manggac
suenuec, yeac yoac debadeac dederecge anenec.

50 Yeac dedeseriyoac imoc kekecseri, imoc negenduae nga
imocac amma Manggac yoara edenuec, imocngoc debade."

13

1 Makekenggac hombang nasoac tofocnac mocgu femanu
Yesungo bangec yomoc wama Manggacaru dzigeneudeac
nasoya wegeneec, imoc bic negengemeec. Ifi negemma
bangecfu wiacfora yeneac heresongoya fekefec, imoc
hafoangoc edzacyunumaguc kekeha wisickebeso, ifi
negenec.

2 Yeni maraiac yaka nema tacgec. Nga mangana mingi-
nango negen negeng Yuda, Simong Kariotoac medac ubeau
bic yofi faiec, yeng Yesu docfu faiu ngaba yeneng mebisia.

3 Nga Mamango wiac sasawa Yesuac mariau bic faiec nga
ye Anutuarunac mama monggoc dzigene enude, ye imoc bic
negenec.

4 Negemma tataha wama yacma ngakpi hereha hesima
keremmeme mong mema kebangau dzegeec.

5 Dzegema tera yadaosong, imohai doku kpeu kemeu
medacfora yeneac hani dzuacyemmema keremmeme keban-
gau dzegeec, imocngo haningina mekerenggeyemmeec.

6 Ifi amma Simong Petoroaru kenu Petorongo kpesimiec,
"Kebuna, ge dafiac hanina dzuacnade?"

7 Ifi deu Yesungo yofi edeec, "Ni faka anduae, ge yaguc
imocac hania mi negentegecnec amma ngadeguc hania ne-
gentegecnade."

8 Ifi deu Petrongo deec, "Kpac yombong, ge neac hani
mi dzuacnade." deu Yesungo meremmiec, "Ni haniga mi
dzuacbadeu, ge nearu mi tahockenade."

9 Ifi deu Simong Petorongo deec, "Kebuna, ge haninasac
kpac, orucna nga marina momoc dzuacnenna."

10 Ifi deu Yesungo yofi deec, "Ngic mong ye doku bic
nadzirec, ye hafoangoc kongac kpeecac monggoc mi nadz-
icma haniasac dzuacbesonga. Ngeni kongac bic kpegec
amma imoc ngeni sasawa ngeneac ine mi deduae."

11 Nocac ngic merang ye doc meu megecde, imoc bic negenec. Imocac yofi deec, “Ni sasawa ngeneac imoc mi deduae.”
12 Yesungo haningina dzuacdaru wisickeu ngakpi hereha heiu kemeu monggoc matacma yofi kpesiyemmeec, “Ni faka ngenearu medua, imocac hania negentegecdae me?
13 Ngeni neac kpoukpou nga Kebu kpacnuandae, imoc naric deandae, nocac ni imocnoc.
14 Ni Kebu nga kpoukpounginango haningina dzuacduaeu ngeni ngenaoc ifingoc haningina dzuacemebisia.
15 Ni faka gombungaac ongea edzacngunuma angemmeduae, siriha imocngoc ngenaocngoc modacma mebisia.
16 Foracngoc, wanacngicngo mingina mi feraheude nga sue sueango ngic sueec, ye mi feraheude, imoc edengunuduae.
17 Ngeni yomoc negemma modacgecdeu Anutuac ubangerecngo ngenearu feude.
18 Ni sasawa ngeneac mi deduae. Meisingngunuai, ngeni ine negengngunuduae. Amma yoac mitikibiu oho ohoya fede, imoc fora fingerudeac yoac yomoc heficgeec,
‘Ngic nigoc yaka neande, ye gofoc gofohango tifacnuudeac bic hania miacde.’ *(Mitiyegec 41:9)*
19 Faka imoc fingerude nga, ‘Ni kecduaengoc.’ ngeni imoc negensinggegecdeac amma yaguc faka imoc mi fingecmanu imocac siriha edengunuduae.
20 Foracngoc, ni ngic me ngac mong sueba hau mongngo ama heimiude, yeng ni ama heinende ande. Anu ngic mong ye ni ama heinenude, yeng suenuec, ye ama heimiudengoc.”
21 Yesungo yoac imoc demanu ongaasuya ebiriu yoac yofi dekperagiec, “Ni fora yombong edengunuba, ngeneac botucfunac mongngo docfu fainuu menugecde.”
22 Ifi deu medacfora yeni yenaocngoc kicngo engemma degec, “Imoc meracac dede?” ifi dema obohogec.
23 Nga medacfora yeneac botucfunac songomedaha yeng Yesuac hoannu tarec.
24 Ifi taru Simong Petoro ye hatango sosoc yofi anec, “Ge kpesimina, imoc meracac dede?”
25 Ifi deu medac imoc Yesuac mokucfu heifema kpesimiec, “Kebu, ge imoc meracac denec?”
26 Ifi deu Yesungo deec, “Ni ic sogong tosea yomoc nemuruckema ngic mong mibade, ngic imocnoc.” Ifi dema ic sogong mema nemuruckema Yuda, Simong Kariotoac medac miec.
27 Miu ic sogong meu Satangngo hereau kemeec. Kemeu Yesungo yofi edeec, “Ge ua mebeso negennec, imoc kemma bic mebesena.”

28 Ifi deu medacfora tacgec, yeneng noc wiacac edede,
imocac obohogec.
29 Imoc yofiac, Yuda ye dzohie mekefecac hombanggac
wiac mong bummeudeac edede me ngic makpekpea wiac
mong yemmeudeac dede, ifi negenggec.
30 Nga Yudango ic sogong tosea memanu imohaingoc
yacma kemeec. Nga tofocnac naso yombong bic anec.
31 Anu Yesungo yofi deec, “Yaguc Ngicac Medacngo kuc nga
kibikperagiagoc fingectegecde. Fingectegeru ngicngac yeni
Ngicac Medac uayaac amma Anutuac kuc nga kibikperagia
negenggecde.
32 Ngicngac yeni Medac hemma Anutuac kuc nga kibikper-
agia negenggecdeu Manggacngo Medahaac kuc nga kibikper-
agia ngicngac mekperagiyemmeude, imocac naso wegenede.
33 Nambaracfocna, ni naso wegenanec ngenigoc kecman-
goc kemba ngeni ni hofocnugecde. Anu yudangic edeyunuai,
imocngoc yaguc edengunuduae. Ni kembade, imohai nge-
neac hahaac sing mong mi fede, kpac.
34 Singyoac gboria mong ngemmeduae, ngeni ngenaocngoc
heresongogoc hoangemebisia. Neng ngeni heresongogoc
hoangngunukecduae, ngeni ifi isoc ngenaocngoc heregoc
tembuc tembuc songogoc hoangemebisia.
35 Ngeni ngenaocngoc heresongogoc hoangemegecdeu ng-
icngac sasawango ngeni neac medacfocna kecdae, imoc ne-
genggecde.”
36 Ifi deu Simong Petorongo kpesimiec, “Kebu, ge dahai
kennade?” ifi deu Yesungo yofi deec, “Ge yaguc ni kembade,
imohai naric mi modacnunade, kecma ngadeguc modac-
nunade.”
37 Ifi deu Petorongo monggoc kpesimiec, “Kebu, ni nocac
yaguc naric mi modacgubade? Ni geac amma kekecna naric
waba doude.”
38 Ifi deu Yesungo meremma yofi edeec, “Ge naric neac
amma kekecga wana doude, ifi denec me? Foracngoc, ni
edegubade, kokorecngo mi arohomanu geng atac harebec
neac busic kpenade.”

14

1 Ngeni ubaebic mi mebisia. Ngeni Anutu negensinggema
ni ifingoc negensinnubisia.
2 Neac Mannaac amau amamana homac fekende. Imoc
mi febac dede yofi bic edengunubai, “Ni ngeneac ama mana
mengerebadeac kembade.
3 Amma ngeneac amatatac heitumeibadeac kemma dzi-
gene hama hesicngunubade. Ni kecbade, ihai nenahafoc
kecnideac negenduae.

4 Amma dahai kembade, ngeni imocac sing bic negendae.”

5 Anu Tomango kpesimiec, “Kebu, ge dahai kennade, imoc mi negendimbe. Imocac sing dafi negentegecnide?”

6 Kpesimiu Yesungo yofi deec, “Ninoc sing nga yoac fora amma kekec. Ngic mongngo nia kpacfu Manggacaru keng keng imocac sing mong mi fede.

7 Ngeni ni negennudaeu Manna ifingoc negemmigecde. Amma ngeni yaguc namma enude imohai ye negemmima bic hendae.”

8 Ifi deu Firipongo deec, “Kebu, ge Manggac edzacnununa henni socnunuude.”

9 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Firipo, ni naso herea ngeneac botucfu kecbare ge mi negennunec. Ngic mong ye nenec, yeng Manna henec. Nga dafiac Manggac edzacngunuba henggecdeac denec?

10 Ni Manggacac hereu kecduae nga Manggacngo neac hereu kecde. Ge imoc mi negensinggenec me? Yoac edengunuanduae, imoc neanna ubaac mi debade, kpac. Manggacngo neac hereu kecma ua imoc mekecde.

11 Ngeni yoacna yomoc negensinggegec, ni Manggacac hereu kecduae nga Manggacngo neac hereu kecde. Ifi deba obohogecdeu uana meanduae, imoc negensinggebisia.

12 Foracngoc, mong ye ni negensinnude, ye ni ua meanduae, imocngoc meude, imoc edengunuduae. Amma ua mekefai, yeng imoc ferahema monggoc meude, nocac ni Manggacaru kembade.

13 Medacngo Manggacac kuc nga kibikperagi heficgeudeac amma ngeni wiac sasawa neac kpacfu kpesigec, imoc ambade.

14 Amma wiac monggac neac kpacfu kpesinenggecdeu ni imoc ambade.

15 Ngeni heregoc neac songo negenkecdaeu singyoacna modacgecde.

16 Anu neng Manggac kpesimiba yeng memeseringina mong ni isoc ngemmeu yeng ngenigoc nasosoc kefude.

17 Amma ye yoac foraac Asu. Nga bangecfunac ngicngac yeni ye naric mi megecde. Yeni ye mi hengandae nga ye mi negemmigecde. Nga ngeneng ye negemmidae, ye ngeneac botucfu amma herenginaunoc kefude.

18 Nga wangunuba beging isoc mi kecgecde, kpac. Ni ngenearu habade.

19 Naso wegenanec wisickeuguc bangectoa bangec imocac ngicngac yeneng ni monggoc mi nenggecde nga ngeneng ine nenggecde, nocac ni kecduaeac amma ngeni kecgecde.

20 Ni Mannaac hereu kecduae nga ngeni neac hereu kecdae
amma ni ngeneac hereu kecduae, ngeni naso imohai imoc
negentegecgecde.
21 Ngic mong ye neac singyoac hoanggema modacande, ye
heregoc neac songo negenude. Nga mong ye heregoc neac
songo negenudeu Mannango yeac songo ifingoc negenude.
Amma neng yeac songo negemma fingecmibade."
22 Ifi deu Yuda Kariotoac waseango Yesu kpesimiec, "Kebu,
ge nenisac fingecnemmebesonga negensinec nga bangectoa
bangec, imocac ngicngac yenearu kpac, imoc dafiac?"
23 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, "Ngic mong ye heregoc
neac songo negendeu ye enacyoacna modarude. Modaru
Mannango yeac songo negenu nereng yeac hereu amatatac-
nira mema kecdede.
24 Nga mong ye heregoc neac songo mi negenude, ye ena-
cyoacna mi modarude. Nga ni yoac deba negengandae, imoc
neac yoac kpac, imoc Manggac suenuec yeac yoacnoc.
25 Ni ngenigoc kecma yoac yomoc edengunuduae.
26 Nga Manggacngo memeficngina Tiri Asu neac kpacfu
sueu mama yeng wiac sasawa kpoungemmema yoac eden-
gunuai, imoc heigboringemmeude.
27 Ni faingunu kembade nga ruaena faiduae, imocngo
ngenearu fekefude. Bangectoa bangecac ngicngac yeneng
ruae yemmeandae, ruaena imoc ifi isoc kpac. Imocac ngeni
kengec mi ambisia amma ubaebic mi mebisia.
28 Ni Manggacaru kemma monggoc ngenearu dzigene
habade, ifi deba negendau. Amma ngeni heregoc neac songo
negendae isoc sogaibau nocac Manggac yennoc neac engena.
29 Nga kembadeac fora ngadeguc fingectegeru ngeni ne-
gensinggegecdeac amma kembadeac fora mi fingecmanun-
goc siduha yaguc edengunuduae.
30 Ni naso herea monggoc ngenigoc yoac yoac mi ambade.
Bangectoa bangec yomocac ngictau haude. Nga yeac wiac
mong neac hereu mi fede.
31 Ni Manggacac songo negengkecduae. Amma yeng
uayoac deserinenec, imocac sirihau ua mekecduae,
bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneng imoc
negentegecgecdeac amma deduae, ngeni yacgec wama
kenni."

15

1 Ni waing ic fora nga Mannango wainguaac mingina.
2 Ic fawa goa nearu fema fora mi angkecgec ye imoc sasawa
kperecgema ukuyunuude. Nga fawa fora angandae, imoc
sasawa foraya homac anudeac ye imoc kperecgema memen-
gere anude.

3 Ni enacyoac edengunuaiac ngeni bic kongac kpegec kec-
dae.
4 Amma ngeni nigoc kpeketahema kecbisia. Ifi anggec neng
ngenigoc kpeketahema kecbade. Ic fawango waing icfu mi
kpeketaheudeu, ye fora naric mi anude. Ifi isocngoc ngeni
nearu mi kpeketahema kecgecdeu fora mong mi anggecde.

5 Ni neannaoc waing ic nga ngeni fawafocna. Ngic mong ye
nearu kpeketahema kecde, neng yearu ifingoc kpeketahema
kecba yeng fora homac anude. Ngeni nia kpacfu ua mong
naric mi megecde.
6 Mong ye nearu mi kpeketahema kefudeu ye ngicngo fawa
heregema ukuu dzanggeande, ifi isoc ye ukugecde. Nga fawa
ifia kpedzucnema gerecfu ukugec dzeude.
7 Ngeni nearu kpeketahema kecgecde nga neac yoac nge-
nearu kpeketahema feudeu wiac monggac angemmeu kpe-
sigec, imoc fingecngemmeude.
8 Nga ngeni fora homac meficgemagec Manggacngo
faka imocac kpac kuneng meu ngeni medacfocna
fingectegecgecde.

9 Manggacngo ni songogoc hoannukefec, neng ifi isocngoc
ngeni songogoc hoangngunukefai. Ngeni neac songo manau
kpeketahema kecbisia.
10 Ni Mannaac dederecge yoac modacma yeac songo
manau kpeketahema kecduae. Ifi isoc ngeneng neac
singyoac modacgecdeu neac songoac manau kpeketahema
kecgecde.
11 Neac ubafeacngo ngenearu fede nga ubangerecngina
hafoangoc fengemmeudeac yoac yomoc edengunuduae.

12 Yomoc neac singyoac, neng ngeneac songo negengkec-
duae, siriha imocngoc ngeni ngenaocngoc heresongogoc
hoangemema kecbisia.
13 Mong ye ogofora yeneac amma kekeha waude, yeac
heresongo imoc engena yombong.
14 Nga ni singyoac ngemmeai, imoc sasawa modacgecdeu
ngeni neac ogofocna anggecde.

15 Kingangmedac ye minginango wiac angkecde, imoc mi
negenude. Imocac ni ngeneac kingangmedac monggoc mi
debade, kpac. Ni ngeneac ogofocna deduae, nocac ni Mang-
gacarunac yoac negennai, imoc sasawa edengunudarai.
16 Anu ngeni neac kpacfu wiac monggac kpesigec Mang-
gacngo imoc ngemmeudeac amma neng meisingngunuai.
Ngeneng ine ni mi meisinnugec, kpac. Meisingngunuma
fora meficgegecdeac uau faingunuai. Nga ngeni kemma fora
meficgebisia. Meficgegec fora imocngo fefeseri feengkefude.

17 Anu ni singyoac yofi ngemmeduae, ngeni ngenaocngoc
heregoc songo negengemekecbisia.

18 Bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneng ubango
ukungunudaeu ngeni yofi negembisia. Yeni ubango ngeni mi
ukungunugec imohai ni ubango bic ukunugec.

19 Ngeni bangectoa bangec yomocac ngicngac kecbau yeni
yenang ayemmeande, ifi isocngoc ngeneac songo negem-
bau. Nga ngeni ine bangec yomohanac kpac, neng ine
ngeni bic meisingngunuma bangec yomocac ngicngac ye-
nearunac meicngunuai. Imocacnoc yeneng ngeni ubango
ukungunugecde.

20 Ni yoac warac edengunuai, imoc mi nigecngunubeso,
wanacngicngo mingina naric mi feraheude. *(Yohane
13:16)* Imocac amma ngicngac nukporac anenggec, yeni ifi
isocngoc ngeni ngunukporac angemmegecde. Nga neac yoac
hoanggeandaeu ngeneac yoac ifingoc hoanggegecde.

21 Yeni suenuec, ye mi negemmidae. Imocac yeni neac
kpacnaac amma ngeni ifi angemmedacgecde.

22 "Ni mama yenearu yoacna mi debai dede yeni kopocsic-
ngina kpac kecbau. Amma yaguc ine kopocsicnginaac amma
degbedic anggecdeac sing mong mi fede.

23 Ngic mong ye ubango wanude, ye ifingoc Manna ubango
waude.

24 Ni ua mekecduae ngic mongngo faka kuhagoc ifia bic-
ngoc mi meec, imoc yeneac botucfu mi mebai dede, yeni
kopocsicngina kpac kecbau. Nga yeni ine imoc yaguc hem-
maguc Mannagoc neri ubango ukunurugec.

25 Anu yoac yomoc,

'Yeni hania kpacfu ubango ukunugec.' *(Mitiyegec 35:19; 69:4)*
imoc dedeseriyoacnginau oho ohoya fede nga imocngo
hafoangoc fingerudeac ifi anggec.

26 Memeficngina haude, ye Manggacarunac suengemmeba
haude amma yennoc yoac foraac Asu nga yeng hama ni
dekperaginuude.

27 Nga ngeneng hanac hanaheaunacngoc nigoc kecgec,
imocac ngeni ifingoc naric dekperaginugecde."

16

1 Ngeni negemmangang amma mi wanugecdeac yoac
yomoc bic edengunudua.

2 Ngic yeni kpekpeturang amaac kpae heingemmema
ngadeau faingunugecde. Nga naso mong haude, imohai ngic
yeni Anutuac ua medimbe dema ngunuhomegecde.

3 Yeni Manggac nga ni mi negennurudaeac ifi anggecde.

4 Ni hanac hanaheaunacngoc yoac imoc mi edengunuai
nocac ni naso imohai ngenigoc kefai. Nga naso mong haude,
imohai ni yoac edengunudua, imoc mi nigecngunuudeac
amma yaguc monggoc edengunuduae.

5 “Ni suenuec, yearu dzigenebadeac naso wegene hade.
Nga ngenearunac mongngo yofi mi kpesinende, ‘Ge dahai
kennade?’
6 Neng yoac yomoc edengunuduaac ine ngeni ubaho-
dungngo mewakengunuude.
7 Ni yoac fora edengunuduae, ni kembade, imocngo nge-
nearu ngereeude. Ni mi kembadeu memeficngina naric mi
haude. Neng kemma ye sueba ngenearu haude.
8 Yeng hama bangectoa bangec yomocac ngicngac kopoc-
sicngina nga faka dindingac amma desi desiua imoc edza-
cyunuma heficgeyemmeu negenggec fora anude.
9 Kopocsicac hania yofi, yeni ni mi negensinnudae.
10 Nga faka dindingacac hania yofi, ni Manggacaru emba
ngeni mi nenggecde.
11 Amma desi desiac hania yofi, bangectoa bangec yomocac
ngictau ye yoacfu bic makpeec.

12 Nga nearu ngeneac yoac homacngoc fede. Nga ngeni ine
yaguc imoc tofohoma mekecgecdeacsoc mi ande.
13 Yoac foraac Asu maude, yeng yoac forau mekpedzuc
angemmedarude. Amma ye yengena ubeaac yoac mi deude.
Ye Anutuarunac yoac negengande, imoc deude nga faka
ngadeu fingecbesande, imocac momoc edengunuude.
14 Ye ni dekperagingemmema kpac kuneng nenude, nocac
ye neanna ubatohonnunac yoac imoc meude.
15 Manggacaru wiac sasawa fede, imocac mingina ni. Imo-
cac amma yofi deduae, wiac sasawa Asungo mema dekper-
agingemmeude, imoc nearunac.
16 Ngeni naso wegenanec mi nenggecde nga naso wege-
nanec monggoc fede, imohai nenggecde.”

17 Ifi deu medacfora goa yenaocngoc kpesiemegec, “ ‘Naso
wegenanec fede, imohai mi nenggecde nga naso wegenanec
monggoc fede, imohai nenggecde.’ yoac imocac hania dafi?
Amma monggoc dedac, ‘Ni Manggacaru kembade.’ ”
18 Anu negenggec obohou degec, “Naso wegenanec fede,
imocac hania dafi? Neni yoac imocac hania obohodimbe.”

19 Medacfora yeneng kpesimibeso anggec Yesungo imoc bic
negemma yofi edeyunuec, “Naso wegenanec fede, imohai
mi nenggecde nga naso wegenanec monggoc fede, imohai
nenggecde. Imocac ngenaocngoc kpesiemedae me?

20 Foracngoc, ngeni kiac songgong ammagec bangectoa
bangec yomocac ngicngac yeneng sogaigecde, imoc eden-
gunuduae. Nga ngeni ubahodung anggec ubahodungngina
imocngo merennu ngeni ubangerec monggoc meficgegecde.
21 Ngac mong ye medacmeme nasoya wegene hau
kpendzeng kpema sabac meude. Sabac mema ye kpendzeng
imoc nigeckpeude. Ye sabac bangecfu bic fingecdac, imocac
amma sogaiude.
22 Ngeni imocacsoc yaguc ubaebicgoc kecdae. Amma
monggoc ngenemba imohai ngeni ubangerec negemma so-
gaigec ngic mongngo sogac sogaingina imoc naric mi me-
ickeude.
23 Anu naso imohai ngeni wiac monggac mi
kpesinenggecde, kpac. Foracngoc, ngeni wiac monggac
neac kpacfu Manggac numumigec yeng imoc ngemmeude,
imoc edengunubade.
24 Ngeni warac neac kpacfu wiac monggac mi numukecgec.
Nga sogac sogainginango hafoangoc fengemmeudeac ngeni
wiacac numuma mebisia.
25 Ni yoac heima yoac edengunukefai. Kecma nasoya hau
ni yoac heima ngenearu monggoc mi debade, kpac. Ni didiu
yombong Manggacac wiac dekperagibade.
26 Naso imohai ngeni neac kpacfu numugecde. Nga neng
ngeneac amma Manggacaru numubade, imoc mi deduae.
27 Ngeni heregoc neac songo negendae nga ni Mang-
gacarunac hayai, imoc negensinggegecde. Imocac Manggac
yengenaoc ngeneac songo negende.
28 Ni Manggacarunac hama bangecfu mayai nga monggoc
bangec wama Manggacaru dzigene kembade.”

29 Ifi deu medacfora yeneng degec, “Negenna, ge yaguc
yoac mi heima didiu denec.”
30 Amma wiac sasawa negendacnec, imoc yaguc ne-
gendimbe. Ge mongngo kpesigenggecdeac mi obohonecac
amma ge Anutuarunac hanec, imoc negensinggedimbe.
31 Ifi degec Yesungo medacfora yofi edeyunuec, “Ngeni
yaguc negensinggedae.

32 Negenggec, naso mong hade nga bic hadac imohai ngeni
ni tembucna wanuma ticpac tohoma sinsararang kpema
tembuc tembuc amanginasoc kenggecde. Nga tembucna mi
kecbade, nocac Manggacngo nigoc kefude.
33 Ngeni nearu ruaegoc kecgecdeac yoac yoc edengunud-
uae. Nga ngeni bangectoa bangec yomohai kpendzeng
kpema kecgecde. Nga ni bangec yomoc bic feraheaiac ngeni
ubangina kuha mi mabeso.”

17

1 Yesungo yoac imoc dema kiwa kurumennu fiu enu yofi numuec, “Manggac, naso bic hadac. Ge medacgaac kuc nga kibikperagi ngicngac mekperagiyemmena. Ge ifi anna Medacngo ifingoc geac kuc nga kibikperagi ngicngac mekperagiyemmeude.

2 Geng bangecngicngac sasawa yeac kuc bageau faiyununec. Nga yeac areng denec yeng kekecseri yemmeudeac yeni yeac bageau kecgecdeac uayoac nga kuc ye minec.

3 Anu yeni Anutu mocgungo fora kecde amma yeng Yesu Kristo sueu maec negennurugecde, imocngo kekecseriac hania.

4 Ni ua mebadeac denennec, imoc mesiai amma geac kuc nga kibikperagi bangecfu mekperagiyemmeai.

5 Manggac, bangec nga kurumeng mi fingecmaecngoc ni geac kicfu kuc nga kibikperaginagoc kefai, ge kuc nga kibikperagina imoc nenna.

6 Manggac, ge geanggaoc ngicngacfocga bangec yomohacnac meisingyununa geac kpacga mekperagiyemmeai. Yeni geac ngicngac kecgec geng yeni nennec nga yeneng yoacga tofohoma kecgec.

7-8 Amma enacyoac nennec, imoc bic yemmeba megec. Imocac yeni wiac sasawa gearunac hau nennec, imoc negendae. Nga geng suenuna gearunac hayai, imoc ifingoc yaguc fora yombong negendae.

9 Imocac yeneac numugenduae. Bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneac mi numuduae, kpac. Ni geng ngicngac nennec, yeneac amma numugenduae nocac yeni geac ngicngac areng

10 nga neac wiac sasawa imoc geac nga geac imoc neac. Nga ni yeneac kekecfu kuc kibikperagigoc mema kecduae.

11 Kekecnasona bangecfu wisickebeso ammanu yeni bangecfu kecmagec neng gearu habade. Kpetiac Manggac, nerang mocgu nga ifi isoc yeneng mocgu anggecdeac geng kpacga nennec, imoc arennu yenenggareng ambesena.

12 Neng yenigoc kefai, naso imohai kpacga nennec, imocngo garengyunuma onggongyunuba ngic mongngo mi sufuec. Yenearunac mocgusac, hofeac medac, yeng manganeec. Mitikibiu yoac fede, imoc hafoangoc fora fingerudeac ifi fingerec.

13 Anu neac feac feacngo yenearu sokodarudeac amma yoac sasawa yomoc bangec yomohaingoc dekperagima yaguc gearu habade.

14 Ni enacyoacga yemmeai. Amma yei kuriha kecduaeac bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneng ubango ukunugec nga siriha imocngoc yeni kuric kecdaeac

bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneng yeni ubango
ukuyunugec.
15 Ge bangecfunac meicyununadeac mi numugenduae,
kpac. Manganaac minginango memayunubacac geng kaso
ayemmebesena, imoc numugenduae.
16 Ni bangectoa bangec yomohanac kpac nga yeni ifi isocn-
goc yomohanac kpac.
17 Geac yoac imoc fora amma imocngo kpetiac kekecfu
meyadiyunubeso.
18 Nga geng ni bangectoa bangec yomohai suenunec, ifi
isocngoc neng yeni bangecfu sueyunuduae.
19 Yeni yoac forau kecma kpetiac kecgecdeac neng yeneac
amma kpetiac kekecfu kecduae.

20 Anu ni yeneacsac mi numugenduae. Nga enacyoacga
degec ngicngac yeneng imoc negemma negensinnugecde,
yeneac momoc numugenduae.
21 Yeni sasawa mocgungoc anggecde nga geng
suenunec, imoc ngicngac bangectoa bangec yomohai
negensinggegecdeac yeneac yofi numugenduae, Manggac,
ge neac hereu kecnec nga neng geac hereu kecduae, siriha
ifingoc yeneng nerang here manau kecbisia.
22 Nerang mocgu kecdipe, ifi isoc yeni mocgu kecgecdeac
amma geng kuc kibikperagiagoc nennec, imoc bic yemmeai.
23 Yeni mocgu yombong kecgecdeac neng herenginau
kecba geng neac hereu kecnade. Ifi fingeru bangectoa bangec
yomocac ngicngac yeni geng suenuna mayai, imoc negen-
tegecgecde. Nga ge neac songo negennec, ifi isoc yeneac
songo negengkecnec, imoc ifingoc negentegecgecde.

24 Manggac, bangec nga kurumeng mi fingecmaec ge
bic heresongogoc hoannuma kuc nga kibikperagi nennec.
Nga ngicngacfocna nennec, yeni neac kuc kibikperagiagoc
imoc henggecdeac neng kecbade, imohaingoc nenahafoc kec-
nideac anende.
25 Faka dindingacac Manggac, bangecngic yeneng ge mi
negenggugec neng ine negengguai. Nga geng ni suenuna
mayai, neac ngicngacfocna imoc bic negendae.
26 Geng ni songogoc hoannunec, songo imocngo yeneac
hereu feude nga ni herenginau kecbadeac neng geac kpac bic
dekperagiyemmeai amma dekperagiyemmebade.”

18

1 Nunumu wisickeu Yesungo medacfora yenigoc mekemma
Kidrong doku ferecgema noboc yufu ua mong feec, ihai
kemma enggec.

2 Nga Yesungo medacfora yenigoc naso homac imohai
kpeturanggekecgecac Yuda ye Yesu docfu faiu megecde, yeng
ifingoc yufuua imoc negenec.
3 Ye ifi negemma womong gareng enara nga farisaio ye-
neac wasaingic amma keracnatang meyunuu haec. Hama
yenahafoc kifa hania hania nga yareac wiac goa momoc
mekenggec.
4 Anu Yesungo faka fingecmiude, imoc bic negendarecac
amma yenearu wegenac kemma yofi kpesiyemmeec, "Ngeni
merac hofocdae?"
5 Kpesiyemmeu degec, "Yesu Nadzaretengic, ye
hofocdimbe." ifi degec Yesungo yofi deec, "Imoc ni."* Ifi
demanu Yuda Yesu doc meec, yeng yeneac botucfu nanec.
6 Nga Yesungo yofi deec, "Imoc ni." imohai yeni ngade
ngade kemma bangecfu makpegec.
7 Kpefemagec monggoc kpesiyemmeec, "Ngeni merac ho-
focdae?" deu degec, "Yesu Nadzaretengic."
8 Ifi degec Yesungo yofi merenec, "Ni bic edengunudua,
imoc ninoc. Ngeni ni hofocnudaeu naric medac yomoc
wayunugec kembisia."
9 Nga Yesungo yoac bic deec, imocngo hafoangoc fora
anudeac torokpema yofi deec,
"Ge ngic nennec, yenearunac mong mi waba sufuec."
(Yohane 6:39)
10 Anu Simong Petoro yeng wasaibeang mong ameagoc
mekefec, imoc kpedzima imocngo womong gareng enaraac
wanacngiha kpara Mariku, ye kpema kedzaha foiaugeng
herecgeec.
11 Herecgeu Yesungo Petoro yofi edeec, "Ge beangga ameau
faina kemeu. Manggacngo kpendzenggac sokoc nenec, imoc
nedacbesare."
12 Anu wasaingic nga enara amma yudangic yeneac kerac-
natang yeneng Yesu mendanggema maria dzegema
13 hanahema Hanasiaru mekenggec. Nga Hanasi kpegea
Kaifa ye kifanaso imohai womong garengtoa kefec.
14 Nga "Ngic mocgungo ngicngac areng yeneac amma
homeude, imocngo ngereeude." Imoc Kaifango yudangic bic
dederecge ayemmeu feec.
15 Yeni Yesu mekemmagec Simong Petoro nga medac ogea
mong, yeri Yesu modaroc. Modarec medac imocngo wom-
ong garengtoa negemmiecac yeri Yesu modacma womong
garenggtoaac ama imocac oda manaungoc enec.

---

* **18:5:** "Imoc ni" imoc Anutuac kpac mong Miti eseau yemmeyemmea. Ge yoac goaac dedekperagi imohai henna. Hafac 1128.

16 Enu Petoro ye ine oda naguac ngadeau nanec. Nammanu
medac ogeango womong garengtoa negemmiec, yeng mama
nagugareng ngac naguu nanec, ye edema Petoro hesickeu
oda manau enoc.
17 Emmaec wanac naroang nagugareng nanec, yeng Petoro
kpesimiec, “Ge ifingoc ngic mehadau, yeac medac me?” deu
Petorongo deec, “Ni imoc kpac.”
18 Nga ama nomang anecac wanacngic nga keracnatang
yeneng hama gerecmosora kpedzucnema figec wewengaima
feu sebingina megec gereeu nanggec. Nammagec Petoro ye
ifingoc sebia meu gereeudeac hama botucnginau nanec.
19 Anu womong garengtoango Yesu medacforaac nga yen-
gena kpoukpou uayaac dekpesi ammiec.
20 Ifi ammiu Yesungo yofi meremmiec, “Ni didiu bangecfu
ngicngac yoac edeyunukecma yoacna nasosoc kpekpeturang
amanginau amma womongtoanginau dekefai. Nga yudangic
sasawa kpeturanggeandae, imohai dema sufu sufuu mong
mi deai.
21 Nga geng nocac imoc kpesinennec? Ngicngac yoac deba
negenggec, yeni kpesiyemmena. Negenghenna, yoac deai,
yeneng negendae.”
22 Ifi deu keracnatang yenearunac mong wegenac nanec,
yeng Yesu kpepatanggema yofi edeec, “Ge noc sinnu namma
womong garengtoaac yoac turunga ifi meremminec?”
23 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Ni yoac mong man-
gana deduae, imoc dekperagina me fora deduaeu nocac
nudang?”
24 Ifi deu Hanasingo Yesu witihagoc sueu womong gareng-
toa Kaifa, yearu mekenggec.
25 Anu Simong Petorongo sebia meu gereeu nammanu yeni
kpesimigec, “Ge medacfora yeneac arennunac mong me?” ifi
degec, yeng sebi heima deec, “Ni kpac.”
26 Ifi deu womong garengtoaac wanacngic mong, ye
Petorongo kedzaha herecgeec, yeac arennunac, yeng deec,
“Ge yufu uau yegoc tacna neng genai.”
27 Ifi deu Petorongo monggoc busic kpeu imohaingoc koko-
recngo arohoec.
28 Wereckengau yeni Yesu Kaifaarunac wasaingic oda
manau kecandae ihai mekenggec. Nga womong gareng
yeni Anutuac kicfu wonongnginagoc amma makekenggac
ramamedaha mi nebinggac dema ine oda manau mi enggec.
29 Ifi anggec Piratongo sobennu mama kpesiyemmeec,
“Ngeni ngic yomoc noc haniaac yoacfu faidae?”
30 Ifi deu yeneng turunga meremmigec, “Ye faka mangana
mi ambac dede gearu mi faibing.”

31 Ifi degec Piratongo yofi edeyunuec, “Ifi anu ngeni
mekemma ngenang singngina modacma fakaya isinggema
desigec.” Ifi deu yudangic yeneng degec, “Neni ngic mong
kpeni homeudeac kuc mi metacdimbe.”
32 Yesungo warac yengena home homeac sing deec, imoc
hafoangoc fora anudeac faka imocnoc fingerec.
33 Nga Piratongo oda manau monggoc emma Yesu kpacma
kpesimiec, “Ge yudangic yeneac ngictau me?”
34 Ifi deu Yesungo yofi meremmiec, “Ge yoac imoc geang-
gaoc denec me goango neac edegudauac denec?”
35 Ifi deu Piratongo yofi meremmiec, “Ni yudangic kpac.
Geangga ngicngacfocga amma womong gareng enara yeneng
nearu faigudau. Nga geng noc faka annec?”
36 Ifi deu Yesungo yofi merennec, “Neac eucerereng imoc
bangectoa bangec yomohacnac kpac. Imoc yomohacnac
ambac dede ni yudangic yeneac mariu mi fainugecdeac enac
tofoc tofohofocna yeneng neac amma yenigoc ewekpekpe
ambau. Nga neac eucerereng imocngo bangec yomohacnac
kpac.”
37 Ifi deu Piratongo deec, “Fora, ge ngictau mong me?” ifi
deu Yesungo yofi merenec, “Geng neac ngictau mong denec.
O, ni ua imoc mebadeac fingecma yoac fora imocac hepuc
amma imoc dekperagibadeac bangectoa bangec yomohai
mayai. Nga ngic mong ye yoac foraac arennu kecde, yeng
neac ubaudumennaac kedzac kpeude.”
38 Ifi deu Piratongo deec, “Nga nocngo yoac fora ande?”
Ifi dema monggoc Yuda yenearu dzigene mama yofi
edeyunuec, “Ni yeac kopocsic mong mi meficgeduae.
39 Ni ngic mocgu makekenggac hombannu witicamaunac
faingemmeba maande, faka ifi fedeac yudangic ngictaungina
faingemmeba maudeac angemmede me?”
40 Ifi deu yeni monggoc kucgoc yombong arohogec, “Ngic ye
kpac, Baraba ine faina mabeso.” Nga Baraba ye ine yarengic.

19

1 Anu Piratongo deu wasaingic yeneng dzikacngo Yesu
kpema sebia kperec merecge kpegec.
2 Kpema somang batihema ngickunenggac ira isoc men-
gerema oruhau gborockegec. Nga yeni ngakpi mong herea
giweng giweng heimigec kemeec.
3 Ifi amma hoangau hama degec, “Ohec, yudangic yeneac
ngictau.” Ifi dema kpekpepetang ammigec.
4 Anu Piratongo monggoc ngadeau mama deec, “Ne-
genggec, ni ngic yeac kopocsic mong mi meficgeduae, imoc
negenggecdeac amma wangecma maduae.”

5 Ifi deu Yesungo ngakpia giweng giweng nga iraya
waeagoc, imoc tacmanungoc mama nanu Piratongo deec,
“Ngeni ngic yomoc henggec.”
6 Ifi deu womong gareng enara nga keracnatang yeneng
ye hemma kpacgec, “Mariponnu kpegec, mariponnu
kpegec!” ifi degec Piratongo deec, “Ni yeac kopocsic mong
mi meficgeduaeac amma ngenaoc wangecma kemma
mariponnu kpegec.”
7 Ifi deu yudangic yeneng meremma degec, “Ye yen-
gena sebia meemma ni Anutuac medac deec, imocac neni
dedeseriyoacnina fede, imohai namma ye homebeso, ifi ded-
imbe.”
8 Ifi degec Piratongo negemma monggoc damukpeec.
9 Damukpeu ye oda manau monggoc emma Yesu kpes-
imiec, “Ge dahacnac yombong?” ifi deu Yesungo turunga
mong mi merenec.
10 Ifi anu Piratongo monggoc kpesimiec, “Ge neac yoac
turunga nocac mi merennec? Ni naric mesigubade nga
mariponnu naric gubade, imocac uayoac nga kuc nearu fede,
ge imoc mi negennec me?”
11 Ifi deu Yesungo meremma yofi edeec, “Ge kuc imoc wi-
hacnac mi genggena dede geanggaoc naric mi memanubang.
Imocac yofi ande, ngic geac mariu fainudac, yeac kopocsic-
ngo geac ferahede.”
12 Ifi deu imohaingoc Piratongo Yesu dafi kenudeac ne-
gensimanu yudangic yeneng kpacgec, “Ge ngic imoc wana
kenudeu Sisaac ogea mi kecnade. Mong ye yengena meemma
yofi dede, ‘Ni ngictau.’ ye Sisa emmiude.”
13 Ifi degec Piratongo imoc negemma Yesu wau kenudeac
sing hoforec. Hofocma Yesu wangeru ama ngadeau mama
bangecbisic botuha mong kpara Hocdzake, ihai desi desitat-
acfu emma tarec. Bangecbisic imoc hebiraio yoacfu kpara
Gabata.
14 Anu makekeng nasoac efac kpefac amma yaka kpedzuc-
negec femanu 12 kiroc wegeneu Piratongo yudangicngac yofi
edeyunuec, “Ngeni ngictaungina henggec.”
15 Ifi deu yeni kpacgec, “Meickena, meickema mariponnu
kpena homeu!” Ifi kpacgec edeyunuec, “Ni ngictaungina
mariponnu kpeba homeudeac negendae me?” Ifi deu wom-
ong gareng enara yeneng meremma degec, “Ngictaunina
imoc Sisa, mong mi kecde, kpac.”
16 Ifi degec Piratongo mariponnu kpegecdeac maringinau
faiec.
17 Faiu Yesu yengenaoc mariponga tofohou bangec buma
mong kpara Hatasic degec nga hebiraio yoacfu Gorigata,
imohai mekenggec.

18 Imohai kemma Yesu mariponnu kpegec. Nga yegoc ngic
yohockang noboc nga noboc Yesu botucngirau, ifi yunugec.
19 Anu Piratongo yoacbuma mong yofi ohoma mariponnu
faiu nanec, “Yesu Nadzaretenac, yudangic yeneac ngictau.”
20 Anu Yesu mariponnu kpegec, bangecbisic imoc amatoa
wegenacfu feecac amma yudangicngac homacngo kibi imoc
osogec. Kibi imoc hebiraio yoacfu nga latingyoacfu amma
grikyoacfu oho ohoya nanec.
21 Ifi oho ohoya femanu yudangic yeneac womong gareng
enarafocngina yeneng Pirato yofi edegec, “Yudangic yeneac
ngictau, ifi mi ohona. Ngic yomoc yengenaoc deec, ni yudan-
gic yeneac ngictau, ge ifi ohobesena.”
22 Ifi degec Piratongo deec, “Yoac ohoduae, imoc ohodu-
anoc.”
23 Anu wasaingic yeni Yesu mariponnu kpegec nanu
wambaya mema mederegec, yohoc nga yohoc anu sokoma
megec. Nga ngakpia imoc susuic dzuhura kpac,
24 yeni imoc hemma denengeng amma degec, “Nenang
yomoc mi mesuckema meracac anudeac kpeing kpeni.” Anu-
tuac yoac hafoangoc fora fingerudeac wasaingic yeni ifi
anggec. Yoac yofi oho ohoya fede,

“Yeneng wambana mederema ngakpina megecdeac kpeing
kpegec.” *(Mitiyegec 22:18)*

25 Anu Yesuac nonggonasia yeri nga Keropaac enema
Maria amma Maria kpara mong Madara, yeneng Yesuac
mariponnu wegenac kemma nanggec.
26 Nammagec Yesungo songomedaha henu nonggeagoc we-
genac nanec yeremma nonggea yofi edeec, “Nenggac, imoc
geac medacyombongga.”
27 Ifi dema medac, ifingoc edeec, “Medac, imoc geac nong-
goga.” Ifi deu medac ye imohaingoc Yesu nonggea yegoc
kefudeac wangeru ameau kenoc.
28 Uana mesidacdua, Yesungo imoc negemma yoac mitik-
ibiu oho ohoya fede, imoc hafoangoc fora fingerudeac yofi
deec, “Ni dokuac anende.”
29 Ifi deu bokong mong waing aengagoc wake wakea nanec,
yeni kondung sobing mong imohai mema wainnu nemuruck-
ema babacmeacfu dzegema faigec Yesuac enarau enec.
30 Enu Yesungo waing imoc nema yofi dema arohoec, “Ni
uana bic mesidacdua.” Ifi demanu ubea sorohoma mau
asuya yaru homeec.
31 Uameme imoc makekenggac efac kpefacac naso anec.
Nga yudangic yeneng ngic mariponnu yunugec, yeneac
farengngina sabata nasou mariponnu mi nambeso ne-
genggec. (Sabata naso imocngo hombang kuneng yombong.)

Imocac amma wasaingic yeneng mariponnu ngic haningina
kpetackema mesiyunugecdeac Pirato kpesimigec.
32 Kpesimigec wasaingic yeneng hama ngic Yesugoc
mariponnu yurugec, yereac haningira monggac hanahema
kpetackema monggac ifingoc kpetackegec.
33 Kpetackema Yesuaru hama henggec, ye bic homeec, ifi
anu hania mi kpetackegec.
34 Nga wasaingic mongngo ine sangarango Yesuac
pandzenga nembarackeu sac nga doku imohacsing maec.
35 Ngeni ifingoc faka fingerec, imoc negensinggegecdeac
amma ni kicnango hendarai nga imoc dekperagiduae. Amma
ni wiac dekperagiduae, imocngo fora ande, imoc negenduae.
36 "Yeni sira mong mi kpetackegecde." *(Makekeng 12:46;*
Bangec kisiu 9:12; Mitiyegec 34:20)
Yoac yomocngo mitikibiu oho ohoya fede, imoc hafoangoc
fora fingerudeac ifi fingerec.
37 Mitikibiu yoac mong yofia fede,
"Nembarackegec, ngic imoc yeni kicnginango henggecde."
(Dzekaraia 12:10)
38 Imoc wisickeu ngic mong kpara Yosefe Arimatianac,
yeng Piratoaru kemma Yesuac fareng mesiudeac kpesimiec.
Kpesimiu Piratongo desiu Yosefengo kemma Yesuac farenga
mesiec. Imoc yofiac, ye Yesuac medac anu ye yudangic
yeneac kengec kpeu fingectegecma mi kefec.
39 Nga Nikodemo, ye warac tofocnac Yesugoc yoac yoac
anoc, yeng ic sopea homuna gombunga ebiha 30 kiroacsoc,
imoc mehaec. Sopo yereac kpacngira mira nga aroe, imocngo
yerec yerecgea.
40 Yeri imoc mehama yudangic yeneac fareng tonggo tong-
goac faka modacma farenga mema sopongo kpedanggema
lineng kporucngo tembonggeoc.*
41 Anu yeri Yesu mariponnu kpegec, bangec botuc imohain-
goc ua mong feec, ua imocac manau kedzebe mong gboria
ngicngo memea nanec. Nanu kicsere ngic mong warac mi
faigec, imohai faioc.
42 Yudangic yeni imohai hombanggac efac kpefac anggec
nga kicsere imoc wegenac feecac Yesuac farenga imohai
faioc.

20

1 Sonda gboria uameme hanac hanaheau ama werec
wereckenggac Maria Madarango kicsereu kemma kedzebe
naguac hoctoa, imoc meic meickea henec.

---

* **19:40:** Lineng imoc kpindzing mong ambiac ogea, imocngo wamba mekecgec.

2 Ifi hemma monggoc nedzikemma Simong Petoro nga
medac mong, Yesuac songomedaha, yeri edeyuruec, “Yeni
Kebu kicsereunac meickema dahaigeng faidau, imoc mi ne-
gendimbe.”

3 Ifi deu Petoro nga medac ogea yeri kicsereu kemma
4 yerahafoc sinnu nedzikemma medacogeango kucgoc
nedzima Petoro ferahema yeng bic kicsereu kensikeec.
5 Kensikema okarima henu kporucsusu tembonggegec,
imocngosac tarec. Nga ye manau ine mi enec.
6 Simong Petoro ye ngade hama kicsereu emma henu
kporucsusu imoc tarec.
7 Kporucsusu oruhau kperahagec, imocngo tembuha
kporuc tosea kpou faifaiango imocgoc mi tarec, ifi henec.
8 Ifi hemma nammanu medacogea waraima kicsereu
kenec, yeng ifingoc kicsereu emma imoc hemma negens-
inggeec.
9 Imoc yofiac, Yesu homecfunac yacbeso, imocac mitikibiu
oho ohoya fede, yeri imoc warac mi ireckemangoc
10 dzigenema amangirau kenoc.

11 Anu Mariango kicsere ngadeau namma kiarec. Kiacman-
goc okarima kicsereu kic fima henec.
12 Henu angero yohockang yeri ngakpiherecngira kongac
kongac yerenec. Yerenu Yesuac farenga feecfu, mongngo
oruhaugeng nga mongngo haniaugeng, ifi taroc.
13 Tacma kpesimioc, “Ngac, ge nocac kiacnec?” kpesimiec
Mariango merenec, “Yeni Kebunaac farenga meickema dahai
faidauac obohoma kiacduae.”
14 Ifi dema dzigene henu Yesungo ngadeau nanec. Nanu
Yesungo nande, imoc mi hentegeru
15 Yesungo yofi kpesimiec, “Ngac, ge merac hofocma ki-
acnec?” deu negenec, “Ua minginango kpesinende.” ifi
negemma deec, “Kunenna, geng Yesuac farenga meickema
monnu faidang isoc edenuna kemma meba.”

16 Ifi deu Yesungo yofi deec, “Maria.” ifi deu dzigenema
“Rabbouni.” deec. (Arama yoacfu Rabbouni, imocac titiha
kpoukpouna.)
17 Nga Yesungo yofi edeec, “Mannaaru mi enduangoc, imo-
cac mi kpeserenuna. Ge kemma tosofocna yofi edeyununa,
‘Ni Manna nga ngeneac Manggac amma neac Anutuna nga
ngeneac Anutu, yearunoc embade.’ ”
18 Ifi deu Maria Madarango medac yenearu kemma Yesu
henec nga yoac edeec, imoc edeyunuec.

19 Uameme imohaingoc ama bic toforemanu Yesu medac-
fora yeni yudangic yeneac kengecyunuu amangina nagu

heima kpetinggema tacgec. Tacmagec Yesungo hama botucnginau namma yofi edeyunuec, “Ruae ngenearu febeso.”
20 Ye ifi dema maria nga pandzenga edzacyunuec. Edzacyunuu medacfora yeni Kebu hemma sogaigec.
21 Nga Yesungo monggoc yofi edeyunuec, “Ruae ngenearu febeso. Mannango suenuu hayai, neng ifi isocngoc ngeni suengunuduae.”
22 Ye ifi dema enacasuya fifiyemmema yofi deec, “Ngeni Tiri Asu megec.”
23 Ngeni ngic yeneac kopocsic wayemmegecdeu kopocsicngina kpac anude. Nga ngeni kopocsicngina witickegecdeu kopocsicnginaac witicfu kecgecdengoc.
24 Medac 12 yeneac botucfunac mong kpara Toma, Tombosonga degec, yeng Yesungo medacfora fingecyemmeec, naso imohai mi tarec.
25 Imocac medac ogofora yeneng edegec, “Neni Kebu hending.” degec Tomango deec, “Ni kicnango biringngo kpegec mi hembade nga gbonnango maria titingau mi faibade amma pandzengau marinango mi faiba enudeu imoc naric mi negensinggebade.”
26 Ifi deu uameme 8 imocac ngadeau Yesu medacfora nga Toma yenahafoc monggoc emma tacgec. Yeni nagunginа heima kpetinggema tacmagec Yesungo botucnginau fingecma namma yofi deec, “Ruae ngenigoc febeso.”
27 Ifi dema Tomaac yofi deec, “Toma, gbongga sinena marinaac titingau enu nga kicgango henna. Amma mariga sinena pandzennau enu negengyohoc wama negensinggena.”
28 Ifi deu Tomango deec, “Ge Kebuna amma Anutuna.”
29 ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ge kicngo nendanggac negensinggenec. Nga ngic mong ye kicngo mi hemma negensinggeude, ye kenehagoc.”
30 Yesungo medacfora yeneac kicfu ngicngac yeneng negensinggegecdeac faka kuhagoc homac mekenec, imoc kibi yomohai mi ohodarai.
31 Nga Yesu ye Messia Anutuac medac, ngeni imoc negensinggema kekec yeac kpacfu mekecgecdeac kibi yomoc oho ohoya fede.

21

1 Imocac ngadeau Yesungo Tiberia dzohonnu medacfora monggoc fingecyemmeec. Imoc yofi fingerec,
2 Simong Petoro nga Toma Tombosonga dekecgec amma Natanae Gariraia bangecfu Kanang taonnunac nga Dzebedaioac medahora amma Yesuac medacfora yenearunac ngic yohockang, yeni yenahafoc tacgec.

3 Tacma Simong Petorongo ogofora edeyunuec, “Ni kondungyanggac kembadeac negenduae.” Ifi edeyunuu degec, “Neni gegoc momoc kennide.” Ifi dema yenahafoc gombau emma kemma tofocnac imohai kondungyang mong mi megec.

4 Wiac mong mi mekecmagec ama wereckenu Yesungo dzohong tegiau nanec. Nanu yeni Yesungo nande, imoc mi hensigec

5 Yesungo yofi kpesiyemmeec, “Medacfocna, ngeni kondungyang mong medau me kpac?” deu yeni degec, “Kpac.”

6 Ifi degec yeng yofi edeyunuec, “Ngeni uficngina gomba foiaugeng ukugec kemeu goa meficgegecde.” Ifi deu yeni deec imoc modacma uficngina ukugec kemeu kondungyang ebiriango yombong uficfu kemegecac kpedzibibiema wagec.

7 Nga Yesuac songomedacngo Petoro edeec, “Imoc Kebunoc.” ifi deu Simong Petorongo negemma sebiasac nanecac ngakpia heima gombaunac yuma dzohonnu kemema waraiyemmeec.

8 Nga medacfora goa dzohong tegiaugeng 100 mitaacsoc hereau mi tacgecac yeni gombau namma uficngina kondungyangagoc kpedzi kpedzi kenggec.

9 Kensikema tegiau emma henggec ic sogong goa nga kondungyang gerecyohocfu tarec.

10 Ifi taru Yesungo yofi deec, “Ngeni kondungyang goa yaguc medau, imoc mehagec.”

11 Ifi anggec Simong Petorongo tembuha gombau emma ufic kpedziu tegiau enec. Nga imoc kondungyang kuneng kunengngo wakema kpetengina 153 imocacsoc anec nga uficngo sifu mi tegerec.

12 Nga Yesungo yofi edeyunuec, “Ngeni hama menegec.” ifi deu medacfora kengecyunuu yenearunac mongngo, ge merac dema, mi kpesimigec. Imoc Kebunoc, yeni ifi bic negenggec.

13 Nga Yesungo gerec kiwau hama ic sogong mema yemmema kodungyang ifingoc mema yemmeec.

14 Yesungo homecfunac yarec, naso imohai medacfora fingecyemmeec, imoc atac harebec anec.

15 Anu yaka negec wisickeu Yesungo Simong Petoro yofi kpesimiec, “Simong Yohaneac medac, ge neac songo heregoc negennec, imocngo tosofocga yeneac ferahede me?” ifi deu Petorongo deec, “O, Kebu ni geac heresongo negenduae, ge imoc bic negennec.” Ifi deu Yesungo yofi deec, “Ge ramafocna medaha yaka gumecyunubesena.”

16 Dema Yesungo monggoc deu atac yohockang anec, “Simong Yohaneac medac, ge foracngoc neac songo heregoc

negennec me?” deu Simongngo deec, “O, Kebu ni geac
heresongo negenduae, imoc bic negennec.” ifi deu Yesungo
yofi deec, “Ge ramafocna yeneac gareng kecbesena.”
17 Dema Yesungo monggoc kpesimiu atac harebec anec,
“Simong Yohaneac medac, ge neac songo heregoc negennec
me?” Yesungo kpesimiu atac harebec anu Petoro ye negenge-
birima Yesu yofi edeec, “Kebu, ge wiac sasawa negendacnec.
Ni geac heresongo negenduae, imoc bic negennec.” ifi deu
Yesungo yofi edeec, “Ge ramafocna meyunuma yaka gume-
cyunubesena.”
18 “Ni fora yombong edeguduae, ge sebigbori kecma geang-
gaoc wambaga faima songoga modacma kengha angannec.
Nga ge kpengeng annade, naso imohai mariga miacna ngic
mongngo wamba heigemma songoga mi fede, imohai megu
kemma faigugecde.”
19 Petorongo homehau siric dafi homema Anutu den-
gereude, Yesungo imocac heabima deec. Amma monggoc
edeec, “Ge hama modacnuna.”
20 Yesungo ifi deu, Petorongo dzigenema Yesuac
songomedaha henu yeng yeri modacyuruec. Ngic
modacyuruec, yeng warac yaka negec, naso imohai Yesuac
mondacfu heima merang doc meudeac kpesimiec.
21 Nga Petorongo medac imoc hemma Yesu kpesimiec,
“Kebu, ge yeac dafi negennec?”
22 Ifi deu Yesungo yofi edeec, “Ni songona andeu yeng
kecmanungoc dzigene habade, imocngo ine geac wiac mi
ande. Ge eng hama modacnuna.”
23 Ifi deu tosofora botucnginaunac yofi netohogec wakeec,
“Medac imoc mi homeude.” Nga Yesungo mi homeudeac
mi deec, kpac. Ye yofisac deec, “Ni songona andeu yeng
kecmanungoc dzigene habade, imocngo geac wiac mi ande.”
Yoac wisic wisickea
24 Medaha imoc ninoc. Ni wiac yomocac hepuc amma
dekperagima ohoai. Nga yoacna imoc fora, imoc ne-
gendimbe.
25 Yesungo wiac goa homac meec, ngic mongngo wiac
imocac yoac sasawa kibiu ohodacbac imoc bangectoa bangec
yomohai faifaiac titinga negemba mi fingecbac.

Aposoro Yeneac Siduc

1 O Teofiro, ni warac yoac ohogenai, imoc Yesungo hana-
hema ua meec amma enacyoara kpounemmeec, imocac
yoacsiduc seng anggendarai.
2 Ye uaya mekengkefu nasoya wegene haec imohai Tiri
Asuac kucfu aposoro warac meisingyunuec, yeni uaareng
dederecge ayemmema kurumennu enec, imocac siducnoc
ohodarai.
3 Yeng kpendzeng kpekecma homema monggoc gborima
yacma uameme 40ac manau yengenaoc fingecsufu ayem-
mema faka hania hania mema Anutuac eucererenggac hania
edekpou ayemmeec. Ayemmeu yeni faka imoc hemma ye
fora kecde, imoc negentegecgec.
4 Amma yenigoc tacyac amma yoac yofi edeyunuec, "Ngeni
Yerusareng bic mi wabisia. Manggacac dedeseriyoac eden-
gunuba negenggec, imoc fora kpeudeac tomai kecbisia.
5 Imoc yofiac, Yohane ye doku bic nadzicngemmeec nga yoc
ine naso mi hereemanu Tiri Asu nadzicngemmeude."
6 Ifi deu kpedzucnema tacgec yeneng kpesimigec, "Kebu, ge
naso yomohai Israe ngicngac monggoc kpedzucnununa neni
nenang bangec ngictauninagoc amma kecnide me?"
7 Ifi degec yofi edeyunuec, "Manggac ye kuc minginango
yeng wenac me yabungnaso hania hania faiec fede, imoc
negentegecgecdeac kuc mi ngemme ngemmea.
8 Negenggec, Tiri Asungo ngenearu mama kuc ngemmeu
ngeni siducdedefocna anggecde. Nga ngeni Yerusareng
amma Yudaia nga Samaria bangec sasawa yerecgema
yoacna dekenggec bangeha bangeha sokodacbeso."
9 Yesungo ifi edeyunuma kicngina witiau efaima enec. Em-
manu hoengngo kicnginaungoc merucgema meenec.
10 Meemmanu yeni fimodacma hofocgec ngic yohockang
ngakpingira kongac kongacngo mi yenearu fingecma nambe-
sera i.
11 Namma yofi edeyunuoc, "Gariraia bangecfunac ngic,
ngeni kicngina sawau fimangoc mi nambisia. Anutungo Yesu
kurumennu meenu ye wangunuma endac. Amma ngic enu
hendau, yennoc kecma siriha ifiangoc habesande."
12 Anu aposoro yeni Oriwa tikibumaunac dzigenema
mama Yerusarennu enggec, imoc sing wegenac anu sabata
nasou sing imoc naric kengha angkecgec.*

* **1:12:** Imoc 800 mitasac anec.

13 Yerusarennu kemma ama tacyac angkecgec, imohai
emma tacgec. Tacgec, yeneac kpac yofi: Petoro nga Yohane
amma Yakobo, Anderea nga Firipo amma Toma, Batoromaio
nga Mataio amma Yakobo Arifaioac medac, Simong Dzerote
nga Yuda Yakoboac medac.
14 Ngic imoc yenennoc uba mocgu amma nunumu ua tata-
hoc mekecgec. Ifi anggec Yesuac nonggea Maria nga ngac goa
amma Yesuac munafora, yeneng yenigoc yenahafoc kecma
nunumu ua momoc mekecgec.

15 Anu Yesuac arengfora 120 nganoc ifingo kpedzucnema
tacmagec Petorongo botucnginau namma yofi edeyunuec.
16 "Negen negensinggoc tosofocna, negenggec, Yudango
ngic hesicyunuu kemma Yesu mendanggegec, yeacnoc Tiri
Asungo bicngoc Dawidiac enacfu yoac faiu ohoec, imoc fora
fingecbeso, imocac ifi anec.
17 Yuda warac nenang arennoc amma kefec, ye nenahafoc
Kebuac uamemeac denecdenemmea."
18 "Amma ngic yeng faka manganaac dzo mema ua bangec
mong bummeec, ihai kemma oruhango kpemeremma
kekpeu wosea kpendziru keracbawa madarec.
19 Amma imocac siduc Yerusareng ngicngac sasawa ne-
gendacma bangec, imocac kpara Akedama degec, titiha yofi,
'Bangec sac maecfu.' "

20 "Mitiyegecfu yoac yofi oho ohoya fede,

'Ye amabangeha kisi fingeru ngic mongngo yeac kporucbed-
zou mi tacbeso.' *(Mitiyegec 69:25)*

Amma monggoc yofi,

'Ngic mongngo yeac ngicenaraac tatac mebeso.' *(Mitiyegec 109:8)*

21-22 Imocac amma ngic mong yeac turunga meis-
inggebesonga. Yohanengo Yesu mitidoku nadzicmiu uaya
hanahema mema nenanggoc kengha kecma kurumennu
enec, naso imohai ngic nenanggoc kecgec, ngic imoc yeneac
botucfunac ngic mong isinggeni yeng nenanggoc Yesu
homecfunac yarec, imocac siduc nenahafoc debisina."

23 Petorongo ifi deu ngic yohockang meficyurugec: Mong
kpara Yosefe Basaba dekecgec, yeac kpara mong Yusto,
amma ogea Matia.
24 Meficyuruma yofi dema numugec, "O, Kebu ubaheheng
mingina, ge ngic yohockang yoc yerearunac daoc meis-
inggema edzacnununa henni.
25 Henni yeng aposoro kpac mema Yudaac tatac mebeso.
Yuda ye tataha imoc wama yengena sing monnu kenec."

26 Ifi dema numuma meisinggeudeac kpeing kpegec Matia
heficgeu aposoro 11 yenearu torokpegec.

2

1 Pentekos tacyacac naso wegenemanu yenahafoc ama
mocguu kpedzucnema engensicfu tacgec.*
2 Tacmagec kurumennunac udumengtoa mong firang kuc-
goc kpeande, imocac udumeng isoc ioha yombong fingecma
maec. Mama ama tacgec, ihai emma wakeu
3 yeni siriha yofi henggec: Nedzarang gerecborang isoc
fingecma ngicngac orucnginasoc tohoma tackenec.
4 Anu Tiri Asungo ubanginau kemema wakeec. Wakeu
yoac siriha mong mong degec. Asungo minginasoc
meficgeyemmeu yoac dekenggec.
5 Anu yudangic homac bangec noboc nobocnac hahayango
Yerusareng taonnu tacgec, yeni Anutuac yoac modacma
kecgec.
6 Nga udumengtoa fingeru habu homacngo imoc negemma
hama kpedzucnema kerectegec anggec. Imoc yofiac, Tiri
Asugoc yeneng ngicngac yeneac yoacnginausing tembuc
tembuc degec negenggec.
7 Negemma kerectegec amma warecyunuma degec, “Ngic
yomoc yoac andae, yeni sasawango gariraiangic.
8 Nga yeni dafiu nenang yoacninausing yombong tembuc
tembuc degec negendimbe?
9 Neni yoc patangic nga medengic amma erangngic, me
Mesopotamia bangecfunac nga Yudaia bangecfunac amma
Kapadokia bangecfunac, neni Ponto bangecfunac nga Asia
bangecfunac,
10 amma monggoc Firigia bangecfunac, neni Pamfiria
bangecfunac nga Aigita bangecfunac amma Ribia bangecfu
Kirene ama tegia tegia, imohacnac amma Roma taong-
toaunac hading.
11 Amma yudangic nga bangec monnunac ngic yudangic
yenigoc torokpegec, kretangic amma arabiangic. Nenang
ifingoc kecma yoacninasoc Anutu fakatoayaac yoacsiduc
degec negendimbe.”
12 Ifi dema kerectegec amma obohoma denegeng amma
degec, “Faka fingecde, imoc wiac siriha mong yombong, imoc
mi negentegecdimbe.”
13 Goango ine yeneac deendema amma yofi degec, “Yeni
waingdoku homac nedauac ubangina sufude.”

---

* **2:1:** Pentekos tacyacac naso imoc Yuda yeneac hombang mong anec. Imocac oho ohoya yomohai fede: Makekeng 23:16; Sesememe 23:15-16; 34:22; Bangec kisiu 28:26-31; Dedeseri 16:9-12.

14 Ifi degec Petoro ye tosofora 11 yenigoc namma ubea meyadima yofi edeyunuec, “Yudangicngac amma ngicngac sasawa Yerusarennu kecdae, ni faka yomocac hania dekperagingemmeba negenggec.

15 Ngeni ngic yomoc yenemma yofi negensidae, ‘Waingdoku nema ubangina sufude.’ ifi kpac. Yaguc asoac 9 kirocsac andeac waingdoku mi nedau, kpac.

16 Nga faka yomocacnoc, profete Yoelengo yoac yofi deec,

17 ‘Kebungo yofi dede, “Naso wisickebeso ammanu ni Asuna kpakeba mau ngicngac sasawango medacgecde. Amma naroang medacfocngina yeni profeteyoac degecde nga sebigborifocngina onga henggecde amma yadafocngina gaukpefing henggecde.

18 Amma naso imohainoc ni enac tofoc tofoho ngicngacfocna, yenearu Asuna kpakeba mau yeni profeteyoac degecde.

19 Amma deba wi sawau soi fingerude. Nga emu bangecfu faka bibiagoc siria hania hania fingerude. Naso imohai sac nga gerec amma hosuctoa fingerude.

20 Kebuac nasotoaac kuc kibikperagiagoc mi fingecmanu wenackiwa meremma kundung kpeude nga afokiwa sac isoc anude.

21 Anu Ngicngac yeneng KEBUAC kpac kpacgec Anutungo yeni sasawa kopocsicnginaac ebicfunac mesiyunuu komoc kpegecde.” ’ *(Yoele 2:28-32)*

22 Israengic, ni edengunuba negenggec, Yesu Nadzaretenac, ye Anutungo meefaima nonggo tacmimanu botucnginau faka kuhagoc nga negensinggegecdeac faka kuhagoc nga faka mi hengena meec. Imoc bic irecireckeaac hania hentegecgec.

23 Yeacnoc Anutungo bicngoc negenu feec, imocac sing desima ngeneac mariu faiec. Ngeneng ye bangec monnunac ngic, dedeseria kpac kecdae, yeneac mariu faima edeyunugec yeni ye mariponnu kpegec homeec.

24 Anu homecngo ye naric mi segereec. Imocac Anutungo homecac kpendzennunac megboriu yarec.

25 Dawidingo yeac enac mema yofi deec,

‘Ni nasosoc kicna KEBUARU fikecduae. Yeng foinaugeng kecdeac wiac mongngo menuu goroc goroc naric mi ambade.

26 Imocac ubaherenango ubangerec negemma nedzarannango sogaiu sebina ifingoc ruaegoc anude.

27 Geng ubaongana wana homec amau naric mi kemeude. Ge enac tofoc tofohongicga onggonggena kicsere naric mi henude.

28 Geng kekecac sing kpounennec. Geac kicfu sogac sogai
hafoangoc fede nga foigaugeng ubangerec feengkefude.' *(Mitiyegec 16:8-11)*
Yoac imoc Dawidingo dekperagiec.

29 Tosofocna, bangecnina Dawidiac hania dema enacefac
yofi edengunuba, ye homeu tonggogec. Anu kicserea feecngo
yaguc fede.

30 Ye profete kefecac yofi negenec, 'Anutungo yeac bange-
cyombonga yeneac arennunac medaha mong meisinggema
ye ngictautatahau faiu tarudeac deseriec.' *(Mitiyegec 132:11)*
31 Imoc kpefing hemma negemma Kristo yacyahaac yofi deec,
'Anutungo enac tofoc tofohongiha onggonggeu kicsere naric
mi henude.' *(Mitiyegec 16:10)*
32 Anu Yesu yenoc Anutungo homecfunac midiu yaru neni
kicninango fora hendaring.
33 Ye yacma dzigene enu Anutu marifoiango seseheec. Nga
Mamango warac Tiri Asu miudeac deec, ye imoc mema
kpakeu maec, imoc yagucnoc hennegeng andae.
34 Dawidi ye kurumennu mi enec, kpac. Yeng ine yoac yofi
deec,
'KEBUNGO neac Kebuna yofi edeec, "Ge foinaugeng tacmana
35 ngabafocga hanigaac bageau faiyunuba yeni hanititiga
anggecde." ' *(Mitiyegec 110:1)*
36 Imocac amma israengicngac sasawa, ngeni yofi negengy-
ombonggebisia: Ngeni Yesu mariponnu kpegec, ngic imoc-
noc Anutungo Kebu nga Messianina fainemmeec kecde."

37 Petorongo yoac ifi edeyunuu herengina yaru, yengena
nga aposoro arengfora yofi kpesiyemmegec, "Tosofoc, neni
dafi anni, ngereeude?"

38 Ifi degec Petorongo yofi edeyunuec, "Kopocsicngina kpac
anudeac ngeni tembuc tembuc Yesu Kristoac kpacfu ubang-
ina dzigeneu doku nadzicgec. Ifi anggec Anutungo wosoefa-
haac Tiri Asuya ngemmeude.

39 Nga dedeseriyoac imoc ngenang nga nambaracfocngina
amma hereau kecdae, Kebu Anutuninango kpacngunuma
heitaingunuudesoc, ngeni naric megecde."

40 Petoro ye ifi dema gorongina kpema yoac homac
torokpema edeyunuec, "Kebungo ngic mangac manganea
yeneac faka imohacnac mesingunuu ngeni komoc kpebisia!
Yenigoc manganema kpac ambauac."

41 Anu wenac ihai ngicngac 3 tauseng yeni Petoroac yoac
negensinggema doku nadzicma Yesuac habuu torokpegec.

42 Anu aposoro yeneng siduc gombung kpouyemmegec
imoc negenggecdeac yenang singngina meserima kecma

ubango dedzege amma uba urecfu yaka nema nunumu ua mekecgec.
43 Nga aposoro yenearu faka kuhagoc nga faka morora hania hania fingectegerecac ngicngac sasawango kerectegec anggec.
44 Anu Yesu negensinggegec, yeni uba urecfu wiac sasawangina imoc mekecgec.
45 Amma yeni bangec nga hiefinacngina suegec dzo kirecgeu tosofocngina wiac hofocgecsoc medereyemmegec.
46 Nga ngicngac wenacsoc Anutuac womonnu uba mocgu amma kpedzucnekecgec, yeni uba urecfu amaya amaya yaka nekecma yakangina imoc ubangerecgoc mederema emenec angkecgec.
47 Ifi amma Anutu dengerema kecgec ngicngac habutoango yeneng dzidziema eweheihei ayemmegec. Anu Kebungo wenaha wenaha ngicngac kopocsicfunac mesiyunuu komoc kpegec yengena arennu torokpeyunuec.

3

1 Wenac monnu 3 kiroc marai nunumunaso anu Petoro nga Yohane yeri Anutuac womonnu enoc.
2 Anu ngic mong hanimangang nonggo heremanaunac ifia fingerec, ye Kebuac womonnu nagu mong kpara Nagukereng, ihai wenaha wenaha tofoho emma faigec takefec. Ye ngicngac womonnu engemmama anggec, yenearu ubangerecac wiacac derecgeudeac ifi anggec.
3 Ngic imocngo Petoro nga Yohane yeri womonnu embeso ammaec yeremma ifingoc ubangerecac wiacac derecgeyemerec.
4 Derecgeyemeru yereng ye henserioc. Henserima Petorongo yofi edeec, “Ge nerenna!”
5 Ifi deu “Yereng wiac mong nembesonga dedape.” ifi negemma kic fima yerenec.
6 Yeremmanu Petorongo yofi edeec, “Ni hiedzona kpac nga wiac mocgu fenende, imoc ine gemba mena! Yesu Kristo Nadzaretenac, yeac kpacfu yacma kenna.”
7 Ifi dema marifoiau mema miaru imohaingoc hania ubea seriec.
8 Seriu kucbiric yacma namma yerigoc womonnu enggec. Emma yeng yu engemmama nga sing kengha amma Kebu dengereec.
9 Kebu dengerema kengha anu ngicngac hafoangoc yeneng hemma degec.
10 “Yennoc womonggac nagu kpara Nagukereng, ihai hiedzoac derecgeyemmeudeac takefec.” Ifi dema hensima kpidohoma dzonong fede fede anggec.

11 Ngic ye Petoro nga Yohane yerearu kpeketaheu ngicngac homacngo Anutuac womong mana kakasang mong feec, kpara Saromo, imohai yerearu kemma kpedzucnedacma kerectegec anggec.

12 Ifi anggec Petorongo yenemma ngicngac yofi edeyunuec, “Israe ngicngac, ngeni ngic yomoc hemma kerectegec mi ambisia. Amma ngeni neri mi nerenseribisia. Faka imoc nereac kucac mi fingecdac nga imoc nereng Kebuac kicfu gombunga kecdipeac mi fingecdac.

13 Imoc kpahac, kisicfocngina Abrahang nga Isaka amma Yakobo, yeneac Anutu yennoc enac tofoc tofohoa Yesu ngickunenggac kuc kibikperagiagoc miec. Ngeni ine ye ngadehema bangec monnunac ngic Anutu mi negemmidae, yenearu faigec. Foracngoc, Piratongo yoara isinggema yungecbesonga desiec. Nga ngeneng ine wagec.

14 Yenoc ngic kpetiac nga faka dindingac mekecde nga ngeneng ine ye wagec. Amma godzungicngo ngic mong kpeu homeec, ngeni yenoc yungecngemmeudeac serima dema

15 kekecac enarameme kpegec. Nga Anutungo ye homecfunac megboriu yarec, neni imocac hepuc aning.

16 Nga neri Yesuac kpac kpacma negensinggedicac ngic yomoc hendae, ye kuc medac. Nga Yesuac kpacfu negen negensinggoc kecdipe, imocac amma ye ngereehomedac. Ngeni sasawango faka imoc hendae.

17 Tosofocna, ngeni nga garengfocngina Yesuac hania mi negemma ifi anggec, imoc yaguc negentegecduae.

18 Foracngoc, Anutungo Messia meisinggeec, yeng kpendzeng kpekecma homeudeac profete sasawa yeneac enacfu yoac faiu degec, imoc sasawa Anutu deecfu fingecdarec.

19 Imocac ngeni kopocsicngina kpac anudeac ubangina dzigeneu Anutu hoanggebisia.

20 Ifi anggecdeu Anutuac hoannunac kenec kuhagoc haude. Amma bicngoc Messia meisinggengemmeec, ye suengemmeude, imoc Yesunoc.

21 Ye kurumennu emma kecmanungoc, wiac sasawaac mengec mengere naso hau dzigeneude. Imocac yoac Anutungo bicngoc yombong kpetiac profetefora enacnginau faiu dekperagigec.

22 Mosengo yofi deec,

‘Kebu Anutunginango ngeneac arennunac profete mong ni isoc, ifia meficgengemmeu yeng yoac sasawa deude, imoc negendacbisia.

23 Anu mongngo profete imocac yoac mi tofohoudeu ye
arengnginaunac meickema kpehomebesonga.' *(Dedeseri*
18:15,18-19)
24 Naso yomohai faka fingecdac, imoc Samuearunac pro-
fete sasawa nangeregec, yeneng bic dekperagigec.
25 Anutungo kisicfocngina yenigoc dzadzahac mema Abra-
hang yofi edeec,
'Bangecfocga yeneac arennu ngicngac bangeha bangeha
keneheyunudacbade.' *(Fingec fingec 22:18; 26:4)*
Ngeni dzadzahac imoc nga profete yeneac yoac maridzoming
imoc mekecdae.
26 Ngeneacnoc bic negensima Anutungo medaha sueu
mama fingerec, imoc ngeni sasawa kpenggodzuac sinnunac
merengngunudacma kenecngunuudeac ifinoc anec."

4

1 Petoro nga Yohane yeri ngicngac yoac ifi edeyunuma
nammaec womong gareng amma womonggac tebengic
enara nga sadukaio yeni yenahafoc yerearu kemma ihai
nanggec.
2 Nga ngic nanggec yereng yoac edekpou ayemmema Yesu
ye enaranina mema homecfunac yarec, imocac yoacsiduc de-
saheyemmedarec yeni herebu negemma ngaba ayecmegec.
3 Ifi ayecmema mendangyuruma ama bic marai anecac
witicamau faiyurugec tacmaec ama wereckenec.
4 Anu habutoango Petoro yoac deu negenggec, yenearunac
homacngo imoc negensinggema Yesuac habuu torokpegec.
Anu ngicngac imoc kpetengina 5 tauseng anec.
5 Wereckengau yudangic yeneac tutumangtoaac memba
nga enarafocngina amma mitiac negen negengngic, yeni
Yerusarennu kpeturanggegec.
6 Kpeturanggema womong garengtoa Hanasi nga Kaifa
amma Yohane nga Aresande amma womong gareng enara
kecdae, yeneac arengfocngina sasawa yenahafoc kpedzuc-
nema tacgec.
7 Tacma Petoro nga Yohane meyuru hama kicnginau faiyu-
rugec. Faiyuruma yofi dekpesi ayecmegec, "Ngeri noc kucfu
nga meracac kpacfu faka yomoc medaoc?"
8 Kpesiyecmegec Petoro ye Tiri Asungo ubeau wakeu yofi
edeyunuec, "Enarameme nga Israe garengfocnina deba ne-
genggec.
9 Ngeni ngic hanimangang ye dafi ngereedac amma yearu
faka gombunga dafi fingecmidac, imohaingoc kpesinecme-
bau.
10 Ngeni nga israengic sasawa negenggecdeac yoac yofi
deireckeba, ngeneng Yesu Kristo Nadzaretenac mariponnu

kpegec homeu Anutungo ye homecfunac megboriu yarec
kecde. Nga yeac kpacfu ngic imoc ngereema kicnginau
nande.
11 'Amameme ngic yeneng hoc mong mangana dema ukugec.
Nga hoc imocngo amaac hoc wotung amma seria
nanude.' *(Mitiyegec 118:22)*
12 Ngic monggaru kpeketahegec yeng kopocsicac ebicfunac
naric mi mesiyunuude, komoc kpegecdeac sing mong mi
fede, kpac. Bangeha bangeha nenang Yesuac kpacfu kecni
yeng kopocsicac ebicfunac mesinunuu komoc kpenide."

13 Anu Petoro nga Yohane yeri kibiama yadau mong mi
tarocngo kengeha kpac enacefacngoc yoac deocac yeni imoc
negemma kerectegec anggec. Amma yeri Yesugoc kefoc, imoc
yerensigec.
14 Anu ngic sebia ngereec, yeng yerigoc nanu henggecac
yoac merengyecmegecdeac obohogec.
15 Obohoma tutumangtoaunac ayecmegec sobennu mama
nammaec yenaocngoc yoac yofi dema denegeng anggec.
16 "Nenang ngic yohockang dafi ayecmenideac obohode.
Yeri negensinggegecdeac faka kuhagoc yombong meec fin-
gectegeru Yerusarennac ngicngac yeneng siduha bic negen-
dacdau, imocac busic naric mi kpenide.
17 Nga yoac imoc amasoc kenu negendacbauac yeri Yesuac
kpacfu yoac monggoc mi edekpou ayemmeecdeac dekengec
ayecmeni."

18 Ifi dema kpacyuruma yofi edeyurugec, "Ngeri Yesuac
kpac ngic monggoc edekpou mi ayemmebesera."
19-20 Ifi degec Petoro nga Yohane yereng yoac yofi
merengyemmeoc, "Wiac kicninango hening amma
kedzacninango negening, imoc busic naric mi kpenide.
Ngeni ngenaoc negenghenggec, ngeneac yoac me Anutuac
yoac tofohobesonga. Damocngo Anutuac kicfu ngereede?"

21 Ifi deec yeni dekengec yoac monggoc ayecmema eng
faiyurugec kenoc. Imoc yofiac, faka fingerecac ngicngac sa-
sawa Anutu dengeregec. Imocac aposoro dafi ayemmebeso,
imocac obohogec.
22 Nga ngic faka kuhagoc sebiau fingeru ngereec, ye ngi-
cyada kifaya 40 feraheecac yeni aposoro eng wayurugec.

23 Wayurugec Petoro nga Yohane yeri arengfocngira ye-
nearu dzigenema kenoc. Kemma womong gareng enara
amma garengfocngina yoac edeyurugec, imocac yoacsiduc
edeyunudarec negenggec.
24 Negemma yeni uba mocgu amma Anutu kpacma den-
gerema yofi degec, "Kuctoa mingina Anutu, ge kurumeng

nga bangec amma kondung nga imocac iwai hania hania
meficyununec.
25 Geng bicngoc Tiri Asu edena yeng kisicnina amma enac
tofoc tofohoga Dawidi, yeac enara meefaina yeng yoac yofi
deec,
‘Foracngoc bangeha bangeha ngicngac areng, yeni faka
mangana anggecdeac yoac dedzege andae nga ngiha
ngiha yeni negen negeng ua mema kpedzongemean-
dae, imoc mi ngereede.
26 Bangecac ngictau yeni efaigec ngic enara uayoacnginagoc,
yeni kpeturanggema KEBU memadae. Nga yeng ngic meis-
inggema kerecdokungo nadzicmiec, ye ifingoc memagecdeac
yoac dedae.’ *(Mitiyegec 2:1-2)*
27 Geac enac tofoc tofohoga kpetiac, imoc Yesu Kristo nga
geng ye kerecdokungo nadzicminec. Nga taong yomohainoc
Herode nga Pontio Pirato, yereng bangec monnunac ngic
Anutu mi negemmidae, yeneng israe ngicngac yenigoc kpetu-
ranggema ye keracmangang ammigec.
28 Amma waracngoc geangga kucfu nga enacgango denecac
sirihau ifi ammidacgec.
29 O Kebu, yomoc ine dekengec yoacngina hennegeng amma
enac tofoc tofohofocga kuc meficnunuma nanggenununa
yoacga kengeha kpac dekperagiyemmebisina.
30 Demina mariga sinena sebiu ngerec ngeree nga negens-
inggegecdeac faka kuhagoc nga faka mi hehena kpetiac enac
tofoc tofohoga Yesu, yeac kpacfu fingeckembeso.”
31 Ifi numugec wisickemanu amabangec kpedzucnema
tacgec, imoc kpididieu Tiri Asungo ubanginau wakeu Anu-
tuac yoac kengeha kpac ngic enacefac deireckeyemmegec.
32 Yesu negensinggegec, habu imoc yeni uba mocgu amma
wiac feyemmeec, imocac neac geac mi dema urecngina
mekecgec.
33 Aposoro yeneng Kebu Yesu homecfunac yarec, siduc
imocac hepuc amma kuhagoc dekperagigec. Nga danggunuc-
toayango sokoyunudacma feec.
34 Yeneac botucnginau mongngo wiac monggac mi obo-
hoec, kpac. Ngicngac sasawa amabangecnginagoc kecgec,
yeni amabangecngina imoc desigec hiedzo kirecgeu
35 Aposoro yenearu faigec. Faigec, yeneng ngic yeni iwaiac
obohogecsoc medereyemmekecgec.
36 Anu ngic mong kefec kpara Yosefe, aposoro yeneng kpara
mong Banaba degec, imocac titiha yofi: Demeseri medac. Ye
Rewiac arennunac Kipiro nucfu fingerec.
37 Ngic yeng bangeha mong desiu hiedzo kirecgeu aposoro
yenearu mekemma faidarec.

5

1 Anu ngic mong kefec kpara Anania, ye enema Safiragoc
bangecngira noboha mong desiec dzo kirecgeec.
2 Kirecgeu dzo tosea meickema faiu tarudeac enema edeu
negentegeru uba mocgu anoc. Amma toseasac aposoro yen-
earu mekemma faiec.
3 Faiu Petorongo yofi edeec, “Anania negenna, Satangngo
ubagau kemeu geng Tiri Asu ikoc ammima bangecga nobo-
haac bung tosea herandzina fede.
4 Amabangecga noboha fegembeso dema fegembac me
desina dzo kirecgeu imocngo ‘ifi me ifi amba’ dema ambang.
Ge ubagango tobangguu ifi andang, imoc naric mi ande.
Negennec, ge ikoc annec, imoc ngic neni mi anemmenec,
kpac. Ge Anutunoc ikoc ammidang.”
5 Ifi deu Anania ye yoac imoc negemma imohaingoc tod-
ingge makpeu asu heifeec, imoc kpac anu homeec. Anu
yeni sasawango faka fingerec, imocac siduha negemma
damuyunuu kengectoa anggec.
6 Nga ngicmedac yeneng yacma farenga biranggema to-
foho kemma tonggogec.
7 Tonggomagec aua harebec wisickeu enema ye ewearu
faka fingerec, imoc mi negemma haec.
8 Hau Petorongo yofi kpesimiec, “Bangec nobohango dzo
kirecgedac, imocsac me?” kpesimiu yeng deec, “Oc, imocsac-
noc.”
9 Ifi deu Petorongo yofi edeec, “foracngoc, ngeri Kebuac Asu
tobanggeecdeac denegeng amma uba mocgu andaoc. Negen-
nec, ewega tonggoma hadau, yeni nagu ngadeau nandae, mi
hereemanu ge ifingoc tofogu kemma tonggogugecde.”
10 Ifi edemanu ye imohaingoc haniau todingge makpeu
asuya ereu homeec. Homeu ngicmedac yeni ama manau
emma ye bic homeec, ifi hemma farenga tofoho kemma ewea
feec, imocac tegiau tonggogec.
11 Anu kpebung sasawa amma ngicngac sasawa yeneng
siducngira negemma damuyunuu kengectoa anggec.
12 Aposoro yeneng negensinggegecdeac faka kuhagoc nga
faka mi hehena, imoc homac ngicngac yenearu megec. Nga
Yesuac habu sasawa yeni Anutuac womong mana mong kat-
apa mi kpekpea feec, kpara Saromo, ihai uba mocgu amma
kpeturanggema kecgec.*
13 Kpeturanggegec ngicngac yeneng kengec amma yen-
earu mi torokpegec. Amma yeni sifu eweheihei ayemmema
kecgec.

---

* **5:12:** Imocac onga hafac 615nu nga 617nu fede.

14 Ifi anggecac ngicngac homac yeni Kebu negensinggema
yenearu kentorokpe anggec Yesuac habu yadiec.
15 Aposoro yeni faka kuhagoc megec henggecac amma
yeni hafeigoc fefe nga dzakegoc sinnu yofi dema faiyunugec,
“Petorongo kengha anu sifunec ongeango kpahacyunuu
hafeingina kpac ambeso.”
16 Amma Yerusareng taong yerec yerec amabangec hereau
tackende, imohacnac ngicngac homac hafeinginagoc amma
asu seuhagocngo memanganeyunugec, yeni hesicyunu
kenggec ngereedacgec.
17 Faka ifia fingeru womong garengtoa nga arengfora
sadukaio ngichabu, yeneng keracmangang angkecma
18 aposoro mendangyunuma witicamau faiyunugec.
19 Faiyunugec tofocnac imohai Kebuac angero mongngo
nagu meyemmema hesicyunuu mama yofi edeyunuec.
20 “Ngeni Anutuac womonnu emma namma kekec gbori-
aac hania ngicngac sasawa edeyunudadacbisia.”
21 Ifi edeyunuu negemma ama werec wereckenggac wom-
onnu emma ngicngac edekpou ayemmegec.

Naso imohai womong garengtoango arengforagoc yudan-
gic yeneac tutumangtoa, imocac memba nga israe ngicn-
gac yeneac enaratoa kpacyunuu hadacma kpeturanggegec.
Kpeturanggema aposoro meyunu hagecdeac witicamau yoac
faigec kenec.
22 Kenu keracnatang yeni kensikema witicamau hofo-
cyunuma dzigene hama degec,
23 “Neni kensikema nagu kia seria yombong memea henni
gareng yeni naguu nandau. Anu nagu witima emma ngic
hofocyunuma ine ngic mong mi hending.”
24 Yoac imoc degec womonggac tebengic enara nga wom-
ong gareng enara, yeneng faka fingecdac, imocac obohogec.
25 Ifi ammagec ngic mongngo hama deec, “Negendae, ngic
witicamau faiyunudau, yeni womonnu ngicngac kpouyem-
mema nandae.”
26 Ifi deu tebengic kunengngina yeng keracnatang
meyunuu kenggec. Nga ngic yeneng hocngo yenerebauac
kengecyunuu aposoro yumeau hesicyunu hagec.
27 Nga yudangic yeneac gamang, imocac memba, tutu-
mannu faiyunugec nammagec womong garengtoango yoac
yofi kpesiyemmeec.
28 “Ngeni ngic yeac kpacsiduha ngicngac edekpou mi
ayemmegecdeac dederac angemmeing. Nga ngeni ine
yoac imoc edekpou ayemmema Yerusarennu monggoc desa-
hedae. Amma ngic imoc yeac sawaac kopocsic, imoc neneac
witiu faibeso dedae.”

29 Ifi degec Petoro nga aposoro goa yeneng yoac yofi
merengyemmegec, “Anutuac yoac wama ngicyoac tofoc to-
foho, imoc naric mi ambesonga.
30 Ngeni Yesu maringinango mariponnu kpema
kpehomegec kisicfocninaac Anutungo ye homecfunac
megboriu yarec.
31 Yaru Anutungo meemma enaramemetoanina nga
memengerecnina amma kasonina gununggeu foiau nande.
Nga israengic ngeni ubangina dzigeneu kopocsicngina kpac
anudeac ifi anec.
32 Anutungo Tiri Asu enac tofoc tofohofora yemmeande.
Nga Tiri Asu nga neni Yesuac siduc imoc nenahafoc dekper-
agidimbe.”

33 Yoac ifi edeyunuu wosongina meu aposoro yunuhome-
gecdeac degec.
34 Ifi degec tutumangnginau farisaiongic mong tarec, kpara
Gamarie, ye mitiac negen negengngic nga ngicngac yeneng
yeac ewea heikecgec. Yeng deec, “Ngeni ngic yomoc ama
sobennu meyunu kemema nammagec.”
35 Ifi deu meyunu kemegec enarameme arengfora yofi
edeyunuec, “Israengic, ngeni ngic yomoc haniangina negen-
tegecma faka ayemmebisia.
36 Warac naso mong ngic mong kpara Teuda yengenaoc
fingecma deec, ‘Ni ngickunengngina.’ ifi deu ngic 400 isoc
yearu kpeketahegec. Nga ye yengena dzikac kima homeu
arengfora ticpac tehegec uangina kpac anec.
37 Ye kpac anu takesiac amma kpac oso oso nga oho oho
naso megec, naso imohai Gariraia bangecfunac ngic mong
kpara Yuda, ye ngic goa herengina miaru yeni ye modacgec.
Yuda yengena ifingoc kpegec kpac anu arengfora ticpac
tehedacgec.
38 Imocac amma yofi edengunuba negenggec, ngeni ngic
yomoc wayunugec kenggec. Yeni uaareng yomoc ngic negen
negennu medaeu imoc bic kpac andarude.
39 Nga Anutungo nonggo tacmanu medaeu ngeni mi
kpetariyemmegecdeacsoc anggecde. Kecma Anutu ngaba
ammibauac.”

40 Ifi edeyunuu ireckema aposoro kpacyunugec hagec
dzikacngo yunugecdeac edeyunugec. Yunugec wisickeu yeni
yoac monggoc Yesuac kpacfu mi dekperagigecdeac dera-
cyunuma sueyunugec.

41 Sueyunugec, yeni naric Yesu kparaac amma
gamekpekpe ayemmegec, imocac ubangerecfu
tutumannunac mama kenggec.

42 Amma yeni wenaha wenaha Anutuac womonnu nga
amaya amaya, imohai Yesu ye Messia imocac siduc gombung
edekpou ayemmema ua imoc mi wagec.

6

1 Naso imohai Yesuac habu sokoma kenec. Sokoma
kenu nenesemeng wenacsoc mendzicyemmekecma yudan-
gic grikyoac dekecgec, yeneac hodzec medadangyunugec.
Ifi anggec, yeni yudangic ama mingina kecgec, yeneac
ubakpekpe anggec
2 aposoro 12 yeneng Yesuac habu kpacyunudacma yofi
edeyunugec, “Neni yaka hendzic hendzic ua imoc nanggema
Anutuac yoac dede, imocac ua wadacni mau naric mi
ngereeude.
3 Negen negensinggoc tosofocna, ngeni imocac amma
ngic 7 ngenang botucfunac meisingyunubisia. Ngic Asungo
ubangina wakeu negen negeng nga fakangina gombunga
yenengkecdae, ngic fakangina ifia meisingyunubisia. Nga
neneng ua imoc yemmeni mebisia.
4 Nenaoc ine ua imoc wama nunumu nga Anutuac enacd-
ede ua mekecbisina.”
5 Yoac ifi degec habutoa yeneng negenggec ngereec. Anu
ngic yofiguc meisingyunugec: Stefano, ye negen negensing-
toayagoc amma Tiri Asu wake wakea femiec, amma Firipo
nga Porokoro amma Nikano, Timong nga Pamena amma
Nikorao. Nikorao ye Antiokianac nga ye bangec monnunac
ngicngo warac Anutu mi negemmima kecma yudangic yen-
earu torokpeec.
6 Yeni ngic imoc aposoro yeneac hoannu faiyunugec
nanggec aposoro yeneng maringina sebinginau faima ye-
neac amma numugec.
7 Anu Anutuac yoacngo Yerusarennu yadima sokoma kenu
Yesuac habu yenearu nasoya nasoya torokpeu torokpe fin-
geckenec. Fingeckenu Anutuac womong gareng, yenearunac
homacngo siduc gombung negensinggema modacgec.
8 Stefano ye Anutuac danggunuc nga kuc homac femiec.
Imocac amma yeng ngicngac botucnginau kecma Kebu ne-
gensinggegecdeac faka kuhagoc nga faka mi hehena homac
meec.
9 Anu yudangic yeneac kpekpeturang amangina mong
kpara Feackekec* degec, yenearunac ngic goango yacma
Stefanogoc yoacngina engemmama anec. Ngic imoc yeni

* **6:9:** Kpekpeturang ama imocac memba yeni warac ebicfu kecgec. Yeni ngickuneng mocgu mocgu yeneac wanac kecgec. Kecma yenaocngoc hiedzo kpeturanggema bummeemema ngic imoc wayunugec.

Kirene nga Aresandria amaunac amma Kirikia nga Asia
bangectoaunac.
10 Nga Stefano ye Tiri Asuac kucfu yoac negentegecma deu
yeni yoac turunga merembesonga osigec.
11 Osima ngic goa fenggeyunugec, yeneng Stefanoac yofi
degec, “Ngic ye Mose nga Anutu demanganeyuruu negen-
ing.”
12 Ifi degec ngicngac habutoa amma yudangic enarafocngina
nga mitiac negen negengngic, yeneac wosongina miacgec.
Miacgec yeni Stefano mema mendanggema yudangic yeneac
tutumangtoau mekemma
13 ihai ngic ikoha faiyunugec yeneng hepuc amma yofi degec,
“Ngic imoc ye nenanggac ama kpetiac nga dedeseriyoacnina
wisic wisickea kpac tatahoc demanganeande.”
14 Yeng yoac yofi deu negening, “Yesu Nadzaretenac, yennoc
ama yomoc iriringgema singyoac Mosengo deficgenemmeec,
imoc wama yoac gboria heficgenemmeande.”
15 Nga yudangic sasawa tutumangtoanginau tacgec,
yeneng Stefano henserima henggec kicmesuyango angero
yeneac siric isoc anec.

7

1 Womong garengtoango Stefano kpesimiec, “Yoac dedae,
imoc fora me?”
2 Ifi deu Stefanongo yofi deec, “Mangfocna nga sactoso-
focna, yoac deba negenggec: Kisicnina Abrahang ye Harang
taonnu mi kemma Mesopotamia bangecfu kecmanu Anutu
kuc nga kibikperagi mingina, yennoc fingecmima yofi edeec,
3 ‘Ge amabangecga nga arengfocga wayunuma neng bangec
mong edzacgubade, ihai kemma kecbesena.’ *(Fingec
fingec 12:1)*
4 Anu ye yoac ifi negemma Kardea bangec wama Harang
taonnu kemma kefec. Ihai kecmanu mama homeec. Homeu
Anutungo bangec ngeni yofinenggac kecdae, Abrahang imo-
hai sueu haec.
5 Hesicke hama bangec mong mi wamiu tiuenec, imoc kpac
yombong. Ye nga bangecfora dengec tigec enudeac areng
kpeyemmeec, imoc nambaraha kpac kecmanu edeec.*
6 Amma Anutungo yoac mong yofi deec, ‘Esangaboga nga
bangecfocga yeni kifa 400 ngic mong yeneac bangecfu kuric
kecma enac tofoc tofoho ua mema sisic witiau kecbesandae.’
7 Amma yoac mong yofi torokpeec,
‘Enactofoc tofohofocngina meyunugecde, ngic imoc yeni
turunga yemmebade nga nambaracfocga faiyunugec

* **7:5:** Fingec fingec 17:8; 48:4

bangec yomohai dzigene hama enac tofoc tofoho
anemma kecbesandae.' *(Fingec fingec 15:13-14)*
8 Anutungo Abrahang dzadzahac mima sebi tosangina
herecgegecdeac† Anutungo Abrahang edeec. Ifi edeecac
medaha Isaka kpeficgeu fingecma uameme 8 femanu
medahaac sebi tosea herecgeec. Anu Isakango Yakobo
kpeficgeec nga Yakobongo kisicfocnina 12 kpeficyunuec.

9 Kisicfocnina yeni munangina Yosefe keracmangang am-
mima Aigita bangecfu faigec ngic goa yeneng bummema
mekenggec. Ihai kecmanu Anutungo yegoc kefecac amma
10 kpendzennunac meickema ubangerecgoc kekec
heficgemiec. Yeng Yosefe wosoefac ammima negen
negentegec miu Aigita ngictau Faraongo negen negenga
imoc hengngereema yengena amagerec nga aigitangicfora
momoc garengyunuma kefudeac ngickuneng faiec.

11 Faiu kecmanu Aigita nga Kanaang bangecfu bodi fingeru
ebic kuneng meficgegec. Ifi fingeru kisicfocnina yeni nenese-
menggac homema kecgec.
12 Kecmagec 'Aigita bangecfu semeng fede' ifi degec
negemma Yakobongo medacfora sueyunuu ihai kenggec.
13 Kecma naso monnu monggoc kenggec Yosefengo dacfora
haniaya dekperagiyemmeec. Dekperagiyemmeu Faraongo
Yosefe yengena nga arengfora haniangina negentegerec.
14 Ifi anu Yosefengo dacfora edeyunuu kemma mangngina
Yakobo nga arengfocngina sasawa bic kpacyunugec hagec.
Nga ngicngac hagec, yeneac kpetengina 75 anec.
15 Nga Yakobo ye Aigita bangecfu kemma kecma homeec
nga medacfora kisicfocnina yeni ifingoc ihaingoc home-
dacgec.
16 Homegec farengngina Sikeng amau meyunu hagec.
Hama Abrahangngo Sikeng amau Hamoro medacfora yen-
earunac bangec mong kicsereac amma siriwa dzo dafigucngo
bummeec, imohai tonggoyunugec."

17 "Anutungo wiac Abrahang miudeac bicngoc deseriec,
imoc fora fingerudeac naso wegenemanu Yakobo esangabo-
fora nga bangecfora yeni Aigita bangecfu homac fingecsahe
anggec.
18 Ifi amma kecmagec Aigita ngictau gboria mong fingerec,
yeng Yosefeac hania mi negenec. *(Makekeng 1:8)*
19 Anu ngictau yennoc kisicfocnina meenti memati ayem-
mema memanganeyunudarec. Amma yeng yofi edeyunuec,
'Ngeni sabacfocngina wayunugec homedacbisia.' "

---

† **7:8:** Sebi tosea, imoc ngicmedac fusacnginaac dumbengaac sebera fede, imoc herecgeandae.

20 “Mose ye naso imohai fingeru Anutungo sabac gom-
bunga imoc henu ngereec. Nga ye mamaac amau afo harebec
kefu garenggegec.
21 Ifi amma mekemma ama ngadeau tihereema faigec feec.
Femanu Farao naroangango meficgema yengena medac isoc
mema mekefu yadiec.
22 Yadiu Farao ngicfora yeneng aigitangic yeneac faka nga
negen negeng kpoumigec negentegecma kecma wiac deme
anu kuhagoc anec.”

23 “Kecma kifaya 40 anu ye israengic ogofora yenennegeng
anudeac ubea efaiu kenec.
24 Kemma aigitangic mongngo israengic mong eng kpeu
hemma ogea meficgema turunga meremma aigitangic home-
mea kpeec.
25 Kpema yofi negenec, ‘Ni arengfocna Faraoac mariunac
mesiyunubadeac dema Anutungo ua nende, imoc negen-
tegecdae gedang.’ Ye ifi negenec anu israe ngicngac yeneng
imoc ine mi negentegecgec.
26 Anu wereckengau monggoc kemma israengic yohockang
eng eweec meficyuruma demefac ayecmema yofi edeyuruec,
‘Ngihoc waec, ngeri areng mocgungo ewedape, imoc naric
kpac.’ ”

27 “Ifi deu ngic ogea kpeecngo Mose kpefahama yofi deec,
‘Mongngo mi nereac desidesingic me gareng faiguec.
28 Ge worang aigitangic kpehomedang, ifi isoc ni gedang
ifingoc nubeso annec.’ *(Makekeng 2:14)*
29 Ifi deu Mosengo yoac imoc negemma imohaingoc worama
Midiang bangecfu kemma kuric kefec. Ihai kecma ngac
mema medac yohockang kpeficyuruec.”

30 “Anu kifa 40 monggoc kecma Sinai tikiugeng bangec
hocsiragocfu kemma kecmanu angero mongngo icbarama
susiau gerecborang manau fingeru henec.
31 Hemma kpidohoma hentegerudeac kenu Kebuac yoac
yofi fingerec,
32 ‘Ni kisicfocga yeneac Anutu, Abrahang nga Isaka amma
Yakobo, yeneac Anutunoc.’ Fingeru Mose ye dzonong fede
fede amma kengec kpeu kiwa sufuma ngonducnema nanec.
33 Nammanu Kebungo yofi edeec, ‘Bangec nannec, imoc
bangec kpetiac, imocac hanitabega hesina.
34 Ni ngicfocna Aigita bangecfu sisicyunugec kiacudumeng
anggec ereu yenenduae. Amma mesiyunubadeac yaguc
maduae. Imocac Aigita bangecfu sueguba bic kembesena.’ ”
(Makekeng 3:2-10)

35 “Ngic yeneng Moseac yoac wama yofi degec,

‘Mongngo ge neneac desidesingic me gareng mi faiguec, kpac’
(Makekeng 2:14)
Anutungo ngic yenoc israengic yeneac enarameme nga mesi mesingicngina anudeac dema angero sueu gerecborang manau fingecmima ua imoc demiec.
36 Ifi amma Anutungo Mose sueu kemma hesicyunu haec. Ye Aigita bangecfu nga Kondung sacsacfu nga bangec kisiu faka mi hehena nga negensinggegecdeac faka kuhagoc homac mema kecmanu kifa 40 anec.”
37 “Amma Mose yennoc israengic yofi edeyunuec,
‘Anutungo arengfocngina yeneac botucfunac profete mong ni isoc meficgengemmeude.’ *(Dedeseri 18:15)*
38 Amma yengngoc bangec hocsiragocfu kisicfocnina yeneac kpebunggoc kpeturanggema kecma Sinai tikiu emma angeroac enacfunac yoac kekehagoc negemma mama edenunuec.”
39 “Kisicfocnina yeni yengena wama yoara membaickema Aigita bangecfu dzigenegecdeac ubangina suema
40 Arong yofi edegec, ‘Ge nemuonga mong menemmena nemu imocngo warainemmebeso. Mosengo Aigita bangecfunac hesicnunu haec, ye gedang bic sufuma kpac anec.’ *(Makekeng 32:1)*
41 Ifi dema naso imohai nemuonga burumaka medaha siric isoc mema hosuc heimigec. Yeni maringinango onga mema imoc deafehe ammima hoanggegec.
42 Ifi anggec Anutungo ngadeyunuma sawau onga hadehade afeheyunugecdeac wayemmeec. Profete yeneac kibiu yoac imocac yofi bic oho ohoya fede,
‘Israe mingina, ngeni kifa 40 bangec hocsiragocfu kecma yang hosuc heima me sesegerec goa mong mi ohonenggec, kpac.
43 Ngeni nemu Morokoac kporucbedzo tofohokecgec nga nemu Refang, yeac asomeng onga mekecgec. Wiac imocnoc numumigecdeac memengere anggecac amma ni Babirong bangec hereau faingunubade.’ ” *(Amosi 5:25-27)*
44 “Kisicfocnina yeni bangec hocsiragoc, ihai Anutuac kporucbedzo megec, imoc Anutungo Mose siriha edzahema derecgemiec, imocac sirihau memea.
45 Bedzo imocnoc kisicfocnina Yosuango enara meyemmeu yei bangecareng goa yeneac bangecfu mehama tacdacgec. Tacmagec Anutungo bangecareng kecgecmoc, yeni yunukporac ayemmeu kisicfocnina yeni bangec tigec enu Anutuac kporucbedzo imohaingoc torokpeu torokpe mekengkecmagec Dawidi fingerec.”
46 “Anutungo Dawidi wosoefac ammiu yeng Yakoboac Anutu, yeac amawomong mong meficgeudeac numumiec.

47 Foracngoc, imoc yengenaoc kpac, Saromongo Anutuac
womong memiec.
48 Engenatoa yeng ine ngic yeneng womong mong maringo
memea, ihai tacyac mi angande. Profete mongngo enacyoac
yofinoc deec,
49 'Ngictau tatacna imoc kurumeng nga bangec imocngo titis-
erina, Kebungo ifi dede. Ngeneng amatatacna mong
menenggec imoc ine mi ngereeude amma fefe mong-
gac manau tacnegembade, imoc obohoude.
50 Foracngoc, ni marinango wiac sasawa meficgedarai.' " *(Ye-
saia 66:1-2)*
51 "Ngicngac gori goria, ngeni ubakedzacngina fonggo fong-
goya, kisicfocngina yeni Tiri Asu deendema ammikecgec,
ngeni ifingoc ifi andae.
52 Kisicfocngina yeni profete sasawa yunukporac ayem-
megec. Profete yeneng dindingac mingina fingerudeac kpef-
ingyoac degec nga ngeneac kisicfocngina yenennoc yena-
hafoc profete imoc yunugec. Kecma Ngic Dindingac yengena
fingeru ngenennoc doc mema ye kpehomegec.
53 Ngeni angeroac enacfunac dedeseriyoac megec nga imoc
ine sifu wagec."
54 Stefanongo yoac ifi edeyunuu negemma wosonginau
meu yeni herebu kuneng negemma yearubigeng fima enac-
ngina kisaranggema nangengngina manganeec.
55 Stefano ye ine Tiri Asungo ubeau wakeu kurumennu
fiu enu Anutuac kuc kibikperagiau Yesu Anutu foiau nanu
hemma deec,
56 "Negendae, ni kurumeng anggeu Ngicac Medacngo
Anutu foiau nanu henduae."
57 Ifi deu yeni sasawango kpeborongtoa kpema kedzac-
ngina kpefonggema yearu ururunggema kpefahe kpefahe
kemma
58 taong ngadeau kensikema hocngo ukuma heigec. Ifi
amma hepucngic yeni ngakpingina herea hesima ngicmedac
mong kpara Sauro, yeac haniu guruhegec.
59 Guruhema Stefano hocngo heigec yeng yofi dema nu-
muec, "O Kebu Yesu, ge ubaongana mena."
60 ifi dema fafoc heima arohoma kpacma deec, "Kebu
ge kopocsicngina yomoc wayemmena." ifi dema homeec.
Homeu Saurongo faka imocac negenu ngereec.

8

1 So, naso imohaingoc Yerusarennu kpebung kecgec, yeni
hanahema yunukporac ayemmegec. Ayemmegec ticpac
tehema Yudaia nga Samaria bangectoau kendacgec aposoro
yeneng ine tacgec.

2 Amma ngic goa Kebu eweheimima kecgec, yeneng Stefano mema kiacsonggongtoa yombong ammima tonggogec.
3 Anu Sauro ye kpebung yunukporac ayemmeudeac amaya amaya emma ngicngac metai ayemmema witicamau faiyunuec.

4 Yesuac habu yeni ticpac tehema kenggecngo ine guruamasoc kecma ngicngac Anutuac enacyoac dekperagiyemmekecgec.
5 Ifi ammagec Firipongo samariangic yeneac taonnu sikema Kristoac yoacsiduc dekperagiyemmeec.
6 Dekperagiyemmema negensinggegecdeac faka kuhagoc meu hemma kedzac kpema yoara yenahafoc negenggec.
7 Imoc yofiac, ye asu seuhagoc homac kisangyunuu ngic hereunac erema arohoma woragec. Amma ye puring hania hania homac mengereyunuec.
8 Ifi anu taong imohai ngicngac yeni ubangerec kuneng negenggec.

9 Anu taong imohai ngic mong kefec kpara Simong, ye bangecac hadehadegoc ua mekefu samariangichabu yeneng henggec bibiagoc anec. Ye yengenaac negenu engena anec.
10 Anu engena mamea yeni yenahafoc yeac negenggec engena anu eweheimima yofi dema kecgec, “Anutuac kuc kunengngo yearu fede.”
11 Ye boru mema kerec ayemmeu kpidohoma yearu kpeketahema nasoherec kecgec.
12 Anu Firipongo Anutuac eucererenggac siduc nga Yesu Kristoac hania deireckeyemmeu ngicngac yenahafoc negensinggema mitidoku nadzicgec.
13 Ifi anggec Simongngo ifingoc Yesu negensinggema doku nadzicma Firipoac hoannu kefec. Firipongo faka kuhagoc nga faka mi hehena meu Simong ye imoc hemma kpidohoma negen negeng ua homac meec.

14 Samariangicngac yeni Anutuac yoac negenguba anggec, imocac siduc Yerusarennu aposoro yenearu kenu negenggec. Negemma Petoro nga Yohane sueyurugec kenoc.
15 Ihai kemema yeni Tiri Asugoc anggecdeac Kebu numumioc.
16 Tiri Asungo warac yenearu mong mi mamanu yeni Kebu Yesuac kpacfusac mitidoku nadzicgec.
17 So, aposoro yeri maringirango sebinginau faiec yeni Tiri Asugoc anggec.

18 Aposoro yeri ngic yeneac sebiu maringira faiec Tiri Asugoc anggec, Simongngo imoc hemma dzo yerearu mehama

19 yofi edeyuruec, “Ngeri uayoac nga kuc imoc ni ifingoc
nenec neng ifingoc ngicsebinginau marina faiba Tiri Asugoc
ambisia.”
20 Ifi deu Petorongo yofi edeec, “Anutuac wosoefac imoc
hiedzongo bummebeso negennecac hiedzogagoc ngerahafoc
hofeu kemebesera.
21 Anutungo uba ikocga hendeac kuc yomocngo mong mi
yafinggumanu entegeng kecnade.
22 Ge manganaga imoc wama ubaga dzigeneu Kebu numu-
mina ubagau songo ikoha dzuacgembac.
23 Manganaac hodungango ge memanganeguu ngicngac me-
manganeyununadeac fakango fuseguecnoc.” imoc henduae.
24 Ifi deu Simongngo deec, “Wiac dedapemoc, imoc mi fin-
gecnembeso. Imocac ngeraoc neac amma Kebu numumiec.”
25 Anu aposoro yeri ngicngac Kebuac yoac dekperagima
edekpou ayemmema Yerusarennu dzigenebeso
dema Samaria guruama tackendesoc siduc gombung
dekperagiyemmema kenoc.
26 Kebuac angero mongngo Firipo yofi dema edeec, “Ge
efaima sing Yerusarennunac emu Gadza taonnu kemede,
imohai kembesena. Sing imoc kisi fede.”
27 Ifi dema edeu Firipongo efaima kenec. Anu Etiopia
bangectoau ngactau mong kefec kpara Kandake, yeac ng-
ickuneng mong* dzofinahaac garengtoa, yeng Yerusarennu
Kebu afeheudeac kengenecfunac
28 dzigenema keretacfu tacma ferecge kemma profete Ye-
saia, yeac yoackibi osoec.
29 Ifi ammanu Asungo Firipo yofi edeec, “Ge bic keretac
edimocac hoangau kenna.”†
30 Ifi deu Firipongo yearu nedzima kemma ngic ye pro-
fete Yesaia, yeac yoackibi osou negemma kpesimiec, “Yoac
osonec, imocac hania negentegecnec me?”
31 Kpesimiu deec, “Mongngo mi dekperaginemmanu nean-
naoc naric mi negentegecbade.” Ifi dema Firipo ye keretau
enu yerahafoc tarecdeac derecgemiec.
32 Yoackibi osoec, imoc yofi,
“Rama mong kpehou anggecdeac mekengandae me
ramamedahango dzoea merec merecgengic yearu
waickema feande, siriha imocacsoc amma enara
mong mi anggeec.
33 Yeni yoacfu kuha memama yeac yoacac fora mi dema
bangecfu kekeha meickegec. Anu yeac esangabofora yeneac

---

* **8:27:** Ngic imoc ye gbomea meic meickea. † **8:29:** Ge ifingoc Dedeseri 23:1 nga Yesaia 56:3-7 osona. Warac ngic ifia yeni Anutuac hoannu naric mi hagec. Yaguc Tiri Asungo sing gboria meficgenemmede.

kpetengina mongngo oso osoac siriha kpac. Imoc yofiac,
Kebuac arengfora yeneng kekeha bangecfunac wangecgec.”
(Yesaia 53:7-8)
34 Ifi osoma ngickunengngo Firipo yofi dema kpesimiec, “Pro-
fete ye meracac ifi dede, ye yengenaac me ngic monggac?”
35 Kpesimiu Firipongo enara anggema mitikibiac yoac imo-
hacnac torokpema Yesuac siduc gombunggac hania edekpou
ammiec.
36 Ifi amma kengkecma doku monnu kensikema ngick-
unengngo yofi deec, “Henna, doku yoc fede, ge naric miti-
doku nadzicnembang me?”
37 Ifi deu Firipongo deec, “Ubaga hafoangoc negensingge-
nadeu naric ambade.” deu yoac yofi meremmiec, “Yesu
Kristo ye Kebuac medac, imoc negensinggeduae.”
38 Ifi dema keretac dzegeu taru Firipo nga ngickuneng
yerahafoc dokuu kemema Firipongo doku nadzicmiec.
39 Nga dokuunac eremaec Kebuac Asungo Firipo ioha
wangecma kenu ngickunengngo monggoc mi hemma uban-
gerec negemma kenec.
40 Firipongo ine Asodoc taonnu kenu henggec. Amma ihac-
nac hanahema amea amea siduc gombung dekperagiyem-
mema kengkecma Kaisarea taonnu mesiec.

9

1 Sauroac hereu ubagerec kuneng fekefecac Yesuac habu
ngaba ayemmema yunumeme amma womong garengtoa
yearu kemma yofi edeec,
2 “Ngic me ngac Damasko taonnu sing gboria modac-
dae, yeni meficyunuma meyunuma maringina dedeckema
Yerusareng taonnu meyunu habadeac Damasko kpekpetu-
rang amaac enara, yeneac kibi mong ohoma nenna.”
3 Miu ye kemma Damasko mewegenebeso ammanu
imohaingoc kurumennunac kperagingo ioha mama
neraranggeec.
4 Neraranggeu ye bangecfu todingge kpeu fema yoac mong
yofi fingeru negenec, “Sauro, Sauro, ge nocac nukporac
anemma kecannec?”
5 ifi deu Saurongo kpesimiec, “Kebu ge merac?” ifi deu deec,
“Nukporac anengkecnec, Yesu ninoc.
6 Imocac ge yacma amau kenna! Ihai kecmana dafi
ambesonga, imocac yoac edegugecde.”
7 Anu ngic yegoc kenggec, yeni yoacngina kpac anu engsac
iridzagec amma nanggec. Nocac yeni yoac negenggec amma
ngic mong ine mi henggec.
8 Nga Saurongo yacma kic fiudeac kpanggung manggung
anu ngicfora yeneng mariau mema Damasko mekenggec.

9 Mekenggec ihai uameme harebec kiwa nomaneu tacma
nenedoku mong mi neec.
10 Damasko taonnu ubamereng ngic mong kefec kpara
Anania, ye Kebungo ongau fingecmima kparec, “Anania.”
kparu deec, “Kebu ni yomoc.”
11 deu Kebungo yofi edeec, “Ge yacma sing kpara Dindin-
gac deandae, ihai kemma Yudaac amau emma ngic mong
kpara Sauro, Tarso taonnunac, ye hofocma meficgebesena.
Negenna, ye numuma tacde.
12 Ye ongau kpefing yofi hendac: Ngic mong kpara Anania,
yeng yearu kemma kiwa fiudeac dema maria sebiau faidac.”
13 Ifi deu deec, “Kebu, ngic yeac homac degec negengand-
uae. Ye geac kpetiac arengfocga Yerusarennu megigi noc efea
ayemmeande.
14 Nga yei ifingoc kpacga kpacma dengereandimbe, neni
sasawa witicnunuma menunu kenudeac womong gareng
enara yeneng uakibi migec yofinenggac mekecde.”
15 Ifi deu Kebungo yofi edeec, “Ge kenna. Ni ngic yenoc
meisinggeba ye siducdedena bangec monnunac ngicngac
nga ngictaufocngina amma israe medacfora yenearu kpac-
siducna deyadibeso.
16 Ammanu kpacnaac amma sueba kpendzeng nga ebic
hania haniaac witiau kecbeso, imoc edzahema kpoumibade.”
17 Ifi deu Anania ye kemma ama dedea, ihai emma Sauroac
sebiu maria faima deec, “Tosona Sauro, yacna. Kebu Yesu
sinnu fingecgenec, yennoc suenude. Ge kicga fina Tiri
Asungo ubagau wakeudeac haduae.”
18 Ifi demanu ye imohaingoc kiwaunac wiac mong fonoc
isoc mau kiwa fima yacma mitidoku nadzirec.
19 Nadzicma yaka nema seriec.

Sauro ye Yesuac habu Damasko kecgec, yenigoc uameme
goa kefec.
20 Kecma imohaingoc yudangic yeneac kpekpeturang
amau emma Yesuac hania dekperagiyemmema yofi
edeyunuec, “Yesu ye Anutuac medac.”
21 Ifi edeyunuu yeni negemma kpidohoma yofi degec, “Ngic
imocngonoc Yerusareng taonnu kpac imocnoc eweheihei
ammigec megigi ayemmema yei ifingoc witicyunuma wom-
ong gareng enara yenearu meyunu kenudeac haec.”
22 Ifi degec Saurongo serima yofi deec, “Foracngoc,
Yesu ye Messia.” Ye imocac hania edzacyunuu yudangic
Damasko kecgec, yeni negemma kpidohoma yoara turunga
mi merenggec.
23 Ye uameme homac ifi angkefu yudangic yeneng Sauro
kpegecdeac yoac dedzege anggec.

24 Ifi amma yeni kpegecdeac dema oda naguyau hadzing to-
focnac gareng faiyunugec nangkecgec. Yeac dekiric anggec,
imoc yengenaaru hau negenec.
25 Anu Sauro yoaraac uba merenggec, yeneng tofocnac
ye uficfu barima oda titingau sing faigec ngadeau kemema
kenec.
26 Kemma Yerusarennu kensikema Yesuac habu yenearu
torokpeudeac yoara deu yeni sasawango kengec anggec. Nga
ye ubamereng fora anec, imoc mi negensinggegec.
27 Anu Banabango Sauro mema aposoro yenearu hesicke
kemma yofi edeyunuec, “Kebungo Sauro sinnu fingecmima
yoac edeec. Ifi anu ye Damasko taonnu kengeha kpac Yesuac
hania dekperagiec.”
28 Anu Saurongo yenigoc Yerusarennu tacyac amma yoac
kengeha kpac deede ayemmema kengha anec.
29 Amma Kebuac kpacfu serima namma ngic siduc gom-
bung kengeha kpac, enacefac edeyunuec. Edeyunuu yudan-
gicngo grikyoac dekecgec, yenigoc Anutuac enacyoac dene-
genggac amma yoacngina engemmama anec. Anu ngic imoc
yeneng ye kpebeso anggec.
30 Ifi anggec Yesuac habu yeneng imoc negemma Kaisarea
taonnu hesicke kemema faigec kengkecma Tarso taonnu
kengsikeec.
31 Anu kpebung Yudaia nga Gariraia amma Samaria
bangecfu kecgec, yenearu ruae fingerec. Fingeru ruaegoc
kecma kpetengina kuneng amma sahema Kebu eweheimima
ubango hoanggema afehegec. Anu Tiri Asungo ubaebicngina
meickeec.
32 Petoro ye amabangec tackende, imoc yerecgema
kengkecma Yesuac kpetiac areng* Rida taonnu kecgec,
yenearu kemesikeec.
33 Sikema ihai ngic mong henec, kpara Ainea, ye puring
amma fefeu fekefu kifa 8 bic anec.
34 Nga Petorongo yofi edeec, “Ainea, Yesu Kristongo men-
geregudeac yacma fefega geanggaoc mengerena.” deu ye
imohaingoc yacma nanec.
35 Ifi anu ngicngac Rida taong nga Sarong bangecfunacngo
ye hemma ubangina meremma Kebuaru kenggec.
36 Yope taonnu ubamereng ngac mong kefec, kpara Tabita,
kpara grikyoacfusing Dorkas. Yearu memeficac faka gom-
bunga feecac makpekpea meficyunuma kefec.
37 Anu naso imohai Tabita ye hafei fingecmiu homeec.
Homeu yeni farenga kerec nadzicmima amamana monnu
meemma faigec feec.

---

* **9:32:** Yesuac kpacfu kopocsic deficgema mengadehedae, yeni Anutuac kicfu kpetiac andae.

38 Nga Yope imoc Rida taong wegenac tarecac Yesuac habu
yeni Petorongo Rida tacde, imoc negemma ngic yohockang
sueyurugec yearu kemma yofi desambic ammima edeoc, “Ge
naric nenearu bic habang me?”

39 Deec Petoro ye negemma efaiu yerigoc kenggec. Ken-
sikeu fareng feecfu hesicke enggec. Enu ngachodzec sa-
sawa yeni oronggema kiacubamangang anggec. Nga Tabita
gbori kecma ngakpikporuc kpebiyemmekefec, imoc edza-
hedacgec.

40 Edzahegec Petorongo sueyunuu kemedacgec fafoc
heima numuec. Numuu wisickeu farenga feecfu dzigenema
yofi edeec, “Tabita ge yacna.” deu ye kiwa fima Petoro
hemma yacma tarec.

41 Tacmanu Petorongo mariau mema miaru yacma nanec.
Nanu Yesuac kpetiac areng amma ngachodzec Tabita
gborima yarec, imoc henggecdeac kpacyunuec. Kpacyunuu
hagec Tabita yarec, imoc edzacyunuec.

42 Nga yeni siduc imoc degec, imocngo Yope taonnu sokoma
kenu homacngo Kebu negensinggegec.

43 Nga Petorongo ngic mong kpara Simong, yamberec se-
berameme, yeac amau naso herea isoc tacyac anec.

10

1 Kaisarea taonnu ngic mong kefec, kpara Konerio. Ye Itaria
wasaiareng tosea, yenearunac ngic 100, yeneac kunengngina
kefec.

2 Ye yengena nga arengfora sasawa, yeneng heregoc Anu-
tuac songo negemma eweheimima kecgec. Konerio ye uban-
gereac wiac homac ngicngac makpekpea yemmekefec amma
Anutu wenacsoc numumikefec.

3 Konerio ye 3 kirocac ua memanu Anutuac angero
mongngo ongau yearu fingecma edeec, “Konerio.”

4 Ifi deu kpidohoma kengec kpeu kiwango gbong henser-
imanu deec, “Kebu noc wiac?” deu yeng deec, “Nunumuga
nga ubangerecgaac wiac makpekpea yemmeannec, imoc
sese isoc Anutuaru enu ye imocac negengngereekecde.

5 Imocac ge yaguc Yope taonnu ngic sueyununa kemma
ngic mong kpara Simong, kpara mong Petoro, ye hesicke
habisia.

6 Ye yamberec seberameme ngic mong kpara Simong, yeac
amau kecde. Amea imoc kondung tegiau tacde.”

7 Angerongo yoac imoc edema kenu Konerio ye enac tofoc
tofohongic yohockang nga wasaingickereng mong, ngic imoc
heitaiyunuma yoac deu negenec.

8 Imoc ayemmedacma Yope taonnu sueyunuu kenggec.

9 Ngic yeni kengkecma sinnu fegec ama wereckenu mong-
goc kengkecma ama mewegenebeso ammagec, Petorongo
wenac dzongiau numuudeac ama witiau waranda isoc feec,
ihai enec.*
10 Emma yakaac homema deu yaka ohomagec Kebungo
kiwa merecgeu faka yofi henec:
11 Kurumeng anggeu wiac mong henec. Imoc kporuc isoc
tegia noboc noboc mema bangecfu faigec mama, ifi isoc anec.
12 Imocac manau yamberec amma nengboudzoc hania
hania feec.
13 Mamanu yoac mong yofi fingerec, “Petoro ge yacma
kpenec anna.”
14 Ifi fingeru Petorongo yofi deec, “Kebu imoc naric kpac,
ni wiac wonongagoc nga Kebungo kpae faiec, imoc mong mi
neai nga naric mi nebade.”
15 Ifi deu atac yohockang anu deec, “Anutungo kpae imoc
meickede, imocac ge wonongagoc mi dena.”
16 Nga faka imoc fingeru atac harebec anu imohaingoc
kporuhagoc kpedziu kurumennu monggoc enec.

17 Enu Petoro ye onga henec, imocac negengfagung amma
tacmanu Konerio ngicfora yeni Yope taonnu sikema Simong-
gac amaac kpesi kpesi kengkecma odanaguyau namma
18 kpachofoc amma kpesigec, “Simong kpara mong Petoro,
ye ama yei kecde me?”
19 Nga Petorongo onga henecac negengfagung amma kec-
manu Asungo yofi edeec, “Negennec, ngic harebec yeni hama
ge hofocgudae.
20 Imocac ge yacma kemema yenigoc kembesonga dema
negengyohoc mi ambesena. Ngic imoc yeni neng sueyunuba
hadae.”
21 Ifi deu Petorongo yenearu kemema deec, “Ngic hofocdau
ni yomocnoc, ngeni dafiac hadae?”
22 Ifi deu ngic yeneng yofi degec, “Wasaingic gareng Kone-
rio ye Anutu eweheimima faka gombunga modackecde. Nga
yudangic sasawa yeni yeac negenggec ngereeande, yenoc
angero kpetiac mongngo fingecmima ameau heitaiguma
enacgaunac yoac negenudeac edeec.”
23 Ifi degec Petorongo amau heitaiyunuma edoc bedoc
ayemmeu fegec.

Fema wereckengau yacma ye nga ngic imoc yeni kembeso
anggec Yesuac habuunac goa Yope kecgec, yeni yenahafoc
kenggec.

---

* **10:9:** Israe ngic yeni amangina siriha dafi megec imoc ongau hafac 247nu fede.

24 Yeni sinnu tofocnac mong fema ama wereckenu yacma
kengkecma Kaisarea kensikegec. Konerio ye arengfora
amma tosofora heitaiyunuu tomai kecmagec kensikegec.
25 Kemma Petorongo amau embesonga ammanu Koneri-
ongo hama hoangau fafoc heima numumiec.
26 Numumiu Petorongo mema miacma yofi edeec, “Yacna
ni ngicogogangoc.”
27 Ifi denegeng amma ye ama manau emma ngic kpedzuc-
nema tacgec, yenemma yofi edeyunuec.
28 “Ngeni yudangic neneac faka negendae. Neni bangec
monnunac ngic ngenigoc ogo nga engemma kekec ifi mi
annideac kpaeyoac seria fede. Ni ine ngeni ngic wonongng-
inagoc dema desusuic mi dengemmebadeac Anutungo imoc
edeedzacnu anec.
29 Imocacnoc heitainugec haba dema mi obohoai. Anu yoc
heitainudae, imocac hania degec negemba.”
30 Ifi deu Koneriongo yofi edeec, “Uameme 4 bic wisick-
emanu marai 3 kirocac ua memanu numubare ngic mong
ngakpia kperagiagocngo nearu fingecma
31 yofi edenuec, ‘Konerio negenna, Anutungo nunumuga
nga ubangerecgaac wiac makpekpea yemmeannec, imocac
negengngereede.
32 Imocac ge Yope taonnu ngic sueyununa Simong kpara
mong Petoro, ye hesicke habisia. Yeng yamberec seber-
ameme Simong, yeac amau kecde. Amea imoc kondung
tegiau tacde.’
33 Yoac ifi deu ni imocacnoc gereagoc sueyunuba gearu
hadau. Hagec geng yoacna negemma hanecac naric ande.
Nga Kebungo yoac edeguec, imoc seng dena negennideac
Anutuac kicfu nenahafoc kpedzucnema tacdimbe.”
34 Ifi deu Petorongo enacefac amma yofi edeyunuec, “Anu-
tungo ngicngac isinnunuma monggac songo negemma mong
mi waude, imoc foracngoc negentegecyombonggeduae.
35 Ngic bangeha bangeha eweheimima angammeme
dindingac angkecdae, yeneac negenu ngereeande.
36 Foracngoc, Anutungo Yesu Kristo mocgu, ngic sasawa
nenang Kebunoc sueu maec. Yeng ruae yoac gombung israe
ngicngac nenearu deficgenemmeec, imoc ngeni negendae.
37 Amma Gariraia bangecfu hanahema wiac fingecma Yu-
daia bangec sokoma kenec, imoc ngeni negendae. Imoc yofi:
Yohane ye ngic dokunadzicac yoac edeyunuec.
38 Anu Anutungo Yesu Nadzaretenac kuc nga Tiri
Asu faimiu yeng bangec yerecgema kengha amma ngic
meficyunuma mengereyunukefec nga mangana minginaac
kucngo ngicngac kekecngina memanganedarec, yeni

mengereyunudarec. Anutungo nonggo tacmimanu yeng
ua imoc meec.
39 Anu Yesungo yudangic neneac bangecfu nga
Yerusarennu ua meec, imoc hennegeng andaring. Ifi amma
kecmanu yeni ye mariponnu kpegec homeec.
40 Homema femanu wenac harebec anu Anutungo ye meg-
boriu yacma ngicngac fingecyemmeu henggec.
41 Ngicngac sasawa yenearu mi fingerec, kpac. Anutungo
waracngoc siducdedefora meisinnunuec, nenearusac fin-
gerec. Ye homecfunac yaru neninoc nenedoku yegoc neing.
42 Nga Anutungo ngic yenoc ngic gbori nga homemea
angammemenina desiudeac gununggeec, yoac imocac hepuc
amma ngichabu gorongina kpema desaheyemmenideac den-
emmeec.
43 Anu profete sasawa yeneng yeacnoc hepuc amma yoac
yofi degec, 'Ye negensinggegecde, yeni yeac kpacfu kopocsic-
ngina kpac anude.' "
44 Petoro ye yoac ifi dema nammanungoc negemma tacgec
Tiri Asungo yenearu mama ubangina wakeec.
45 Wakeu ngic sebi tosangina herec herecgeango Yesu
negensinggegec nga Petorogoc kenggec, yeni Tiri Asungo
wosoefahaac kuc bangec monnunac ngicngac, yenearu ifin-
goc faiyemmeu
46 nedzarangyoac dema Anutu dengerema deafehe am-
migec, yeni imoc negemma kerectegec anggec. Ifi anggec
Petorongo yofi deec,
47 "Nenang Tiri Asugoc aning, faka imoc ngic yomoc ifingoc
fingecyemmeu mitidoku naric mi segereyemmebesonga."
48 Ifi dema yeni Yesu Kristoac kpacfu doku nadzicgecdeac
deyemmeec. Nga yenigoc uameme goa tarudeac edegec.

11

1 Aposoro goa nga Yesuac habu Yudaia bangecfu kecgec,
yeni bangec monnunac ngicngo Anutuac yoac negenguba
anggec, imocac siduc negenggec.
2 Nga Petorongo Yerusarennu dzigene kenu sebi tosangina
herec herecgea, yeneng dehou ammima
3 yofi edegec, "Ge nocac sebi tosangina mi herec herecgea,
yeneac amau emma yenigoc yaka nedang?"
4 Ifi degec Petorongo faka haniaunacngoc fingecereec,
imoc edeyunuec.
5 "Ni Yope taonnu numuma kecbare kicna merecgeu onga
mong yofi henai: Wiac mong kporuc kuneng isocngo tegia
noboc noboc menamma kurumennunac nearu faigec maec,
ifi isoc anec.

6 Mau hereema kperirickema yofi henai, yamberec kuneng
kapia nga goa enacnginagoc amma nengboudzoc hania ha-
nia feec.
7 Ifi yenembare nearu kpakpac yofi fingerec, ‘Ge yacma
kpenec anna.’
8 Ifi deu yofi deai, ‘Kebu imoc naric kpac. Ni wiac wonon-
gagoc nga Kebungo wiac mong kpae faiec, imoc enacna mi
kpesereecfu mi kpesereude.’
9 Ifi deba kurumennunac yoac mong fingeru atac
yohockang anec, ‘Anutungo kpae imoc meickede, imoc
wonongagoc mi debesena.’
10 Faka imoc fingeru atac harebec anu iwai imoc
kporuhagoc monggoc kpedziu kurumennu enec.
11 Anu negenggec, naso imohaingoc Kaisarea taonnunac
ngic harebec sueyunugec nearu hama ama kefai, ihai nam-
maggec
12 Asungo yofi edenuec, ‘Ge yenigoc kembeso dema ne-
gengyohoc mi ambesena.’
Ifi deu kemba negen negensinggoc tosofocna 6 yomoc,
yeneng modacnugec kemma wasaingicgareng yeac amau
ening.
13 Enni yeng yoacsiduc yofi anemmeec, ‘Neac amau angero
mongngo fingecnemma yofi edenuec, “Ge Yope amau ngic
sueyununa kemma Simong kpara mong Petoro, ye hesicke
hagec.
14 Yeng yoac edeguu ge nga arengfocga ngeni yoac imoc
negemma hoanggema komoc kpegecde.” ’
15 Anu ni siduc gombung edeyunubare warac nenannu Tiri
Asu maec, ifi isocngoc yenearu madac.
16 Ni imoc hemma Kebungo yoac yofi deec, imoc negensiai,
‘Yohane ye doku nadzicngemmeec, yoc ine Tiri Asu nadzic-
ngemmeude.’
17 Nga nenang Kebu Yesu Kristo negensinggemina Anu-
tungo wosoefahaac kuc nemmeec, yeng ine wosoefahaac kuc
siriha imocngoc yemmeu ni ifiango Anutu naric mi kpetarim-
ibade.”
18 Petorongo ifi dema edeyunuu yeni negemma ubangina
kuha mau Anutu afehema yofi degec, “Foracngoc, Anutungo
bangec monnunac ngicngac ubangina meremma kekecse-
riac fora anggecdeac ifinoc ande.”
19 Ngicngac yeni Stefano kpema Yesuac habu goa yena-
hafoc yunukporac ayemmegec ticpac tehema goango Foiniki
bangecfu nga Kipiro nucfu amma Antiokia taonnungoc ken-
sikegec. Kemma kecma yudangicsac siduc gombung dekper-
agiyemmegec.

20 Anu Yesuac habu botucnginau ngicngac Kipiro nucfunac
nga Kirene bangecfunac kecgec, yeni Antiokia taonnu hama
grikngic yenigoc ifingoc denegeng amma Kebu Yesuac siduc
gombung dekperagiyemmegec.
21 Dekperagiyemmegec Kebungo kuc yemmeu ngicngac
habutoa yeni negensinggema ubangina Kebuaru faigec.

22 Imocac yoacsiduc kpebung Yerusarennu kecgec, yeneac
kedzacfu kemeu yeni imoc negemma Banaba suegec An-
tiokia amau kenec.
23 Kensikema Anutungo danggunuc uaya bic meficgeec,
ye imoc hemma ubangerec negemma ubanginango Kebuaru
heiserigecdeac demeefai ayemmeec.
24 Ye ngic gombunga amma ye ubeau Tiri Asu nga negen ne-
gensing wake wakea femiu ngicngac homacngo imoc hemma
Kebuaru torokpegec.

25 Nga Banabango Sauro hofocma meficgeudeac Tarso
kenec.
26 Kemma meficgema hesickeu Antiokia taonnu hama kpe-
bung yenigoc kifa mocgu kecma ngic homac Anutuac ena-
cyoac edekpou ayemmeoc. Nga Antiokia amau hanahema
ngicngo Yesuac habu, yeneac kpac Kristoac ngic deficgeyem-
megec.

27 Naso imohai profetengic goa Yerusarennac Antiokia
taonnu magec.
28 Yenearunac tosongina mong kpara Agabo. Asungo
kpefing edeu yeng yacma bangecsoc boditoa fingerudeac
deficgeec. Nga bodi imoc Roma ngictau Sisa Kraudio kec-
manu naso imohai fingerec.
29 Fingeru Yesuac habu yeni yoac imoc negemma Yu-
daia bangecfu negen negensinggoc tosofocngina kecgec mefi-
cyunugecdeac hiedzo feyemmeecsoc kpeturanggema yen-
earu faigec kenudeac deserigec.
30 Deserima hiedzo meficgegec, imoc Banaba nga Sauro
yemecgec yeri imoc mekemma Yesuac habu Yerusarennu
enarafocngina kecgec, yeni yemmegec.

12

1 Naso imohai ngictau Herodengo kpebung kecgec, ye-
nearunac ngicngac goa yunuma memanganeyunuudeac
negemma mendangyunuma witicamau faiyunuec. Ifi ayem-
mema ngade yoacfu faiyunuma ngaba ayemmema yunubeso
negenec.
2 Amma yeng deu Yohane dara Yakobo wasaibeangngo
kpehomegec.

3 Ifi anu yudangic yeni songo negenggec nga yeng yen-
emma ic sogong yisya kpac nene, imocac tacyacnasou deu
Petoro ifingoc mendanggema witicamau faigec.
4 Ye makekenggac tacyacnaso wisickeu Petoro* yudan-
gic yeneac kicfu yoacfu faiudeac negensima deu witicamau
faiec. Faima wasaingic 16 yeneng areng 4 nga 4 hendzicma
namma garenggegec.
5 Ifi anggec Petoro ye witicamau tacmanu kpebung yeni
tatahoc Anutuaru numukecgec.
6 Anu Herodengo ama wereckenu Petoro yoacfu faiudeac
deec, naso imoc wegenemanu tofocnac imohaingoc
wasaingic yohockang yereng Petoro seng yohockangngo
yeranggoc witickema faiec botucngirau feec. Femagec wasai
goa yeni nagu ngadeau gareng nanggec.
7 Yeni ama manau ifi fegec Kebuac angero mongngo
hama ihai nanu amamana imoc kperagidarec. Kperagiu
angerongo Petoro pandzengau kpeserema midima deec, “Ge
bic yacna.” demanu seng imohaingoc Petoroac mariaunac
fotockema mau
8 angerongo deec, “Ge fadengga dzegema hanitabega heina
kemeu.” Dema angerongo monggoc edeec, “Ngakpiga herea
heina kemeu modacnuna.”
9 Ifi deu Petorongo yacma angero modacma kenec. Kemma
angerongo faka yearu meec, imocac negenu onga isoc anec.
10 Nga yeri nagu yohockanggac gareng nanggec, imoc fera-
cyunuma kemma aieng nagutoa taonggac kiwaugeng mewe-
genemaec, imoc yengenaoc anggeu kemeoc. Kemema sinnu
kemma angero ye ioha aockeec.
11 Ifi anu Petoro ye negen negenga sariu yofi deec, “Yaguc
negentegecduae, Kebungo angeroya sueu Herodeac mari-
unac nga yudangic yeneac herebuunac mesinude.”
12 Ifi negentegecma kemma Yohane Marekoac nonggea
kpara Maria, yeac amau sikeec. Ihai homacngoc kpetu-
ranggema numuma tacgec.
13 Tacmagec Petorongo ama naguyau namma nagu heiu
uanaroang mong kpara Rode, yeng imoc negemma mama
14 Petorongo yoac deu ubea negemma nagu mi witiwiti, eng
sogaima ama manau emma, “Petoro ye hadac naguu nande.”
dema edeyunuec.
15 Edeyunuu yeni negemma degec, “Ubaga sufude me?”
degec, yeng serima deec, “Fora yombong, yeng nande.” deu
yeneng degec, “Imoc angeroyango gedang.”
16 Nga Petoro ye heimangoc nammanu yeni nagu witima
yengena hemma kpidohogec.

---

* **12:4:** Ge Makekeng nadung 12 nga 13 imohai osoma negentegecna. Ihai tacyac yohockanggac hania dekperackperagia fede.

17 Kpidohogec yeng maribarac tuema deracyunudacma
Kebungo witicamaunac yungeru maec, imocac yoacsiduc
ayemmema deec, “Ngeni siducna yomoc Yakobo nga negen
negensinggoc tosofocnina edeyunugec.” Ifi dema meickema
monnu kenec.
18 Ama wereckenu wasaingic yeni Petoro hofocma degec,
“Ye dafiu aockedac?” dema kpidohoma oboc kpoboc
yombong anggec
19 Herodengo meficgegecdeac deu hofocbibiegec. Hofocbi-
biegec dekpesi ayemmeu kpac anu wasai yeneng nagugareng
imoc yunuhomegecdeac desiec. Desiyunuma Yudaia bangec
wama Kaisarea kemema kefec.
20 Herodengo Tiro nga Sidonggac ngicngac herebu
meficgeyemmekefec. Imoc yofiac, yeni nenesemengngina
Herodeac bangecfunac megecac amma yeni kpedzucnema
yearu hama ngaba kpac anu ruae fingerudeac kpesimigec.
Yeni warac Herodeac ngickereng mong kpara Birasto, ye
Herodeac gaufefe amea garenggema kefec, yearu kemma
yeng yenigoc kefudeac dengombong ammigec.
21 Herodengo yoac imoc negemma imocac turunga
merengyemmeudeac naso edeyunuec. Naso imohai
ye ngictau ngakpia heima ngictautatahau matacma
urecyoacngina edeyunuec.
22 Edeyunuu ngic yeni sasawango horianggemima yofi
degec, “Yoac imoc ngicyoac kpac, imoc Anutuac yoac.”
23 Anu ye Anutu mi afeheecac amma naso imohaingoc
Kebuac angerongo Herode kpeu kamango kigec homeec.
24 Homemanu Anutuac yoacngo yadima kenec.
25 Anu Banaba nga Sauro Yerusarennu sueyurugec, yeri ua
imoc medarec wisickeu dzigene Antiokia kenecdeac Yohane
kpara mong Mareko hesickeec yenahafoc kenggec.

13

1 Kpebung Antiokia kecgec, yeneac botucfu profete nga
kpoukpou yofingo kecgec: Banaba nga Simong, kpara mong
Nige, Rukeo Kirene amaunac nga Sauro amma Manaeng.*
2 Anu yeni naso monnu yakasege kecma Kebu
afehegecdeac kpedzucnema kecgec Tiri Asungo yoac
yofi edeyunuec, “Banaba nga Sauro yeri neac ua
meecdeac kpacyuruma ua yemerai, ngeni imoc meecdeac
desiyecmegec.”
3 Ifi deu yeni yakasege kecma maringina sebingirau faima
numukenehe ayecmema faiyurugec kenoc.

---

* **13:1:** Ngickereng Herodeac nonggomama yereng Manaeng heibeging ammima mekefec yadiec.

4 Tiri Asungo ifi dema sueyuruu yeri Sereukia taonnu kemeoc. Ihai sikema kporucwageu emma kengkecma Kipiro nucfu enoc.
5 Emma Sarami taong ihai kemma yudangic yeneac kpekpeturang amangina tackenecsoc, ihai emma Anutuac yoac deireckeyemmekenoc. Kenec Yohanengo yerigoc yenahafoc kecma meficyuruec.

6 Anu nuc imohai hanising ferecge kengkecma Pafo amau kenggec. Ihai kensikema yudangic mong bangecac hadehadegoc nga profete ikoha kefec kpara Bara Yesu, ye meficgegec.
7 Ngic yeac tosoya kia mong kpara Sergio Pauro. Kia imoc ye negen negengtoayagoc nga Anutuac yoac negembesonga ammiu Banaba nga Sauro kpacyuruec.
8 Kpacyuruu Erima, ngic bangecac hadehadegoc,† yeng yereac yoac mefahema kiango Yesu negensinggebacac deraheec.
9 Ifi anu Tiri Asungo Sauro, kpara mong Pauro ubeau wakeu Erima kiwango henseriserima yofi edeec,
10 “Mangana minginaac medac, ge Kebuac sing dindingac fekende, imocac ngaba seria amma kecna ubagau ikoc nga manganango wake wakea. Ge Kebuac sing dindingac femanu mengbaringgekecnec nasoherec ifi kecma faka imoc mi wanec.
11 Imocac yaguc Kebuac kuc gearu fingeru hembesena. Kicga kundung kpeu naso botuc yomoc wenac kperagia mi heheng kecbesena.” Ifi deu imohaingoc wiac hoeng hoeng isocngo kiwa sangoheu kiwa kundung kpeu mariango meang kpeang amma mariau megecdeac deec.
12 Faka imoc fingeru kiango hemma Kebuac siduc gombung kpoumigec, imocac negenu engena anec.

13 Pauro nga ngicfora yeni Pafo taong wama wageu monggoc emma kengkecma Pamfiria bangecfu Perege taonnu kensikegec. Kensikegec Yohanengo ihai wayunuma Yerusarennu dzigeneec.
14 Dzigeneu yeni Perege wama kengkecma Pisidia bangecfu Antiokia taong waseau, ihai kensikegec. Ihai kecmagec sabata naso anu yeni yudangic yeneac kpekpeturang amau emma tacgec.
15 Tacgec gareng yeneng Anutuac dedeseriyoac nga profete yeneac yoackibi goa oso wisickema yofi edeyunugec, “Tosohocnina ngereng Anutuac enacyoac mong negendape isoc demeseri anemmeec negenni.”

---

† **13:8:** Kpac imoc titiha bangecac hadehadegoc.

16 Ifi degec Paurongo yacma waickema tacdacgecdeac
maribarac kpouyemmema yofi edeyunuec, “Israengicngac,
ngeni nga habu goa Anutu eweheimiandae, ngeni eden-
gunuba negenggec:
17 Israengicngac nenang Anutungo kisicfocnina
meisingyunuu yeni Aigita bangecfu kuric kecma sahegec.
Amma ye kuctoayango imohacnac hesicyunu hama
18 bangec kisiu hocsiragocfu faiyunuma yenenggareng
ayemmeec. Yenenggareng amma mebibieyunuma kecmanu
kifa 40 wisickeec.
19 Wisickeu yeng Kanaang bangecfu amabangec seweng
kpedzongyunuma kisicfocnina bangec imoc yemmeu ming-
inasoc amma kecmagec kifa 450 wisickeec.

20 Wisickeu Kanaang bangecfu kecmagec yeng dedesingic
meficyunuu keceremagec profete Samue fingerec.
21 ‘Ngictaunina mong fingeru.’ degec Anutungo Benyam-
inggac arennunac Kisi medaha kpara Sauro, ye meficgeyem-
meu kifa 40 enaramemengina amma kefec.
22 Kecmanu ye meickema ngictaungina Dawidi faiec.
Amma yeac hania yofi dekperagiec, ‘Ni Dawidi, Isaiac medac
yeac ubana ngereeu ye hengising ammiai. Yennoc enac tofoc
tofohona kefude.’ ” *(Mitiyegec 89:20; Yesaia 13:14)*

23 “Anu yoac yofi dedea fede, ‘Dawidi arengfora yen-
earunac israengicngac nenang kopocsicac ebicfunac mesin-
unuudeac ngic mong fingerude.’ Anutungo imoc deserinem-
meec, imocac fora fingerec nga imoc Yesunoc.
24 Anu Yohanengo ngic botucfu mi fingectegecma kecmanu
israengicngac sasawa ubangina dzigeneu mitidoku nadz-
icgecdeac edeyunuec.
25 Edeyunuma uaya mesiu wisickebeso ammanu yofi
edeyunuec, ‘Ngeni ngic negennuandae, ni ye kpac. Ne-
genggec, neac ngadeu hade, ye engenatoa nga ni ifiango yeac
hanitabe witiha yungecba mi ngereeude.’

26 Tosofocna, Abrahanggac bangecfora nga habu goa Anutu
eweheimiandae, ngeni yoacna deba negenggec, kopocsicac
ebicfunac mesi mesiac sing fede nga komoc kpeni, yoac imoc
nenannu faiec fede.
27 Nga Yerusareng ngic engena mamea, yeneng Yesu mi
hentegecma ye kpegecdeac desigec. Yoacfu ifi faima desigec
nga sabata tatac nasosoc profete yeneac kpefingyoac osone-
geng angandimbe, imoc seriec.
28 Foracngoc, yeni Yesuac kopocsic hofocbibiema eng hodz-
inggema Piratoac mariu faigec, yeng desiu kpehomegecdeac
degec.

29 Anu mitikibiu yoacsiduha oho ohoya fede, yeni imoc ammidacma mariponnunac mesima kicsereu mekenggec. Yeni mekemma kedzebe ngicngo miac miackeau sinegec emma feec.
30 Feu Anutungo ine homecfunac megboriu yarec.
31 Yacma ye ngicngac yegoc Gariraia bangecfunac Yerusareng taonnu yenahafoc kenggec, yeni uameme homac fingecyemmeec. Fingecyemmeu henggec, yenennoc siducdedefora anggec kecdae.
32 Anu Antungo bangecfocnina hanahema wiac yemmeudeac deseriyemmeec,
33 imoc Yesu megboriu nambaracfocngina nenannu fora fingeru imocac siduc gombung edengunuandimbe. Imocacnoc Mitiyegec nadung yohockang, imohai yoac yofi oho ohoya fede,
'Ni yagucnoc megudua. Ge medacna nga ni geac Mangga.' *(Mitiyegec 2:7)*
34 Yeng Yesu megboriu yarec nga ye ngade homehome nga hoachoae imoc yearu monggoc mi fingerude. Yoac imocac Anutungo yofi deec,
'Ni Dawidigoc dzahacemeic, imocac fora kenec kenehe kpetiac ngemmebade.' *(Yesaia 55:3)*
35 Amma Mitiyegec monnu yoac yofi fede,
'Ge kpetiac ngicga onggongena ye mi hoaebeso.' *(Mitiyegec 16:10)*
36 Dawidiac yofi negendimbe, Anutungo ye ua demiec, imoc ngicfora yenearu mesima homeec. Homeu esangabofora faiyunugec, ihaingoc tonggogec hoaema kpac anec.
37 Anu Anutungo ngic megboriec, yeng ine hoac hoaea kpac.
38 Tosofocna yofi edengunuba negenggec: Kopocsic dzuac dzuac, imoc ngic yennoc meficgeec, dedekperagi yoac imocngo ngenearu haec.
39 Nga Moseac dedeseriyoacngo kopocsicngina naric mi dzuarec. Nga Yesu negensinggegec kopocsicngina dzuaru kpac anude, imoc ine fede.
40 Profete yeneng yoac yofi degec, imoc ngenearu seribacac nono edengunuduae.
41 'Ngicngac ngeni defagoc angkecdae henggec. Ni naso imohai faka morora meba ngeni imoc hengkpidoc amma hofeu kemegecde. Ngic mongngo edengunuu imoc naric mi negensinggebau.' " *(Habakuc 1:5)*
42 Ifi deu Pauro nga Banaba yeri kpekpeturang amaunac mamaec ngic yeneng sabata tatac naso monggac yoac imocacngoc edeyunuecdeac derecgeyemecgec.

43 Tutumang wisickeu mama yudangic nga bangec mon-
nunac ngic homacngo yudangic yenearu torokpema kecgec,
yeni yenahafocngoc Pauro nga Banaba modacyurugec Anu-
tuac wosoefahaac arennu seria kecgecdeac demeseri ayem-
meoc.
44 Nga sabata tatac nasongina monggoc anu taong imo-
cac ngicngac yeni Anutuac yoac negenggecdeac ebiriango
sikegec.
45 Sikegec yudangic yeneng yenemma Pauro nga Ban-
aba keracmangang ayecmegec Paurongo yoac deu yeneng
yegoc yoacngina engemmama anu yoara kpema desusuic
ammigec.
46 Ifi anggec Pauro nga Banaba yeri yoac kucgoc kengeha
kpac yofi edeyunuoc, “Hanahema yudangic ngeni Anu-
tuac yoac dekperagingemmebesonga. Yaguc ngeni ngenaoc
wama kekecseriac areng mi ambeso dedaeac neni wan-
gunuma bangec monnunac ngicngac, yenearu kennide.
47 Kebungo yofi denemmeec,

‘Neng ge bangec monnunac ngicngac, yeneac kifa faiguba
geng ngicngac kopocsicac ebicfunac mesiyununa
dema ge ua imoc gemba mekengkecma bangec tegiau
mekemma ebicfunac mesiyununa komoc kpegecde.’ ”
(Yesaia 49:6)

48 Ifi degec bangec monnunac ngicngac, yeneng imoc
negemma ubangina ngereeu Kebuac yoacac dedengerec
anggec. Nga kekec wisic wisickea kpac, imocac areng
anggecdeac Anutungo negengyemmeecsoc, yeni Kebu
negensinggegec.
49 Nga amabangec ihai Kebuac yoacngo wakema kenec.
50 Taong imocac ngac kuneng goa yeni yudangic yenearu
torokpema kecgec. Yudangic yeni amagareng nga ngac
imoc wosoumeme ayemmema meyunu kemma Pauro nga
Banaba yurukporac ayecmema amabangecngina segerema
kisangyurugec kenoc.
51 Kemma fakanginaac amma haningiraunac yube kpe-
fanggeec mau wayunuma Ikoniong taonnu kenoc.
52 Nga Yesuac habu yeneac ubau songo kuneng nga Tiri Asu
wake wakea fingecyemme kenec.

14

1 Yeri Ikoniong taonnu sikema ihai ifingoc yudangic yeneac
kpekpeturang amau emma siduc gombung kuhagoc deireck-
eyemmeoc. Imocac yudangic nga grikngic homacngo Yesu
negensinggegec.

2 Yudangic goa yeneng ine yoac imoc wama bangec mon-
nunac ngic Anutu mi negensigec, yeni fenggeyunugec negen
negensinggoc tosofocnina herebu negengyemmegec.
3 Negengyemmegec yeri serima naso herea taong ihai
kecma kengeha kpac Kebuac yoac kuhagoc dekefoc.
Ammanu Kebu danggunuhaac yoac meseriudeac yengenaoc
nonggo tacyecmemanu yeri negensinggegecdeac faka
kuhagoc nga faka mi hehena homac mema kefoc.

4 Ifi anec taong imocac ngic tohoma goa yudangic yenearu
kenggec nga goa aposoro yerearu kenggec.
5 Nga bangec monnunac ngic nga yudangic goa yeni
garengfocnginagoc aposoro mangana ayecmema hocngo
yereregecdeac yoac dzegegec.
6 Dzegegec yeri imoc negemma worama Rikaonia bangecfu
kenoc. Kemma ihai Ristera nga Derebe nga amabangec goa
wegenac tarecfu
7 siduc gombung dekperagiyemme kenoc.

8 Ristera taonnu ngic mong tarec, ye hanihora mangac
manganea. Ye nonggo heremanaunac ifia fingecma keng-
haya kpac eng takefec.
9 Tackefu Paurongo siduc gombung edeyunuu ngic ye
negemma tacmanu yearu kic dindingac fima haniaya yofi
negenec, “Ngic imoc ye ngerec ngereeac negen negensing
femidenoc.”
10 Ifi negemma yoac kuhagoc yofi edeec, “Ge yacma hongn-
goc nanna.” ifi deu ngic ye poratacke yacma kengha anec.

11 Anu ngic habutoa yeneng Paurongo faka meec, imoc
hemma kucgoc kpacma Rikaonia yoacnginau sing yofi degec,
“Nemu yeneng ngicsebi mema botucninau magec kecdae.”
12 Amma yeni Banaba ye nemu mong kpara Dia, ifi degec
nga Pauro ye yoac dederecgeac ngic, imocac amma nemu
mong kpara Hermes, ifi degec.
13 Nga nemu Dia yeac sesememengicngo deu yeni buru-
maka ngiwa goa nga dzundzaring taong tegiau odanaguyau
mekemema ngihoc yereac eweheima hosuc heibeso anggec.

14 Ammagec aposoro yeri imoc negemma ubaebic mema
ngakpingira merecgema amangira wama bic habu yeneac
botucfu kemma yofi arohooc,
15 “Yei, ngicngac ngeni noc andae? Neri ngic ngeni isoc,
ngeneac siric. Ngeni nemungina kucmama kecdae, yeni
ngadeyunuma Anutu kekehagoc mewegenegecdeac siduc
gombung dekperagingemmekecdipe. Yeng wiac sasawa
bangecfu nga kurumennu nga kondunnu fedacde, imoc
meficgedarec.

16 Ngicngac warac kecgec, naso imohai bangec monnunac
ngicngac negengyemmemanu yeni ubanginaac nga kekecng-
inaac songo hania hania, imocac kpaea mi faiyemmemanu
yeni keceregec.
17 Keceregec ihoc bahoc mong mi angemmeec, kpac. Ye ha-
niaya negenggecdeac ubangerec angemmema deu kiawenac
sawaunac nasoyau fingeckecde. Nga ye nenesemeng na-
soyau deu fingeru yakangina homac meficgengemmeu songo
witiau kecdae.”
18 Ngihoc yereng yoac ifi gadzea mema yoac ua ebiriangoc mekecma dekpetari ayemmeec yereac hosucheihei imoc wagec.
19 Yeri ihai kecmaec yudangic Antiokia nga Ikoniong taonnunac sikema yereac ua desakoigec. Desakoima ngicngac wangecyunugec, yenahafoc Pauro hocngo heigec. Heima negenggec, “Ye bic homedac.” ifi dema ama ngadeau taikemma faigec feec.
20 Femanu Yesuac habu yeneng hama oronggema memidi ammigec gborima yacma amau enec. Nga wereckengau ye Banabagoc Derebe taonnu kenoc.
21 Yeri kemma ihai siduc gombung dekperagiyemmeec ngic homacngo Yesu negensinggegec. Ifi amma sing kenocfu, ihai monggoc dzigenema Ristera nga Ikoniong amma Antiokia taonnu tacyac hakefoc.
22 Hakecma amasoc sikema Yesuac habu negen negensingina kpedzucnema kecgecdeac demeseri ayemmema yofi edeyunuoc, “Nenang Anutuac eucererennu ennideac kpendzeng hania hania fingecnemmeu imocac witiau kecbisina.”
23 Amma kpebung taong mocgu mocgu kecgec, yeneac enarafocngina meisingyunugec. Nga ngicngac Yesu negensinggegec, yeneac amma yakasege amma numuma kenecyunuma Kebuac hoannu faiyunuoc.
24 Nga yeri Pisidia bangec ferecgema kengkecma Pamfiria bangecfu kenoc.
25 Ihai kemma Perege taonnu yoac edeyunuma Ataria taonnu kemeoc.
26 Kemema kporucwageu emma kengkecma Antiokia dzigeneoc. Taong imohainoc Yesuac habu yeni warac Kebuac kenecfu faiyuruma ua deyecmegec, imohai sikema mesioc.
27 Ihai hasikema kpebung kpedzucyunuma Anutungo nonggo tayecmemanu ua sasawa meoc amma bangec monnunac ngicngac, yenearu ua nagu mong meyecmeu Yesu negensinggegec, imoc edeyunudaroc.
28 Amma yeri naso hereangoc Yesuac habu yeneac botucfu kefoc.

15

1 Yudaia bangecfunac ngic goa yeni Antiokia taonnu
kemema Yesuac habu yofi kpouyemmegec, “Ngeni Moseac
yoacfu sebi tosangina mi herecgema komoc naric mi
kpegecde.”
2 Ifi degec Pauro nga Banaba yerigoc yoacngina engem-
mama anu uba mocgu mi anggec. Ifi angkecma yeni aposoro
nga Yerusarennu habu enarafocngina yenigoc yoac imoc
dengeregecdeac Pauro nga Banaba amma ngic goa meis-
ingyunuma Yerusarennu sueyunugec kenggec.
3 Nga kpebung yeneng singgac wiac yemmema sueyunugec
kenggec. Kemma Foinike nga Samaria bangec kensikema
Yesuac habu ihai kecgec, yeni yofi edeyunugec, “Bangec mon-
nunac ngicngac homacngo ubamereng anggec.” Ifi degec,
yeni imoc negemma ubangerec kuneng negenggec.
4 Nga yeni kengkecma Yerusarennu kensikegec. Ken-
sikema kpebung nga aposoro amma Yerusareng kpebung
enarafocngina, yeneng ama heiyemmegec. Heiyemmegec,
yeni Anutungo nonggo tacyemmemanu misingua megec fora
fingerec, imocac siduc meyemmegec.
5 Meyemmegec farisaioac mitiarennunac goango Yesu
negensinggegec, yenearunac goa yacma yofi degec, “Bangec
monnunac ngic yeni sebi tosangina herecgebesonga
amma Moseac dedeseriyoac tofohogecdeac demeseri
ayemmebesonga.”
6 Ifi degec aposoro nga enara yeni kpedzucnema yoac imoc
tembuc denegeng anggec.
7 Yoacua mekecma Petorongo yacma yofi deec, “Tosofocna,
bangec monnunac ngicngac, yeni neac enacfunac siduc gom-
bung negemma negensinggegecdeac Anutungo warac ne-
nang botucfunac meisinnuec, imoc negendae.
8 Anutu ye uba hehengngo warac Tiri Asu nemmeec, imoc
ifingoc bangec monnunac ngicngac, yeneac negenecac Tiri
Asu yemmeec.
9 Nenang negensinggeing, ifi isoc yeni negensinggegec
Anutungo ubangina dzuarec.
10 Ifi anu ngeni Anutu tobanggema Moseac dedeseri, imo-
cac tofo kuneng Yesuac habu yeneac witiu faibeso dedae,
imoc naric mi ande. Bangecfocnina nga esangabofocnina
amma nenang imoc tofobibiema obohoing.
11 Nga yofi negensinggedimbe, Kebu Yesungo yudangic nga
bangec monnunac ngicngac, neni nenahafoc danggunuha
nemmema ebicfunac mesinunuu komoc kpenide.”
12 Ifi deu habutoa yeni engsac negemma tacgec. Nga Anu-
tungo Pauro nga Banaba nonggo tacyemecmanu ua meoc,

imocac siduc meyemmeoc. Yeri bangec monnunac ngicngac, yenearu negensinggegecdeac faka kuhagoc nga faka mi hehena homac meoc, imoc edeyunuoc.

13 Siduc meyemmeec wisickeu Yakobongo yoac yofi edeyunuec, “Tosofocna, deba negenggec,

14 Anutungo hanahema bangec monnunac ngicngac, yenearunac ngicngac meyunuu yeac arengfora anggecdeac sing meficgeec,* imocac yoac Simongngo dekperagiu negending.

15 Negenni yeac yoacngo profete yeneac yoacgoc socfungoc ande. Negenggec, mitikibiu yoac yofi ohogec fede.

16 ‘ “Neng ngade kecma dzigenema Dawidiac amabara sesuhau monggoc heigborima meseribade.

17 Nga ngic toseango Kebu ni kpachofoc anemma meficnugecde amma bangec monnunac ngicngac, yeneng ifingoc arengfocna ambisia.” *(Amosi 9:11-12)*

18 Kebu ye bicngoc yoac ifia deereecngo dedenoc.’

19 Imocac negengising amma yofi deduae, bangec monnunac ngicngac, yenearunacngo Anutu ubanginango hoanggema kecdae, yeni ebictoa mi yemmebisina.

20 Yofisac deserima kibi ohoyemmebisina, ngicngac yeneng nemunginaac sese dema wiac heiyemmekecdae, wiac wonongagoc ifia wabisia. Yeni serima kecma kaisero mi ambisia nga yamberec fusia sawagoc amma sacac segekecbisia.

21 Yeni Moseac yoac bic negendae. Nga imoc esea bicngoc yuda yeneng hanahema taonsoc osohakecgec. Amma imoc yofinenggac ifingoc sabata tatac nasoyau kpekpeturang amanginasoc osonegeng angandae.”

22 Anu aposoro nga kpebunggac enarafocngina amma kpebungtoa, yeni negenggec imoc naric anec. Nga yenearunac ngic enara yohockang meisingyurugec mong kpara Yuda, yeac kpara mong Basaba, amma Sira. Meisingyuruma yeri Pauro nga Banaba yerigoc yenahafoc Antiokia taonnu kenggecdeac sueyurugec.

23 Amma yoackibi mong yofi dema ohoma yemmegec kenggec,

“Neni tosofocngina aposoro nga enarango bangec monggac habuunac tosofocnina Antiokia nga Siria amma Kirikia bangecfu kecdae, ngenearu yoackibi yoc faingemmedimbe.

24 Wenacngerec. Neni mi sueyunumina nenearunac ngic goa yeni yenaoc ngenearu hama yoac edengunuma negen negengngina mesufugec negengyohoc anggec, imoc negending.

---

* **15:14:** Sing imoc Konerioac amau hanahema fingerec.

25 Neni imoc negemma uba mocgu amma ngic yohockang
meisingyuruma tosohocnina Banaba nga Pauro yerigoc
sueyuruni hadae.
26 Ngic yerinoc Kebunina Yesu Kristo, yeac amma kekecngira
waoc.
27 Anu ngic imoc meisingyuruding, yeri hama yoac imoc
enacfu dekperagingemmeec negembisia.
28 Tiri Asu nga neni nenahafoc ebic goa witinginau mi
faingemmenideac negenni ngereede. Ngeni singyoac yomoc-
sac modacgecdeac faingemmeni ngereede:
29 Ngicngac nemunginagoc yeneng nemungina yeneac sese
dema yang heiyemmegec, ngeni imoc wama mi nebisia.
Ngeni yamberec fusia sawagoc mi nebisia amma sac mi
nebisia. Nga kaisero mi ambisia. Ngeni imoc sasawa
wadacgec ngereeude.

Imocac ngeni ubangerecgoc kecbisia.”

30 Anu kpebung yeni ngic imocnoc sueyunugec kenggec.
Kengkecma yeni Antiokia kemesikema Yesuac habu Antiokia
kecgec, yeni kpedzucyunuma yoackibi imoc yemmegec.
31 Yemmegec memeseri yoackibi imoc hemma osoma
ubangerec negenggec.
32 Amma Yuda nga Sira yeri profete kefocac yoac homac
dema Yesuac habu ubangina meefaima demeseri ayemmeoc.
33 Ifi angkefec naso wisickeu Yesuac habu yenearu dzi-
genebesonga turunga ruae nga kenecyoac ayecmegec kenoc.
34 Nga Sirango ine ihai kecbeso negenec.

35 Pauro nga Banaba yeri Antiokia taonnu uangira mong-
goc torokpema mekefoc. Mekefec ngic homac yenigoc
memefic amma Kebuac yoac ngicngac edekpou ayemmema
siduc gombunggac hania dekperagiyemmeec.
36 Kecma Paurongo Banaba yofi edeec, “Nerang mong-
goc dzigene kemma taonnu Kebuac yoac dekperagiyem-
meic, ihai negen negensinggoc tosofocnina dafi kecdae, imoc
kemma hennegeng ambisira.”
37 Ifi deu Banabango Yohane Mareko yenahafoc
kenggecdeac deec.
38 Nga Mareko ye warac yerigoc kengkecma Pamfiria
bangecfu ua wama woraecac amma Paurongo yegoc
kenggecdeac negenu mi ngereec.
39 Ifi amma Banabagoc yoacngira engemmama anu wama
faiemeoc. Faiemema Banabango Mareko hesickeu kemma
kporucwageu emma Kipiro nucfu kenoc.
40 Nga Pauro ye Sira meu kembeso deec Yesuac habu
yeneng Kebuac danggunucngo ngerearu febeso degec kenoc.

41 Kemma yeri Siria nga Kirikia bangecfu kengkecma kpebung demeseri ayemmekenoc.

16

1 Pauro ye kengkecma Derebe nga Ristera taonnu kenec. Anu Ristera ihai ubamereng ngic mong kefec, kpara Timoteo. Yeac nonggea yudangac nga ye Yesuac arennu toroc torokpea anu mama ye grikngic.

2 Amma Yesuac habu Ristera nga Ikoniong taonnu kecgec, yeneng Pauro yofi edegec, “Timoteo ye fakaya gombunga.”

3 Edegec Paurongo yerahafoc kenecdeac edeu naric deec. Anu yudangic bangec imohai kecgec, yeneng Timoteo mama ye grikngic, imoc negendacgec. Imocac Paurongo yeneac amma Timoteoac sebi tosea herecgeec.

4 Nga yeri amaea amaea kemma aposoro nga Yerusareng habuac enarafocngina singyoac dedzege anggec, imoc tofohogecdeac Yesuac habu edeyunukenoc.

5 Ifi amma ua meec kpebung yeneac negen negensing yadiec. Nga wenacsoc bangec monnunac ngicngac, yeneng aposoro yenearu kemma torokpekecgec homac anggec.

6 Asia bangectoau yoac dekperagiyemmebeso degec Tiri Asungo kpetariyemmeu Firigia nga Garatia bangec eng ferecgema kenggec.

7 Kengkecma Misia bangec nga Asia bangec botucngirau namma Bitinia bangecfu kembeso degec Yesuac Asungo kpae heiyemmeec.

8 Imocac yeni Misia bangec ferahema kengkecma Troa taonnu kemegec.

9 Ihai sikema tofocnac imohai Paurongo onga mong yofi henec, Makedoniangic mongngo yearu fingecma namma desambic ammima yofi edeec, “Ge dokutoa ferecgema Makedonia bangecfu hama meficnunubesena.”

10 Pauro ye wiac imoc henu Anutungo neni Makedonia bangecfu kemma siduc gombung dekperagiyemmenideac kpacnude, ifi negentegecma Troa wanideac bic efaiing.

11 Efaima kporucwageu emma Troa wama ferecgema kengkecma Samotrake nucfu kensikeing. Kensikema wereckengau imohacnac kengkecma Neapori taonnu sikeing.

12 Sikema ihai wageunac mama hanising kengkecma Firipi taonnu sikeing. Imoc Makedonia bangectoa imocac taongyada. Romangic yeneng warac bangec imoc megec. Anu taong imohai uameme goa kecmina

13 sabata naso anu taong odanagu wegenacfu doku mong
feec, imohai yofi dema kemeing, “Ngicngac numuandae, ye-
neac tacyac mong doku tegiau fede me kpac, imoc kemema
henni.” Ifi dema kemema ngac kpedzucnema kecmagec
meficyunuma matacma yenigoc yoac yoac aning.
14 Yeneac botucfunac ngac mong Tiatira taonnunac kpara
Ridia, ye finacama mingina nga kporuc sacsac faikefec. Ye
Anutu eweheimima kefu Kebungo ubea mekperagiu Pauroac
yoac kedzac kpema negenec.
15 Amma ye yengena nga arengfora mitidoku nadzicma
yofi derecgenemmeec, “Ngeni negennugec ni Kebu fora ne-
gensinggeanduaeu neac amau erema nigoc tacyac ambisia.”
Ifi dema ngombonnunuu ening.
16 Naso monnu numukecgec, imohai monggoc kememina
ihai wanac naroang mongngo meficnunuec. Naroang ye
yafingagoc kecma ngicngac yeneac kpefingdede kefec. Ifi
amma ngic mingingfora hiedzotoa kirecgeyemmekefec.*
17 Anu yennoc meficnunuma Pauro nga neni
modacnunuma kpacma arohoec, “Ngic yomocngo Anutu
Engenatoa, yeac enac tofoc tofoho nga kopocsicac
ebicfunac mesi mesi amma komoc kpegecdeac sing mong
derecgenemmedacgec ngeni sing imohai komoc kpegecde.”
18 Faka imoc wenacsoc anemmekefu Paurongo imocac
modzea tiu sisirema dzigene yafing yofi edeec, “Ni Yesu
Kristo yeac kpacfu demekiri amma edeguba, ge ngac here-
unac erema kenna.” Ifi deu ye imohaingoc erema kenec.
19 Kenu ngac mingingfora yeni hiedzongina fingecyem-
meande, imoc kpac anu negemma Pauro nga Sira mendan-
gyuruma kpedziyuruma yoacfu faiyurugecdeac kia yeneac
amasobennu kenggec.
20 Kemma kia yenearu faiyuruma yofi degec, “Yeri yu-
dangicngo amaninau dzomu meficgema tacyacnina meman-
ganedape.
21 Amma faka goa furia romangic nenaoc menideac
kpaeyoac dedea fede, imocnoc mema modacdacnideac ede-
nunudape.”
22 Ifi degec ngichabutoango uba mocgu amma herebu ne-
gengyecmegec. Negengyecmegec kiango deu ngakpingira
kucbiric hesigec. Hesima dzikacngo yurugec.
23 Dzikacngo homac kperec merecgeyuruma witicamau
faiyuruma garengngo nagu seria heima gombunga yombong
garengyuruudeac edegec.

---

* **16:16:** Ngicngo bereckasi bummeandimbe isoc naroang ifi bummegec. Naso imohai yenearu faka ifia feec.

24 Yoac seria ifia edegecac amma ye witicama mana ungguruha monnu faiyuruma haningira ic hendzic hendzirau faiu kindanggeu feoc.
25 Tofocnac dzongiau Pauro nga Sira yeri Anutu yegec nunumu ammioc. Ammiec witicngic goango kedzac kpema negengyecmegec.
26 Negengyecmemagec, imohaingoc usoctoa kuhagoc meu witicama kpemindzaheu naguya bic anggedarec amma ngic sasawa witicngina fotockedarec.
27 Anu witicama garengngo gauunac kpidohoma yacma nagu anggema nandaru hemma, yofi negenec, “Witicngic woradau.” ifi negemma wasaibeanga taima ewehomebeso anu
28 Paurongo kungengngoc kpacma deec, “Ge sebiga mi kpena, neni hafoangoc tacdimbe.”
29 Ifi deu gareng ye arengfora deu kifa migec ama manau emma dzonong fede fede amma Pauro nga Sira yereac haniu makpema feec.
30 Amma yacma ama manaunac hesicyuru mama kpesiyecmeec, “Ngickunenghocna, ni dafi amma komoc kpebade?”
31 Ifi deu yereng yofi edeoc, “Ge nga arengfocga ngeni Kebu Yesu Kristo negensinggegec yeng ebicfunac mesingunuu komoc kpegecde.”
32 Ifi dema ye nga arengfora Kebuac yoac edeyunuoc.
33 Edeyunuec gareng ye yacma tofocnac imohaingoc amau emma kubecngira dzuacsangohe ayecmema deu yengena nga arengfora doku nadzicgec.
34 Nadzicgec wisickeu yengena ama manau faiyuruma deu yaka gombunga mengerema yemecgec neoc. Anu ye nga arengfora yeni Anutuac ngic anggecac ubangina ngereeu sogaigec.
35 Ama wereckenu kia yeneng witicama gareng ngic yohockang yungecyuruudeac keracnatang sueyunugec.
36 Sueyunugec garengngo yoac imoc negemma Pauro yofi edeec, “Ni fainguruba kenecdeac kia yeneng yoac faigec hade. Imocac ngeri mama kemma ruaegoc kecbesera.”
37 Ifi deu Paurongo yofi edeec, “Neri romangic arennu torokpema kecde, yeni hanianira mi negendacma ngic kicfu eng dzikacngo nuruma witicamau fainurugec. Nga yoc waic waic suenurugecac negendae, imoc naric kpac. Yeni yenaoc hama hesicnurugec kendede.”
38 Anu Paurongo yoac ifi deu keracnatang yeni dzigene kemma kia yoac yofi edeyunugec, “Ngic yeri romangic arennunacngo kecdape.” Ifi degec yeni siduc imoc negemma damuyunuu kengec amma

39 ngihoc yerearu hama demembanang ayecmema witica-
maunac hesicyuru mama amangina wama kenecdeac edeyu-
rugec.
40 Ifi edeyurugec yeri witicamaunac mama Ridia yeac
amau emma Yesuac habu yenemma demeseri ayemmema
kenoc.

17

1 Pauro nga Sira yeri Amfipori nga Aporonia taong fer-
ecgema Tesaronike taonnu kenoc. Nga ihai yudangic yeneac
kpekpeturang ama mong tarec.
2 Nga Paurongo angande, ifi amma kpekpeturang amang-
inau emma sabata naso harebec yenigoc Anutuac yoac dene-
geng anggec.
3 Ifi amma yoac yofi dema mitikibiu yoac edzacyunuma
deireckeyemmeec, “Messiango kpendzeng kpekecma
homema monggoc gborima yarude, imoc mitikibiu dedea
fede. Amma Yesu yennoc Messia, imoc dekperagikecduae.”
4 Ye ifi seria deireckeyemmeu yudangic goango ireckema
Pauro nga Sira, yerearu kpeketahegec. Nga grikngic Anutu
eweheimima kecandae nga ngac kuneng yeni homacngo
yerearu torokpegec.
5 Anu ngic homacngo siduc gombung negenggec yudangic
yeneng keracmangang ayemmema kpedzaroc sobennu
kemma yarengic kpacyunugec. Kpacyunuma taonnu
dzomugerec meficgema Yasonggac amau Pauro nga Sira
taroc, imohai kpedzucnedacgec. Kpedzucnedacma ngihoc
meyuruma ngic yeneac botucfu faiyurubesonga degec.
6 Dema hofocyuruma Yasong nga Yesuac habuunac goa
meyunuma amaac enarameme yeneac kicfu kpedziyunuma
kenggec. Imoc yofi dema aro aro kenggec, “Bangeha bangeha
dzomugerec meficgema ngicuba miacyemmeandae, ngic
imongonoc nenearu ifingoc hadau.
7 Haec Yasongngo ama heiyemeru tacdape. Yeri Ngictau
Sisaac dedeseriyoac kpema ngictau furia mong kpara Yesu,
ye kpanggema dedape.”
8 Yeni yoac ifi dema amangic nga enara wosongina megec.
9 Ifi anu gareng yeni Yasong nga tosofora ayemmegec se-
bingina kaso kpema hiedzo faigec wayunugec kenggec.
10 Ama toforeu Yesuac habu yeneng imohaingoc Pauro nga
Sira Berea taonnu sueyurugec kenoc. Kemma ihai yudangic
yeneac kpekpeturang amau emma siduc gombung deoc.
11 Deec taong imocac yudangic yeni fakangina nga
angammemengina kpacgoc nga Tesaronike yeneac faka
isoc kpahac, imocac enacyoac ubaefac hafoangoc negemma

hoanggegec. Amma yoacngira ikoha me fora dema wenaha
wenaha mitikibi osoma deusu anggec.
12 Ifiac amma yudangic yenearunac homacngo Yesu ne-
gensinggegec amma grikngic nga grikngac kuneng homac-
ngo yerearu torokpegec.
13 Torokpegec Paurongo Berea taonnu Anutuac yoac
dekperagiu siduc imocngo Tesaronike kenu yudangic
yeneng negenggec. Negemma Berea hama habutoa imoc
demanganema herengina miacgec.
14 Ifi anggec Yesuac habu yeneng imohaingoc Pauro kon-
dunnu suegec kemeec. Nga Sira nga Timoteo yeri ihaingoc
kefoc.
15 Anu ngic yeneng Pauro hesicke kengkecma Ateng taonnu
faigec. Faigec yeng Sira nga Timoteo bic haecdeac edeyunuu
ngic yeni dzigenegec.
16 Pauro ye Ateng taonnu yereac tomai kefec. Nga ne-
muonga wakemangoc tackenggec ye imoc hemma ubaho-
dung kuneng negenec.
17 Amma ye yudangic yeneac kpekpeturang amau emma
yudangic yenang nga grikngic goa yudangic yenearu
torokpema kecgec, yeni yenahafoc mitiac denegeng anggec.
Amma ye ifingoc wenaha wenaha kpedzaroc sobennu
kemma ngic tacgec, yenigoc miti denegeng anggec.
18 Anu taong imohai kekecac hania negen negengngic kecgec,
kpacngina epikuengic nga stoikengic. Ngic imoc yeneng
Paurogoc yoac demereng anggec goango Pauroac yofi degec,
“Ngic imoc yennoc yadi yadima yoac debeso ande, imoc mi
negendimbe.” ifi degec toseango yofi degec, “Ye nemu furiaac
dedekperagi ngic.” Paurongo Yesuac siduc nga homecfunac
yacyac, yoac imoc deecac yeni ifi degec.
19 Ifi dema sobengtoa mong kpara Areopage ihai hesicke
emma degec,* “Ge yoac furia denec, imoc naric edenunube-
sena.
20 Yoac imoc kedzacnina furia, imocac ge haniagoc dena
negembeso anemmede.”
21 Ateng ngic kuric nga ama mingina sasawa, yeni yoacsiduc
furia negemma yoac imocsac denegeng amma siduc homac
angkecgec.
22 Ifi anu Pauro ye Areopage tutumang botucfu namma
ngic yofi edeyunuec, “Ateng ngic, ni wiac sasawa hemma ha-
niangina yofi hentegecduae, ngeni nemu hania hania homac
eweheiyemmema yeneac faka hania hania mekecdae.

---

* **17:19:** Areopage bangec ihai kpekpeturang ama mong feec. Yeni ihai kpetu-
ranggema yoac hania hania denegeng angkecgec.

23 Ni taongnginau kengha amma nemuongafocngina
yenengkecma arata monnu kibi yofi oho ohoya feu henai,
‘Nemu mi hennegeng angana, yeac arata.’ Nga nemu imoc mi
negemma eweheimiandae, yeac hania dekperagingemmeba
negenggec.

24 Anutu yennoc bangectoa bangec nga wiac sasawa ihai
fede, imoc meficgema witiau wiac sasawa faidarec, yeng
bangec nga kurumeng imocac mingina kecde. Ye womong
ngic maringo memea, imohai tacyac mi angkecde.
25 Amma wiac mong hoforu ngicngo ua mema meficgemi-
nade, imoc mi fede, kpac. Ye yengenaoc kekec nga asu amma
wiac sasawa ngic yemmekecde.
26 Amma ngic mocgu meficgema deu yearunac ngic
bangeha bangeha nga habuya habuya fingecsahe kecgecdeac
deec. Amma naso nga kpete, imoc yengngoc deyemmeec.
27 Nga ngic yeni yenaoc ubanginango Kebu yengena ho-
focma meficgeandae, ye imoc negensima ifi anec. Foracngoc,
ye hereau kpac, ye ngic nenang botucfu kecde.
28 Nga yennoc kekecninaac hania, nenang yeac kucfu
kecma angammeme angkecdimbe. Amma ngeneac negen
negengngic goango yofinoc degec, ‘Nenang Anutuarunac fin-
gering.’

29 Anu nenang Anutuarunac, imocac amma ngic yeni ubau
negemma gol me siriwa me hocngo marikibi meandae, Anu-
tungo ifi isoc ande, imoc mi negensibisia. Anutu ye kuctoa
mingina.
30 Ngeni warac wiac imoc mi negentegecgecac Anutungo
hemma imocac yoara mi deec. Yaguc ine bangeha bangeha
ngicngac sasawa ubangina dzigeneudeac demeseri ayem-
mekecde.
31 Yeng bicngoc naso mong deec, imoc fede. Naso imo-
hai bangeha bangeha ngicngac hanianina desima turunga
dindingac merennemmeude. Amma ngic mong ye ua imoc-
noc meudeac demiec, ye ngic imoc edzacnunuudeac homec-
funac megboriu yarec.”

32 Anu Pauro ye homecfunac yacyac, imocac yoac deu
goango demembaic ammigec nga goango degec, “Yoac imoc
naso monnu dena monggoc negembisina.”
33 Ifi degec Paurongo wayunuma kenec.
34 Anu ngic goango ine Pauroaru kpeketahema Yesu ne-
gensinggegec. Imoc yenearunac desi desi ngickuneng mong
kpara Dionisio, ye Areopageac memba mong nga ngac mong
kpara Damari, amma ngicngac goa.

18

1 Paurongo uaya mesima Ateng wama Korinti taonnu
kenec.
2 Ihai yudangic mong meficgeec kpara Akpira, ye Ponto
bangecfu fingerec. Amma ye enema Prisika yegoc Itaria
bangecfu kecmaec ngictau Sisa Kraudiongo yudangicngac
Roma taonnu kecgec, yeneac dedeseriyoac dema sueyunuu
kendacgec. Imocac yeri Roma wama Korinti taonnu gbori
gbori hama kefoc. Anu Paurongo yerearu kenec.
3 Pauro ye seriama memengic nga Akpira ye ua imocn-
goc mekefecac ye ameau tacyac amma meficgeu yerahafoc
hiedzo memeac ua imoc mekefoc.
4 Mekecma Paurongo sabata tatac nasosoc yudangic ye-
neac kpekpeturang amau emma yudangic nga grikngic dene-
geng ammagec yoac deireckeyemmeec.

5 Anu Sira nga Timoteo yeri Makedonia bangecfunac haec
Paurongo ua goa wama siduc gombung dedeac hombananga
kefec. Amma yudangic yoac deireckeyemmekefec, imoc yofi,
“Yesu ye Messianoc.”
6 Ifi ayemmeu yeni yoara surema deendema ammigec
yeng fakangina wama wambaya kpeihaiu yube mau yofi
edeyunuec, “Ngeneac sacngo ngenang orucfu habeso. Nga
kopocsicnginaac turunga neac mi anude, imoc ngenang
anude. Imocac yaguc wangunuma bangec monnunac ngic-
ngac, yenearu kembade.”

7 Paurongo ifi dema yuda yeneac kpekpeturang ama wama
ngic mong kpara Titio Yusto, yeac amau emma tacyac anec.
Ngic imoc ye Anutu eweheimima kefec nga amea imoc yu-
dangic yeneac kpekpeturang ama tegiau tarec.
8 Nga yudangic yeneac kpekpeturang amaac gareng kpara
Krispo, ye nga arengfora yeni Yesu negensinggegec. Nga
Korinti ngicngac homacngo Kebu negensinggema mitidoku
nadzicgec.

9 Anu Tofocnac monnu Kebungo Pauro ongau yoac yofi
edeec, “Ni nanggegubade, imocac amma kengec amma
enackidzic mi ambesena, ge serima kecma enacyoacna debe-
sena.
10 Neac ngichabutoa taong yomohai kecdaeac ngic yeneng
gumeme mi anggecde.”
11 Ifi edeu Paurongo kifa mocgu nga noboha ihai tacma
Anutuac yoac ngicngac edekpou ayemmeec.

12 Gariong ye Akaia bangecfu kiatoa kecmanu yudan-
gic yeni uba mocgu amma Pauro ngaba ammima yoacfu
mekenggec.

13 Mekemma kiaaru nesunggema yofi edegec, “Ngic yomoc
ye dedeseriyoacnina kpeande. Ye sing mong tima Anutu
eweheimigecdeac ngic fenggeyunuande.”

14 Edegec Paurongo enacefac amma yoac debeso ammanu
Gariongngo yudangic yofi edeyunuec, “O yudangic, ngic ye
kopocsic ebiria meficgebac dede yoacngina naric negembai.
15 Nga ngeni ine ngenang edekpouyoac nga kpac hania ha-
nia amma singngina imocac yoacngina engemmama andeac
ngenaoc desibisia. Yoac ifia neng naric mi desibade, imoc
neac ua kpahac.”

16 Ifi dema yoacfunac kisangyunuu magec.

17 Mama yeni uba mocgu amma kpekpeturang ama imocac
gareng Sostene kiaac kicfu kpegec kiango imoc hemma yohoc
bahoc anec.

18 Paurongo Korinti kecma Yesuac habu dekpemac ayem-
mema Siria bangecfu kenudeac Kengkereai taonnu kemema
wageu enec. Amma Prisika nga Akpira yerigoc yenahafoc
kenggec. Kemma ye Anutugoc dedeseri deecac Kengkereai
ihai orucdzoea merecgema wedzerec.

19 Yeni Efeso taonnu sikema Paurongo Akpira nga Prisika
wayuruma yudangic yeneac kpekpeturang amau emma
yenigoc Anutuac enacyoac denegeng anggec.

20 Amma yudangic yenigoc kefudeac desambic ammigec ye
imoc wama yenigoc yoac yofi dedzege anec.

21 “Anutungo negennenude isoc ni ngenearu monggoc dzi-
genebade.” ifi dema Efeso taong wama wageu monggoc
emma kenec.

22 Kengkecma Kaisarea sikema kpebung yenearu emma
yenigoc yoac yoac amma Antiokia kemeec.

23 Paurongo Antiokia imohai naso goau kefec. Kecma taong
imoc wama Garatia nga Firigia bangec yerecgema Yesuac
habu demeseri ayemmema kenec.

24 Naso imohai Efeso taonnu yudangic mong haec, kpara
Aporo. Ye Aresandria taonnu fingecma kibiamatoa mesima
mitikibiu yoac oho ohoya feec, imocac hania negentegec-
darec.

25 Ye Kebuac enacyoac kpoumigec negenec. Anu ye
Yohaneac dokunadzic, imocac sirihasac negenec. Nga ye
Yesuac sing gerec gerehagoc tongganangngoc deec.*

26 Ye yudangic yeneac kpekpeturang amau siduc gombung
kengeha kpac edeyunuec. Amma ihai siduc gombung deu

---

* **18:25:** Ngicngac yeni Yesuac enac tofoc tofoho anggecdeac Anutu Manggac nga Medac amma Tiri Asu yeneac kpacfu dokunadzic monggoc ambisia. Yohaneac dokunadzic imoc soha mi anec, imocac dedea, imoc mi negentegerec.

Prisika nga Akpira yeri yoara negemma hoanggema Anutuac
sing gboria tongganang deireckemioc.
27 Nga Aporo ye Akaia bangecfu kembeso deu Yesuac habu
yeni demeseri ammima Yesuac kpebung edi kecgec, yeneac
kibi yofi ohogec, “Ngic yomoc ye ngenearu hau ngeneng
ama heimibisia.” ifi ohomigec mekengkecma ihai sikeec.
Sikeu Anutungo ngicngac danggunuha yemmeu Yesu negens-
inggekecgec, yenearu kemma homac meficyunukefec.
28 Ye didiu yombong yoac kucgoc yudangic dedza-
meyunuma yofi dekperagiec, “Yesu yennoc Messia.” Ye
mitikibigoc yoac imoc dema edzacyunuu ubangina kuha
maec.

19

1 Aporo ye Korinti taonnu kecmanu Paurongo sifecfus-
ing ferecge kengkecma Efeso sikema Yesuac habu goa mefi-
cyunuma
2 kpesiyemmeec, “Ngeni Yesu negensinggema Tiri Asugoc
anggec me kpac?” ifi deu yeneng degec, “Kpac, Tiri Asu kecde,
siduc ifia mong mi negening.”
3 Ifi degec monggoc kpesiyemmeec, “Anu ngeni noc miti-
doku nadzicgec?” deu yofi degec, “Neni Yohaneac mitidoku
nadziring.”
4 Ifi degec Paurongo yofi edeyunuec, “Yohanengo
ngic ubangina dzigeneudeac doku nadzicyemmema
yofi edeyunuec, ‘Ngadenau hama kecde, ngeni ye
negensinggebisia.’ ye yoac imoc Yesuac negemma deec.”
5 Ngic yeni yoac imoc negemma Kebu Yesuac kpacfu miti-
doku nadzicgec.
6 Mitidoku nadzicgec Paurongo maria sebinginau faiu
Tiri Asungo yenearu maec. Mama ubangina wakeu yeni
nedzarangyoac nga profeteyoac degec.
7 Ngic ifi anggec, yeneac kpetengina 12 isoc anec.
8 Paurongo yudangic yeneac kpekpeturang amau emma
kengeha kpac kecma afo harebec siduc gombung dekper-
agiyemmekefec. Amma ye Anutuac eucererenggac hania
yenigoc demereng angemema defengge ayemmeec.
9 Ifi anu ngic goa yeni ubaseri amma Yesuac sing gom-
bung ngadehema ngicngac habutoa yeneac kicfu imoc de-
manganegec Paurongo wayunuec. Wayunuma Yesuac habu
kpedzucyunuma wenacsoc ngic mong kpara Tirano, yeac
kpoukpou amau siduc gombung dekpou ayemmekefec.
10 Ye kifa yohockang ifi kecmanu Asia bangectoau yudangic
nga grikngic ifingoc Kebuac yoac negendacgec.
11 Nga Anutungo Pauro nonggo tacmimanu faka kiwa mo-
rora kuhagoc meec.

12 Paurongo uakporuc nga keremmeme mekefec, ngicngac yeni imoc mema hafeigoc yenearu mekenggec, yeneng imoc kpeserema ngereegec nga asu mangana herenginaunac erema woragec.

13 Yudangic goa bangec yerecgema asu mangana yunukporac anggec, yenearunac ngic goango ngicngac asu manganagoc yeneac witiu Yesuac kpac kpacma tobanggema ua yofi mema degec, "Yesu kpacsiduha Paurongo dekperagiande, ge ngic yeac kpacfu worabesena."

14 Amma yudangic mong kpara Skewa, ye womong gareng enara kefec nga yeac medacfora 7 yeni ifinoc anggec.

15 Ifi amma degec asumanganango yoac yofi merengyemmeec, "Yesu negenduae amma Pauro ifingoc negenduae. Anu ngeni merac?"

16 Ifi dema ngic asu manganagocngo kucgoc yacma wasai mema medac sasawa yunudacma ngakpingina mesuc kpesuc mema sebingina merecgeu yeni sac nadzicma senggang yacma amaunac mama woragec.

17 Anu Efeso taonnu yudangic nga grikngic yeni imocac siduc negendacma kucngina mau dzonong fede fede anggec. Ifi amma Kebu Yesu afehema dengeregec.

18 Dengerema ngicngac Yesu negensinggegec, yenearunac homacngo sikema angammemengina mangana angkecgec, imoc nonongkac deficgedacgec.

19 Deficgegec ngicngac homacngo warac bangecac hadehadegoc faka megec, yeni kibingina kpeturanggema ngic yeneac kicfu faigec gerecfu dzeec.* Kpeturanggema faigec dzeec, kibi imoc ngic 10 yeneng kifa 16 kampani ua mema ua bummegecde, dzo kpetea imocacsoc anec.

20 Nga yeni ifi anggec Kebuac yoacsiducngo kucgoc fingectegecma noboc noboc sokoma kenec.

21 Paurongo mising ua imoc mesidacma yofi deec, "Asungo ubanau negen negeng nendeac Makedonia nga Akaia bangec ferecgema Yerusarennu kemma tacba wisickeu Roma taonnu kembesare."

22 Ifi dema memefihora Timoteo nga Erasto sueyuruu Makedonia bangecfu waraima kenoc. Nga yengena ine Asia bangecfu monggoc kapia torokpema kefec.

23 Naso imohai Efeso taonnu Yesuac yoacsiducac amma kpeborongtoa fingerec.

24 Imoc yofi: Siriwango marikibimemengic mong kefec kpara Demetrio, yeng Atemis nemu womonggac ongea kapic

---

* **19:19:** Drakma 50 tauseng nande nga drakma mocgu, imoc uameme mocguac uabung.

kapic siriwango meu enu ngic yeni bummekecgec. Bummegec ye nga ua ngic tosofora hiedzo homac kirecgeyemmekefec.
25 Demetriongo ua ngic tosofora nga marikibimemengic sasawa kpedzucyunuma yofi edeyunuec, “Ngicwiac, ngeni uanina imocngo dzofinac meficgenemmeande, imoc negendae.
26 Nga ngic mong hama kecde kpara Pauro, yeac hania negendae. Ye Efeso amaunac nga Asia bangec goaunac ngic noc efea fenggeyunuma uba mesufu ayemmema yofi edeyunuande, ‘Nemuonga ngicmaringo memea, imoc wiac fora kpahac.’
27 Yeng ifi anu uanina kuha mabacac nga imocsac kpac. Nemutoanina Atemis yeac womong efaibacac amma Atemis yengena kpacsiduha kuha madacbacac. Anu Asia bangecfunac nga bangec noboc nobocnac ngic yenahafoc eweheimiandae amma siduha dafi kpac anude, imoc obohode.”

28 Demetrio yeng yoac ifi edeyunuu yeni herebu kuneng negemma arohoma yofi degec, “Efeso yeneac Atemis ye engenatoa!”
29 Ifi amma ngic homacngo yenearu torokpema taong wakema dzomu gerehagoc meficgebesonga kpekpeturangsobennu yenahafoc nedzima kendacgec. Amma Makedonianac ngic yohockang Pauro modaroc, kpacngira Gaio nga Aristako, yeri meyuruma kpedziyuru kenggec.
30 Nga Paurongo ifi negemma ngic kpekpeturannu kembeso deu Yesuac habu yeneng segeregec.
31 Amma prowinsiac ngickuneng goa Pauroac toso kecgec, yeneng ifingoc kpekpeturang sobennu mi kenudeac dederacyoac yearu faigec kenec.

32 Nga kpekpeturang ihai ngicngac yeneng yoacorong homac anggec yoac sufudarec. Sufudaru goatoango “Hania damocac yei hama nandimbe?” ifi dema obohogec.
33 Obohoma nammagec yudangic tosongina mong kpara Aresande, ye ngichabutoa botucnginau nammanu deede ammigec yoac dzaeu emma yoac demendzic anudeac ngic maribarac kpouyemmeec.
34 Enu ngic yeneng ye yudangic, ifi hentegecma yenahafoc aua yohockang ferahema arohoma yofi degec, “Efeso yeneac Atemis ye engenatoa.”

35 Ifi angkecmagec Efeso taonggac kibi oho ohongicngo hama yofi edeyunuec, “Ngeni waickema tacdacgec! Efeso ngicngac ngeni negenggec, Atemistoaninaac ongea nga womonga henggareng angkecdimbe. Amma yeac onga sawaunac

maec, imoc bangectoa bangecac ngicngac sasawango negen-
dacdae.
36 Imocac ngeni ubangina mau faka sicsauc mi ambisia.
37 Anu ngic yohockang meyuru hadae, yeri nemuninaac
womonnunac wiac mong hamangec mi medaoc me Atemis
mi emmidaoc.
38 Demetrio nga ua ngic ogofora yeni ngic monggac ne-
genggec manganedeu ye yoacfu faibisia. Anu yoacfu faifaia,
imocac naso fede amma kia kecdae. Ebicngina imoc yenearu
mekemma yoacfu faiemebisia.
39 Me ngenang yoac mong fedeu enarameme yeneac
kpekpedzucfu mekenggec demengere ambisia.
40 Ebicnina yofi fede, ngeni yaguc dzomugerec anggecac
amma yoacfu fainunubauac. Dzomugerec meficgegec hania
kpacfu ngickuneng hagecde isoc yoacac obohogecde.”
41 Kibi oho ohongicngo yoac ifi dema sueyunuu kenggec.

20

1 Yoac orongtoa kpac anu Paurongo Yesuac habu
heitaiyunuu hagec. Hagec dederecge ayemmema
meseriyunuma maringina mema Makedonia bangecfu
kenec.
2 Kemma bangec imoc ferecgema Yesuac habu tackenggec,
yeneac negen negeng midima demeseriyoac homac ayem-
mekenec. Kengkecma Grik bangecfu kemma
3 ihai afo harebec kefec. Kecma kondunnu kemema
wageusing Siria bangecfu kembeso deu yudangic yeneng
ngabayoac dema dekiric anggec ye Makedonia bangecfusing
dzigeneudeac negemma kenec.
4 Anu ngic yofigucngo sinnu Pauro modackenggec: Piroac
medac Sopate Bereanac nga Aristako nga Sekundo yeri Tesa-
ronikenac, amma Gaio Derebenac nga Timoteo nga Tikiko
amma Tirofimo, yeri Asia bangec dumbengaunac.*
5 Ngic imoc yeneng waraima Troa taonnu tomainina
kecgec.
6 Tomainina kecmagec neni ine ic sogong yisya kpac nene,
imocac tacnegennaso wisickeu Firipinac wage meing. Wage
mema wenac 5 kengkecma Troa taonnu kemma ihai uameme
7 kefing.
7 Anu neni sondau maung nenideac kpedzucneni Pau-
rongo wereckengau kenudeac negemma Anutuac enacyoac
edeyunuma kefec.
8 Edeyunukecmanu tofocnac dzongineu amamana wi tar-
ing, imohai kifa homac dzeec.

---

* **20:4:** Rukango kibi yomoc ohoec, yeng Paurogoc Makedonia bangecfu earoc.

9 Anu Paurongo yoacherec deu medac mong kpara Eutiko, ye gauac turic takecma nigeckpeu titing houhouyau
ferecgema bangecfu kemema kpema feec. Femanu miacgec
homemea anec. Ye ama mana harebec witiau wi, ihacnac
makpeec.
10 Makpeu Paurongo kemema medac witiau foforahema
fema ngicngac yofi edeyunuec, “Medac ye gbori fedeac ngeni
kiacma mi ewehomegec.”
11 Ifi dema ama manau emma maung gumecyunuma
yenigoc yaka neec. Neu wisickeu yenigoc mitiac denegeng
amma kecmanu ama wereckenu wayunuma kenec.
12 Ngic yeni ine medac gboriu ameau hesicke kemma
wosongina nomaneu ubangerec negenggec.
13 Anu goa neneng Paurogoc Aso taonnu eacnideac suenunuu kporuc wageu emma kenni yengena ine hanising
haec, yeng areng ifi faiec.
14 Hama ihai meficnunuma wageu ereu neni nenahafoc
kengkecma Mitirene taonnu kensikeing.
15 Ihanac kengkecma wereckenu dzintau Kio nucfu kemma
kondung ferecgema mitiwocfu Samo nucfu kening. Ihanac
seikponoc Mirete taonnu kensikeing.
16 Paurongo pentekos tatac nasou Yerusarennu bic
tarudeac deec. Nga neni Asia bangec dumbengau tacmina
naso segebacac Efeso eng ferecge kengkecma Mirete sikeec.
17 Sikema ihai namma Efeso yoac faiu kenu kpebung
enarafocngina hagec.
18 Hagec Paurongo yoac yofi edeyunuec, “Ni Asia bangecfu
hama ngenearu uana dafi hanahema mekefai, imoc haniau-
nacngoc negenghaandae.
19 Ni memaemeyombonggema Kebuac enac tofoc tofoho
kecbare yudangic yeneng ngaba dekiric anemmagec ki-
acubahodunggoc nga faitobannu kefai.
20 Anu yoac desahengemmema mong mi medadanggeba
feec. Nga ngeni ngereegecdeac yoac homac ngicngac ama-
sobengnginau nga amea amea kpoungemmekenai.
21 Ni bic seria kpoungemmeba yudangic nga grikngic
ubamereng amma Anutuaru kemma Kebunina Yesu negens-
inggegecdeac ubana kuha mi mamanu dekperagingemmeke-
fai.
22 Anu yoc Asungo ubanau derecgenendeac Yerusarennu
kenduae. Kemba faka mong dafia ihai fingecnenude, imoc mi
negenghomeduae.
23 Ni yofisac negenduae, witicama nga kpendzengngo
edi tomaina fede, imoc amasoc haba Tiri Asungo deficge-
nengkecde.

24 Deficgenenu ni ine neanna kekecnaac negemba buma
engena mi angande. Ni eng sing derecgenenna timo-
dacbadeac anengande. Nga Anutu danggunuhaac siduc
gombung desahebadeac Kebu Yesungo denenec, ua imoc
mekecma mesibadeac ubana ande.
25 Amma yomoc deba negenggec, ni Kebuac eucerereng-
gac yoacsiduc ngicngac botucnginau dekperagingemmeba
negengandae, ngeneng ngade kecma kicna monggoc mi
henggecde.
26-27 Anutungo yoac sasawa derecgenemmeande, imoc
hafoangoc edengunuai, imohacnac wiac mong mi waba
feec. Imocac yaguc kedzac hesari angemmeba negenggec:
mongngo ngenearunac sufuudeu kopocsihaac turunga
nearu mi feude.
28 Ngeni ngenang garengemema Anutuac kpebung gom-
bunga garengyunudacbisia. Ye yengena sacngo bummen-
gunuec nga Tiri Asungo kpebung yeneac enara kecgecdeac
meisingngunuecac ngeni ramagareng isoc Kebuac kpebung-
fora yenenggareng ambisia.
29 Ni yofi negenduae: Ni wangunuba katekasi enaragocngo
ngenearu hama rama memanganengunubeso anggecde.
30 Amma ngenang botucfunac ngic fingecma yoac fora
denggbaringgema Yesuac habu goa utac mengunugecdeac
anggecde.
31 Ngeni imocac negentegecma efaima kecbisia. Ni kifa
harebec hadzing tofocnac kiacubamanganggac nonosaeng
tembuc tembuc dema gorongina kpekefai, imoc wagec mi
maec, imocac ngeni uana imoc negensima kecbisia.

32 Ni Kebuac mariu faingunuduae amma yeac dang-
gunucyoac gombungau kpedzucngunuma faingunuduae.
Imocngo kuc megecdeac meseringunuu ngeni ngicngac
kpetiac kekec megec kecdae, yenigoc ngenahafoc maridzom-
ing megecde.
33 Anu ni ngenigoc kecma hiedzoac dewaidzoc mi angem-
mema
34 marinango ua meba hiedzo kirecgenemmeu neanna nga
ngicfocna iwainina bummeing, ngeni imoc bic negendae.
35 Uana sasawa mekefai, imohai yofi kpoungemmeai:
Ngeni makpekpea meficyunugecdeac ua kucgoc mebisia.
Kebu Yesungo yoac yofi deec, ‘Ge ubangerecfu ogoga wiac
mong minade, imocac ubangerec buma kuneng gearu fin-
gerude. Nga ubangerecfu ogogango wiac mong genude,
imocac ubangerec buma gearu efea fingerude.’ yoac imoc mi
nigecngunubeso.”

36 Paurongo yoac ifi desima yenigoc fafoc heima numuec.

37 Numuu wisickeu negemma kiachodung kiaru yeni
hoanggema titikokoc ammigec.
38 Ye warac yoac mong yofi edeyunuec, “Ngeni kicme-
suna monggoc mi henggecde.” Imocac yeni ubahodungtoa
negemma hesicke kemma wageu faigec emma kenec.

21

1 Neni wayunuma kporucwageu emma Ko nucfu kemma
wereckengau Rodo nucfu kemma Patara taonnu sikeing.
2 Ihai kporucwage mong Foiniki bangecfu kenudeac
efaimanu meficgema ihai emma kening.
3 Kengkecma Kipiro nuc kanaugeng taru hemma fera-
hadacma Siria bangectoaugeng kengkefec. Nga wagengo
Tiro taonnu sikema finac ihai faiudeac kenec.
4 Faimanu neni amau emma Yesuac habu meficyunuma
yenigoc wenac 7 kefing. Kecmina Asungo meyunuu yeni
Pauroac goroyoac dema Yerusarennu mi kenudeac degec.
5 Anu kekeng nasonina wegeneu ngicngac nambaracfocng-
inagoc hesicnunugec nenahafoc taong wama kondung tegiau
kemeing. Kemema sangiu fafoc heima numuing.
6 Numuni wisickeu marimeme amma wageu emmina yeni
amau dzigenegec.
7 Tirounac kengkecma Toremai taonnu sikemina wageu
kekeng imoc wisickeec. Wisickeu neni Yesuac habu ihai
yugucyunuma wenac mocgu yenigoc taring.
8 Wereckengau kengkecma Kaisarea sikema Yesuac siducd-
ede Firipo meficgeing. Firipo ye memefic 7 faiyunugec,
yeneac botucfunac. Anu neni yeac amaunoc ening.
9 Ye naroangfora neakpac ngacnaroang kecgec, yeni Anu-
tungo wosoefac ayemmeu profeteyoac dekecgec.
10 Ihai uameme dafiguc kecmina Yudaia bangecfunac pro-
fete mong kpara Agabo, ye nenearu hasikeec.
11 Hasikema Pauroac fadenga mema imocngo yengena
hanimaria dzegema yofi deec, “Tiri Asungo yofi dede, ‘Fadeng
yomocac mingina ye Yerusarennu kensikeu yudangic yeni
yofinoc ammima bangec monnunac ngicngac, yeneac mariu
faigecde.’ ”
12 Yoac ifi deu neni nga amafora neneng Pauro
Yerusarennu mi enudeac desegere ammima edeni
13 yeng yofi deec, “Ngeni homac kiacma wosoumeme mi
anenggec. Ni Yerusarennu witicfu embade, imocsac kpahac.
Ni ifingoc Kebu Yesuac momoc homebadeacnoc efaiduae.”
14 Yoac edeni mi negenu wama yofi deing, “Kebu negenec,
imoc fingecbeso.”
15 Uameme goa wisickeu Yerusarennu ennideac efaiing.

16 Efaini Kaisareanac Yesuac habuunac goa yeneng
hesicnunuma ngic mong kpara Manasong, yeac amaunoc
fainunugec. Anu Manasongngo Kipiro nucfu fingerec nga
waraima ubamereng anec.
17 Anu kengkecma Yerusarennu sikeni imohacnac negen
negensinggoc tosofocnina yeneng ogo anemmema uban-
gerec negenggec.
18 Nga wereckengau Paurongo Yakoboac amau hesicnunuu
ening. Emma tacmina kpebung yeneac enara yeni hagec.
19 Hadacgec Paurongo maringina meec. Mema Anutungo
nonggo tacmimanu bangec monnunac ngicngac, yenearu
misingua meu fora fingerec, imocac yoacsiduc sasawa ayem-
meec.
20 Paurongo yoacsiduc ayemmeu Anutu afehegec wisickeu
Pauro yofi edegec, “Tosonina, ge yudangic tauseng dafiguc
ferahema habunoc efeango Yesu negensinggema kecdae.
Nga yeni sasawango Moseac dedeseriyoac seria mekecandae.
21 Anu geac yoacsiduc yofi hau yeni negengkecdae: Ge
yudangic bangec monnu ngicngac, yeneac botucfu kecdae,
yeni Moseac yoac wagecdeac amma sabacfocngina yeneac
sebi tosangina mi herecgegecdeac deracyunuannec. Amma
yudangic fakanina wagecdeac edeyunuannec.
22 Amma ngic yeneng geac ifi negengandaeac dafi
ambesonga obohode. Ge Yerusarennu hadang, imocac
siducnoc negenggecde.
23 Imocac neni yoac mong edeguni modacbesena. Nenearu
ngic 4 kecdae, yeni Anutugoc dedeseri anggecac orucdzong-
ina mi merec merecge kecdae.
24 Geng yenearu tahockema faka kpetiac fede, imoc
yenigoc modacma hosuc heiheingina bummena orucdzong-
ina merecgema wedzecgec. Ge ifi anna gemma geac yofi
negenggecde, ‘Yoara hau negening, imoc fora kpac. Ye yenge-
naoc Moseac dedeseriyoac tofohokecde.’ Ge ifi anna yudan-
gic Yesu negensinggedae, yeni geac ngaba mi anggecde.
25 Anu bangec monnunac ngicngacngo Yesu
negensinggedae, yeneac warac singyoac deing, imocac
yoacsiduc kibiu yofisac ohoma bic faiyemmeing, ngicngac
yeni nemunginaac sese dema yang heiyemmegec ngeneng
imoc wama mi nebisia. Ngeni yamberec fusia sawagoc mi
nebisia amma sac wamaguc mi nebisia. Amma ngeni kaisero
faka wama imoc mi ambisia.”
26 Ifi degec Paurongo yoacngina negemma ngic 4 yenearu
tahockeu wereckengau yenahafoc Anutuac womonnu emma
faka kpetiac hanahegec, imocac nasoya wisic wisickea amma
sesengina faima hosuc tembuc tembucngina heigecdeac
dekperagiyemmegec.

27 Faka kpetiac imocac uameme 7 wisickebeso ammanu
Paurongo Anutuac womonnu emma kecmanu Asia bangec-
funac yudangic yeni ye hemma ngic ngaba ammima aro-
hogec habutoa wosongina miaru
28 Pauro mendanggema arohogec, “Oe Israengic, ngeni
hama meficnunugec meni! Ngic yomocngo bangecsoc
kengkecma yudangic nenang nga dedeseriyoacnina
amma womonnina, imocac ngaba ambesonga, ngic ifi
edeyunukecde. Amma womonninau grikngic hesicyunuma
ereu kpetiac amanina yomoc goteng heidae.”*
29 Pauro ye Efesonac ngic mong kpara Trofimo yegoc
taonnu kengha anec yerenggec, imocac ye womonnu hes-
ickeu yerahafoc endaoc, ifi eng negensima degec.
30 Imocac amafora yeneng arongina negemma
yacma gbindindinggema hama kpeturanggedacgec.
Kpeturanggemagec ngic goango Pauro mendanggema
womonnunac kpedzima magec, imohaingoc nagu heidacgec.
31 Ngabangic yeneng Pauro mema kpehomebeso ammagec
Roma wasaingic yeneac garengtoaaru yoac yofi kenu ne-
genec, “Yerusarengngic sasawa yeni yenahafocngoc ngaba
sicsauc angemedae.”
32 Yoac ifi negemma imohaingoc wasai engena mamea
meemema nedzima habutoa yenearu kemegec. Kemema
henggec ngic yeni Pauro kpema kecgec garengtoa nga wa-
saifora sikegec, yenemma engsac wagec.
33 Anu wasai garengtoango sikema deu medacfora
yeneng Pauro mendanggema seng yohockangngo dzegegec.
Dzegegec Pauro ye merac amma noc wiac anec, imocac kpesi
kpesi ua meec.
34 Anu ngic yeni arona aroga anggec kpeboronnu yoac
hania negenudeac obohoma deu wasai yeneng Pauro mema
yenang uaamau dzigene kenggec.
35 Anu Paurongo tireu embeso anu ngic yeneng yerecgema
kucgoc igockegecac wasaingic yeneng Pauro mohockema
enggec.
36 Ifi anggec ngic habutoango modacyunuma aroho aroho
kemma yofi degec, “Ngic ye kpeni kpac ambeso!”
37 Ifi dema Pauro ama manau meembeso ammagec, yeng
wasai garengtoa kpesimiec, “Ni naric yoac edegubai me?”
deu garengngo deec, “Ge grikyoac negennec?
38 Warac aigitangic mongngo ngaba meficgeudeac
godzungic 4 tauseng wangecyunuu bangec kisiu
hocsiragocfu kenggec. Ge ngic imoc me mong?”

---

* **21:28:** Anutu womonga gotengagoc hemma ngaba ambacac yeni yoac imoc degec. Bangec monnunac ngic, yeneng ihai naric mi enggec, imoc kpaeagoc.

39 Kpesimiu Paurongo yofi edeec, “Ni yudangic yombong
amma Kirikia bangecfu Tarso taong tacde, imohacnac. Ge
naric negennenna ngicngac yoac kapia edeyunuba.”
40 Ifi deu negemmiu Pauro ye tireu namma ngicngac marib-
arac kpouyemmeu yoacngina kpac anu waickema tacgec
hebiraio yoacfusing yofi edeyunuec.

22

1 “Kunengfocna nga tosofocna, ni neanna hania eden-
gunuba negenggec.”
2 Anu Paurongo hebiraio yoacfusing deu negemma ning
kpedacgec.
3 Nga ye tahockema edeyunuec, “Ni yudangic, Kirikia
bangecfu Tarso taonnu fingecma imohai kecma yadiai.
Kpoukpou Gamarie yeac bageau kecbare yeng kisicfocnina
yeneac singyoac sasawa kpounenu negendarai. Amma ngeni
yofinenggac faka andae, imoc ifingoc Anutungo negengn-
gereenubeso dema yoac imoc seria yombong mekefai.
4 Amma ngicngac momoc sing gboria modacgec yunuk-
porac ayemmema witicyunuma witicamau faiyunukecma
yunukpebuc ayemmegecdeac deaingoc.
5 Womong garengtoa nga yudangic gamangtoangina
yeneng neac hepuc naric amma hania ifia dekperagibau.
Yenennoc kibi mong ohogec, imocac siriha yofi:
Ngicngac sing gboriau modacgec ni meficyunuma
witicyunuma Yerusarennu meyunu haanduae. Nga turunga
yemmegecdeac tosofocngina Damasko kecandae, yenearu
mekembadeac nenggec.
6 Ifi dema sing kengkecma wenac dzongiau isoc Damasko
ama mewegenebare, imohaingoc kurumennunac kperagi-
toango gereagoc mama nerarannuec.
7 Nerarannuu bangecfu todingge kpe fema yoac mong yofi
fingeru negenai, ‘Sauro Sauro, ge nocac nukporac anemma
kecannec?’
8 Ifi negemma yofi deai, ‘Kebu ge merac?’ Deba yofi ede-
nuec, ‘Nukporac angannec, Yesu Nadzaretenac ninoc.’
9 Ngic nigoc kecgec, yeni kperagitoa henggec, yoac edenuec
imoc ine obohogec.
10 Obohogec neng kpesiai, ‘Kebu, noc wiac ambadeac de-
nennec.’ deba Kebungo yofi edenuec, ‘Ge yacma Damasko
kenna wiac anna dema degecdegena, imoc edegugecde.’
11 Nga kperagitoango kicnau neraranggeu fiba kundung
kpeec. Ifi amba ngicfocna yeneng marinau mema Damasko
menu kenggec.

12 Ihai ngic mong kefec kpara Anania, yeng dedeseriyoac
henanggema memodacma kefu yudangic taong imohaingoc
kecgec, yeni sasawango yeac negenggec ngereec.
13 Ngic yennoc nearu wegenac hasikema yofi edenuec,
‘Tosona Sauro, ge kicga fitegecna.’ ifi deu ihaingoc kicna
fitegecma ye henai.

14 Ifi dema yoac yofi edenuec, ‘Kisicfocnina yeneac Anutu,
yeng uaya mena dema edeedzacgu anu geng Dindingac ming-
ina hemma yeac enacfunac yoac negennadeac meisingguec.
15 Ge yeac siducdede amma wiac hennegeng annec, siduc
imoc bangecsoc ngic edeyunu kembesena.
16 Negennec, ge naso mi ukuna! Yacma Yesuac kpac kpacna
yeac kpacfu mitidoku nadzicma kopocsicga dzuacna.’

17 Ifi deu Yerusarennu dzigenema Anutuac womonnu
emma numuba kicna merecgeu Kebu henai.
18 Hemba yoac yofi edenuec, ‘Ama yomocac ngicngac yeni
geac enacfunac neac siducna negemma wagecde, imocac
amma ge Yerusareng wama bic kenna.’
19 Ifi deu yoac yofi meremmiai, ‘Kebu, ge negensinggugec,
ni witicfu meyunuma kpekpeturangamea amea meyunu
emma dzikacngo yunukefai, imoc bic negendae.
20 Amma siducdedega Stefano sacgoc homemea
kpegecdeac ngakpingina hesigec garenggebare kpegec
negemba ngereec, yeni imoc negendacdae.’
21 Ifi deba Kebungo yofi edenuec, ‘Kpahac, ni bangec
hereau bangec monnunac ngicngac, yenearu sueguba ken-
nadeac ge bic efaima kenna.’ ”

22 Ngic yeni kedzac kpemagec, Paurongo yudangic
wayunuma bangec monnunac ngicngac, yenearu kenudeac
warac Anutungo edeec, yoac imoc edeyunuu yeni seriangoc
arohogec, “Ngic ifia imoc kekeha kpac ambeso. Ye kefu naric
mi ande.”
23 Ifi dema arohoma ngatangyunuu ngakpingina herea
hesima yube figec enu meuku anggec.

24 Anggec garengtoango deu wasai yeneng Pauro amang-
inau meenggec. Amma ngic yeni nocac homac arohomigec
faka negenudeac dzikacngo kpegec kopocsiha deficgeudeac
desiyemmeec.
25 Desiyemmeu yeni dzikacngo kpegecdeac witicngo men-
dangge dzegema taigec. Taigec Paurongo enarangina yofi
dema kpesimiec, “Ngeni ngic mong romangic yeneac arennu
torokpema kecde, ye yoacfu mi faifai manganaac areng
desima dzikacngo naric kpegecde me? Imoc singyoacngina
kpede.”

26 Ifi deu enaranginango garengtoaaru kemma edeec, “Dafi
ambesonga? Ngic ye romangic yeneac arennu torokpeec
kecde.”
27 Ifi deu garengtoango Pauroaru kemma kpesimiec,
“Dena, ge foracngoc romangic arennu torokpema kecnec
me?” deu Paurongo deec, “Imoc fora ni romangic yeneac
arennunac.”
28 Ifi deu yeng deec, “Ni hiedzo homac faiba kirecgenuu ro-
mangic anai.” Ifi deu Paurongo deec, “Ni ine fingec fingecna
romangic yeneac arennu fingerai.”
29 Ifi deu yeni imohaingoc Pauro faka ammibeso degec,
imoc wagec. Wasai garengtoa yeng ine yofi negenec “Pauro
ye romangic. Ni ngic ifia witicfu faidua, imoc naric kpac!” Ye
ifi negemma kengec kpeec.
30 Wereckengau wasai garengtoango yudangic yeni Pauro
hania damocac yoacfu faigec, imocac hania yombong ne-
genudeac womong gareng enara nga yudangic tutumang-
toanginaac memba deu sasawa kpedzucnegec. Ammanu
Pauro yungecma hesicke kemema kpedzucnegec, yeneac
kicfu faiec.

23

1 Paurongo yudangic tutumangtoanginaac memba yen-
earu serima yoac yofi edeyunuec, “Tosofocna, deba ne-
genggec, Anutuac kicfu ni kopocsicnaac negengfagunga kpac
kecerema yaguc kecduaengoc.”
2 Ifi deu womong garengtoa kpara Anania, yeng ngic Pauro
yafinggema nanggec, yeni yofi dema edeyunuec, “Ngeni
dumbengau kpegec.”
3 Ifi deu Paurongo yofi edeec, “Anutungo guude, ge kat-
apa mangana gbakingo oho ohoya, ifia manau bic dzame
dzamea. Ge dedeseriyoacac modacma yoacna isinggema
desinnunadeac ua mebesena. Nga imoc wama nugecdeac
serima denec, ifi amma dedeseriyoac fede, imoc ferahanec.”
4 Ifi deu ngic nanggec, yeneng yofi edegec, “Ge Anutuac
womong garengtoa kuha memama yoac ifia mi demina!”
5 Ifi degec Paurongo yofi deec, “Tosofocna, ye womong
garengtoa kecde, imoc mi negemma yoac singau mi dedua.
Mitikibiu yofi oho ohoya fede,
‘Ge enaramemefocga mi sowecyunubesena.’ ” *(Makekeng 22:28)*
6 Anu enarameme goa yeni sadukaiongic nga goa
farisaio arennunac ifingo kecgec. Kecmagec Paurongo
imoc negemma ubea miacma tutumangtoau yofi
edeyunuec, “Tosofocna, ni farisaiongic amma yeneac
arennunac fingerai. Nga homecfunac yacyac fingerudeac

negensinggema kecma yoac imoc nanggeanduae, imocac yoacfu fainudae.”

7 Yoac ifi deu farisaiongic nga sadukaiongic yeni yenaocngoc easiemegec tutumangngina tohoec.

8 Nga sadukaiongic yeni deandae, “Homecfunac yacyac nga angero amma bangecac hadehade nga yafing hania hania, imoc mi fede.” Nga farisaiongic yeneng deandae, “Imoc fora fedacde.”

9 Amma imocac tutumangnginau orongtoa megec. Mekecma farisaio yeneac habuunac mitiac negen negengngic goa yacma yoac gereagoc yofi degec, “Neni ngic yomocac kopocsic hofocdimbe. Angero me asu mongngo yoac edeecfu neni imocac yoac mong mi debisina.”

10 Dema yoacnginango easiemegec wasai garengtoango Pauro taima merecgebauac kengec kpeu deu wasaingic yeneng kemema Pauro ngic botucnginaunac taimama ua amanginau mekenggec.

11 Mekemma tofocnac imohaingoc Kebungo Pauro fingecmima yofi edeec, “Ge kucga mena, ge yei Yerusarennu neac hepuc amma haniana dekperagiyemmenec, imoc ifingoc Roma taonnu neac hepuc amma haniana dekperagiyemmebesena.”

12 Ama wereckenu yudangic goango yoac dedzege amma yenaocngoc dedeseri seria yofi degec, “Nenang nenedoku segekecma Pauro kpehomemaguc nenedoku nebisina.”

13 Ngic yeni uba mocgu amma yoac imoc dedzege anggec, yeneac kpetengina 40 ferahaec.

14 Ngabangic yenennoc womong gareng enara nga yudangic enarafocngina yenearu kemma deficgeyemmema yofi edeyunugec, “Neni nenedoku segekecma Pauro kpehomemaguc nenedoku nenide, yoac imoc deseriding.

15 Imocac ngeni tutumangtoaac memba yenigoc wasai garengtoaaru yoac yofi faigec kembeso, ‘Ge Pauro neneac tutumannu suena hau yoara monggoc dehomebisina.’ Anu yoacngina negemma ifi anu nenang sinnu sufuma Pauro mema kpehomenide.”

16 Ifi degec Pauro deuyango yareyoac imoc negemma wasaiamau emma aniha edeec.

17 Edeu Paurongo wasai yeneac enara mong kpacma yofi edeec, “Ge medac yomoc wasaigarengtoaaru hesicke kenna. Yeng yoac mong edeude.”

18 Ifi deu ngic yeng medac imoc wasai garengtoaaru hesicke kemma yofi edeec, “Witicngic Pauro yeng kpacnuma edenuu medac yomoc yoac edeguudeac hesicke haduae.”

19 Ifi dema edeu garengtoango medac mariau mema hedz-
ihau meicke kemma tembucngira tacma kpesimiec, “Ge noc
yoac mehanec, dena negemba.”
20 Kpesimiu medacngo yofi edeec, “Yudangic yeni gearu
yoac faigec haudeac denegeng andau. Nga geng Pauro tutu-
mangnginau hesicke kenna yeac haniaya seng negenggecde,
ifi kpesigenggecde.
21 Kpesigemma haniaya seng negenggecdeac fenggegugec
mi negembesena. Ngic kpetengina 40 ferahede, yeni sinnu
sufuma Pauro kpehomegecdeac dedeseri seria yofi dedau,
‘Neni nenedoku segekecma Pauro kpehomemaguc yaka
nenide.’ Yoac ifi deserima yeni bic efaima geac yoacac tomai
kecdae.”
22 Medac ye yoac ifi deu garengtoango yofi derahema sueec,
“Ge yoacsiduc imoc hama deficgema edenunec, imoc ngic
mong mi edeyunubesena.”

23 Amma wasai garengtoango wasaingic yeneac enara
yohockang kpacyuruma yofi edeyuruec, “Ngeri kemma yofi
ambesera, wasaingic 200 yeni haningo sing kekeng nga be-
cosic witiau kekeng 70 amma sangarameme 200, ifigucngo
efaima tofocnac 9 kiroc ammanu Kaisarea mekembisia.
24 Amma Pauroac becosic goa meficyunuma sate heiyem-
mebisia. Anu ngeni ye aikic garenggema ngictau Feriki,
yearu mekembisia.”

25 Ifi dema ngictauac kibi mong yofi dema ohoec.

26 “Kraudio Risia neng Ngictau Feriki geac kibi yomoc oho-
duae.
Wenacngerec.

27 Wasaingic yeneng ngic mong mehadae, yudangic yeneng
mema kpehomebeso anggec. Anu neng ye romangic yeneac
arennunac, yeac ifi negemma wasaingic yenigoc kemma
maringinaunac mesiing.
28 Mesini yoacfu faigec, imocac hania negemba dema enara
tutumangnginau mekenai.
29 Mekemma singyoacnginaac tohoma kecdaeac amma
yoacfu faigec, imoc meficgema yofi negenai, ‘Ye yoacfu faigec,
imoc kpehome home me witicamau fai faiac siriha mi ande.’
30 Hau ngic goa yeni sinnu sufuma Pauro mema
kpegecdeac dekiric anggec negemma gearu bic sueba hade.
Amma yoacfu faidau, ngic imoc ifingoc sueyunuba gearu
hama yoara edegubisia.”

31 Ifi ohoma yemmeu wasaingic yeni garengnginaac enac
tofohoma Pauro tofocnacngoc hesicke kengkecma Antipatri
taonnu kenggec.

32 Wereckengau wasaingic tosea yeni amau dzigenemagec
becosicfu tacgec, yeni yenaoc Pauro hesickema Kaisarea
kenggec.
33 Kemma ngictau kibi mima Pauro ifingoc mariau faigec.
34 Faigec ngictaungo kibi osoma Pauro kpesimiec, “Ge
Bangecga dahacnac?” deu Paurongo deec, “Ni Kirikia
bangectoaunac.”
35 Ifi deu ngictaungo yofi edeec, “Ge yoacfu faigugec, yeni
hama fingecnenggec geac yoac debesonga.” Ye ifi dema
Pauro Herodeac amau faima garenggegecdeac edeyunuec.

24

1 Uameme 5 wisickeu womong garengtoa Anania nga
yudangic enarafocngina goa amma singyoacac negen ne-
gengngic mong kpara Teaturo, yeni Kaisarea amau kemema
ngictauaru Pauroac yoac degecdeac fingecgec.
2 Fingecgec ngictaungo Pauro deu hau Teaturongo yeac
yoac dema ngictau yofi edeec, “Ngictau gombunnina Feriki,
ge gombunga garennununa ruaegoc kecdimbe. Amma geac
negen negenggac amma kekecnina heimerenu gombunga
kecni
3 nenearu amasoc nga iwai sasawa ngereema ereec. Imo-
cac geac negenni naric angkecde.
4 Amma yoac deba uanaso ukubanggac mengisima negen
negenninaac yoac wegenanec edeguba.
5 Ngic yomocac faka yofi hening, ye deendema anem-
mekecde, imoc yudangic bangecsoc kecdae, yeni sasawango
ngaba sicsauc meficgeyemmeande amma Nadzarete mi-
tiareng yeneac enaranoc kecde.
6 Ye Anutuac womong imoc goteng heibeso anu meing.
[Mema dedeserininaac sinnu wiac ammibeso
7 ammina wasaigarengtoa Risia ye medacfora yenahafoc
kucgoc hama gereagoc wangecnunuec.
8 Amma yeac hania degec, ngic imoc yeni gearu hama
fingecgecdeac deyemmeec.] Nga neni yeac yoac edegudimbe,
imoc geanggaoc dekpesi ammima yoacfu faidimbe, imocac
hania sasawa meireckenade.”
9 Yoac ifi deu yudangic yeni meficgema yoara nanggegec.
10 Anu ngictaungo Pauro yoac anudeac wadzimiu ye yoac
yofi meremmiec, “Ge bangec yomohai ngicngac yeneac de-
sidesingic kifa homac kecannec, imoc negensima haniana
ubangerecgoc deba.
11 Ni Yerusarennu Anutu afeheba dema emma kecba
uameme 12sac andac, ge yoac imoc negengyohoc amma ngic
kpesiyemmena edegugec.

12 Ni Anutuac womong manau ngic goa yenigoc yoacna
engemmama mi anec. Me kpekpeturang ama goau me ama-
sobennu haifaka mema ngicngac hagec, imoc mi anai. Faka
imoc mong amba mi henggec.
13 Ngic yomoc yeneng haniana dema edegudae, yoac imo-
cac fora ifingoc edzacgugecdeacsoc mi ande.
14 Amma mong deficgegemba negenna: Sing gboria goango
miti miti deandae, imoc modacduae. Imocac sinnu kisicfoc-
nina yeneac Anutu eweheimima yoac sasawango dedeserin-
ina modacde, imoc nanggeanduae. Amma profete yeni yoac
deoho anggec, imoc negensinggeduae.
15 Amma kecma ngic mangana nga gombunga homecfunac
yacyac naso wegeneude, ngic yomoc yaguc nesunggedae,
yeni nga ni nenahafoc wiac imoc fingerudeac negens-
inggema kecdimbe.
16 Ifi amma Anutuac kicfu nga ngic kicfu kopocsicnaac
negengfagunga kpac ua serima memangoc kecanduae.
17 Ni kifa goa bangec hereau kecma ubangerecac wiac ngic
arengfocna yemmebadeac amma Anutuac sese faibadeac
Yerusareng taonnu hayai.
18 Amma hosuc heiheiac segekekec nga faka kpetiac mes-
ima womonnu emma kecbare meficnugec. Ihai ngic habu-
toagoc me kpeboronggoc mi hayai.
19 Asia bangecfunac yudangic goa, yeni ine kpeborongtoa
ifi anggec. Yeninoc kopocsicac wiac mong mekecbau dede
gearu hama neac yoac dekperagibau.
20 Me ngic yoc nandae, yeneac memba tutumannu nam-
bare neac kopocsic mong meficgegec isoc deficgebisia.
21 Ni yoac mocgusac botucnginau namma yofi kpacma
deai, ‘Homecfunac yacyac fede, yoac imoc nanggeanduae.’
Imocac yaguc geac kicfu menu hama yoacfu fainudae.”
22 Ngictau Feriki ye kekec gboriaac siduc negendarecac
yofisac edeyunuec, “Wasai garengtoa Risiango Yerusarennac
mau yoacngina desibade.” Ifi dema yoacngina feudeac dema
sueyunuec.
23 Amma ye wasaigareng yofi edema sueec, “Ngeni Pauro
garenggema ngabakic mi hembisia amma tosofora naric
hama heimefic ammibisia.”
24 Uameme goa kecma Feriki ye nga enema, yudangac
kpara Drusira, yeri yerahafoc hama Pauroac deec erema
Yesu Kristo negensinggegecac hania edeyuruu negenoc.
25 Negemmaec yofi edeyuruec, “Faka dindingac
modacbesonga nga ubasebi garenggema faka mangana
wabesonga amma desidesi nasoya haude.” Ifi deu Feriki
kengec kpeu Pauro yofi edema sueec, “Naric kenna, kecma

naso monnu titing mong fingecnenu monggoc kpacguba habesena.”
26 Ngictau ye hakecmangoc yofi negenec: Paurongo hiedzo goa nenu witicamaunac waba maude. Negeunga ifi feecac nasosoc kpacma yegoc yoac denegeng angkefec.
27 Ammanu kifa yohockang wisickeu kia mong kpara Porkio Festo, yeng ngictau Ferikiac tatac meec. Anu Ferikingo yudangic ubangerec kpeyemmedacma Pauro witicamau tacmanu wama kenec.

25

1 Festo ye Yudaia bangectoaac ngictau ua hanaheec. Hanaheu uameme harebec wisickeu Kaisarea wama Yerusarennu enec.
2 Enu womong gareng enara nga yudangickuneng yeneng yearu hama Pauroac yoac dekperagima
3 hatahemima yofi degec, “Ge neneac wosoefac amma yoac faina kenu Pauro ye Yerusarennu habeso.” Yeni sinnu sufuma namma Pauro kpehomegecdeac negemma ifi degec.
4 Edegec Festongo yofi edeyunuec, “Pauro ye Kaisarea ihai witicamau taru ni yei kapianec tacmaguc monggoc dzigenema kemebade.
5 Kemeba ngeni Pauro yoacfu faidauac wiac mong metacdaeu debeso dema ngenearunac enarameme goa yeni nigoc kemegec kopocsic mong meficgeec isoc yeni yeac yoac imoc dedacbisia.”
6 Ifi dema uameme 8 me 10 Yerusarennu kecma Kaisarea kemma kemeec. Kemema wereckengau desidesi amau emma tacma deec, “Ngeni Pauro mehagec!” deu meenggec.
7 Meenggec Yerusarennac yudangic yerecgedacma yoac hania hania homac nesunggema seria dema nanggec. Amma yeni yoac imocac fora meficgegecdeac obohogec.
8 Nga Paurongo yoacngina turunga meremma hania yofi deec, “Ni yudangic dedeseriyoacngina me Anutuac womong me ngictau Sisa, yeni mong mi demanganeyunuai.”
9 Ifi deu Festongo yudangic ubangerec kpeyemmedarudeac Pauro kpesimiec, “Ge Yerusarennu naric emma ihai yoacga desibai me?”
10 Ifi deu Paurongo yofi meremmiec, “Yoc nanduae, imoc ngictau Sisa yeac yoac desi desiamanoc nga neac yoac yomohai desibesonga. Ni yudangic faka mangana mong mi ayemmeai, imoc geanggaoc negennec.
11 Ni kopocsictoa mong meficgebai dede nuhomenadeac dena sebina mi segerebai. Nga yeni ikocfu nesunggema haniana dedaeu ngic mongngo yeneac mariu naric mi fainuude, imocac amma Roma ngictau Sisa yeng yoacna desiudeac deduae.”

12 Ifi deu Festongo memeficfora yenigoc denegeng amma
Pauro yofi edeec, “Ge ngictau Sisa yearu kembeso denec,
imocac yearu kembesena.”

13 Uameme goa wisickemanu ngictau Agripango naina
Beanikegoc Kaisarea kemema Festo yuguckeoc.
14 Amma yeri uameme goa yegoc tacyac ammaec Festongo
Pauroac yoacsiduc ngictau Agripa yofi edeec, “Ferikingo ngic
mong witicamau faima kendaru takecde.
15 Anu hasikema Yerusarennu emba yudangic yeneac
womong gareng enara nga enarameme yeni nearu hama
kpedzucnema ngic ye kpegec homeudeac edenugec.
16 Edenugec ni yoac turunga yofi merengyemmeai, ‘Ngic
mong hania kpacfu memeting ammiammi, sing imoc ro-
mangic nenearu mong mi fede. Ngic yoaragocngo ngic
yoacfu faide, yeri eacma nammaec fora debesonga.

17 Ifi meremba yei eacemeing, imohaingoc wereckengau ni
desi desiamau emma Pauro mehagecdeac deai.’
18 Ifi dema Pauro yoacfu faigec yeni yeac faka mangana
mong deficgegecde debare yeni yenang mitinginaac sing
fede, imocac hesucemegec.
19 Ngic mong kpara Yesu, yeac yofi degec, ‘Ye bic homeec.’
Anu Paurongo yofi dekperagiec, ‘Ye gbori kecde.’ Yeni ifisac
degec.
20 Nga ni yoac imoc negentegecbadeac osima yofi kpes-
imiai, ‘Ge Yerusarennu naric emma ihai yoacga desibesonga
me?’
21 Edeba Pauro ye ngictau Sisango yoara desiudeac deec. Ifi
deu desiai, ‘Pauro ye witicamau tomai tacmanu kecma sing
mong meficgemaguc ngictau Sisaaru faiba kenude.’ ”

22 Festongo ifi dema edeu Agripango deec, “Ni neannaoc
ngic yengena enacfunac yoara negembadeac anende.” Ifi deu
Festongo deec, “Wereckenu naric negennade.”

23 Wereckengau Agripa nga Beanike yeri sebikibi
meemema tutumang amau enoc. Nga wasai garengtoa
nga ama imocac ngic engena yeni yenahafoc modacyuruma
enggec. Anu Festongo deu Pauro meenggec.
24 Meemmagec Festongo yofi edeyunuec, “Ngictau Agripa
nga ngicfocna yaguc nigoc tacdae, edengunuba negenggec:
Ngic yomoc nande, yeac amma yudangic noc efeango yei nga
Yerusarennu kpacnuma hatahenemma deandae, ‘Ye naric mi
kecbeso.’
25 Nga yengenaoc Roma ngictau Sisango yoara desiudeac
deecac yearu sueba kenude. Nga neng ine ye homeudeac
kopocsic mong mi meficgeai.

26 Amma yoac fora hofocma ngictau Sisa yeac kibi ohoba
dema obohoduae. Imocacnoc ngic yomoc ye ngenearu nga
ngictau Agripa gearu faiba nanu ngeni haniaya negemma
fora meficgegec kibi ohoma faiba kembeso.
27 Nga ni ngic mong witicamaunac kopocsihaac kibi mi
ohoma Roma taonnu eng sueba kekenggac negemba naric mi
ande."

26

1 Agripango Pauro yofi edeec, "Geanggaoc haniaga dena
negenni." Ifi deu Pauro ye maria sinema yengena haniaya
yofi edeyunuec,
2 "Ngictau Agripa, yudangic yeni yoacfu fainudae, imocac
turunga gearu debade.
3 Geng yudangic neneac haifaka nga deendemanina fede,
imoc negendacnec, imoc fora, amma negennemma tacmana
yoacna debadeac ubana ngereede.
4 Ni sabacfungoc amanau kekecmemena kecerema
Yerusarennu kenai, imocac hania yudangic yeni
negendacdae.
5 Ni waracngoc farisaio singngina tongganang yeneac bo-
tucfunoc kefai. Nga haniana hennegeng anggecngo dena
imoc naric edegubau.
6 Anutungo homemea megboriyunuude, yeng yoac imoc
bangecfocnina bicngoc deseriyemmema edeyunuec, yoac
imoc fora fingerude, imoc negensinggeduaeac yaguc yoacfu
nanduae.
7 Israehabu 12 yeni hadzing tofocnac nasoya kpac Anu-
tungo wiac deseriyemmeec, imoc fingecdarudeac negens-
inggema Anutu afehema kecdae. O ngictau Agripa, imocac
hania imoc nenahafoc negensinggemaguc yudangic yeneng
yoacfu fainudau.
8 Amma Anutungo homemea megboriyunukecde, imoc
ngeni nocac negenggec mi angana isoc angkecde.
9 Amma ni Yesu Nadzaretenac, yeac kpacsiduhaac kuc sing
hania haniau memabesare dema yofi anai.
10 Anu womong gareng enarango uakibi nenggec
mekecbare kpetiac arengfora noc efea witicamau
faiyunukecma yunuhomegecdeac degec, imoc hepuc amma
negengyemmeai. Imocngoc Yerusarennu anai.
11 Amma ni naso homac yudangic yeneac kpekpeturang
amaya amaya kemma ubamereng kpemeting ayemmema
Yesu denggbaringgegecdeac ayemmema yunukporac ayem-
mekefai. Amma herebu yombong ayemmeai, imoc efea kpac
amma imoc yeisac mi anai, kpac. Ni bangec goaac taonnu
ifingoc kemma yunukporac ayemmekefai.

12 Ifi angkecba womong gareng enara yeneac dedeu uakibi
mema Damaskou ua ifingoc mebadeac fainugec kenai.
13 O ngictauna, ni sinnu kembare naso 12 kiroc ammanu
kurumennunac kperagi mong kuneng wenacac kperagia fer-
ahade, ifiango mama ni nga arengfocna nerarannunuec.
14 Nerarannunuu neni bangecfu todingge kpefedacma
hebiraio yoacfu yoac mong yofi fingeru negenai, 'Sauro
Sauro, ge nocac nukporac anemma kecannec? Ge ubaseri
ifi angkecma yasu biringa enaragocfu geanggaoc kpena nen-
dangguu kpendzeng kpenade.'*
15 Ifi negemma yofi deai, 'Kebu ge merac?' deba yofi
edenuec, 'Nukporac anengkecnec, Yesu ninoc.
16 Ge yacma nanna. Yaguc neac enac tofoc tofohongic
annadeac fingecgenduae. Imocac wiac yaguc hennec nga
ngade edzacguba hennade, imocac enacdedena kecbesena.
17 Ni yaguc arengfocga nga bangecareng, yeneac mariunac
mesigukecbade.
18 Amma ni yenearu sueguba ge kemma ngicngac kic-
ngina merecgena kundung ngadehema kperagiu kembisia.
Amma Satanggac kuc herecgena yeni Anutuaru kembisia.
Ifi amma kopocsicngina kpac anu Kebu ni negensinnuma
kpetiac kekec yemmeyemmea, yeneac habuu torokpegecde.'
19 Ngictauna Agripa, ni kurumennunac onga henai, imoc
mi kpeai.
20 Ni hanahema Damasko kemma dzigenema Yerusareng
nga Yudaia bangecac yuda ngicngac amma bangec mon-
nunac ngicngac, yenearu kenai. Kemma yeni ubangina
dzigeneu Anutuaru kpeketahema ubamerem merenggac
angammeme meficgegecdeac edeyunukefai.
21 Ni ifi anaiac yudangic yeneng womonnu menuma
nuhomebeso anggec
22 Anutungo garennukecmanu enacyoara deai amma
yaguc deduae. Ni ngic engena mamea ngenahafocngoc
tacmagec yomoc namma edengunuduae. Profete nga
Mose yeneng wiac fingerudeac dema ohogec, imocngoc
dekecduae.
23 Messia ye kpendzeng negengkecma homeec. Amma
homemea yeneac enara mema yacma yudangic nga
bangec monnunac ngicngac momoc kperagiyoara
dekperagiyemmedarude. Yoac imocnoc Mose nga profete
yeneng ohogec."
24 Pauro ye haniaya ifi dema edeyunuu Festongo yofi aro-
homiec, "Ge negen negengtoagango ubasufu meficgegende."

* **26:14:** Naso imohai yeni burumakangina yasu biringagocngo odau faiyunubesonga yasu imocngo sebingina nendangge kecgec.

25 Ifi deu Paurongo yoac yofi meremmiec, “Ngictau Festo,
ni ubasufu mi anduae. Ni yoac fora tongganang deduae.
26 Yoac deduae, imocac hania ngictau Agripa yeng negen-
deacnoc yearu efea deduae. Yoac deduae, imoc sufu sufu mi
fingerec. Ngictau ge negen negeng monggac mi obohonec.
27 Ngictau Agripa, ge profete yeneac yoac negensinggenec
me? Negensinggenec, imoc negenduae.”
28 Ifi deu Agripango yofi edeec, “Anengkecmana mi heree-
manu Kristoac areng ambaiac.”
29 Ifi deu Paurongo deec, “Naso herea me wegena, imoc mi
debade. Ge nga ngic goa yaguc yoac yomoc deba negendae,
ngeni ni isoc anggecdeac numuduae. Senggoc tacduae, imoc-
goc anggecdeac ine mi deduae.”
30 Ifi deu ngictau Agripa nga Festo amma Beanike nga goa
tagec yeni yacma
31 kendacma denegeng amma yofi degec, “Ngic ye homecac
me witicamaac areng mong mi ande.”
32 Amma Agripango Festo yofi edeec, “Ngic yomoc ye
ngictau Sisango yoara desiudeac mi debac dede, ge naric
yungecna kemma kecbac.”

27

1 Anu wasaingic enara mong kpara Yurio, yeng Sisaac
habu, imohacnac wasaingic 100 garengyunuec. Nga Itaria
bangecfu kennideac naso wegeneu ngictaungo deu Pauro
nga witicngic goa Yurio yeac mariu faiyunugec, yeng
meyunuu yenahafoc kporucwageu enggec.
2 Nga wage imoc Adramiteng taonnunac amma Asia
bangec dumbengau modacma taong tackenec, ihai enudeac
dedea, neni wage imohainoc emma Tesaronikenac makedo-
niangic mong kpara Aristako, yegoc nenahafoc kening.
3 Wereckengau wage Sidong taonnu emmanu Yuriongo
Pauro ogo ammima negemmiu taonnu keng emma ogofora
yugucyunuu heimefic ammigec.
4 Nga wageu monggoc emma taong wamina firangngo ken-
nideugeng haecac Kipiro nuc nga Asia bangec botucngirau
kening.
5 Kemma Kirikia nga Pamfiria bangec ferecgema
kengkecma Mira taonnu Rikia bangecfu kensikeing.
6 Kensikeni ihai Aresandria taonnunac kporucwage mong
tacma Itaria bangecfu kembeso anec. Nga wasaingic
enarango imoc meficgema ihai menunuu ening.
7 Emma uameme goa dengec dengec kengkecma ua ebiri-
angoc mema Kinido taong tarecfugeng sikeing. Sikeni fi-
rangngo kpemerennunuu Kreta nucfugeng kening.

8 Kengkecma nuc imocac dumbenga mong kpara Sarimone
ferecgema Rasaia mewegenema kondung medaha mong
feec, kpara Wage bris gombunga, neni uaesa mekecmangoc
ihai ening.
9 Kondunnu naso herea kengkefing amma kianomang
naso mewegenenunu kecma memanganenunubacac Pau-
rongo goroyoac yofi deec,
10 “Ngicwiac, yoc monggoc kennide negemba heocnenide.
Wage nga finacsac kpac, ngic nenahafoc kondunnu keme-
binggac.” imoc hemma negenduae.
11 Ifi edeu wasaigareng yeng ine Pauroac yoac mi ne-
gensinggema wagegareng nga wage mingina yereac yoac
negemma tofohoec.
12 Nga kondung medaha bic henggec wagengo ihai
kianomanggoc tatacacsoc mi anec. Ifi anu yeni imoc
wama Kreta nuc imocac taong mong brisiagoc kpara
Foiniki, ihai naric endacma tacmagec kianomang naso
wisickeudeac homacngo degec. Ihai mura seria mi kpeande,
yowarecngosac efea kpeande.
13 Anu kondunggac firang firang gombunga kpeu wagengic
yeneng degec, “Naric kennide.” dema angka kpedzigec ereu
Kreta nuc kpegegenggema kening.
14 Kemmina naso mi hereemanu firang kpara murango nuc
ferecgema wage sebikpengau kucgoc kpeec.
15 Kpema wage mefaheu firanggac kucfu wage
garenggegecdeac ambibiema wagec firanggac songou kenu
kening.
16 Kengkecma nuc kapia mong kpara Kauda, imoc wadza-
hemima kemmina dinggi kondunnu kemebeso anu mi
mebinggacsoc
17 uaesa mekecma dinggi wage witiau kpedzima faiing.
Nga wage tohobacac imoc witicngo meserima kpefuseing.
Kpefusema dzegema Siriti sangiu, ihai embinggac amma
wage yomeaac kporuc kuneng kpedzigec mau firangngo fifi-
nunuu kening.
18 Kenni firang kuhagoc kpema feu memanganenunubacac
wereckengau finac goa kondunnu ukugec kemeec.
19 Kemeu hadzing tofocnac harebec anu wageac finac goa
monggoc ukugec kemeec.
20 Kemeu hadzing tofocnac homac firang yadango kpema
feec. Feu neni wenac me asomeng mong mi fingeru hemma
negen negennina fonggou kekecnina mi fingerudeac negen-
ing.
21 Anu ngic yeni naso herea nenedoku wama kecmagec
Paurongo kemma botucnginau namma yofi edeyunuec, “Ng-

icwiac, ngeni neac yoac negembau dede Kreta nuc mi wabing. Amma forangoc, wage mi manganeu finac naric mi ukubing.

22 Nga nenang botucfunac mongngo mi kpac anudeac ubangina kuha mi mabeso. Nga wage ine kpedzameude.

23 Worang tofocnac Anutunaac enac tofoc tofohoya kecduae, yeac angero mongngo nearu hama namma

24 yofi edenudac, ‘Pauro, mi kengecguu, ge Roma ngictau Sisa yeac kicfu nambesena, imoc fingecbeso. Anutungo geac nunumuac amma yofi dede, “Ngic yomoc ngeni wageu kecdae, ngenearunac mongngo mi kpac anude.” ’

25 Imocac ngic yomoc ngeni ubangina ngereeu. Anutungo yoac edenuande, imoc ifi fingerude, imoc negensinggeduae.

26 Anu wagengo ine nuc monnu enu wani nedzamebeso.”

27 Ifi deu Adria kondunnu meang kpeang kecmina hadzing tofocnac 14 anec. Amma tofocnac dzongiau wagengic yeni bangec mewegene

28 negemma kpete ukugec kemeu mita 36 anec. Iohanec wisicke kemma kpete monggoc ukugec kemeu mita 27 anec.

29 Anu hoc witiau embinggac dema kengecyunuu wage buyau angka 4 ukugec kemeu ama wereckenudeac numugec.

30 Numumagec wagengic yeni wage wama worabeso negensima wage dinggia faigec kemeu ikoc amma yofi degec, “Neni wage dumbengau angka mong faini kemeude.”

31 Ifi degec Paurongo wasaigareng nga ngicfora yofi edeyunuec, “Wagengic woragecdeu ngeni komoc mi kpegecde.”

32 Edeyunuu wasaingic yeni dinggiac witic herecgegec kondunnu kemeec.

33 Kemeu ama werec wereckenggac Paurongo ngic yeni yaka negecdeac ngombongyunuma yofi edeyunuec, “Ngeni ebicfu yaka wama kecmagec, yaguc uameme 14 ande.

34 Herenginango yakaac derecgemanu yaka mi nene kecma homebauac ngombongngunuma deduae.” Ifi dema yofi deec, “Ngeni ubayohoc mi anggec nocac orucdzongina mong mi mama sufuude.”

35 Ifi deu yeni sasawango hemmagec kicnginau ic sogong mong mema Anutu dangge edema merecgema neec.

36 Neu yeni imoc hemma ubangina ngereeu ifingoc yaka nedacgec.

37 Ngic wageu kefing, neneac kpetenina 276.

38 Anu yaka negec gebecyunuu wage efaiudeac wit homac wageu feec, imoc kondunnu ukugec kemeu wage efaiec.

39 Ama wereckenu bangec mi hehenaac hembibiegec.
Amma kondung medaha mong hoc kpahac sangisac feu yeni
imoc hemma wage imohai naric enudeac degec.
40 Ifi degec ngic yeneng angka witicngina herecgegec
kondunnu kemeu naso socfungoc wage gombunga
garenggegecdeac somba yungecma kporuc kpedzigec enu
firang kporucfu kpeu kondung kpendzicma kenggec.
41 Kemma kondung botuhau sangi mong erema feec, ihai
emma wage dumbengau hendanggeu serimanu siritembong
yadango wage buyaubigeng kpedzameec.
42 Wage dzameu witicamangic yeni fifia mema worabauac
wasaingic yeneng yunuhomebeso degec.
43 Ifi degec wasaingic garengnginango Pauro
onggongeudeac negemma kpetariyemmema yofi edeyunuec,
“Fifia meme ngeneng kondunnu waraima yuma kemema
fifia mema tegiau enggec.
44 Amma goa neneng katapa witiau nga goa wage kpedzac
kpedzamea witiau kenggec.” Neni nenahafoc ifingo ifi amma
tegiau endacni nenearunac monggac sebia mi manganeec.

28

1 Neni kondung tegiau gombunga emma naning. Nanni
nuc imoc kpara Merite degec negening.
2 Anu nuc imocac ngicngac yeneng hoannunuma
kianomang nasoac amma gerectoa yukenemmegec
dzeu negening. Amma faka gombunga goa ifia homac
anemmegec.
3 Anu Paurongo gerec kpiriria kpedzucnema medzucke hama
gerecfu faiu kemeec. Kemeu boudzoc mong gerec negem-
mima gereckpiriria manaunac erema Pauro mariau kima
kpataingge nanec.
4 Ifi nanu bangec imocac ngicngac yeneng imoc hemma de-
negeng amma degec, “Ngic imoc ye ngic kpehomeecnoc, ye
kondunnu mi kemema homedac, imoc fora. Nga ye kondung
tegiau yei eremanu turunga sikemiu homeude.”
5 Ifi degec Paurongo boudzoc gigima kpesiu gerecfu kemeu
sebiau ebic mong mi fingerec.
6 Yeni imoc hemma yofi degec “Boudzoc enara imohai yadi-
ude me ye makpema homedarude.” ifi dema tomai tacmagec
sebiau ebic mong mi fingeru yeni hemma negemma degec,
“Ngic ye nemu.”
7 Nuc imocac ngickuneng kpara Popirio, yeac ama bangeha
wegenac feu yeng ama heinemmeu uameme harebec yegoc
tacyac aning.

8 Ammina Popirio mamango amau sebigerec hafei amma
kerac ukuuku ammiu feec. Feu Paurongo ameau emma
maria sebiau faima numuma ngic mengereec.
9 Mengereu ngereeu nuc imocac ngicngac siduc imoc
negemma hafeigoc homac yeneng ifingoc sikedacgec men-
gereyunudarec.
10 Mengereyunuu ngicngac yeni ubangerectoa negennem-
mema kekennaso wegeneu singgac neneyaka nga hiefinac-
goc kennideac sirihau wageu fainemmegec.
11 Kporucwage mong kianomang nasoac ihai nangkefec.
Nga afo harebec wisickeu neni wage imohai emma ken-
ing. Wage imoc Aresandria taonnunac nga dumbengau ne-
muonga mong nanec, kpara Kasotoro nga Porukisi. Kasotoro
nga Porukisi yeri foratombosonga.
12 Kengkecma Siraku taonnu kensikema emma ihai
uameme harebec tacma
13 taong imoc wama Regiong taonnu kemma taring. Imohai
tacni wereckengau ngadeninausing yowarec kpeu uameme
mong wisickeu Puteori taonnu kening.
14 Kensikema negen negensinggoc tosofocnina goa mefi-
cyununi heitainunugec uameme 7 yenigoc tacyac amma imo-
hacnac hanising kengkecma Roma kening.
15 Kensikeni Roma taonnu Yesuac habungo siducnina bic
negenggecac goango hakecma Apio yeneac emenecfu mefic-
nunugec. Nga goango ama mong kpara Kiang ama harebec,
imohai meficnunugec. Meficnunugec Paurongo yenemma
Anutu dangge edema ubangerec negemma kuc meficgeec.
16 Roma taonnu sikeni Pauro witicamau mi faima ama
monnu tarudeac deu yeni naric degec. Ye imohai tacma
worabacac wasaingic mongngo ye garenggema kefec.
17 Ye ifi tacmanu uameme harebec anu yudangic yeneac
garengfocngina kpacyunuu sikema yenahafoc tacgec yoac
yofi edeyunuec, “Tosofocna, ni yudangic arengfocnina mi
memayunuai me kisicfocnina yeneac singyoac nga fakang-
ina deendema mi anai, imoc fora. Anu yeni Yerusarennu
mendannuma romangic yeneac mariu eng fainugec.
18 Fainugec romangic yeneng haniana dekpesi amma hania
kpacfu nuhomegecdeac dema kopocsicna hofocma yungec-
nugecdeac degec.
19 Ifi degec yudangic yeneng yoac imocac igocnuma
kpetarigecac ngictau Sisango yoacna desiudeac deai.
Yudangic yeneac yoac mong yei mehama deba dema mi
hayai.
20 Ni imocacnoc negemma ngenigoc denegeng annideac
kpacngunuba sikedau. Israengicngac nenang Anutu

dedeseriyaac fora fingerudeac negensinggema kecdimbeac
amma seng yomoc marinau witicnugec kecduae.”
21 Ifi deu degec, “Yudaia bangecfunac geac yoackibi mong
mi faigec hau hening. Me ngic mong suegec hama geac
kopocsic yoac mong mi deu negening.
22 Imocac wiac negennec, imoc geanggaoc dena negenni
naric ande. Ge mitiareng denec, imoc bangecsoc deendema
anggec negendimbe.”
23 Ifi dema tutumanggac naso mong degec naso imoc
hau yudangic kpetengina homacngo Pauroac amau kpetu-
ranggegec. Kpeturanggemagec, yeng Anutuac eucerereng-
gac hania edeyunuec. Amma ye Moseac dedeseriyoac nga
profete yeneac yoac, imoc osoma yenang negen negengng-
ina wama Yesu negensinggegecdeac deireckeyemmeudeac
ua meec. Ye asoacngoc hanahema ifi dema kecmanu ama
toforeyemmeec.
24 Amma ngic goa yeneng imoc ireckema yegoc uba mocgu
anggec nga goa yeni mi negensinggegec.
25 Amma yudangic yeni yenaocngoc yoacngina feracemeu
Paurongo yoac mocgu yofi edeyunuec, “Tiri Asungo profete
Yesaiaac enacfu kisicfocngina yeneac yoac yofi deec,
26 ‘Ge kemma ngichabu yofi edeyununa: Ngicngac kedzacngo
negen negeng, yeni imoc negemma naric mi negen-
tegecgecde. Amma kicngo heheng yeni imoc hemma
naric mi hentegecgecde.
27 Imoc yofiac, ngicngacareng yomoc yeni herengina
tondzera nga kedzacnginango yoac negenggecdeac ebiridae
amma kicnginango wiac henggecdeac mepisickegec. Yeni
kicnginango wiac mong hembauac nga kedzacnginango
negembauac amma negen negengnginango wiac mong
negentegecbauac, imoc yeni ubangina dafiu dzigeneu
mengereyunubade.’ *(Yesaia 6:9-10)*
Ngeni yeni isocngoc.
28 Imocac edengunuba negenggec, Anutungo memengerec
sing meficgeec, imoc bangec monnunac ngicngac, yeneac
arennoc ande, yeneng yoacna negemma komoc kpegecde.”
Paurongo ifi deu negemma wama kenggec.
29 [Kemma sinnu yudangic yenaocngoc yoacngina feracemeu
kenggec.]
30 Pauro yengenaoc ama kuric bummema kifa yohockang
ihai kecmanu ngicngac yearu kengha anggec, yeni ama
heiyemmekefec.
31 Heiyemmema kengeha kpac yombong kecma Anutuac
eucerereng dekperagiyemmeec. Ye Kebu Yesu Kristoac hania
kpouyemmekefu ngic mongngo mi kpetarimiec.

Paurongo
Roma Kpebung Yeneac Kibi
Ohoec

1 Ni Paurongo kibi yoc ohoma Roma kpebung ngenearu faiduae. Yesu Kristo ye minginna nga ni yeac wanacngic. Yeng kpacnuma segerenuu aposoro ua mema Anutuac siduc gombung dekperagibadeac denenec.

2 Yeng siduc gombung imocnoc warac profete yenearu yoac dedzege amma haudeac deu yeneng imoc mitikibi kpetiacfu ohogec fede.

3 Siduc imoc yofi, Anutuac Medac, Kebunina Yesu Kristo, yeng ngicsebiac arennu Dawidiac fingecsaheunac fingerec amma

4 kpetiac Asungo kucgoc yombong yeac yofi dekperagiec, yennoc homecfunac gborima yarec, imocngo yofi edzac-nunude, ye Anutuac Medacyombonga. Imoc Kebunina Yesu Kristoac siduc gombung.

5 Anutungo deu ye wosoefac anemmema aposoro ua nem-meu neni yeac kpacac amma bangec monnunac ngicn-gac Anutu mi negemmidae, yeneac botucfu yoac dekper-agini yeneng ye negensinggema yoara tofohogecde, ua imoc mekecdimbe.

6 Nga Anutungo ngeni ifingoc kpacngunuma Yesu Kristoac areng anggecdeac negende.

7 Anutuac songoareng Roma taonnu kecdae, ngeni kpac-ngunuu yeac kpetiac areng kecdae. Nga Anutu Manninaac amma Kebu Yesu Kristoac danggunuc nga ruaengo ngenearu febeso.

8 Bangeha bangeha yeneng ngeneac negen negens-ingnginaac yoacsiduc edeemeandae, imoc wiac engena ifi negemma ngeneac negensima Yesu Kristoac kpacfu Anutuna dangge edekecduae.

9-10 Ni numuanduae, imohai nasosoc ngeneac negensima numukecduae. Anutungo imoc hemma hepucna ande. Nga ongaasunango uaya mekecma yengena Medahaac siduc gombung dekperagianduae. Amma ni nasosoc Anutu numu-miba yeng negenu naric anu ngenearu bic habade.

11 Hama ngenemba nenahafoc kecma ngeni serigecdeac Tiri Asuac wosoefacac kuc ngenearu mederebade, imocac homac anende.

12 Ni yofi negemma imoc deduae, ni ngenearu haba nenang negen negensinninango nanggeemema ngeneng ni meserin-ugec neng ngeni meseringunubade.

13 Negen negensinggoc tosofocna, yofi negenggecdeac
anende. Ni miti uaac fora imoc bangec monnunac ngicngac
Anutu mi negemmidae, yeneac botucfu kpedzucneanduae,
ifi isocngoc ngenearu hama miti uaac fora goa kpedzuc-
nebade. Amma imocac naso homac arenga faikecbare wiac
goango ine dzegenukefec.
14 Ni grikngic nga bangec monnunac ngicngac Anutu mi
negemmidae amma fakangina siriha kpac kecandae, yeni
miti dekperagiyemmebesare. Amma ngic negen negenggoc
nga negen negengina kpac, yenearu siduc gombung ma-
mangkima dekperagima imocngo turunna kpoubesare.
15 Imocac amma Roma taonnu ngicngac kecdae, ngenearu
ifingoc siduc gombung dekperagibadeac herena yacande.
16 Siduc gombung imoc Anutuac kuc. Imocngo ngicn-
gac sasawa negensinggeandae, yeni kopocsicac ebicfunac
mesiyunuu komoc kpegecde. Yoac imoc yuda yeneac arennu
waraima kemma grik yeneac arennu momoc kenec. Imo-
cac amma ni siduc gombunggac negemba gameagoc mi
angkecde.
17 Anutungo ngicngac dindingac denemmeande, imocac
siduc gombunnu yofi fingectegecande, negen negensinggoc
hanahema negen negensinggoc mesibesonga. Amma yoac
yofi bic oho ohoya fede,

“Ngic dindingac ye negen negensinggoc kecma
kechereeude.” *(Habakuc 2:4)*

18 Ngicngac goa yeni Anutuac faka nga yoac ngadehema
sing ferahaandae amma faka nga yoac fora kpema waandae.
Ngicngac imoc yeneac turunga kurumenunac fingeru Anu-
tungo imoc kpouyemmeude.
19 Anutu haniaya botucnginau dindingac hengkecdae.
Imocnoc Anutu yengenaoc mekperagiyemmeande.
20 Amma hanahema ama bangec meficgeecfunac
kecerema yofinenggac kecdimbengoc yengena kicngo
mi hengena nga yeng wiac meficgeec, imoc henggec.
Imocngo yengena marikibiaac siriha fingecyemmeu
negentegeckecdae. Yeng nasoya nasoya kuc mingina
kefecngo kefude amma ye Anutu, yeni imoc hentegecma
kecdae. Imocac mongngo yoac mong yofi naric mi deude,
“Anutu kecde, imoc mong mi negentegeraiac kopocsicna
wabeso.”
21 Yeni Anutu negemmidae, amma eweheihei ine mi am-
migecde. Nga ye Anutu, imoc negendaenoc nga yeni ine
ye mi dengeregecde. Yeni ine negen negengngina ikoha,
imocngo faka meu kicpisic nga ubafong anggec kundungngo
ubanegen negengngina semeu sing segegecde.

22 Yeni ifi kecma deandae, “Neni negen negentegecgoc.” ifi
dema samackpeng amma dzingfonga kecandae.

23 Nga yeni Anutu homeha kpac, yeac kuc kibikperagiagoc
wama ngic homemea, yeneac ongangina nga neng nga yam-
berec amma sekac ongangina goa imocac Anutu siriha, ifia
dema mekecgecde.
24 Ifi angandaeac amma Anutungo yenang hereyacyac
fakanginau wayunuu yeni kaiserofaka angkecma sebingina
faka gameagocfu kpeandae.

25 Anutungo wiac sasawa deu fingerec, yearu dedengerec
nga dedengerec fekengkecbeso, imoc fora. Nga yeni ine
Anutuac yoac fora wama ikocyoac hoanggegecde. Nga ye
wiac sasawa deu fingerec, yeac eweheihei faka wama yeac
bageu monggoc mi kecandae. Yeng deu wiac fingerec, yeni
imoc afehema imocac kingang kpeandae.
26 Imocac amma Anutungo kpae mong mi heiyemmema
wayunuu hereyacyac faka gameagocngo fenggeyunuu ngac
yeni ngicgoc kecandae negengandimbe, yeni sing imoc
wagec faka goa ngacngo faka mi angana, imoc angemekec-
dae.
27 Nga ngic yeni sing imohaingoc ngacgoc kekec kecandae
negendimbe, imoc wama herengina gerec isoc borang tiu
ngicngo ngicfu kemma faka gameagoc angemeandae. Ng-
icngac ifi angkecdae, yeni yenaocngoc fakangina gameagoc
anggec, imocacsoc turungango kekecnginau faka dindingac
modacma meficgeyemmeude.

28 Ngicngac yeni Anutu negemmibesonga negenggec wiac
mamea anu faka imoc ngadehema wagec. Imocac amma
Anutungo ifingoc kpae mi heima wayunuec. Wayunuu yeni
faka kpedahango fenggeyunuu faka ngicngo mi angana, yeni
imoc modacma angemekecgec.
29 Nga yeneac hereu faka mangana hania hania wake
wakea fede, imoc yofi, yeni ngicngac dindingac kpac. Yeni
ngabagoc nga kichodunggoc kecma faka mangana amma
keracmanganggoc kecandae. Yeni herengina yaru ngic
yunukpebuc anggecdeac ayemmeu ngabau eweandae. Yeni
ikoc nga ngaba arennu ngic memanganeyunugecdeac ayem-
meande amma gubekisang kecandae.
30 Kecma yeni enacfu faifai amma Anutu ubango wama
ubaseri kecma yoacngina goria amma sebiengeng faka
angkecdae. Amma nonggo mangfocngina yeneac yoac
kpema faka mangana gboria meficgeandae.
31 Nga yeni negen negengngina kpac kecma yenang yoac-
ngina kpeandae. Yeni ngicngac tosofocngina heresongogoc

hoangyunugecdeac obohoma ngicngac yeneac ubamangang
mong naric mi negenggecde.
32 Ngicngac faka mangana ifia angandae, yeni homecac
areng andae. Yeni Anutuac sing dindingac imoc negem-
maguc sifu faka ifia angkecdae. Nga yeni imocgoc torokpema
goa yenenggec faka mangana ifia amma kecgec, imoc ifingoc
negenggec ngereeande.

2

1 Imocac ngic me ngac, ge negenna, ge ngicngac goa yeneac
fakangina isinggema kopocsicnginagoc andae, ifi dekecnade,
naso imohai geangga yeni isocngoc kopocsicgagoc annec,
imoc deficemenade. Nga yeni isingyunuma, "Ngeni kopocsic-
nginagoc." ifi deannecac geangga ifingoc isingemenec ande.
Nocac geac faka nga angammemega imoc yeneac isocngoc
ande.
2 Anu faka nga angammemengina ifia angkecdae, yeni
Anutungo sing forau isingyunuma kopocsicnginaac turunga
yemmeude, imoc negendimbe.
3 Nga ngicngac goa faka ifia angkecdae, ge yeneac faka
isinggema kopocsicnginagoc andae dema geangga faka ifian-
goc angkecma Anutuac isic isinggenasou degbedic yoac goa
dema woranadeac negennec nga imoc kpac yombong.
4 Anutungo faka yumea yombong anggemma modzoti-
tia kpac tomaiga naso herea kecande, imoc ngadehenadeu
naric mi ande. Nga ubaga merennadeac Anutungo yumea
anggende, ge sifu imoc negentegecbesena.
5 Nga here dzege dzegegoc kecma ubaga mi meremma
kopocsic mekpedzuc angkecma turunga menade. Nga Anu-
tuac turung kpoukpouac nasotoa hau turunga dindingac
fingectegecgenude.
6 Imoc yofiac,

"Kebungo ngicngac tembuc tembuc angammemengina hen-
negeng amma turunga kpouyemmeude." *(Mitiyegec
62:12; Yoac negen negengagoc 24:12)*

7 Mong ye mamangkima faka gombunga mekecma kuru-
menggac kuc kibikperagiagoc nga eweheihei amma kekec-
seri meudeac ammiu uatoa mekecde, Anutungo ye kekec
wisic wisickea kpac miude.
8 Nga mong ye yengenaacsac negemma kecma yoac fora mi
tofohoande nga sing dindingac kpema mangana modacande,
Anutungo yearu herebuya kpakema kopocsicac turunga mi-
ude.
9 Nga ngicngac angammeme mangana angkecdae, yeni
sasawango kpendzeng nga ubaebictoa meficgegecde. Yuda

arengngo imoc waraima meficgemagec grik areng yeneng
momoc meficgegecde.
10 Ngicngac faka nga angammeme gombunga angkec-
dae, yeni sasawango kurumenggac kuc nga kibikperagia
nga eweheihei amma ruae meficgegecde. Yuda arengngo
imoc waraima meficgemagec grik areng yeneng ifingoc
meficgegecde.
11 Anutu ye monde mondea mi femide.
12 Ngicngac dedeseriyoac yenearu mi faifaia, yeni kopoc-
sic meficgegec Anutungo dedeseriyoara kpac, yeni sasawa
manganaac areng desiyunuma wayunuude. Nga ngic-
ngac dedeseriyoacac bageau kecma kopocsic meficgegec,
yeni dedeseriyoacngo yoacfu faiyunudaru kopocsicnginagoc
kecma manganedacgecde.
13 Nga ngicngac faka nga angammenginango dedeseriyoac
modackecdae, Anutungo yenemma dindingac deyemmeude.
Nga ngicngac dedeseriyoac kedzacngosac negengandae, yeni
dindingac mi deyemmeude, kpac.
14 Anu bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae,
yeni dedeseriyoac oho ohoya mi modacandaengo yoara sifu
momorongngnginau fede, yeni imoc tofohoma dedeseriyoac
modacandae, yeni yenaoc dedeseriyoacac mingina
anggecde.
15 Nga dedeseriyoacngo wiac ambesonga dede, imoc ngic-
ngac ubanginau bic oho ohoya fede, imoc edzacnunuandae.
Amma here negen negengngina imocngo meseriude. Ubang-
ina nga here negen negengngina yeri yerahafoc ua mema
yoacfu kopocsingngina deficgeandape me nanggeyunuma
meficyunuandape.
16 Imoc Anutuac desi desi nasotoau fingectegeru
henggecde. Ni siduc gombung Yesu Kristongo nenec, imoc
yofi dekperagianduae, Anutungo nasotoau ngicngac yeneac
negen negeng sufu sufuya feec nga fede, imoc isinggema
desiude.
17 Yudangic ngeni ngenanggac deandae, “Ni yudangic
dema dedeseriyoacngo nanggenuu kecduae.” Amma ge
Anutu negennec imocac negenna engena angkecde.
18 Anu dedeseriyoacngo sing kpougenu ge Anutuac ne-
gen negeng nga songo bic negemma faka nga angammeme
damoc gombunga, imoc isinggema naric ireckenade.
19 Nga yofi negengemeannec, “Ngicngac kicpisic yeneac
sing edzacyunuyunu ngic amma kundung manau kengkec-
dae, yeneac kperagia, imoc ni.”
20 Nga dedeseriyoacfu negen negeng nga yoac fora hafoan-
goc fedeac ge negen negengngina obohoandae, yeneac ne-

gennec, “Ni yeneac dederecgengic.” amma ngicngac nambaracuba mekecdae, yeneac yofi negengannec “Ni yeneac kpoukpou.”

21 Ge ifi amma goa edekpou ayemmema geangga ine mi kpouemeannec. Amma hamangec mi mebesonga, ifi edeyunuma geangga sifu wiac hamangec meannec.

22 Amma kaiserofaka mi ambesonga, ifi demaguc geangga kaisero angannec. Nga ge nemu ngadeyunuannec amma geanggaoc ine womonginau emma yeneac wiac hamangec meannec.

23 Amma Anutuac dedeseriyoac mekecma geanggaac negenna engena anu gennoc dedeseriyoac kpema Anutu game witiau faiannec.

24 Mitikibiu yoac yofi oho ohoya fede,

“Ngeni ifi angkecdaeac amma bangec monnunac ngicngac, yeneac botucfu Anutuac kpac denggbaringgegecde.” *(Yesaia 52:5; Edzekie 36:22)*

25 Ge sebi tosaga herecgema dedeseriyoac modacnadeu imocngo memefihagoc anude. Nga dedeseriyoac kpenadeu ine sebi tosaga herec herecgeango sifu sebi herec herecgea areng mi annade.

26 Anu areng goa sebi tosangina mi herecgegec, yeni angammemenginango dedeseriyoac modacdacande, yeni sebi herec herecgeareng, kpacngina ifi naric kpacbesonga.

27 Nga ge sebi tosaga herec herecgeango kecma dedeseriyoacac kibi mekecma dedeseriyoac ine kpema kecna ngic mong ye sebi tosea mi herecgegec, yeng dedeseriyoac modackecma faka nga angammemega isinggema ge kopocsicgaggoc deude.

28 Ngic mong ye sebiugeng yudangic ande, ye yudangic fora mi ande, kpac. Nga ngicsebiu sebi tosea herecgeandae, imoc sebi herec herecge fora mi ande, kpac.

29 Mong ye ubahereau yudangic ande, yeng yudangic yombong. Anutuac Asungo ubahereaac herec herecge ua meu Anutungo ngicngac areng ifia dengereyunuande, imoc ngicac ua kpahac. Nga dedeseriac kibingo ubahereac herec herecge ua, imoc naric mi meude.

3

1 Yudangic yeneng sebi tosangina herec herecgea kecmagec faka imocngo yofi meficyunuu areng goa tatacngina feracyunugecde.

2 Anutungo yudangic kekecnginau hafoangoc nanggeyunuma ngic areng goa feracyunuma yudangic faka gombunga homac yombong ayemmeude. Yeng yeneac

negenu ngereeu yengena yoac garengegecdeac yeneac botucfu faiec fede, imoc negenggec engena ambeso.

3 Anutungo yoac dedea modackecde. Anu goa yeni negen negensingngina kpac kecgec, fakangina imocngo Anutuac faka mi meickeec.

4 Imoc kpac yombong. Yoac yofi oho ohoya fede,

"Geng yoac denec, imoc fora fingectegerude nga ge ngic hania isinggema yoacngina desinec, imoc dindingac." *(Mitiyegec 51:4)*

Yoac yofi deni seria febeso, "Anutu ye fora nga ngicngac sasawa nenang ine ikocninagoc."

5 Goa yeni deandae, "Ngicngac angammemenina manganangonoc Anutuac faka dindingac mekperagiude." Yoac imoc fora mi ande nga fora ambac dede Anutungo mangananinaac turunga kpounemmeu, imocngo dindingac naric mi ambac. Ni ngicac negen negeng modacma yoacna ifi deduae.

6 Anutu ye fakaya dindingac mi ambac debac bangeha bangehaac ngicngac naric mi isingyunuma desiyunubac, imoc foracngoc.

7 Neac ikocyoacngo Anutuac yoac fora mekperagima kpara dengerebac ye kopocsicngic naric mi denembac.

8 Goa yeni enacfu faifai anemmema deandae, "Wiac gombunga fingerudeac nenang angammeme goa mangana ambisina." Nga goa yeneng neneac deandae, "Imocnoc kpounemmeandae." Ngicngac yoac ifia deandae, yeni Anutungo kopocsicnginaac turunga, imocac sirihau yemmeude.

9 Imocac dafi denide, yudangic nenaoc grikngic feracyunukecdimbe me? Imoc kpac. Yudangic nga grikngic yeneac yoacngina yofi bic deding, "Nenang momoc sasawango kopocsicac bageau kecdimbe."

10 Imocac yofi oho ohoya fede,

"Ngic mongngonec dindingac mi kecde, imoc kpac yombong.
11 Amma ngic mong negen negentegecgoc mi kecde me mongngo Anutu hofoc hofoc ua mong mi mekecde, kpac.
12 Yeni sasawango Anutuac sing ngadehedacma yenahafoc manganegec, mongngonec angammeme gombunga mi angkecde, imoc kpac yombong." *(Mitiyegec 14:1-3; 53:1-3; Miti dedengic 7:20)*

13 "Yeni ubangina imoc kicsere angge anggea." *(Mitiyegec 5:9)*

"Yeni nedzarangngnanango ikoc ayemmeandae amma bibicnginau boidzocac marasing mekecdae." *(Mitiyegec 140:3)*

14 “Yeni enacnginau sowecyoac nga negemmangang herengi-
naunac gerec dzema ereande.” *(Mitiyegec 10:7)*
15 Nga yeni ngicngac yunuma sacngina hetinggegecdeac
haninginango kpouma bic kengkecdae.
16 Amma yeni sing kengkecdae, imohai amabangec meman-
ganema ngicngac ebicfu faiyunuandae.
17 “Ngicngac imoc yeni ruaegoc kekecac sing mi negendae,
kpac.” *(Yesaia 59:7-8)*
18 Amma yeni Anutuac kicfu dzonong fede fedegoc namma
eweheimigecdeac mong mi negensiandae. *(Mitiyegec 36:1)*

19 Neni yofi negendimbe, dedeseriyoac imocngo ngicngac dedeseriyoacac bageau kecdae, imoc yeneac enacngina medzickeudeac nga bangeha bangeha ngicngac sasawa yeni Anutuarunac turunga megecdeac amma yoara dede.

20 Ngic mong ye dedeseriyoac modackecma Anutuaru haude, ye Anutungo yofi naric mi demiude, “Ngic imoc ye dindingac.” Dedeseriyoac imoc ine kopocsicnina dekperaginemmeu negennide.

21 Anu yofinenggac Anutungo ngicngac dindingac denemmeande, ye imoc didiu faiu hengkecdimbe. Sing imoc dedeseriyoac nga profete yeni hepuc angandae nga imoc dedeseriyoacac sing mi ande, kpac. Imoc sing gboria amma siriha mong yombong.

22 Anutungo Yesu Kristo fainemmeec nga ngicngac ye negensinggedae, yeneac dindingac deyemmeude. Nga ngicngac sasawa nenang siricnina mong mong mi ande,

23 nenang sasawa kopocsic meficgema kuc nga kibikperagia Anutuarunac haande, imoc kekecninau obohoma kecdimbe.

24 Obohomina Yesu Kristongo witicfunac yungecnunuec. Yungecnunuma Anutungo wosoefac anemmeandeac amma dindingac denemmeude. Imoc fingecnemmeudeac nenaoc ua mong mi meing.

25 Anutungo Yesuac sac hensima nonongkac faiu nanu ngicngac nenang Yesu negensinggenide, yeng kopocsicac turung kpou kpouac bung angkecde. Sing imohai Anutu ye yengena dindingac, imoc edzacnunuudeac negenu ngereec. Imoc yofiac, ye warac ngicngac faka yumea ayemmema kopocsicnginaac turunga bic mi kpouyemmema

26 naso herea modzotitia kpac tomaingina kefec. Ye naso yofinenggac ngicngac Yesu negensinggekecdimbe, nenang dindingac denemmeude. Ye yengena dindingac, imoc edzacnunuudeac negensima Yesuac uaac amma dindingac denemmeude.

27-28 Ifiac amma angammemenina gombunga imocac se-
binina meennideac sing mong mi fede, kpac. Anutungo ng-
icngac dindingac deyemmeande, imoc negen negensingngi-
naac amma deude, neni imoc negemma meseridimbe. Yeni
dedeseriyoac modackecdaeac ye dindingac mi deyemmeude,
kpac. Imocac negen negensinggac amma sebiengeng naric
mi annide. Ge uagaac amma ngic dindingac naric mi annade,
imocac sebiga naric mi meennade.
29 Goa yeni yofi deandae, Anutu ye Yuda yeneac Anutusac.
Nga imoc fora kpac, ye bangec monnunac ngicngac, yeneac
Anutu momoc kecde, imoc fora.
30 Anutu mocgungonoc kecde. Amma ye sebi tosangina
herecgegec, yeni negen negensingnginaac amma dindingac
deyemmeude. Nga sebingina mi herecgegec, yeni ifingoc
negen negensingngina hemma dindingac deyemmeude.
31 Nga negen negensinninango dedeseriyoac mi meick-
enide, kpac. Nenang negen negensingngo dedeseriyoac
nanggenide.

4

1 Kisicnina Abrahang yeac hania henni.
2 Goa yeni yeac deandae, "Anutungo angammemeaac
amma yeac ngic dindingac demiec." Imoc fora mi ande nga
imoc fora ambacfu ye sebia naric meembac. Nga imoc ine
Anutuac kicfu kpac.
3 Neni mitikibiu yofi osoandimbe,
"Abrahang ye Anutu negensinggeecac amma, yeng yeac ngic
dindingac demiec." *(Fingec fingec 15:6)*
4 Ngic mong ua meande, yeac uabung imoc wosoefacac
mimia mi ande, imoc ua meecac turunga ande.
5 Nga mong ye uaac sing wama negenserima Anutu ne-
gensinggeude, yeac yofi fingerude, Anutungo ngic mangana
dindingac deyemmeande, yeng ngic imoc negen negensin-
gaac amma uaya kpac wosoefacfu ngic dindingac demiude.
6 Nga mong ye angammeme gombunga mong mi ammanu
Anutungo yeac dindingac deu yeac kenec meude, ngic ifia
yeneac Dawidingo ifingoc yofi deec,
7 "Ngicngac goa yeni singyoac kpema kecmagec Anutungo
manganangina wayemmeec nga kopocsicngina se-
meyemmeec, yeni kenecnginagoc.
8 Nga KEBUNGO ngic monggac kopocsihaac kpete mi meude,
ngic imoc ye kenehagoc." *(Mitiyegec 32:1-2)*
9 Kenec yoac, imoc ngic sebi tosangina herecgegec nga
ngic mi herecgegec yeneac momoc dedea. Abrahangngo

negensinggeecac Anutungo yeac negemma ngic dindingac demiec, ifinoc negemma deandimbe.

10 Abrahang ye sebi tosea herecgeuguc Anutungo dindingac demiec me? Imoc kpac, ye sebi tosea mi herecgemanungoc Anutungo ye dindingac demiec.

11 Abrahang ye negensinggeu Anutungo yofi demiec, “Ngic imoc dindingac.” ifi dema sebi tosea herec herecgeac ma Abrahang miec. Ye sebia mi herecgema bic negensinggeec. Nga ngic sasawa sebingina mi herecgema negensinggeandae, Anutungo yeneac dindingac deudeac yeni Abrahanggac kisicfora, ifi kpacyunuec.

12 Nga ngic sebi tosangina herecgema Abrahanggac hanititi modacma Kebu negensinggeandae, yeneac ifingoc yofi deec, Abrahang ye yeneac kisicngina. Negen negensinnu kisicngina Abrahang, ye hanahema sebi tosea mi herecgema bic negensinggeec, ye isoc andae.

13 Anutungo Abrahang nga bangecfora yenigoc yoac yofi dedzege anec, bangec nga kurumeng imoc ngeneac maridzoming anudeac ngemmebade. Nga imoc Abrahangngo dedeseriyoac modarecac mi deec, kpac. Yeni negensinggegec nga Anutungo negengyemmema dindingac deyemmeec, imocac witiau yoac dedzege anec.

14 Nga ngicngac yeni dedeseriyoac hoanggema maridzomingngina mebau dede negen negensinggoc kekec foraya kpac ambac. Nga Anutungo wiac yemmeudeac deseriec, imoc ifingoc kuha kpac ambac.

15 Dedeseriyoacngo kopocsicac turunga heficgeude nga dedeseriyoac mong mi feudeu dedeseriyoac ifingoc mi kpebau.

16 Abrahang ye ngicngac dedeseriyoac mekecdae, yeneac mangngina. Amma ye ngicngac negen negensing yeac isoc feyemmede, ye ngic ifia, yeneac manggac. Nga Abrahanggac bangecfora sasawa yeni dedzegeac yoac naric megecdeac imoc wosoefacac bageau feu negen negensingnginaac amma megecde.

17 Nga Abrahanggac negensima yofi oho ohoya fede,

“Ni faiguba ge ngicngac areng homac yeneac mangngina annade.” *(Fingec fingec 17:5)*

Nga Anutungo ngic homemea megboriyunuande nga wiac mong mi fede, imoc bic fede, ifi isoc ye imoc dema kpara kparu fingecande.

Ifiac amma Abrahang ye nenang mannina, imoc Anutuac kicfu nga negen negensinggac sinnu.

18 Yeng gboricgoc anudeac siriha mi kefec, kpac. Nga
ye Anutu negensinggeecac ngicngac areng homac yeneac
kisicngina anec. Imocacnoc yoac yofi bic dedea feec,
"Bangecfocga yeni homac yombong, kpete imocacsoc fin-
gecgecde." *(Fingec fingec 15:5)*
*
19 Abrahang ye kifaya 100 isoc anu sebia dzaparema kpedziu
negenec. Nga enema Sara ye kifa feraheu sabac meudeac
siriha naric mi anec. Nga Abrahang ye negen negensinga sifu
seria feecac kucmama mong mi anec.
20 Ye Anutungo wiac miudeac deseriec, imocac negengyohoc
mong mi amma serima negensinggema kecma Anutu afe-
hekefec.
21 Nga Anutungo yoac deserimiecmoc imoc meudeac imo-
cac kuha soha femiec, Abrahangngo ifi negentegecma ne-
genseriec.
22 Imocac amma yofi nande, "Anutungo yeac negensima, ngic
dindingac demiec."
23 Nga yoac yomoc, "Yeac negensima ngic dindingac
demiec." imoc Abrahanggacsac negemma mi oho ohoya fede,
kpac.
24 Imoc nenanggac momoc oho ohoya fede. Anutungo
Kebunina Yesu homecac arennunac megboriu nenang ua
imoc meec, ye negensinggeni yeng ifingoc negennemmema
dindingac denemmeude.
25 Nga nenang sing feraheing, imocac amma ngicngac
yeneng Yesu homecfu faigec. Nga Anutungo dindingac den-
emmeudeac Yesu homecfunac monggoc megboriu yarec.

5

1 Ifi amma Anutungo negen negensinnina hemma dindin-
gac denemmeu Kebunina Yesu Kristoac amma yegoc ruaeu
kecdimbe.
2 Yeng sing meficgenemmeu Anutuac danggunuc manau
yofinenggac kecdimbe. Nga Anutuac kuc kibikperagiagoc
ngade fingecnemmeude, imoc wiac engena, ifi negemma
sogaima kecdimbe.
3 Amma imocsac kpac, nenang ifingoc kpendzeng
witiau kecma imocac negenni engena anu sogaikecdimbe.
Kpendzeng kpekpe, imocngo herenina meseriude.
4 Meseriu modzotitia kpac kecma seserigoc nannide nga
eucererenggac fora fingerudeac negensinggema kecdimbe.
5 Ifi kecmina ubaninaac kuha naric mi maude. Nocac Tiri
Asugoc anni Anutungo songoya ubahereninau kpakeec fede.

---

* **4:18:** Asomenggac kpete imocacsoc fingecgecde.

6 Nenang sicsauc kecminangoc Kristoac naso hau yeng
nenanggac tatac mema homeec. Makpekpea kecminangoc,
ye ifi anemmeec.
7 Ngic mongngo ngic dindingacac amma homeudeac ne-
genside, siduc ifia mi negengandimbe. Nga mong ye faka nga
angammemea gombunga angkecde, mongngo yeac amma
kengec wama homecfu naric kembac gedang.
8 Anutungo songoya edzacnunuma Kristoac deu yeng ng-
icngac nenang kopocsicgoc kecmina nenanggac ammanoc
homeec.
9 Anu yeac sawaac amma Anutungo ngicngac dindingac
denemmeu yofinenggac kecdimbe. Imocac ye ifingoc turung
kpoukpouac nasou yoacnina deu komoc kpebesandimbe,
imoc negenserima kecdimbe.
10 Nga nenang Anutuac ngabafora kecmina Medahaac
homecngo ngaba meickeu Anutugoc ruae fingecnemmeec.
Ruae fingecnemmeu nenang ifingoc Medahaac kekecac
amma komoc kpebesandimbe, imocnoc negenserima
kecdimbe.
11 Amma imocsac kpac, Kebunina Yesu Kristongo kopoc-
sicnina meickema Anutugoc ruae meficgenemmeu nenang
yofinenggac Anutuac negenni wiac engena anu sogaima
kecdimbe.
12 Imoc yofi fingerec, ngic mocguacsac amma kopocsic
bangectoa bangecfu fingecma homec heficgeec. Nga ngicn-
gac sasawa kopocsic meficgegecac amma homecngo ngicn-
gac sasawa meyunuec.
13 Dedeseriyoac bangectoa bangecfu mi femanu kopocsic-
ngo bic haec. Dedeseriyoac mong mi feu kopocsicac hen-
negeng naric mi fingerude.
14 Nga Adanggarunac erekecma Moseac nasou homecngo
ine ngicngacareng sasawa garengyunuec. Adangngo kopoc-
sic meficgema Anutuac yoac kpeec. Nga goa yeni yeac
kopocsic imoc isoc mi meficgegec nga homecngo yeni sifu
meyunuec. Adang ye ngic haudeac dedea, yeac ongea.
15 Sing ferac ferahea, imoc siriha mong ande nga dang-
gunuc imoc siriha mong, imoc fora. Ngic mocgungo kopoc-
sicfu makpeecac ngicngac ebiriango homedacgec. Nga Anu-
tungo wosoefahaac nga ubangerehaac wiac ngicngac yem-
meande, imoc ine homactoa anu yenearu ebiria yombong
kpakeyemmeec. Imoc ngic mocguacsac, Yesu Kristoac
wosoefacac amma ifi fingecma feec.
16 Ngic mocgungo hanahema kopocsic meficgeec, Anu-
tungo imocac amma wosoefahaac wiac yemmeande, ifi mi
negembisina, kpac. Ngic mocgungo kopocsic hanahema
meficgeu Anutungo turung kpoukpouac faka hanahema

meec. Meu ngicngac homac yeneng ine sing ferahema turungnginagoc anggec. Anggec Anutungo ifi hemma wosoefac ayemmema kopocsicnginaac turunga waec.

17 Ngic mocgungo hanahema sing feraheu yeac kopocsicac amma homecngo ngicngac garengyunuudeu ine yofi negembisia, Anutungo ngicngacareng danggunuctoa ayemmema wosoefacfu dindingac deyemmeu, yeni ngic mocgu, Yesu Kristo, yegoc kecma kekecac arennu kecma wiac homac yenahafoc garenggegecde.

18 Ifi anu ngic mocgungo sing feraheecac Anutungo ngicngac sasawa manganaac arennu desiec. Nga ngic mocgungo angammeme dindingac anecac ifi isocngoc ngicngac sasawa kopocsicnginaac turunga meickeec. Meickeu Anutungo ngicngac dindingac deyemmedaru imocngo kekecseri heficge yemmeec.

19 Nga ngic mocgungo enac tofoc tofoho faka wau ngicngac ebiriangoc yeni kopocsicnginagoc andacgec. Nga ifi isocngoc ngic mocgungo enac tofoc tofoha anecac amma Anutungo ngicngac ebiriangoc yeneac dindingac deyemmeec nga deyemmeude.

20 Anu kopocsicngina kuneng monggoc anudeac dedeseriyoac haec. Nga kopocsicngina kuneng yombong anu danggunucngo monggoc yombong kopocsicngina ferahema fingecma feec.

21 Imoc yofiac, kopocsicngo homec meficgema yenenggareng anec, ifi isocngoc danggunucngo garennina anu Anutungo Kebunina Yesu Kristoac amma dindingac denemmema kekec wisic wisickea kpac nemmebesande.

6

1 Imocac yofi debisina. Anutuac wosoefacngo yadiudeac nenang kopocsicfu monggoc torokpema mi kecbisina, kpac.

2 Nga kopocsicfunac bic homeing, ifi negemmaguc sifu ihai monggoc torokpema mi kecbisina.

3 Nenang Yesu Kristoaru kpeketahama kecnideac doku nadzicnemmegec. Amma sasawango homehau bariyuhung anemmeu nadzicdaring, ngeni imoc mi obohodae.

4 Nga doku nadzicni Anutungo yegoc tonggonunuu homecfu kemeing. Manggac ye kuc nga kibikperagitoayango Yesu homecfunac megboriu kekec gboriau enec. Enu nenang ifingoc kekec gboriau kecnideac yegoc torokpenunuec.

5 Yesungo homeec, imocac siricfu yegoc torokpema homeing. Amma ye homecfunac gborima yarec, nenang ifingoc torokpeinggac gborima yacnide imoc negendimbe.

6 Kopocsicac kuc heresebininau ua mekecde, imoc kpac anudeac ubaherenina esea mariponnu Yesugoc kpekpea,

imoc negendimbe. Kopocsicngo minginnina monggoc mi
kefudeac ifi anec.
7 Imoc yofiac, Yesungo ngic homeec, ye kopocsihaac witic-
funac bic mesiec.
8 Nga nenang Kristogoc bic homeing dema yegoc ifingoc
kecnide, imoc negensinggedimbe.
9 Nga Anutungo Kristo homecfunac megboriu yarec.
Amma ye yacma monggoc mi homeude, imocnoc
negendimbe. Ye homecac kuc bageau monggoc mi kecde.
10 Ye ngicngac kopocsicninaac amma atac mocgusac
homeu wisickeec. Amma yofinenggac kecde, imoc Anutuac
hoannu kecde.
11 Imocac ngeni ngenanggac yofi negembisia, kopocsic-
funac bic homema imocac bageau monggoc mi kecdimbe.
Nenang yofinenggac Yesu Kristogoc kpeketahema Anutuac
hoannu kecdimbe.
12 Kopocsicngo kpedzingunuu sebiac negensongo hania
haniango wangecngunubacac ngeni kopocsic faka uba eseau
fekecde, imoc wama mi modacbisia.
13 Amma oruc kickedzac nga hanimaringina imocngo
kopocsicac kingangkpekpe mi ambeso, kpac. Ngeni warac
homecfu kecgec, yofinenggac ine kekec forau kecdae, imocac
ngenaoc efaima kemma Anutuaru oruc kickedzac nga hani-
maringina desigec imocngo yeac kingangkpekpe ambeso.
14 Ngeni dedeseriyoacac bageau kekec, imoc bic wama
danggunucac bageau kecdae, imocac amma kopocsingo
kunengngina mi ambeso.
15 Imocac yofi annide. Nenang dedeseriyoac bageau mi
kecdimbe, kpac. Nenang danggunucac bageau kecdimbe.
Imocac kopocsic meficgeni, imoc mi ngereeude nga ifi mi
fingecbeso!
16 Ngeni ngic monggac wanac areng kecgecdeac
desiemegecdeu ngeni yeac wanac areng kecma yeac enac
tofohobisia, imoc negendae. Ifi isoc ngeni kopocsicac wanac
areng kecma enara tofohogecdeu homec meficgegecde. Nga
ngeni enac tofoc tofohofakaac bageau kecma dindingac
kekec meficgegecde.
17 Anu ngeni warac kopocsicac wanac areng kecgec, imoc
bic wagec wisickeec. Wisickeu kpoukpouyoacac hoannu
faingunugec, ngeni ubangina hafoangoc imohai desiemema
imoc tofohokecgecac amma Anutu dengereduae.
18 Ngeni kopocsicac witicfunac bic mesi mesingunuya nga
yaguc dindingac kekecac wanac areng amma kecdae.
19 Nga ngeni sebifusiac kucmamanginagoc kecdaeac nge-
neac siricfu yofi deduae. Ngeni warac oruc kickedzac
nga hanimaringina desiemema uba wonongagoc kekec nga

singyoac kpekpe, imocac bageau wanac areng kecgec. Ifi kecma singyoac kpema kecgec. Ngeni ifi isocngoc yofinenggac oruc kickedzac nga hanimaringina desiemema dindingac kekecac bageau wanac areng kecbisia. Kecma kpetiac kekecfu yadiseri anggecde.

20 Amma ngeni kopocsicac wanac areng kecmagec dindingac kekecac yoacngo naric mi garengngunuec, kpac.

21 Ngeni imohai kopocsicac fora mekecgec imocngo kekecngina memanganeec amma ngeni yofinenggac imoc negemma gamengunuande. Faka nga angammeme ifianoc homec heficgeude.

22 Ngeni yaguc kopocsicac witicfunac mesingununggunuya nga Anutuac wanac areng kecdae, imocac fora yofi, ngeni kpetiac kekec kecma yadiseri angkecmagec wisickeu kekecseri megecde.

23 Imoc yofiac, kopocsicac buma imoc homec megecde nga Anutuac wosoefac, imoc Kebunina Yesu Kristoac amma kekecseri buma kpac nemmebesande.

7

1 Tosofocna, ngeni dedeseriyoac negendae, imoc negenduae. Imocac yofi debeso negenduae. Ngicngac gbori kecmagec dedeseriyoacngo kunengngina amma garengyunuande, fora.

2 Imocac ngac mong ye ngicfu kenudeu, ngic ye kecmanungoc ngacngo yegoc dzahacemema kefecde. Dedeseriyoacac sing ifi fede. Kecma ewea homeudeu dedeseriyoacngo ngac ngicfu witickeec, imocac witiha kpac anude.

3 Nga ewea gbori kecmanungoc ngac ye ngic monggaru kenudeu yeac serongac degecde. Nga ewea homeudeu ine ngac ye dedeseriyoacac witicfu monggoc mi kefude. Ye naso imohai ngic monggac ngac anudeu serongac mi anude.

4 Tosofocna, ifi isocngoc Anutungo Kristoac sacfusiu ngeni yegoc ngunuhomeu ngeni dedeseriyoacac bageau monggoc mi kecdae. Ngeni ngic homecfunac yarec, yegoc torokpema kecgecdeac nga nenang Anutuac uaac fora annideac ye ifi anec.

5 Nenang warac uba eseaac arennu kecmina dedeseriyoacngo songo mangana herenina miaru homecac fora meficgekefing.

6 Nga yofinenggac dedeseriyoacfunac yungec yungecnunuya kecdimbe. Dedeseriyoacngo mendannunuec, imohacnac bic homeing. Dedeseriyoacfunac homema ua esea imoc wama Asuac ua gboriau emma nandimbe.

7 Imocac nenang yofi denide, dedeseriyoac yengenaoc kopocsic mi ande, kpac. Dedeseriyoacngo ine kopocsicac

siriha edzacnuu negenghomeduae. Ge hensongo mi ambesena. *(Makekeng 20:17; Dedeseri 5:21)* Dedeseriyoacngo ifi mi debacfu ni hensongoac siriha naric mi negenghomebai.

8 Nga kopocsic ye dedeseriyoacfusing ine singa meficgema hensongofaka hania hania herena manau miacande. Amma dedeseriyoac mi febacfu, kopocsic ye homemea ambac.

9 Ni warac dedeseriyoara kpac kecbare dedeseriyoacngo hau negenai. Negemba imohai ine kopocsicngo kekehagoc amma ua meu
10 homeai. Imohai yofi henai, dedeseriyoacngo kekec meficgeudeac faifaia fede, imocngonoc homec meficgenenec.

11 Kopocsicngo dedeseriyoacfu singa meficgema ikocfu wangecnuma kpebucnuec.

12 Imocac yofi fede, dedeseriyoac imoc yengenaoc kpetiac nga nonoyoac ifingoc kpetiac nga dindingac amma gombunga.

13 Wiac gombunga, imocngo homecfu mi fainuec, kpac. Kopocsicac hania fingectegerudeac kopocsicngo ine homecfu fainuec. Nga kopocsicngo wiac gombunga mema imocngo nearu homec meficgeec. Ifi anu dedeseriyoacngo kopocsic heficgeu kopocsic ye wiac mangana yombong, imoc fingectegerec.

14 Dedeseriyoac imoc Asuarunac, imoc negendimbe. Nga ni ine uba eseanagoc kecba kopocsicngo wanac menuu, kopocsicac bageu kecduae.

15 Nga faka nga angammeme angkecduae, imoc dafiac angkecduae, imoc mi negentegecduae. Ni wiac mong ambadeac negensianduae, imoc mi angkecduae. Nga faka ubanango waanduae, imoc ine angkecduae.

16 Amma faka goa songona mi angande, imoc mekecduaeu imocngo yofi deseride, dedeseriyoac imoc gombunga.

17 Ifi anu neannaoc faka imoc mi angkecduae, kpac. Kopocsic neac here manau fede, imocngo faka imoc angkecde.

18 Neac hereu wiac gombunga mong mi fede, ifi negenduae, imoc uba eseaac deduae. Imoc yofi, ni faka gombunga ambadeac negengkecma ine faka nga angammeme gombunga ambadeac obohoanduae.

19 Fora, angammeme gombunga ambesonga negenganduae, imoc mi angkecduae. Nga faka mangana wabadeac negenganduae, imoc ine angkecduae.

20 Ni faka goa mi ambadeac anengkecde, imoc ambadeu ine neannaoc faka imoc mi anduae, kpac. Kopocsic herena manau fede, imocngo ine faka imoc heficgeu anganduae.

21 Faka gombunga ambesonga negembare faka man-
ganango ine herenaunac bic erema kekecna garenggeande,
imoc meficgeanduae.
22 Amma ubaonganau Anutuac dedeseriyoac ubangerec-
goc hoanggekecbare
23 songo monggac singyoacngo ine sebinau fingeru hengan-
duae. Nga imocngo negen negennau dedeseri fede, imocgoc
ewema kecdape. Ewekecma kopocsicac singyoacngo sebina
witicfu faima sebinau uaya mekecde.
24 Ni ngic makpekpea ubahodunggoc kecma sebinagoc
homecac bageau kecbare merang imohacnac mesinuude?
25 Anutuac dangge deduae, Yesu Kristo Kebunina yeng
mesinuude. Mesinuu neanna negen negennango Anutuac
dedeseriyoacac bageau kecma wanac ua mekecduae nga
ubana eseango ine kopocsicac singyoac kingang kpemima
kecduae.

8

1 Nga ngicngac Yesu Kristogoc kpeketahema kecdae, yeni
yoacac arennu mi makpegecde.
2 Ge Yesu Kristogoc kpeketahema kecna Kekec Asuac*
dedeseriyoacngo kopocsic nga homecac singyoacac witic-
funac yungecguec.
3 Uba esea ye dedeseriyoacac kuha memau dedeseriyoac-
ngo wiac obohou Anutungo ua imoc yofi meec. Ye Meda-
cyombonga sueu nenang siric mema bangecfu maec. Mau
Anutungo yeac sebiu kopocsicnina desima meickeu kpac
anec.
4 Anu nenang uba eseaac sinnu kengkeng imoc wama
Tiri Asugoc kpeketahema kengkecdimbe. Kengkecma
dedeseriyoacac faka dindingac kekecninau fingectegerude.
5 Ngicngac uba eseaac songo nga negen negeng modacan-
dae, yeni negen negengngina uba eseaac arennu faiandae.
Nga ngicngac Asuac songo nga negen negeng modacandae,
yeni negen negengngina Asuac arennu faiandae.
6 Anu uba eseaac negen negeng imoc homehagoc nga Asuac
negen negeng imoc kekehagoc amma ruaeagoc.
7 Uba eseaac negen negengngo Anutu ngaba ammikecde
amma Anutuac dedeseriyoac mi tofohoande. Imoc
dedeseriyoacac bageau kefudeac obohoude.
8 Nga ngicngac uba eseaac songo nga negen negeng
modackecdae, yeni Anutuac ubasongo meficgegecdeac singa
obohokecdae.

---

* **8:2:** Kekec Asu imoc Tiri Asuac dede.

9 Anu Anutuac Asungo ngeneac ubahereu kecdeu ngeni
Asuac arennu kecgecde, uba eseaac arennu kpac. Nga mong
ye Kristoac Asu mi mekecde, ye ine Kristoac areng kpac.
10 Nga Kristongo ngeneac ubahereu kefudeu sebingina
imoc kopocsicnginaac amma homeec. Nga ongaasunginango
ine dindingac kekecac amma kekehagoc anec.
11 Anutu ye Asuyango Yesu homecfunac megboriec. Amma
Asu imocngo ubaherenginau kecdeu yeng sebingina home-
cac bageau kecde, imoc ifingoc Asuyango megboriude.
12 Negen negensinggoc tosofocna, negenggec, nenang tu-
runninagoc kecdimbe nga imoc ine uba eseaac negemma
kpac. Asungo bic megborinunuec, imocac amma uba eseaac
arennu kecnideac turunga mong mi fenemmede.
13 Ngeni uba eseaac songo nga negen negeng modacma
kecgecdeu homeac areng anggecde. Nga Asuac kucfu uba
eseaac angammeme kpebucgegecdeu kechereema kecbesan-
dae.
14 Anutuac Asungo ngicngacareng wangecyunukecde, yeni
sasawango Anutuac medacfora.
15 Asu mongngo wanac menunuu monggoc kengecgoc kec-
nide, asu ifia mi nemmec, kpac. Nenang asu siriha mong
mema Anutuac medacfora aning. Nga Asu imocngo mefic-
nunuu yeac yofi kpacma dekecdimbe, “Manna, Manna.”
16 Nenang Anutuac nambaracfora kecdimbe, yoac imocnoc
Anutuac Asu yengenaoc hepuc amma ongaasuninau faiu
dekecdimbe.
17 Nga yeac nambaracfora kecdimbeu yeac maridzoming
memeareng ifingoc amma Kristogoc areng mocgu kecma
maridzoming menide. Neni nenahafoc kuc nga kibikper-
agininagoc annideac yegoc ifingoc kpendzeng kpeni Anu-
tungo fora nemmeude.
18 Imoc yofi negensiduae, kuc kibikperagiagoc ngadeu
nenannu fingectegerude, imoc wiac engena yombong nga
yofinenggac ebic fingecnemmekecde, imoc wiac mamea.
19 Anutungo deu wiac fingecdarec imoc sasawango Anu-
tuac medacfora didiu fingectegecgecdeac mamangkima ye-
neac tomai kecdae.
20 Nga Anutungo wiac deu fingecdarec, imoc ye negem-
manu dzanggeande. Yeng wiac deu fingecdarec, imoc yen-
genaoc dzanggedarudeac mi negensiec, kpac. Anutu yenge-
naoc ifi faiec.
21-22 Amma imocac yofi negendimbe, Anutungo deu wiac
sasawa fingecdarec, ihacnacngoc erekecma yaguc kecdimbe.
Nga yeneng ifingoc wedzec horarac amma gadze yiniu
homema hoaeandae, imocac witic hesima Anutuac nam-
baracfora yeneac amabangecfu kenggecdeac ayemmeude.

Amabangec imoc witiha kpac nga imoc kuc nga kibikperagiagoc.
23 Nga imocsac kpac. Anutungo hanahema Tiri Asu nemmeec. Ifi nemmeu nenang ifingoc sebininagoc bangec yomoc wama medacforaac tatacfu bic ennideac herekiki anemmeu nasoyaac tomai kecdimbe.
24 Amma nenang wiac foraya fingerudeac negenserima tomai kecma komoc kpenide. Mong ye foraya bic henu imoc fingerudeac negenserima kecande, faka siriha ifia mi fede, kpac.
25 Nga wiac mi hengena imoc mebesandimbe, ifi negensinggema kecdimbeu modzotitia kpac mamangkima tomai kecnide.
26 Ifi kecmina Asungo kucmamaninaac amma hama meficnunuu ifi me ifi numuni ngereeude, imoc mi negentegecandimbeac amma yeng agennina tima yoara kpac hereudumengau numuu Anutuaru engande.
27 Enu ngicherenina hengkecde, yeng Tiri Asuac negen negeng ifingoc negenude. Asu ye Anutuac negen negeng modacma kpetiac habu nenanggac amma nunumua faikecde.
28 Anu yofi negendimbe, Anutungo arenga faima ngicngac negengyunuma kpacyunuu yeni yeac arengfora kecdae. Ngicngac heregoc yeac songo negengandae, yeni negengyunuma kekecnginau wiac sasawa dindingac arenggema meficyunuu ngereeyombonggeude.
29 Imoc yofiac, Anutungo ngicngac bic negengyunuec, yeni meisingyunuu yadiseri amma yengena Medaha isoc anggecdeac desiyunuec. Medahango munafora homac yeneac waracdacngina anudeac ifi arenggeec.
30 Arenggema ngicngac warac bic meisingyunuec, yeni ifingoc kpacyunuma dindingac deyemmeec. Dindingac deyemmema kuc kibikperagiagoc ifingoc yemmeec.
31 Imocac amma Anutungo nanggenunuma nenanggoc kecmanu mongngo sinnina hedzickema naric mi memanunuude.
32 Anutungo Medacyombonga mi segerema sasawa nenanggac amma ngaba yeneac mariu waec. Nga nenanggac waecac amma ye ifingoc ubangerehaac torokpema Medahagoc wiac sasawa nemmeude.
33 Mongngo Anutuac meisingfora yoacfu faiyunuudeu, Anutungo yeneac yoac ifingoc deu firang anggecde.
34 Yesu Kristo yennoc homeec. Homeu Anutungo ifingoc ye homecfunac megboriu yarec. Yacma Anutuaru enec, foiau tacma nenanggac amma numukecde. Imocac mongngo meisingfora yoacfu kopocsicninagoc dema negende, ye osiude.

35 Amma Kristongo heresongogoc hoannunukecdeac,
kekec imohacnac wiac mongngo nenang mederenunuudeac-
soc mi ande. Kpendzeng me ubaebic me nunukporac
anemmegecde me herehomehome me senggang kekec me
manganebeso annide me dzikacbeang, imoc sasawango
Kristoac songounac naric mi meicnunuude.
36 Yoac yomoc bic oho ohoya fede,
"Geac areng andimbeac amma yeni asoacnac kemma marai
homecfu fainunukecdae. Yeneng nenenggec neni
rama kpebucyunuandae, yeni isoc andimbe." *(Mi-
tiyegec 44:22)*
37 Imoc sasawa fingecnemmeu Kristongo heresongogoc bic
hoannunuu nenang yegoc kecma feracyunuyombonggema
firang amma kecdimbe.
38-39 Nga Anutungo heresongogoc hoannunuu nenang Ke-
bunina Yesu Kristogoc kpeketahema kecmina wiac mongngo
naric mi mederenunuude, imoc negenseriyombonggeduae.
Imoc homec me kekec, angero goa me ngictau goa, wiac
goa yaguc fedae me wiac ngade fingecgecde, wiac goa kuc-
nginagoc wihacnac me wiac goa kucnginagoc emuhacnac
nga wiac goa Anutungo deu fingecgec, yeni sasawango yeac
songounac naric mi meicnunugecde.

9

1 Ni Kristogoc kpeketahema yoac fora deduae, ikoc mi
anduae. Nga Tiri Asungo here negen negenna midiu imocngo
hepucna anu yofi deduae.
2 Ni nasosoc arengfocna yeneac amma ubahodungtoa nga
ubaebicgoc kecduae.
3 Nga neng yeneac do mema sowecac bageau kecma Kris-
toaru agac kecbadeac negenduae. Neni kisicnina mocgu.
4 Nga yeni Israe areng, yeni manggacac medacyombong
kuc nga kibikperaginginagoc kecdae. Yeni dzadzahac nga
dedeseriyoacgoc kecma Anutuac womong garenggekecdae.
Amma Anutungo wiac yemmeudeac deseriyemmeec, imoc
yenearu fedengoc.
5 Nga yeni kisicbangecfocngina negendae, yeneac fingec-
saheunac Kristongo ngic siric amma fingerec. Ye Anutunoc,
wiac sasawaac engena. Yearu dedengerec nga dedengerec
fekengkecbeso, imoc fora.
6 Anutu yoara kuha made, ngeni ifi mi negembisia. Imoc
yofi, Israengicngac Israe fingecsaheunac, yenearunac goa
Israe yombong mi andae.
7 Imocac siriha yofi, Abrahanggac bangecfora goa yeni Sara
kimearunac. Imocac yofi oho ohoya fede,

"Isakaac fingecsahengo geac bangecfocga yombong anggecde." *(Fingec fingec 21:12)*
8 Sebiac arennu fingecdae, yeni Anutuac nambaracfora, ifi mi dede. Dedzegeac bageau fingecandae, yeni Abrahanggac bangecfora yombong andae.
9 Ye Abrahang nga Sara yerigoc yoac yofi dedzege anec,
"Ni naso deaimoc imohai habare Sarango medac mong mema kefude." *(Fingec fingec 18:10,14)*

Songea arennu meisinnunuude

10 Nga imocsac kpac, Bangecnina Isaka ye Rebekagoc feu yeng fora tombosonga kpenangyuruec.
11-12 Nga medac yeri mi fingecma kecmaecngoc yereac angammemengira gombunga me mangana mong mi femanu Anutungo yereac Rebeka yofi bic edeec,
"Darango muneaac kingang kpeude." *(Fingec fingec 25:23)*
Anutungo mong uayaac amma mi meisinggeude, ye songoya nga negen negengaac amma ngicngac kpacyunuande, imoc seria nanudeac ye ifi anec.
13 Imocac yofi oho ohoya fede,
"Ni Yakobo heresongogoc hoanggema Esau ine ubango ukuai." *(Marekai 1:2-3)*
14 Ifiac amma yofi denide. Anutungo sing mi segeude. Ye yoara gombunga angande.
15 Yeng Mose yofi edeec,
"Ni monggac wosoefac ammibadeac negemma ye wosoefac ammibade. Nga monggac ubamangang ammibeso negenduae, ye ubamangang ammibade." *(Makekeng 33:19)*
16 Ifi anu Anutungo yengena wosoefahaac amma ngic meisinggeude nga ngic ye yengenaocngoc songo meficgeecac me uatoa meecac amma ifi mi fingerude.
17 Mitikibiu yoac oho ohoya fede, imocngo Farao yofi edeec,
"Ni gearu kucna bangeha bangeha edzacyunubade nga kpacna dekperagigec kenu negendacgecdeac amma ge ngictau faiguba genggecde." *(Makekeng 9:16)*
18 Imoc yofi, Anutungo mong wosoefac ammibesonga negendeu, imoc ammiude. Amma monggac herea dzegebesonga negendeu, imoc dzegeude.
19 Ge yoacna imoc negemma yofi denade gedang, "Anutuac songo nga negen negeng kpeudeac sing mi fede. Nga sing kpekpe mi febac dede yeng ni kopocsicnagoc naric mi debac."
20 Bangecngic ge negenna, ge ngicsac, ifi dema Anutuac yoac turunga mi merembesena. Marikibi minginango wiac mong meu wiac maringo memea, imocngo mingina naric mi kpesimiude,

"Ge nocac ni ifia menunec?" *(Yesaia 29:16; 45:9)*
21 Enangmemengic ye songeaac arennu ua naric meude, ye
gbaki mema imocngo enang mong uaya engena meude nga
enang mong uaya mamea naric meude.
22-23 Enang goa yeni kuc kperaginginagoc anggecdeac Anu-
tungo warac wosocefac ayemmema mengereyunuec. Ngic-
ngac yeni yeac kuc kibikperagiagoc henggecde, songoya ifi
anec. Ye desi desiac fakaya ngicngac edzacyunuudeac nga
yeni kuha negenggecdeac enang goa yeni kpedzac kpedza-
meaac arennu bic faifaia nandae, yeneac amma modzoti-
tia kpac nasoherec tomaingina kecande, ye songea naric
modacma ifinoc anude.
24 Imocac nenannoc kpacnunuec. Imoc Yuda arengsac
kpac, ye bangec monnunac ngicngac momoc kpacyunuec.
25 Ye profete Hoseaac kibiu ifingoc yofi dede,
"Ngicngac areng mong warac neac ngicngac mi kecgec, yeni
neac ngicngac, ifi kpacyunubade. Nga ngac mong
heresongogoc mi hoanggeai, ye neac songongac, yeac
kpara ifi kpacbade." *(Hosea 2:23)*
26 Nga bangec monnunac ngicngac Anutungo yeneac yofi
deec,
"Ngeni neac ngicngac kpac." Amma bangec imohaingoc yofi
kpacyunugecde, "Yeni Anutu kekehagoc yeac medac-
fora." *(Hosea 1:10)*
27 Yesaiango ine Israe yeneac negemma yofi kpacma dede,
"Israe ngicngac yeni kpetengina kuneng, imoc kondunggac
sangi isoc anudeu ni sifu yenearunac noboha efeanec-
sac onggongyunuba komoc kpegecde.
28 KEBUNGO bangecfu ngicngac yoacngina bicbic isinggema
desiyunuma uaya mesiude." *(Yesaia 10:22-23)*
29 Nga Yesaiango kpefingyoac yofi bic deec,
"KEBU Kuctoa Mingina, yeng bangecfocnina noboha goa
mi onggongyunuu komoc kpebau debac Sodong nga
Gomora yeni isoc ambing." *(Yesaia 1:9)*
30 Ni yofi torokpema deduae, bangec monnunac ngicngac,
yeneng dindingac kecgecdeac seseriua mong mi mekecma
kekec dindingac eng meficgegec. Yeni negensinggegec, imo-
cac amma Anutungo dindingac kpacyunuec.
31 Nga Israe ngicngac yeni ine dedeseriyoacngo kekec
dindingacfu faiyunuudeac seseriua mekecgec. Mekecma
dedeseriyoacfusing dindingac kekec mi meficgegec.
32 Yeni faka nga angammemenginaac negensima negen
negensing fora imoc ine wagec. Yeni hocfu kpondzong heima
mayunuec.
33 Imocac yofi oho ohoya fede,

"Negendae, ni Sionnu hoc mong faiba imohai yeni kpondzong heigecde nga peperandziu tifainggema negemmangang meficgegecde. Nga mongngo ye negensinggeudeu ye game kpekpeu mi enude." *(Yesaia 8:14; 28:16)*

10

1 Tosofocna, Anutungo arengfocna kopocsicac ebicfunac mesiyunuu komoc kpegecde, imocac heresongonango negengyombonggema ye numumianduae.

2 Amma ni yeneac hepuc amma yofi deduae, yeni Anutuac kingang kpegecdeac ngombongemema seseri angkecdae. Nga ye dafi kingang kpemibesonga, imocac negen negentegec ine mi feyemmede.

3 Amma yeni yenaocngoc sing dindingac meficgegecdeac arenggema uaya mekecdae. Nga Anutungo sing mong bic meficgema ngicngac dindingac deyemmeande, sing imoc ine mi negendae. Ifi amma yeni Anutuarunac kekec dindingac fede, imocac bageau kecgecdeac waandae.

4 Kristongo dedeseriyoac hafoangoc modacdaru dedeseriyoacac ua wisic wisickea anec. Imocac amma ngicngac ye negensinggeandae, yeni sasawango dindingac kekec meficgegecde.

5 Mosengo dedeseriyoacac sing dindingac kekec imocac yofi ohoec fede,

"Ngic mong ye dedeseriyoac modacdarude, yeng sing imohai kekehagoc amma kefude." *(Sesememe 18:5)*

6 Nga Anutungo negen negensinninaac amma dindingac denemmeude, sing imocngo yofi dede,

"Ge geanggaoc ubaheregango yofi mi kpesiemebesena, merang kurumennu enude?" *(Dedeseri 30:12)*

Imoc Kristo kurumennunac memaudeac negemma dede.

7 Me yofi, "Merang hofeu kemeude?" Imoc Kristo homecfunac meereudeac negende. Ifi mong mi negembisia.

8 Imocac geac yoac yofi dedea fede,

"Anutuac yoac imoc hoanggau nga enacgau amma heregau fede." *(Dedeseri 30:14)*

Nga negen negensinggac yoac imocnoc dekperagingemmekecdimbe.

9 Imoc yofiac, ge enacbibicgango, Yesu ye Kebu, imoc dekperaginade nga Anutungo Yesu homecfunac megboriec, imoc negensinggenadeu Anutungo kopocsicgaac ebicfunac mesiguu komoc kpenade.

10 Nenang ubahereninango ye negensinggeni yeng dindingac denemmeude. Nga enacbibicninango ye dekperagini yeng kopocsicninaac ebicfunac mesinunuu komoc kpenide.

11 Mitikibingo imocac yofi dede,
“Mongngo ye negensinggeudeu, ye gamekpekpeu mi enude.”
(Yesaia 28:16)
12 Anu yudaareng nga grikareng siricngira mong mong mi
ande. Kebu ye sasawa nenanggac Kebunina. Nga ngicngac
yeac kpac kpacandae, yeni ubangerecgoc keneha hania ha-
nia naric yemmeude.
13 Nga
“Ngicngac yeneng KEBUAC kpac kpacgec Anutungo yeni sa-
sawa kopocsicnginaac ebicfunac mesiyunuu komoc
kpegecde.” *(Yoele 2:32)*
14-15 Nenang mong sueni yeng Anutuac yoac dekperagiyem-
meude. Nga Anutuac yoac dekperagiu negemma naric ne-
gensinggegecde. Negensinggema yeni Kebuac kpara kpacma
komoc kpegecde. Imocac yofi oho ohoya fede,
“Ngic yeni siduc gombung mehakecgec ngicngac yeneng
yeneac hani udumeng ubangerehagoc negenggecde.”
(Yesaia 52:7)
16 Anu ngicngac yenearunac homacngo siduc gombung
imoc ine mi tofohogec. Yesaiango yofi dede,
“Kebu ge negenna, yoac dekperagiyemmeing, imoc yeni mi
negensinggegec.” *(Yesaia 53:1)*
17 Nga Kristoac yoac dekperagiyemmeni yeni yoara negen-
gandae. Amma yoac imoc negemma negensinggegecde.
18 Anu Israe yeni yoara kedzacnginango mi negenggec me?
Ifi kpac, yeni bic negenggec. Yofi oho ohoya fede,
“Ubaudumengngina imoc bangecfu kengkecde. Yeni yoacng-
inango bangectoa bangec yomocac noboc noboc wisic
wisickeau kendarude.” *(Mitiyegec 19:4)*
19 Ifiac amma monggoc deba, Israe ngicngac yeni yoara uba-
herenginango negentegecgec me? Mosengo Anutuac enac
mema imocac yofi deec,
“Ni faka angemmeba ngeni ngicngac areng mong bangec
mocguac areng mi andae, yeneac keracmangang
anggecde. Nga areng mong negen negentegecngina
kpac, ngeni yeneac herebu negenggecde.” *(Dedeseri
32:21)*
20 Yesaiango kengeha kpac imocac torokpema bangeha
bangeha ngicngac, yeneac yoac yofi deec,
“Ngicngac yeneng ni mi hofocnuma eng meficnugec. Nga
neac dekpesia kpac kecgec, yenearu fingecyemmeai.”
(Yesaia 65:1)
21 Amma Israe areng yeneac ine yofi deec,
“Ngicngac areng mong yoacna mi tofohoandae nga yoac
kpekpe kecdae, yeneng hagecdeac asoacfunac kemma
tofocnac marina sineyemmekecduae.” *(Yesaia 65:2)*

11

1 Imocac amma yofi negemma kpesiduae, Anutungo ngicngacfora bic wayunuec me? Imoc kpac! Neannaoc Israengic Benyaminggac arennunac nga kisicna Abrahang.

2 Anutungo ngicngacfora bic meisingyunuma mi wayunuec, kpac. Nga Eria ye hereebiha Anutuac kicfu dekperagima israengicngac yeneac yofi dema numuec, imoc mitikibiu oho ohoya fede,

3 "Kebu, yeni geac profetefocga yunuhomegec nga geac arataga kpembarackegec. Nga ni mocgungosac kecbare kekecna meickegecdeac negendae."

4 Ye ifi numuu Anutungo ine turunga yofi meremmiec,

"Ni ngicfocna 7 tauseng bic segereyunuba kecdae. Nga yeni nemu Baari yearu fafoc mong mi heimigec." Ngeni imoc negembisia. *(1 Ngictau 19:10,14,18)*

5 Ifi isocngoc Anutungo yofinenggac yenearunac tosea meisingyunuma wosoefaha ayemmeu yengena habubisic mong amma kecdae.

6 Yeng meisingyunuma danggunuha yemmeec, imoc yenang angammemengina gombungaac amma mi meisingyunuec, kpac. Ye angammemengina gombungaac amma meisingyunubac dede wosoefaha imoc wosoefac fora mi ambac.

7 Imocac amma yofi fede, Israe yeni wiac megecdeac uatoa mekecma imocac fora mong mi meficgegecde. Nga Anutungo ngicngac yeneac botucfunac meisingyunuec, yeneng ine wiac imoc meficgegecde. Anu Israe noboha yeni ubaseri nga ubafong amma kecdae.

8 Imoc yeneac yoac mong yofi oho ohoya fede,

"Anutungo faka meu yeni ongaasungina dzingfong anec. Amma kicnginango wiac mong mi hemma kedzacnginango wiac mong mi negenggec. Yeni ifia kecereggecngo yaguc kecdaengoc." *(Dedeseri 29:4; Yesaia 29:10)*

9 Imocac Dawidingo yofi deec,

"Yakaneneac fakangina angandae, imocngo subabanggeng nga ufic isoc meyunuu kopocsicnginaac turunga ambeso.

10 Wiac mong mi henggecdeac yeni kicngina pisickebeso. Ge nasoya kpac ngadehokuc meyununa kecbisia." *(Mitiyegec 69:22-23)*

11 Ni yofi torokpema kpesiba, Israe yeni mayunuudeac kpondzong heigec me, imoc kpac. Yeni Anutuac yoac ferahegecac amma Anutungo bangec monnunac ngicngac, yeni kopocsicac ebicfunac mesiyunuu komoc kpegecde. Israe yeneng yenemma keracmangang anggecdeac ifi anec.

12 Nga Israe yeni Anutuac yoac ferahegec, faka imocngo Anutuac wosoefactoa heficgeu bangeha bangeha yenearu kendarec. Amma Israe yeni Anutuac sinnu makpegec, imocngo bangec monnunac ngicngac, yeni wiac gombunga homac yombong meficgeyemmeec. Kecma, Israe ngicngac sasawango negensinggegecde, naso imohai wiac engena yombong fingerude.

13-14 Anu bangec monnunac ngicngac kecdae, ngeneac yofi deduae, neanna arengfocna yeneng ngeneac keracmangang anggecde. Amma yeni sing imohai ngeni isoc kopocsicac dzuac dzuac mema komoc kpegecde. Ifi fingerudeac negemma neng ngeneac aposoro anai. Amma ua mekecduae imocac negemba engena yombong ande.

15 Anutungo Israe ngadehema waec, imocac bangec monnunac ngicngac ngeni Anutugoc uba mocgu amma ruae meficgegec. Ifi fedeu Anutungo monggoc Israe hoangyunuude, imocngo heficgeu homemea yeneng gborima kekec meficgegecde.

16 Ngeni yaka buma heima waraima Anutu migecdeu yaka sasawa imoc kpetiac anude.* Amma ic godea kpetiac andeu fawa sasawa ifingoc kpetiac anude.

17 Anutungo oriwa fora imocac fawa goa metackema meickema, imocac tatahau, ge kate oriwa fawa yombong, kapia mong kperecgeguma oriwa forau torokpeguec. Nga geng fawa fora yenigoc kecnec isoc yofi anude, ge ic godeagoc torokpema kecma kerecga ihacnac taima kecnade.

18 Ifi andeac, ge sebiengeng amma fawa noboha yeneac yofi mi negembesena, “Neng feracyunuduae.” Ge ine sebiengeng annadeu yofi negembesena, ge ic fawasac, geng ic godea mi nanggenec nga ic godeango ine ge nanggeguma kecde.

19 Ifi deba geng yofi denade gedang, “Yeni ninoc icfu torokpenugecdeac fawa goa metackegec.”

20 Denec isoc, yeni mi negensinggegecac amma metacyunuec. Nga geng negensinggenecac amma seria nangkecnecngoc. Imocac negen negenggau sebiengenga kpac amma kengecgoc kecbesena.

21 Anutungo yengena fawa mi onggongyunuecfu ge ifingoc naric mi onggongguude.

22 Ge Anutuac faka yumea nga demetinga seria fede, momoc hentegecbesena. Ye ngic mayunuec, yeni demetinga seria ayemmeec nga ge ine faka yumeau anggenec. Ge yeac faka yumeaac bageau mi kecnadeu ge ifingoc herecgeguude.

---

* **11:16:** Ye ic sogonggac dede. Imocac yoac Bangec kisiu 15:17-21. Yaka buma heima Anutuac sese faibesonga imocac yoac yomohai fede: Makekeng 23:19; 34:22; Sesememe 2:12,14; 23:10,17,20; Bangec kisiu 18:12; 28:26 Dedeseriyoac 26:2,10

23 Nga fawa tosea negen negensingngina kpac, yeneng
meremma negen negensinggoc anggecdeu ye icfu monggoc
torokpeyunuude. Nga Anutungo icfu torokpeyunuudeac
naric mi obohoude.
24 Ge kateac oriwaac fawa kapia, imoc herecgeguma oriwa
ic fora mong geac areng mi ande, imocgoc torokpeguudeac
mi ebiriudeu, oriwa ic fora yengena fawa monggoc toro
torokpe ua imocngo wiac efea yombong anude.†

25 Tosofocna, ngeni ngenanggac negenggec engena amba-
cac amma yoac mong yomoc sufu sufuya fede, imoc ne-
genggecdeac negenduae. Imoc yofi, Israe noboha yeneac
uba negen negengngina imoc fonggoma femanungoc bangec
monnunac ngicngac, ngeni erema hakecma kpetenginaac
sirihau hafoangoc ambeso. Kpetengina hafoangoc anuguc
Israe areng tosea ifingoc erema torokpegecde.
26 Ifi anu Kebungo Israe hafoangoc kopocsicac ebicfunac
mesiyunuu komoc kpegecde. Imocac yoac yofi oho ohoya
fede,
“Memengerec ngic ye Sionnunac hau Anutu ngadeheandae,
yeneac faka mangana imoc sasawa Yakoboac aren-
nunac meickeude.”
27 “Nga kopocsicngina meickebade, imocngo naso imohai
dzadzahacngina feude.” *(Yesaia 59:20-21; 27:9; Yeremaia
31:33,34)*

28 Siduc gombung hau Israe yeni imoc ngadehema Anutu-
goc ngaba angkecma ngeneac sing meefaigec. Anutungo ine
Abrahanggac bangecfora meisingyunuma kisicfocnginaac
amma hoangyunukecde.
29 Anutungo ngicngac kpacyunuu wosoefacfu kuc yem-
mema negen negenga ngade meremma monggoc wange-
cyunubac, faka imoc mi femide, kpac.
30 Amma bangec monnunac ngicngac, ngeni warac Anu-
tuac yoac kpekpe kecgec nga yofinenggac Israe yeneng yeac
yoac kpekpe kecgecac amma Anutuac wosoefac ngenearu
fingerude.
31 Yeni hanahema Anutuac yoac kpegecac ngeni Anutuac
wosoefac megec. Nga Anutungo yofi faiec, ngeni wosoefac
imoc megecguc yeni imoc ifingoc megecde.

32 Anutungo ngade ngicngac sasawa wosoefac ayem-
meude. Ye imocac hanahema ngicngac yoackpekpenginaac
amma witicfu faiyunudarec.

33 O, Anutuac semeng dzohongagoc fede nga negen ne-
genga imoc kuneng nga kpeukeme kemea. Anu yeac desi

† **11:24:** Ic nenea gbomegoc didimang yeneng sing ifia metorokpeandae.

desiac hania nga fakaya amma angammemea, imoc negen negennina feraheude.

34 Imoc yofiac,

yeac negen negennu wiac fede, imoc ngic mongngo naric mi negenude. Nga mongngo ye negen negeng naric mi meficgemiude. *(Yesaia 40:13)*

35 Amma ngic mongngo hanahema Anutu wiac mong miecfu ye imocac turunga kpoumiude, imoc kpac yombong. *(Hiobe 41:11)*

36 Anutu ye yengenaoc wiac sasawa meficgedarec. Imoc yengena kucfu fedacde amma yengena songo fingerudeac faifaia. Yearu dedengerec nga dedengerec fekengkecbeso, imoc fora.

12

1 Ifi anu negen negensinggoc tosofocna, Anutungo wosoefac kuneng angemmeecac dederecge angemmema yofi deduae. Ngeni Anutuac kicfu asuu ua fora mema sebingina desigec imocngo Anutuac sese kekehagoc nga kpetiac anu yeng negenu ngereebeso.

2 Ngeni bangectoa bangec yomocac ngicngac yenigoc angamemengina siriha mocgu mi ambeso. Anutungo uba negen negengngina heigboringemmeu ngeni Anutuac songo negengising anggec yeng wiac kpacgoc nga gombunga yombong anu imoc negenu ngereeude, imocac siriha naric negentegecgecde.

3 Anutungo wosoefac anenu ni imocac sirihau ngeni sasawa yoac yofi edengunuduae. Ge geanggaac siricfu isingemema feracmarabaha kpac Anutungo negen negensinggac kpetea genec, imocac sirihau modacbesena.

4 Sebi ye hafoangoc mocgu ande, imocac manau oruc kickedzac nga hanimarinina fede. Amma yeni uangina mocgusac mi meandae, kpac.

5 Ifi isocngoc nenang homac amma Kristoac manau sebi mocgu andacdimbe nga neni tembuc tembuc sasawa yeneac tosea.

6 Anutungo danggunuha nemmeec, imocac sirihau wosoefahaac kuc amma ua siriha mong mong nemmeec, imoc fenemmede. Anutungo wosoefahaac amma mong profeteyoac deudeac miu, ye negen negensing femide, imocac sirihau modacma debeso.

7 Nga Anutungo ngic me ngac mong ogofora meficyunuudeac kuc nga ua miu yeng memefic uanoc mebeso. Nga kpoukpou uaac kuc femide, yeng imocac sirihau ngicngac kpouyemmebeso.

8 Mong ye ogofora negen negengngina midima deme-
seri ayemmeudeac kuc femide, ye uaya imocac sirihau
mekecbeso. Mong ye ubangerecac ngicngac wiac hania hania
eng yemmeande, ye wiac imoc wosoefacfu yemmebeso. Nga
enara kecma ua imoc meande, ye seseri amma uaya mebeso.
Nga ubamangang negemma memeficua meande, ye uban-
gerecfu nga songogoc ngicngac ogofora meficyunubeso.

9 Ngeni heresongogoc hoangemekecdae, imocngo faka fora
ambeso. Ngeni faka nga angammeme mangana ngadehema
faka gombunga serima angkecbisia.

10 Nga ngicngac negen negensinggoc kecdae, ngeni
botucnginau heresongogoc hoangemema eweheihei
angemegecdeac seserigoc feracemebisia.

11 Amma ngeni ua serima megecdeac modzotitia kpac
kecma herengina wagec Asungo midiu ngeni Kebuac wanac
areng kecma yeac ua mekecbisia.

12 Nga Anutungo wiac fingecngemmeudeac deec, imoc fin-
gerude, ngeni ifi negemma sogaibisia. Nga kpendzenggac
manau ngisima kecma mamangkima numukecbisia.

13 Amma kpetiac areng yeneng wiac monggac obohogec
ngeni ebicngina negemma wiac yemmebisia. Nga ama
monnunac goa hagec ngeni ama heiyemmegecdeac angem-
mebeso.

14 Amma ngicngac ngunukporac angemmegec ngeni yeni
kenecyunubisia! Ngeni kenecyunuma mong mi sowe-
cyunubisia.

15 Ngicngac sogaima kecandae, ngeni yenigoc sogaibisia.
Nga ngicngac kiacandae, ngeni yenigoc kiacbisia.

16 Ngeni negengemema uba mocgu ambisia. Nga ngeni
mamea yenigoc tacma ua mamea naric mebisia, tatac en-
genaac mi angemmebeso. Ngeni tembuc tembuc ngenang
negen negengtoanginagoc dema ifi mi negengemebisia.

17 Nga ngicngac memanganengunugec ngeni yeneac tu-
runga mangana mi merengyemmebisia. Ngeni ngicngac
sasawa yeneac botucfu faka gombunga ayemmegecdeac
arenggema kecbisia.

18 Ngeni ruaegoc kecgecdeac kuc fengemmede, imocac sir-
ihau ngicngac sasawa yenigoc ruaeac sinnu kecbisia.

19 Songo tosofocna, faka mangana angemmegec, imo-
cac turung mi kpouyemmebisia. Anutungo turungngina
kpouyemmeudeac titing faimagec yengenaoc manganaac tu-
rung kpoukpou ua imoc mebeso. Imocac yofi oho ohoya fede,
"Manganaac turung kpoukpou, imoc neac ua, Kebungo ifi
dede." *(Dedeseri 32:35)*

20 Ngeni yofi ambisia,

"Ngabaga hereaac homeu geng yaka mibesena nga dokuac ammiu geng doku gumebesena. Ge ifi annadeu gerecwewengaima oruhau kpeturanggena tarude." *(Yoac negen negengagoc 25:21-22)*

21 Ge manganango memaguudeac titing mi faimibesena, ge ine faka gombungango mangana memama firang ambesena.

13

1 Gawamangfocnina kunengfocnina kecdae, nenang yeneac bageu kecma enacngina tofohoma kecbisina. Gawamang sasawa imoc Anutu yengenaoc deu fingecgec yea kpac mong mi fingerec.

2 Imocac mong ye gawamangfocnina yeneac yoac kpeude, ye Anutungo areng faiec, imoc kpeude. Amma ifi angandae, yeni yenaoc angammemenginaac turunga taima ebic meficgegecde.

3 Nga kia gawamangngo ngicngac faka gombunga angkecdae, yeni kengec mi meficgeyemmegecde, kpac. Ngicngac faka mangana angkecdae, yeni ine kengec meficgeyemmegecde. Nga ge kia gawamang yeneac kengeha kpac kecnadeac negennec isoc faka gombunga angkecna kia gawamangngo dengereguude.

4 Geng gombunga kecnadeac amma yeni Anutuac kingangngic kecdae. Amma yeni foracngoc wasaibeang kucmamayagoc mi mekecdaeac faka nga angammeme mangana meficgenadeu ine kengecgubeso. Yeni Anutuac kingang ngicfora kecma manganameme yeneac turunga kpouyemmegecde.

5 Nga turung kpoukpou ua, imocacsac kpac, ngeni negeng madzac ambauac ifingoc enacngina tofohobisia.

6 Gawamangfocnina yeni wisic wisickea kpac Anutuac bageu ua imocnoc mekecdae. Nga ngeni imocacnoc takesi faiandae.

7 Ngeni takesimeme yeni takesi yemmebisia nga finacac takesi degec imoc yemmebisia. Amma kunengfocngina yeneac kengecngunuu enarafocngina eweheihei ayemmebisia. Nga wiac ayemmebesonga dedea fede, imoc sasawa andacbisia!

8 Anu ngeni turungngina mong fedeu imoc bic kpoubisia. Ngeni heregoc songo negengemema kecbisia, faka imocac turung ine wisic wisickea kpac fekefude. Mong ye ngic ogea heresongogoc hoanggeude, yeng dedeseriyoac hafoangoc modarude.

9 Dedeseriyoac goa yofi fede,

"Ge kaisero mi ambesena, ngicngac mi yunuhomebesena, hamangec mi mebesena, hensongo mi ambesena." *(Makekeng 20:13-15,17; Dedeseri 5:17-19,21)*

Dedeseriyoac imoc nga dedeseriyoac goa tosea, imoc yoac mocguac manau kpeturanggedacma yofi fede,

"Ge geangga anggengande, siriha imocngoc gegoc wegena kecde, ye heresongogoc hoanggebesena." *(Sesememe 19:18)*

10 Nga mong ye ngicngac heresongogoc hoangyunuande, yeng ogofora ifingoc heresongogoc hoangyunuude. Ye naric mi memanganeyunuude. Ifi anu heresongogoc kekecngo dedeseriyoac hafoangoc modarude.

11 Ngeni faka imoc mekecma naso yomocac negemma efaima kecbisia! Imoc yofiac, neni hanahema Kebu negensinggeing, imohai negenni naso herea isoc feec. Yofinenggac ine komoc kpenide imocac naso wegenedeac ngeni gauunac gborima yacbisia.

12 Tofocnac bic kpac anudeac ande nga ama wereckenudeac ande, imocac nenang kundunggac angammeme wadacma kperagiaac tebemareku heima mekecbisina.

13 Amma wiac wenackperagiu angana ande, imoc modacbisina. Nenang doku seria nene nga kaisero amma sicsauc faka hania hania, imoc mi angkecbisina. Amma ewekpekpe nga keracmanganggoc kekec wadacbisina.

14 Uba eseaac songongo ngenearu yacbacac ngeni sebinginaac songo mi nanggebisia. Ngeni Kebunina Yesu Kristo ngakpi isoc heima kecbisia.

14

1 Ngic mong ye negen negensinggoc kecma kucmama kefu ngeneng yengena negen negensingaac deendema mi ambisia, kpac. Ngeni ye botucnginau heitaima hoanggebisia.

2 Goa yeni Kebu negensinggema yaka sasawa naric nedacgecde. Nga goa ine Kebu negensinggema kecma kucmama amma semeng uaac yakasac negecde.

3 Ngic mong ye wiac sasawa neande, yeng ogea yaka goa segea fede, ye mi ngadehebeso. Amma mong ye yaka goa segea fede, yeng ogea wiac sasawa neande, imoc kopocsihagoc mi debeso. Anutungo ye bic hoanggeec.

4 Geng ngic monggac kingangngic angammemea isinggema ye kopocsihagoc denadeac kuc mi genggena, kpac. Ye angammeango deu maude me nanude imoc kebuyango ine naric deude. Amma kingangngic ye nanudengoc, Kebungo imocac kuc miudeac mi obohode.

5 Ngic mong ye uameme sasawa yenearunac monggac negenu engena angkecde. Nga mongngo ine uameme sasawa

imocac negenu siriha mocgungoc angkecde. Ngic tembuc tembuc ye yengena ubea ireckedaru damocngo naric ande, imoc negenserima kecbeso.

6 Ngic uameme monggac negenu engena angande, ye Kebu negensima ifi anude. Nga yaka sasawa neande, yeng Kebuac negensima Anutu ubangerec edema yaka neude. Nga ngic yakasege angande, ye ifingoc Kebuac negensima Anutu ubangerec edeudengoc.

7 Nenanggarunac mongngo yengenaac amma kecde, imoc mi fede. Nga mongngo yengenaac amma homeude, imoc mong mi fede.

8 Nenang gbori kecnideu Kebuac amma kecnide nga homenideu Kebuac amma homenide. Homenide me gbori kecnideu Kebu yengena arennoc kecnide.

9 Kristo ye gbori kecdimbe nga homegec nenanggac Kebu, imocac amma ye homema monggoc gborima kekec meec.

10 Ge tosogaac angammeme isinggema desinade me tosoga ngadehema memanade, imoc naric mi ande. Nocac nenang sasawa Anutuac yoacfu nambesandimbe.

11 Mitikibiu yoac yofi bic oho ohoya fede,

"Kebungo yofi dede, 'Ni kekec mingina. Imocac ngicngac sasawa yeni neac kicfu fafoc heinenggecde amma nedzarang sasawango Anutu kecde, imoc dekperagigecde.' " *(Yesaia 45:23)*

12 Ifi anu nenang sasawa tembuc tembucnina namma haifakanina bangecfu aning, imocac siduc Anutu dekperagimibesandimbe.

13 Nga nenang tosofocnina yeneac faka monggoc isinggema mi demanganeyunubisina, kpac. Ngeni ine yofi isinggehomebisia, tosofocnina mayunuudeac sinnu ic me hoc me botac mong mi faibisina.

14 Anu yaka me wiac mong imoc yengena seuha mi ande, imoc Kebu Yesugoc kpeketahema kecma ireckema negenseriduae. Nga mongngo ine wiac monggac dema imoc seuhagoc, ifi negensiudeu, wiac imoc yearu seuhagoc anude.

15 Nga geng yaka mong nena negen negensinggoc tosoga imocac ubaebic meficgeudeu ye heresongogoc mi hoanggema kecnec. Kristongo ifingoc tosogaac amma homeec, ye yaka nenegaac amma makpema manganebacac wabesena.

16 Imocac amma ngeni wiacngina seuha kpac mekecdae, imoc gombunga garenggema kecgecdeu, goa yeneng wiacngina gombunga fede, imocac deendema mi ammigecde.

17 Imoc yofiac, nenedoku imocngo Anutuac eucererenggac
fora mi ande. Tiri Asungo faka dindingac nga ruae amma so-
gac sogai nemmeande, imocngo ine Anutuac eucererenggac
fora ande.
18 Anu mong ye sing imoc modacma Kristoac kingang
kpekecde, ye Anutungo negemmiu ngereeude nga ngicngac
yeneng ifingoc ye hennegeng ammigec naric anude.
19 Imocac nenang ruaefakau meficemema angammemeng-
ina nanggeemema emekpesi angemebisina.
20 Imocac ge yakagaac amma Anutuac ua mi hendzicna.
Yaka sasawa imoc kongaha, imoc fora. Amma yaka nene
fakagango tosoga naric ammiu makpeude.
21 Ge yakagango tosogaac ubea memanganema ammiu
makpebacac geng yang me waingdoku segega kecnadeu
imocngo ngereeude. Me faka nga angammemega mongngo
tosoga ubaebic meficgemibacac fakaga imoc wana
ngereeude.
22 Amma geng wiac goa negen negenggau negenna naric
anu imoc geanggaoc Anutuac kicfu mekecbesena. Nga ngic
mong ye wiac goaac negenu naric angkecde nga imocngo
hereebic miu yoacfu mi faiemekecde, ye kenehagoc.
23 Ngic mong ye yaka goa negengyohocfu neude, yeng
yoacfu makpeude. Ye mi negensinggema yaka imoc sifu
neude. Faka nga angammeme negen negensinggoc mi
angkecdimbe, imoc sasawa kopocsihagoc.

15

1 Ngicngac Kebu negensinggema seria nandimbe, nenang
kucmama kecdae, yeneac ebic serima tofohoma nenanggac-
sac negemma meficemema mi kecbisina.
2 Amma nenang tembuc tembuc ngicngac wegena kecdae,
yeni ngereegecdeac nga yeni Kebu negensinggema yadiseri
anggecdeac kingang kpeyemmebisina.
3 Kristongo ifingoc yengenaac ngereeudeac ua mi meec,
kpac. Yeng faka anec imoc yofi oho ohoya fede,
“Desusuic areng yeni desusuic anggenggec, imocngo neac
witiu enec.” *(Mitiyegec 69:9)*
4 Mitikibiu warac wiac sasawa ohodacgec, imoc
nenang edekpou anemmegecdeac oho ohoya fede. Yoac
negenni imocngo meserinunuma nanggenunuu wiac
fingecnemmeude, imoc negenseridimbe.
5 Amma Anutungo modzotitia kpac nga nangge nangge
minginango meficngunumanu ngeni Yesu Kristoac negen
negeng modacgec negen negengngina mocgu ambeso.
6 Ifi amma ngeni ngenahafoc enacurecfu Kebunina Yesu
Kristoac Anutu nga Manggac dengeregecde.

7 Nga Anutuac kpac kuneng fingerudeac negemma Kristongo hoangngunuec, ifi isocngoc ngeni hoangemebisia.

8 Ni yofi edengunuduae, Anutungo warac bangecfocnina yenigoc yoac dedzege anec. Nga Kristongo Anutuac yoac fora meseriudeac sebi tosangina herec herecgea yeneac kingang kpekpe anec.

9 Ifi anu bangec monnunac ngicngac, yeneng ifingoc Anutu wosoefahaac amma dengeregec. Imocac yofi oho ohoya fede,

"Imocac ni bangeha bangeha ngicngac areng tosea, yeneac botucfu dengereguma yegecfu kpacga afehebade." *(2 Samue 22:50; Mitiyegec 18:49)*

10 Amma monggoc yofi dede,

"Bangec monnunac ngicngac, ngeneng yeac ngicngac arengforagoc kpeturanggema ngenahafoc sogaibisia." *(Dedeseri 32:43)*

11 Amma mong yofi,

"Bangec monnunac ngicngac, ngeni KEBU fendzonggema dengerebisia. Ngiha ngiha sasawa ngeni KEBU afehebisia." *(Mitiyegec 117:1)*

12 Nga Yesaiango torokpema yofi dede,

"Isaiac godeaarunac sera mongngo fingecma bangec monnunac ngicngac, yeneac ngictaungina amma garengyunuu yeneng ye negensinggema kecgecde." *(Yesaia 11:10)* *

13 Anutungo kekecseriac dedepang faiec, ye negensinggegec yeac sogac sogai nga ruae hafoangoc mewakengunubeso. Imoc mewakengunuu Tiri Asungo nanggengunuu kekecseriac dedepangngo ubanegen negengnginau sokongunubeso.

14 Tosofocna, ngeni ngenaoc wiac gombunga arenggegec nga negen negeng sasawa imocngo mewakengunuu ngenaocngoc gorongina naric kpeemegecde, fakangina ifia fede, imoc negenseriyombonggeduae.

15 Ni ifi negemma kengeha kpac kecma yoac goa heigboringemmema ohoduae, imoc Anutungo wosoefac nga kuc nenecac anduae.

16 Ifi amma Yesu Kristoac kingangkpekpe kecma bangec monnunac ngicngac botucnginau Anutuac kicfu womonggareng kecma ua kpetiac mekecma yeac siduc gombunggac ua mekecduae. Mekecba Tiri Asungo bangeha bangeha ngicngac areng tosea, yeni Anutuac sese dema kpetiac meyunuu Anutungo yeneac negenu ngereede.

---

* **15:12:** Isai imoc ngictau Davidiac mama.

17 Ni Anutuac kicfu kingang kpekpe uaya mekecma Yesu
Kristogoc kpeketahema kecduae, imoc negemba engena
yombong anu naric deduae.
18 Kristongo dafiu kuc nenu neng bangec monnunac ng-
icngac yenearu kemma yeac yoac dema uaya meba yoara
modacgec, imoc mi dekperagiyemmebaiu imocngo ebiribac.
19 Imoc Anutuac Asu yeac kucfu fingerec, yeac kuc-
faka hania hania morora hemma yoara modacgec. Ni
siriha ifia Yerusarennu hanahema bangec noboc noboc
mekengkecma Iririkong prowinsiu wisickeu Kristoac siduc
gombung dekperagiyemmedarai.
20 Amma amabangec goau Kristoac kpacsiduc bic ne-
genggec, yenearu siduc gombung mong mi edeyunukefai,
imocac negemba ngereede. Imoc yofiac, ngic mongngo
wotung bic ukuec, imocac witiau ua mebadeac mi anende.
21 Imocac yoac bic oho ohoya fede,

"Yeac kpacsiduc mong mi dekperagiyemmegec, areng imoc
yeneng hentegecgecde. Nga ngicngac kedzacnginango
yeac kpacsiduc mi negenggec, yeneng imoc negen-
tegecgecde." *(Yesaia 52:15)*

22 Imocac amma naso homac sinnau kpae fingeru nge-
nearu mi hayai.
23 Nga yofinenggac uana bangec yomohai bic mesiba wisic-
keec. Amma ngenearu habadeac kifa homac songona bic
anec.
24 Imocac Spania bangecfu kembade,† naso imohai
ngenembeso negenduae. Amma ngenigoc ewacma songona
imohai mesimaguc Spania bangecfu kembeso deba ngeneng
ni meficnugecdeac negenduae.
25 Nga naso yomohai ine Yerusarennu kemma kpetiac
areng ihai kecdae, yeni memeficac wiac yemmebesonga an-
duae.
26 Kpetiac habu Yerusarennu kecdae, yenearunac goa
makpekpea kecdae. Nga Makedonia nga Akaia habu yeneng
yeneac ubamangang negemma memefic goa kpedzucnema
faigecdeac degec.
27 Yeni ifi anggecdeac ayemmeec. Yerusarenggac kpebung
yeneng Asuac wiac gombunga bangec monnunac ngicngac,
yenearu mederema yemmegec bangec monnunac ngicngac,
yeneac turunga anec. Imocac amma yeni yenang dzofinac-
ngo meficgeyemmeude imocngo ngereede.
28 Ifi anu ubangerecnginaac fora imoc Yerusarennu
mekemma yemmeba makpekpea yeneng imoc megecdeac

† **15:24:** Spania imoc Inglis yoacfu sing Spain.

singa meseribade. Imoc wisickeuguc ngenearu sing hama
Spania bangecfu kembade.
29 Nga habade, naso imohai Kristoac kenec hafoangoc fede,
imocgoc ngenearu habade, imoc negensiduae.

30 Negen negensinggoc tosofocna, ngeni Kebunina Yesu
Kristoac amma Asungo heresongogoc kekec meficgenem-
meande, yeac amma yofi edengunuduae, ngeni seriangoc
meficnuma Anutu yofi numumibisia,
31 Yudaia bangecfu areng goa Kebu mi negensinggeandae,
yeneac mariunac yeng onggonnuudeac numubisia. Amma ni
memeficac wiac mehama kpetiac areng Yerusarennu kecdae,
yeni imoc henggec ubangina ngereeude, imocac momoc nu-
mubisia.
32 Ifi ammagec Anutungo negenu ngereeu ngenearu hama
sogac sogaigoc tacnegembade.

33 Anutu ruae minginango sasawa ngenigoc kecbeso, imoc
fora.

16

1 Ngactosonina Foibe, ye nanggema yoac goa deba ne-
genggec. Ye Kengkereaiac kpebung kingang kpeyemmeande.
2 Ngeni Kebugoc kpeketahema ye hoanggema yeng wiac
monggac obohou ngeni imoc meficgema mibisia. Ngeni
kpetiac arenggac fakanina modacma ifi ammibisia. Ye ngic-
ngac homac meficyunukecma ni ifingoc meficnuec.

3 Prisika nga Akpira yeri nga ni, neni Yesu Kristogoc kpeke-
tahema kecma ua nenahafoc meandimbe. Wenacngerecna
yerearu faiba hade.
4 Yereng neac amma kekecngira mi segereoc. Ni yerearu
ubangerecna faiyecmeduae, imoc nengsac kpac. Bangec
monnunac ngicngac, yeneac kpebung sasawa fekendae,
yeneng ifingoc ubangerec deyecmedae.
5 Amma kpebung yereac amau kpeturanggeandae, yen-
earu ifingoc wenacngerecna faiba hade. Nga songo tosona
Epaineto wenacngerecna ifingoc edebisia. Ye Asia bangec-
funac Kristogoc kpeketahema yeac waracmedac anec.
6 Nga wenacngerecna Mariaaru sueba kende. Ye ngeneac
amma uatoa mekefec.
7 Amma ngicngahocna neac bangec mocguna Andronikо
nga Yunia yerearu wenacngerecna faiba kende. Yeri aposoro
botucnginau eweheiheigoc uangira mekecdape. Nga ni Kris-
toaru mi kpeketahebare yereng ye bic negensinggeoc.

8 Ni Kebugoc kpeketahema Ampiriato heresongogoc
hoanggeduae, yearu wenacngerecna faiba kende.

9 Amma Urbanogoc Kristoac ua meing, yearu wenacn-
gerecna nga songo tosona Sitaki yerearu wenacngerecna
faiba hau edeyurubisia.

10 Nga Apere ye Kristoac ngic fora, yearu wenacngerecna
sueba kende nga Aristoburoac arengfora yenearu wenacn-
gerecna faiba hau edeyunubisia.
11 Nga Herodiong bangec mocguna amma Narikisoac
arengfora Kebugoc kpeketahema kecdae, yenearu wenacn-
gerecna sueba hau edeyunubisia.
12 Nga Kebuac ngac Tirifaina nga Tirifosa, yeri yeac ua
mema kecdape. Amma tosongira Peresi ye yeac uatoa ifingoc
mede nga ngicngac homacngo yeac heresongo negengkec-
dae. Wenacngerecna yenearu sueba hade.
13 Amma Rufu ye Kebuac meising ngic nga yeac nonggea
momoc, yerearu wenacngerecna sueba hau edeyurubisia.
Nonggeango ni ifingoc nonggo anende.
14 Amma Asingkrito nga Firegong amma Hereme nga Pa-
toroba nga Herema amma negen negensinggoc tosofocnina
goa yenigoc kecdae, yenearu wenacngerecna sueba hade.
15 Nga Firorogo nga Yuria amma Nereo nainagoc nga
Orumpa amma yenigoc kpetiac areng sasawa kecdae, wenac-
ngerecnango yenearu kende.

16 Ngeni titikokoc kpetiac angemema wenacngerecngina
angemebisia. Kristoac kpebung sasawa, yeneng wenacn-
gerecngina faigec ngenearu hade.

17 Tosofocna, goa yeni gurunendzic angandae, ngeni ye-
neac gareng meemebisia. Amma ngeni kpoukpouyoac bic
megec, imoc memanganebauac wayunubisia. Imoc serian-
goc dema edengunuduae.
18 Areng ifia yeni Kebunina Kristoac kingang ua mong mi
kpekecdae. Yeni ine yakaac songo nga negensongongina
fingerudeac ngicngac goa negengisinga kpac tobangyunuma
ubaherengina mesufuma yoac gombunga dema dekerec
ayemmegecde.
19 Nga ngeni enac tofoc tofoho areng kecdae, ngicngac sa-
sawa yeneng imoc bic negenggecac negemba ngereede. Nga
ngeni faka nga angammeme gombunga negentegecgecdeac
amma angammeme manganaac arennu kopocsicngina kpac
kecgecdeac anengande.
20 Anutu, ye ruae mingina. Yeng naso mi hereemanu
Satang haningina bageau memama kpedzameude. Kebunina
Yesuac wosoefacngo ngenigoc febeso.

21 Timoteo, neac ua mocgungo wenacngereha ngenearu
sueu hade nga Rukio amma Yasong nga Sosipate bangec

mocguna, yeni wenacngerecngina ngenearu ifingoc suegec
hade.
22 Ni Teatio, Kebugoc kpeketahema kecma kibi yomoc
ohoma ngenearu ubangerecna faiba hade.
23 Gaio, ye ni nga kpebung sasawa ama heinemmeande,
yeng ngeneac wenacngerec ifingoc faiu hade. Nga taonggac
dzo gareng Erasto nga tosonina Kpato, yereng ifingoc uban-
gerecngira faiec hade.
24 Kebunina Yesu Kristoac ruaengo sasawa ngenigoc
febeso. Imoc Fora.
25 Nenang sasawango Anutu kpackuneng minide. Ni Yesu
Kristoac dekperagingemmema siduc gombung edengunuai.
Anutungo imohainoc meseringunuu seria nanggecdeac
yearu kuc ifia femide. Anu yoac imoc warac hanac
hanaheaunacngoc sufu sufuu feerekefec.
26 Feerekefu bangec monnunac ngicngac sasawa, yeneng
ye negensinggema yoara modacgecdeac Anutu kekecseri
minginango profete yeneac yoac mitikibiu fede, imocac
deu yofinenggac didiu fingectegerec. Fingectegeru bangeha
bangeha ngicngac areng tosea yeneng yoara naric negen-
tegecgecde.
27 Anutu mocgungo negen negentegec mingina. Nga ne-
nang Yesu Kristogoc kpeketahema dedengerec nga deden-
gerec Anutuaru faini fekengkecbeso, imoc fora.

Paurongo
Korinti Kpebung Yeneac Warackibi Ohoec

1 Anutungo Pauro negennenu Yesu Kristoac aposoro anai
nga negen negensinggoc tosonina Sostene, nereng kibi
yomoc faide hade.
2 Anutungo Korinti taonnu yeac kpebung kecdae, ngeni
kpacngunuma Yesuac amma kpetiac mengunuec, ngeneac
kibi yomoc faingemmedipe. Amma ngicngac sasawango Ke-
bunina Yesu Kristoac kpac kpacandae, kibi yomoc ngenearu
momoc faidipe. Kebu Yesu ye ngeni nga neni, nenanggac
Kebu momoc.
3 Anutu Mannina nga Kebunina Yesu Kristo yereac dang-
gunuc nga ruaengo ngenearu febeso.
4 Anutungo Yesu Kristoac amma wosoefac angemmeec,
imocac ni nasosoc ngeneac negemma Anutu dangge edekec-
duae.
5 Ngeni yegoc kpeketahema kecgec yeng wiac sasawa
hafoangoc ngemmeec. Yoacdede nga negen negentegec keme
kemea imoc sasawa bic fengemmede.
6 Kristoac dedekperagi edengunuing, imocac fora kekecng-
inau fingeru hemma kecgecde.
7 Imocac amma ngeni Yesu Kristo didiu fingectegerudeac
tomai kecma Asuac wosoefacac kuc sasawa, imocac mong mi
obohodae.
8 Ye yengenaoc meseringunuu kechereemagec naso
wisickeu ngeni Kebunina Yesu Kristoac nasotoau
kopocsicngina kpac nanggec yoacfu naric mi faingunuude.
9 Anutungo Medaha Kebunina Yesu Kristogoc momoc
torokpegecdeac kpacngunuec amma yeng yoacdedea
modarude.
10 Tosofocna, ni Kebunina Yesu Kristoac kpacfu negen
negengngina midima yofi edengunuduae, ngeni sasawango
yoacdedenginau nga negen negengngnginau uba mocgu amma
gurunendzic mi angemebisia.
11 Tosofocna, Koroeac amaunac yeneng ngeneac yofi ede-
nugec, “Yeni botucnginau tohoemema deendema angemema
kecdae.”
12 Ngenearunac ngic goango deandae, “Ni Pauroac ngic.”
imoc deandae. Nga goango deandae, “Ni Aporoac ngic.”
amma goango deandae, “Ni Kefaac ngic.” nga goango dean-
dae, “Ni Kristoac ngic.” ngeni tembuc tembuc ifia dekecdae.

13 Negenggec, Kristo ye mi tohoec, kpac. Yeni ngeneac
amma Pauro mariponnu mi kpegec. Nga Pauroac kpacfu
doku mong mi nadzicngemmegec, imoc kpahac.
14 Ni ngenearunac mong doku mi nadzicngemmeai, imocac
Anutu dengereduae. Krisipo nga Gaio yerisac nadzicye-
merai.
15 Ifiac amma ngic mongngo yofi mi debeso, “Ni Pauroac
kpacfu doku nadzirai.”
16 Stefana nga arengfora yeni ine doku nadzicyemmeai,
fora. Amma torokpema goa nadzicyemmeai me kpac, imoc
mong mi negenduae.
17 Kristongo doku nadzicyemmebadeac mi suenuec, kpac.
Yeng ngicngac siduc gombung edekpou angemmebadeac
suenuu hayai. Nga Kristoac mariponggac yoac imoc kuc-
mama ambacac yoac imoc ngicac kucfu nga negen negen-
tegecgoc mi debade.

18 Ngicngac hofeac sinnu kemedae, yeneng mariponggac
yoac imoc negenggec ubasufu yoac angkecde. Amma Anu-
tungo kopocsicac ebicfunac mesinunuu komoc kpenide, imo-
cac ine nenang yofi negensikecdimbe, mariponggac yoac
imoc Anutuac kuc.
19 Yoac yofi oho ohoya fedengoc,

“Ni ngic negen negentegecnginagoc yeneac negen negen-
tegec kpetotiebade nga ngic negen negenggoc yeneac
negen negeng memabade.” *(Yesaia 29:14)*

20 Anutungo bangec yomocac negen negeng mema kapa ye-
neac negen negentegecac tatacfu faiu ngicngac negen ne-
gentegecnginagoc, yeni mamea anggec. Nga mitiac negen
negengngic yeni engena kpac. Nga ngic yoac mereng kpereng
mema deandae, yeneng fora mong mi meficgegecde.
21 Nga ngicngac yeni bangecac negen negentegecgoc kecma
Anutu negemmigecdeac obohogecde. Obohoma siduc gom-
bung denggbaringgema imocac ubasufuyoac deandae. Uba-
sufuyoac imocac yofi dekperagini Anutungo ngicngac ebic-
funac mesiyunuu komoc kpegecde, ye faka imoc negenu
ngereeude.

22 Yudangic yeni kuc hania hania isinggegecdeac faka
kuhagocac kpesi kpesi faiandae. Nga grikngic yeneng negen
negentegec keme kemea meficgegecdeac ayemmeude.
23 Anu nenang ine Kristo mariponnu kpegec homeec, yoac
imoc edekpou ayemmeni, yudangic yeneng imoc negenggec
ubangina mi heiude nga grikngic yeneng negenggec imoc
ubasufuyoac angkecde.

24 Anu Anutungo yudangic nga grikngic kpacyunuu negensinggegecde, yeneng Kristoarunac Anutuac kuc nga negen negentegec megecde.
25 Anutuac ubasufuyoacngo ngicngac yeneac negen negentegec ferahema negen negengtoa anude nga kucmamayango ngicngac yeneac kucngina ferahema kuctoayagoc anude.
26 Tosofocna, ngeni siric dafia kecmagec, Anutungo kpacngunuu hanahema negensinggegec, ngeni imocac siriha negensibisia. Ngenearunac ngic sebiubigeng negen negentegecnginagoc homac kpac nga ngicngac efeangosac kucngina engena amma kpacngina kekena, imoc homac kpac.
27 Anutungo ngicngac negen negentegecnginagoc game kpekpeu faiyunuudeac ngicngac yeneac kicfu wiac ubasufuyagoc angkecde, ngicngac imoc meisingyunuec. Amma yeng ngicngac kucngina engena game kpekpeu faiyunuudeac ngicngac yeneac kicfu wiac kucmama angkecde, ngicngac imoc meisingyunuma meyunuec.
28 Nga ngicngac yeneac kicfu wiac mamea angande nga wiac seuha deandimbe amma wiac kpac amma mi fede deandimbe, Anutungo imocnoc meisinggeec. Meisinggeu wiac goa engena angande imoc kpac anudeac ye ifi negenec.
29 Anu bangecngic me ngac mongngo Anutuac kicfu namma yengenaac negenu engena ambacac, yeng ifi anec.
30 Anutungo negengngemmeecac ngeni Yesu Kristogoc kpeketahema kecdae. Yeng Yesu sueu Anutuac negen negentegec botucninau mehaec. Mehau nenang Anutuac kicfu dindingac nga kpetiac annideac yeng kopocsicac witicfunac mesinunuec.
31 Imocac yoac yofi oho ohoya fede,
"Ngic mongngo miacemebeso negende, ye Kebungo kekehau dafi ammiec, imocsac negemma miacemebeso." *(Yeremaia 9:24)*

2

1 Tosofocna, ni ngenearu hama Anutuac negen negeng sufu sufuya fede dekperagingemmema yoacna efea me negen negentegectoaac siricfu yoac mong mi edekpou angemmeai, kpac.
2 Ni ngenigoc kecma yofi deba seriec, "Korinti taonnu kecma Yesu Kristosac dekperagibade nga ye dafiu mariponnu kpegec homeec, imocsac dekperagibade."
3 Ni ngenearu hayai, imohai kucmama nga kengec amma dzonong fede fede anai.
4 Amma Anutuac yoac dekperagima yoacna songeagoc me negen negentegecfu mi wangecngunuai, kpac. Tiri Asuac kucfakango yoacna meseriu ngeni imoc hemma negenggec.

5 Ngeneac negen negensing imoc ngicac negen negentegecfu feu mi ngereeude. Anutuac kucngosac negen negensingngina nanggeu febeso.

6 Imocac amma goa ngeni bic yadiseri anggec, ngeni yoac negen negentegecgoc edengunuandimbe. Yoac dedimbe imoc naso yomocac negen negentegec kpac nga naso yomocac engena yeneac negen negentegec mi ande, nocac ngadeau kpac andacgecde.

7 Nga Anutuac kuc nga kibikperagingo fingectegecnemmeudeac ye bangec nga kurumeng mi fingecmaec negen negentegeha sufu sufuya imoc faiec feec, negen negentegec imocnoc dekperagidimbe.

8 Naso yomocac engena sasawa sawau me bangecfu yenearunac mongngo negen negentegeha mi negenggec, kpac. Yeni imoc negembau dede yeni kuc nga kibikperagi mingina Kebu mariponnu naric mi kpebau.

9 Imocac yofi oho ohoya fede,

"Anutungo wiac kicngo mi hehena nga kedzacngo mi negen negena amma ngic hereau mi negen negenga, imoc arenggema ngicngac ye hoanggema heregoc yeac songo negenggecde, wiac imoc yeni yemmeude." *(Yesaia 64:4)*

10 Anutungo wiac imocacnoc negensima Asuya sueu dekperaginemmeu negening. Yeng wiac sasawa hennegeng amma Anutuac negen negeng keme kemea momoc hennegeng angkecde.

11 Geng ngic monggac ubaherea nga negen negena naric mi negennade, kpac. Ngicac ongaasungosac imoc negenude. Siriha ifiangoc mongngo Anutuac ubaherea nga negen negena naric mi negenude, imoc kpac. Anutu yengena Asungosac wiac imoc negengkecde.

12 Anutungo wiac hania hania wosoefacfu nemmeec. Amma nenang imoc negentegecnideac Asuya nemmeu meing. Bangecac asu mong mi meing, kpac.

13 Nga Anutungo wiac nemmeec, imocnoc dekperagidimbe. Yoac imoc ngicac negen negentegecfu mi dekecdimbe, imoc Asuac negen negentegecfunoc modacma denide. Neni Asuac yoac imoc Asuac kucfu dekperaginide.

14 Anutuac Asuarunac Asuac wiac, imoc ngic mong ye Anutuac Asuya kpac kecma naric mi meude. Imoc yearu ubasufu faka anude. Asuac wiac imoc asuu henegeng ambesonga, imocac amma ngic Asuya kpac, yeneng Asuac wiac mi negenggecde.

15 Ngic Kebuac Asugoc kecde, yeng wiac sasawa naric hengising anude nga ngic mongngo ngic imoc naric mi hengising ammiude.

16 Mitikibininau yoac yofi oho ohoya fede,

"KEBUAC negen negeng imoc ngic mongngo naric mi negenude nga mongngo ye dederecge naric mi ammiude." *(Yesaia 40:13)*

Nga nenang Kristoac negen negenggoc kecdimbe.

3

1 Tosofocna, warac ngenearu hayai, imohai ngic Tiri Asugoc kecdae, imocac sirihau yoac edengunubadeac osiai. Ngeni Kristogoc kpeketahema sabac siricfu kecgecac ngicngac uba esea modacgec edeyunuanduae, ifi isoc yoac edengunuai.

2 Ngeni naso imohai yaka seria negecdeacsoc mi anggecac namusac gumecngunuai. Nga ngeni yagucngoc yaka seria negecdeacsoc mi ande.

3 Ngeni uba eseaac siricfu kecdaengoc. Imoc yofiac, ngeni keracmangang angemema yoacngina ngabasiric deendema angemeandae. Ngeni ifi amma ngictehec siric kecma

4 mongngo deude, "Ni Pauroac ngic." Nga mongngo ine deude, "Ni Aporoac ngic." Ngeni ifi degecdeu negemba ngeni ngictehecac arennu kecdae.

5 Aporo ye merac nga Pauro ye merac? Neri kingangkpekpesac andipe. Kebungo ua nemeru neri imocac sirihau ua mekecdipe. Mekecde ngeni yoacnira hoanggema ye negensinggegec.

6 Neng komoc homecba Aporo yeng imocac witiau doku kpakeec. Nga Anutungo uaya mema imoc meyadiude.

7 Ngic yaka homerude, ye engena kpac nga doku semeng witiau kpakeande, ye engena mi ande. Anutungo wiac meyadikecde, ngeni yeac negenggec engena ambeso.

8 Amma ngic wiac homecande nga ngic doku witiau kpakeande, yeri uangiraac hania mocgu ande. Ngade kecma yeri tembuc tembuc uangiraacsoc bung meecde.

9 Neri Anutugoc ua mekecdipe nga ngeni Anutuac semengua nga yeac ama.

10 Anutungo wosoefac anemma amamemeac negen negeng nenu imocac ngiha anai. Ifiac amma ni imocac sirihau simengwotung arenggema ukuba kemeec. Nga imocac witiau ngic goango torokpema ama megecde. Amma amamemengic yeneng uangina dafi mekecma simeng witiau ama torokpema mekecdae, imoc tembuc tembucngina isinggema mebisia.

11 Anutungo Yesu Kristo bic gununggeec simengwotunga
isoc nande. Nga ngic mongngo yeac tegiau wotung mong
ukuu kemeudeac singa mi fede.
12 Anu ngic mongngo simeng imocac witiau torokpema ua
mekefude, yeng gol me siriwa me hoc seria siriha gombunga
me ic me birohoc me tomocngo meudeu
13 uayaac hania Kebuac nasotoau fingectegerude.
Naso imohai gerecngo uaninaac hania tembuc tembuc
tobanggema mekperaginemmeude.
14 Ngic mongngo ama meu gerecngo uaya tobanggeu seria
nanudeu ye imocac ua bung meude.
15 Nga monggac uaya dzeude isoc wiaha tegecma kpac
anude nga Anutungo yengena gerecfunac mesiu komoc
kpeude.
16 Ngeni yofi negembisia, ngeni Anutuac womong nga Anu-
tuac Asungo ngeneac here manau kecde.
17 Nga ngic mongngo Anutuac womong memanganeudeu
Anutungo ye ifingoc memanganeude. Anutuac womong
imoc kpetiac nga womong imoc ngeninoc.
18 Ngic mong yengenaocngoc ikoc mi angemebeso. Bo-
tucnginaunac mongngo yengena negensima yagucac negen
negentegec mekecdeu yeng bangecac ngic yeneac kicfu uba-
sufuyagoc amma negen negentegec fora meficgebeso.
19 Bangec yomocac negen negentegec imoc Anutuac kicfu
ubasufuyagoc. Imocac yoac yofi oho ohoya fede,
"Ye ngic negen negentegecnginagoc yeneac yoac dzegema
yenang botacfu faiyunuude." *(Hiobe 5:13)*
20 Amma mong yofi,
"*KEBUNGO* ngicngac negen negengnginagoc negendacde. Ye
ngicngac denegengngina hennegeng amma negenu
imoc uaya kpac ande." *(Mitiyegec 94:11)*
21 Ngeni ngic monggac kpara kpacma yegoc torokpema
sebiengeng angandae, imoc mi ngereede. Imoc yofiac, wiac
sasawa imoc ngeneac bic anec.
22 Imoc Pauro me Aporo me Kefa me bangeha bangeha me
kekec me homec me wiac mong bic faifaia fede me dengec
fingerude, imoc sasawango ngeneac.
23 Nga ngeni ngenaocngoc Kristoac ngicngac nga Kristo ye
Anutuac ngic.

4

1 Nenang Kristoac kingangkpekpefora. Nga yeng Anutuac
negen negeng sufu sufuya, imoc garenggenideac uayoac
nemmeu ua imoc mekecdimbe, ngicngac yeneng ifi negem-
bisia.

2 Ngic mong ye gareng ua mekecde, ye enaraac yoac
modacma sing naric mi segebeso.

3 Nga ni neannaac yofi deba, ngeneng me ngic goa yeneng
yoacfu fainuma yoacna desigecde, imocac negemba wiac
engena mi ande. Nga neannaoc ifingoc naric mi isingemema
forana debade.
4 Here negen negennau hofocemema ebic mong mi
meficgeduae, fora. Nga ni kopocsicna kpac, imoc naric
mi debade. Kebungo haniana hennegeng amma yoacna
desiude.
5 Imocac amma ngeni nasoya mi fingecmanungoc ngic
monggac yoac mi desibisia. Kebu yengenaoc hama wiac
kundunnu sufuma fede, imoc mekperagima ngicngac ne-
gen negengnginaac hania didiu faiu fingectegerude. Amma
yeng naso imohai ngicngac tembuc tembuc dedengerecngina
edeyunuu negenggecde.

6 Tosofocna, ngeni yoacna negentegecgecdeac yomohai
ngeneac amma neanna nga Aporoac sing edengunuba
negembisia. Yoac mitikibiu oho ohoya fede, ngeni imoc
mi ferahebisia. Ngeni ngic monggac sebi meemma monggac
sebi mi memabisia. Ngeni negen negeng imoc megecdeac
negenduae.
7 Geac fakaga imoc siriha mong kpac, ge wiac sasawa
mekecnec, imoc eng genggena mekecnec. Anu wiac imoc
engsac genggec, imocac amma sebiga mi meembesena.

8 Ngeni bic gebecngunuu finactoanginagoc anggec amma
ngeni nenia kpac ngictau andae. Nga forangoc, ngeni ngic-
tau fora kecbau debac songona kuneng ambac. Nga ngeni
ngictau ambau isoc neneng ngenigoc kecma ngictau momoc
ambing.

9 Ni yofi negenduae, Anutungo aposoro fainunuu ngicngac
yeneac areng wisic wisickeau nandimbe. Yeni tenicfagoc
anemmegecdeac wenac kpekpeu fainunugec. Ngicngac nga
angero yeneac kicfu gameagoc nga homeac areng isoc kecan-
dimbe.
10 Neni Kristoac amma memaemema ubasufu isoc anni
ngeneng ine sebingina meemma, “Neni Kristogoc kpeketa-
hema fitira kecdimbe.” ifi deandae. Nga kucmama kecmina
ngeneng kucnginagoc kecgecde. Nga ngicngac yeneng ngeni
eweheihei faka angemmema neni ine mangana dema wa-
nunuandae.
11 Anu neneng naso yofinenggac ifingoc hereninaac
homema dokuac anemmeu wamba tegec tegera heima kecni
ngicngac yeneng nunuandae. Amma amagerecnina kpac
kuric isoc kecma

12 nenaoc marininango uatoa meandimbe. Ngic yeneng
sowecnunugec ine kenecyununide amma nunukporac
anemmegec ubanina mi mau serima kecnide.
13 Nga ngicngac yeneng denggbarinnunugec yeneac yoac
gombunga denide. Neni yofinenggacngoc bangecfu seuc isoc
anni ngicngac yeneng ukununugecde.
14 Gameac yoac edengunubadeac yoac yomoc mi
ohongemmeduae, imoc kpac. Ni ine songonambaracfocna
demeting angemmebade, ifi isoc ohongemmeduae.
15 Ngeni Kristogoc kpeketahema kecmagec garengfocngina
teng tauseng demeting angemmebau ngeni sifu mangngina
mocgusac kecde. Nennoc siduc gombung angemmeba ngeni
Kristoaru kpeketahema kekec gboria meficgegec.
16 Ifi anu negen negengngina midima edengunuduae,
ngeni ni dafi amba hemma modacnuma anduae isoc ambisia.
17 Imocac amma yaguc Timoteo sueba ngenearu haude. Ye
songomedacna kecma Kristogoc kpeketahema kecde amma
ye yoac modacma mong mi segeude. Ni Yesu Kristogoc
kpeketahema dafi kecanduae, yoac imoc kpebung sasawa
fekendae, ngeni edekpou angemmeanduae. Nga Timoteongo
ngenearu hama yoac imocnoc heigboringemmeude.
18 Ngic goa ngenearunac yeneng neac ifi negemma dean-
dae, “Ye nenearu mi haude.” goa ngenearunacngo neac ifi
negemma sebingina meemma yoacna kpeandae.
19 Nga Kebungo negenu ngereeude isoc naso mi heree-
manu ni ngenearu habade. Hama yoac kpekpe areng kucng-
ina dafi fede, imoc hennegeng ambade. Amma yoacnginasac
mi negembade.
20 Anutuac eucerereng imoc yoacfusing mi fingectegerude,
imoc kpac. Imocngo Tiri Asuac kucfu fingectegerude.
21 Anu ngeni neac dafi angemmede, imoc edenubisia.
Dzikacgoc habadeac angemmede me heresongogoc nga
yumea kekecac asugoc habadeac angemmede?

5

1 Ngenearu kaisero faka fede, yoac ifi degec negening.
Kaisero faka mong bangec monnunac ngicngac Anutu mi
negemmidae, yeneac botucfu mi feande, imocnoc ngeneac
botucfu fede. Imoc ngic mongngo mamaac enemagoc feyac
angandape.
2 Faka ifi femanu ngeni ine sebingina meengandae, imoc
naric mi ande. Ngeni imocac ubahodung negemma ngic faka
imoc angande, ye botucnginaunac meickebau, imocngo ine
ngereebac.

3 Ni sebingo hereau kecduae, fora. Nga ongaasunango ine
ngenigoc kecduae. Ifi kecma ngic imocac fakaya isinggema
bic desiai.
4 Ngeni nga ni, nenang ongaasuu Kebunina Yesuac kpacfu
kpedzucnema kecmina Kebunina Yesuac kucngo nenanggoc
feu
5 nenang ngic ifia Satanggac mariu faibisina. Nga sebiango
bangecac faka sasawa modackecde, imoc memanganedaru
kpac anu ongaasuyango Kebuac nasotoau komoc kpebeso.
6 Sebiengengfakangina imoc naric mi ande. Ngeni yis kapi-
anecsac uuhau faigec imocngo uuha sasawa meu sokoande,
ngeni imoc bic negendae.
7 Anu nenang ramamedaha Kristo, yeni sese imoc bic
kpegec homema dzuacnunuec. Imocac ngeni uuha esea
yisgoc meickedacma uuha gboria faibisia.
8 Imocac amma nenang uuha esea yisgoc, imocac ngaba
nga faka mangana wadacma faka kongaha nga yoac foragoc,
imocac ic sogong yisha kpac mekecbisina.
9 Ngic serofaka angandae, ngeni yenigoc kpeketahema mi
kecbisia, imocac kibiu bic ohongemmeai.
10 Amma bangecfu areng serofakanginagoc me
kichodungnginagoc amma ngic ikoc amma ngicngac wiacng-
ina wangecyunuandae me nemu eweheiyemmeandae, ngeni
yeni sasawa wayunudacgecde, imocac ine mi negemma
dedua. Ngeni imoc anggecdeu ngeni bangec yomoc wadacma
kenggecdeac singsac fengemmeude.
11 Ngeni negen negensinggoc tosofocngina deyemmean-
dae, yeneac negemma ine yofi ohoai. Yeni serofaka angan-
dae me hiedzoac kichodunggoc kecandae me nemu ewe-
heiyemmeandae me ngicngac goa deendema ayemmeandae
me doku seria nekecma ubasufu angandae me ngicngac ikoc
ayemmema wiacngina wangecyunuandae, faka ifia angan-
daeu ngeni ngicngac imoc yenigoc kpeketahema mi kecbisia
nga ngeni yenigoc yaka ifingoc mi nebisia.
12 Ngicngac ngadeau kecdae, yeni isingyunuma yoacngina
naric mi desibade, imoc neac ua kpac. Ngeni ine areng-
focngina botucnginau kecdae, yeni isingyunuma yoacngina
desibisia.
13 Nga Anutungo ngicngac ngadeau kecdae, yeneac faka
nga angammemengina isinggema yoacngina desiude.
Ngeni ngicngac mangac manganea botucnginaunac
meicyunubisia. *(Dedeseri 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7)*

6

1 Fakangina yomoc mi ngereeude. Ngenearunac ngic
mongngo ogea ngaba ammima gamea kpacngo kpetiac toso-

fora yenearu mi kemma feracyunuude. Feracyunuma ngic
negen negensingngina kpac, yenearu kemma ogea yoacfu
faiande.
2 Kpetiac areng ngeneng kecma ngiha ngiha yoacngina
desibesandae. Ngeni imoc mi negendae gedang. Ngeni
ngade ngenaoc ngiha ngiha yoacngina desigecde, imocac
ngenaoc yofinenggac wiac efeanec yoacfu ifingoc desibisia,
imoc ngereeude.
3 Amma ngeneng ngade angero isingyunuma yoacngina
desigecde, ngeni imoc negendaenoc. Ifiac amma ngeni faka
goa botucnginau fede, imoc naric isinggebisia.
4 Yaguc ine yoac mong botucnginau fingeru ngeni sing
segema ngic goa kpebunggac eweheiheiu mi kecdae, yeni
meisingyunuma yoacngina desigecdeac faiyunuandae.
5 Ngeni gamengunuudeac negemma imoc deduae. Nga
ngeneac botucfunac ngic mongngo negentegecma kecma
tosofora yeneac ebicyoac dema mengereude, imocngo naric
ambac.
6 Nga yofinenggac ngeni ine negen negensinggoc tosofoc-
ngina kecdae, ngeneng negen negensingngina kpac, yeneac
kicfu kemma yoacfu faiemeandae.

7 Ngeni yoacfu faiemeandae, faka imocngo edzacn-
gunuude ngeni firang mi andae. Nga tosofocngina yeneng
ikocfu yoacngina dema me wiacngina wangecngunuandae,
ngeni imoc eng wagec feu ngereebac.
8 Nga ngeni ine negen negensinggoc tosofocngina mangana
nga ikoc ayemmema wiacngina wangecyunuandae.

9 Ge ikoc mi angemebesena amma yoac yomocac mi obo-
hobesena. Ngicngac Anutuac yoac kpeandae, yeneng Anu-
tuac eucererengaac maridzoming naric mi megecde. Kaisero
faka angandae me nemu eweheiyemmeandae me singtoa
ngac yenearu kengandae me ngic goa yeneng ngic ogofocngi-
nagoc fema ngacgoc kekec isoc kecandae me ngic goa yeneng
meficyunugecdeac negemma kpae mi heiyemmema engsac
ngic ogofocnginagoc feandae me
10 hamangecmeme me ngicngac kichodungnginagoc me
doku seria nema ubasufu angandae me enacfu faifai yoac
deandae me ikoc amma hiedzo wangecyunuandae, areng ifia
yeni sasawango Anutuac eucererenggac maridzoming naric
mi megecde.
11 Nga ngenearunac ngicngac goango warac ifi kecgec. Ifi
kecmagec Kebungo yengena kpacfu nga Anutuninaac Asu
yeac kucfu dzuacngunuma dindingac dengemmema kpetiac
arennu faingunuec.

12 Goa yeni deandae, “Ni faka hania hania sasawa naric
ambade, kpaea mong mi fede.” Nga neng ine deba, “Wiac
sasawa imocngo memefihagoc mi ande. Wiac sasawa naric
ambade, fora. Nga wiac mongngo ine garennubeso anu imoc
wama naric mi modacbesare.”
13 Yaka imoc hereninaac amma fede nga hereninango
yakaac amma fede. Nga kecma Anutungo meicyuruu kpac
anecde. Sebininango Kebuac amma fede, imoc serofaka
anudeac amma mi fede nga Kebu ye sebininaac amma kecde.
14 Anu Anutu kuctoayango Kebunina megboriu yarec,
kecma yeng nenang ifingoc megborinunuu yacnide.
15 Anu sebingina imoc Kristoac sebiaac tosea ande, ngeni
imoc negembisia. Nga ni Kristoac sebia tosea singtoangacgoc
kpeturanggeba yeac sebiac noboha anu mi ngereeude, imoc
kpac yombong.
16 Imoc yofiac, ngic mongngo serongacgoc feudeu ye yegoc
sebi mocgu andape, ngeni imoc negembisia,
“Ngicngac yohockang yeri sebi mocgu anecde.” yoac imoc
dedea fede. *(Fingec fingec 2:24)*
17 Anu mong ye Kebugoc kpeketahema kecde, yeng yegoc asu
mocgu anecde.
18 Ngeni kaiserofaka woramima meickebisia! Nga mong ye
faka nga angammeme mangana goa angande, imoc yengena
sebiac ngadeu angkefude. Nga sero angande, ye ine yengena
sebia kopocsic meficgemima memanganeemeude.
19 Anutungo Tiri Asu ngemmeu mekecdae, ye ubaherengi-
nau kefu sebingina imoc yeac womong, imocac ngeni nge-
naoc ubasebinginaac mingina kpac.
20 Ngeni bungngina memea nga Kebungo bung imocac-
soc faiec, imocac ngeni sebinginango Anutu kpac kuneng
mibisia.

7

1 Ngeni kibinginau yofi kpesinenggec, “Ngic ye ngacgoc
feude, imoc naric me kpac.” imocac yofi deba negenggec:
2 Kaisero faka fingecbacac ngic tembuc tembuc ye yengena
enemagoc ambeso nga ngac tembuc tembuc ye yengena
eweagoc ambeso.
3 Nga singngo wiac dede, ngicngo enema imoc mibeso nga
ngacngo ifingoc ewea imoc mibeso.
4 Amma ngac ye yengena sebiac mingina mi ande, kpac,
eweango ine yeac sebiac mingina ande. Nga ifi isocngoc ewea
ye yengena sebiac mingina mi ande, kpac. Enemango ine
yeac sebiac mingina ande.
5 Imocac eweeneng ngeri ngeraocngoc sebingira mi
segereemebesera. Ngeri naso goausac numuecdeac uba

mocgu amma naso dema naric segereemebesera. Nga
ngeraoc sebingira garengemeecdeac kuc mi fengecmedeac
Satangngo faitobannu faingurubacac ngeri naso
wegenanecsac eng kecma monggoc ngerahafoc kecbesera.
6 Nga imocngo dedeseriyoac mong mi ande. Ngeri dafi
naric anecde imocac deduae.
7 Neanna songo ine yofi, ngicngac ngeni ni kecduae
isoc kecgec ngereebac. Anu Anutungo wosoefahaac wiac
nemmeande, imoc ngicngac tembuc tembucnina nemmeu
mekecdimbe. Ye ngic mong kuc yoc mima mong imoc miude.

8 Ngic goa ngeni ngac mi mema eng kecdae amma nga-
chodzec ngeneac yofi deba negenggec, ngeni ni isoc eng
kecgecdeac negemba ngereede.
9 Ngeni garengemegecdeac kuc imocacsoc mi
fengemmedeu, ngeni seroac songngo herenginau ereu
manganebauac memeturannu meemema eweeneng anggec
ngereeude.

10 Nga eweeneng ngeneac yoac yomoc demeseri angem-
meba yoacna modacbisia. Ngac mongngo ewea naric mi
wabeso. Imocngo neac yoac kpac, imoc Kebuac yoac.
11 Ngac mong ye ewea wama kenudeu yofi ambeso, ye eng
kecbeso me ewea warac kefec, yearu monggoc kemma yegoc
ruae meficgema eweeneng monggoc ambesera. Nga ngic
mongngo enema naric mi wama kembeso.

12 Amma ngicngac tosea ngeneac yoac mekecduae, imoc
ine Kebuac enacfunac mi meing. Ngic monggac enemango
Yesu mi negensinggema eweagoc kefudeac negendeu, ngic-
ngo enema mi wabeso.
13 Me ngac monggac eweango Yesu mi negensinggema
enemagoc kefudeac negenudeu ngacngo ewea mi wabeso.
14 Ngac mong ye ewea negen negensinga kpac kecde, ye
ewea kpetiac anudeac ammiude. Nga ngic mong ye enema
negen negensinga kpac kecde, ye enema kpetiac anudeac am-
miude. Ifi mi anggecdeu nambaracfocngina seucnginagoc
kecgecde. Nga nambarac yeni ine yofinenggac kpetiac andae.
15 Anu mongngo Yesu mi negensinggede, yeng ewea me en-
ema negensinggecde, ye waudeac negensiu kpae mi faibisia.
Anutungo ruaegoc kecnideac kpacnunuec.
16 Ngac, geng ewega kopocsicfunac mesina komoc kpeude
me kpac, imoc naric mi negennec. Nga ngic, ge enengga
kopocsicfunac mesina komoc kpeude me kpac, ge imoc naric
mi negennec.

17 Anutungo ngicngac kekecnginaac sirihau mocgu mocgu
kpacngunuma heitaingunuu ngeni imocac sirihau kecbisia.

Amma kpebung sasawa ngeneng faka imoc modacgecdeac
edengunuanduae.
18 Ngic mong ye sebi tosea herec herecgeac areng kecmanu
Anutungo ye kpacma heitaiecfu yeng negen negeng imoc
mesufuudeac ua mi mebeso. Nga ngic mong ye sebi tosea mi
herec herecgea kecmanu Anutungo kparecfu yeng sebi tosea
mi herecgebeso.
19 Sebi tosea herec herecgea me mi herec herecgea,
imocngo wiac engena mi ande. Nga Anutuac nonoyoac
modacbesonga, imocngo wiac fora yombong.
20 Nga ngic mocgu mocgu ngeni kekec siriha dafi kecmagec
Anutungo kpacngunuma heitaingunuec, ngeni kekec siriha
imocngoc kecbisia.
21 Ge minginggaac wanacngic kecmana Anutungo
kpacguecfu imocac negengyohoc mong mi ambesena. Nga
ge ngic yungec yungec annadeac sing fingecgenu imoc naric
modacbesena.
22 Ngic mong ye minginaac wanacngic kecmanu Kebungo
kpacma heitaiecfu, yeng naso imohai sifu Kebuac ngic witiha
kpac ande. Amma ngic mong witiha kpac kecmanu kparu,
yeng sing ifiangoc Kristoac wanacngic anu Kristongo yeac
mingina anude.
23 Kebungo bungngina bic meec, imocac ngeni ngic yeneac
bageu wanac areng mi kecbisia.
24 Tosofocna, ngeni nanang siriha dafi nammagec Kebungo
mocgu mocgu kpacngunuma heitaingunuec, ngeni siric ifi-
angoc Anutuac kicfu kecbisia.
25 Ngac goa ngeni ngicfu mi kemma eng kecdae, ngeneac
negemma Kebuarunac singyoac mong mi fenende. Nga Ke-
bungo wosoefac anenec, imocac sirihau negen negenna deba
ngeni negengyohoha kpac kecma yoacna naric modacbisia.
26 Naso yomoc ebic kuneng fingecma fedeac amma ngeni
yofinenggac kecdae isoc, ifi torokpema kecgec ngereeude, ifi
negenduae.
27 Ge enenggagoc bic dzegeemeocfu ngac wabesonga mi
negensibesena. Nga yoac dedzegega kpac kecma ngac
menadeac hofoha fai mi ambesena.
28 Nga ge sifu ngac mong menadeu kopocsic mi mefic-
genade. Nga ngac mongngo eng kecma ngicfu kenudeu
ye ifingoc kopocsic mi meficgeude. Eweeneng angkecdae,
yeneac kekecfu ebic hania hania fingecande, ni imohacnac
onggongngunubadeac negenduae.
29 Tosofocna, naso wegenanecsac fede, ifi deduae. Ifiac
amma ngic enenggoc kecdae, ngeni enengfocngina kpac, ifi
isoc kecbisia.

30 Nga ngicngac kiackecdae, ngeni kiacngina kpac, ifi isoc
kecbisia. Nga ngicngac sogac sogaigoc kecdae, ngeni sogac
sogaingina kpac, ifi isoc kecbisia. Amma wiac bummedae,
ngeni wiacngina kpac isoc kecbisia.
31 Nga ngicngac bangec yomocac wiac bummema mekec-
dae, ngeni wiacngina efeanec feyemmede, ifi isoc kecbisia.
Nga bangec yomoc yaguc fede, imoc kpac ambesande.
32 Bangecac ebicngo mi fingecngemmeudeac songona
ande. Ngic ngacfu mi kenec, ye Kebuac wiacac negen ne-
genga kuneng femide amma ye dafi anu Kebungo negemmiu
ngereeudeac ua meude.
33 Nga ngic mong ye ngac bic meec, ye ine bangecac wiacac
negen negenga kuneng femide amma ye enema faka dafi
ammiu enemango negemmiu ngereeude.
34 Ifi amma negen negenga tohoma yohockang anude. Nga
ngac naroang me ngac kosic ye Kebuac wiacac negen ne-
genga kuneng femide, ye yofi negende, “Ni dafiu kecba sebina
nga ongaasuna kpetiac anude.” Nga ngac mong ye ngic bic
meec, ye ine bangecac wiacac negen negenga kuneng femide,
ye ewea faka dafi ammiu eweango negemmiu ngereeudeac
ua momoc meude.
35 Ngeni meficngunubadeac amma yoac yomoc deduae,
imoc kudoc kpengemmebadeac kpac. Ngeni sirihau kecma
Kebuac ua nasosoc mekecmagec bangecac wiacngo negen
negengngina mi mesufubeso, ifi negenduae.
36 Ngac mongngo ngicfu kengkenggac nasoya ferahema
sifu ngicfu kenudeac ammiu mamango hanahema
kpetarima ngade negengyohoc amma naric deude, ye
kopocsic mi meficgeude. Nga naroanga ngicfu naric kenude.
37 Nga manggac mong ye negengyohoc mi amma naric
garengemema naroanga ameau tacbeso, imoc ubayau bic
negenseriu ye fakaya gombunga anude.
38 Nga ngic mong ye naroanga ngicfu faiude, ye fakaya
gombunga. Nga mongngo naroanga ngicfu mi faiude, yeng
monggac fakaya feraheude.*
39 Ngac mong ye ewea gbori kecde, ye ewea kecmanu yegoc
kpeketacemema kecbesera. Kecma ewea homeu ye ebiha
kpac amma ngic monggaru kembeso dema songea anu naric
kembeso. Imoc Kebuac negen negennu ambeso.
40 Nga ye eng kecbac debac keneha engena ambac. Neac ne-
gen negeng ifi ngemmeduae. Nga ni ifingoc Anutuac Asugoc
kecduae, imoc negensiduae.

---

* **7:38:** Kebanga 36-38 mitiac negen negengngic imocac hania uba mocgu mi andae. Buk Baibelu sing mong meremmerenga fede.

8

1 Ngicngac yeni yang kpema nemuac sesengina faima ne-
andae, imocac hania yofi deduae, nenang sasawango ne-
gen negentegecgoc kecdimbe, imoc negendimbe. Nga yofi
ifingoc negendimbe, “Negen negengngo ngicngac sebing-
ina meenude.” Nga heresongogoc kekec imocngo ngicngac
nanggeyunuude.
2 Ngic me ngac mongngo yofi negemma kecdeu, “Ni negen
negentegecnagoc.” ye negen negentegec kekec dindingacac
siricfu mi kecde.
3 Nga mong ye Anutu heresongogoc hoanggedeu Anutungo
ye negemmiude.
4 Nemuac sese nebesonga me kpac, imocac yofi bic negen-
tegecdimbe. Anutu mocgungo kecde nga nemu yeni wiac
fora kpac.
5 Ngicngac yeni nemungina sawau me bangecfu kecgec
kpacngina anutu deyemmeandae. Kebu nga anutu ifia
homac kecdae.
6 Ifi kecmagec Anutunina ye mocgusacnoc. Yearunac wiac
sasawa fingecdarec amma ye imocac mama nga nenang yeac
amma kecdimbe. Kebunina Yesu Kristo ye mocgu nga yeac
witiu wiac sasawa nga nenang kecdimbe.
7 Negen negentegec imoc ngicngac goa yeneac ubau mi
fede, yeni nemuac negemma faka fora dema yeneac sese
nema kpanggeyunuandae nga here negen negengngina kuc-
mamango seuhagoc anude.
8 Nga yakanene imocngo Anutuac wegenacfu mi
fainunuude, kpac. Yaka nenide isoc imoc yeac kicfu engena
mi ande. Nga mi nenideu isoc wiac monggac mi obohonide.
9 Goa ngeni ine negengefaima nemagec tosofocngina kuc-
mama kecdae, yeni yakaac amma faitobannu faiyunugec
mayunubacac ngeni gareng meemema kecbisia.
10 Ge negen negentegecgagoc. Amma geng nemuac wom-
onnu tacma nenadeu ogoga mongngo here negen negenga
kucmamango ihai kecma fakaga hemma ubea midiu yeng
nemuac sese ifingoc nema ubayohoc meficgeude.
11 Ge ifi angkecma negen negentegecgagocngo ngicngac
kucmama memanganeyununade. Nga Kristongo tosoga yeac
ifingoc homeec.
12 Amma ngeni tosofocngina yeneac here negen negeng
memanganeyemmegec kucmama fingecyemmeu Kristoaru
kopocsic meficgegecde.
13 Imocac amma yofi deduae, ni yakanango tosona ebicfu
faiba makpebacac naric yang wama monggoc mi nebe-
sare. Negen negensinggoc tosona ebicfu faibadeu, imoc mi
ngereeude.

9

1 Ni ngic kpaea kpac amma ni aposoro. Kebunina Yesu
kicngo hemma Kebugoc kpeketahema kecma ua mekecba
ngeni ua imocac fora andae.
2 Foracngoc, ngicngac goa yeneng neac yofi negendae, “Ye
aposoro kpac.” ifi negenggec ni sifu ngeneac aposoro anduae.
Amma Kebuac aposoro kecduae, ngeninoc imocac foraya
andae.
3 Ngicngac goa yeneng neac ngadeyoac dema kecgec imo-
cac turunga meremma yofi edeyunuduae,
4 kpebung yeneng neri ifingoc yaka nemecgec nedede,
imoc singngo dede.
5 Amma neri ifingoc enenghocnira negen negensinggoc
kecdape, sinnu meyurude habing, imoc ngereebac. Aposoro
goa nga Kebuac munafora amma Kefa, yeneng enengfocngi-
nagoc kengha angandae.
6 Nga Banabagoc nerengsac kekecniraac wiac fingerudeac
ua marinirango medede, ngeni ifi negensiandae. Nga imoc
kpac, singngo ifi mi dede.
7 Wasai ngic mongngo wasaiua mema yengenaarunac
bunggac dzo mi meude. Nga mong ye waing homeru fora
anu yengenaoc gbomea mema neudenoc. Me mongngo
ramaburumaka garengyunuma kecande, yeng yenearunac
namu menec angande.
8 Ni ngic yeneac negen negeng mema yoac yomoc mi ded-
uae, kpac. Dedeseriyoacngo imocac ifingoc dede.
9 Mosengo dedeseriyoacfu yofi ohoec fede,
“Burumakango wit sebera meickebesonga tidzameudeac ua
ebiria mekecde, imocac dumbenga mi dzegebesena.”
(Dedeseri 25:4)
Anutungo burumaka yeneac negemma imoc mi deec, kpac.
10 Foracngoc, ye ngicngac nenanggac ifingoc negemma ifi
deec. Imoc nenanggac momoc negemma oho ohoya fede.
Ngic bangec mendzickecde nga ngic wit sebera kpetima
kecde, yeri fora nasoya hau ua imocac foraac noboha
meecdeac negensima ua mekecdape.
11 Anu Anutuac Asuac gbome ngenearu kpeginideu nge-
nearunac ifingoc sebiac mefic menide, ngeni imoc negenggec
ngereebeso.
12 Nga ngic goa yeni ngenearunac wiac goa naric megecdeu
neneng imoc torokpema monggoc menide, ngeni ifi ne-
genggec ngereebeso. Nga neni Kristoac siduc gombung kpae
heibinggac negemma ngenearunac semeng memeac dede
fedemoc, imoc wama mong mi mema sebiac ebic hania hania
tofohoma kecdimbe.

13 Ngic Anutuac womonnu ua mekecdae, yeni yakangina
womonnu meficgema neandae. Nga aratau kingang ua
mekecdae, yeni arataac seseunac tosea meandae, ngeni imoc
bic negendae.
14 Nga goa yeni siduc gombung mekperagingemmeandae,
yeni sing imohacnacngoc kekecnginaac semeng meficge-
bisia, Kebungo sing imoc faiec.
15 Ni ine memefic ifia mong mi mekefai. Amma ngeneng
wiac mong nenggecdeac negemma kibi yomoc mi ohoduae,
kpac. Neanna semeng meficgebade, imocac negemba engena
ande. Nga homebaiac mongngo sinna imoc naric mi me-
ickeude.
16 Anutungo igocnuma dzegenuu siduc gombung ngicngac
edekpou ayemmekecduae. Amma siduc gombung mi dekper-
agibai dede yeac sowec bageau kecbai. Imocac neannaoc ua
gombunga meduae dema kpacna naric mi miacbade.
17 Amma neanna songo modacma uaac kpesi kpesi faiba
naric degec ua yomoc mebaiu yeneng uabung nenggec
mebai. Nga Kebu yengenaoc ua yomoc mebadeac denenec,
imoc modacma garengua buma kpac mekecduae.
18 Nga bunna siriha yofi ande, ni siduc gombung dekper-
agikecma wiac mebadeac dedea, imoc wadacma engsac naric
dekperagiyemmebade.
19 Ngic mongngo neac kpae mi faiec, kpac. Nga neng ine
ngicngac homac kpedziyunubadeac negemma yeneac bageu
naric faiemema wanacngicngina amma kecduae.
20 Ni yudangic kpedziyunubadeac amma yenigoc kecma
yudangic siricnginau angkecduae. Neannaoc dedeseriyoa-
cac bageu mi kecduae, fora. Nga ngicngac dedeseriyoacac
bageu kecdae, yeni kpedziyunubadeac yenigoc kecma yeni
isoc dedeseriyoacac bageu kecduae.
21 Nga ngicngac goango dedeseriyoacac bageu mi kecdae,
yeni kpedziyunubadeac yenigoc kecma dedeseriyoac kpac
isoc kecduae. Anu neannaoc Anutuac dedeseriyoac ngadeau
yombong mi kecduae, ni ine Kristoac dedeseriyoacgoc kecd-
uae.
22 Kecma ngicngac kucmama kpedziyunubadeac yeni isoc
yenigoc kucmama amma kecduae. Amma ngicngac ha-
nia hania kecdae, yenearunac goa kopocsicac ebicfunac
mesiyunuba komoc kpegecdeac yenigoc kecma kekec hania
hania modacma yeni isoc kecduae.
23 Ni siduc gombunggac amma uana sasawa mekecd-
uae, kecma imocac fora nasoya hau neanna imocac sirihau
noboha mebadeac negensiduae.
24 Nedzi nedziac ngic ariacsobennu firang anggecdeac
nedziandae, yeni sasawango nedzimagec mocgungo firang-

gac sokoc meude, ngeni imoc bic negendae. Ngeni ngenang sokocngina megecdeac ifi isoc nedzibisia.

25 Ngic ariacfu kpacngina faiandae, yeni sasawango sebingina hafoangoc efaiudeac arengegecde. Ngic yeneng dzaring dzangge dzanggea ubaheyemmegecdeac ifi anggecde. Nga nenang dzaring dzangge dzanggea kpac ubahenemmegecdeac sebinina hafoangoc garengemenide.

26 Ni sicsauc mi nedzianduae nga ngicngac maringina eng ukugec pong kpeu ukuandae, ifi isoc mi anganduae.

27 Ni yofi anganduae, ngicngac tosea yenearu siduc gombung edekpou ayemmema hennegeng nasou ngic kpedaha ambaiac sebina kpekecduae. Imoc neac wanac areng amma yoacna modarudeac ifi ammikecduae.

10

1 Tosofocna, ngeni kisicfocnina yeneac yoacsiduc negentegecgecdeac negenduae. Hoengngo kperacyunuu yeni sasawango imocac bageu kengkecma kondung ferecgegec.

2 Hoeng nga kondung yereng mitidokungina anu yeni sasawango Mosegoc torokpegecdeac imohai doku nadzicgec.

3 Amma yeni sasawango Asuac yaka siriha mocgu nekenggec.

4 Asuac hoc peperandzingo modacyunuu hoc ihacnacnoc doku mau yeni sasawango Asuac doku siriha mocgu nekenggec. Nga hoc peperandzi imoc Kristonoc.

5 Nga Anutungo kisicfocngina botucnginau ngic homac yeneac fakanginaac amma ubea mi ngereec. Mi ngereeu yeni bangecfu mayunuu homedacgec farengnginango bangec kisiu sinsararang kpema fekenec.

6 Yeni faka mangana angkecgec, imoc ifingoc nenanggaru fingecbacac siduc imoc nenanggac amma faifaia fede.

7 Amma monggoc deba, ngeni yeni isoc nemu eweheihei mi ayemmebisia. Yeneac yoac yofi oho ohoya fede,

“Ngicngac yeneng matacma nenedoku nemaguc yacma yegec fede fede kecgec.” *(Makekeng 32:6)*

8 Anu mong deba, nenang ifingoc serofaka mi ambisina. Yenearunac ngicngac goa yeni serofaka angkecgecac ngicngac 23 tauseng yeni uameme mocguac manau makpema homedacgec.

9 Ni monggoc torokpema deba, goa yeneng Kebu faitobang ammigec boidzoc yeneng yinigec homedacgec. Nenang ifingoc Kristo mi tobanggebisina.

10 Nga ngicngac goa yeneng modzotitiac yoac degec ngickpekpe angerongo hama kpebucyunuec. Nenang siriha imocngoc modzotitiac yoac mi debisina.

11 Faka yenearu fingerec, imoc ongea isoc ande. Siriha imocngoc yofinenggac ngicngac naso wisic wisickeau kecdimbe, imocngo goronina ambeso. Imocac amma yoac imoc mitikibiu oho ohoya fede.

12 Imocac ngic mongngo yofi deande, “Ni seria nanduae.” ye kecma makpebacac garengemebeso.

13 Anu faitobang ngicngac goa yenearu fingecgec, siriha ifia ngenearu ifingoc fingecngemmeude. Nga Anutungo yoac dema imoc modarude. Faitobang fingecngemmeu ngeni ebic imoc tofohoma kecgecde. Nga imocngo kucngina mi feraheudeac faitobang ebiria kpae heimiude. Faitobang hangemmeu yeng imohacnac woragecdeac sing meficgengemmeu faitobangngo kucngina mi memaudeac garengngunuude.

14 Songo tosofocna, nemu yeneng witicngunubauac ngeni nemu eweheihei faka wama imohacnac worama yeni mi hoangyunubisia.

15 Ngeni ngicngac negen negentegecnginagoc, imocac amma ngeneac yofi deba, ngeni ngenaocngoc yoacna negemma isinggebisia.

16 Kenecac sokoc keneheandimbe, nenang imoc nema Kristo yengena sawagoc kpeketahema yegoc sac mocgu annide. Nga ic sogong tueandimbe, imoc nema Kristo yengena sebigoc torokpema yegoc sebi mocgu annide.

17 Ic sogong imoc hafac mocgu. Yeni hafac mocgusac mema imohacnac mederenemmegec nenang sasawango imoc neandimbeac nenang ngicngac homac kecma sebi mocgungoc andimbe.

18 Ngeni Israe ngicngac yenemma negensibisia. Ngicngac seseac wiac ohogec noboha neandae, yeni arata kpanggeandae.

19 Ngicngac nemu sesengina dema wiac heiyemmegec, imocngo wiac engena mi ande, ngeni yoacna imoc negentegecgec. Nga nemu yengena ifingoc wiac engena mi ande.

20 Nga bangeha bangeha ngicngac Anutu mi negemmidae, yeneng seseac wiac faiandae, imoc Anutuac negemma mi faigecde. Yeni ine hadehade nga yafinggac negemma sesegerec ohoandae. Nga ngeneng ine hadehade nga yafing yenigoc kpanggeyunugec mi ngereede.

21 Ngeni Kebuac sokoc nga hadehade nga yafinggac sokoc momoc mema imohacnac ifingoc negecde, imoc naric mi ngereeude. Nga ngeni Kebuac yaka nga hadehade nga yafinggac yaka momoc kpanggeandae, imocngo osiande.

22 Nga kucninango Kebuac kuc mi ferahade. Nenang Kebuac here miacbinggac ifi mi ambisina.

23 Goa yeneng deandae, “Wiac hania hania sasawa annideac kpae mong mi fede.” Nga neng ine yofi deduae, “Faka goa imocngo tosofocga yeneac memefic mi anude. Wiac sasawa annideac kpae mong mi fede, fora. Amma faka goango ine mi miacnunuma meserinunuude.”
24 Ngic ye yengena gombung fingerudeac negemma fakaya mi ambeso, kpac. Ngeni tosofocngina yenearu gombunga fingerudeac negensima fakangina ambisia.
25 Ngicngac yeneng suenecfu wiac sasawa faigec ngeni imoc here negen negengnginaac amma heikpesia kpac naric eng menec ambisia.
26 “Bangeha bangeha nga wiac sasawa bangecfu fede, imoc *KEBUAC*.” *(Mitiyegec 24:1)*
27 Anu ngicngac Kebu mi negensinggeandae, yenearunac mongngo ameau kpacngunuu ngeneng yofi ambisia, ngeni ihai kenggecdeac negenggec naric anu yeac amau embisia. Enggec yeng yaka ngemmeu ngeni here negen negenginaac amma dekpesi mong mi amma imoc naric nedacbisia.
28 Nga ngic mongngo yofi dekperagingemmeudeu, “Yomoc nemu seseac yang noboha.” imohai ine yaka imoc mi nebisia. Imoc yengena nga here negen negenggac amma yaka imoc wama mi nebisia.
29 Nga geac here negen negenggaac mi deduae, kpac. Ni tosogaac negemma imoc deduae. Nenang kpaea kpac kecdimbeac ngic monggac here negen negengngo naric mi isinnunubeso.
30 Nga ngicngac yenigoc yaka nema Kebuac dangge denideu yeneng wiacac bic dangge deding, imocac desure naric mi anemmebisia.
31 Ngeni nenedoku nedae me wiac mong angandaeu ngeni Anutuac negensima dengerebisia.
32 Ngeni yudangic nga grikngic amma Anutuac kpebungfora negemmangang mi meficgeyemmebisia.
33 Anu ngicngac homac ebicfunac mesiyunuba komoc kpegecde nga yeneac gombunga fingerudeac amma ua imoc mekecduae. Neanna gombunna fingerudeac ine mi mekecduae.

11

1 Ni Kristoac faka nga angammeme modacanduae nga ngeneng siric imocngoc neac faka nga angammeme hemma modacnubisia.
2 Nga ngeni neac wiac sasawa negensidae amma yoac edengunuma ngemmeai, imoc meandae, imocac dengerengunuduae.
3 Ngic mocgu mocgu sasawa yeneac orucngina imoc Kristo nga ngac mocgu mocgu yeneac orucngina imoc ngic amma

Kristoac oruha imoc Anutu, ngeni imoc negentegecgecdeac
negenduae.
4 Nga ngic mong ye oruha kperahema numuude me pro-
feteyoac deude, ye yengena oruha gamekpekpe meficgemi-
ude.
5 Nga ngac mongngo oruha mi kperahema numuude me
profeteyoac deude, ye ine yengena oruha gamekpekpeu
faiude. Imoc ngac mongngo oruha wedzecdarec isoc.
6 Amma ngac mong ye oruha mi kperahaudeu ye
oruha merecgeu wegena ambeso. Nga ngac ye oruha ifi
merecgeude me wedzerude faka imocngo gameagoc andeu
ye oruha kperahema kecbeso.

7 Ngic ye Anutuac onga nga kibikperagia, imocac amma
ye oruhau wiac mong faima mi kperahebeso. Ngacngo ine
ngicac kibikperagia.
8 Anutungo ngic ngacfunac mi meficgeec, ye ine ngac ngic-
funac meficgeec.
9 Nga ngic ye ngacac amma mi mefic meficgea, ngacngo ine
ngicac amma mefic meficgea.
10 Imocac ngac ye kuha femide imocac ma isoc wiac mong
oruhau heima kperahebeso. Ye angero yeneac amma ifi
ambeso.

11 Ngac ye tembuha kekec imoc mi fede nga ngic ye tem-
buha kekec ifingoc mi fede. Ngic nga ngac ngeni meficemema
kecbisia, Kebungo areng ifi faiec.
12 Ngac ye ngicfunac mefic meficgea, ifi isocngoc ngic ye
ngacfunac fingec fingera amma wiac sasawa imoc Anutu-
arunac hakecde.

13 Ngeni ngenaoc faka imoc isinggebisia. Ngac mongngo
oruha mi kperahema Anutu numumiande, imoc mi
ngereeude.
14 Anu ngic mong ye orucsabaya kuneng mekecde me
orucdzoya dzegeande, faka imocngo gameagoc angande.
Ngic nenang angammemeninango imoc kpounemmekecde.
15 Nga ngac mong ye orucdzoya kuneng femideu ye imoc
negenu wiac engena, imoc naric nga gombunga, nocac ye
orucdzoyango orucsira kperaheudeac imoc mekecde.
16 Mongngo yoac yomocac deendema anudeac negendeu
ye yofi negembeso, nenearu faka ifia mong mi fede nga
Anutuac kpebung yeneac botucfu faka mong ifia ifingoc mi
fede.
17 Yoac torokpema edengunuba, imoc dedengerecyoac mi
debade. Ngeni tutumangnginau ubagombung yoac mi dema
ngenaocngoc memanganeemeandae.

18 Nga hanahema yomocac deduae, ngeni kpebunnu
kpedzucnema tacma yoacngina tohoemeu kecandae, imoc
negenai. Yoac imocac negemba fora isoc ande.
19 Ngenearu tohoemeemefaka fingecbeso. Anutungo
ngicngac damoc fakangina fora hemma botucnginau
nanggeyunuande, imoc didiu fingectegerude.
20 Ngeni kpedzucnema enacurec yaka neandae, imocngo
Kebuac maung fora mi angande.
21 Amma ngeni yaka mehama yakanene nasou ngicn-
gac tembuc tembuc ngenaoc yakanginasoc nedacgec goango
ine herenginaac homeandae nga goa ngeneng doku homac
yombong nema ubangina sufuande.
22 Ngeni amanginau tacmangoc yakangina waraima
nebisia, faka imocngo naric ambac. Ngeni Anutuac kpebung
ngadeyunuandae, ifi isoc angandae. Amma tosofocngina goa
iwaingina kpac kecdae, yeni gamekpekpe ayemmeandae. Ifi
angandaeac dafi dema dengerengunubade, imoc obohode.
23 Kebungo yoac yomoc edenuu negenai. Nga yoac imoc
warac bic edengunuai, imoc yofi, Yudango Yesu doc meec,
tofocnac imohainoc yofi fingerec, Yesungo ic sogong mong
mema
24 Anutuac ubangerec dema ic sogong mendzicma yofi
deec, “Yomoc fusina, imoc ngeneac amma faifaia. Ngeni imoc
nema neac negensima nekecbisia.”
25 Nga yaka negec wisickeu ye kpakenec mema yofi deec,
“Kpakenec yomoc sacnaac dzadzahac gboria. Ngeni imoc
negecdesoc neac negensima nekecbisia.”
26 Ngeni ic sogong nga kpakenec yomoc negecdesoc, naso
imohai Kebuac homec dekperagigecde. Dekperagi kecmagec
ye haude.
27 Ngic mong eweheiheia kpac Kebuac ic sogong nga kpak-
enecfunac neudeu Kebuac sacfusiac turunga imoc yearu fin-
gerude.
28 Ifi anu ngicngac tembuc tembuc ngeni ngenaoc isinge-
memaguc ic sogong nema kpakenecfunac nebisia.
29 Ngic mong ye Kebuac sacfusia mi hentegecma engsac
neude, ye nenedokuyau kopocsicac turunga meficgemiude.
30 Fakangina ifiac amma botucnginau ngicngac homac yeni
kucmama nga hafeinginagoc andae. Amma goa yeni bic
wangunuma homegec.
31 Nga nenang tembuc tembuc hanianina faka forau
hengising annideu kopocsicac turunga nenannu mi habac.
32 Anutungo ngade bangec nga kurumeng memanganema
meickeude, nenang imocgoc manganebinggac ye kopocsicac
turungango metinnunuude.

33 Tosofocna, imocac amma yofi ande, ngeni yaka
negecdeac kpeturanggema haandae, naso imohai ngicngac
ogofocngina waraima megecdeac tomai ambisia.
34 Nga ngeni tutumangnginau kopocsicac turunga meficge-
bauac ngic mongngo hereaac homeudeu ye ameau tacma
yaka nemaguc habeso. Nga yoacna tosea fede, imoc nge-
nearu hamaguc torokpema edengunubade.

12

1 Tosofocna, Asuac ua fede, ngeni imocac wiac
negenggecdeac negenduae.
2 Ngeni Anutu mi negensinggema kecgec, naso imohai
hadehade nga yafing yeni nemuonga yoacngina kpac,
yenearu wangecngunugec ngeni modacyunuma engsac
kengkecgec, ngeni imoc negendae.
3 Imocac amma yofi deba negembisia, Anutuac Asungo ngic
mong meu yeng yofi mong mi deude, “Yesu ye sowehagoc.”
Nga Tiri Asungo ngic mong meu yeng, “Yesu ye Kebu.” ifi
naric deude. Asu siriha mongngo yearu ua meu ine imoc
deudeac obohoude.
4 Asungo wosoefahaac amma kuc hania hania nemme-
ande, imoc sasawa Asu mocgu, yearunac hakecde.
5 Nga Kebungo ua hania hania nemmeande, imoc sasawa
Kebu mocgu, yearunac hakecde.
6 Amma Anutungo sing hania haniau kuha mederenemme-
ande, imoc sasawa Anutu mocgu, yearunac hakecde.
7 Asungo ngicngac meficnunuudeac arengfora tembuc
tembuc menunuma kekecninau kuha mekperagiude.
8 Amma Asungo ngicngac menunuu mongngo yoac negen
negentegecgoc deude nga mongngo yoac keme kemea deude.
Nga Asu mocgungo nenearu ua imoc meude.
9 Mongngo Asuarunac negen negensing seria meude. Nga
mongngo yearunac hafei mengec mengereac kuc hania ha-
nia meude.
10 Asu imocngoc ngic mong faka hania hania kuhagoc
meudeac negen negeng miude. Nga mongngo profete yoac
deudeac negen negeng miude. Amma mongngo asu hania
hania isingyunuudeac negen negeng miude. Nga mongngo
nedzarangyoac hania hania deudeac negen negeng miude.
Amma mongngo nedzarang yoacfusing yoac merenudeac
negen negeng miude.
11 Asu ye mocgu amma yennoc ua sasawa mekecma negen
negenga nga songoya modacma kuha arengfora tembuc tem-
buc mederenemmeude.

12 Sebinina imoc mocgu nga imocac tosea homac fekende.
Imocac tosea sasawa kpeturanggegec sebi mocgu anude. Nga
Kristoaru siriha ifi isocngoc fede.
13 Asu mocgungo kpeturannunuma doku nadzicnemmeu
sebi mocgu aning. Nenang yuda ngicngac me grik ngicngac
me wanac areng me witicnina kpac kecdimbe, nenang sa-
sawa Asu mocgungoc mema doku isoc nedaring.
14 Sebinina imocac tosea homac fekende, imoc wiac mocgu
kpac.
15 Nga haningo yofi debac, “Ni mari kpac, imocac amma
sebiac tosea mong mi anduae.” ye sifu sebigoc torokpema
sebiac tosea anude.
16 Nga kedzacngo debac, “Ni kic kpac, imocac sebiac tosea
mong mi anduae.” ye sifu sebigoc torokpema imocac tosea
anude.
17 Anu sebingo hafoangoc kicsac ambac dede ye yoac ne-
genudeac osibac. Me hafoangoc kedzacsac ambac dede ye
homuna negenudeac osibac.
18 Yaguc yofi ande, Anutungo negen negenga nga
songoya modacma sebiac tosea sasawa tembuc tembuc
sebi mocguaru arengyunuma torokpeyunuec.
19 Anu sebiac tosea sasawango siric mocgusac ambac dede
yeni kpeturanggema sebi mocgu hafoangoc naric mi ambau.
20 Sebi ye mocgu nga sebiac tosea yeni homac.
21 Nga kicngo mariaac yofi naric mi deude, “Ni gea kpac
tembuc naric kecbade.” Amma orucngo haniac ifingoc yofi
naric mi deude, “Ni ngeria kpac tembuc naric kecbade.”
22 Imoc kpac, sebiac tosea goa kucngina mamea de-
andimbe, yenennoc sebininau uatoa yombong meandae.
23 Nga sebiac tosea goa negenni eweheiheia kpac, yeni ewe-
heihei monggoc ayemmema kperacyunuandimbe. Amma
sebiac tosea goa henggecdeac negenni gameagoc angkecde,
imoc faka gombunga modacma kperahekecdimbe.
24-25 Nga sebininaac tosea goa eweheiheinginagoc, yeni
kperacyunubesonga mi negengandimbe. Amma sebin-
ina tosea yenaocngoc tohoemebauac Anutungo sebinina
arenggema sebinina tosea goa mamea negengandimbe, yeni
ine monggoc eweheiyemmeec. Eweheiyemmema yeni soc-
fungoc garengemegecdeac ifi anec.
26 Amma sebiac tosea mongngo kpendzeng kpeudeu
sebitosofora yenahafocngoc meficgema kpendzeng
kpegecde. Nga sebiac tosea mong dengereudeu sebiac tosea
sasawa yeni yenahafocngoc sogaigecde.
27 Anu ngeneng ine yofinenggac Kristoac sebi amma tem-
buc tembuc sebiaac tosea andae.

28 Amma Anutungo kpebunnu ngicngac goa yofi faiyunuec,
warac warac aposoro nga yeneac ngadeau profete amma ye-
neac ngadeu mitiac kpoukpou faiyunuec. Ifi faiyunumaguc
goa faka kuhagoc megecdeac faiyunuec. Ngicngac goa
yeni hafei ua hania hania megecdeac Asungo imocac kuc
yemmeec. Amma ngicngac meficyunugecdeac areng goa
faiyunuec nga wiac garenggegecdeac ngicngac ifia faiyunuec
amma goa nedzarangyoac hania hania degecdeac faiyunuec.

29 Anu nenang sasawango aposoro mi annide nga sa-
sawango profete mi annide, kpac. Amma sasawango
kpoukpou mi annide. Nga sasawango kucfaka menideac
negen negeng mi mekecdimbe.

30 Amma hafei ua hania hania menideac Asungo imo-
cac kuc nenang sasawa mi nemmeec. Nga sasawango
nedzarangyoac mi deandimbe amma sasawango yoacnin-
ausing imoc mi merengandimbe.

31 Anu ngeni Asungo wosoefahaac amma kuc nemmeande,
imocac engenaya megecdeac serima kecbisia. Amma sing
mong torokpema edzacngunubade imocngo sing sasawa fer-
acyunude.

13

1 Ni Asuac kucfu yoac hania hania debai me Asuac kucfu
angero yeneac yoac hania hania debade amma ngicngac
yeni heresongogoc ine mi hoangyunuma kecbai, imohai ni
gonggong isoc arohoma me tambaring isoc udumengtoasac
angkecbade.

2 Amma profeteyoac debai dede nga negen negeng keme
kemea sasawa negentegecbade amma negen negentegec-
nagoc kecbai dede tiki meickebadeac negen negensinna imo-
cacsoc fenende amma ngicngac yeni heresongogoc ine mi
hoangyunubai foraya mong mi meficgebai.

3 Nga dzofinacna sasawa mederema ngicngac yemmebai
amma sebina meemma homecfu faibai nga ngicngac yeni
heresongogoc ine mi hoangyunubai dede ni foraya mong mi
meficgebai, kpac.

4 Heresongogoc hoangemema kekec, imocngo ngic mong-
gac modzotiti mi negenude, ye yumea kefude. Nga imoc
keracmanganga kpac kecma yengena yoac homac mi deude
amma sebiengeng mi anude.

5 Ye faka mi angana, imoc mi amma yengenasac mi negen-
siude. Ye herebuya kpac kecma turungyoac mong mi deude.

6 Ye faka manganaac amma ubangerec mong mi negenude,
kpac. Ye faka foraac ine sogaiude.

7 Ye wiac monggac modzea mi tiude. Ye wiac sasawa
negensinggeude amma wiac sasawa fingerudeac negensima
kecma, imocac kucmama mi anude. Nga wiac hania hania
fingecmiu serima nanude.

8 Heresongogoc hoangemema kekec, imocngo naric mi
kpac anude. Profeteyoacnina imoc ine kpac anude amma
nedzarangyoacnina imoc meickeu kpac anude nga negen
negennina keme kemea, imoc ifingoc kpac andarude.
9 Negen negennina amma profeteyoacnina imoc wiac
nobohasac nemme nemmea.
10 Nga wiac hafoa fede, imoc Anutuarunac hauguc wiac
noboha nemme nemmea, imoc kpac andarude.
11 Ni medac kecma medacbisicac siricfu faka negensima
yoac dekefai amma medacbisicac siricfu negen negeng
isinggema arenggekefai. Kecma ngic amba nambarac kekec
meickeu yada sing kecduae.

12 Anu yofinenggac wiac hengandimbe, imoc wikinnu onga
irec ireckea kpac, ifisac wiac hengkecdimbe. Ngade kecma
wiac fora kicngo hennide. Yofinenggac wiac noboha negen-
gandimbe. Anutungo hafoangoc negennenec, ni ifi isoc naso
imohai wiac hafoangoc negendacbade.
13 Ifi anu wiac harebecngo feengkefude, imoc nenang Kebu
negensinggedimbe nga kekecseri febesande imocac negen
negeng amma heresongogoc hoangemema kekec. Nga wiac
harebec yenearunac wiac mocgungo engena ande, imoc ng-
icngac ogofocnina heresongogoc hoangeme kekec.

14

1 Ngeni heresongogoc hoangeme kekecac angemmebeso.
Amma ngeni Asuac faka megecdeac songongina kuneng
ambeso. Amma ngeni profeteyoac megecdeac negenggec
engena yombong febeso.
2 Mong ye nedzarangyoacfusing yoac deande, ye ngic ne-
nanggoc yoac mi deude, kpac. Ye ongaasuyango yoac keme
kemea Anutu edeu, ngic mongngo imoc naric mi negente-
gerude.
3 Nga mong ye profeteyoac deande, yeng ngicngac uba-
herengina midima meserinunuma nanggenunuude.
4 Nga ngic nedzarangyoac deande, ye yengena
meseriemeude nga profeteyoac deande, yeng kpebung
meserinunuude.
5 Anu ngeni sasawango nedzarangyoac degecdeac
negemba ngereede. Nga ngeni profeteyoac degecdeac
songona kuneng ande. Mongngo nedzarangyoac dema
yoara mi merenudeu ye ngic profeteyoac dede, yeac mamea

anude. Nga yeng yoara merenudeu ye ifingoc kpebung meseriu socngira mocgu anecde.

6 Tosofocna, ngenearu hama yoac goa dekperagingemmebai me yoac keme kemea goa edengunubai me profeteyoac debai me kpoukpouyoac goa debai dede imocngo memeficngina ambac. Ni ine ngenearu hama nedzarangyoacsac debai dede, imoc memefiha kpac ambac.

7 Imoc ifingoc fora yofi ande. Kungac nga gita yeri kekecngira kpac amma yeri sifu udumengngiragoc. Ge imoc eng sicsauc kpena udumenga siriha mi fingerudeu ngicngac yeni kungac me gita imocac ubea obohogecde.

8 Amma dzikacac tomengngo udumenga gombunga mi fingeru ngic yeni dzikacac naric mi efaigecde.

9 Ge ifingoc yofi negembesena, ubagau yoac dindingac denadeu ngicngac yeni yoacga naric negentegecgecde. Ge ine sicsauc nga kpeboronggoc denadeu yeni yoacga obohogec yoac sawau engsac denade.

10 Yoac hania hania bangecfu fekende nga yoac mong titiha kpac, imoc mi fede.

11 Ni ngic monggac yoac siriha mi negentegecbadeu yeng yoac deu yeac kicfu kuricngic ambade nga yeng ifingoc neac kicfu kuricngic anude.

12 Ngeni Asuac faka megecdeac homac angemmeande nga ngeni Asuac fakango kpebung meseriyunuande, imoc ifingoc megecdeac mamangkibisia.

13 Imocac mong ye nedzarangyoac deude, yeng yoac imoc ifingoc merenudeac Anutu numumibeso.

14 Ni nedzarangyoacfu sing numuduaeu ongaasunango numuude, fora. Nga negen negennango ine fora mong mi meficgeude.

15 Ifi anu dafi ambesonga? O, ni ongaasunango numubade nga negen nengentegecnagoc ifingoc numubade. Ni ongaasunango dedengerec yegec heibade nga negen negentegecnagoc ifingoc dedengerec yegec heibade.

16 Anu ongaasugango Anutu dengerenadeu ngictehec yeni geac dedengerec torokpema, “Imoc fora.” degecdeac obohogecde. Yeni yoacga mong mi negentegecgec.

17 Nga ge geanggaoc Anutu dengerena imoc ngereede. Amma yoacga ine ngic ogofocga mi meseriyunuude.

18 Ni nedzarangyoac deanduae, imocngo Anutu dengereduae. Amma ngeni feracngunudacma nedzarangyoac homac yombong deanduae.

19 Ni neanna songoac debade nga kpebung botucnginau kecma yoacna 5 negen negentegecnagoc debade, imocngo nedzarangyoacna teng tauseng ferahade, imoc negenduae.

20 Negen negensinggoc tosofocna, ngeni negen negentegec-
ngina nambarac isoc mi kecbisia. Ngeni angammeme man-
ganau ine sabac isoc kecbisia nga negen negentegecnginau
yada kecbisia.

21 Dedeseriyoacfu yoac yofi oho ohoya fede,

"Yoacfusing siriha mong nga ngicngac yeneac enacbibic-
ngina dedenginango mong ande, ni ngicngac imoc
meyunuma yoacna debade nga ngicngac yeneng ine
kedzac mi kpegecde, *KEBUNGO* ifi dede." *(Yesaia
28:11-12; Dedeseri 28:49)*

22 Ngicngac negen negensingngina kpac kecdae, yeneng kuc-
faka bibiagoc henggecdeac nedzarangyoacngo imocac faifaia
fede. Ngicngac negen negensingnginagoc kecdae, yeneac
amma ine mi fingerude. Amma profeteyoac ngicngac negen
negensingnginagoc yeneng bibiagoc anggecdeac faifaia fede.
Imoc ngicngac mi negensinggedae, yeneac kpac.
23 Kpebung sasawa kpeturanggema tacma nedzarangyoac
degec ngic monnunac me ngic goa negen negensingng-
ina kpac ngeneac botucfu erema imoc ngenemma degecde,
"Ngeni ubangina sufude."
24 Nga ngeni sasawango profeteyoac dema tacmagec ngic
monnunac me ngic negen negensinga kpac ngenearu ereu
yoacnginango ye hereau meu yengena kopocsiha engenu
imocngo yoacfu faiude.
25 Faiu ye ubahereau negen negeng mekefu sufuma fede,
imoc didiu fingectegerude. Ifi fingectegeru yeng makpema
kicmesuya mesufuma Anutu dengerema deude, "Foracngoc,
Anutungo ngeneac botucfu kecde."

26 Tosofocna, yofi naric ambesonga. Ngeni kpeturanggema
tacgecde, imohai ngicngac sasawango ngicngac ogofocngina
wiac goa edeemegecdeac mehabisia. Mongngo
mitiyegec mong heingemmebeso nga mongngo yoac
edekpou angemmebeso amma mongngo yoac goa
dekperagingemmebeso nga mongngo nedzarangyoac
debeso nga mongngo imoc merembeso. Ngeni yoac sasawa
imoc kpebung meserigecdeac debisia.

27 Anu ngicngac goango nedzarangyoac degecdeu
yohockang me harebecngosac debisia. Amma imoc arennu
degec mongngo imoc merembeso.

28 Nga nedzarangyoac imocac merem merenggac ngic
mong imohai mi tarudeu ngic imoc ye tutumangnginau
waickema tacma yengena hereusac Anutugoc denegeng
ambeso.

29 Nga kpekpeturanggac amanginau profete yohockang me
harebecngosac profeteyoac debisia. Ifi degec ngicngac tosea

ngeneng profeteyoacngina negemma isinggebisia.
30 Anu ngic mongngo waraima yoac deu yoac sufu sufuyaac
dedekperagiyoac mong tacde yearu haudeu ngic waracngo
waickemanu ogeango debeso.
31 Ngeni sasawango profete yoac naric debisia. Nga debeso
dema ngic me ngac mocgu mocgungo arennu yoac imoc
debisia. Ifi anu ngicngac sasawango negen negeng megecde
nga ngeni ubaherengina midima meseriemegecde.
32 Profete asungo ngicngac profeteyoac deandae yeneac
negen negeng tofohoande.
33 Anutu ye sicsaucac Anutu kpac, ye ua arengagoc mema
ruaea meficgeande.
Kpebung kpetiac, imocac manau ngac yeni yoacngina
waickema kecandae, ifi isoc
34 ngenearu ifingoc ambesonga. Ngac ngeni yoacngina
waickema tacma kpebunggac negen negeng modacbisia.
Ngeni imohai yoac yoac mi ambisia. Singyoacngo imocac ifi
dede. *(Fingec fingec 3:16)*
35 Ngeni wiac monggac hania obohoma negembeso angem-
meu amanginau kemma ewefocngina kpesiyemmebisia.
Ngac mongngo kpebung botucnginau yoac yoac anude, imoc
faka gameagoc.
36 Anutuac yoac imoc ngenearunac hanahema mi fingerec
nga imoc ngenearusac mi kemma fede, kpac.
37 Ngenearunac mongngo yengenaac negenudeu, “Ni pro-
fete, ni Asuac negen negenggoc kecduae.” yeng kibi ohoand-
uae, imoc hennegeng amma imoc Kebuac singyoac, imoc bic
negenghomeude.
38 Nga ngic mongngo yoac yomoc osoma waudeu ngeni ye
ifingoc wabisia.
39 Imocac negen negensinggoc tosofocna, ngeni
profeteyoac degecdeac homac angemmebeso. Nga
nedzarangyoacac mi kpetaribisia.
40 Nga ngeni wiac sasawa sirihau nga arengagoc ambisia.

15

1 Tosofocna, ni siduc gombung dekperagingemmeba ngeni
imoc negemma hoanggema seria mekecgec, imoc monggoc
heigboringemmebadeac negensiduae.
2 Nga yoac edengunuba negenggec negen negensingngina
seria imohai feudeu imocngo kopocsicfunac mesingunuu
komoc kpegecde. Amma ngeni imoc wagecdeu negen ne-
gensingngina uaya kpac anude.
3 Ni hanahema Kebuarunac yoac engena yofi mema ngem-
meai, Kristongo nenang kopocsicninaac amma homeu

4 tonggogec uameme harebec anu Anutungo megboriu
yarec. Faka imoc mi fingecmanu imocac negen negeng mi-
tikibiu bic oho ohoya feec, imoc fingerec.
5 Nga ye Petoro fingecmima ngade medacfora 12 finge-
cyemmeec.
6 Imocac ngadeau tosofocnina kpetengina 500 ferahade,
yeni yenahafoc tacmagec yeng yeneac kicfu fingeru henggec.
Anu yenearunac goa bic homegec nga homacngo yofineng-
gac kecdaengoc.
7 Ye imocac ngadeau Yakobo fingecmima aposoro sasawa
fingecyemmeec.
8 Nga wisic wisickeau fingecnenec. Nenggac mongngo
sabaha kebangsac meude, ni ifi isoc amba yeng sifu finge-
cnenec.
9 Ni Anutuac kpebung yunukporac ayemmemma kefai nga
ngicngac yeneng aposoro kpacnuandae, imocacsoc mi and-
uae, neng ine aposoro yeneac mameangina.
10 Nga Anutungo wosoefahaac amma ye dafiugeng fainuu
ni ifianoc yaguc kecduae. Kecbare wosoefaha eng mi feec. Ni
sasawa feracyunudacma ua homac meai. Nga imoc neanna
kucac kpac, Anutuac wosoefac nigoc feec, imocngo ua imoc
meec.
11 Amma ni nga yeni imocnoc dekperagini ngeni modacma
negensinggegec kecdae.
12 Anutungo Kristo homecfunac megboriec, imoc edekpou
angemmekecdimbe nga ngenearunac ine goango deandae,
“Homecfunac yacyac imoc mi fede.” yeni ifi deandae, imoc
mi heide.
13 Homecfunac yacyac mong mi febac dede Kristongo ifin-
goc homecfunac naric mi gborima yacbac.
14 Nga Anutungo Kristo mi megboriu yacbac dede neni yoac
edekpou angemmekecdimbe, imocngo uaya kpac ambac nga
ngeneac negen negensingngina ifingoc uaya kpac ambac.
15 Homecfunac yacyac mi febac dede Anutungo Kristo
mi megboribac, “Anutungo Kristo megboriec.” imoc ikocfu
hepuc amma debing dede Anutuac dedekperagingic ikoha
ambing.
16 Ni monggoc deba, homecfunac yacyac mi febac Kristo
yeng homecfunac naric mi gborima yacbac.
17 Kristongo homecfunac mi yacbac dede ngeneac negen
negensingngina imoc uaya kpac ambac nga ngeni kopocsic-
nginagoc kecbau.
18 Nga ngicngac goa yeni Kristogoc kpeketahema kecma bic
homegec, yeni bic sufuma kpac ambau.
19 Nga nenang yaguc kecma Kristoac amma kekecseri
menide, imoc negensima kecdimbe, imocac ngicngac yeni

neneac ubamangangtoa naric negembau. Nga ngicngac sasawa feracyunuma ebicninagoc kecbing. Nga imoc fora mi ande.

20 Foracngoc, Kristongo homecfunac gborima yarec. Ye homecfunac yacyac imocac buma heima ngicngac homemea yeni waraiyemmema homecfunac gborima yarec.

21 Ngic mocgungo homecac sing meecac homec fingerec. Imocac amma ngic mocgungo ifingoc sing meu homemea yeneng homecfunac gborima yacgecde.

22 Ngicngac sasawango Adanggac amma homec meficgegec yeni sasawango ifi isocngoc Kristoac amma gborigecde.

23 Amma ngicngac nenang tembuc tembuc arenggoc yacnide. Kristongo waraima yarec amma yeng kecma monggoc haude, naso imohai yeac arengfora yeni gborima yacgecde.

24 Ifi fingecmanu naso wisickeude. Yeng imohai kia gawamang nga sasawa kucnginagoc bangecfu nga sawau kecdae, yeni meicyunudaru kpac anggec eucererenga Anutu Manggacac mariu faiude.

25 Kebu ye ngictau kecmanu Anutungo ngabafora sasawa hania bageau faiyunuude.

26 Ifi faiyunuma ngabaya wisic wisickea, imoc kpara homec, ye meickeu kpac anude.

27 Nga

“Anutungo wiac sasawa yeac haniaac bageu bic faidarec.” *(Mitiyegec 8:6)*

Amma “Wiac sasawa.” imoc yeac haniaac bageu faiec, imoc deu nenang yofi ireckebisina, Anutu ye yengenaoc Kristoac bageu mi faiemeec.

28 Yeng wiac sasawa Kristoac bageu faiu Medacngo Manggacac bageu faiemema kefude. Nga Manggacngo wiac sasawa Medahaac bageau faidarec, ye yengenaocngoc kecma ngicngac sasawa yeneac oruha anude.

29 Ngicngac goa yeni homemea memefic ayemmegecdeac negensima doku nadzicandae. Homecfunac yacyac mong mi febac dede faka imoc uaya kpac ambac.

30 Uanaac amma ngic yeni nasosoc nubesonga angandae. Nga homecfunac yacyac mi febac dede ni uaac fakana sicsauc ambac.

31 Kebunina Yesu Kristoac amma tosofocna ngeneac amma wenacsoc homeanduae, fora.

32 Ni Efeso amau wasaiyang yenigoc ewekpekpe anai. Amma ni ngicngac sicsauc kecdae, yeni isoc kecbai ewekpekpena imocac fora mong mi fingeru yofi debai,

“Homecfunac yacyac mi feudeu nenang yaguc nenedoku naric nema wereckenu homedacnide.” *(Yesaia 22:13)*

33 Ngic yeneng ikocfu wangecngunubauac ngeni
henghomema kecbisia. Manganameme yenigoc kecnideu
imocngo fakanina gombunga memanganeude.
34 Ngeni ubasufu yoac wama sing dindingac modacma kopoc-
sic mong mi meficgebisia. Ngenearunac goango Anutu mi
negemmidae, imoc gameagoc anu edengunuduae.

35 Goa yeneng ine yofi kpesigecde gedang, “Homemea yeni
dafiugeng gborima yacgecde nga sebi dafia mema yacgecde?”
36 Ge ngic ubafong yombong. Wiac homecannec, imoc
eng mi nemonggeande, kpac. Wiac esea homeu gboriango
kekehagoc ereude.
37 Amma gbome homecannec, imoc foradzuamagoc kpac,
imoc eng homecnade. Imoc wit gbomea me gbome goa
homecnade socngina mocgu ande.
38 Nga Anutungo songea modacma gbome mocgu mocguac
sirihau modacma foradzuama miande.
39 Sebinina sasawango siriha mocgungoc mi ande, kpac.
Ngic nenang sebinina siriha mong nga yangkposi yeneac
mong amma neng yeneac mong nga kondungyang yeneac
mong.
40 Amma kurumenggac sebi nga bangecac sebi, yeri siric-
ngira mong mong andape. Kurumenggac sebi ye yengena
kibikperagiagoc nga bangecac sebi imoc yengena mong.
41 Wenacac kperagi imoc yengena siriha mong nga afoac
kperagi imoc yengena siriha mong amma asomenggac kper-
agi, imoc yeni siricngina mong ande. Amma yeni kperaging-
inaac siriha tembuc tembuc ande.
42 Homecfunac yacyac, imocac siriha ifinoc fede. Ngic
sebingina bangecfu faiandimbe, imoc pereckema dzamema
kpac anude. Nga Anutungo imoc monggoc megboriu imoc-
ngo fekengkecbesande.
43 Fareng ye kpauema homuna fiu bangecfu tonggoni,
imocngo kibikperagiagoc amma gborima yarude. Wiac
kucmama anu bangecfu homecni, imocngo kuhagoc
nemonggema yarude.
44 Ngic sebingina tonggoandimbe, imoc sacfusigoc nga
Anutungo sebingina megboriude imoc asugoc. Sebi ye sac-
fusigoc feudeu asu sebi ifingoc feude.
45 Imocac yoac yofi oho ohoya fede,

“Adang warac warac, ye ubaongayagoc nga kekehagoc fin-
gerec.” *(Fingec fingec 2:7)*

Fingeru Adang wisic wisickea, ye asu kekeha nemmeude.
46 Asu sebi ye waraima mi haec, kpac. Sebi sacfusigoc yeng
ine hanahema hamanuguc asu sebi ye ngade haec.

47 Ngic waraima haec, ye bangecngo memea bangecfunac
fingerec. Nga yeac ngadeau haec, yeng kurumennunac haec.
48 Nenang ngic bangecngo memea, ye isoc kecdimbe. Nga ku-
rumenggac ngic kecde, ye isoc kurumennu kecbesandimbe.
49 Nenang bangecngic yeac siric meing, ifi isocngoc kuru-
menggac ngic yeac siric mema kecbesandimbe.

50 Tosofocna, sebi sacfusigocngo Anutuac eucererenggac
maridzoming naric mi meude, kpac. Wiac pereckema dza-
meude, imocngo wiac fekengkefudeac maridzoming ifingoc
naric mi meude, imocnoc edengunuduae.

51 Yoac mong sufu sufuya fede, imoc dekperagiba ne-
genggec, nenang sasawa mi homemina Kebungo homemea
yenigoc nenahafoc sasawa heimerennunuu siric mong an-
dacnide.

52 Imoc yofiac, trampet wisic wisickea imocac nasoyau
trampet mongngo arohomanu wiac sasawa bic yombong
piratac heiande me kicparac kpouandimbe, ifi isoc fingerude.
Yeng ngicngac bic homegec, yeni megboriyunuu yeni yacma
kekec dzonggo dzonggoya kpac megecde. Ifi fingecmanu
nenang ifingoc heimerennunuu siric mong annide.

53 Anutungo wiac hoac hoaea nga homemea ye kekec
dzonggo dzonggoya kpac ngakpi isoc heimiude.

54 Nga Anutungo wiac hoac hoaea nga homemea kekec
dzonggo dzonggoya kpac ngakpi isoc heimiude, yoac yomoc
mitikibiu oho ohoya fede, imoc fora fingerude,

“Kekecngo firang amma homec gbokou kpac anec.” *(Yesaia 25:8)*

55 “Homec ge firang monggoc mi annade, waega imoc kpac
anec.” *(Hosea 13:14)*

56 Homecac waea, imoc kopocsic nga kopocsicac kuc imoc
dedeseriyoac.

57 Nga Anutungo sing meficgenemmeu nenang Kebunina
Yesu Kristoac amma firang angkecdimbe, imocac Anutu
ubangerec ammidimbe.

58 Tosofocna, Kebuac ua meandae, imoc sicsauc mi me-
andae, ngeni imoc negendae. Ngeni imocac Kebuac ua mi
wabisia, kpac. Ngeni nasosoc seria namma imoc mekecbisia.

16

1 Kpetiac areng Yerusarennu kecdae, yeneac amma hiedzo
yofinenggac kpedzucnekecdimbe, imocac yoac yofi deba, ni
Garata kpebung edekpou ayemmeai, ngeni imocngoc am-
bisia.

2 Ngeni sondasoc tembuc tembuc dzongina ereandesoc,
imohacnac tosea hendzicma amanginau faigec tacbeso. Ifi

anggec ni habade, naso imohai kpekpedzucac uatoa mi
menide.
3 Ngeni ifingoc ngic goa meisingyunugec nga neng hama
Yerusarennu ubangerecac hiedzo nga ngic kibinginagoc
naric sueyunubade.
4 Nga negemba naric kekenggac siric anu ni ifingoc yenigoc
nenahafoc kennide.
5 Ni Makedonia kemmaguc ngenearu sing habade. Nocac
ni Makedonia prowins ferecgemaguc habade.
6 Hama ngenigoc tacba wisickeu noboc me noboc kembade.
Uaac titinga fingeru ngenigoc naso herea isoc kecbade. Naric
anude isoc nomang naso hafoangoc kecbade.
7 Ni yofinenggac ngenearusing eng ferecgema kembadeac
mi anende. Kebungo negemmanu hama naso herea isoc
ngenigoc kecbadeac ine negensiduae.
8 Amma Efeso bangecfu kecbare Pentekos naso wisickeu
monggoc wama kembade.*
9 Yomohai ua kuneng yombong mebadeac sing sarima fede.
Nga ngabafocna homac yomohai ifingoc kecdae.
10 Timoteongo ngenearu haudeu ye negengyohoha kpac
botucnginau kefudeac areng faibisia. Ye ni isoc Kebuac ua
mema kecde.
11 Ngenearunac mongngo ye mi ngadehebeso. Ye mong-
goc nearu dzigeneudeac deu ngeni singa meefaima ruaegoc
suegec habeso. Ni nga negen negensinggoc tosofocnina neni
yeac tomai kecnide.
12 Ni Aporo homac igockema yofi negenai. Yeng kpe-
bunggac areng goa yenigoc ngenearu habeso. Amma ye bic
haudeac mi ammiec. Ngade kecma titinga mong fingeru
naric haude. Yeac ifi deduae.
13 Ngeni garengemema efaima kecma negensinggema ser-
ima nambisia. Ngeni ngic siric amma seserigoc kecbisia.
14 Amma ngeni hoangemema heresongogoc wiac sasawa
ambisia.
15-16 Stefana nga arengfora yeneng Akaia bangecfu hana-
hema uaac buma heima ubamereng anggec. Yeni ubamereng
amma hanahema kpebung kpetiac meficngunugec, ngeni
ngicngac imoc negengyunudae. Tosofocna, igocngunuma
yofi deduae, ngeni ngicngac ifia nga goa yenigoc kecma uatoa
mema kecandae, yeneac yoacngina modacbisia.
17 Stefana nga Fortunato amma Akaiko, yeni ngeneac tatac
mema nearu hagecac amma ubangerec negenduae.

---

* **16:8:** Pentekos imoc ifingoc Yuda yeneac hombang mong.

18 Amma yeni neac ongaasu nga ngeneac ongaasu momoc
midigec ngereeing, imocac ngeni ngic ifia eweheiyemme-
bisia.
19 Asia prowins manau kpebung fekendae, yeneng we-
nacngerecngina faigec ngenearu hade. Nga Akpira amma
Prisika, yereac amau kpebung kpedzucneandae, yeni Kebuac
kpacfu wenacngerecngina suegec ngenearu hade.
20 Amma negen negensinggoc tosofocnina sasawango we-
nacngerecngina suegec ngenearu hade. Ngeni titikokoc
kpetiac angemema wenacngerec angemebisia.
21 Ni Paurongo wenacngerecyoac yomoc neanna mari-
nango ohongemmeduae.
22 Mong ye Kebu heresongogoc mi hoanggeudeu sowecngo
yeac witiu febeso. O Kebu, ge hana.
23 Kebunina Yesuac wosoefacngo ngenigoc febeso.
24 Ngicngac Yesu Kristogoc kpeketahema kecdae, songo-
nango sasawa ngenearu febeso. Imoc fora.

Paurongo
Korinti Kpebung Yeneac Ngadekibi Ohoec

1 Anutungo Pauro negennenu Yesu Kristoac aposoro anduae. Ni nga tosonina Timoteo, nereng kibi yomoc Anutuac kpebung Korinti taonnu kecdae nga kpetiac areng sasawa Akaia bangecfu kecdae, ngenearu faidipe.
2 Mannina Anutu nga Kebunina Yesu Kristo, yereac danggunuc nga ruaengo ngenearu febeso.

3 Nenang Kebunina Yesu Kristo, yeac Anutu Manggac kenehebisina. Yeng Manggacnina amma ye nenanggac ubia manganeande. Ye Anutunina amma memeseri hafoangoc, imocac mingina.
4 Nenang ebic sasawau kecni yeng meserinunuande. Imocngo meefainunuu nenang yeac memeseri mema ngicngac ebicnginagoc yenearu kemma meseriyununide.
5 Kristongo kpendzeng kpeec, nenang kpendzeng ifia ebirangoc kpeandimbe, imocac Anutungo Kristoac amma ebirangoc meserinunuude.
6 Ngeni memeseri megecde nga komoc kpegecdeac ebic tofohoandimbe amma meseringununideac Anutungo meserinunuude. Ifi meseringununi ngeni ebicnginau serima nanggecde. Ngeneac ebic nga neneac ebicngo siricngira mocgu andape.
7 Nenang nenahafoc ebicnina medereandimbe, ifi isoc memeserinina medereemenide, imocac ngeneac negengyohoc mong mi mekecdimbe.

8 Tosofocnina, Asia bangecfu nenearu ebic fingeru kpendzeng kpeing, ngeni imoc mi obohogecdeac negemma yomoc edengunudimbe. Ebictoango memanununma kucnina kpeu ubahereninau yofi negening, “Nenang homecac areng andimbe.”
9 Anu Anutungo homecfunac ngicngac megboriyunuande, ye negensinggenideac yeng homecac arennunac mesinunuec. Nenang kucngo soha mi ande, ye imoc edzacnunuudeac ifi anec.
10 Yeng homecac arennunac mesinunuec amma ye ngade ifingoc homecac arennunac mesinunuude amma mesinunubesande, neni yeac ifi negensinggema kecdimbe.
11 Nga imoc fingerudeac ngeni nunumuu meficnunubisia. Nga Anutungo danggunuha nemmeude, imoc fingeru ngic-

ngac homac yeneng hemma neneac negemma Anutu dengeregecde.

12 Ngicngac yeneac kicfu nga ngeneac kicfu amma Anutuac kicfu angammemenina gombunga nga kpetiac amma kongaha kecdimbe. Amma here negen negennina kpetiac bangec yomohai ifi kecma negenni engena angkecde. Nga uba eseaac negen negeng modacma botucnginau mi kecandimbe, kpac. Anutuac danggunucngo sing edzacnunuu kpetiac kekec kpetofohoma kecandimbe.

13-14 Wiac ohongemmeandimbe, ngeni imoc sasawa osoma naric negentegecgecde. Wiac oboc obohoa mong mi ohoandimbe.

Kebunina Yesu, yeac nasotoau ngeni neneac naric negensima sebingina meenggecde nga neni ifi isocngoc ngeneac negensima sebinina meennide. Yofinenggac ngeni kapianecsac negennunudae nga wisic wisickeau ngeni hafoangoc ine negennunugecde.

15-16 Ni imoc negensima yofi arenggeai, neng ngenearusing hama ferecgema Makedonia bangecfu kembade. Kemma monggoc ngenearu dzigenema habade. Haba ngeni Yudaia bangecfu suenugecde. Ni ifi ambai dede waraima ngenearu hama dzigeneba monggoc neac amma ubangerec negembau.

17 Ni imoc hanahema arenggema ngade eng kosa mi wayai. Ni “oc, oc” nga “kpac, kpac” naso socfungoc mi deanduae amma uba eseausing uana mi arenggeanduae.

18 Foracngoc, Anutu yoacdedea modackecde nga neni ifi isoc yoac edengunuandimbe, ihai “Oc” nga “Kpac” naric mi kpeturanggenide.

19 Amma ni nga Siriwano amma Timoteo, neneng Yesu Kristo Anutuac Medac botucnginau dekperagingemmeing, yeng “Oc” nga “Kpac” mi kpeturanggeude, kpac. Yearu oc yoacsac fede.

20 Anutungo wiac nemmeudeac deseriec, ye medahaac negensima “Oc” deec. Ifi deu Medahaac amma dedeseria fora fingerec nga fingeckenude. Fingeckenu Anutungo nenanggac amma kpac kuneng meude.

21-22 Yeng ngeni nga neni nenahafoc Kristoaru nanggenunuude. Nanggenunuu nenang ngade kurumenggac wiac menideac yeng yofinenggac Tiri Asuac kerecdokuyango nadzicnemmema ubahereninau faiec. Faiu imocngo Anutuac ma anude.

23 Anu Korinti amau mi hayai, imocac hania yofi, ni botucnginau demeting yoacsac debaiac imoc wama mi hayai. Dedena imoc Anutu yengenaoc negemma hepucna ande.

24 Nga neneng negen negensingnginaac garengtoa mi kecdimbe, kpac. Ngeni Kebu negensinggema serima nandae. Ifi namma ubangerec negenggecdeac ngeni nga neni nenahafoc ua mekecdimbe.

2

1 Negen negennango yofi negensidua, ni monggoc ubaebic meficgengemmebaiac wama mi habade.

2 Neng hanahema ubaebic meficgengemmebadeu ngenearunac mongngo ubangerec naric mi meficgenenude.

3 Nga ngenearu haba goa ngeneng ubangerec meficgenengandae, imocac negemba ngereede. Ngeni ubaebic meficgenembauac kibi mong ohongemmeai. Ni ngeneac yofi negengyombonggeduae, sogac sogai nearu fedeu ngeni sasawango sogaigecde.

4 Ni heresongotoagoc hoangngunuduae, imoc negenggecdeac kibi ohoai. Amma herenango dehou anenu ubaebic kuneng mema kiacma kibingina ohongemmeaimoc, imocngo ebic ngemmebadeac mi ohoai, kpac.

5 Ngic ubaebic meficgenemmeec, ye ubaebic nisac mi meficgenenec, kpac. Yeng ine ngeni sasawa ubaebic meficgengemmeec. Imocac homac mi debade, imocsac deduae.

6 Nga ngeni homacngo ngic imoc kopocsihaac amma demeting bic ammigec, imocngo yofinenggac soha anu ifi monggoc mi ammibisia.

7 Yeng ubamangang ebirangoc kecma kpac ambacac ngeni ine kopocsiha wama demeseri ammima

8 heresongongina edzahebisia, imoc seria dema edengunuduae.

9 Ngeni sasawango yoacna tofohogecde me kpac, imoc negentegecbadeac kibina ohongemmeai.

10 Nga ngeni ngic monggac kopocsic wagecdeu neng ifingoc yeac kopocsic wabade. Nga kopocsic mong wabadeu imoc Kristoac kpacfu ngeneac amma waduae.

11 Satanggac faitobannu manunubacac ifi ambisia. Yeng faitobang arenggeande, imocac sirihaac mi obohodimbe.

12 Anu Troa taonnu hama Kristoac siduc gombung edekpou ayemmebadeac Kebungo singa bic mesarinenec.

13 Hama Tito hoforaiac ongaasunango ruae mi meficgeu ine dekenec amma faiyunuma Makedonia bangecfu kenai.

14 Anu Kristogoc kpeketahema kecni Anutungo nasosoc yeac firanggac arennu hesicnunuude. Hesicnunuu guruamasoc kenni Yesuac siducngo homung kerengagoc amma imocngo uaninau fingecma kengkefude.

15-16 Kristogoc kpeketahema kecni sebihomunnina gombunga Anutuaru enude. Ngicngac komoc kpegecde, yeneac botucfu imocngo homuna gombunga kekehagoc amma kekec yemmeude. Nga hofeac sing modacandae, imoc yeneac botucfu ine hoachomung kpedzini imocngo homec yemmeude. Tembucnina ua imoc naric mi mebing, kpac. Kristogoc kpeketahema kecni ifi fingerude.

17 Ngic goa yeni hiedzotoa kirecgeyemmeudeac negemma Anutuac yoac deandae. Yeni isoc mi angkecdimbe, kpac. Anutungo suenunuu yeac negensima Kristogoc kpeketahema kecni ubaherenina dindingac femanu Anutuac yoac dekperagiandimbe.

3

1 Neni uaninaac hania monggoc edengununide me kibi mong nanggenunuudeac ohoma ngenearu mehani obohoude, ngeni imoc bic negendae.

2 Ngeni ngenaocngoc neneac kibi andae. Nga Kristongo kibi imoc ubaherenina manau bic ohou ngicngac sasawa yeneng kibi imoc osonegeng angkecdae.

3 Anu neni ngenearu ua meni ngeneng Kristoac kibi andae, imoc didiu bic fingectegerec. Amma kibi imoc pengdokuyango mi oho ohoya, kpac. Anutu kekehagoc yeac Asungo ine kibi imoc ohoec. Nga ye imoc tafebisic hocngo memea, imohai mi ohoec, kpac. Imoc ine ngicac sebifusiac tafeu ngicngac ubaherenginau oho ohoya fede.

4 Yesugoc kpeketahema kecma yofi negensidimbe, Anutungo uaya nanggema garenggeude.

5 Nga neni yofi negemma naric mi debisina, “Neni naric nenaoc ua imoc menideacsoc andimbe.” kpac. Ua menideac kuc, imoc Anutuarunac hanemmekecde.

6 Yeng meserinunuu dzadzahac gboriaac kingangkpekpe kecnideac. Imoc dzadzahac Mosengo ohoec, ifi isoc kpac. Asungo dzadzahac imoc ubahereninau ohoec. Amma dedeseriyoacngo yoacfu fainunuu homenide nga Asungo ine kekec nemmeude.

7 Anutungo dedeseriyoac imocac kibi hocfu ohoec. Yoac imocngo homec meficgenemmeec amma sifu kuc nga kibikperagiagoc haec. Moseac kicmesuya kperagiu Israe ngicngac yeni kicmesuyau kic figecdeac osigec. Ngade ine kuha maec.

8 Moseac ua areng imoc kuc kibikperagigoc hanahema kuha maecac amma Tiri Asuac ua arenggac kuc nga kibikperagiango wiac imoc monggoc feraheude.

9 Ua arengngo yoacfu fainunuande, imocngo kuc kibikperagiagoc anecac amma ua areng sing dindingac meficgenemmeude, imocac kuc kibikperagiango monggoc ferahade.
10 Ifi anu kuc kibikperagia engenatoa imocngo kuc kibikperagia warac feec yeac kuc memaude.
11 Wiac kuc kibikperagiagoc haec, imocac kuha bic mama kpac anec, fora. Nga wiac feengkefude, imocac kuc kperagiango wiac ifia monggoc ferahaude.
12 Anu wiac feengkefude, imoc negensima kengeha kpac ua mekecdimbe.
13 Moseac kicmesuyaac kperagia, imocac kuha mamanu ye yofi negemma kicmesuya kporucngo kperahaec, "Israe ngicngac faka imoc mi hembisia." Nga neneng ine ifi mi angandimbe, kpac.
14 Yeneac negen negeng ine fonggou ifi anec. Nga yofinenggac kpou kpoufocngina dzadzahac eseaac yoac osoyemmeandae, imohai kporuc imocngangoc seria namma negen negengngina hedzickekecde. Anu ngic yeni Kristogoc kpeketahegecdeu kporuc imoc meicmeickea anude.
15 Oc, yofinenggac kpou kpoufocngina Moseac yoac osoyemmegec kporuc imoc ubaherengina hedzickekecde.
16 Nga ngic mong ye ubamereng amma Kebuaru kenudeu kporuc imoc meickema kpac anude.
17 Kebu ye Asu amma Kebuac Asungo ngicfu kefu ngic ye witiha kpac kefude.
18 Nga nenang sasawa kicmesunina kperaha kpac kecni Kebuac kuc kibikperagingo kicninau wiking isoc heimerenu yeac onga annide. Amma yeac kperagingo kekecninau yadima saheude. Kebu ye Asu amma Asungo uaya meu faka imoc fingerude.

4

1 Anutungo wosoefahaac amma ua areng ohoaimoc, imoc nemmeec. Imocac amma kucmama mi angandimbe.
2 Neni faka sufu sufu gameagoc sasawa bic wadacma dekerec naric mi angemmenide. Amma Anutuac yoac mereng kpereng amma naric mi edengununide, kpac. Yoac fora didiu fingectegerudeac neni Anutuac kicfu yoara deni ngicngac sasawa here negen negengngnginau naric ireckegecde.
3 Nga siduc gombung deandimbe, imoc goa yenearu sufu sufu anude isoc. Ngicngac imoc yeni hofeac sinnu kemegecde, yenearu ifia fingerude.
4 Kristo ye Anutuac onga nga yeac siric. Anu bangec yomocac nemu Satang, ye ngicngac mekundungkpeyunuu negen negensingngina kpac kecdae nga yeni Kristoac siduc

gombungngo ngicngac mekperagiyemmeande, imoc mi
henggecdeac kicpisic anggec.
5 Kebu Yesu Kristo dekperaginide nga neni nenang mi
dekperagiemeandimbe, kpac. Yesuac amma ngeneac
kingangkpekpe amma kecdimbe.
6 Anutungo yofi deec,
"Kundununac kperagi fingecna." *(Fingec fingec 1:3)*
Anutu yennoc ubaherenina mekperagikecde. Amma Kristo
ye Anutuac kuc nga kibikperagia negentegecde, negen ne-
gentegec imocngo yeac kicmesuyaunac hama ubaherenina
mekperagiude.
7 Nenang enang isoc kecdimbe. Anutuac kibikperagia imo-
cac kuha engena nga imoc dzofinac isoc ubahereninau faifaia
fede. Dzofinactoa imoc yearunac haande nga ngicngac yeni
imoc negentegecgecdeac yeng imoc ubahereninaac enannu
faiec.
8 Anu ebic hania haniango noboc noboc igocnununde,
imocngo ine mi dzegenunuude. Nga faka nga uaninaac
gagabuma mi ukuni kpeande.
9 Ngic yeneng kporacnunumagec Kebungo naric mi wa-
nunuude. Yeni nunugec manunuu sifu mi kpac angandimbe.
10 Yesuac kekec sebininau fingectegerudeac amma neni
Yesuac homec sebininau tofohoma mekecdimbe.
11 Yesuac kekecngo bangecsebininau fingectegerudeac ng-
icngac yeni nasosoc Yesuac amma sebinina homecac arennu
faigecde.
12 Nga homec ye nenearu ua ifi mekecmanu kekecngo
ngenearu ifingoc uaya mekefude.
13 Yoac mong yofi oho ohoya fede,
"Ni negen negensinggoc kefaiac ebicnasou ifingoc negensing-
gumangoc kefai, imocac amma deduae." *(Mitiyegec 116:10)*
Anu neni ifingoc negen negensinggac Asugoc kecma negens-
inggema yoac dekecdimbe.
14 Anutungo Kebu Yesu homecfunac megboriec, yennoc
Yesugoc homecfunac megborinununma neni nga ngeni nena-
hafoc menununma yengena hoannu fainunuu nannide, imoc
negendimbe.
15 Wiac sasawa imoc ngeneac amma fingerude. Nocac
Anutuac danggunucngo torokpeu torokpe ngicngac yen-
earu hakefu ngicngac homac yeneng ubangerec ebirangoc
negemma Anutu dengeregecde.
16 Sebininango kucmama meficgema kpac ambeso
anu Anutungo sifu ubaherenina wenacsoc heigborinem-
mekecde, imocac nenang ubanina mi maude.

17 Anu ebic nga kpendzeng kpeandimbe, imoc naso wegenanecsac feude, imocngo wiac kuneng mi ande. Imocngo
ine sinnina meu kekecseriac kuc nga kibikperagia engenatoa
menide.
18 Wiac kicngo hengandimbe, imoc nasoya hau kpac ambe-
sande. Nga wiac kicngo mi hehena, imocngo fefeseri feude.
Imocac wiac kicngo mi hehena, imohaigeng kicnina fima
kecdimbe nga wiac kicngo hengandimbe imoc wanide.

5

1 Neni yofi negendimbe, sebininaac bedzo yomoc, imoc
bangecfu bedzoac onga ande. Amma imoc dzamema
barackeu Anutungo amanina mong maringo mi memea ku-
rumennu bic fainemmeec. Ama imocngo fefeseri amma
feengkefude.
2 Ifi anu, nenang sebibedzonina* yomohai kecmina
asoringa anemmeu kurumenggac ama heinemmeu
kemeudeac songotoanina ande.
3 Yeng imoc heinemmeu kemeudeu senggang mi nannide.
4 Nga nenang bedzo yomohai kecma asoringa ebirangoc
anemmeu imoc hesinideac mi anemmeude. Kekecngo ine
homec gbokoudeac negemma ye sebi gboria witiau heiu
kemeudeac anemmede.
5 Anutu yengenaoc kekec imoc menideac mengerenunuec,
yennoc Tiri Asu nemmeu imocngo dzadzahacac dzicnina.
6 Nga sebingo amanina anu ihai kuric kecma Kebugoc
araing kecdimbe, nenang ifi negemma ubayohoc mi kecnide.
7 Nenang yofinenggac yoara negensinggema fora kicngo mi
hengandimbe.
8 Ifi kecma negengyohoha kpac kecnide. Nga singa febac
dede neni bangecsebinina yomoc naric wama Kebuaru
kemma amanina gboriau kecbing.
9 Imocac yofi negenseridimbe, edi yegoc me yei kecni ubea
ngereeudeac nenang enara tofohobisina.
10 Nenang sasawa Kristoac ising isinggac tatahau
kembisina. Kenni yeng naso imohai faka nga
angammemenina gombunga nga mangana angkefing,
imocac turunga kpounemmeude.
11 Kebu ye damuyagoc, neni imoc negendimbeac kengec-
nunude. Imocac amma ngicngac kpedziyunundeac uatoa
mekecdimbe. Nga Anutungo hanianina didiu bic faima
hemma negende. Anu ni negemba ngeni ifingoc here negen
negengnginau hanianina naric ireckebisia.

---

* **5:2:** Ye sebinina negenu bedzo isoc ande, nasohere mi kefudeac.

12 Ngeni heitainunugecdeac uaninaac hania monggoc
dema mi edengununide. Goa yeni hama sebingina meenggec
ubaherenginango fora mi meficgeande. Ngic ifia hagec yofi
naric edeyunubisia, “Neni Pauro nga Timoteo amma Siri-
wano yeneac negenni engena ande.”
13 Ngeni ubasufu denemmegecdeu imoc neni Anutuac
negemma andimbe. Nga negen negentegecgoc kecnideu
imoc ngeneac negemma angkecdimbe.

14 Ngic mocgungo ngicngac sasawa donina mema homeec.
Nga neni sing imohaingoc sasawango homedaring, ifi ne-
gendimbe. Imocac amma Kristo heresongogoc hoanggema
ua mekecdimbe.
15 Kristongo ngicngac sasawa neneac amma homeec. Nga
ngicngac kecdimbe, neni nenanggac kekecacsac negemma
monggoc mi kecbisina, kpac. Nenang Kebuac amma
kecbisina, nocac yeng nenanggac amma homeu Anutungo
ye monggoc megboriu yarec.

16 Imocac amma yofinenggac namma emma uba esea faka
wama ngicngac yeneac negenni mamea mi ambeso. Amma
warac Yesuac ngictehec isoc negening, yofinenggac ine kpac.
17 Mong ye Kristoaru kpeketahama kefudeu Anutungo ye
meficgeu gboria fingecma kefude. Kekec eseaac wiac imoc
bic kpac anec nga kekec gboria imocngo fingecma feudenoc.
18 Imoc sasawa Anutuarunac hakecde. Kristongo turun-
nina kpouu Anutungo uba mocguac faka nemmeu yegoc ruae
fingerec. Fingeru ruaeyoac dekperaginideac ua nemmeec.

19 Anutungo Kristoaru kecma bangectoa bangec yegoc uba
mocgu anggecdeac faka meec. Nga ngicngac nenang yoara
kpema kecminangoc yeng kopocsicnina waec. Wama ngicn-
gac yegoc uba mocgu anggecdeac ubahereninau yoac imoc-
noc faiu dekperagiyemmeandimbe.

20 Nenang Kristoac enacdede nga Anutungo enacnina
meefaiu yeac desambicyoac Kristoac amma ngicngac yofi
edeyunuandimbe, “Ngeni Anutugoc uba mocgu anggecdeac
yegoc ruae meficgebisia.”
21 Kristo ye yengena kopocsiha kpac. Amma yeng donina
mema kopocsicac ebicfu enec. Enu nenang yegoc kpeketa-
hema Anutuac ngicngac dindingac amma kecdimbe.

6

1 Neni nenahafoc ua mekecdimbeac yofi serima eden-
gunudimbe, “Ngeni Anutuac wosoefac bic megec, imoc eng
kpedzonggebauac amma edengunudimbe.”
2 Anutungo imocac yofi deec,

"Nasokereng anu ni kedzac kpema nunumuga negenai.
Amma ni noc nasou ebicfunac mesigubadeac imocac
isinggema meficguai." *(Yesaia 49:8)*

Negenggec, yagucngoc nasokereng ande nga ye yofinenggac
ebicfunac mesinunuude.
3 Anu ye ua nemmeu ngicngac yeneng imoc demanganema
ubanginango wabauac neni fakanina garenggeandimbe.
4 Nga Anutuac kingangkpekpefora kecdimbe, imoc fakan-
ina sasawau ngicngac edzacyunuma kpendzennu seriy-
ombonggema kecandimbe. Amma yare witiau kecma ebic
hania hania meficgema ubanina kuha mau kecandimbe.
5 Ngic yeni dzikacngo nunuandae nga witicamau
fainunuandae amma neneac amma dzomugerec
meficgeandae. Neni uatoa mekecma gaugbori kecma
hereninaac homeandimbe.
6 Neni Tiri Asugoc kpeketahema seria namma negen ne-
gentegecgoc kecma faka kongahau nanggeemema ngicn-
gac ogofocnina yeneac ubanina manganeu heresongo forau
hoangyununiде.
7 Anutuac kuc mekecma yoac fora dema kekec dindingac,
imocngo dzikacac wiacnina angkecde nga imoc mari foin-
inau* mema ua meandimbe nga kanau† mema garengeme-
andimbe, faka imoc sasawa amma Anutuac kingangkpekpe
kecdimbe.
8 Ngicngac goa yeneng ewehei anemmeandae nga goa
yeneng demanganenunugecde. Goa yeneng enacfu faifai
anemmeandae nga goa yeneng dengerenunugecde. Neni
yoac fora deni goa yeneng imocac negemma ikoc degecde.
9 Ngicngac homacngo wanunuandae amma sifu negen-
nunuandae. Neni homebeso amma sifu gbori kecdimbe. Ngic
yeneng dzikacngo nunugec sifu ine mi homeandimbe.
10 Nga ubahodung negemma sifu nasosoc sogaima
kecdimbe. Neni makpekpea kecma sifu ngicngac
meficyununi yeni kurumenggac finactoagoc anggecde.
Wiacnina kpac yombong kecma sifu wiacnina sasawa
fenemmede. Ifi isoc kecni ngicngac yeneng hanianina naric
negentegecgecde.
11 Ngicngac Korinti taonnu kecdae, ngeneac negemma sing
dindingac denide. Amma ngeneac ubaherenina kuneng
yombong fede.
12 Nga ngeneng neneac negemma herengina dzegegec ne-
neng sifu ngeneac amma ubaherenina mi dzegenide, kpac.

---

* **6:7:** Foininau, imocac yofi nengandae, imocngo kucgoc ewebesonga. † **6:7:** Kanau, imocac yofi negengandae, imoc garengemenideac dzikac wiac amma kaso isoc ua mebeso.

13 Nambaracfocna, ni yaguc ngeneac yofi deduae, neneng
ngeneac angkecdimbe, ifi isoc ngeneng ifingoc ubaherengina
hafoangoc neneac angemmebeso.
14 Dindingac kekec nga singyoac kpekpe yeri yoac dedzege
naric mi anecde. Nga kperagi nga kundung yeri uba mocgu
naric mi anecde. Imocac ngeni ngicngac goa negen negens-
ingngina kpac, yenigoc yoac dedzege mi ambisia.
15 Kristongo Beriagoc‡ uba mocgu naric mi anude. Nga
ngicngac negen negensinggoc yeni ngicngac negen negens-
ingngina kpac, yenigoc negen negengngina mocgungoc naric
mi anggecde.
16 Negenggec, Anutuac womong nga nemuonga botucngi-
rau yoac dedzege naric mi feude. Imoc yofiac, nenang Anutu
kekehagoc, yeac womong. Anutungo imocac yofi deec,
"Ni amagerecna yenearu mema yenigoc kecbade. Kecma
yeneac Anutu amba yeneng ngicngacfocna anggecde."
(Sesememe 26:12; Yeremaia 32:38; Edzekie 37:27)
17 Imocac amma, "Kebungo yofi dede,
'Ngeni yeneac botucfunac meickema wayunuma tembuc-
ngina kecma wiac mong wonongagoc mekpesere mi
ambisia. Ngeni ifi anggecdeu neng hoangngunuma
negengngemmebade. *(Yesaia 52:11; Edzekie 20:24,41)*
18 Amma ni ngeneac Mangngina nga ngeneng neac naroang
medacfocna anggecde, KEBU Kuctoa Minginango ifi
dede.' " *(2 Samue 7:14)*

7

1 Songo tosofocna, Anutungo botucninau kefudeac de-
seriec, imocac nenang wiac sasawa ongaasunina nga ubase-
binina heidzadzu kpekecde, imoc dzuacmengere amma kon-
gaha ambisina. Amma Anutu eweheiheigoc hoanggekecma
kpetiac kekec kecnideac ua hanaheing, imoc mesidacma
yadiseri ambisina.
2 Ngeni ubaherengina meyadima hafoangoc
hoannunubisia. Neni ngic me ngac mong faka mangana
mi ammiing. Amma wiacngina mong ikocfu mi
wangecngunuing.
3 Ngeni manganaac areng kecdae, imoc mi debade, kpac.
Ngeni neneac heremanau kecdae, imoc bic edengunuai
amma homenide me kecnide, imoc sasawa nenahafoc andac-
nide.
4 Ni ubaherenango hoangngunuma ngeneac negemba
ngereema engena ande. Amma neni ebic hania hania witiau
kecmina ngeneng nanggenunugec, imocac ubangerec ebi-
rangoc negenduae.

‡ **6:15:** Beria imoc Satanggac kpara mong.

5 Foracngoc, neni Makedonia bangecfu kensikeni ebic ha-
nia hania fingecnemmeu tacyacnina gombunga mong mi
fingerec. Sebiugeng ngicngac yeni yoacsisic hania hania
amma ngaba anemmegec ubahereninau kengecgoc kefing.
6 Nga Anutungo ngicngac ubaebicgoc kecgec
meseriyunuande, yeng Tito sueu nenearu hau imocngo
meserinunuec.
7 Amma Tito haec, imocsac kpac, ngeneng dafiu demeseri
ammigec, yeng yoac imoc edenunuu ubangerec negening.
Amma ngeni nenggecdeac songongina ande nga kpebunggac
ebicac amma ubamangang andae amma ngeni dafiu neac
songotoa negendae, ye imoc momoc edenunuu ubangerectoa
negenai.

8 Kibina warac ohoai, imocngo ubamangang meficgengem-
meec. Ni imoc negemma naso wegenanecsac negengyohoc
amma ubanango waec, yofinenggac ine ubanango mi wade.
9 Neng ngeneac ubangerec negemma sogaiduae. Imoc
yofiac, ngeni ubahodungsac negembau imoc mi sogaibai.
Nga ngeneng ubamangang negemma ubamereng anggec.
Ngeni Anutuac songo nga negen negeng modacma
ubamereng anggec. Ifi anggecac yofinenggac kibininaac
amma ebicngina fingerecmoc, imoc bic kpac anec.
10 Anutungo ubamangang meficgengemmeu imocac
ubanginango mi wabisia, kpac. Imocngo ine ubamereng
meficgengemmeu komoc kpegecde. Bangecac ubamangang,
imocngo ine homec meficgengemmeude.

11 Anutungo ubamangang ifia meficgengemmeu imocngo
ngenearu fora yofi fingecngemmeec, ngeni serima namma
kopocsicfakaac kengecngunuu imoc kpebungnginaunac me-
ickegecdeac dema ngicngac demeting ayemmegec kekecng-
ina hafoangoc kongaha fingeru hengkecdimbe.
12 Ni warac kibi ohongemmeai, imoc ngic mongngo ogea
memanganeec me mangana ammiec, kibi imoc yereac amma
mi ohoai, kpac. Ngeni Anutuac kicfu dafiu heresongogoc
hoannunuandae, imoc fingectegeru ngenaocngoc imoc
henghomegecdeac amma ifi ohongemmeai.
13 Imocac amma memeseri meing. Mema torokpema yofi
negening, ngeni sasawango Tito ongaasuya menomanema
kuc gboria meficgemigec. Neni imoc negemma sogac sogai
ebirangoc meficgeni imocngo meserinunuec.

14 Ni Titoac kicfu ngeni dengerengunuma yofi edeai, ye
ngenearu hama ngenenu nearu game mong mi fingerec.
Neni ngenearu hama yoacnina sasawa imoc fora deing, ifi
isoc Titoac kicfu dengerengununi fora fingerec.

15 Yeng ngeneac negemma ubeango songotoagoc hoangn-
gunuude. Ye ngenearu hau ngeni dafiu ama heimima kengec-
ngunuu eweheimima yoara tofohogec, ye imoc mi nigeck-
peec.
16 Ngeni serima kecdaeac negengyohocna kpac ubangerec
negemma kecduae.

8

1 Tosofocna, Anutungo Makedonia kpebung tackendae,
yeni wosoefac dafiu ayemmeec, imoc edengunubesonga ne-
gendimbe.
2 Imoc yofiac, yeni makpekpea kecma ebic witiau
kpendzeng kpema sifu kpebung kpetiac Yerusarennu kecdae,
yeneac ubangerec negemma wosoefac amma sese ebirangoc
faigec.
3 Yeni wiac feyemmeec soha faigec. Nga neng hepucng-
ina amba yeni imoc ifingoc ferahagec. Yeni yenaocngoc ifi
arenggema anggec.
4 Yeni serima deigoc anemmema yofi degec, “Neni ifingoc
ubangerec faka torokpema Yerusareng kpebung meficyu-
nunideac negendimbe.”
5 ifi degec kpetea mong hanahema negensima faiing. Faini
yeni imoc ferahama faigec. Ferahama torokpema Anu-
tuac negen negeng nga songo modacma yenaoc Kebuac
mariu faiemegec. Ifi faiemema nenearu torokpema ifingoc
faiemegec.
6 Ifi anggec, Tito ye ubangerec sese imoc faigecdeac ua
ngenearu hanaheec, ye imoc mesiudeac deserima edeing.
7 Ngenearu wiac sasawa ebirangoc fede, imoc yofi, negen
negensing nga enac dedengina fengemmede. Amma ne-
gen negentegec nga uaac songo amma neneac heresongotoa
fengemmede. Ifi femanu ngeni ifingoc Yerusarenggac uban-
gerec sese ebirangoc naric faigecde.
8 Ni yoac yomoc dedeseriyoacac siricfu mi edengunuduae,
kpac. Goa yeni ua imohai faiemegecdeac songotoangina
fede. Anu ngeni ngicngac hoangyunuma yeneac heresongo
fora negendae me kpac imocac faitobannu faingunuduae.
9 Ngeni Kebunina Yesu Kristoac wosoefac negendae. Ye
kurumennu finactoayagoc kecma ngeneac amma finaha
wadacma makpekpea amma kefec. Yeng makpekpea anecac
ngeni kurumenggac finactoanginagoc anggec.
10 Anu ngeni sese faigecdeac neac negen negeng torokpeba
imocngo meficngunubeso. Ngeni kifa bageau ua imoc
megecdeac negemma bic deserima waraima ua imoc bic
hanahegec.

11 Ngeni hanac hanaheau efaima ua imoc heresongogoc
megec, ifi isocngoc mamangkima yofinenggac uangina mesi-
bisia.
12 Nga ngeni efaima kucngina fengemmedesoc sese
faigec, imoc Anutuac kicfu ngereede. Nga kucngina mi
fengemmedeu imoc yoara kpac.
13 Ngicngac goa yeni ebicngina kpac kecgecde nga ngeni
ebicgoc kecgecde, faka ifia mi ngereede, kpac. Ngeni siricng-
ina mocgu amma kecgecdeac deduae.
14 Ifiac amma naso yofinenggac ngenearu wiac homac fede,
imocac nobohango ngicngac wiac monggac obohodae, yeni
meficyunuude. Anu ngade kecma ngeneng wiac monggac
obohogecdeu, imohai yenearu wiac homac feude, imocngo
ngeni ifingoc meficngunuude. Ngeni ifi amma siric mocgu
kecgecde.
15 Imocac yofi oho ohoya fede,

"Ngic wiac homac meec, yeng semengtoagoc mi anec
nga efeanec meec, yeng wiac mong mi hoforec."
(Makekeng 16:18)

16 Anu neni ngenearu ubangerecgoc ua meandimbe, ifi
isocngoc Anutungo Titoac ubea midiu ye ngenearu uaya
ubangerecgoc mekefec, imocac Anutu dengereduae.
17 Ye ngenearu ua meudeac ubea bic faiu meserimini yeng
songotoa negemma ngenearu haec.

18 Anu tosonina mong, ye siduc gombung deu kpebung sa-
sawa fekendae, yeni yeac negenggec ngereeande, ye Titogoc
sueni yerahafoc haecde.
19 Kebungo kpac kuneng meudeac negemma neni
Yerusarenggac ubangerec sese garenggekecdimbe. Kpebung
yeneng ngic imoc meisinggegec yeng nenigoc sese
Yerusarennu mekennide.
20 Nga hiedzo imoc dafi garenggekecdimbe, ngic mongngo
imocac ngadeyoac debacac neni nenahafoc mekennideac
songonina ande.
21 Kebuac kicfu nga ngicngac yeneac kicfu momoc faka
dindingac anni ngereeude.
22 Nga neni tosonina mong yerigoc sueyununi kenggecde.
Ngic imoc ye ua hania haniaac songotoa negengande, neni
naso homac imoc henni ubanina ngereec. Yeng ngeneac
negenu engena ande.

23 Anu ni Titoac yofi deba negenggec, ye ua ogona anu neri
ngenearu hade nenahafoc ua meandimbe. Nga ngihoc yeri
kpebunggac aposoro kecma uangirau Kristoac kpac miacan-
dape.

24 Imocac ngeni kpebung kicnginau songongina edza-
cyunuma heresongogoc hoangyunubisia. Ifiac amma ne-
neng ngeneac negemma dedengerecyoac deing, imocngo
ikoc mi ambeso.

9

1-2 Ni kpetiac areng Yerusarennu kecdae, yeni
meficyunugecdeac ohongemmeduae. Ngeni ua imoc
megecdeac bic efaigec, imoc negenduaeac kibi yomohai
yoac imoc naric wabaiacsoc. Nga Makedonia yeneac kicfu
ngeneac yofi dengerengunuanduae, “Tosofocnina Akaia
kecdae, yeni ua imoc megecdeac kifa bageaungoc bic
efaigec.”* Anu ngeneng wiac yemmeyemmeac wosoefac
meficgegec yeneng ngeneac siduc imoc negemma herengina
yaru yeni ifingoc ambesonga negensigec.

3 Anu neneng dengerengunuing, imocngo fora kpac amba-
cac tosofocnina imoc sueyunuduae. Yoac bic deai, ngeni ifi
isoc memefic anggecdeac efaima kecbisia.

4 Anu kecma habeso deba Makedonia ngic goango nigoc
hagec ngeni ua imohai mi efaigecdeu imoc ngenenggec neni
nga ngeni momoc gamekpekpe ambinggac.

5 Imocac amma neng tosofocnina edeyunuba yeneng
warainemma hama kembisia, ifi negenduae. Yeni hama
meficngunugec ngeneng ubangerecac wiac faigec kenudeac
bic deserigec, imoc mengerema kpedzucne fai ambisia. Nga
ngeni ubaebiha kpac ubangerecgoc sesengina faigecdeac
tosofocnina sueyununi hadae.

6 Ngic mong ye yaka efeanec semeng uau homerude, yeng
fora efeanecsac meficgeude. Nga mong ye yaka ebira home-
rude, yeng fora ebirangoc meficgeude, ngeni imoc negensi-
bisia.

7 Mong ye ubangerecgoc ngicngac wiac yemmeu Anutungo
yeac heresongo negenude. Imocac ngeni negengyohocfu me
ngicngac goa yeneac hodzinnu wiac ngicngac yemmegecde,
imocngo mi ngereeude. Ngeni ine tembuc tembuc ubanginau
wiac mong bic negenserigec, imoc yemmebisia.

8 Ifi anggec kpekpedzuc ua gombunga hania hania fingeru
Anutungo meficngunukefu wiac fengemmekefude nga ngeni
nasosoc imohai wiac homac faigecdeacsoc anggecde. Anu-
tungo nenesemengngina nga dzongina keneheu wiacngina
ebirangoc nasosoc fekefude. Ifiac amma ngeni sesenasou
sasawango sesengina naric faigecde.

9 Imocac yofi oho ohoya fede,

---

* **9:1-2:** Korinti taong imoc Akaia prowinsiu feec.

"Ye songea modacma wiac mederema ngicngac makpekpea yemmeude. Yeac faka dindingac, imoc nasoya nasoya feengkefude." *(Mitiyegec 112:9)*

10 Anutungo komoc meficgeu ua mingina ye imoc homerude. Amma semenga ifi miande, yeng ngeneac komoc ifingoc meficgema semengngina ebirangoc mesaheude. Nga ngeneac fakangina dindingac, imocac fora torokpeu torokpe homac amma kenude.

11 Ngeni wiac hendzicma ngicngac ebic hania hania fingecyemmeu yeni ubangerecgoc wiac yemmegecdeac amma ngeneac wiacngina homac fingerude. Ifi anu neni ubangerecac wiac imoc ngicngac yemmeni yeni Anutu dengeregecde.

12 Ngeneng memefic ua imoc mema, imocngo kpetiac areng wiac monggac obohodae, yeni meficyunugecde. Imocngo sebinginasac mi meficgeude, kpac. Imoc ifingoc Anutuaru dedengerec ebirangoc meficgeude.

13 Ngeni memeficac ua imoc memagec Yerusareng kpebung yeni enac tofoc tofohongina henggecde. Ifi henggec ngeni Kristoac siduc gombung hoanggema yenigoc nga ngicngac sasawa yenigoc haring meandae, yeni imoc negemma Anutu dengeregecde.

14 Nga Anutuac wosoefac ebirangoc ngenearu fedeac yeni ngeneac amma numugecde nga ubaherenginango ngeneac angkecde.

15 Anutungo wosoefacfu wiac nemmeande imoc wiac engena anu imoc yoacngo dafi debesonga obohodimbe. Neni dengereni.

10

1-2 Ngicngac goango neac yofi deandae, "Paurongo nenanggoc yei kecma yoara yumea deande amma hereau kecma yoac seria kengeha kpac edenunuande." Ni ngenearu haba ngic goa neac yofi deandae, "Pauro ye bangecac faka modacma uaya mekecde." imoc yenearu yoac seria kengeha kpac naric debade. Kristo ye yumea nga ubaefacgoc nga sing imoc modacma faka angemmebadeac anende. Nga ngeni imoc wama neng kengeha kpac yoac seria edengunubadeac mi igocnubisia.

3 Neni bangecfu kecdimbe, fora. Amma dzikac kpekecma bangecac faka mi modacnide, kpac.

4 Tebe mariku dzikacac wiac mekecdimbe, imoc bangecfunac kpac. Imoc Anutuarunac amma imoc kuhagoc anu neneng imoc mema manganaac odasongngina hembarackema negen negengngina ikoha meickenide.

5 Faka nga negen negeng engena sasawango Anutuac negen negeng keme kemea imoc kpekecde, neni imoc momoc

meickenide. Meickema negen negeng sasawa kpehafoima dzegema Kristoac enac tofoc tofohoac bageau fainide.

6 Nga ngeneac enac tofoc tofohongo hafoangoc fingeru yoackpekpe sasawa imocac turunga kpounideac efaima kecdimbe.

7 Anu ngic mongngo deudeu, “Ni Kristoac ngic.” Ye yengenaoc imoc negengemeu, neni ye isocngoc Kristoac ngic kecdimbe. Ye ifingoc yengenaoc negengemebeso. Mongngo ifi negemmanu fakanina imoc yearu ireckeude.

8 Kebungo kuc nemmeec, imoc ngeni memanganengununideac mi nemmeec, kpac. Ye meseringununideac kuc nemmeec. Ni kucna imocacsoc fede nga imoc negemba engena ande. Imocac amma gamekpekpeu mi fainugecde.

9 Amma kibi ohongemmeanduae, imocngo kengehagoc fingerudeac mi negenganduae.

10 Nga ngic goa yeneng deandae, “Pauroac kibi imoc yoac seria nga kuhagoc, fora. Anu ye hama nenanggoc kecma ine sebiugeng kucmamayagoc kecma yoac deu ngicngac yeni imoc ngadehema wagecde.”

11 Ngicngac ifi deandae, yeni yofi negentegecbisia, neni hereau kecma yoac kibiu ohongemmeandimbe nga hama ngenigoc kecma angammemenina, imocngo siriha mocgu angkecdimbe.

12 Ngic goa yeneng ine yofi deandae, “Merang botucninau kuneng kecde?” yeni imoc denegeng amma isinggeandae. Ngic ifia yeni wiac mong mi negentegecma sing segegecde. Neni yenigoc namma merang nenanggaru engena kecde, imoc naric mi debing.

13 Anutungo meisinnununuma uayoac nemmeu neni imoc modacma ngenearu ifingoc sikeing. Nga ma imoc ferahama sebinina naric mi meennide.

14 Neni ngenearu hama Kristoac siduc gombung edengununing. Ngenearu mi habinnu uaninaac yoacsiduc imocngo sebiengeng ambac.

15 Nga ngic goa yeneng ua bic megec, neni ihai kemma kiwa amma engena annideac negemma mong mi meandimbe, kpac. Neni yofi negendimbe, ngeneac negen negensingngo yadiseri anu neneac ua ngenearu ifingoc yadiseri anude.

16 Nga ngeneng yadiseri anggec neni ngeneac ngadeau bangec goa fekende, ihai ifingoc kemma siduc gombung dekperagiyemmenide. Ifi amma imohai ngic monggac uaac kiwa mi annide.

17 Nga mong ye yengenaac negenu engena angkecde, yeng KEBUAC negenu wiac engena anu sogaibeso. *(Yeremaia 9:24)*

18 Anutungo ngic mong nanggeu ua meude, imocngo
ngereeude. Nga mong ye yengena kuha nanggeemema ua
meude, imoc naric mi ngereeude.

11

1 Ni yoac mong mereng kpereng deba modzongina mi
tibeso.
2 Anutungo herea gerec dzeande, ifi isoc ni ngeneac amma
herena dzema kecde. Imoc yofiac, ngac mong ye ngic bingeha
bic demigec kecande, neng ifi isoc Kristoaru enembingec
kongaha faingunubadeac negensiduae.
3 Ngeneng Kristo hoanggema kongaha kecma heregoc yeac
songo negendae. Nga boidzocngo Ewa ikoc ammima to-
banggeec, ngic mongngo ifi isoc kekecngina kongaha nga
Kristoac songo imocac negen negeng wangecngunubacac
kengecnude.
4 Ni fakangina mong henganduae, imoc ine naric mi
ande. Neneng Yesuac siduc dekperagingemmeing nga ngic
mongngo hama imoc kpema Yesu siriha monggac dekper-
agingemmeudeu ngeni yeac yoac mi isinggema engsac uban-
gerec negemma meandae. Faka imoc naric mi ande. Ngeni
Asu bic megec, imoc wama asu siriha mong ngic yenearunac
ubangerecgoc meandae. Nga neneng siduc gombung dekper-
agingemmeing, imoc kpema siduc gombung siriha mong
deudeu ngeni imoc ifingoc mi isinggema engsac ubangerec-
goc negemma megecde.
5 Ni neanna yofi negenduae, aposoro ifia yeni sebingina
meengandae nga ni yeneac mamea mi anduae, kpac.
6 Yoac dedeac kuc homac nearu mi fede, fora. Nga negen
negentegec sifu soha fenende. Ngeni sing hania hania nge-
nearu bic fingeru henggec.
7 Ni hiedzoac arennu siduc gombung mi dekperagingem-
mekefai. Ngeneng engena anggecdeac memaemeai, imocac
negemba kopocsic mi ande.
8 Anu ni ngenearu kingang ua mebadeac kpebung goa yeni
hiedzo nenggec meai, fora. Nga ngenearunac ine hiedzo
mong mi meai, kpac.
9 Amma ni ngenigoc kecma wiac monggac obohoma nge-
nearunac mong ebicna mi miai, kpac. Tosofocnina Make-
donia prowins, ihacnac hagec, yeni ine wiac obohoai, imoc
sasawangoc meficnudacgec. Ifi anggec ni garengemema ebic
mong mi ngemmeai amma mong mi ngemmebade.
10 Nga Kristoac yoac forau kecduaeac ngicngac Akaia
bangecfu kecdae, yeneng dedengerecna imoc naric mi meick-
egecde.

11 Ni heregoc ngeneac songo negenduaeac ebic mong
ngemmebeso mi anende. Neng ifi hoangngunuma ngeneac
heresongo negenduae, Anutungo imoc negende.
12 Ngic goa wangecngunuandae, yeni nenigoc soc mocgu
ambeso amma sebingina ifingoc meembeso anggecde. Yeni
ifi anggecdeac ni imoc kpae heima hiedzoac faka damoc
anganduae, imoc engngoc amma kecbade.
13 Nga ngic ifia yeni aposoro ikoc amma ongeasac mekecma
ua fora mi mema siricngina heimerenggec Kristoac aposoro
siric isoc angkecdae.
14 Faka ifi anggecac ngeni mi kpidohobisia. Satang ye
ifingoc yengena siriha heimerenu kperagiac angero, ifi isoc
angande.
15 Ifi ammanu yeac kingangkpekpefora yeneng ifingoc
siricngina heimeremma faka dindingacac ua ngic, ifi isoc
anggecde nga imocngo wiac engena mi ande. Amma yeni
ine kecma wisic wisickeau angammemenginaac turunga
megecde.
16 Anu ngeni neac yofi mi negembisia, “Ye ubea sufude.”
imoc monggoc edengunuduae. Amma ngeni neac ifia negen-
daeu ngeni sifu ngic ifia dema hoannubisia. Ifi anu neng
ifingoc neanna kpacna miacma yoac kapianec debade.
17 Amma yoac yomoc deduae, imoc Kebuac enac modacma
mi deduae, imoc ine ubasufuyoac isoc neannaoc dema
kpacna miacma deduae.
18 Ngic homac yeneng bangecac negen negeng modacma
yenang kpacngina miacgecdeac yoac deandae. Imocac
amma ni ifingoc neanna kpacna miacma yoac goa debadeac
negenduae.
19 Nga ngeni ngenaoc negen negentegecninagoc kecdimbe
negendae, ngeni ubasufuyoacac songo negendae, imoc
hemma kecduae.
20 Ngic goa yeni wanac mengunuma iwaingina
wangecngunuma kpekpe patang angemmema kpacngina
meenggecde. Ifi angkecgec ngeni imoc hemma ngeni kpae
mong mi heiyemmeandae, kpac.
21 Ifi anggec gamenuu yoac yofi deduae, nenearu kucfaka
ifia mong mi fede, ifi ambing dede imoc nenenggec gameagoc
ambac.
Nga ngic goa yeneng kengecngina kpac kecma kpacngina
miacandae, ni ifi isocngoc kengeha kpac ubasufuyoac dema
kpacna miacba negenggec.
22 Yeni hebiraio ngic, fora. Nga ni ifingoc hebiraio ngic. Yeni
Israe ngic nga neng ifingoc israe ngic. Yeni Abarahanggac
bangecfora amma ni ifingoc yeac bangec anduaengoc.

23 Nga yeni Kristoac kingangkpekpefora andae nga neng
imocac engena anduae. Amma monggoc ubasufuyoac isoc
deduae. Ni Kristoac ua feracyunuma mekecduae. Ifi fer-
acyunuba ngaba yeneng naso homac witicamau fainugec
tarai. Tacba yeneng naso homac dzikacngo ebirangoc nugec
nga naso homac homecfu heima kefai.
24 Yudangic yeneng dzikacngo nugec, imoc atac faif anec.
Amma nugec, imoc kpetea 40 imohacnac mocgusac meick-
egec.
25 Nga naso harebec kocbing kiai amma naso mocgu hoc-
ngo neregec. Nga naso harebec wageu kenni dokungo wageu
wakeu kemeing. Amma naso monnu hadzing tofocnac
mocgu kondung witiau kefai.
26 Ni naso homac bangeha bangeha yerecgekecma
dokutoau manganebeso anai. Nga godzungic yeneng sinnu
memanganenubeso anggec amma neanna arengfocna
yeneng memanganenubeso anggec nga bangeha bangeha
ngic Anutu mi negemmidae, yeneng memanganenubeso
anggec. Nga taong goau ngic yeneng memanganenubeso
anggec. Anu bangec kisiu nga kondunnu kecma ebic
meficgeai. Amma ngic goa ikoc amma yofi degec, “Neni
ifingoc negen negensinggoc kecdimbe.” yeneng tosonina
dema memanganenubeso anggec.
27 Ifi anenggec sifu ua esa kpendzenggoc mekefai.
Mekecma naso homac gaugbori kecma nenedoku hoforai
nga naso homac wambaac osima tentennuu kefai.
28 Anu ebic imocsac kpac, ni ifingoc wenacsoc kpebung
sasawa garengyunubadeac negemma ua ebira mekecduae.
29 Kpebung yenearunac ngic mongngo kuha kpac anu neng
ifingoc ubaebic mebade. Nga yenearunac mongngo kopoc-
sicfu makpeu yeac ebic imocngo hemba herenau gerec isoc
dzeude.
30 Nga kpacna miacbeso dema kucmamanaac negemma
miacbade.
31 Ni ikoc mong mi deduae, imoc Yesu Kristoac Anutu
nga Manggacngo negende. Ye wisic wisickea kpac nasosoc
dengerebesonga.
32 Ni Damasko taonnu kecbare ngictau Aretaac gawanango
mendannuudeac taonnu garengfora faiyunuec.
33 Faiyunuu tosofocna yeneng meficnuma uficfu barinuma
taonggac odaac titinnusing fainugec oda ngadeau mama yeac
mariunac worayai.

12

1 Haniana goa torokpema deba, ni kicna tegeru wiac henai
nga Kebungo wiac sufu sufuya dekperaginenec, imocngo

ngeneac memeficngina mi ande gedang nga imoc sifu dedu-
uae.
2 Ngic mong Kristogoc kpeketahema kecde, ye negenduae,
ye kurumeng kpetea harebec, imohai kpedzigec enu yaguc
kifaya 14 ande. Amma ye sebigocngo enec me sebia wama
enec, imoc ine mi negenduae, Anutungo imoc negende.
3 Ni ngic imoc negemmiyombonggeduae. Amma yeng
sebiagoc me sebia kpac enec imoc mi negenduae, Anutungo
negende.
4 Ngic imoc ye kpedzigec emma eucererennu kemma yoac
goa ngicngo dedeac soha kpac, imoc kpaeyagoc nga dedeasoc
mi ande, imoc hennegeng anec. Imoc ni.
5 Ni ngic imocac negemba engena ande. Ni neanna mi mi-
acemeduae, kpac. Ni kucmamanaacsac negemma haniana ifi
dekperagiduae.
6 Ni neanna miacemebadeac songona ambac imoc uba-
sufuyoac mi anu yoac fora debade. Amma ngic yeneng
nengandae me siducna negengandae, yeni imoc ferahema
dengerenubauac neanna miacemebadeac waduae.
7 Kicna tegeru wiac sufu sufuya engena yombong henai,
imoc negemma neanna miacemebaiac Anutungo wae mong
sebinau faiec fede, imoc Satanggac angero mongngo dzikac-
ngo nuande.
8 Nuu waengo sebinaunac meickeudeac Kebu numumiba
atac harebec bic anu
9 Kebungo yofi edenuec, “Neac wosoefacngo ge socguude.
Nocac kucnango kucmama imocac kekecfu hafoangoc fin-
gectegerude.” ifi deecac yofi negenduae, Kristoac kucngo
kperacnuudeac kucmamana dekperagibade.
10 Anu ni ubahodung negemma ebicfu nga kucmama kecba
defagoc anemma nukporac anengandae, ifi anenggec Kris-
toac amma sogaianduae. Ni kucmamagoc kecma imohainoc
kucnagoc anduae.
11 Ngeneng igocnugecac amma ngic kapaya isoc anduae.
Ngeni ine ngenaoc dengerenubau imoc ngereebac. Imoc
yofiac, ni mameanec kecbare sifu ngic aposoro engenatoa
deandae, imoc yeneac mamea mong mi kecduae.
12 Ni ngeneac botucfu uana serima mekecba ngeni negens-
inggegecdeac kucfaka hania hania nga faka mi hehena fin-
gecngemmeu aposoro yeneac ma imoc uanau fingectegeru
henggec.
13 Amma kpebung goa yeneac botucfu sing modarai, imoc
ifingoc ngenigoc kecma modarai. Wiac mocgusac fede, ni
dzofinacac arennu ebic mong mi meficgengemmeai. Imoc
henggec kopocsic andeu ngeni kopocsicna imoc wabisia.

14 Ngenearu monggoc habadeac efaiduae, imocngo atac
harebec anude. Hama sebiac memeficac ebic mi ngem-
mebade. Nambarac yeneng nonggo mang yeneac wiac mi
mekpedzuc anggecde, kpac. Nonggo mang yeneng ine nam-
baracfocngina yeneac wiac mekpedzuc anggecde. Imocac
dzofinacngina mebadeac mi habade, kpac. Ni ngenanggac
amma habade.
15 Amma ngeneng kekecngina ngereeudeac amma dzo-
finac fenende, imoc ubangerecgoc naric meficngunuma
faingemmebade. Nga imocsac kpac, ni ifingoc neanna
kekec hafoangoc ngeneac amma naric wabade. Ni ngeneac
heresongotoa negenduae, imocac ngeni ifingoc neac songo
kapia naric negembisia.
16 Ni ebic mong mi meficgengemmeai, ngeni imoc yaguc-
noc negendae. Nga dekerecfu me ikocfu wiacngina mong mi
wangecngunuai.
17 Amma ngic sueyunuba hagec, yeneng neac negensima
wiac mong mi wangecngunugec, kpac.
18 Amma neng Tito ngenearu haudeac edema yegoc toson-
ina mong sueyuruba haoc. Hama Titongo ifingoc wiac mong
mi wangecngunuec. Neri Asu mocgu nerahafoc modace-
mema hanititinira mocgungoc tima kecdipe.
19 Neni ngenearu hama hanianina dema ngeneac kicfu
mengereemenideac dedae, ngeni imoc mi negensibisia.
Tosofocna, neni ine Kristogoc kpeketahema kecma Anu-
tuac kicfu yoac denide. Ngeni nanggengununi yadiseri
anggecdeac ua sasawa menide.
20 Ni ngenearu hama ngenemba ngeni neac songo mi
modacgecde nga ngeneng ifingoc neac mi angemmeude,
imocac kengecnude. Ngeni gubekisang kecma enacfu faifai
amma yoacngina deendema keracmangang nga herebu
angemmema sebingina meemma yoackpekpegoc kecma uba
mocgu mi kecandae, ngeni siringina ifia hembaiac kengec-
nude.
21 Nga haba ngicngac homac ngenearunac kopocsic
meficgema faka wonongagoc nga sero faka mekecma sicsauc
kekec mong mi wagec, imoc hemma kiac ubamangang amba
Anutungo ngeneac kicfu memanubacac kengecnude.

13

1 Ni monggoc ngenearu habeso negenduae, imoc haba
nasona harebec anude. Yoac yofi oho ohoya fede,

"Ngic yohockang me harebec yoacngina mocgu anudeu
ngeni kopocsicmeme yoara naric isinggema foraya
degecde." *(Dedeseri 19:15)*

2 Anu ni naso dzongiau hama kopocsicmeme nga kpebung-
toa ngeni gorongina kpema yoac edengunuai. Nga yaguc
ngenigoc tacbai ifi isoc yoac imoc hereau kecma mong-
goc ohongemmeduae. Ifiac amma ni monggoc ngenearu
dzigene habade, imohai ngicngac goa ngeni kopocsicfunac
ubamereng mi anggec, ngeni demeting seria angemmebade.
3 Kristo ye ngenearu uaya kucmamaya kpac, yeng ua kuhagoc
meande. Nga enacnau yoara deanduae me kpac imocac kpesi
kpesi ngenearunac haec. Ni dzigene hama demeting angem-
meba yeac kucfu yoara deanduae, imoc negentegecgecde.
4 Ngic yeneng ye gagabuu mariponnu kpegec homeec.
Homeu Anutungo ye nanggeu yacma yaguc yeac kucfu kecde.
Neni yegoc torokpema kucmama kecma yearu kpeketaheni
Anutungo nanggenunuu yeac kucfu ngenearu ua menide.

5 Nga ngeni negen negensinggoc kecdae me kpac, imocac
ngenaoc tembuc tembuc tobangemema isingemebisia. Nga
Yesu Kristongo ubaheregau mi kecdeu ge faitobannu makpe-
nade, imoc negentegecbesena.

6 Nga neni faitobannu mi makpeing, ngeni imoc
meficgegecdeac negensiduae.

7 Ngeni faka nga angammeme gombunga angkecma kopoc-
sic mong mi meficgegecde, imoc Anutu numumikecdimbe.
Neni ngicngac yeneng dengerenunugecdeac ngeneac mi nu-
muandimbe, imocac goa yeneng neneac negemmanganean-
dae.

8 Neni yoac nga faka fora naric mi kpenide, neni yoac nga
faka fora nanggenide.

9 Neni kucmama kecmina ngeneng kucnginagoc kecgec
ubangerec negendimbe. Nga ngeni Kristoac kpeteu yadiseri
anggecdeac ifingoc numukecdimbe.

10 Anutungo uayoac nenu ni ngicngac negen negensing-
goc yadiseri anggecdeac ua mekecduae. Nga memanganen-
gunubadeac mong mi deec, kpac. Imocac ni hereau kecma
ngeneac kibi yomoc ohoduae. Kecma ngenearu habade,
imohai demeting yoac seria naric wabade.

11 Negen negensinggoc tosofocna, ni yoac desima yofi
deduae, ngeni ubangerecgoc kecma mengereemema
meseriemema ruae meficgema uba mocgu kecbisia. Ifi
anggec Anutu, songo nga ruae minginango, ngenigoc kefude.

12 Ngeni wenacngerec angemema titikokoc kpetiac ange-
mebisia. Ngicngac kpetiac sasawa yeneng wenacngerecng-
ina suegec ngenearu hade.

13-14 Kebunina Yesu Kristoac danggunuc nga Anutuac
heresongogoc hoangemekekec amma Tiri Asugoc ureckekec,
imocngo ngicngac sasawa ngenearu fekecbeso.

Paurongo
Garata Kpebung Yeneac Kibi
Ohoec

1 Aposoro Pauro nearunac. Ngic yeneng uayoac yomoc
mi nenggec nga ngic mongngo ifingoc ua yomocac sing mi
meficgenenec, imoc kpac. Imoc Anutu Manggacngo, Kristo
homecfunac megboriec, ye nga Yesu Kristo yereng sing imoc
meficgenenocac ua yomoc mekecduae.
2 Ni nga tosofocna nenahafoc kecdimbe, neneng Garata
kpebung ngeneac kibi yomoc faingemmedimbe.
3 Danggunuc nga ruae Manggacnina Anutuarunac nga Ke-
bunina Yesu Kristo yearunac ngenearu febeso.
4 Ye Mannina Anutuac negen negeng nga songoya
modacma nenang kopocsicac amma yengena kekeha waec.
Ifi amma naso mangana yofinenggac kecdimbe, imohacnac
meicnunuec.
5 Imocac amma yearu dedengerec wisic wisickea kpac
fekengkecbeso, imoc fora.
6 Anutungo Kristoac wosoefacfu ye modacgecdeac ngeni
kpacngunuec. Amma ngeni ine ye bic yombong wama
kengkecma siduc gombung siriha monggac kedzac faima
modackecdae, imoc hemba wiac mangana yombong anu
imocac negen negengua homac mema warecngunuduae.
7 Amma siduc gombung siriha mong imoc mi fede. Ngic
goango ine Kristoac siduc gombunggac siriha netohogecdeac
ayemmeu ngeneac uba mesufu angkecdae.
8 Nga siduc gombung neneng bic edekpou angemmeing,
imoc ine neneng me kurumennunac angero mongngo, imoc
netohoma siriha mong edekpou angemmeudeu ye sowecyoa-
cac bageu kecbeso.
9 Nga yoac bic deing yoc monggoc deduae, ngeni siduc gom-
bung bic negemma hoanggegec, ngic mongngo imoc neto-
homa siriha mong edekpou angemmeudeu ye sowecyoacac
bageu kecbeso.
10 Anu ni yaguc yoac deduae, imoc ngic yeneng ne-
gen ngereenugecdeac mi deduae. Imoc Anutungo negen
ngereenuudeac amma deduae. Amma ngic yeneng neac
negenggec ngereeudeac ua mebai dede Kristoac wanacngic
naric mi kecbai.
11 Tosofocna, siduc gombung dekperagianduae, negen ne-
geng imoc ngic dedeunac kpac, imoc edengunubadeac ne-
genduae.

12 Ngic mongngo deu negenai me mongngo mi kpounenec,
imoc kpac. Yesu Kristo yengenaoc imoc ine kpefinnu mekper-
agima kpounenec.
13 Ni warac yudangic yeneac negen negeng arennu kecma
faka anai, ngeni imoc bic negendae. Nga Anutuac kpebung-
fora efea mi yunukporac ayemmema memanganeyunuai.
14 Nga yudangic neneac dedeseri nga fakau negen negen-
nango yadikecma yudangicngac ogofocna yeni homac fera-
cyunuai. Amma esangabofocnina yeneac singyoac negemma
herena gerec dzeu imoc meserikefai.
15 Nenggac heremanau tacbare Anutu yengenaoc meisin-
numa wosoefahaac kpacnuec.
16 Amma yeng songea modacma Medaha yengenaoc
mewakenuu ni Medahaac siduc imoc bangec monnunac
ngicngac Anutu mi negemmidae, yenearu dekperagibadeac
ifi anec. Anu ni naso imohaingoc kemma dafi ambadeac ngic
goa dekpesi mong mi ayemmeai.
17 Amma ngic warainemma aposoro anggec yenembadeac
Yerusarennu mi kenai, kpac. Ni ine Arabia bangecfu kemma
monggoc Damasko dzigeneai.
18 Ihai kecbare kifa harebec wisickemanu Kefa hembadeac
Yerusarennu kemma uameme 15 yegoc kefai.*
19 Amma imohai kecma aposoro mong mi yenenai. Ni
Kebuac munea Yakobosac henai.
20 Yoac ohoduae imoc ikoc kpac, imoc Anutuac kicfu ded-
uae.
21 Anu imocac ngadeau Siria nga Kirikia prowinsiu kemma
kefai.
22 Nga Yudaia bangecfu Kristoac kpebung kecdae, yeneng
ni mi negennugec.
23 Goa yeneng yofi degec negenggec, “Ngic ye warac
nunukporac anemmeec, ye negen negensinggac siduc gom-
bung memanganeecngo imoc yaguc ngicngac edekpou ayem-
mekecde.”
24 Yeni ifi dema neac amma Anutu dengeregec.

2

1 Anu kifa 14 wisickeu ni monggoc Yerusarennu kenai.
Naso imohai Banabagoc neri Tito hesickede nenahafoc ken-
ing.
2 Ni Yerusarennu kembadeac Anutungo kpefinnu edenuec.
Ihai kemma siduc gombung bangec monnunac ngicngac
Anutu mi negemmigec, yenearu sing edekpou ayemmekefai
siduc imoc ngic enara degec kecgec, yeni tembuc tembuc

* **1:18:** Kefa imoc Petoro. Yesungo kpara mong ifi miec.

dekperagiyemmeai. Ni warac nedziai nga yaguc nedziduaengoc, uana imocngo sicsauc amma fora kpac ambacac yoac imoc dekperagiyemmeai.*

3 Anu Tito grikngicngo nigoc haec, ye sebi tosea herecgegecdeac enara yeneng mong mi degec.

4 Ngic goa tosofocnina mi andae, yeneng ine Titoac ifi degec. Yeni sing eseaac bageu fainunugecdeac hama botucninau kecma Kristongo witicfunac menunuec, imocac kickitong kecdae.

5 Nga siduc gombunggac yoac fora ngenearu seria feudeac neneng naso monggac ngic ifia yeneac yoac bageau mong mi kefing, kpac.

6 Anu ua mekecduae dema ngic enara yeneng imohai wiac mong torokpema ambadeac mi edenugec, kpac. Nga yeneng warac dafi kecgec, imoc naric mi debade. Anutungo ngic sebiacsac hemma ngicngac mi isingyunuude.

7 Yeneng ine faka fora yofia hemma mariu meme anggec. Anutungo Petoro ngic sebi tosangina herec herecgea yenearu siduc gombung dekperagiudeac uayoac miec, ifi isocngoc ni ngic sebi tosangina mi herec herecgea, yenearu siduc gombung dekperagibadeac uayoac nenec.

8 Anutungo Petoro ua kucgoc meudeac fenggemiu, yeng ngic sebi tosangina herec herecgea, yeneac botucfu aposoro ua meec. Nga ni ifi isocngoc ua kucgoc mebadeac fenggenenu bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae, yeneac botucfu aposoro ua mekecduae.

9 Anu kpebunggac ngic wotunga degec, Yakobo nga Kefa amma Yohane, yeni Anutuac danggunuc fenenec, imoc hentegecma yeni ni nga Banaba nerigoc uba mocgu amma marinira mema yofi degec, “Ngeri bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae, yenearu siduc gombung dekperagibesera nga neneng ngic sebi tosangina herec herecgea, yenearu siduc gombung dekperaginide.”

10 Ifi dema yoac mocgusac yofi torokpegec, “Ngeni ngicngac makpekpea, yeneac ebic negensibisia.” ifi degecac ni imocnoc negemma mamangkima ua serima mekefai.

11 Anu Petorongo Antiokia hama sing segeec. Imocac amma ni namma kopocsic anec, imoc edeai.

12 Yakoboarunac areng goa mi hamagec ye bangec monnunac ngicngac yenigoc yaka nekefec. Nga ngic sebi tosangina herec herecgea arengfora goa hasikegec, imohai ye kengec amma bangec monnunac ngic wayunuma yenigoc monggoc mi tarec.

---

* **2:2:** Paurongo yoac heima nedzi nedziac yoac homac dede.

13 Ifi anu yudangic tosea yeni ifingoc yegoc sebimeme
anggec. Nga Banabango ifingoc ikoc fakangina modacma
sing segeec.
14 Anu yenemba, yeni siduc gombunggac yoac foraac faka
mi modacgec, ni ngicngac sasawa yeneac kicfu Petoro yofi
edeai, “Ge yudangicnoc amma yudangic fakanina wama
bangec monnunac ngicngac, yeneac faka modacannec, ge
ine bangec monnunac ngic, yeneng yuda neneac faka
modacgecdeac fakagau edzacyununec, imoc mi ngereede.”
15 Neni yuda arennunac fingering nga bangec monnunac
ngicngac Anutu mi negemmidae, kopocsicmeme areng yen-
earunac mi fingering.
16 Ngic mong ye Yesu Kristo negensinggedeu Anutungo
yeac ngic dindingac demiude, imoc negendimbe. Ngic mong
ye dedeseriyoac modacma kecde, Anutungo ye dindingac
mi demiude, kpac. Nga Anutungo negen negensinninaac
amma dindingac denemmeudeac neni dedeseriyoacac sing
wama Yesu negensinggema kecdimbe. Imoc yofiac, ngic-
ngac dedeseriyoac modacandae, Anutungo yeni ngicngac
dindingac naric mi deyemmeude, kpac. Ye ngicngac Yesu
negensinggema kecdae, yeni ine dindingac deyemmeude.
17 Goa yeni neneac yofi dedae, “Ngeni dedeseriyoac wama
kopocsic meficgedae.” Ifi febac dede Kristongo kopocsicac
sing meficgengemmebac nga ifi kpac.
18 Ni wiac bic wama meickeai, imocac tataha monggoc
mengerebadeu kopocsic meficgebai. Nga ni ine faka eseaac
tatac monggoc mi mengerebade, kpac.
19 Ni Kristogoc mariponnu momoc nugec nanic. Nga Anu-
tugoc kecbadeac amma dedeseriyoacngo kopocsicna edzac-
nuu Kristogoc homema yoac imoc wayai.
20 Imocac amma ni neannaoc monggoc mi kecduae.
Kristongo neac ubaheremanau kecde. Imocac yofinenggac
kecma Anutuac Medac negensinggeba yeng kekecnau
mewakenude. Yennoc heresongogoc hoannuma neac amma
yengena kekeha waec.
21 Anutuac wosoefac ubanango mi waduae. Ngic mong ye
dedeseriyoac modacande, Anutungo ye ngic dindingac imoc
naric mi demiude, kpac. Imocac amma Yesungo mariponnu
homeec. Dedeseriyoac kuhagoc febac Yesungo mariponnu
naric mi homebac.

3

1 Garata ngic, ngeni negen negentegecngina kpac
yombong. Yesu Kristo mariponnu kpegec nanec, ngeni imoc
negentegecgecdeac kicnginau yoac soha kpoungemmeing.

Nga ngic mongngo ine kundunggac faka mong angemmema
negen negengngina mesufuu ngeni ifi isoc kecdae.
2 Ngeni yofi isinggebisia, neni siduc gombung edengu-
nuni ngeni imoc negensinggema Asu megecnoc. Ngeni ine
angammemenginango dedeseriyoac modacgecac amma Asu
mi megec, kpac.
3 Ngeni Asugoc kekecngina hanahegecngo yaguc ine uba
eseaac uau monggoc kecdae, imoc mi ngereede. Ngeni ka-
pafaka yombong andae.
4 Ngeni warac Yesuac amma kpendzengtoa kpegec. Nga
yaguc ine imocac fora engsac wadae.
5 Ngeni Abrahang isoc Anutuac yoac negemma negens-
inggegecac Asungo hama kucfakaya botucnginau mekecde.
Nga faka imoc dedeseriyoac mekecdaeac amma mi fingecde.
6 Imoc yofi fingerec,
Abrahang ye Anutu negensinggeu Anutungo ye ngic dindin-
gac demiec. *(Fingec fingec 15:6)*
7 Imocac amma ngicngac Anutu negensinggema
kecdimbe, nenang Abarahanggac medacfora, ngeni imoc
negentegecbisia.
8 Nga Anutungo bangec monnunac ngicngac, yeni negen
negensingnginaac amma dindingac deyemmeude. Ye imocac
siduc gombung warac Abarahang edeec nga imoc mitikibiu
yofi oho ohoya fede,
"Bangec monnunac ngicngac, yeni sasawango gearu hama
kenecgoc anggecde." *(Fingec fingec 12:3; 18:18; 22:18)*
9 Abrahangngo Anutuac yoac negensinggeec nga ngicngac
yeneng Anutuac yoac negensinggedae, yeni Abrahanggoc
kenec megecde.
10 Ngicngac yeneng dedeseriyoac tobanggema tofohokec-
dae, yeni sasawango sowecac bageu kecdae. Mitikibiu imo-
cac yoac mong yofi oho ohoya fede,
"Ngicngac dedeseriyoacfu wiac oho ohoya fede, imoc
wama mi modackecdae, yeni sowecac bageu kecdae."
(Dedeseri 27:26)
11 Mitikibingo ifingoc yofi dede,
"Ngic mong ye negen negensing arennu kefude, Anutungo ye
ngic dindingac demiude." *(Habakuc 2:4)*
Nga mong ye dedeseriyoac modackecde, Anutungo yeac
dindingac mi demiude, kpac.
12 Dedeseriyoacngo negen negensinggac yoac mi mekperag-
iude. Nga yoac mong yofi ine dedea,
"Ngic mong ye yoac imoc modacma kecde, yeng imocac
manau kefude." *(Sesememe 18:5)*

13 Yesungo donina mema dedeseriyoacac sowecfunac bum-
menunuec. Nga yoac yofi oho ohoya fede,
"Ngic sasawa icfu gbedicyunugec nanggec, yeni sowecngi-
nagoc." *(Dedeseri 21:23)*
Ifi feecac dedeseriyoacac sowecngo Kristo sendenggeu yeng
dedeseriyoacac sowecfunac menunuec.
14 Anutungo kenec Abrahang miec, imocngo Yesuac amma
bangec monnunac ngicngac, yenearu kendarudeac Yesungo
bummenunuec. Ifi anu Anutungo yoac deseriec, imoc
modaru nenang Yesu negensinggeni Asu nemmeec.
15 Tosofocna, ni ngic fakanina fede imocac sirihau eden-
gunuba negenggec. Ngic mongngo maridzominggac yoac
deserima deu ngic mongngo imoc naric mi kpeude nga yoac
mong imocac witiau mi torokpeude.
16 Anutungo Abrahang nga bangeha yeri wiac goa
yemerudeac yoac dedzege anec, imoc ye bangecfora
homac yeneac mi deec. Ye ine ngic mocguacsac yofi deec,
"bangecga." Nga ngic imocnoc Kristo. *(Fingec fingec 12:7;
13:15; 24:7)*
17 Ni imocac amma yofi deduae, Anutungo Abrahang-
goc dzadzahac deseriec nga kecma kifa 430 wisickemanu
Mosegoc dedeseriyoac fingerec, imocngo dzadzahac esea
naric mi kpeude me meickeude.
18 Manggac mongngo maridzominggac yoac mong
mi deude isoc nambaracfora yeni dedeseriyoacac sing
modacma maridzomingngina megecde. Nga Anutungo
Abrahang wiac miec imocngo maridzominggac yoac
modarec.
19 Ifi anudeu dedeseriyoac nocac faifaia fede? Imoc yoack-
pekpeac amma faifaia fede. Abrahanggac bangeha ye mi
fingecmanu Moseac dedeseriyoacngo kuhagoc feec. Bangeha
yeacnoc maridzominggac yoac oho ohoya feec.
Anu angero yeneng ine dedeseriyoac mema uba mocgu
fingerudeac hengising ngicngina Mose migec.
20 Hengising ngic ye ine areng mocguac yoac mi deude. Nga
Anutu ye mocgu amma yengena yoacacsac deude.*
21 Anutungo Abrahanggoc yoac dzegeec, imoc
dedeseriyoacngo mi kpede, imoc kpac yombong.
Anutungo dedeseriyoac nemmeec, imocngo kekecseri
meficgenemmebac dede ye dedeseriyoacac amma ngicngac
dindingac denemmebac, amma ifi mi fingerec.
22 Ngicngac Yesu Kristo negensinggema Abrahanggac
dedzegeyoac hoanggekecdae, yeni maridzomingngina

* **3:20:** Imocac amma yoac dedzege Anutungo Abrahanggoc meec imocngo Moseac yoac ferahede.

megecde. Imoc fingerudeac mitikibingo ngicngac sasawa
kopocsicac bageu faiyunuec.
23 Negen negensingngo mi femanu neni witicamau tacni,
dedeseriyoacngo garennunuec. Nga negen negensingngo
fingeru ebic imoc kpac anec.
24 Nga dedeseriyoacngo garennunuu kecminangoc Anu-
tungo negen negensinnu dindingac denemmeudeac Kris-
tongo fingerec.
25 Nga naso yomoc negen negensinggac sing dindingac
kekec bic fingerec. Imocac amma dedeseri garenggac bageu
monggoc mi kecdimbe.
26 Ngeni sasawango negen negensinnu Yesu Kristogoc
kpeketahema kecma Anutuac medacfora andae.
27 Nga ngicngac Kristoaru doku nadzicgec, ngeni sasawa
siricngina yofi, Kristongo wambangina anu ngeni ye heigec
kemeec.
28 Imoc yudangic me grikngic me wanacngic minginagoc
me ngic witiha kpac, ngic me ngac, ngeni areng mong mong
mi andae, ngeni sasawango Yesu Kristoaru kpeketahema
areng mocgu andae.
29 Nga Kristogoc kpeketahedaeu Abrahanggac bangecfora
kecma Anutuac yoac dedzegegoc kpeturanggema maridzom-
inggac areng Kristogoc anggecde.

4

1 Ni yofi negemma deduae, medac mongngo maridzominga
yeac anudeac negemma medacbisic amma imocac tomai
kecde, ye kpara kpac kecma wanacngic isoc kefude.
2 Ye yengena garenggac bageu amma hiedzo garenggac
bageu kecmanungoc mamango naso deec, imoc hasikeu fi-
naha tiu enude.
3 Nenang ifingoc ifi kefing. Nambarac kecminangoc bange-
cac hadehade yeneng wanac menunugec yeneac bageu kef-
ing.
4 Kecmina naso dedea, imoc hasikeu Anutungo yengena
Medaha sueu maec. Ye dedeseriyoacac bageu ngacfu fin-
gerec.
5 Fingecma ngicngac dedeseriyoac bageu kecdimbe, ne-
nang ihacnac yungecnunuu erema yengena medahaac tatac
menideac maec.
6 Ngeni nambaracfora andae, imocac amma Anutungo
Medahaac Asu sueu hereninau kecma yofi kiackecde, “Mang-
gac, neac Manna.”
7 Imocac amma, ge monggoc wanacngic mi annade. Ge
Anutuac medactatac mena yeng maridzomingga dedea, imoc
genude.

8 Anu ngeni warac Anutu mi negenggec nemu yeneng
wanac mengunugec. Amma nemu imoc yeni Anutuac siric
isoc kpac.
9 Ngeni yofinenggac ireckema Anutu negemmidae me yofi
naric deba, Anutungo ngeni bic negengngunuu kecdae. Nga
ngeni monggoc dzigenema bangecac hadehade makpekpea
nga kucngina kpac, yenearu monggoc kemma yeneac wanac
areng anggecdeac negendae, fakangina imocngo obohode.
10 Amma ngeni uameme goa nga afo goa nga kpefinnu naso
hemma kifaac siriha naso hania haniaac negenggec fora anu
imoc modacma kecandae.
11 Nga uatoa ngenearu meai, imocngo fora kpac ambacac
amma negengyohoc anduae.

12 Tosofocna, ni ngeni isoc kecduae, imocac ngeni ni isoc
anggecdeac desambic amma edengunuduae. Nga ngeneng
mong mi memanganenugec.
13 Sebiugeng ebicnagoc amma naso imohai hanahema
siduc gombung dekperagingemmeai, imoc bic negendae.
14 Nga sebinaac ebicngo ngeni tobangngunuec, fora nga
ngeneng mi negemmanugec amma mi wanugec, kpac. Ngeni
Anutuac angero mong me Yesu Kristongo haec, ifi garengge-
bau isoc ni hoannuma garennugec.
15 Anu yaguc ine songongina engsac kpac ande. Ngeni
warac songo homac negemma kicgbomangina mesima
nenggecdeac siriha anggec, ngeneac gombung imoc hepuc
amma dekperagiduae.
16 Ni goroyoac edengunuba ngeni neac yoac wagec, imocac
obohoduae.
17 Ngic wangecngunubeso angkecdae, yeneng ngeni
yenigoc torokpema nanggecdeac gereagoc yombong
dekecdae. Amma yeni ngeneac gombunga mong mi
negensidae, kpac. Ngeneng yoacnginaac songo negemma
yenearu torokpegecde, imocac ine ayemmede.
18 Ni ngenigoc kefai, imohai faka gombunga modacgecdeac
uatoa megec. Amma faka gombunga modacgecde, uatoa
imocac nasosoc mekecbisia.
19 Nambaracfocna, ni ngeneac amma monggoc kpendzeng
gadze isoc nikecde, ifi angkecbare Kristongo ngeneac hereu
fingectegecbeso.
20 Ni ngeneac negemma dafi ambade, imoc obohoy-
ombonggema negen negeng ua mekecduae. Amma ngenigoc
yofinenggac kecbai dede goroyoacna seria naric wama yoac
yumea deba ngeni imoc modacbau.

21 Anu dedeseriyoacac bageu kecbeso angemmedeu, ngeni
kedzac faima yoac yomoc negembisia,

22 Abarahang ye medahora yohockang, mitikibiu yoac ifi
oho ohoya fede, medac mongngo enema yombong, yearunac
nga mong ine wanacngac yearunac.
23 Nga medaha wanacngac yearunac, ye sebiac arennu
fingerec nga enemaarunac yombong fingerec, yeng Anutuac
dedzegeyoac feec, imocac arennu fingerec.
24 Ni yoac heima yofi deduae. Ngac yohockang yeri dzadza-
hac yohockanggac onga andape. Dzadzahac mong imoc Sinai
tikiu Arabia bangecfu yoac dedzege anggec, imocac nam-
baracfora yeni wanac kekecac bageu fingeckecdae, imocngo
Haga ande.
25 Amma Yerusareng imoc Hagaac ongea ande. Yerusareng
ye yaguc yengena nambaracforagoc wanac areng amma
witicfu kecdae.
26 Nga wi kurumennu Yerusareng mong witiha kpac, imoc
nenang nonggonina yombong.
27 Nga yoac yofi oho ohoya fede,

"Ngac kufing sabacga kpac, ge sogac sogaigoc kecna. Nga ngac gadze mong mi giec, ge kucgoc sogaima arohona. Ngac kosic yeac nambaracfora homac, kpetenginango ngac eweagoc yeac nambaracfora kpetengina fera-heude." *(Yesaia 54:1)*

28 Tosofocna, Anutungo Abrahanggoc yoac dedzege anu
Isaka fingerec, ifi isocngoc Anutungo Yesuac amma yoac
dedzege meficgeu yengena nambaracfora fingering.
29 Ngic sebiac arennunac fingerec, yeng naso imohai ngic
Asuac arennunac fingerec, ye kpekporac ammiec, siric imoc-
ngo yaguc fede.
30 Nga mitikibingo imocac negensima yofi dede,

"Ge wanacngac medahagoc kporacyuruna kenec, nocac wanacngac yeac medahango enengyombonga yeac medacgoc maridzoming naric mi meecde, kpac." *(Fingec fingec 21:10)*

31 Tosofocna, imocac nenang wanacngac yearunac kpac,
nenang ngac enema yombonga yearunac.

5

1 Nenang witiha kpac kecnideac Kristongo witicfunac
yungecnunuec, imocac ngeni serima nambisia. Ngeni mong-
goc wanac kekecac bageu faingunubauac henghomema
kecbisia.
2 Negendae, ngeni sebi tosangina herecgegecdeu Kris-
toarunac memefic mong mi megecde, ni Paurongo imoc
edengunuduae.

3 Ngic sebi tosangina herecgegecdeu yeni dedeseriyoac
hafoangoc tofohoma modacdacbisia, imoc serima monggoc
edengunuduae.
4 Nga ngic Anutuac kicfu dindingac nanggecdeac
dedeseriyoac modacgecdeac negendae, ngeni Kristoarunac
kperecgeemema yegoc monggoc mi kpeketahama Anutuac
wosoefac wama ngadeau kecgecde.
5 Nga Asungo wangecnunuu neni negen negensinnu kecni
Anutungo dindingac kpacnunuude, imoc menideac tomai
kecdimbe.
6 Nenang Yesu Kristoaru kpeketahama kecnideu sebi tosea
herec herecgea me mi herec herecgea, imocngo wiac engena
mi ande. Negen negensinninango heresongogoc hoange-
mema mekecnide, imocngo fora ande.
7 Amma ngeni mitiac sinnu nedzi nedzi gombunga nedz-
imagec ngic merang singngina hedzickeu yoac fora wama
kecdae.
8 Anutungo kpacngunuec amma yeng faka ifia anggecdeac
mi fenggengunuec, kpac.
9 Yis kapianecngo uuha sasawa sokodarude.
10 Nga Kebugoc kpeketahema ngeneac negemma yofi ne-
gensima kecduae, ngeni neac negen negeng imoc modacma
kecma negen negeng goa wagecde. Nga ngic mong ye ne-
gengyohoc meficgengemmekecde, yeng kopocsicac turunga
meficgeude.
11 Tosofocna, sebi tosa herec herecgea sing imoc mi dekper-
agiduae, sing imoc bic wayai. Imocac amma ngic yeni nukpo-
rac anengkecdae. Ngic yeni sebi tosangina herecgegecdeac
kpouyemmebai dede ngicngac yeni mariponggac yoacac
ngaba mi ambau.
12 Nga ngic goango yoacnina kpekecma negen negengngina
mesufuma kecdae, yeni sebi tosangina hafoangoc herecgema
meickegec ngereebac.
13 Tosofocna, ngeni witicngina kpac kecgecdeac Anutungo
kpacngunuec. Ngeni witicngina kpacac amma ine degbedic
yoac dema uba esea modacgec mi ngereeude. Imoc mi fin-
gerudeac ngeni songogoc hoangemekecma wanacngic isoc
kingang kpeemebisia.
14 Imoc yofiac, dedeseriyoacngo hafoangoc kpetu-
ranggema yofi fede,
“Ge geangga anggengande, siriha imocngoc ngicngac ogo-
focga heresongogoc hoangyunukecbesena.” *(Sese-
meme 19:18)*
15 Nga ngeni ine ngenaocngoc enacngo ingiemema
ewekpebuc angemekecma memanganeemebauac
garengngina meemebisia.

16 Ni yofi deduae, ngeni Tiri Asugoc heirima kengkecbisia.
Amma ngeni uba eseaac negensongo wama imoc mi
modacbisia.
17 Uba eseango Asuac kekec kpeude nga Asungo uba eseaac
kekec kpeude. Yeri ngaba angemeandape, imocac ngeni wiac
gombunga ambesonga negengkecdae, imoc waandae.
18 Nga Asungo wangecngunuu kengkecdaeu dedeseriyoa-
cac bageu mi kecgecde.
19 Nga uba eseaac angammeme didiu yofi fingectegerude,
Kaisero faka nga sebiac songo hania hania.
20 Nemuac eweheihei kekec nga dzinac faka amma
ngabagoc tohoeme kekec, ngeni yoacngina ngabasiric
angandae nga kichodung nga herebu amma tusucnene
faka, gurunegicgoc tohoeme kekec amma mitiareng ikoha
hania hania.
21 Imoc keracmangang nga doku seria negec uba mesufu
ayemmekecde amma faka goa ifia. Warac edengunuai nga
yaguc monggoc gorongina kpema edengunuduae, ngicngac
faka ifia modacandae, yeni Anutuac eucererenggac marid-
zoming naric mi megecde.
22 Asuac fora imocngo heresongogoc hoangemema kekec
nga ubangerec amma ruae nga modzotitia kpac amma
faka yumea nga faka gombunga amma negen negensinggoc
kekec,
23 nga wosoefacgoc kekec amma faka nomana.
Dedeseriyoacngo faka ifia sasawa kpae mong mi heiude.
24 Anu Yesu Kristoac ngicngac yeni uba eseangina imocac
hereyacyac nga negensongogoc, imoc mariponnu bic kpegec
homeec.
25 Asungo kekecnina meficgenemmeudeu, yengngoc
kekecnina garenggeu nenang ye modacbisina.
26 Modacma sebiengeng me keracmangang angemema mi
tobangemebisina.

6

1 Tosofocna, ngenearunac ngic mongngo sing feraheu
ngic Asugoc kecdae, ngeneng imoc meficgema ngic ifia uba
yumeau edemengere ambisia. Nga ngenang ifingoc faito-
bannu makpebauac ine garengemema kecbisia.
2 Ngeni botucnginau ebicngina fuama emekpesi kecbisia.
Ifi amma Kristoac dedeseriyoac hafoangoc modacgecde.
3 Ngic mong ye engena mi amma yengenaac negenu engena
ande, ye ine yengenaoc ikoc angemeude.
4 Nga ngeni tembuc tembuc angammemengina hengising
ambisia. Anu mongngo henu fakaya naric anu, imocac

ubangerec yengenaaru febeso. Femiudeu goa yeneac faka
hemma imocgoc mi isinggebeso.
5 Ngic tembuc tembuc yeni ebicngina tembuc tembuc tofo-
hogecde.

6 Kpoukpoufocngina Anutuac yoac kpoungemmeandae,
ngeni yeneac negensima wiacngina gombunga hendzicma
yeneac noboha yemmebisia.
7 Anu ngeni ikoc angemebauac henghomema kecbisia. Ge
Anutu ikoc ammima naric mi tobanggenade. Ngic mong
ye semeng mong homerude, ye semeng fora siriha ifiangoc
kpedziude.
8 Ngic mong ye uba esea arennu wiac homecande, yeng
uba eseaac arennunac foraya kpedziu manganema kpac
anude. Nga Asuac arennu wiac homecande, yeng imocac
fora, kekeha wisic wisickea kpac kpedziude.
9 Imocac amma faka gombungaac kucmama mi ambisina.
Nenang modzotitia kpac kecma faka gombunga amma
kecmina nasoyada hau semeng fora gombunga menide.
10 Nenang nasonina fedengoc, imohai ngicngac sasawa
faka gombunga ayemmekecbisina nga arengfocnina Kebun-
ina negensinggema kecdae, yeni momoc gombunga ayemme-
bisina.

11 Henggec, neannaoc marinango kibi kuneng yombong
ohongemmeduae.
12 Ngic sasawa yeni sebi tosangina herecgegecdeac
igocngunuma dekecdae, yeni uba eseaac siricfu engena
anggecdeac amma ifi degecde. Amma yeni Kristoac
mariponggac amma yunukporac ayemmebauac, imocac
ifi angemmekecdae.
13 Ngic sebi tosangina bic herecgegec, yeni yenaoc
dedeseriyoac mi tofohokecdaengoc. Yeni ine ngeneac
negemma yenaoc kpac kuneng megecdeac amma ngeneng
sebi tosangina herecgegecdeac homac ayemmeude.
14 Nga neng wiac monggac negemma kpacna mi miacbade,
kpac yombong. Kebunina Yesu Kristoac mariponggac amma
bangecac wiacngo mariponnu homeec nga neng ifingoc
bangecac wiacac homemiaiac negemma dedengerec angkec-
duae.

15 Ngic sebi tosa herec herecgea me mi herec herecgea
imocngo wiac engena mi ande. Nga Anutungo deu wiac
gboria fingerec, imocngo ine wiac engena ande.
16 Nga ngicngac singyoac imoc kekecnginau modackecdae,
yenearu ruae nga wosoefacngo witinginau febeso amma
Anutuac Israe yenearu ifingoc.

17 Amma yofi desiduae, ngic mongngo ni ubaebic monggoc
mi nembeso nocac Yesuac kubehaac ebic sebinau mekecduae
18 Tosofocna, Kebunina Yesu Kristoac wosoefacngo nge-
neac ongaasunginagoc febeso, imoc fora.

Paurongo
Efeso Kpebung Yeneac Kibi
Ohoec

1 Ni Paurongo Efeso taonnu kpetiac areng kecdae nga Yesu
Kristo negensinggedae, ngeneac kibi yomoc faiduae. Anu-
tungo negennenu Yesu Kristoac aposoro anduae.
2 Mannina Anutu nga Kebunina Yesu Kristo yereac dang-
gunuc nga ruaetoango ngenearu fefeseri febeso.

3 Nenang Kebunina Yesu Kristo, yeac Anutu Manggac kene-
hebisina. Kristogoc kpeturanggema kecdimbeac amma yeng
kurumenggac kenec Asuac arennu fedacde, imoc sasawa
nemmeec.
4 Yennoc bicngoc yombong hanahema bangec kurumeng
mi fingecmanu kiwau ebiha kpac nga kpetiac kecnideac Kris-
toac amma negengising anemmeec.
5 Nga medacfora annideac ye songoya nga negen negenga
modacma Yesu Kristoac amma meisinnunuec
6 Amma ye Medackerengaac amma ubangerec yombong
anemmeecac nenang eweheimima dengerebisina.

7 Yesu Kristoac danggunucac dzohong imoc wakema fedeac
nenang yearu kpeketaheni ye sawango kirecgenunuu man-
gana meic meicke fingerec.
8 Imocac dzohongau negen negentegec nga negen negeng
fora mengeredacma kpetinggenemmeec.
9 Amma yeac ubau wosoefacac negen negeng sufu sufuya
fede, imoc deserima yofi deireckenemmeec,
10 “Ni Kristo sueba bangecfu mama wiac sasawa bangecfu
nga kurumennu fede, imoc kpeturanggema oruha anude.
Nga negen negeng ua mema arenggema nasotoaya negenai,
imohai fora fingerude.”

11 Ye areng imoc bicngoc negensima yeac amma marid-
zominnina menideac negengising anemmeec. Ye wiac sa-
sawa ubeau feec, imoc fora fingerudeac ifi arenggeec.
12 Imocac nenang hanahema erema Kristoac amma kekec-
seri menideac dedea, imoc negensinggedimbe. Nga Anutu
kpara kengkena dengerema afehebisina.
13 Ngeni ifingoc yoac fora negemma memengerecac siduc
gombung mema Yesu negensinggegec. Negensinggema
ngeneng yeac anggecdeac amma Tiri Asu ngemmeudeac
deec, ye herenginau faima dzadzahacac dzic ngemmeec.

14 Kurumennu finacnina fede, imocac dzadzahacac dzic
Tiri Asu ande. Imoc nenang nemmenemmea. Imoc mekec-
nideu Anutungo kuric bangecfunac nambaracfora mesin-
unuma menunuude. Imocac Anutuac kuc nga kibikperagia
dengerebesonga.
15 Anu ngeni Kebu Yesu negensinggeandae amma yeac
kpetiac arengfora sasawa heresongogoc hoangyunuandae,
yoacsiduc imoc negenaiac
16 ngeneac amma nasosoc negensima Kebu numumima
dangge dema
17 yofi numuanduae, Kebu Yesu Kristo yeac Anutu,
kibikperagiaac Manggac, yeng negen negengtegec nga
wiac sufu sufuya mekperac kperagi Asu ngemmeu Anutu
hafoangoc negemmigecde.
18 Yeng ubaac kicngina mekperagiu wiac kurumennu nge-
neac tomai fede, imoc negentegecbisia. Anutungo ngeni imoc
mebesandaeac kpacngunuec. Wiac imoc kuc nga kibikpera-
giagoc wake wakea fede. Ye ngicngacfora kpetiac maridzom-
ingngina imoc ngemmeudeac faiec fede.
19 Amma Yesu negensinggedimbe, nenannu yeac kuc-
toa engenango ua mekecde, imocac hania ifingoc negen-
tegecbisia.
20 Nga yengena kuha engena, imocngo Yesuaru ua meu
homecfunac megborima meemma kurumennu faiec foiau
tacde.
21 Nga kia gamang nga ngickuneng amma kuc hania ha-
nia nga sawakebangau kebuareng kecdae, yeneac engena-
toa faiec tacde, imoc naso yofinenggacsac kpac, imoc ifi
fekengkecbesande.
22 Ifi amma wiac sasawa haniaac turumannu
kpedzucyunuma orucngina anudeac gununggema
kpebungfora yenearu faiu yeng wiac sasawaac kunengngina
kecde.
23 Anu yeni yeac forakebanga hanimaria anggec yeng
imoc hafoangoc sing hania hania meficgedacma sasawa
mewakedacande.

2

1 Ngeni warac Anutuac sing ferahema kopocsicgoc amma
ongaasungina homemea kecma
2 bangectoa bangecac kekec nga sawaac hadehade yeneac
ngictau modacgec. Anu yaguc yoackpekpeac medacfora kec-
dae, yenearu ngictau imocngo ua mekecdengoc.
3 Ngeni nga neni ifingoc nenahafoc warac yeneac arennu
kecma ubasebinina esea yeac songo nga negen negeng sa-
sawa modaring. Modacni Anutuac sowecngo witininau enec.

4-5 Nenang Anutuac sing ferahema kecni ongaasunina
homemea anec. Anu ye sifu negennemmema wosoefaha en-
gena anemmema heresongogoc hoannunudeac amma Kris-
togoc homecfunac nenahafoc megborinunuec. Anutungo
wosoefaha ngemmema kopocsicac ebicfunac mesingunuu
komoc kpegecde.
6-7 Ye Yesu Kristoac gombunggac amma wosoefac kpenem-
mema yegoc torokpenunuec. Imocac ngadeau danggunuc-
toayaac dzohong mekperagiudeac Yesu Kristogoc megborin-
unuma yegoc kurumennu fainunuec.
8 Imoc yofiac, ngeni Yesu negensinggegecac yeng dang-
gunuha ngemmema kopocsicac ebicfunac mesingunuu ko-
moc kpegecde. Nga imoc ngenang gombunggac kpac. Anu-
tungo wosoefahaac amma wiac imoc ngemmeec.
9 Imoc ngenang angammemeac kpac. Imocac ngic
mongngo yengenaac negenu wiac engena mi ambeso.
10 Nenang Anutuac marikibi nga Yesugoc kpeturanggema
kecni Anutungo angammeme gombunga arenggema derec-
genemmeec. Nga yeng areng imoc modacma kecnideac den-
emmeec.
11 Imocac ngeni wiac yomoc negenggec febeso, ngeni warac
bangecsebi arennu ngicngac bangec monnunac Anutu mi
negemmima kecmagec yudangic yeni sebi tosangina herec
herecgeango ngeneac yofi degec, “Ngeni imocngina kpac.”
Faka imoc sebiu angana imoc ngicngo memea.
12 Naso imohai ngeni Kristoa kpac kecma israengic yeneac
arennu torokpema mi kecgec. Nga Anutungo dzadzahacac
yoac dedzege israengicngac kpeyemmeec, imocac ngadeau
kecgec. Ngeni bangectoa bangec yomohai Anutua kpac
kecgec nga kekec gombunga mong fingecbesande, imoc mi
negensinggegec.
13 Ngeni warac araing kecgec amma naso yofinenggac Yesu
Kristogoc kpeturanggema kecdae. Nga Kristoac sawango
wangecngunuu Anutuac hoannu sikedacma kecdae.

14 Kristo ye yengenaoc neneac ruaetoanina. Yudangic nga
ngicngac bangec monnunac, nenang botucninau kpae feu
yeng imoc hendzicma ngaba imoc meickeu kpac anec. Kpac
anu ye yengenaaru kpeturannunuu habu mocgu aning.
15 Nenanggarunac ngic gboria mocgu fingerudeac ye sacfu-
sia faima dedeseriyoac manau nonoyoac fede, imoc sasawa
meickeec. Ifi anu ruaetoa fingerec.
16 Ye mariponnu homema namma habu yohockang
ngabagoc tohoemema kefing, nenang kpeturannunuu uba
mocgu aning. Amma Anutuaru fainunuma sacfusiango
kpeturannunuu ruae fingerec.

17 Yeng sikema araing nga wegenac kekeha momoc ru-
aeyoac dekperaginemmeu negening.
18 Asu mocgungo wangecnunuu ngeni nga neni kpetu-
ranggema Manggacac hoannu naric hama nannide.
19 Imocac naso yofinenggac kuriha monggoc mi kecdae.
Ngeni Anutuac ngicngac kpetiacgoc kpeturanggema ama
mingina anggec. Amma yofinenggac Anutuac arengfora
kecdae.
20 Ngeni Anutuac ama mengununggunuya. Aposoro nga
profete neneng serengunudimbe amma Yesu Kristo yenge-
naoc hocwotung seria ande.
21 Nenang sasawango yeac witiu torokpeu torokpe emma
Asuac kucfu yadiseri amma Kebuac womongyada kpetiac
fingecyadi annide.
22 Asungo ngenearu ua mema ngeni ifingoc yearu
meyadingunuma torokpengunuu ngeni Anutuac ama
fingecyadi anggecde.

3

1 Anu ni Pauro imocacnoc ngicngac bangec monnunac
ngeneac amma Yesu Kristoac witicngic anai kecduae.
2 Ngeni neac hania bic negendae. Anutungo danggunuha
ngenearu mekemba dema uayoac denenec.
3 Denemma negen negeng sufu sufuya didiu deficgenenec,
yoac imocnoc wegena bic ohoduae.
4 Ngeni imoc osoma Kristoac yoac sufu sufuya hania negen-
tegecduae, ifi naric negenggecde.
5 Yoac sufu sufuya imoc Asungo aposorofora nga profete-
fora kpetiac kecdae, yenearu deficgeyemmeec. Bicngoc ngic
keceregec, yenearu ifi mong mi dedea.
6 Yoac sufu sufuya imoc yofi, nenang Yesu Kristogoc kpetu-
ranggema kecdimbe amma Anutungo bicngoc nenanggac
dedzege anec. Ngicngac bangec monnunac nga yudangic
neni maridzoming imoc nenahafoc mekecnideac siduc gom-
bung imocngo dekperaginemmeu forakebanga mocgu an-
nide.
7 Ni siduc gombung imocac kingangkpekpe kecbadeac
Anutungo wosoefahaac ua nga kuc amma danggunuha
nenec, imoc yengena kucfu denenec.
8 Anutungo ubangerec anenu Kristoaru semengtoa fe-
fea fede, imocac siduha ngicngac bangec monnunac Anutu
mi negemmidae, yenearu dekperagiyemmebadeac ua imoc
denenec. Ni ngic kpetiac sasawa yenearunac mameanec nga
yeng sifu ifi anenec.
9 Nga yoac sufu sufuya dekperagibadeac yoac yofi ede-
numa nenec, Anutungo wiac sasawa deu fingecgec, ye negen

negensufuya uba tembuha bicngoc hanahema negengerekefec.
10-11 Ye negen negentegectoaya imocac hania imoc bicngoc Yesu Kristo Kebunina yearu arenggeu yaguc fora ande. Gareng areng nga areng kuctoanginagoc sawau kecdae, yeni imoc negentegecgecdeac Anutuac kpebungforango imoc dekperagiyemmebisia.
12 Anu Kristongo sing meficgenemmeu ye negensinggema kengec nga ubayohoa kpac Anutuac hoannu naric fingeckecdimbe.
13 Imocac yofi edengunuba negenggec: Ni ngeni meficngunubadeac kpendzeng witiau kecba imocac ubangina kuha mi mabeso, kpac. Imoc memeficngina ambeso.
14-15 Imocacnoc nenang Mannina kecde, ye fafoc heimima numumianduae. Yeng ngicngachabufora sasawa bangecfu nga kurumennu kecdimbe kpac nemmeu yeac kpac nenannu fede. Ngeneac negemma yearu yofi numuanduae,
16 “Anutu, ge kuc nga kibikperagitoagango Asugaac dzohonnu kuc meficgeyemmeu ubaonganginango yadiseri ambeso.
17 Amma yeni Kristo negensinggegec geng yeneac ubahereu kecbesena nga godongina heresongogoc kekecfu seria kecgecdeac meseriyununa.
18 Ifi anna yeni ngicngac sasawa kpetiac kecdae, yenigoc heresongogoc kekecac hania wihacnac made nga edihacnac hade amma noboc nobocnac hade nga emuhacnac erede, imoc efaima negentegecbisia.
19 Amma Kristongo heresongogoc hoannunuande, imoc ngic negen negeng sasawa ferahedacma fede, imoc ifingoc negenggecdeac numugenduae. Ammanu gearu ubaac semeng wake wakea, imocngo mewakeyunubeso.”
20 Anutu kuctoayango nenannu ua mekecde, yennoc ua hania hania engena yombong meudeac kuc femide. Amma yeac uango nunumunina nga negen negennina homac ferahedacde amma imoc wisic wisickea kpac.
21 Kristo Yesu kpebungfora kpeturanggema kecma kecerebesandae, ngeneac botucfu dedengerecngina yearu fekengkecbesande. Imoc fora.

4

1 Imocac ni Yesuac amma witicngicngo gorongina kpema yofi edengunuba, ye kekec siriha monnu kpacngunuec, imocac sirihau kecbisia.
2 Ngeni yumea amma wosonomang hafoangoc kecma faka yumea mekecma ubangerecfu modzotitia kpac tomai kecma heresongogoc hoangemema nanggeemebisia.

3 Amma Asuac ruaeac witicngo dedecngunuu uba mocgu
anggec. Amma ngeni imoc herecgebauac seriyombonggema
kecbisia.
4 Forakebanga imoc mocgu nga Asu ye mocgu, ifi isocngoc
Anutungo kpacngunuu wiac gombunga siriha mocgu fingec-
ngemmeudeac negensima kecdae.
5 Kebu ye mocgu nga negen negensing imoc mocgu amma
dokunadzicngo mocgu.
6 Anutu mocgu, yeng Manggac urecnina mocgu amma en-
genatoanina. Amma yeng ngicngac sasawa botucninau nga
ubahereninasoc kecde.
7 Nga Kristongo yengena areng modacma kpebungfora ne-
nang Tiri Asuac danggunuctoyaac semeng, imoc hendzicma
ubangerehaac wiac tembuc tembuc denemmeecsoc, imoc
mekecdimbe.
8 Imocacnoc yoac mong yofi fede,

"Ye wi sawau yombong emma witicareng witicyunuma
wangecyununa arengau kenggec yeng bangecngic
wosoefac wiara yemmeec." *(Mitiyegec 68:18)*

9 "Ye wi enec." Imoc eng mi dedea, ye waraima mama bangec
manau kemeecngo erema enec.
10 Ngic maec, yeng dzigenema emma kurumenga kurumenga
ferecgedacma bangec nga kurumennu wiac sasawa soko-
dacma kefudeac enecnoc.
11 Amma yennoc ua yofi denemmeec, goa aposoro nga goa
profete amma goa siduc gombung dedekperagi areng* nga
goa kpebung yeneac gareng amma goa miti kpoukpou, ifi
denemmeec.
12 Ngicngac kpetiac nenang miti ua kuhagoc mema Kristoac
hanimari nga forakebanga meyadini seriudeac ifi fainunuec.
13-14 Nenang nambarac kekec monggoc mi kecbisina, kpac.
Anutu medahango uayoac denemmeec, imoc negensima
hania negen negeng keme kemea mekecma yoara negens-
inggema uba mocgu amma kecbisina. Nenang sasawa
ifi kecma mitiu yadiserima Kristoac kpeteusoc, imohainoc
kensikemina Yesu yengenaoc mewakenunuude. Ikocngic
yeneng firang isoc ikocyoacfu sing segema sebiu faifaiyoac
hania hania kpounemmegec daracburuc kpema kengkpe
hakpe mi ambisina.
15 Ifiac amma nenang heresongogoc hoangemema yoac
fora dekecbisina. Ifi anni haifakaninango hafoangoc fin-
gecyadi ammanu orucnina Kristo yearu kpeketahema fora
menide.

---

* **4:11:** Areng imoc yeni siduc gombung dekperagigec ngicngac ubangina heiu ubamereng anggec.

16 Yeac marabeau uanina tembuc tembuc meni, ginongngo
hanimari nga wiac sasawa torokpedacma nanggeemeu
forakebanga mocguyada fingecyadi annide. Imoc
heresongogoc hoangemeemeac fakau fingerude.
17 Ni Kebuac kicfu gorongina kpema edengunuba ne-
genggec: Ngeni, bangec monnunac ngicngac Anutu mi
negemmidae, yeni isoc monggoc mi kecbisia. Yeni negen
negengngina kpekeng kpehaac amma sing obohoma kecdae.
18 Amma yeni negen negentegecngina mi fedeac kundung
manau dzingfong kpema ubaseringinaac amma Anutuac
kekec ngadeau kecdae.
19 Yeni faka gombunga ngadehema gamea kpac kaisero
faka nga kekec sicsauhagoc modacma ubawonongngnagoc
torokpeu torokpe kecandae.
20 Nga ngeni Kristoac sing ifia mong mi negendae, kpac.
21 Kristoac yoac fora kpoungemmegec, ngeni imoc ne-
genggec, imoc negenduae.
22 Hensongongina manganango ubanegen negengngina
esea memanganeec. Ngeni faka ifia warac modackecgec
amma ngeni imoc wabisia.
23 Tiri Asungo ubanegen negengngina megboribeso.
24 Amma Tiri Asungo ubanegen negengngina gboria mefic-
gengemmeu ngeni imoc heigec kemebeso, imocnoc Anutu
yengena onga isoc dindingac nga kpetiac yombong kecbisia.
25 Amma nenang sebi mocguac oruc kickedzac nga han-
imaria kecma meficemema kecdimbeac ngeni sasawa faka
ikoha wadacma yoac fora tosofocngina yenigoc denegeng
amma kecbisia. *(Dzekaraia 8:16)*
26 "Ngeni herengina buu kopocsic mi meficgebisia." *(Mi-
tiyegec 4:4)*
Nga ngeni herebu mekecmagec wenackiwango mi
kemebeso.
27 Ngeni mangana mingina ama mi heimibisia.
28 Hamangecmeme ngic ye hamangec wama mariango
ua fora mema semeng meficgema ngic makpekpea mefi-
cyunubeso.
29 Ngeni isi enacnginaunac mong mi erebeso, kpac.
Yoac deandae, imocngo ngicngac yoacngina negemma
ebicnginasoc meficyunuma yadiseri anggecdeac
meseriyunubesonga.
30 Ngeni Anutuac Tiri Asu ubaebic mi mibisia. Anu-
tungo ebicfunac yungecngunuudeac naso faiec, imohai
nanggecdeac dzadzahacac dzic Tiri Asu faingemmeec.
31 Botucnginau mundang kpema kekec mi febeso nga ngeni
ngaba nga herebu faka wabisia. Amma ngeni yaipararac

nga enacfu faifai mi ambisia. Ngeni mangana imoc sasawa
wadacma ukudacbisia.
32 Ngeni ruae nga wosoefac amma ubamangang ange-
mema kecbisia. Anutungo Kristoaru kopocsicngina waec, ifi
isoc ngeni ifingoc ngenaocngoc kopocsicngina waemebisia.

5

1 Ngeni Anutuac songonambaracfora, imocac ngeni ye isoc
amma yeac kekec modacma kecbisia.
2 Kristo ye ifingoc heresongogoc hoannununma yengena
sebia desiemema sese imoc Anutuaru mekemma nenanggac
donina mema homeec. Sese imocngo homung kerengagoc
amma Anutuaru enec. Nga ngeni onga imoc modacma
heresongogoc hoangemema kecbisia.
3 Amma ngenang botucfu kaisero faka nga sicsauc kekec
wonongagoc hania hania amma kichodung, ngeni faka imoc
hafoangoc wama mi yombong debisia, kpac. Ngeni kpetiac
kecdaeac faka ifia ngenearu angana mi ande.
4 Ngeni isi nga tenicfagoc yoac sicsauc kundungagoc,
wiac ifia enacnginaunac ereu naric mi anude. Ngeni
imoc wadacma ubangerecyoac nga dedengerecyoac degec
ngereeude.
5 Amma kaisero me ngic ubawonongnginagoc areng
ifia yeni Kristo nga Anutuac eucerereng manau naric mi
enggecde amma maridzoming imohai naric mi megecde.
Nga kichodunggac faka imoc nemu afec afehe faka. Nga
ngicngac faka imoc meandae, yeneng eucerereng manau
naric mi enggecde, ngeni imoc negenghomebisia.
6 Ikocngic mongngo yoac sicsauha edengunuu ngeni imo-
cac negenggec fora mi ambeso. Nocac Anutungo angam-
meme ifiaac kopocsicac turunga yoackpekpeac medacfora
kpouyemmeude.
7 Imocac amma ngeni yenigoc mi kpeketahebisia.
8 Ngeni warac kundunggac areng kecgec nga yaguc ine
Kebuaru kpeketahema kperagia areng andae.
9 Amma kperagiaac faka fora yofi fingeckecde, angam-
meme gombunga nga dindingac kekec amma faka nga yoac
fora dede. Imocac ngeni kperagiaac nambaracfora amma
imocac sirihau kecma
10 Kebungo negenu wiac ngereeude, imoc negengising
amma ambisia.
11 Ngicngac areng goa yeni kundunggac faka nga
angammemengina fora kpac meandae, ngeni ine
yenigoc mi kpeketahebisia, kpac. Nga ngeni faka
nga angammeme nonongkac kperagiau mekperagigec
haniangina hentegecgec ngereeude.

12 Nocac yeneng fakangina sufu sufu angkecdae, imoc sa-
sawa naric mi debade. Imoc deba gameagoc anude.
13 Nga faka ifia sasawa nonongkacfu faini kperagiango
imoc mekperagiu ireckeude.
14 Imocac siriha yofi, wiac sasawa kperagiango henu
meaiude. Imocacnoc yofi dedea,
"O, ngic gau fema kecnec, ge gborima homecfunac yacna. Ifi
anna Kristongo mekperagiguude."
15 Imocac ngeni singngina gombunga hentegecma
kengkecbisia. Amma ngeni negen negengngina kpac isoc mi
kecbisia, kpac. Ngeni negen negentegecgoc amma kecbisia.
16 Yofinenggac faka manganango sokodacma fedeac ngeni
seserigoc faka gombunga amma kecbisia.
17 Ngeni ngicngac kapaya isoc mi kecbisia, kpac. Nga
Kebungo ua dengemmeec, ngeni imoc hentegecma kecbisia.
18 Ngeni waingdoku seria nema ubasufu mi ambisia.
Imocngo kekecngina memanganeude. Asungo ubanginau
wakebeso.
19 Yegec mitikibiu fede nga Tiri Asungo yegec ngemmeude,
ngeni imoc heima ubaemenegeng ambisia. Amma ngeni
yegec heima musi kpema Kebu ubaherengo dengerebisia.
20 nga ngeni Kebunina Yesu Kristo, yeac kpacfu nasosoc
Anutu Manggac wiac sasawaac amma dangge edebisia.
21 Ngeni Kristo eweheimima yeac amma uba mocgu amma
enac tofoc tofoho angemema kecbisia.
22 Nenggac Kebuac enac tofoc tofoho kecdae, ngeni ifi isoc
ewefocngina yeneac enac tofoc tofoho kecbisia.
23 Imoc yofiac, Kristongo kpebunggac oruha nga ifi isocn-
goc eweango enemaac oruha ande. Kristongo kpebunggac
oruha nga nenang yeac hanimari forakebanga andimbe nga
ye Memengerecnina.
24 Kpebungngo Kristoac enac tofoho kecde, ifi isoc nenggac
ngeni ewefocngina yeneac yoac sasawa tofohobisia.
25 Kristongo kpebungfora nenang heresongo negemma
hoannunuma donina mema sebia desiemeec, ifi isocngoc
manggac ngeni enengfocngina heregoc yeneac songo negem-
bisia.
26 Anu nenang kpetiac annideac ye yengena yoaraac kucfu
mitidokuyango dzuacnunuec.
27 Dzuacnunuma menunuu kpebungfora nenang nekuc
nekutuckea kpac nga goctoponina kpac kecma yeac kicfu
fingecnide. Nenang gombunga nga kpetiac ebicnina kpac
kecma kuc nga kibikperagininagoc yeac kicfu fingecnideac
negenec.

28 Manggac ngeni sing imoc modacma enengfocngina here-
goc yeneac songo negembisia. Ngenang sebinginaac angem-
meande, ifi isoc enengfocnginaac angemmebeso. Ngic mong
ye heregoc enemaac songo negende, yeng yengena songo
negenude.
29 Nga ngic mongngo sebia ngaba naric mi ammiude, imoc
kpac. Ye sebia henggareng amma neneyaka gombunga mima
kecde. Kristongo kpebungfora nenannu ifinoc angkecde.
30 Nenang Kristoac hanimari nga kickedzac mocgu amma
kecdimbe.
31 Yoac mong yofi fede,
"Imocac ngic mong ye nonggomama wayuruma enemaaru
kpeketaheu yeri ubasebi mocgu amma kefecde." *(Fin-
gec fingec 2:24)*
32 Anu negen negeng sufu sufuya yomoc kpeu keme kemea
ande. Imoc Kristo nga kpebungfora ngeneac negemma ded-
uae.
33 Imocac ngic sasawa ngeni tembuc tembuc ngenang
heresongogoc hoangemeandae, ngeni ifi isoc enengfocngina
heresongogoc hoangyunubisia. Nga ngac ngeneng ifingoc
ewefocngina eweheihei ayemmebisia.

6

1 Nambarac, ngeni Kebuac amma nonggo mangfocngina
yeneac enac tofoc tofoho kecbisia. Imocngo sing dindingac
ande.
2 "Ge nonggo manghocga seseheyurubesena."
Dedeseriyoac imocngo wiac ngemmeudeac waracyoac ande,
imoc torokpema yofi dedea,
3 "Ge ifi amma wiac sasawa naric fingecgenu bangecfu naso
herea kechereenade." *(Makekeng 20:12; Dedeseri 5:16)*
4 Manggac, ngeni nambaracfocngina herebu mi
meficgeyemmebisia, kpac. Ngeni Kebuac yoac modacma
nonoyoac edeyunuma metingyunuma dederecge
ayemmegec, yeni yadiseri ambisia.
5 Wanacngic mingingina bageau kecdae, ngeni uanginau
negengyohoa kpac, yumea kecma ngisima bangecfu ming-
ingfocngina yeneac yoac tofohokecbisia. Dzonongngina
fedeu yoacngina ferahebauac Kristoac enac tofohokecdae, ifi
isoc yeneac yoac heregoc tofohobisia.
6 Nga ngeni mingingfocngina yeneac kicfu uanginaac gom-
bungasiric mi ambisia. Ngeni Kristoac ua ngic kecdaeac Anu-
tuac enac ubangerecgoc tofohoma songogoc uangina nasosoc
gombunga mekecbisia.
7 Ngeni ngic yeneac negensima kpac, Kebuac negensima
uangina imoc uba feacfu mekecbisia.

8 Nga negenggec, ngic mong ye yengena ua mekecde me
wanacngic minginagoc kefu minginaac ua gombunga meke-
fudeu Kebungo imocac turunga socfungoc kpouyemerude.
9 Ngic ngeni wanac ngic yeneac minging kecdae, ngeni
ifingoc wanac ngicfocngina yumea ayemmema ngaba mi
ayemmebisia. Ngeni yofi negembisia, kurumennu Kebu ure-
cngina mocgu kecde. Yearu monde monde mi fede.
10 Desima deba, ngeni Kebuaru heiserigec kuctoayango
ngenearu ferecgema feu kucgoc kecbisia.
11 Mangana minginango ikocfu fusiu nendzic ngaba
sikengemmeu ngeni serima nanggecdeac Anutuarunac
tebemariku dzikacac wiac sasawa, imoc megec kemeu
serima nanggecde.
12 Imoc yofiac, nenang ngic sebifusi yenigoc dzikac mi
kpekecdimbe, kpac. Nenang sawau enara areng nga wiac
kuctoanginagoc hania hania kecdae, yenigoc dzikac kpema
kecdimbe. Hade hade imoc yeni kundunggac kuc kuneng nga
engena amma gareng kecma bangec noboc noboc uangina
mekecdae.
13 Imocac Anutuarunac tebemarikungina nga dzikacac
wiac sasawa, megec kemeu dzikacnasou seria nammagec
ngaba yeneng naric mi memangunuma woragec ngeni seria
nanggecde.
14 Ngeni imocac yofi ambisia, yoac forango fadengngina
anu ngeni imoc kebangnginau dzegebisia. Dindingac kekec-
ngo mariku anu ngeni imocngo kperacemebisia.
15 Ubangina meefaiu faka imocngo hanitabengina anu
ngeni imoc heigec kemeu tiserima kemma siduc gombung
dekperagigec ruae fingecbeso.
16 Amma ngeni imoc sasawa mekecbisia nga tebeac saia,
imoc negen negensingnginaac onga. Ngeni imoc nasosoc
mema nanggec mangana minginango tebemedaha gerecbo-
rangagocngo wedecngunuu ngeni imoc mebockebisia.
17 Amma aieng opoc kpara “Anutuac memengerec.” imoc
heigec kemebeso. Amma Tiri Asuarunac dzikacac beang
kpara “Anutuac yoac.” ngeni imoc mekecbisia.
18 Asungo ngenearu ua meu nasosoc Anutu kpacsambic
ammima kecma nunumungina numumibisia. Ngeni gaug-
bori kecma seserigoc amma kpetiac areng sasawa yeneac
negensima ifi angkecbisia.
19 Anu enacna efaiu kengecna kpac kecma siduc gombung-
gac negen negeng sufu sufuya dekperagiyemmebade nga
Anutungo yoac nenudeac ngeni ifingoc numubisia.
20 Ni imocac siducdedengo witicamau tacma kengeha kpac
yoac imoc gombunga edeyunubesare.

Dedesiyoac

21 Tikikongo hama kekecnaac hania nga ua meanduae,
imoc obohobauac yoacsiduc angemmedarude. Ngic imoc ne-
gen negensinggoc tosonina anu ye heresongogoc hoangged-
imbe. Ye Kebugoc kpeketahema seseri amma yeac kingang
kpekecde.
22 Yeng neneac yoacsiduc angemmema ubaefac kpengem-
meudeac sueba haude.
23 Anutu Manggac nga Kebunina Yesu Kristo yereng negen
negensinggoc tosofocna ngeni ruaegoc nga heresongogoc
hoangngunuma negen negensingngina meseribesera.
24 Ngicngac Kebunina Yesu Kristo heregoc yeac songo ne-
gendae, ngenearu danggunuc nga songotoaya wisic wisickea
kpac imocngo fekengkecbeso.

Paurongo
Firipi Kpebung Yeneac Kibi
Ohoec

1 Yesu Kristoac wanacngic Pauro nga Timoteo, nereng kibi
yomoc faidipe, imoc Firipi taonnu kpetiac areng sasawa
nga kpebunggac enarafocngina amma kpebunggac memefic
ngicngacfocngina Yesu Kristogoc kpeketahema kecdae, nge-
nearu hade.

2 Mannina Anutu nga Kebunina Yesu Kristo yereac dang-
gunuc nga ruae ngenearu febeso.

3 Ni ngeneac negensianduae, naso imohai Anutuna uban-
gerec edeanduae.

4-5 Siduc gombunggac ua hanaheaiunac erema yaguc ande,
ngeni nigoc ua areng mocgu mema kefing, imocac amma
ngeneac negensima sogac sogaigoc numuanduae.

6 Amma yofi negensinggeduae, Anutungo ua gombunga
ubaherenginau hanahema imoc torokpema mekengkefu
Yesu Kristoac nasotoa hau, imohai uaya imoc mesidarude.

7 Ni ngeneac ifi negemma herenau baringunuma kecbade
imoc ngereede. Witicamau kecbade me mitiac ngabaareng
yenearu siduc gombunggac hania dekperagibade me siduc
gombung ngenearu meseribade imohai ngeni sasawango
nigoc Anutuac wosoefacfu areng mocgu kecnide.

8 Anutungo hepucna kecde. Yesuac wosoefacfu heirima
ngenigoc kecbadeac ubasongona fede, imoc fora deduae.

9-10 Nga faka damocngo gombunga ande, ngeni imoc
naric isinggegecdeac yofi numuanduae, ngeni heresongogoc
hoangemema kecbisia. Nga songo imocngo yadima ne-
gen negeng kpeu keme kemea meficgeu Anutuac sing ne-
gentegecgecde, ifi numuanduae. Ngeni ifi negentegecma
Yesuac nasotoa hasikeu kongaha nga kopocsicngina kpac
nanggecde.

11 Nammagec dindingac kekecac fora Yesu Kristoac kpacfu
mewakengunuude. Imocngo Anutuac kibikperagi nga de-
dengerec meficgeude.

12 Tosofocna, nearu faka fingerec, imocngo siduc gombung-
gac ua monggoc meseriu yadiec. Ngeni imoc negenggecdeac
songona ande.

13 Yadiu ngicngac ngictauac oda manau kecdae* amma ngicngac noboc noboc kecdae, yeni sasawa bic yofi hentegecgec, “Ngic imoc Kristoac amma witicfu kecde.”

14 Witicamau tacduaeac tosofocnina homac negen negengngina Kebuaru seriec. Serima Anutuac yoac kengeha kpac dekecdae.

15-17 Ni seria namma siduc gombung dekperagibadeac Anutungo fainuec, yeni imoc negemma sing dindingac wosoefacfu Kristo dekperagikecdae. Tosea yeneng ine keracmanganggoc nga ngabau negen negeng kpeengkpema witiau Kristo dekperagidae. Dekperagima neac yofi negensidae: Ye ebic hania hania meficgeminide.

18 Yeni Kristo herenginaunac mi dekperagiandae me sing forau Kristo deandae, imocac homac mi debesonga, yeneng Kristo dekperagidae, imocngo wiac engena ande. Ifi negemma yofinenggac sogaiduae amma monggoc sogaibade.

19 Ifi ammagec ngeneac nunumu nga Yesu Kristoac Asungo meficnude, imocac yofi negensiduae, witicfunac yungecnugecde.

20 Nga songotoana yofi fede, wiac monggac me monggac negemba gameagoc mi ande. Ni ine kengeha kpac kecma kekecfu me homecfu sebinango Kristo kpac kuneng mibade.

21 Kekec yomohai Kristogoc kecduae nga homecngo forana meficgenenude.

22 Nga sebigoc kecma ua meba fora homac fingerudeu imocac dafi debade, imoc mi negentegecduae.

23 Songo yohockangngo kpedzinuu kecduae. Kemma Kristogoc kecbadeac homac anende, imocngo wiac sasawa ferahema ngereeyombonggede.

24 Nga ngeneac gombunggac amma sebigoc monggoc torokpema kecbesare.

25 Imoc seria negengyombonggeduaeac bangecfu ngicngac sasawa ngenigoc kecma meficngunuba ngeneng negen negensinggoc kecma yadiseri amma sogaima kecgecde.

26 Nga ngenearu monggoc hama kecbadeac ngeni nenggec imocngo songo meficgengemmeu Yesu Kristoac amma kekecngina meseriude.

27-28 Ni hama ngenembade me hereau kecma ngeneac yoacsiduc yofi negembeso anduae, ngeni ongaasu mocgu nga ubahere mocgu kecma ngabafocngina yeneac mong mi kengecngunumanu serima namma yeni siduc gombung negensinggegecdeac ewema kpendzenggoc uatoa mekecdae. Imoc fingerudeac ngeni Kristoac siduc gombung imocac

* **1:13:** Ngictau yeac oda manau yengena amagereha feec. Amma ofis hania hania nga witicama amma ua arenggac ama fekenec.

sirihau kecbisia. Faka imocngo ngabafocngina yofi edza-
cyunuude: Yeni manganema kpac anggecde nga ngeni ine
komoc kpegecde.
29 Ngeni Kristo meficgegecdeac areng yofi ngemme ngem-
mea fede: Ngeni ye negensinggema ifingoc yeac amma
kpendzeng kpegecde.
30 Warac uau kpendzenggoc kekec uatoa mekefai imoc kic-
ngo henggec amma yaguc mekecduae imoc negendae, siriha
ifiangoc ngeni yaguc mekecdae.

2

1-2 Kristongo meseringunuma heresongogoc hoangn-
gunukecde. Nga Tiri Asungo hama kpeturangngunuu
ngeni ubamangang negengemema wosoefac angemegecde.
Imocngo botucnginau negen negeng mocgu nga uba
mocgu amma heresongogoc hoangemegec ubangerec hafoa
negembade.
3 Ngeni kuneng tatacac amma kichodung mi ambisia nga
sebiengenggoc mi kecbisia. Ngeni faka imoc wama memae-
mema ngicngac ogofocngina yeneac kpac miacma ngenang
kpac memama kecbisia.
4 Ge geangga wiacsac mi garenggebesena, ogofocga yeneac
wiac ifingoc meficyunuma garenggebesena.
5 Yesu Kristoac faka nga negen negeng fede, faka nga negen
negeng siriha imocngo ngenearu febeso.
6 Yeng Anutugoc siricngira mocgu kefoc nga ye Anutu kekeha
kefec imoc segereudeac mi negenec.
7 Ye yengena kekec wama wanacngicac siric meec. Amma ye
ngic sebi mema ngic siric fingeru henggec.
8 Ye yengenaoc memaemema Anutuac yoac modackecma
homec meficgema mariponnu homeec.
9 Imocac amma Anutungo ye miacma engenatoa gununggeec
amma kpac kuneng miec, imoc kpac sasawa fera-
hedacde.
10 Anu yeni kurumennu nga bangecfu amma bangec bageau
kecdae, yeneng Yesuac kpacfu fafoc heidacgecdeac ifi
anec.
11 Ifi anecac ngicngac sasawa yeni enacnginango Yesu Kristo
ye Kebu, ifi dekperagigec dedengerec imocngo Anutu
Manggacac ambesande.
12 Imocac songoarengfocna, ngeneng warac nasosoc
yoacna modacma kecgec, ngeneac wegena kecbare enacna
modacgec ifi isocngoc yaguc hereau kecbare ngeni yoacna
modacmangoc wosokpidocfu nga fagung amma madzacgoc
uatoa mema kecmagec nasoya hau komoc kpegecde.

13 Anutungo ua arenga gombunga fingerudeac ubaherenginau ua mekecde. Ifi mekefu ngeni efaigecde amma ua imoc
megecdeac kuc ngemmekecde.
14 Ngemmekefu ngeni dehesi nga negengyohoha kpac
kecma ua sasawa mebisia.
15 Ifi amma ngeni, ngicngac mangac manganea nga sing
sege segea kecdae, yeneac botucfu Anutuac nambarac amma
kopocsicngina kpac kecma kpetiac nga kongaha nanggecde.
Namma Anutuac yoac kekehagoc mekecma asomeng isoc
bangectoa bangecfu mekperagiyemmegecde.
16 Ngeni ifi anggec, Kristoac nasotoau ngeneac negemba
wiac kuneng anude nga neannaac yofi negembade, ni sicsauc
mong mi nedziai me uatoa imoc sicsauc mi meai.
17 Ngeni sesegerec isoc negen negensingngina mekecdae
nga ngabafocna yeni sacna imocac witiau faigecdeu ni sifu
songo negemma ngenigoc sogaiduae.*
18 Nga ngeni sing imohaingoc songo negenggec nenahafoc
sogaibisina.
19 Kebu Yesungo negenu naric anu naso mi hereemanu
Timoteo sueba haude. Amma yeng dzigenema ngeni dafi
kecdae, imocac siduc edenuu ubana ngereeude.
20 Nocac ye isoc ngic ifia mong nigoc mi kecde, kpac. Ye
mocgungo ngeneac hafoangoc angkecde.
21 Nga ngicngac homac yeneng yenang wiacacsac
negemma Yesu Kristoac uaac mong mi negengkecdae.
22 Nga Timoteo ye fakaya gombunga, ngeni imoc negendae.
Ye medacngo mamagoc ua mekecde, if isoc nigoc siduc gombunggac ua meficnuu mekecdipe.
23 Nga nearu sing dafi fingerude, imoc negenghomemaguc
ye bic sueba haudeac negensiduae.
24 Amma Kebu negenserima yofi negeduae, neannaoc naso
mi hereemanu ifingoc ngenearu habade.
25 Anu tosona Epafodito sueba ye ngenearu monggoc
haudeac negenduae. Ye nigoc ua mekecde amma nigoc
kecma Kebuac wasai ngic ande. Nga ngeneng ye suegec hama
nanggekufung anenu wiac monggac mi obohobade.
26 Ye hafei ammiu siduha negenggec, imocac ye ngeneac
fagung amma hereango ngeneac sasawa ammikecde.
27 Nga foracngoc, ye hafei ammiu homebesonga anec.
Nga Anutungo yeacsac kpac, ni momoc ubamangang negennemecma ngerec ngeree meficgemiec. Ifi anu ubahodung
kuneng mi fingecnenec.

---

* **2:17:** Anutungo songo negenudeac Yuda yeni sesegerecngina witiau waindoku kpakegec. Pauroac sac siric ifiu hetinggegecde imocac sogaide. Bangec kisiu 15:3-10

28 Nga ngeneng ye hemma ubangerec negenggecdeac nga
neng ubahodunna kpac kecbadeac ye sueba ngenearu haude,
imoc seria negensiyombonggeduae.
29 Nga ngeni Kebugoc kpeketahedaeac amma ye hafoangoc
hoanggema ama heimima ye nga ngic ifia goa kecdae, yeni
eweheihei ayemmebisia.
30 Nga ngeneng meficnugecdeac obohogecac yeng hama
meficnuma Yesu Kristoac uaac amma sebia memanganema
homebeso anecnoc.

3

1 Yofi torokpema deduae. Tosofocna, ngeni Kebuaru kpeke-
tahema sogac sogaigoc kecbisia. Ni yoac warac ohongem-
meai imoc monggoc ohongemmebadeac modzona mi tide,
kpac. Imocngo kasongina anude.
2 Ngic kasi isoc kecdae, ngeni ngic yeneac henghomema
kecbisia. Amma ua ngic mangana, ngeni yeneac ne-
genghomema kecbisia amma ngic sebingina herecgema
manganegec, ngeni yeneac ifingoc henghomema kecbisia.
3 Anutuac Asungo faka nenearu meu Anutuac ua
mekecdimbe, nenannoc sebi tosa herec herecgea areng
andimbe. Neni Yesu Kristoac negenni engena ande amma
negen negensinnina nenannu mong mi fainide.
4 Nga neannaaru negen negenna faiba feudeac negemma
sifu naric ambai, fora. Nga ngic goa yeneng yenannu negen
negengngina faigec feande, ifi isoc faiba febac dede neng
ifingoc feracyunuma ambaiac siriha.
5 Nga fingecba uameme 8 ammanu sebi tosana herecgegec.
Ni Israe arennunac nga Benyaminggac kisicfunac Hebiraio
ngic yombong amma Hebiraio arennunac. Amma farisaioac
sinnu dedeseriyoac modarai.
6 Ni ngombonggema kpebung yunukporac ayemmekefai
amma dedeseriyoac mong mi ferahema ihai ngic dindingac
kefai.
7 Nga warac wiac mekecma negemba memeficna anec,
imoc ine yaguc Kristoac amma negemba memefiha kpac
ande.
8 Ni Kebuna Yesu Kristo ye negemmiba, imocngo memefiha
engenatoa ande. Imocac amma warac kecma anai meai,
imocac negemba memefiha kpac angkecde. Kekecnau Kristo
mekecbadeac amma wiac sasawa negemba seuha andarec,
imoc bic wayai.
9 Dedeseriyoac modacma neanna kucfu ngic dindingac
ambadeac mi negensikecduae. Anutungo negen negensing-
gac sing yofi faiec, ngic mong ye Kristo negensinggeude, ye

ngic dindingac anude. Ifiac amma Kristoaru kpeketaheba
Anutungo nenu ngereeudeac anengande.
10 Amma Kristo yengena nga Anutuac kuc yengenaoc
Kristo homecfunac megboriec, imoc negemmibadeac
anende. Amma yegoc kecma kpendzeng kpema yeng
homeec, ifi isoc homema ye isoc ambadeac negenduae.
11 Ifi angkecbare nasoya hau homecfunac gborima
yacbesonga negensiduae.
12 Ni nedzi nedzi ua hafoangoc bic mesiai me firanggac
sokoc bic meai, ifi mi deduae, kpac. Yesu Kristongo menuec,
imocac amma imoc mebadeac nedzi nedzi ua mekecduaen-
goc.
13 Tosofocna, ni firanggac sokoc bic meai, ifi mi negensid-
uae. Amma ua mocgu yofi mema kecduae. Wiac bic anai,
imoc monggoc mi negensikecduae nga wiac ngade fingerude,
imoc mebadeac ua serima mekecbade.
14 Amma ni bic yombong kpeteu sikema firanggac sokoc
mebadeac nedziduae. Imocacnoc Anutungo kpacnunuu Yesu
Kristogoc kpeketahema kurumennu kecnide.
15 Anu yadiseri bic aning, nenang sasawango ifi negen-
sibisina. Nga ngeni wiac monggac negenggec singa sir-
iha mong anudeu Anutungo wiac sufu sufuya imoc ifingoc
mekperagingemmeude.
16 Nga sing mocgu modacma haing, sing imocngoc
modacma kembisina.
17 Tosofocna, neng waraingemmeba ngeni imoc hemma
siriha imocngoc modacnubisia. Amma ngic neac siric
modackecdae, ngeni kicngina yenearu fibisia.
18 Warac naso homac yoac edengunukefai, imoc yaguc ki-
acgoc monggoc edengunuduae. Ngic homac yeneng Kristoac
mariponggac ngaba amma kecdae.
19 Ngic ifia yeni hofeac areng anggecde. Heresebingi-
naac songo, imocngo kebungina angkecde. Nga fakangina
gameagoc, imocngo yeneac ubangerec angkecde amma ye-
neac negen negensi imoc bangecac kekecfu fekecde.
20 Nenang kurumenggac areng kecdimbe nga kpacnina
kurumennu fede. Nga neni memengerecnina Kebu Yesu
Kristoac tomai kecmina yeng ihacnac hama menunuu komoc
kpenide.
21 Ye wiac sasawa yengena bageu faiudeac kuc femide.
Amma yeac kuc imocngo bangecsebinina makpekpea
heimerenu yengena sebi isoc kuc nga kibikperagiagoc anude.

4

1 Tosofocna, ngeni heresongogoc hoangngunuba here-
nango ngeneac ammikecde. Ngeneng sogac sogai meficgen-

emma neac irana andae. Nga songo tosofocna, ngeni imocac
amma Kristoaru kpeketahama seria kecbisia.
2 Euodia nga Sintike, ngeri Kebugoc kpeketahema kecma
uba mocgu ambesera, dederecgeyoac imoc edenguruduae.
3 Nga ogona geng yoac modackecnec amma nigoc
ua mekecnecac desambic amma yofi edeguduae, ngac
yohockang yomoc meficyurubesena. Nocac yeri nga
Kremento amma ngicngac tosea goa kpacngina kekecac
kibiu fede, yeneng nigoc kecma siduc gombunggac ua arennu
uatoa mema kecgec.
4 Ngeni nasosoc Kebuaru kpeketahema kecma sogac so-
gaigoc kecbisia, monggoc deduae, ngeni sogac sogaigoc
kecbisia.
5 Kebungo wegena kecde. Ngicngac sasawango ngeneac
yumea kekec hentegecbisia.
6 Ngeneng wiac monggac negengyohoc mi ambisia. Amma
ngeni wiac monggac angemmede, imoc Anutuac kpara
kpacma dengerema numumibisia.
7 Ifi ammagec Anutuac ruaengo negen negentegec sasawa
ferahede, imocngo ubaherengina nga negen negengnginaac
kaso anu Yesu Kristoaru kpeketahema kecgecde.
8 Tosofocna, yoac mong yofi debesonga negensiduae, faka
fora nga eweheiheiagoc nga dindingac amma kongaha, faka
henni songea angande amma negenni gombunga ande nga
angammeme gombunga dengerenideac siric ande, faka sa-
sawa ifiango negen negengngina mewakedacbeso.
9 Nga neng negen negeng sasawa kpoungemmeba ne-
genggec nga wiac nearunac kedzacnginango negenggec
amma kicnginango henggec, ngeni ua imoc medacbisia.
Ngeni ifi anggec Anutungo ruaea ngemmema ngenigoc ke-
fude.
10 Ngeni monggoc neac negensima fakangina heigborima
memeficna fainenggec, imocac Kebu dengerema sogaiduae.
Ngeni warac bic neac negensigec, fora. Nga memeficac sing
mong mi feecac obohoma wagec.
11 Ni wiac goaac obohoma dewaidzocyoac mi dean-
duae. Iwaina fenende, imocsac mekecma naric kecduae. Ifi
kecbadeac negen negeng bic meai.
12 Nga makpekpea kekec nga finactoagoc kekec imoc to-
banggema negenai. Amma yaka negebec kekec nga here
home home kekec nga wiacna homac me efeanec kekec,
Anutungo negen negeng imoc sasawa edzacnudarec.
13 Kuc minginango negennemmanu wiac sasawa imoc
naric andacbade.
14 Ebicfu kecbareng ngeneng meficnugec, faka imocac
negemba ngereede.

15 Siduc gombunggac ua hanac hanaheau Makedonia
prowins wama kenaimoc, imoc Firipi kpebung ngenengsac
hiedzoac arennu nanggenugec, imoc negendae.
16 Tesaronike taonnu kecma wiac kpedadanggeai, imoc
ngeneng negemma ifingoc naso goa heimefic anemma
fainenggec.
17 Ifi deba ngeneng wiac nenggecdeac monggoc derecged-
uae, ifi mi negembisia. Ua megecac fora, imocngo yadiseri
amma wiacngina kurumennu fede imocgoc torokpeude.
18 Epafoditongo wiac goa ngenearunac mehaecac wiac
monggac mi oboho kecba wiacna ebiriangoc fede. Nga wiac
imocngo homung kerengagoc amma sese songea, Anutungo
imoc henu ngereede.
19 Anutuna ye kperagia nga finactoayagoc. Amma yeng
ngeni wiac obohodae, imoc Yesu Kristoac amma naric
ngemmedarude.
20 Anutu ye Mannina. Yearu dedengerec nga dedengerec
fekengkecbeso, imoc fora.
21 Kpetiac areng sasawango Yesu Kristogoc kpeketahema
kecdae, ngeni yenearu wenacngerecnina edeyunubisia.
Tosofocngina yei nigoc kecdimbe, yeneac wenacngerecngina
ifingoc ngenearu hade.
22 Nga kpetiac areng sasawa yei kecdae, yeneng ifingoc
ngeneac wenacngerec dedae. Amma Sisaac areng yeac
amau kecdae, yeneng wenacngerecngina seria yombong
faingemmedae.
23 Kebunina Yesu Kristoac wosoefacngo ubaonganginagoc
febeso.

Paurongo
Korosai Kpebung Yeneac Kibi
Ohoec

1 Pauro nga Timoteo nerearunac. Anutungo negennenu
Yesu Kristoac aposoro anduae nga Timoteo ye negen negens-
inggoc tosonina.
2 Kpetiac areng nga ngicngac Kristogoc kpeketahema ye ne-
gensinggema Korosai taonnu kecdae, kibi yomoc ngenearu
faide hade. Anutu Manninango danggunuc ngemmema ru-
aea ngemmebeso.

3 Neni ngeneac amma nunumu ua meandimbesoc, Ke-
bunina Yesu Kristo yeac Manggac nga Anutu dangge ede-
andimbe.
4 Nocac ngeni Yesu Kristoaru kpeketahema ye
negensinggema kecma kpetiac areng sasawa heresongogoc
hoangyunuandae, ngic yeneng imoc edenunugec bic
negening.
5 Ye wiac kurumennu faiu tomaingina fede imoc ngade
megecdeac negensinggema kecdae. Nga kurumenggac siduc
gombunggac yoac fora
6 ngenearu bic hasikeu negenggec, imocngo bangectoa
bangec imohai fingecyadi amma fora gombunga meficgeude.
Nga ngeni Anutuac wosoefacac siriha hentegecma siduc
gombung negenggec, imohacnac erekecma yaguc ifingoc
ngenearu yadima kecde.

7-8 Asungo ngenearu ua meu heresongogoc hoangemedae,
songo tosonina Epafarango siduc imoc anemmeec. Epa-
fara ye Anutuac wosoefacac siriha kpoungemmeec amma ye
yofinenggac meficngunuma Kristoac kingangkpekpe kecde.

9 Anu hanahema ngeneac siduc negening, imohacnac nge-
neac amma tatahoc numuma kpesi kpesi yofi kpesikecdimbe,
Anutungo wiac negenu ngereede, negen negeng imocngo
mewakengunuu Asu yengenaoc negen negeng gombunga
nga negen negentegec ngemmebeso.
10 Ifi fingeru ngeni Kebuac yoac hafoangoc modacgec yeng
imoc hendacma negengngereeude. Nga ngeni ua nga angam-
memenginaac fora gombunga meficgedacma Anutuac negen
negennu yadiseri monggoc anggecde.
11 Nga yengena kuc nga kibikperagitoa imocngo
meseringunuude. Ifi anu ngeni kuc sasawa mema sogac
sogaigoc modzotitia kpac seria yombong kecgecde.

12 Anutu Manggacngo kpataning arenggac wiac kperagiu
faifaia fede, imoc menideac mengerenunuec. Nga ngeni
yearu sogac sogaigoc dangge dema kecbisia.
13 Imoc yofiac, kundungngo garennunuudeac uayoac nga
kuc mekefec. Mekecmanu Manggacngo imocac kucfunac
meicnunuma Songomedahaac eucererennu fainunuec nga
nenang yofinenggac ifi kecdimbengoc.
14 Medaha ye donina meu Anutungo kopocsicnina waec.
15 Medac ye Anutu mi hengena yeac siric kefec amma
kecde. Kecma wiac sasawa mi fingecmanu ye Anutuarunac
kponanga mocgu tohoma fingerec. Fingecma waracdacnina
amma kecde.
16 Nga Anutungo Medahaac negensima wiac sasawa yeac
anudeac Medahaarusing wiac sasawa bangecfu nga kuru-
menga kurumenga manau fedacde, imoc meficgeoc. Yeneac
areng yofi, wiac kicngo hengena nga mi hengena amma
sawakebangau ngictau tatacnginagoc nga kebuareng kecdae
amma ngic yei enara tatac mema kecdae nga ngic gawamang
uanina megecdeac uayoacnginagoc kecdae.
17 Nga wiac sasawa mi fingecmanu ye bic kefec amma yeng
wiac sasawaac haniatoa mocgunoc.
18 Ye kpebunggac oruha nga kpebungngo yeac forake-
banga. Amma ye warac warac tatacfu tarudeac warainem-
mema homecfunac yacma fingerec. Fingecma kpebunggac
hanac hanahea kecde.
19 Anutungo yofi negensiu ngereec, “Yeac ubahereau
hafoangoc tacbade.”
20 Ye medahaac ifi negemma wiac sasawa bangecfu nga
kurumennu fede, imoc Anutugoc uba mocgu anggecdeac
medahaac sawa mariponnu maec, imoc mema wiac sasawa
imocngo mengereu ruae fingerec.
21 Anu ngeni warac ubanegen negengnginango Anutuac
kuric kecma yeac ngabafora amma angammemengina man-
ganagoc kecgec.
22 Ifi kecma kpetiac nga kpataning amma kopocsicngina
kpac anggecdeac yeng mengunuma yeac kicfu faingunuu
nanggecdeac negenec. Imoc fingerudeac ye homeec, naso
imohaingoc yengena sebiu ngeneac kopocsicac turunga
kpouu ruae fingerec.
23 Ngic yeneng warac siduc gombung imoc dekperagigec
ngeni nga wiac sasawa Anutungo deu fingecgec, yeni yoac
imoc negenggec. Anu ngeni siduc gombunggac fora ihai
tiserima namma mi wagecdeu ngeni yeac kicfu nanggecde.
Nga Pauro neng yoac imocac kingangkpekpe kecbadeac Anu-
tungo meficnuec.

24-25 Anutungo ua arenga nenec imocac siriha yofi, neng
yeac yoac hafoangoc ngenearu dekperagibadeac ua arenga
nenec. Nenu yoac imocac kingangkpekpe anai. Nga ngeni
Kristoac kpebung yengena forakebanga. Ngeni yeac amma
kpendzeng soha mi kpegec. Nga neng meficngunuma nge-
neac amma neanna sebiu kpendzeng kpeduae. Ifi kpema
ubangerec negenduae.
26 Amma siduc gombung dekecduae, imoc warac nasoya
nasoya ngicngac areng sasawa keceregec yenearu sufu sufu
feec. Ifi feu yofinenggac yengena kpetiac areng kecdae,
ngenearu fingectegecde.
27 Anutungo yoac sufu sufuya feec, imoc kpetiac areng
ngenearu dekperagiudeac negenec. Yoac sufu sufuya yofi
feec, yeng bangec monnunac ngicngac, yenearu kuc nga
kibikperagi homacngoc edzacyunuude. Imoc yofi, Kristongo
ubaherenginau kecde nga yeac uaac amma Anutungo kuru-
mennu ngeneac kuc nga kibikperagi faiu tomaingina fede.
28 Nga neni ye dekperagiyemmema ngicngac sasawa
tembuc tembuc gorongina kpema negen negentegecgoc
yombong yoac edekpou ayemmekecdimbe. Ifi ayemmeni
ngicngac tembuc tembuc yeni Anutuac kicfu Yesu Kristo-
goc kpeturanggema yadiseri amma nanggecdeac gorongina
kpekecdimbe.
29 Gorongina kpeni Kristo yengena kuctoango
nanggenuma meficnumanu uatoa ebiriangoc mema kecduae
amma mekecbadengoc.

2

1 Korosai ngicngac ngeni nga Raodikea ngicngac amma
sasawango kicmesuna mi negendae, ngeneac nga yeneac
amma kpendzeng kpema uatoa mekecduae, ngeni imoc ne-
genggecdeac negenduae.
2 Ni kpebung ngeneac ubaherengina demeseri ambadeac
uatoa mekecduae. Ifi amba ngeni ubango hoangemema
hafoangoc negen negeng seria megecde. Imocngo finac-
toa isoc fengemmeu Anutuac yoac sufu sufuya negentege-
cyombonggegecde. Amma yeac yoac sufu sufuya imoc
Kristonoc.
3 Yearunoc negen negentegec nga negen negenggac finac-
toa sasawa sufu sufuya fede.
4 Nga ngic mongngo ikocyoac dema tobangngunuma uba
mesufu angemmebauac kibi yomoc ohongemmeduae.
5 Ni sebingo ngenigoc mi kecduae, fora. Nga ongaa-
suu ine ngenigoc kecma yofi negenduae, ngeni Kristoaru
kpeketahema ye seria negensinggema kekecngina gom-
bunga arenggekecdae. Ifi ngenemma sogaiduae.

6 Ngeni Yesu Kristo Kebungina mema ubaherenginau
faima hoanggegec, imocac sirihau ngeni ye modacma
kecbisia.
7 Amma ngeni yearu godongina seria mema yadiseri am-
bisia. Nga yoac edekpou angemmeing, imocngo negen ne-
gensingngina meseriu nambisia. Nga ngenearu dedengerec
ebiriangoc febeso.
8 Ngic mongngo ngicdede dema ikocfu wangecngunubauac
ngeni henghomema kecbisia. Negen negeng ifia, imoc Kris-
toarunac kpac. Imoc esangabofocngina yenearunac bangec-
toa bangec, imocac hadehadegoc meficgegec.
9 Imoc yofiac, Kristo yengena sebiu Anutu yengena kekeha
hafoangoc fekecde.
10 Kristo ye sawau nga bangecfu enarameme nga kucngi-
nagoc kecdae, yeneac oruha. Nga ngeni yegoc kpeketahema
kecmagec yeng mewakengunuude.
11 Anu ngeni yegoc kpeketahema kecgec ngenearu herec
herecgeac faka fingerec.* Ua imoc ngic mariu mongngo
mi meec, kpac. Kristongo herec herecge ua imoc mema
ubangina esea herecgema hesima ukuec.
12 Ukuu Anutungo dokunadzicfu Kristogoc tong-
gongunuec. Nga Antungo Kristo homecfunac megboriec.
Anutungo ua kuhagoc meande, ngeneng imoc
negensinggegec yeng sing imohai ngeni ifingoc Kristogoc
megboringunuec.
13 Anu ngeni warac homemea kecma uba eseangina mi
herec herecgea Anutuac yoac kpekecma singa ferahegec.
Nga yeng Kristogoc megboringunuma yoackpekpengina sa-
sawa wangemmedacma monggoc mi negensiec.
14 Kopocsicac kibi mong oho ohoya feec, imocngo man-
ganangina heficgenemmeec nga Kristongo kibi imocnoc bir-
ingngo mariponnu kpeu nanec. Ye ifi anu yoac kibiu oho
ohoya feec, imoc meickema dzuacdarec.
15 Amma ye yengenaoc mariponnu nanec, imohaingoc
sawau me bangecfu enarameme nga kucnginagoc kecdae, ye-
neac dzikacac wiacngina hesiyemmedaru eng didiu nanggec.
16 Imocac amma ngic mongngo nenedokungina siriha
amma tacnegeng nasotoa me sabatanaso me afo gboria
made, naso imohai dafi tacandae, yeni naric mi isingn-
gunuma demanganengunubisia.
17 Wiac imoc sasawa, imoc wiac ngade fingerude, imocac
ongaonga nga Kristongo wiac fora ande.

---

* **2:11:** Yuda yeni sebi tosangina herecgegec. Paurongo faka imoc negensima yoac heima deec.

18 Nga goa yeni kpefing hania hania hengkecma ikocfu
memaemema angero dengereyunuandae, yeneng firanggac
iraga mebauac yeneac yoac mi modacbesena. Ngic ifia
yeni ubangina eseaac negen negeng sicsauc modacma eng
yenanggac negenggec wiac engena angkecde amma yoack-
pekpegoc kecdae.
19 Areng ifia yeni kpebunggac oruha Kristo wama kecan-
dae. Yearunac sic ginonnina mama sebinina kpeturanggema
nanggeande. Ifi anu Anutuarunac yadi yadi mekecdimbe.
20 Anu ngeni Kristogoc homema bangectoa bangec imocac
hadehade bic wagec ifi isoc andeu, ngeni bangecac ngicngac
siricfu yeneac bageu mong mi kecbisia, kpac.
21 Ge imoc mi mebesena nga imoc mi nebesena amma imoc
mi kpeserebesena, ifi degec mi ngereeude.
22 Imoc ngicac dede nga ngicac negen negengsac nga wiac
imoc ngeneng menec amma mekecgec kpac anudeac faifaia.
23 Anu ngic ifia yeni yenaoc deandae, “Yoacnina imoc
negen negentegecgoc.” Yeni ifi dema yenaoc miti arengng-
ina meficgeemema yegec nunumu nga memaemema faka
ikoha modacma wiac hania haniaac segekecma ngicngac
warecyunugecdeac sebingina memanganeandae. Nga faka
ifiango fora mong mi meficgeude, kpac. Imoc uba eseaac
negen negeng hania meseriude.

3

1 Ngeni Yesugoc homecfunac momoc gborima yacgec, ifi
dema wiac wi fede, imocac angemmebeso. Kristongo imohai
Anutuac foiau tacde.
2 Ngeni wiac wi fede, imocac negensima kecma bangecfu
wiac fede, imocac ine mi negensibisia.
3 Ngeni bic Kristogoc homegec kekecngina yegoc Anutuaru
sufuu, ngeni yeac hoannu kecdae.
4 Kristo ye kekecnginaac hania. Yeng fingectegeru, naso
imohai ngeneng yegoc yeac kuc nga kibikperagiau ngena-
hafoc fingectegecgecde.
5 Imocac ngeni bangecac songo hania hania herenginau
fengemmede, imoc wagec homebeso. Faka imoc yofia,
kaisero nga songo ikoha amma faka seuhagoc nga faka man-
gana amma kichodung. Kichodung imocngonoc nemuac afec
afehe faka ande.
6 Nga ngicngac yeneng faka mangana ifia sasawa mekecma
Anutuac yoac kpegec yeng imocac turunga kpouyemmeude.
7 Ngeni warac yenigoc kecma faka ifia homac angkecgec.
8 Amma ngeni yaguc herebu nga faka gereagoc amma
ngaba imoc wabisia. Nga desureyoac amma tenicfagoc imoc
enacnginaunac mi ereudeac garengemebisia.

9 Ngeni ikoc mi angemebisia nocac ngeni ubasebingina
esea angammemeagoc bic hesima wagec.
10 Ngeni imoc wama ubasebingina gboria heima mekec-
dae. Nga Anutungo ubasebingina gboria meficgema mong-
goc heigborima negen negentegec foragoc faingemmeu imoc
yengena siric anude.
11 Ifi heigboringunuu ngeni grikngic me yudangic andae,
imocac dede kpac ande. Nga ngeni sebi tosangina herec
herecgea me sebi tosangina mi herec herecgea nga ngeni
grikngic arennu mi torokpedae me bangec hereaunac ifi
yombong kecdae me ngeni ngicngac wanaha mingingngi-
nagoc kecdae me witiha kpac kecdae, imocac mi dedimbe,
Kristongo ngicngac ngeneac ubahereu hafoangoc kefudeu,
imocngo wiac fora ande.

12 Anutungo heresongogoc hoangngunuma meis-
ingngunuu yeac kpataning areng kecdaeac ngeni
ubaherenginango ngicngac yeneac ubamangang negemma
wosoefac ayemmebisia. Amma memaemema yumea kecma
ngicngac ogofocngina yeneac modzongina mi tibeso. Ngeni
faka imoc sasawa wamba isoc heigec kemeu mekecbisia.
13 Amma ngeni ngicngac ogofocngina yeneac modzongina
mi tiu kopocsicngina waemebisia. Kebungo ngeneac kopoc-
sic bic wangemmeec, ifi isoc ngic mongngo ngic monggac
yoac mekecdeu kopocsicngina waemekecbisia.

14 Anu ngeni imoc sasawa angkecma heresongogoc
hoangemema kecbisia. Ifi kecgec heresongongo witic isoc
amma dzegengunuu ngeni yadiseri hafoa mocgu amma
kecgecde.
15 Ifi kecmagec Kristoac ruaengo herengina garenggebeso.
Ngeni ifi anggecdeac yeng bic kpacngunuec. Ifi anu ngeni
ruaegoc sebi mocgu amma dangge dema kecbisia.

16 Kristoac yoacngo ubaherengina mewakebeso. Nga ne-
gen negentegecgoc edekpou angemema gorongina kpeeme-
bisia. Nga Mitiyegecfu yegec fede nga uba furiau yegec
amma Tiri Asungo yegec heficgengemme kecde, ngeni imoc
ubangerecgoc Anutu heimibisia.
17 Ngeni wiac sasawa degecde me anggecde, ngeni imoc
Kebu Yesuac kpacfu ambisia. Amma ngeni ye negensima
Manggac ubangerec edebisia.

18 Ngac, ngeni ewefocngina yeneac yoac tofohobisia, nocac
Kebuac dedeu faka imocngo naric anude.
19 Ngic, ngeni enengfocngina heresongogoc
hoangyunubisia nga modzotiti me ngaba mong mi
meficgeyemmebisia.

20 Nambarac, ngeni wiac sasawa negemma nonggo mang-
focngina yeneac enac tofohodacbisia. Kebungo faka ifia
negenu ngereeude.
21 Nambarac yeni mangfocngina yeneac modzongina tiu
ihoc bahoc ambauac manggac ngeni wosomeme yoac mi
ayemmebisia.
22 Ngic wanac kecdae, ngeneac mingingfocngina yeneng
imoc me imoc degec ngeni yoacngina negemma hafoangoc
modacbisia. Yeni ubangerec negenggecdeac yeneac kicfusac
enac tofoc tofoho mi ambisia. Ngeni uau ubangina suema
Kebu eweheimima uangina mekecbisia.
23 Amma ua imoc me imoc megecde, imohai ubangina
suebisia. Ngeni imoc ngic yeneac amma mi mebisia, kpac.
Ngeni Kebuac negemma uangina mebisia.
24 Ifi megec Kebungo turunga kpoungemmema marid-
zominga ngemmeude. Nga Kristongo ngeneac mingingngina
nga ngeni yeac uanoc mekecdae.
25 Kebu ye monde mondea kpac. Imocac ngic mongngo
faka angammeme mangana mekefu Kebungo imocac sirihau
turunga miude.

4

1 Ngeni yofi bic negendae, ngeneac ngic kunengngo wi
kurumennu kecde. Imocac ngic ngeni wanac areng mingina
kecdae, ngeni ua arengfocngina faka dindingacfu nga
sirihau ayemmekecbisia.

2 Anu ngeni nunumu uau serima ubagbori kecma dengere-
bisia.
3 Ngeni neneac ifingoc negemma yofi numubisia: Anu-
tungo yoacac nagu menemmeu Kristoac negen negeng sufu
sufuya fede, imoc dekperagini negembisia. Yoac imocacnoc
witicamau kecduae.
4 Yoac imoc didiu faima yoac sirihau dekperagibadeac nu-
mubisia.
5 Ngeni ngicngac ngadeau kecdae, yeneac botucfu negen
negentegecgoc kecma Kebuac sing edzacyunugecdeac na-
songina mi ukubisia.
6 Nga ngeni nasosoc ngicngac tembuc tembuc yeneac yoac
turunga dafi merengyemmegec negenggecdeac amma yoac-
nginango wosoefacgoc kondunggac songo angkecde, ifi isoc
ambeso.
7 Nga neac yoacsiduc, imoc Tikikongo angemmedarude.
Ni heresongogoc hoanggekecduae nga ye modzotitia kpac
Kebuac enac tofohoma kecde. Kebu ye minginnina anu yegoc
nenahafoc kpeketahema yeac wanac areng amma momoc
kecdimbe.

8 Yennoc neni kecdimbe imocac siriha edengunuudeac nga
ngeni ubaherengina meseriudeac sueba hangemmede.
9 Anu yegoc ngeneac amamocgungina mong, Onesimo,
sueni haecde. Onesimo ye uayaac goiya heiande, amma ye
heresongogoc hoanggema kecdimbe. Nga yereng faka yei
fingerec, imocac siduc angemmedarecde.
10 Nga Aristako ye nigoc witicamau taric, yeng ngeneac
wenacngerec deu hade. Nga Mareko, Banabaac nebera yeng
ifingoc wenacngerec dede. Ngeni yeac dedekperagiyoac bic
megec, yeng ngenearu haude isoc ubangerecgoc ama heim-
ibisia.
11 Amma Yesu, kpara mong Yusto, ye wenacngerec deu
hade. Ngic harebec imoc yenengsac sebi tosangina herec
herecgeaac arennunacngo meficnuma Anutuac eucererenggac ua nenahafoc mekecdimbe. Yeneng meserinuma kecgec
amma kecdaengoc.
12 Kristoac wanacngic Epafara, ye ngeneac arennunac-
noc, yeac wenacngerecngo ngenearu hade. Amma ngeneng
yadiseri amma nanggecdeac nga Anutuac negen negeng nga
songo sasawa ireckema imohai hafoangoc kecgecdeac, ye ifi
negemma ngeneac amma nasosoc nunumu ua ebiriangoc
mekecde.
13 Ye ngeni nga Raodikea ngicngac amma Hierapori ngic-
ngac ngeneac amma uatoa mekecde, imocac hepuc amma
edengunuduae.
14 Nga Ruka, dota heresongogoc hoanggedimbe, ye nga
Dema, yereng wenacngerecngira ifingoc faiec ngenearu
hade.
15 Amma Nimfa nga kpebung yeac amau kpedzucneandae
nga Raodikea taonnunac tosofocna yenearu wenacngerecn-
ina faini hade.
16 Anu ngeni kibi yomoc garenggema osoma faigec
Raodikea kpebung, yenearu kenu yeneng hemma osobisia.
Amma neac kibi Raodikeanac haude siriha imocngoc
yombong osobisia.
17 Nga Arkipo yofi edebisia, “Kebungo ua bic genec, ge ua
imoc hafoangoc modacma mekecbesena.”
18 Anu Pauro ni wenacngerecna yomoc neanna maringo
ohongemmeduae. Nga witicamaungoc tacduaeac neac ne-
gensibisia. Kebuac danggunucngo ngenearu febeso.

Paurongo
Tesaronike Kpebung Yeneac Warackibi
Ohoec

1 Pauro, Siriwano nga Timoteo, neneng Anutu Manggac
nga Kebu Yesu Kristogoc kpeketahema kecma Tesaronike
kpebung ngeneac kibi yomoc faidimbe. Wosoefac nga ruae
ngenearu febeso.

2-3 Neni tatahoc ngeneac amma dangge dema Anutu
Manninaac kicfu nunumuninau negensingunukecdimbe.
Ngeni negensinggema angammeme gombunga meficgema
ngicngac heresongogoc hoangyunugecdeac uatoa meandae.
Amma ngeni modzotitia kpac kecma Kebunina Yesu Kristo,
yeac negenserima kecdae.

4 Tosofocnina, Anutungo ngeni heresongogoc hoangn-
gunuma meisingngunuec, imoc negendimbe.

5 Imocac hania yofi, neni ngenearu siduc gombung
mehaing, imoc kuhagoc nga Tiri Asugoc amma negen
negenseri hafoangoc mekecma mehama ngemmeing, neni
yoacsac mi ngemmeing, kpac. Ngenigoc kefing, imohai
ngeneac amma areng aning amma meing, ngeni imocac
siriha negendae.

6 Ngeni kpendzeng homac kpema Anutuac yoac negemma
hoanggegec. Hoanggegec Tiri Asungo meefaingunuu sogac
sogaigoc kecgec. Ngeni ifi amma fakanina modacma kemma
Kebuac faka ifingoc modacma kecdae.

7 Imocac Makedonia nga Akaia ngicngac negen negens-
inggoc kecdae, yeni fakangina gombunga ifia hemma imoc
ifingoc modacdae.

8 Kebuac yoacngo ngenearunac hanahema Makedonia nga
Akaia bangecfu desahegec kenu negenggec. Nga ngeni Anutu
negensinggegec, yoacsiduc imocngo ifingoc bangec noboc
noboc sokoma kenec. Ifi anu neneng ua yenearu torokpema
mekengkeng imoc ngeneng meefaigec.

9 Neni yenearu kenni yeni yenaoc Tesaronike ngeneac
siduc yofi edenunugec, “Pauro ogohoragoc ngenearu hagec
ngeni heitaiyunugec. Amma ngeni Anutu kekehagoc nga
yoara foragoc yeac wanac areng anggecdeac nemungina ha-
nia hania wama Anutuaru kenggec.

10 Amma yofinenggac Medaha kurumennunac maudeac
tomai kecdae.” yeneng siduc ifi anemmegec. Anutungo

Medaha Yesu megboriu homecfunac gborima yarec nga yennoc ebicfunac mesinunuu turung kpoukpou nasoya hau komoc kpenide. Ngeni imoc negensinggedae.

2

1 Tosofocna, neni ngenearu hama kefing, imocngo foragoc anec, imoc ngenaoc negendae.

2 Neni Firipi bangecfu warac kecmina yeneng kpendzennu fainununma nununenere anemmegec. Nga ngenearu hani Tesaronike ngicngac goa yeneng ifingoc homacngoc yombong deendema anemmegec. Ifi anemmegec neni Anutuaru heirima kengeha kpac kecma Anutuac siduc gombung dekperagingemmeing, ngeni imoc negendae. *(Aposoro 16:16-40)*

3 Yoac sicsauc mong mi dekperagingemmeing, kpac. Amma ikocfu wiac mong wangecngununideac mi aning. Amma ngac yenigoc sicsauc kecnideac faka mong mi meing.

4 Nga Anutungo nenenu naric anecac siduc gombung naric dekperaginide. Ngic yeneng negenggec ngereeudeac yoac mong mi edengunukecdimbe, kpac. Anutu here heheng mingina, yeng songogoc negennemmeudeac yoacnina dekecdimbe.

5 Amma neni dekerecyoac mong mi edengunuing nga kichodung faka mong ifingoc mi aning, kpac. Imoc Anutungo hepucnina anemmede, imoc negendae.

6 Nga ngic yenearunac kpackuneng menideac mong mi anemmede. Amma ngenearunac nga ngic goa yenearunac ifingoc mong mi anemmeande.

7 Neni botucnginau Kristoac aposoro kecdimbe, imoc wiac kuneng. Nga sifu memaemema yumea kefing. Nenggac mongngo yengena sabaha namu mima garenggeande, siriha imocacsoc garengngunuing.

8 Amma ngenigoc kecma ngeneac heresongotoa negemma hoangngunuma songogoc Anutuac siduc gombung kpoungemmema mong mi merandziing. Nga imocsac kpac, neni ifingoc ngeneac amma kekecnina naric wanideac negening.

9 Anutuac siduc gombung edekpou angemmeing, naso imohai ngenigoc kecma dzofinacac ebic mong mi meficgengemmenideac hadzing tofocnac uatoa kpendzenggoc mema kefing, imoc bic negendae.

10 Negen negensinggoc tosofocna, neni kpetiac nga dindingac amma kopocsiha kpac faka ifia mema ngenigoc kefing, ngeni imoc hemma negemmagec Anutungo ifingoc hepuc anemmeec.

11-12 Ngeni Anutuac eucererenggac kuc nga kibikperagiagoc imohai kecgecdeac yeng heitaingunuec. Ngeni yeac negen negeng nga songo modacgecdeac amma manggacngo yengena nambaracfora meseriyunuma nanggeyunuandae, neni ifi isoc angemmeing.

13 Anu ngenearu hama Anutuac yoac dekperagini negemma degec, “Imoc Anutuac yoac, imoc ngicyoac kpac.” Ifi dema yoara hoanggegec. Imocac amma neneng nasosoc Anutu dangge edekecdimbe. Anutuac yoac deing, yoara imoc fora yombong, imoc negensinggegec nga imocngo ubaherenginau uaya mekecde.

14 Tosofocna, Anutuac kpebung Yudaia bangecfu Yesu Kristogoc kpeketahema kecdae, yenearu kpendzeng fingerec, siriha imocngoc ngenearu ifingoc fingeru yeni isoc anggec. Areng goa ngeneac bangecfunac ebic imoc meficgengemmegec. Ifi isoc yeneng ifingoc arengfocngina yudangicngac yenearunac ebic meficgegec.

15-16 Yenennoc Yesu nga profete yunuhomegec nga yeneng ifingoc nunukporac anemmegec. Bangec monnunac ngicngac yeneng komoc kpegecdeac neni Anutuac yoac edeyunuandimbe. Anu yeni imoc mi anggecdeac yudangic yeni uanina kpetarima ngicngac sasawa ngadeyunuandae. Anutungo imoc hemma negenu mi ngereeande, yeni nasosoc kopocsicngina torokpeu torokpe kecdae. Yudangic yeneng ifi anggec yeng imocac turunga wisic wisickeau yemmeec.

17 Tosofocna, naso wegenanec nenahafoc kecma sebingosac wangunuing, imoc ubahereninango kpac. Ifiac amma kicmesungina monggoc hennideac homac anemmekecde.

18 Nocac neni ngenearu monggoc habesonga negensima kefing, fora. Neannaoc ngenearu habadeac naso homac bic tobanggeai. — Nga Satangngo ine sinnina hedzickeu obohoing.

19 Kebu Yesungo hama ngenemma neneac uaac amma naric deude. Ngeni firanggac kpeteac iranina andae. Neni ifi negensima sogaidimbe.

20 Ngeni neneac dedengerec nga sogac sogainina andae.

3

1-2 Anu neni ngeneac negensima ubanina fafic kuneng anu yofi deing, “Neneng Ateng amau naric tacma tosonina Timoteo sueni kembeso.” Ifi dema sueni haec. Timoteo ye Anutuac ua ngicngo nenigoc momoc kecma Kristoac siduc gombung dekperagikecde. Yeng ngenearu hama negen negensinnu meficngunuma negen negengngina midima meseringunuudeac dema sueni haec.

3 Ebic hania hania ifiangoc ngenearu fingeru ngicngac
goa yeneng kengkpe hakpe ambauac nga Anutungo ebic ifia
tofohonideac negennemmeec, imoc ngenaoc negendae.
4 Ngic yeneng nunukporac anggecde, imoc ngenigoc kecma
bic edengunuing. Amma imoc bic fingerec, ngeni imoc ne-
gendae.
5 Imocac amma ni ifi kecba ubana kuha mau ngeneac
negen negensingnginaac siriha negembadeac Timoteo sueba
ngenearu haec. Nga uatoa ngenearu meing, imoc faitobang
ngicngo tobangngunuu ine fora kpac ambacac.
6 Anu Timoteongo ngenearunac dzigenema ubangerec
yoac mehama gombungangina yofi edenunudarec,
ngeni negen negensingnginagoc kecma heresongogoc
hoangemekecdae. Amma ngeni nasosoc neneac negensima
ubaefac angkecdae. Amma neni kicmesungina hennideac
anemmede, ifi isoc ngeni kicmesunina henggecdeac
angemmekecde, ifi edenunuec.
7 Tosofocnina, neni medac kpedadang nga kpendzeng sa-
sawaac witiu kecmina ngeneac negen negensinggac siduc-
ngo neneac herenina meseriec.
8 Nga ngeni Kebugoc kpeketahema kekecngina seria kec-
daeac amma neni naric kecdimbe.
9 Anu neni ngeneac amma Anutunina monggoc nga mong-
goc dengerenideac negendimbe nga ngeneac amma yeac
kicfu songogoc kecma dangge edeni ngereeude.
10 Nga neni kicmesungina hennideac hadzing tofocnac
heregoc seriyombonggema numukecdimbe. Nga negen ne-
gensingnginau kapainec kpedadanggedae, imoc meficngu-
nunideac negendimbe.
11 Anu Mannina Anutu nga Kebunina Yesu yereng sinnina
edzacnunumaec neni ngenearu habisina.
12 Nga heresongogoc hoangngunukecdimbe, ngeneng sir-
iha imocacsoc heresongogoc hoangemema ngicngac tosea
goa ifingoc heresongogoc hoangyunuma kecbisia. Ifi kec-
magec Kebu Yesu yengenaoc songongina meyadingemmeu
torokpeu torokpe amma monggoc yadibeso.
13 Ifi anu ye ubaherengina meserikecde amma kpetiac
arengfora yenigoc maude, imohai ngeni kpetiac nga kopoc-
sicngina kpac kecma Anutu Mannina yeac kicfu nanggecde.

4

1 Tosofocnina, neni Kebu Yesugoc kpeketahema negen ne-
gengngina miacnideac goroyoac yofi torokpema monggoc
dedimbe. Anutungo ngenenu ngereeudeac ngeni yeac sing
modacbisia. Ngeni yofinenggac ifi kecdae nga imocngo bo-
tucnginau yadiseri ambeso.

2 Neni dederecgeyoac Kebu Yesuarunac negemma edengunuing, imoc sasawa negendae.
3 Imoc yofiac, Anutuac negen negeng nga songo yofi fede, ngeni kaisero wama kpetiac yombong ambisia.
4 Amma ngicngac tembuc tembuc ngeni kpetiac nga dindingac kecma sebingina gombunga garengemebisia.
5 Bangec monnunac ngicngac yeni Anutu mi negemmima sebiugenggac kekec, imoc songotoa negemma modacma kecdae, ngeni ifi isoc mi ambisia.
6 Ngeni sebiugenggac songoac amma tosofocngina yeneac engengfongngina yenigoc sero mi ambisia. Kebungo kopocsic ifia negemma turunga yemmeude, neni imocac gorongina seria kpema bic edengunuing.
7 Anutungo kpetiac kecnideac kpacnunuec. Sebiac songogoc kecnideac mi edenunuec, kpac.
8 Imocac amma yofi ande, ngenearunac mongngo yoac yomoc kpema ngadeheude, ye ngic yoac mi ngadehede, ye ine Anutu kpetiac Asu ngemmeec, yengena yoac kpeude.

9 Ngeni heresongogoc hoangemegecdeac Anutungo sing imoc bic edekpou angemmeec. Imocac ngeni negen negensinggoc tosofocngina heresongogoc hoangemegecdeac yoac mong mi obohodae. Nga neneng yoac imoc monggoc mi ohongemmenide.
10 Fora, ngeneng tosofocnina Makedonia bangec noboc noboc kpebung hafoangoc kecdae, yeni sasawa heresongogoc hoangyunu kecdae, faka imocngo botucnginau yaditegerudeac negen negengngina midima dedimbe.
11 Nga ngeni yumea kecma uangina garenggegecdeac negen negengngina seria febeso. Warac edengunuing, ifi isoc ngenaoc maringinango ua mekecbisia.
12 Ifi anggec ngic ngadeau kecdae, yeneac kicfu angammemengina dindingacngo herengina wingecgec eweheingemmegecde nga ngeni wiac monggac naric mi obohogecde.

13 Ngicngac yeni kurumenggac mi negemma, yeni homecnasou kiac songgong ebiria angandae. Tosofocnina, ngeni yeni isoc ubamangang mi negembisia. Ngeni homegec yenearu noc wiac fingerude, imocac hania negenghomegecdeac songonina ande.
14 Imoc yofiac, Yesungo homema yarec, imoc forangoc negensinggedimbe. Imocac amma ngicngac yeni Yesu negensinggema bic homegec, Anutungo yeni hesicyunuu Yesugoc hagecde, imoc ifingoc negensinggedimbe.

15 Ngicngac Kebuac hahanasoyau gbori kecdimbe, nenang
ngic homegec, yeni naric mi waraiyemmenide, imoc Kebuac
dede mong modacma edengunudimbe.
16 Kebungo imohai yoac kuhagoc demanu angero yeneac
enarangina mong yeac ubaudumeng fingerude. Imohain-
goc Anutuac trampet arohoude. Arohomanu Kebu yenge-
naoc kurumennunac sawau maude. Mau ngicngac Kristogoc
kpeketahema homegec, yeneng waraima gborima yacgecde.
17 Yacgec ngicngac gbori kecdimbe, nenang yenigoc ifin-
goc hoeng manau kpedzinunuu nenahafoc sawau Kebugoc
ewacnide. Ewacma Kebugoc nasoya nasoya kecnide.
18 Ifi negemma ngeni imocac amma yoac yomocngo de-
nangge angemema meseriemema kecbisia.

5

1-2 Tosofocnina, Kebuac nasotoa imocngo hamangecngic
yeneng tofocnac haandae, ifi isoc haude. Ngeni ngenaoc imoc
bic negenghomedae. Imocac noc nasou me yabung nofu
yomoc fingerude, imoc kibiu monggoc naric mi ohongem-
menide.
3 Nga ngicngac yeni degecde, “Ruae nga garengagoc
kecdimbe.” Ifi dekecmagec, naso imohaingoc memangac
manganea ebic fingecyemmeude. Ebic imoc ngac heregoc
medac meudeac naso mi negemmanu gadze kiande, ifi isoc
bic fingecyemmeude. Fingecyemmeu naric mi woragecde.
4 Nga tosofocna, hamangecngic hau ngeni kpidohoandae,
ifi isoc wenac imohai yeng hau naric mi kpidohogecde nocac
ngeni kundunnu mi kecdae, kpac.
5 Ngeni sasawango wenac nga kperagiaac nambaracfora
nga nenang tofocnac me kundunggac areng kpac.
6 Imocac goa gau feandae, ifi isoc gau mi febisina, ne-
nang ine ubagbori kecma sebiac songo wadacma garengeme-
bisina.
7 Nga gaufefe ngic yeni tofocnac gau feandae nga doku seria
nene yeni tofocnac doku nema ubangina sufuande.
8 Anu nenang wenacac arengfora. Imocac amma se-
biac songo wadacma garengemebisina. Negen negensing
nga heresongogoc hoangemekekec, imocngo marikunina
ambeso nga kecma komoc kpenideac negensidimbe, imoc-
ngo aieng opocnina anu heima nambisina.
9 Imoc yofiac, Anutungo desi desi nasoyau manganaac
gerea menideac mi denemmeec, Kebunina Yesu Kristongo
ebicfunac mesinunuu komoc kpenide, imoc denemmeec.
10 Gbori kecdimbe me bic homegec, nenang sasawango
yegoc gbori kecnideac yennoc nenanggac amma homeec.

11 Imocac amma ngeni yofinenggac demeseri angemema
meyadiemeandae, ifi isoc monggoc torokpema ambisia.
12 Tosofocnina, ngeni yofi anggec ngereeude, ua ngicngac
yeneng ngeneac botucfu uatoa mema kecdae, ngeni yeni
negensiyunubisia. Yeni Kebugoc kpeketahema garengn-
gunuma gorongina kpema kecdae.
13 Yeni ua mekecdaeac amma heresongotoagoc
hoangyunubisia, ngeni imocac negenggec engena ambeso.
Amma ngenang botucfu ruaegoc angemekecbisia.
14 Negen negensinggoc tosofocnina, neni gorongina kpema
yofi edengunudimbe, ngicngac ua wama sicsauha kecdae,
ngeni yeni nono edeyunubisia. Nga ubangina mamea kec-
dae, ngeni demeseri ayemmebisia amma ngicngac goa sebiu-
geng hafei nga kucmama kecdae, ngeni yeni meficyunubisia.
Ifi amma modzotitia kpac yumeau ebicngina tofohobisia.
15 Manganaac turunga kpouemebauac ngeni garenge-
mema kecbisia. Nga ngeni nasosoc ngenang botucfu nga
ngicngac sasawa yenigoc faka gombunga anggecdeac uatoa
mema kecbisia.
16 Ngeni nasosoc sogac sogaigoc kecbisia.
17 Amma ngeni tatahoc numuma kecbisia.
18 Nga ngenearu wiac fingecngemmeude imocac Anutu
dangge edebisia. Ngeni Kristogoc kpeketahema ifi
angkecgecde, imocngo Anutuac ubasongo ande.
19 Ngeni Tiri Asuac gerec mi hepisickebisia.
20 Nga ngic profeteyoac edengunugec ngeni imoc meenti
memati amma mi ngadehebisia.
21 Ngeni ine yoac imoc sasawa hengising amma gombunga
mekecbisia.
22 Amma ngeni mangana hania hania imoc hengkpatebisia.
23 Anutu ye ruae mingina. Yeng kpetiac kekecac faka
meyadingemmema mewakengunuu ongaasungina nga
ubaongangina amma sebingina hafoangoc soronga nga
kopocsiha kpac femanu Kebunina Yesu Kristo haude.
24 Anutu heitaingunuec, ye yoacdedea modacma uaya
mekecma mesiude.
25 Tosofocnina, ngeni neneac ifingoc negensima numuma
kecbisia.
26 Ngeni tosofocnina sasawa kpetiac fakau titikokoc ayem-
mema wenacngerecnina deyemmebisia.
27 Amma ngeni kibi yomoc negen negensinggoc tosofocn-
ina sasawa osoyemmegec, imoc gombunga garenggegecdeac
Kebuac kpacfu edengunuduae.
28 Kebunina Yesu Kristoac wosoefacngo ngenigoc febeso.

Paurongo
Tesaronike Kpebung Yeneac Ngadekibi
Ohoec

1 Ngicngac Anutu Manninagoc nga Kebunina Yesu Kristogoc kpeketahema kpebung Tesaronike taonnu kecdae, ngeneac kibi Pauro nga Siriwano amma Timoteo neneng faingemmedimbe.

2 Anutu Manggac nga Kebu Yesu Kristo, yereng wosoefac angemmema ruae ngemmebesera.

3 Tosofocnina, ngeni tembuc tembuc sasawango heregoc songo negengemekecdae amma imocngo botucnginau yadiseri ande. Nga ngeneac negen negensingngina homac yadide, imocac neni ngeneac amma nasosoc Anutu dangge edeni ngereeude.

4 Ngabafocngina yeneng ngunukporac angemmegec ngeneng kpendzeng kpema negen negensingngina ukugec mi kpeec. Imoc hemma ngeneac negenni engena anec. Imocac amma Anutuac kpebung fekendae, yeni siduc imoc edeyununi ubanina ngereede.

5 Ngeni Anutuac eucererenggac amma kpendzeng kpekecdae. Anutungo kpendzengngina imoc hemma ubea ngereeu ngeni eucererenggac areng dengemmeude. Amma yeng sing dindingacfu yoacnina desiude, imocngonoc yeac faka dindingac edzacnunuude.

6 Anutu ye faka dindingacac mingina. Imocac ngic kpendzennu faingunukecdae, yeng yeni turunga kpouyemmema kpendzennu faiyunuude.

7 Nga ngeni nga neni kpendzenggoc kecdimbe, imocngo kpendzennina menomaneude. Anu Kebu Yesungo angerofora kucnginagoc, yenigoc kurumennunac mama fingectegecgecde, imohai ifi anude.

8 Ye gerec borangagoc mama Anutu mi hoanggegec nga Kebunina Yesuac siduc gombunggac yoara mi tofohoandae, yeni kopocsicnginaac turunga kpouyemmeude.

9 Turunga kpouyemmeu imocngo wisic wisickea kpac memanganeyunukefu yeni Kebuac kicfunac nga kuc nga kibikperagiaunac meicyunugecde.

10 Meicyunugec naso imohaingoc ngicngacfora kpetiac kecdae, yenearu kuc nga kibikperagigoc fekefude. Nga ngicngac sasawango ye negensinggedaeac yeni hemma kpidohoma

dengeregecde. Nga ngeni dedekperagiyoac edengununi negensinggegecac amma imoc ngenearunoc fingerude.

11 Imocac amma ngeneac negensima nasosoc yofi numukecdimbe, Anutungo kpacngunuec, yeng ngenenu ubea ngereebeso. Nga ngeni ye negensinggema uaac songo meficgema faka gombunga mekecma uangina kucgoc mema mesigecde.

12 Ngeni ifi anggec ngicngac yeni ngeneac amma Kebunina Yesu yeac kpara dengerema eweheimigecde nga yeac amma ngeni ifingoc dengerengunugecde. Imoc Anutunina nga Kebunina Yesu Kristo yereac wosoefacac amma ifi fingerude.

2

1 Tosofocnina, Kebunina Yesu Kristoac haha naso nga yegoc kecnideac kpeturannunugecde, imocac goroyoac mong edengununi negenggec.

2 Ngic goa yeneng Kebuac hahanaso bic haec deandae. Nga goa yeneng neneac enacfu netohoma deandae, “Yoac mong nenearu hadac me kibi mong nenearu hadac me asu mongngo dedac.” Ngeni yoac ifia negemma kpidohoma dzonong fede fede bic mi ambisia.

3 Mongngo faitobangyoac ifia hania hania edengunuu ngeni yoara mi negembisia. Imoc yofiac, Kebuac sike sike naso mi hamanu ngicngac yeni singyoac mi hoanggema ubango ngadehegecde. Ifi anggec singyoac kpekpengic mongngo didiu fingectegerude. Anutungo ngade ngic imoc hofeu ukuude.

4 Nga yeng ngic negen negeng sasawa kpedarude. Anutu nga nemu nga noc wiac ngicngac yeneng numuyemmeandae, imoc sasawa kpeyemmeude. Ifi amma ye Anutuac womonnu emma ihai tacma yengenaac deude, “Ni anutunoc.”

5 Ni ngenigoc kecma imoc bic edengunuai. Ngeni imoc bic nigecngunuec gedang.

6 Ye yofinenggac fingectegerudeac kpae fede, ngeni imoc negendae. Imocac amma ye nasoyau hama didiu nanude.

7 Anu singyoac kpekpeac negen negeng sufu sufuac faka, imocngo uaya bic mema kecde. Nga mong ye imoc fingerudeac kpaea heima kecde, ye meickegecguc

8 singyoac kpekpe ngic didiu fingectegerude. Fingectegecmanu Kebu Yesungo hama enacasuyango memanganeu kuckperagiayango meickeu kpac anude.

9 Ngic imoc ye Satangngo meficgeu kefude. Ye ngicngac ikoc ayemmeudeac faka kiwa morora mema kuha sasawa edzacyunuma

10 kopocsicac ikocfaka sasawa imocgoc wangecyunuu
hofeac sinnu kemegecde. Yeni yoac fora heregoc mi
hoanggegec, imocac amma komoc naric mi kpegecde.
11 Yeni ifi angkecdaeac Anutungo uba mesufuac kuc yen-
earu faiu ikoc imoc negensinggegecde.
12 Imocac amma ngicngac imoc sasawa yeneng yoac fora
mi negensinggema sicsaucac faka songogoc hoanggema kec-
dae. Ifi kecgec Anutungo kopocsicac turunga kpouyem-
meude.
13 Kebuac songo areng nga negen negensinggoc toso-
focnina, Anutungo ngeni hanahema meisingngunuu Tiri
Asuyango kpetiac kekecfu meyadingunuu ngeni yoac fora
negensinggegec. Nga ye mengerengunuu komoc kpegecdeac
negemma meisingngunuec. Imocac amma neni ngeneac
negemma nasosoc Anutu dangge edekecni ngereeude.
14 Anu neni siduc gombung edengununi ngeni imoc
negemma yoac fora megecdeac Anutungo kpacngunuec. Ifi
amma ngeni Kebunina Yesu Kristoac kuc nga kibikperagia
megecde.
15 Tosofocnina, imocac amma yofi ande, neneng yoac
enacfu nga kibiu edekpou angemmeing, ngeni sing imoc
serima namma mekecbisia.
16-17 Kebunina Yesu Kristo yengenaoc nga Anutu Man-
nina yeri yoac nga uangina imoc sasawaac manau negen
negengngina midima herengina meseribesera. Yerennoc
heresongogoc hoannununma wosoefacngiraac amma uba-
herenina nasosoc meserinemmekecdape. Yeri ifi anec ne-
nang kecma wiac gombunga mebesandimbe, ifi negen-
sikecdimbe.

3

1 Tosofocnina, torokpema yofi deni negenggec, ngeni ne-
neac amma yofi numubisia, neni Kebuac yoac desaheni imoc
bic yadima kendaru ngicngac areng goa imoc eweheima
megec, ngenearu fingerec, siriha imocngoc ngicngac goa
yenearu fingeckembeso.
2 Ngicngac homac yeni negen negensingngina kpac, ifi kec-
dae. Nga Anutungo ngicngac ngabagoc nga manganameme
yeneac mariunac mesinunubeso, ngeni imocac ifi numu-
bisia.
3 Nga Kebungo yoacdedea modacma meseringunuu man-
gana minginango mi memanganengunuudeac kasongina
kpeude.
4 Neni Kebuac amma ngeneac yofi negensinggedimbe, Neni
demeseri angemmema yoac edengununi ngeni imoc tofo-
homa kecdae amma kecgecde.

5 Kecgec Kebungo ubaherengina wangeru Anutuac
heresongongo semengunuu Kristo isoc serima kecbisia.
6 Tosofocnina, goa yeni oyong kecgec sing kpouyemmeing,
imoc mi modacgecde. Ngeni ngicngac ifia yeneac hereau
kecbisia. Neni imoc Kebunina Yesu Kristoac kpacfu demeseri
angemmema edengunudimbe.
7 Nga neni kefing, siric imocngoc kecgecdeac negenni
ngereede, ngeni ngenaoc imoc bic negendae. Nga ngenigoc
kefing, imohai oyong mong mi kefing, kpac.
8 Neni ngeneac botucfu kecma ngic monggarunac yaka
buma kpac eng mema mi nekefing. Neni ine ebic goa
ngemmebinggac marininango hadzing tofocnac uatoa
kpendzennu mema kefing.
9 Neni mitiac uabung menideac naric debing dede nga faka
aning, imoc ngeneng hemma modacgecdeac aning.
10 Nga ngenigoc kefing, imohai singyoac yofi edengunuing,
“Ngic mong ye ua meudeac mi ammideu, ye yaka mi nebeso.”
11 Neni ifi dema naso monnu ine siduc mong yofi negening,
ngenearunac ngic goa ua mi meme oyong kecma gubekisang
amma kpounecyoac dekecdae.
12 Neni Kebu Yesu Kristoac kpacfu ngic ifia demeseri
ayemmema yoac yofi edeyununide, “Ngeni kekecngina
meficgegecdeac ngisima kecma ua mekecbisia.”
13 Negen negensinggoc tosofocnina, ngeni angammeme
gombunga anggecdeac ubango modzotitia kpac kecbisia.
14 Nga neni yoac kibi yomohai ohongemmedimbe, ngic
mongngo yoac imoc mi tofohoudeu ngeni yeac buremema
yegoc mi kecbisia. Ifi anggec ye gamekpeu kecbeso.
15 Amma ngeneng ngic ifia mong ngaba mi ammibisia,
kpac. Ye ine tosongina kecdeac goroya kpegec kecbeso.
16 Kebu ruae mingina ye yengenaoc nasosoc nga sing hania
haniau ruae ngemmebeso. Yeng ngenigoc sasawa kecbeso.
17 Ni Pauro neannaoc marinango wenacngerec
ohongemmeduae. Ngicngac sasawango neac marikibi
hemma negensinggegecdeac ohoanduae.
18 Kebunina Yesu Kristoac wosoefacngo ngenigoc
fekecbeso.

Paurongo
Timoteo Yeac Warackibi
Ohoec

1 Yesu Kristongo kurumenggac sing meficgenemmeec, ye
nga memengerecnina Anutu yereng denenec, ni Pauro Yesu
Kristoac aposoro anai.
2 Kibi yomoc negen negensinnu medacna Timoteo, geac
ohogenduae. Anutu Mannina nga Kebunina Yesu Kristongo
wosoefac nga ubamangang amma ruaea gembeso.

3 Ni Makedonia prowinsiu kembeso amma yoac yofi
edeguai, ge Efeso mi wama imohai ngic goa yenearu kemma
dede goa siriha mong mi kpouyemmegecdeac kpetariyem-
mebesena.
4 Yeni nemusiduc nga esangabo keceregec yeneac kisic
kpekecdaeac yoacngina engemmama anu Anutuac yoac ne-
gensinggegecdeac sing waandae.
5 Geng dederecgeyoac dena foraya yofi fingerude, Anutuac
heresongongo ubaherengina mewakeu fagung madzaha
kpac negen negengsingngina dindingac anude.
6 Goa yeni faka ifia fingerudeac mi negensima yoac sicsauc
deandae.
7 Amma Anutuac dedeseriyoac edekpou anggecdeac
homac ayemmeande. Yeni yenaoc yoac serima deandae,
imocac hania mi negentegecdae.

8 Mongngo dedeseriyoac sing dindingacfu mekefudeu
imocngo fora gombunga meficgemiude.
9 Ge yofi negembesena, dedeseriyoac imoc ngic dindin-
gac kecdae, yeneac negemma mi faifaia. Imoc ine areng
yofia yeneac amma faifaia, ngicngac singyoac ngadehema
ihoc bahoc amma Anutu ngadehema kecdae. Yeni kopocsic
meficgema kpetiac kekec mi negensima bangecac wiacac
songongina anude. Yeni nonggo mangfocngina yunukpebuc
amma ngicngac yunuhomeandae.
10 Amma yeni kaisero nga ngicngo ngicfu sero ua mean-
dae. Yeni ngicngac hamangec meyunuandae amma wanac-
ngicngac bummeyunuma monggoc sueyunuandae. Amma
yeni ine Anutuac kicfu yoac deserima ikocyoac dema ng-
icngac botucnginau ikocyoac deandae. Nga negen negeng
dindingac kpoungemmeing, imoc ngicngac goa kpeandae.
Dedeseriyoac imoc ngicngac ifia yeneac negemma faifaia
fede.

11 Anutu ye kenec mingina ye kuc nga kibikperagiagoc.
Yeng siduc gombung nenu uaya modacma mekecduae nga
dedeseri kpekpe areng yeni imoc ifingoc kpeandae.

12 Kebunina Yesu Kristongo neac negenu ngereeu uayau
naric fainuecac negemma kuc nengkecde, yeac dangge
dekecduae.
13 Amma ni warac ye demanganema ngaba ammima habu-
fora yunukporac ayemmekecma yarengic anai. Nga yeng sifu
wosoefac anenec. Nocac ni faka fora mi negentegecma Yesu
mi negensinggema sicsauc kefai.
14 Ifi kecbare Kebuninaac wosoefac nga heresongotoa
yombong, imoc negen negensinggoc Yesu Kristoarunac
nearu haec.
15 Yesu Kristongo bangecfu kopocsicmeme mengere-
nunuude nga komoc kpenideac maec. Yoac imoc seria nga
fora amma ngicngac sasawango imoc negemma hoanggegec
ngereeude. Ni kopocsimeme sasawa feracyunuma ngic
mangana yombong anai.
16 Ifi kecbare, ye modzotitia kpac fakaya imoc didiu
fingectegerudeac wosoefaha kpenenec. Ifi anenu ngic
yeneng negensinggema kekecseri megecdeac sosoha amma
waraiyemmeai.
17 Ngictau wisic wisickea nga home homea kpac nga mi
hengena ye mocgungo Anutu kecde. Ye eweheimima yeac
dedengerec nga dedengerec fekengkecbeso, imoc fora.

18 Medacna Timoteo, ngabafocnina yenigoc dzikac gom-
bunga kpekecbesena. Ifi annadeac profete yoac gearu degec
negennec. Imoc modacnadeac edeguduae.
19 Ge negen negensinggoc kecma herenegen negengga
garenggena kpetiac febeso. Ngic goa yeni kekec kpetiac imoc
wama negen negensingngina ukugec kpeu manganegec.
20 Nga yenearunac Himenaio nga Aresande, yeri Satangngo
metingyuruudeac yeac mariu faiyuruai. Faiyuruaiac yeri
Anutuac kpac monggoc mi denggbaringgeecde.

2

1 Nenang ngicngac sasawa meficyununideac yeneac amma
numuma Anutu dangge edebisina. Imoc ua engena ande,
imocac yoac seria deduae.
2 Ngicngac yumea nga ruaegoc kecma Anutu eweheimima
faka dindingac angkecdae, yeneac kekec gombunga. Nga ifi
kecnideac ngictau nga enara tatacfu takecdae, yeneac amma
numubisina.
3 Nunumunina ifia imoc gombunga, imoc Anutu memen-
gerecninango negenu ngereeude.

4 Amma yeng ngicngac sasawa yeni komoc kpema yoara
fora negentegecgecdeac ammikecde.
5 Imoc yofiac, Anutu mocgungo kecde amma Anutu nga
ngicngac botucninau hengisingngic mocgu kecde, ngic imoc
kpara Yesu Kristo.
6 Ye yengenaoc ngicngac sasawa donina meudeac kekeha
waec. Yoac imocac nasoya hau dekperagiu negenggec.
7 Ni yoac imoc dekperagibadeac Anutu yengenaoc meisin-
numa aposoro fainuec. Fainuu yeac yoac negensinggema
bangec monnunac ngicngac, yeni yoac fora edekpou ayem-
meai. Imoc fora yombong, ikoc mi anduae.
8 Neac negen negeng nga songo yofi anu ngic ngeneac
deduae, ngic guruama noboc noboc kecdae, ngeni ngaba
nga deendema yoacngina wama maringina kpetiac miacma
numubisia.
9 Ni ifingoc ngac ngeneac yofi deduae, ngac ngeni memae-
mema wamba isinggema gombunga nga sirihau heibisia.
Amma ngeni kibikereng meficgegecdeac kubu buma kuneng
mi heibisia me orucdzongina mi mudzebisia. Nga ngeni wiac
hania hania golngo memea mi faima wamba buma kuneng
mi heibisia.
10 Ngac mong ye faka gombunga mekecma Anutu eweheihei
ammiande, faka imocngo kibikerengngina ambeso.
11 Amma ngac ngeni faka yumea amma kpoukpou yoac
negemma enac tofoc tofoho andacbisia.
12 Nga ngac yeneng edekpou angang me ngic yeneac enara
anggecdeac mi negenduae. Ngac ngeni dekpeborong wama
yumea kecbisia.
13 Anutungo hanahema Adang meficgema Ewa ngadeau
meec.
14 Mangana minginango Adang faitobannu mi faiec. Ye ine
ngac faitobannu faiu makpema singyoac kpeec.
15 Ngac mong ye Yesu negensinggema kpetiac kecma ngic-
ngac heresongogoc hoangyunukecma kekeha isinggeudeu ye
sabac memeaac amma komoc kpeude.*

3

1 Ngic mong ye kpebung yeneac enara ua mebeso am-
mideu ye negen negenga gombunga, yoac imoc seria nga fora
yombong.
2 Nga kpebunggac enara ye dindingac kecma ngac moc-
gusac yeac ngic ambeso. Amma ye kekeha nomana ambeso.

---

* **2:15:** Pauro ye nocwiac negensima yoac yomoc ohoec, mitiac negen negengngic yeni imocac uba mocgu mi andae.

Ye negen negentegecgoc yoac dema kekec sirihau kecma ngicngac amayau heitaiyunubeso. Amma kpoukpou ua imocac siric negembeso.

3 Ye waing doku nema ubasufu ngic mi kecbeso amma ye herebungic kecdeu mi ngereeude. Ye ngic yumea amma ruaegoc kecbeso nga hiedzoac songou negen negenga mi febeso.

4 Ye yengena enemmedacfora gombunga garengyunubeso amma yengena nambaracfora yoara tofohoma eweheihei ammigecdeac garengyunubeso.

5 Imoc yofiac, ngic mong ye enemmedacfora garengyunuudeac sing mi negendeu yeng Anutuac kpebung garengyunuudeac sing siriha ifingoc mi negenude.

6 Enarangina ye ubamereng gboriango mi ambeso. Mangana mingina ye sebiengenggac amma yoacfu makpeec ye ifi isoc makpebacac.

7 Amma ngicngac yeneac kicfu game meficgebacac nga mangana minginaac botacfu mendanggebacac ngicngac ngadeau kecdae, yeneng ifingoc eweheimigec ngereebeso.

8 Kpebunggac enac tofoc tofoho ngic yeneng siriha imocngoc faka nga angammemengina sirihau ambisia. Yeni nedzarangngina yohockang mekecdaeu mi ngereeude amma waing dokuac songotoa negenggecdeu mi ngereeude amma hiedzo megecdeac kichodunggoc mi kecbisia.

9 Yeni ine here negen negengngina kpetiacgoc kecma negen negensinggac yoac keme kemea mekecbisia.

10 Ngic kpebunggac enac tofoc tofoho ngic ambeso ayemmede, ngeni yeneac haniangina hengising anggec nga ebicngina kpac anuguc kpebunnu enac tofoc tofoho ua naric mebisia.

11 Amma kpebunggac enac tofoc tofoho ngac yeni ifingoc faka nga angammeme sirihau mekecbisia. Yeni ngic me ngac monggac ngadeyoac degecde, imoc mi ngereeude. Kekecngina imoc nomana ambeso. Amma yeni dewa mong mi ambisia.

12 Nga kpebunggac enac tofoc tofoho ngic ye ngac mocgusacac ngic kecbeso. Ye yengena enemmedacfora nga goa yegoc kecdae, imoc gombunga garengyunubeso.

13 Imoc yofiac, kpebunggac enac tofoc tofoho ngic ua gombunga mekecgec kpebung yeneng eweheihei ayemmegec, yeni Yesu Kristo negensinggema serima nanggecde.

14 Ni kibi yomoc ohogemma geac negensima gearu bic habadeac anende.

15 Nga uango dzegenuu bic mi habade isoc kpebunnu yeni sing dafiu kecbisia, imoc negembesena, imocac amma kibi

yomoc ohoduae. Kpebung yeni Anutu kekehagoc, yeac ama
nga yoac foraac karu amma wotung seria.
16 Negen negensinninaac hania imoc sufu sufuyau feec:

Ye kuneng nga engena yombong, imoc fora.

Ye sebiu fingectegerec nga Asungo haniaya dindingac imoc
nonongkac mekperagiec.

Angero yeneng ye henggec.

Ngicngac yeni yeac siduc bangec monnunac ngicngac, yen-
earu dekperagigec bangec noboc noboc kenu negens-
inggegec.

Ye Anutuac kuc nga kibikperagiau monggoc meemma ihai
kecde.

4

1 Naso wisic wisickeau ngic goa yeneng negen negens-
ingngina ukugec kpeu, yeni hadehade yeneac kpoukpouyoac
negenggec asu hania hania yeneng dekerec ayemmema
ikocfu wangecyunugecde. Tiri Asungo imocac yoac didiu
dekecde.
2 Anu ikocngic herenegen negengngina dzadzu kpekpea,
yeneng ngicngac dekerec ayemmema ikocfu wangecyunuma
3 ngac megecdeac kpae heiyemmema yakasege anggecdeac
dederecge ayemmegecde. Anu ngicngac yeni Anutuac yoac
fora negemma Yesu negensinggema kecdae, yeni yakangina
ubangerecgoc megecdeacnoc Anutungo yakangina
meficgeyemmeec nga yeni imoc sege anggecdeac ikocfu
deandae.
4 Anutungo wiac deu fingecdarec, imoc sasawa gombunga.
Nga wiac imoc ubangerecgoc mema mekecni, imoc neneac-
soc ande.
5 Imoc Anutuac yoac nga nunumungo meu kpetiac anude.

6 Ge tosofocnina yoac yomoc edekpou ayemmenadeu Yesu
Kristoac kingangkpekpe gombunga annade. Kingang kpekpe
ifia kecnadeu, negen negensinggac yoac kpougenggec
modacnec, imocngo negen negengga meseriude.
7 Ge bangecac siduc hania hania ngadehema geangga
kekecfu Anutuac faka nga sing imoc meseribesena.
8 Ngic ariac ambesonga sebingina meefaiandae, imocngo
memefiha efeanecsac ande. Ngicngac yeni Anutuac faka nga
sing meseriandae, imocngo kekecngina hafoa meficgeude,
imoc yagucac kekec meseride nga kekec ngade haude imoc
ifingoc meseriude, Anutungo ifi denemmeec.
9 Yoac imoc fora, ubanina ihai naric faini feu negens-
inggenide.

10 Anutu kekehagoc, yearu kpeketahema kecdimbe, yeng
ngicngac sasawa yeneac memengerecnina ande nga ye ne-
gensinggedae, yeneac yombonnoc. Imocac amma uatoa
kpendzenggoc mema kecdimbe.
11 Nga ngicngac yeni yoac imoc modacgecdeac seria
edekpou ayemmebesena.
12 Ge medacgbosing kecnecac mongngo geac negenggec
mamea mi ambeso. Nga fakaga kpetiac nga dedega amma
angammemega nga negen negensingga amma ngicngac
heresongogoc hoangyunuannec, yeneng fakaga imoc
hemma modacbisia.
13 Anu ngicngac yenigoc mitikibi osonegeng amma uba-
herengina midima edekpou ayemmekecmana habade.
14 Nga enara yeneng maringina witigau faima profeteyoac
degec Tiri Asuac wosoefacac kuc mong menec, kuc imocgoc
ua mekecna mi nomanebeso.
15 Nga ngicngac yeni yadiseri annec, imoc henggecdeac
negen negengga uagau faina seriangoc feu imoc modacma
mekecbesena.
16 Mekecma geangga garengemema yoac edekpou ayem-
mekecnec, imoc ifingoc garenggebesena. Ifi annadeu ge
nga ngicngac yoacga negengandae, ngeni ngenahafoc komoc
kpegecde.

5

1 Ge ngic yada mong yoac edebesonga dema kucgoc nga
gereagoc mi ammima ubea midima mangga yoac edeannec,
ifi isoc yoac edebesena. Nga medacgbosing yeni dacmu-
nafocga yeneac ubangina midima angannec, ifi isoc ayem-
mebesena.
2 Amma ngac yada yeni nonggogaac angannec, siriha imoc-
ngoc ayemmebesena nga naroang yeni naingfocga yeneac
angannec, siriha imocngoc herega kpetiac femanu ayem-
mebesena.
3 Ngac hodzec memeficngina kpac kecdae, kpebung
ngeneng yeni eweheihei ayemmema meficyemmebisia.
4 Anu ngac hodzec mong ye nambaracforagoc me esafor-
agoc kefudeu yenaoc ine warac warac hodzecngina heng-
gareng ammigecdeac ua mebisia. Yeneng ifi amma nonggo
mangfocnginaac turung kpouyemmebisia. Faka imocngo
Anutuac kicfu ngereeude.
5 Nga ngac hodzec mongngo memefiha kpac tembuha
kecma Anutungo meficmiudeac negenserima hadzing tofoc-
nac numukefude.
6 Anu ngac hodzec mong sebiac songo modacande, ye ine
sebiugengsac kecde nga ubahereugeng ine homemea kecde.

7 Ngac hodzec yeneac yoac imoc ngicngac seriangoc edeyu-
nunadeu yeneac ubakpekpe naric mi fingerude.
8 Ngic mong ye sactosofora yenenggareng mi angande
nga yengena nonggo mang nga dacmunafora ifingoc mi
garengyunuudeu ye negen negensinga bic wama faka man-
gana amma bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmi-
dae, yeni feracyunuma faka mangana anude.
9 Anu ngac hodzec mong ye kifaya 60 bic ferahema ngic
mocguac ngac kefec, yeac kpacsac ngac hodzec yeneac kibiu
arenggebesonga.
10 Amma angammemea gombunga feec nga fede, imoc
ngicngac sasawango bic hennegeng angkecgec. Imoc yofi,
ye nambaracfora gombunga yenenggareng angkefec nga
ngicngac edoc bedoc ayemmekefec amma ngicngac kpetiac
haningina dzuacyemmekefec. Ye ngicngac ebicfu kecgec
meseriyunukefec amma ngicngac meficyunuudeac naso
mong mi ukukefec.
11 Ngac hodzec afo engeng kecdaengoc ge yeneac kpac
areng imohai mi ohobesena. Yeni Kristoac modzongina tiu
ngicac songo monggoc negemma ngicfu kembeso anggecde.
12 Yeni warac yoac dzegegec, imoc wama yoacfu makpema
ebic meficgegecde.
13 Amma yeni oyong kecma amayuguc kengkecgecde. Nga
imocsac kpac, yeni ifingoc yoac gubekisang amma kpounec
nga yoac goa yeneac wiac me dedeacsoc mi ammanu imoc
sifu degecde.
14 Imocac amma ngac hodzec afo engeng kecdaengoc ye-
neac negemma areng yofi faiba modacbisia. Yeneng ngic
monggoc mema sabac meficgema amangina garenggebisia.
Yeni ifi anggec ngabafocnina kecdae, yeneng yoac mangana
deyemmegecdeac sing naric mi meficgegecde.
15 Ngac hodzec goa yeni sing bic segema Satang modacgec.
16 Nga negen negensinggoc ngac kecdae, yeneac amau ngac
hodzec goa kecdaeu yeneng heimefic ayemmegec kpebung
yenearu ebic mi fingecbeso. Kpebung ngeneng ngac hodzec
makpekpea memeficngina kpac yombong kecdae, yeni ine
heimefic ayemmebisia.
17 Ngic enara habu gombunga ngenenggareng angem-
memma uangina meandae, yeni eweheihei ayemmema uaac
bung yemmebesonga. Yeni yoac dekperagima edekpou
angemmema uatoa mema kecdae, yeneacnoc negensibisia.
18 Mitikibingo imocac yofi dede,
“Burumakango wit sebera kpetiudeac uatoa mema wit
witiau tima yerecgeande, imocac dumbenga mi
dzegebesena.” *(Dedeseri 25:4)*

nga
"Uangic yeni uanginango uabungngina meficgebeso, imocngo ngereeude." *(Ruka 10:7)*
19 Amma mongngo ngic enara mong yoacfu faibesonga negenudeu, ngeni yoac imoc hepuha kpac mi negembisia. Ngic yohockang me harebecngo yoac imocac hepuc angemegec, imohai yoac imoc negembisia.
20 Yeni ngicngac yeneac kicfu kopocsic meficgegecdeu, geng ifingoc ngicngac yeneac kicfu demeting seria ayemmena ngicngac tosea yeni ifi hemma yenaoc kekecngina isinggegecde.
21 Anu ni Anutu nga Yesu Kristo amma angero meisingyunuyunuya, yeneac kicfu yoac imoc modacnadeac seria edeguduae. Ge ifingoc negeung yoac mi debesena me monde monde mi ambesena.
22 Nga mariga ngicngac yeneac witiu bic faima mi kenecyunubesena. Ngicngac yeneac kopocsicfu mi torokpebesena. Ge kpetiac kecbesena.
23 Herekiki nga hafei homac anggengande, imocac doku tehecsac mi nebesena. Ge ine heregaac amma waing kapianec ifingoc nebesena.
24 Ngic goa yeneac kopocsic didiu bic fede, yeni yoacfu bic enggecde. Nga goa yeneac kopocsic sufu sufuu fede, yeni yoacfu ngade enggecdengoc.
25 Ifi isocngoc angammeme gombunga goa yaguc didiu fede. Nga angammeme gombunga goa yaguc didiu mi fede, imoc kecma sufu sufuu naric mi feude.

6

1 Mong ye wanac arenggac tofo bageau kecdaengo mingingfocngina eweheihei ayemmegec ngereeude. Ifi anggec ngicngac yoac kpouyemmeing nga Anutuac kpac, imoc naric mi demanganegecde.
2 Nga wanac areng goa yeneac mingingfocngina negen negensinggoc kecdae. Yeni negen negensinggoc tosofocnina andae, ifi dema negengyemmegec mamea mi ambeso. Yeni ine wanac arenggac siricfu songogoc torokpema mingingfocngina monggoc yombong kingang kpeyemmebisia. Yeni wanac areng yenigoc Yesu negensinggema heresongogoc hoangemema kecdae. Yofinenggac mingingfocngina siricngina ifia kecdaeac, wanac arengngo yeneac amma ua gombunga yenearu mebisia. Ge faka imoc kpouyemmema herengina midibesena.
3 Ngic mong ye netohoma sing mong kpoungemmema Kebunina Yesu Kristoac yoara dindingac wama Anutuac faka nga sing kpoungemmeing, imoc ngadeheande,

4 ngic ifia ye hereau sebiengeng fede amma ye wiac mong
mi negende. Yeac songo ine manganagoc kekec nga ngic
yenigoc nesisic yoac nga negen negeng hania hania deande,
faka ifia keracmangang nga ngabasiric amma yoac mangana
nga negeung meficgeude.
5 Ngicngac ifia yeni negen negengngina fonggou ngaba
wisic wisickea kpac angemeandae. Yoac fora imoc ubang-
inaunac bic meic meickea, monggoc mi fede. Yeni dzofinac
meficgegecdeacsac Anutuac faka nga sing modacbesonga
negensidae.

6 Fora, mong ye dewaidzoha kpac ruaegoc kecma Anutuac
faka nga sing modackecde, yeng sing imohai wiac gombunga
homac meficgeude.
7 Ni foracngoc deduae, bangectoa bangec yomohai ente-
geng fingering. Nga bangectoa bangec yomoc wama kem-
besonga dema ifingoc entegeng kennide.
8 Semeng nga wambanina soha fenemmeudeu ruaegoc
dewaidzoha kpac yumia kecbisina.

9 Ngicngac dzofinactoagoc anggecdeac negengareng an-
gandae, yeni faitobannu kecma mangana minginaac botacfu
emma sebiac songo modacma kapa faka amma kekecngina
memanganegecde. Faka ifiango memanganeyunuu kpac
anggecde.
10 Imoc yofiac, hiedzoac songo negen negeng, imocngo
mangana sasawaac hania. Ngicngac goa yeni hiedzoac songo
kuneng mekecdae, imocngo negen negensingnginau wange-
cyunuu kemma hereebic kuneng meficgeyemmeude.

11 Anutuac ngic, ge faka imoc hemma ngadehema
woramibesena. Kekec dindingac modacma Anutuac faka nga
sing kekecgau seriudeac mamangkima Yesu negensinggema
Anutu nga ngicngac heresongogoc hoangyunuma modzotitia
kpac kecma kekec yumea mekecbesena.
12 Negen negensinnu magubacac dzikac gombunga kpema
nedzibesena. Amma uatoa mema nedzima kekecseriu
hasikenade. Imoc menadeac Anutungo kpacguec. Amma
sing gombunga imoc modacbeso annec, imoc warac ngicngac
yeneac kicfu deficgena hepuc anggenggec.

13 Anu Anutungo wiac sasawa kekecnginagoc faiec nga
Yesu Kristo yeng Pontio Piratoac kicfu haniaya gombunga
deficgeec, yereng hepucna anec yofi edeguduae,
14 dederecgeyoac negennec, imoc modacma goctopoha nga
kopocsiha kpac, imoc mekecmana Kebunina Yesu Kristoac
hahanasoya fingectegecbesande.

15 Nga Anutu yengenaoc nasoya negende, imoc fingecbe-
sande. Anutu ye kenehagoc ye tembuha Kuctoa mingina nga
yeng ngictau yeneac Ngictau nga kebu yeneac Kebu.
16 Ye mocgungo dzonggo dzongoya kpac nga kperagia
manau kecde. Nga kperagi imocac manau ngic mongngo
naric mi enude, kpac. Amma kperagi imoc mongngo mi
henec nga naric mi henude. Kuha nga eweheihei yearu
feecngo fede nga nasoya kpac fekengkecbesande. Imoc fora.
17 Ngicngac naso yomohai dzofinactoanginagoc
kecdae, yeni sebiengeng mi anggecdeac nonoseria
edeyunubesena. Dzofinac imocngo tinanannina seria kpac.
Anutungo wiacnina hania hania songogoc mekecnideac
meficgenemmekecde, yeng tinanangngina ambeso, imoc
edeyunubesena.
18 Yeni ua gombunga mekecmagec angammemengina gom-
bungango hiedzotoangina ambeso. Amma yeni wosoe-
fac amma iwaingina mekecdae, imoc medereyemmema
kecgecdeac demeseri amma edeyunubesena.
19 Yeni ifi mekecma kekecngina ngade haude, imohai dzo-
finacngina tohong kpema tatac gombunga mengeregecde.
Mengerema kekec forau hasikebesandae.
20 O, Timoteo, Anutungo wiac garenggenadeac genec,
imoc gombunga garenggekecbesena. Amma bangecac siduc
nga yoac sicsauha hania hania, imohacnac wadzahemima
worabesena. Ngic goa yofi deandae, “Neni yoac negen ne-
gengtegehagoc mekecdimbe.” nga yoacngina imocngo yoac
kpekpe ande. Ge imoc negemma ngadehebesena.
21 Anu ngic goa yeneng negen negentegec imohai kpeketa-
hema negen negensinggac sing segegec.
Anutuac danggunucngo ngenigoc febeso.

Paurongo
Timoteo Yeac Ngadekibi
Ohoec

1 Ni Pauro Anutungo negennenu Yesu Kristoac aposoro
anai. Nga Yesu Kristoaru kpeketahema yearunac kekec
naric menide, yoac dedzege imoc dekperagiyemmebadeac
suenuec.
2 Timoteo medacna, ni heresongogoc hoangguma kibi
yomoc gearu faiduae. Anutu Manggac nga Kebunina Yesu
Kristoac danggunuc nga wosoefac amma ruaengo gearu
febeso.
3 Esangabofocna yeni Anutu eweheimigec, ifi isocngoc
herenegen negenna kpetiacgoc kecma eweheimima dangge
deduae. Ifi dema hadzing tofocnac numuma imohai ge ne-
gensiguma kecduae.
4 Kickumaga mau henai, imoc negensiba herenango geac
ammiu monggoc gembadeac anende. Amma gemma sogac
sogai hafoangoc meficgebadeac negensiduae.
5 Negen negensingga hafoa fede, imocac negensiba ubana
ngereede. Negen negensing imocnoc warac ataga Roisi nga
nonggoga Eunike, yerearu feec. Negen negensing imocnoc
yofinenggac gearu fede, imoc negengyombonggeduae.
6 Imocac amma yofi edeguduae, ni warac marina witigau
faibare Anutungo wosoefahaac amma kuc mong genec, imoc
monggoc heigereenadeac negensigenduae.
7 Imoc yofiac, Anutungo Asu nemmeec, imocngo kucmama
mi meficgenemmeude, kpac. Yeng kucgoc kecnideac nga
heresongogoc hoangyununideac amma tembuc tembuc gom-
bunga garengemenideac faka meficgenemmeude.
8 Imocac ge gamea kpac kecma Kebuac yoacsiduc dekper-
agibesena. Nga yeac amma witicamau tacduaeac negenna
gameagoc mi ambeso. Ge ifingoc Anutuac kucfu siduc gom-
bunggac amma ni isoc kpendzeng kpebesena.
9 Nga komoc kpenideac negemma ebicfunac mesinunuma
kpetiac kecnideac Anutungo kpacnunuec. Nenang faka gom-
bunga aninggac ifi mi anec, kpac. Ye yengenaoc arenga
negenu feec, imoc bicngoc yombong bangec nga kurumeng
mi fingecmaec Yesu Kristoac gombunggac amma wosoefac
anemmeec.
10 Ifi femanu yagucnoc memengerecnina Yesu Kristongo
hau Anutuac wosoefac areng imoc fingectegerec. Fingecte-
geru yeng homec meickema kekec dzonggo dzonggoya kpac,

imoc kperagiau mehau hening. Yeng siduc gombung nem-
meu kekecseriac faka hentegering.
11 Nga ni siduc gombung imoc dekperagima ngicngac
kpouyemmebadeac imocac aposoro denenec.
12 Imocacnoc kukusisic witiau kecduae. Imoc yofiac, ni ngic
negensinggema kecduae, ye negemmiduaeac game naric mi
nuude. Nga negen negensina seria yofi fede. Ye kuhagocngo
wiacna yearu faiai fede, yeng imoc garenggekecmanu nasoya
haude.
13 Ni sirihau Anutuac yoac ngicngac kpouyemmeanduae,
geanggaoc imoc negenec nga imocac sirihaungoc edekpou
ayemmebesena. Nga Yesu Kristogoc kpeketahema negen
negensing nga heresongogoc kecma Anutuac yoac imoc
hoanggema modacbesena.
14 Tiri Asu nenang hereu kecde, yeng nonggo tacgem-
manu Anutungo wiac gombunga mekecnadeac genec, imoc
garenggena febeso.
15 Ngic Asia prowinsiu kecdae, yeni sasawango ni bic
wanugec, imoc negennec. Figero nga Hemogene yeri ifingoc
wanuoc.
16-17 Nga witicamau tacbare Onesiforongo Roma hama ser-
ima hofocnukecma meficnuec. Amma ye Roma ngicngac
yeneac game mi kpeu naso homac ubangerec meficgenenec.
Imocac Kebungo Onesiforo nga arengfora wosoefac ayem-
mebeso.
18 Imocac Kebungo negemmanu nasotoayau wosoefac
meficgemibeso. Anu Efeso taonnu warac kecbare yeng se-
bina garenggema ua kuneng yombong meec, imoc geanggaoc
hemma bic negennec.

2

1 Medacna, Yesu Kristoac danggunucngo meseriguu kucgoc
kecbesena.
2 Ge nga ngicngac homac ngeni ngenahafoc yoacna
negenggec. Yoac imoc ngic sing mi segeandae, yeneac
mariu faina yeneng mitiu yadima ngicngac tosea torokpema
edekpou ayemmegecde.
3 Anu Yesu Kristoac wasaingic gombunga amma
kpendzenggoc kecma modzotiti mi ambesena.
4 Wasaingic ua mekecdae, yeni ngadeau ua hania hania
fede, imoc mong mi megecde, kpac. Yeni enarafocnginagoc
yoac dedzege anggec, yeneac enac modacma ua mekecgecde.
5 Nga ngic mong ye ariacfu nedzima ariacac singyoac
segeude, ye firanggac ira naric mi meude.
6 Nga ngic mong ye seserigoc ua heihomec angkecde, yeng
hanahema semengfora mebeso, imoc ngereeude.

7 Ni yoac deduaemoc, imoc negen negenggau faima
mekecna. Nga Kebungo wiac sasawa negentegecnadeac
meficgegenude.
8 Yesu Kristo, Dawidiac fingecsaheunac, ye homecfunac
yarec, yeac negensima kecbesena. Yeac siduc gombunnoc
dekperagiyemmekecduae.
9 Ni imoc dekperagikecduae, imocac amma kpendzeng
kpema mekecbare ngic yeneng godzungic witicamau faian-
dae, ifi isoc witicamau fainugec. Nga Anutuac yoacngo witi-
hagoc mi ande, kpac.
10 Yesu Kristongo meisingfora ebicfunac mesiyunuu
yeneng ifingoc komoc kpema kekecseriac kibikperagia
megecdeac ni kpendzeng sasawa naric kpema serima
namma imoc tofohoduae.
11 Yoac fora nga seria mong yofi fede:
Yegoc homeinnu yegoc nenahafoc ifingoc kecnide.
12 Amma serima kecma ebic tofohonideu yegoc ngictau kec-
nide.
Nga ye ngadehenideu ine yeng ifingoc ngadenunuude.
13 Amma dedeserinina wama mi modacnideu yeng sifu
dedeseria modacmangoc kefude, nocac ye monde mondea
kpac.
14 Ge yoac ohodua, imoc kpebung heigboriyemmena. Nga
yeni yoac goa negemma yoacngina engemmama ambacac
goroyoac imoc seriangoc Anutuac kicfu edeyununa. Yoac en-
gemmamagoc dede, imoc memefiha kpac. Ngicngac yeneng
imoc negenggec yoac imocngo homac yombong meman-
ganeyunuude.
15 Anutuac hehenu ngereeudeac seserigoc kecma uaga
mebesena. Amma yoac fora gbomea tongganang dena
gamengo ua ngic geac witiu mi embeso.
16 Nga ngicngac bangecac siduc nga yoac sicsauha deandae,
imocac araing kecbesena. Ngicngac yoac ifia degec imocngo
wangecyunuu Anutu ngadehema hereau torokpeu torokpe
kenggecde.
17 Amma yeni yoacngina deyadigec imocngo kubec seria
isoc monggoc yadi kenude. Himenaio nga Fireto yeri ngic ifia
yenearunac.
18 Yereng yoac fora wama sing segema deandape, “Homec-
funac gborima yacyac, imoc bic fingerec.” ifi dema ngicngac
goa yeneac negen negensingngina memanganeecde.
19 Anu Anutungo wotung seria faiu kemeec nande, imoc
goroc goroc naric mi anude. Imohai yoac yofi oho ohoya fede,
“Kebungo ngicngacfora negengyunuude.” *(Bangec kisiu 16:5
Septuagintaunac)*
Nga mong yofi,

"Ngicngac Kebuac kpac kpacandae, yeni faka nga angammeme kopocsicgoc, imoc sasawa wama araing kecbisia."

20 Anu ama kunennu enangtapa siriha hania hania fekende. Goa gol me siriwango memea nga goa ic me gbakingo memea. Nga enangtapa goa imoc uangina kuneng ande nga goa ine uangina seuhagoc ande.

21 Nga ngic mong ye yengena wiac seuhagoc imohacnac dzuacemeude, yeng enangtapa uaya kuneng, ifi isoc. Ye kpetiac amma minginaac amau efaima namma ua gombunga meudeac siriha imocacsoc ande.

22 Bangecfu sebiac songo sebigbori yenearu feande, imohacnac worama hereau kecbesena. Ngic goa yeni herenginа kongaha mekecma Kebuac kpac kpacandae, yenigoc seseri ua mema sing dindingac modacma negen negensinggoc kecma ngicngac heresongogoc hoangyunuma ruaegoc kecbesena.

23 Ge yoac sicsauha nga memefiha kpac, imoc hemma wabesena. Faka imocngonoc ngaba meficgeu ewekpekpe fingerude.

24 Kebuac wanacngicngo eaceasigoc mi kecbeso. Ye ngicngac sasawa yenigoc yumea kecma kpoukpou uaac titiha negemma modzotitia kpac kecbeso.

25-26 Nga ngic goa yeni mangana minginaac botacfu tacma yeac negen negeng nga songo modacandae, yeni Kebuac wanacngic yeac yoac kpeandae, ifi ammagec yeng yenigoc yumeau kecma dederecgeyoac edekpou ayemmebeso. Ayemmeu Anutungo ubangina merenggecdeac kuc yemmeu gedang yeni ubangina ireckeu yoac fora negenghomema mangana minginaac botacfunac fotockema woragecde.

3

1 Naso wisic wisickeau ebic hania hania fingecbesande, imoc negenna febeso.

2 Ngicngac yeni imohai yenanggac songo nga hiedzoac songo homac negenggecde. Yeni yenang wiacac negenggec engena anu sebiengenggoc kecma tenicfagoc amma nonggo mangfocnginaac yoac kpegecde. Nga ngicngac wiac yemmegecde, yeneac ubangerec mong mi negenggecde. Amma mitiu kekec yenearu mi feude.

3 Nga yeni ngicngac tosofocngina heresongogoc mi hoangyunugecde amma ngicngac yeneac kopocsic wawa mi anggecde. Yeni enacfu faifai amma angammemengina mi garenggema ubagori faka mekecma faka gombunga ubango wagecde.

4 Yeni kererengunuma angammemengina sicsauc
anggecde amma sebingina meenggecde. Bangec nga
sebiac songo yeneac kekecnginau yadiu Anutuac songo
ine wagecde.
5 Amma yeni sebingosac mitiu kekec siric isoc kecgecde nga
Anutuac kucfakaya imoc wama ngadehegecde. Nga geng ine
wayunuma yeneac hereau kecbesena.

6 Yenearunac ngic goango gombunga siric kemma
amayuguc amma ngac goa yoacfu yukpe kecdae, yeni
metai ayemmeandae. Ngac ifia yeni yukpe yukpe fakangina
amma songongina hania hania modackecgec kopocsicngina
ebiriude.
7 Yeni kpoukpouya negengkecdae nga yoac fora ine naric
mi hentegecgecde.

8 Nga bicngoc Yane nga Yambere yeri Moseac yoac waoc,
ifi isoc ngic deduae, yeni negen negeng ikohagoc kecma yoac
fora kpeandae amma negen negensinggac sing segegecde.
(Makekeng 7:11,22; 9:11)
9 Yane nga Yambere yereac sicsauc faka didiu fingeru sa-
sawango imoc negenggec, ifi isoc sasawa yeneng ngic imocac
sicsauc fakangina hentegecgecdeac amma ikoc yoacngina
monggoc mi yadiude.

10 Nga Timoteo, ni wiac kpougenai, imoc negemma
modacma kecnec. Ni angammeme anai nga kekecnaac
sing faiai, imoc negennec. Amma negen negensinnagoc
modzotitia kpac kecma ngicngac heresongogoc
hoangyunuma seserigoc kefai.
11 Ni Antiokia nga Ikoniong amma Ristera taonnu kecbare
nukporac anenggec ebicfu nga kpendzenggoc kefai. Ifi
kecbare Kebungo ebic sasawa imohacnac mesinuec, imoc
negennec.
12 Nga ngicngac sasawa Yesu Kristoaru kpeketahama
Anutu eweheimima kecgecdeac negendae, yeni ifingoc
yunukporac ayemmegecde.
13 Anu ngic manganameme nga ikocngic yeni faitobannu
ngicngac faiyunuandae, yeni manganangina monggoc yadis-
eri anu manganeyombonggegecde. Amma yeni yenaoc-
ngoc ikoc angemema goa ifingoc ikocfu wangecyunugec
makpegecde.

14-15 Ngicngac goa gombunga negengyununec, yeneng
sabacgaunac kecerenec, naso imohai kpetiac yoac oho ohoya
fede, imoc kpougenggec. Kpougenggec yoac imoc hoanggena
negen negengga meefaiu Yesu Kristo negensinggema komoc
kpenec. Ge imoc negenserina imocngo kekecga meseribeso.

16 Anu yoac mitikibiu oho ohoya fede, imoc sasawa
Anutungo asuya fifiu ngicfu kemeec, imocngo yofi mefic-
nunuude, imoc Anutuac enacyoac kpounemmema ded-
erecge anemmeude. Amma mengerenunuma sing dindingac
modacnideac garennunuude.
17 Nga Anutuac ngicngac yeni uaac negen negeng nga kuc
imocac sirihau mema ua gombunga megecdeac yoara imoc
yemmeec.

4

1 Yesu Kristongo eucererengau fingecma namma gbori nga
homemea isingyunuma desiyunuude. Ni yeac nga Anutuac
kicfu serima edeguduae,
2 ge nasoyau me nasoya kpacfu Anutuac yoac ngicngac
dekperagiyemmema goroyoac edeyunubesena. Amma ded-
erecge ayemmema nanggeyunuma modzotitia kpac wiac sa-
sawa kpouyemmebesena.
3 Naso mong haude, imohai ngicngac yeni kpoukpouyoac
gombunga negembesonga modzongina tiude. Yeni
ine yenang songo modacma kpoukpoungic homac
kpedzucyunugecde. Kpedzucyunugec yeni ngicngac yeneac
kedzacfu wiac songea ande, imocac kpouyemmegecde.
4 Amma yeni yoac fora wama ngadehema nemusiduc nga
siduc fora kpac, imohaigeng kpeketahema sing segegecde.
5 Nga geng wiac sasawa isinggema geanggaoc garenge-
mema ebic fingecgenu serima nambesena. Ifi namma Anu-
tuac siduc gombung dekperagiyemmema Anutungo uayoac
genec, imoc hafoangoc modacma kecbesena.
6 Anu homecnasona bic hadeac ngic yeneng waing Anutuac
sese faiandae, ifi isoc sacna kpakegecde.
7 Dzikac gombunga kpema bic mesiai. Amma ngic firang
anggecdeac nedziandae, ifi isoc hafoa nedzima bic mesiai
nga negen negensinna seria mekecma mi ukuba kpeec.
8 Yaguc kekec dindingacac ira neac tomai faifaia fede.
Amma Kebungo faka dindingac ising isingngic, yeng naso
imohai ira imoc nenude. Nga imoc nisac mi nenude, kpac.
Ngicngac sasawa yeni yeac haha nasoya fingectegerudeac
songo negendae, yeng imoc ifingoc yemmeude.
9 Ua mongngo dzegenude dema naso mi ukuma nearu bic
habesena.
10 Imoc yofiac, Dema ye bangecac kekecac songo negemma
bic wanuma Tesaronike taonnu kenec. Nga Kereseke ye
Garata prowinsiu kenec amma Tito ye Darimatia prowinsiu
kenu

11 Rukangosac nigoc kecde. Mareko ye uaac manau
memeficna andeac amma geng ye meficgema hesickena
gegoc habesera.
12 Tikiko Efeso sueba kenec.
13 Nga habesonga dema ngakpina herea Troa taonnu Kar-
poac amau waba feec, imoc nga kibina sasawa ihai faiba
fede mehabesena. Nga kibina sasawa rama seberau oho
ohoya fede, imoc negemba wiac engena andeac imoc momoc
mehabesena.*
14 Aieng gerecfu oho ohongic Aresande,† yeng ebic homac
meficgenenec. Nga Kebungo angammemeaac turunga
kpoumiude.
15 Ye faka gerea amma yoacna homac meenti memati
angkefec, imocac ge ngic yeac garengga mema kecbesena.
16 Anu ni hanahema Roma ihai yoacfu namma haniana
deai, naso imohai ngic mongngo neac hepuc mi nanec, sa-
sawango ine wanudacgec. Nga ifi anggecac imocngo mi
meebiriyunubeso.
17 Ni siduc gombung bangec monnunac ngicngac Anutu mi
negemmidae, yenearu dekperagima mesibadeac Kebungo
nigoc namma kuc nemma raionggac enacfunac onggonnuma
mesinuec.
18 Ngic yeni ebic hania hania anembesonga negendae nga
Kebungo imohacnac ifingoc mesinuu komoc kpeba kuru-
meng eucererengau fainuude. Yearu dedengerec nga deden-
gerec fekengkecbeso, imoc fora.
19 Neac wenacngerec Prisika nga Akpira amma Onesiforo
arengfora yenearu kende.
20 Erasto ye Korintiu kemma kefec. Ye mi haec nga Trofimo
ye ine hafei meecac Mirete taonnu waba tarec.
21 Nga geng naso mong mi ukuma nomannaso mi ammanu
bic habesena. Euburongo wenacngerec degende amma Pu-
deng nga Rino amma Kraudia nga nengen negensinggoc toso-
focnina sasawa, yeneng ifingoc wenacngerecngina gearu
faigec hade.
22 Kebungo geac ongaasugoc kecbeso. Nga danggunuhango
ngenearu febeso.

---

* **4:13:** Kibingina homac imoc papirus mariango memea imohai ohokecgec. Papirus maria imoc sang maria isoc kuneng. Kibingina goa yeni rama me noning seberau ohogec. Sebera imoc ine buma kuneng. † **4:14:** Aresande, ye kopa nganoc imocgoc ua meec.

Paurongo
Tito Yeac Kibi
Ohoec

1 Ni Pauro, Anutuac wanacngic nga Yesu Kristoac aposoro.
Anutuac meisingfora yeni yeac faka nga sing fora negens-
inggema negentegecgecdeac fainuec.
2 Yoac imocngo kekecseri meficgeude, imoc negensingged-
imbe. Anutu memengerecnina yearu ikoc mong mi fede,
yeng hanac hanaheaunacngoc kekecseri menideac enarango
deseriec.
3 Anu yengena nasoya hau yoara didiu ngicngac faiyem-
meu dekperagigec, imoc debadeac fainuec.
4 Tito, negen negensinnu medacyombonna, ni kibi yomoc
gearu faiduae. Anutu Manggac nga memengerecnina Yesu
Kristo yerearunac danggunuc nga ruaengo gegoc febeso.

5 Ua noboha feec, imoc mesinadeac negemma Kreta nucfu
waguba tacnec. Amma ua areng edzacguai, imoc modacma
taong fekendaesoc, imohai kemma kpebunggac enara meis-
ingyunuma uayoac yemmebesena.
6 Ngic mongngo dindingac kecma ngac mocguac ewea
kecbeso. Ye nambaracfora negen negensingnginagoc kecdae
amma yoackpekpe me ihoc bahoc kekec, yoacsiducngina ifia
mong mi febeso. Ngic ifia yeng enara naric anude.
7 Imoc yofiac, kpebunggac enara ye Anutuac wiac
garenggeude, imocac yeng ngic soronga kecbeso. Nga ye
yengenaac negenu engena mi ambeso. Amma ye ngic gerea
mi ambeso. Ye waing doku nema ubasufu ngic anu mi
ngereeude. Ye yarengic mi ambeso amma kichodung faka
mi mekecbeso.
8 Yeng ngicngac ama heiyemmekecbeso amma faka nga
angammeme gombunga, imocac songo negembeso. Fakaya
nomana ambeso amma dindingac nga kpetiac kecma fakaya
nga kekeha garengemebeso.
9 Nga yoac fora edekpou aning, yoac imoc seria mekecbeso.
Ifi amma ngicngac sing dindingac kpouyemmema ubangina
midiude. Nga yoacnina kpeandae, yeneac yoac negen negen-
tegecgoc merengyemmeu kucngina mabeso.

10 Ngic enarafocnginaac bageu kekec waandae, ngic ifia
homacngo kecdae. Yeni yoackpekpe amma yoac onea de-
andae amma ngicngac ogofocngina ikocfu wangecyunuan-
dae. Nga ngic sebi tosangina herecgegec, yenennoc faka ifia
angkecdae.

11 Ngic ifia yeneac enac medzickebesonga. Yenennoc dzo-
finactoa ikocfu meficgegecdeac yoac dedesifucgoc edekpou
ayemmegecde. Ayemmegec ama areng goa hafoangoc to-
homa manganegecde.
12 Kreta ngic yenang kpefing ngic mongngo yenanggac
yofi deec, “Kretangic yeni nasoya nasoya ikoc angkecdae
amma yaka ondzonggboc nekecma oyong kecma kateyang
mangana isoc kecdae.”
13 Yeac yoac imoc fora, imocac yeni negen negensingngina
mengerema sirihau anggecdeac nonosaeng seria
edeyunubesena.
14 Amma yudangic yeni nemusiduc goa dema singyoac
ngicfunac meserima yoac fora wama ngadeheandae. Yeni
yoac ifi mi negembisia, imoc seriangoc edeyunubesena.
15 Nga ngicngac kopocsicngina kpac kecdae, yeneac
kekecfu wiac sasawa kongaha feude. Nga ngicngac
goa bic manganema kongaha mi andae amma negen
negensingnginagoc mi kecdae, yeneac negen negentegec nga
herenegen negengngina momocngoc manganeu wiacngina
kongaha mong mi feude.*
16 Yeni Anutu negemmidae, imoc enacnginangosac
deficgegecde nga fakanginango ine ye busic kpemigecde.
Fakangina mangana imocac amma urumbeso anemmede.
Yeni yoac kpekpeareng kecma wiac mong gombunga
anganggac siric mi andae.

2

1 Yoac gombunga nga dindingac fede, ge imoc modacma
yofi kpouyemmebesena.
2 Ngic yada yeni nomana kecma garengemema fakangina
eweheiheigoc mekecbisia. Nga yoac yofi edeyununa, yeni
negen negensingngina garenggema ngicngac heresongogoc
hoangyunuma modzotitia kpac Kebuac ua mebisia.
3 Nga ngac yada yeni ifingoc faka nga angammemenginaac
arennu ngicngac kpetiac siricfu kecbisia, imoc kpouyem-
mebesena. Nga yeneng enacfu faifai mi ambisia amma waing
doku nene, imocac ebicfu mi kecbisia. Wiac gombunga fede,
ngeni imoc ngicngac ogofocngina kpouyemmebisia.
4 Imocac ngac naroang ewefocnginagoc yofi
kpouyemmebisia, Yeni ewefocngina nga nambaracfocngina
heresongogoc hoangyunuma

* **1:15:** Paurongo dede yaka neneac kpaea mong mi fede. Goa yeneng ine degec, yaka goa imoc kpaeagoc. Mareko 7:19 Roma nadung 14 nga Sesememe nadung 11-15 imocac hania nga negen negeng ihai oho ohoya fede.

5 garengemema kpetiac kecbisia. Amma yeni ama uangina
negen negenggoc nga ubangerecgoc mema kecma ewefoc-
ngina yeneac yoac tofohobisia. Ifi anggec ngic mongngo
Anutuac yoac naric mi demanganeude.
6 Ge sebigbori ngic ifingoc garengemegecdeac negen ne-
gengngina midima edeyunubesena.
7 Amma wiac sasawau geanggaoc angammemega gombun-
gangoc kecma sirihau anna modacgubisia. Ge kpoukpouga
mekecma eweheiheiagoc kecma yoac fora kpouyemmena.
8 Nga ngabafocga yeni gamenginagoc namma geac yoac
mong mi megecdeac ngicngac ubadzidzigaunac yoac meme-
fihagoc edeyunuma kecbesena.
9 Wanac ngicngac mingingfocnginagoc kecdae, yeni ming-
ingfocngina yeneac yoac sasawa tofohogecdeac imoc ded-
erecge ayemmebesena. Nga yeni mingingfocngina yeneac
yoac turunga mi merengyemmebisia. Amma yeni ming-
ingfocngina yeneng negengyemmegec ngereeudeac uangina
mekecbisia.
10 Yeni ine mingingfocngina yenearunac wiacbisic mong
heikpesia kpac eng mi mekembisia, kpac. Yeni ua sasawa
mekecma yoac modac modac ngicngac ambisia. Amma yeni
faka ifia anggec Anutu memengerecninaac kpoukpouyoac
imoc ngicngac yeni ubangerehagoc negenggecde.
11 Anutu engenatoa yeac wosoefacngo ngicngac sasawa
yenearu fingectegeru komoc kpegecdeac memengerec
meficgeyemmeec.
12-13 Ye nga memengerecnina Yesu Kristo, yereng kuc nga
kibikperagiau hama fingectegerecde, imocac amma kene-
haac tomai kecdimbe. Ifi kecmina Anutuac wosoefacngo
metinnunuu yofinenggac bangectoa bangec yomocac faka
nga songo ngadehema kekecnina garenggema sing dindingac
modacma Anutu eweheimima kecdimbe.
14 Anu Yesu Kristongo singyoac kpekpe arennunac yunge-
nunuudeac yengenaoc ngabafora maringinau faiemeec. Nga
nenang yengena ngicngac amma kpetiac kecma ua gom-
bunga mamangkima menideac faka imoc anec.
15 Ge yoacna imoc mema dederecge ayemmema ubangina
midibesena. Ge yoac sasawa imoc kuc genggena, imocac
sirihau edeyunubesena. Nga ngic mongngo geac negenu
mamea mi ambeso.

3

1 Ge yoac yofi heigboriyemmena, ngicngac yeneng gawa-
mangfocngina yeneac yoacngina negemma tofohoma ua
gombunga megecdeac nasosoc efaima kecbisia.

2 Amma yeni ngic me ngac mong demanganegecde, imoc
mi ngereeude, kpac. Yeni deendema mi amma yumea
kecma ngicngac yeneac ebic negentegecma ubangerec faka
ayemmedacbisia.
3 Nga nenang ifingoc warac negen negentegecgoc mi kecma
yoac kpeni goa yeneng ikocfu wangecnunugec sing sege-
ing. Amma bangecac hensongo nga negensongo hania hania
imocngo witicnunuec. Nenang herebugoc nga ogo yeneac
keracmanganggoc kecma ubango ukuemeing.
4 Anu Anutu memengerecnina, yeac danggunuc nga ubae-
facngo didiu fingectegeru
5 yeng dzuacnunuu Tiri Asungo ua meu fingec fingec gboria
fingering. Ye ua gombunga meinggac amma mi mengere-
nunuec. Ye nenanggac ubamangang negemma mengere-
nunuu komoc kpeing.
6 Anu yeng memengerecnina Yesu Kristo yeac amma Tiri
Asu ebiriangoc kpakenemmeec.
7 Kpakenemmema wosoefahaac amma dindingac den-
emmeu kecdimbe. Amma maridzominnina kekec wisic
wisickea kpac, imoc menideac negensima tomai kecdimbe.
8 Yoac imoc fora yombong.

Yoac imoc kucgoc edekpou ayemmenadeac negenduae. Ifi
anna ngicngac Anutu negensinggema kecdae, yeneng faka
gombunga isinggema imoc anggecdeac homac ayemmeude.
Ua ifia imoc gombunga nga ngicngac yeneac memeficngina
anude.
9 Ngicngac goa yeni yoac siriha kpac engemmama deandae
amma esangabo yeneac kisic kpema dedeseriac yoac goaac
yoacngina engemmama anu ngaba angandae. Geng ine yoac
ifia negemma ngadehebesena. Yoac ifia imoc memefiha kpac
nga imocngo fora mong mi meficgeude.
10 Gurunegic ngic mongngo hau naso mocgu nonoyoac
edena mi negenu edena atac yohockang ambeso nga yoacga
mi negenudeu wana tembuha kecbeso.
11 Ngic ifia ye sing segema kopocsic meficgema yengenaoc
yoacfu faiemeude.

12 Ni Atema me Tikiko gearu sueba hau naso mi wama
nearu Nikopori taonnu bic habesena. Ni kianomang nasou
ihai kecbadeac bic negensiai.
13 Aporo nga desi desi ngic kpara Dzena yeri singgac wiac
mong mi obohoecdeac ge memefic seriangoc ayecmebesena.
14 Anu ngicngacfocnina uaac fora mi meficgebauac yeneng
ifingoc ngicngac ebicngina hemma faka gombunga mema
meficyunugecdeac sing kpouyemmena negenggecde.

15 Ngicngac nigoc kecdimbe, yeneng wenacngerecngina
gearu faigec hade. Nga ngicngac Anutu negensinggema
neneac songo negendae, yeni wenacngerecnina edeyununa.
Danggunucngo ngeni sasawa ngenearu febeso.

Paurongo
Firemong Yeac Kibi
Ohoec

1 Ni Pauro Yesu Kristoac amma witicngic nga negen negensinggoc tosonina Timoteo, nereng kibi yomoc faide Firemong gearu hade. Ge ua mocgunira nga heresongogoc hoangguma kecdipe.

2 Negen negensinggoc nainnina Apia nga Kebuac wasaingic ogonira Arkipo yearu amma kpebung Firemonggac amau kpedzucneandae, kibi yomoc ngeneac momoc faidipe.

3 Anutu Mannina nga Kebunina Yesu Kristongo danggunuha ngemmema ruae ngemmebeso.

4-5 Negen negensinggoc tosona, Kebu Yesu negensinggema kpetiac areng sasawa heresongogoc hoangyunukecnec, geac siduc ifi negengkecduae. Imocac amma nunumunau geac negemma nasosoc Anutu dangge edekecduae.

6 Ge negen negensinnu nenigoc urec kecma Kristogoc kpeketahema kecna wiac gombunga sasawa mekecdimbe, imoc hafoangoc negentegecnadeac numuanduae.

7 Nga kpetiac areng ubaherengina heigboriyemmeannec. Heresongogoc ifi hoangyununa henaiac fakaga imocngo meserinuu ebiriangoc sogaiduae.

8 Imocac amma Kristogoc kpeketahema kecma ua genggena menadeac naric edegubai, imocac negenna mi ebiribeso.

9 Heresongo negengemeeme fakau namma yoac yumea yofi deba, ni Pauro ngicyada yofinenggac Yesu Kristoac witicngic kecduae.

10 Amma ni medacna Onesimo* yeac yoac debade. Ye witicamau kecbare fingec fingec gboriau medacna isoc fingecnenec nga yeac negemma desambic anggemma yofi deduae,

11 Ye warac gearu memeficga mong mi anec nga yaguc geac nga neac momoc memeficnira angkecde.

12 Ni neanna ubaherena suebai isoc ye sueba gearu dzigeneude.

13 Siduc gombunggac amma witicamau kecbare yeng geac tatac mema nigoc yei kecma meficnubac, imoc naric ambac ifi negenai.

14 Nga geng naric mi demana ubanaac segereba wabanggac amma wayai. Nga faka gombungaac anggenu songoga modacnadeac sueba haude.

---

* **1:10:** Onesimo imoc titiha memefihagoc.

15 Onesimo ye negen negensinggoc tosoga kecma wisic
wisickea kpac gegoc kefudeac gedang warac waguec.
16 Waguma wanacngic siricfu monggoc mi haude, kpac.
Ye yaguc negen negensinggoc songo tosonina ande. Ni yeac
ifi yombong negenduae. Nga geng yeac mingina nga negen
negensinnu Kebuac amma ye tosoga momoc ande, faka imoc
wiac engena.
17 Ge negenna nerang ogo ogo andipeu Onesimo haude, ye
ifingoc neng haba ambang isoc mema ye hoanggebesena.
18 Nga yeng sing ferahema wiacga mong memanganeec
me yeac turung gearu fedeu imoc sasawa wana neac turung
ambeso.
19 Pauro neanna marinango kibi yomoc ohoduae. Ni tu-
rung imoc kpougembade. Nga geangga kekecac turung nearu
fede, imocac yoac ine mi deduae.
20 Ge foracngoc negen negensinggoc tosona, Kebunina
Kristoac amma meficnuna ubaherenango ruae meficgeude.
21 Nga enac tofoc tofohoga fede, imoc negemma kibi yomoc
ohogenduae. Nga wiac deduae, geng imoc torokpema mong-
goc annade, imoc negenduae.
22 Amma mong yofi negensiduae, ngeneac nunumung-
inaac amma witicamaunac mesinugec ngenearu habade.
Imocac neac ama mana mong mengerebesena.
23 Ni Epafragoc nerahafoc Yesu Kristoac amma witicamau
kecdipe, yeng geac wenacngerec dede.
24 Ngic nigoc kecma ua nenahafoc meandimbe Mareko,
Aristako, Dema nga Ruka yeneng ifingoc wenacngerecngina
degec hade.
25 Kebunina Yesu Kristoac danggunucngo ongaasunginau
fekecbeso.

Hebiraio
Yeneac Kibi

1 Anutungo bicngoc naso homac singa hania hania imohai
yoara profete yeneac enacfu faiu, yeneng bangecfocnina
yoac edeyunukecgec.
2 Nga yofinenggac naso wisic wisickeau ye yoara Medahaac
enacfu faiu yeng yoac edenunuec. Bangecfu nga sawau
amma kurumennu wiac sasawa fekende, imoc Anutu meda-
haarusing yegoc meficgeoc nga maridzominga sasawa meda-
hango meudeac desimiec.
3 Anu Medac ye yengenaoc Anutuac kperagia amma yeri
siricngira mocgu andape. Nga Medac ye yoara kucgoc
amma imocngo wiac sasawa bangecfu nga sawau amma
kurumennu fekendacde, imoc nanggedaru fede. Amma ye
ngicngac sasawa nenanggac kopocsic heidzuac ua mesima
kurumennu Ngictau kuhagoc yeac foiau enec tacde.
4 Medac ye angero sasawa yeneac kunengngina. Amma
yeng kpac kuneng maridzominggac arennu meec, kpara
imocngo angero yeneac kpac sasawa feracyunuude.
5 Nga Anutungo angero monggac yofi mi edeec,
"Ni yagucnoc megudua. Ge medacna nga ni geac Mangga."
(Mitiyegec 2:7)
Amma yeng angero monggac negemma yofi mi deec,
"Ni yeac Manggac nga yeng neac Medac anude." *(2 Samue 7:14; 1 Ngictau siduc 17:13)*
6 Amma ye waracmedaha bangectoa bangecfu kefudeac hes-
icke haec, naso imohai yofi deec,
"Anutuac angero sasawa yeneng ye ngonducnemima afehe-
bisia." *(Dedeseri 32:43 Septuaginta mitikibiunac.)*
7 Amma angero yeneac ine yofi deec,
"Ye angerofora sueyunuu yeneng yoara mema kenggec
gerecborang uayoac edeyunuu yeneng ye kingang
kpemigecde." *(Mitiyegec 104:4)*
8 Amma Medahaac negemma yofi deec,
"Anutu, geac ngictau tatac imoc wisic wisickea kpac amma
feengkefude. Amma ngictau yasugaac kpara imoc faka
dindingac.
9 Ge dindingac kekecac anggengande nga singyoac kpekpe,
imocac ine ubagango waannec. Imocac amma Anutugango,
geac Anutungoc dema ge meisingguma sogac sogaiac kerec-
dokungo nadzicgenu geac sogac sogai imocngo tosofocga
yeneac ferahede." *(Mitiyegec 45:6-7)*

10 Amma yeng monggoc Medahaac yofi deec,

"O Kebu, hanac hanaheaungoc bangecac kpesinga fainec amma kurumenga kurumenga fekende, ge imoc sasawa marigango meficgedacnec.

11 Yeni kpac andacgecde nga geng ine kecbesannec. Yeni sasawango ngakpi isoc dzamema kpac anggecde.

12 Geng kurumenga kurumenga fekendae, yeni ngakpi isoc kpouyununade nga ngicngac wamba mesima gboria faiandae, ge ifi isoc ine esea meicyunuma gboria fainade. Nga geng nasosoc siric mocgungoc kecnade nga geac kifanaso imoc wisic wisickea kpac." *(Mitiyegec 102:25-27)*

13 Anu Anutungo angero monggac yofi mi edeec,

"Ge foinaugeng tacmana ngabafocga hanigaac bageau faiyunuba yeni hanititiga anggecde." *(Mitiyegec 110:1)*

14 Angero sasawa yeni asuareng amma ua mema kecdae nga ngicngac memengereac maridzoming megecdeac tomai kecdae yeni yeneac kingang kpegecdeac Anutungo sueyunuande.

2

1 Imocac amma sing segema kembinggac yoac sasawa imoc negenghomema mekecbisina.

2 Moseac nasou angerongo ngicngac yoac edeyunugec, imoc seriangoc faifaia feec. Ifi feu Israe ngicngac yeneng yoac imoc kpema mi tofohogec, yeni kopocsicnginaac sirihau turunga megec.

3-4 Anu Kebungo monggoc memengerecac sing mong kuha engena yombong edenunuec. Yeng imoc hanaheu yoara negenggec yeneng imocac hepuc amma edenunugec. Anu Anutu yengenaoc yoara meserima negensinggegecdeac kucfaka nga faka kiwa morora mema songoya modacma Tiri Asuac wosoefacac kuc nemmekefec. Ye ifi anecac nenang memengerecac sing kpenideu turungaac naric mi woranide.

5 Bangectoa bangec gboria fingerudeac yoara deandimbe, imoc angero yeneac bagenginau mi faifaia.

6 Nga kibiu mongngo yofi bic dekperagiec,

"Geng bangecfu ngicngacnec negensinunuma ngicac medac gombunga garennunukecnec, imocac warecguduae.

7 Naso wegenanecsac angero yeneac mamea anudeac geng faina kefec. Amma ye kuc kibikperagiagoc kekecac iraya heiminec.

8 Nga Anutungo wiac sasawa yeac bageu faiec." *(Mitiyegec 8:4-6)*

Yeng wiac sasawa yeac bageau faima wiac mong mi herandzima hafoangoc faiec. Nga yofinenggac faka imoc mi hengandimbengoc amma sifu hennide.
9 Anu nenang Yesuac yofi hendimbe, Anutungo faka meu Yesungo naso wegenanec angero yeneac mameangina kefec. Kefu Anutungo wosoefac anemmeu Yesungo ngicngac sasawa donina mema kpendzeng kpema homeec. Imocac ye kuc nga kibikperagia amma eweheihei mekecma imocngo yeac ira ande.
10 Anutungo wiac sasawa meficgedarec amma ye imocac mingina. Amma yeng medacfora homac hesicyunuma kibikperaginginagoc anggecdeac ine memengerecac hanac hanahengic kpendzennu faiec. Faiu ye yengena sebiu kpendzeng negemma uaya mesiu kekeha hafoangoc gombunga anec. Yeng ifi anecac Anutuac medacfora yeni kibikperagiau naric enggecde.
11 Yesungo kpetiac kekecac dzuac dzuac ua mekecde nga ngicngac kpetiac kekecac dzuac dzuac mekecdimbe, nenang kpetiac amma arennina mocgu kecdimbe. Imocac amma ye nenanggac munafocna debesonga game mi kpeude.
12 Ye yofi dede,

"Ni geac kpac kuneng munafocna dekperagiyemmema kpebung botucnginau namma eriendzong megembade."
(Mitiyegec 22:22)

13 Amma monggoc yofi dede,

"Ni yearu heiriduae."
Amma monggoc dede,

"Nenenggec, ni nga nambaracfocna Anutungo nenec, neni yei." *(Yesaia 8:17-18)*

14 Yesungo homec nga mangana mingina memanganeudeac homeec. Anutuac nambaracfora nenang sebifusininagoc nga ye siric ifiangoc sebifusiagoc anec, ifi anecac amma mangana mingina naric memanganeec.
15 Amma ye arengfora kekecnina hafoangoc homecac kengecnunuande, nenang kengecac witicfunac naric yungecnunuude.
16 Foracngoc, ye nenang Abrahanggac bangecfora hoannunuma kecde. Ye angero ifi mi hoangyunude, kpac.
17 Ye donina meudeac amma wiac sasawa negemma munafora nenanggac siric yombong amma mong mi segeec. Ye ifi amma ngicngac nenanggac wosoefac amma uayoara modacma Anutuac kicfu ngicngac nenanggac womonggarengtoa anec nande.

18 Ye ine yengena kpendzeng kpema faitobannu enec,
imocac yeng ngicngac faitobannu engandae, yeni mefi-
cyunuudeacsoc ande.

3

1 Kpetiac tosofocna, kurumenggac kpakpacngo ngenearu
ifingoc haec. Imocac ngeni negen negengngina Yesuaru
faibisia. Yenoc aposoro nga womong garengtoanina nga
nenang yeac kpara deficgekecdimbe.
2 Mose ye Anutuac uayoac modackecma Anutuac amau
yoara tofohoma kefec. Nga Anutungo Yesu uayoac miu yeng
Moseac siricfu uayoac imoc modackefec.
3 Ama memengicngo kpac kuneng meande, fora. Amma
imocngo ama yengenaac kpac kuneng ferahade. Siriha ifia
amma Yesungo Mose feraheu nenang yeac kpara afehed-
imbe.
4 Amatehec sasawa imoc ngicngo memea nga Anutungo ine
wiac sasawa meficgedarec.
5 Mose ye wiac ngadeau fingerudeac sosoha anec. Ye ifi
kecma Anutuac amau kingangkpekpe kefec.
6 Mose ye kingangkpepe kecma Anutuac uayoac modack-
efec nga Kristongo Anutuac Medac kecma uayoac modacma
yeac amagareng kecde. Amma nenang kengeha kpac kuru-
menggac wiac menide, imoc wiac engena negemma serima
mekecnideu Anutuac amanoc angkecnide.

7 Imocac amma Tiri Asungo yofi dede,

“Ngeni yaguc yeac yoac negendae, imohai
8 herengina mi dzegegec. Ngeni warac bangec kisiu yoacna
kpema tobannugec, ifi isoc monggoc mi ambisia.
9 Bangecfocngina yeneng imohai neng ua mekefai, imoc kifa
40ac manau hengkecma ni ine tobannukecgec.
10 Nga ngicngac naso imohai kecgec, yeneac herebu
negemma yofi deai, ‘Yeni herenginango nasosoc sing
segekecma neac sing fekende, imoc negenggecdeac mi
ayemmeande.’
11 Imocac ni herebu amma deserima yofi deai, ‘Yeni neac
kecnegeng kekecfu naric mi enggecde.’ ” *(Mitiyegec 95:7-11)*

12 Tosofocna, ngenearunac mongngo ubahereau negen ne-
geng mangana ereu negen negensing wama Anutu kekec
mingina ngadehebauac ngeni henghomema kecbisia.
13 Mitikibingo “yaguc” ifi demanu ngeni uamemesoc uba-
herengina midiemebisia. Kopocsicngo ngenearunac goa ikoc
ayemmeu herengina dzegebauac ngeni ifi ambisia.

14 Nenang urecfu Kristo seria negensinggema kefing, negen
negensinnina siriha imocngo mekecnideu naso wisic wisick-
eau serima nanni yeng deude, “Ngeni neac ogofocna.”
15 Anu monggoc dedea yofi fede,

“Ngeni yaguc yeac yoac negendae, ngeni imohai herengina
mi dzegegec. Ngeni warac yoacna kpegec, ifi isoc
monggoc mi ambisia.” *(Mitiyegec 95:7-8)*

16 Negenggec, Mosengo Aigita bangecfunac ngicngac hesi-
cyunuma kenu yeni sasawango Anutuac yoac negemmaguc
ine faka hania hania angkecma yoara kpegec.
17 Amma yeni yoara kpema kopocsic meficgegecac yeng kifa
40 ngaba ayemmeu bangec kisiu homedacgec fedaengoc.
18 Nga yeng ngicngac yeac yoac kpegec, yenengsac kecne-
genggac kekecfu mi enggecdeac deseriec.
19 Amma yofi hentegecdimbe, yeni mi negensinggegec, imo-
cac amma yeneng bangec deec, imohai enggecdeac osigec.

4

1 Anutungo kecnegeng kekecfu ennideac deec, imoc nan-
dengoc. Nga kecma ngenearunac goango enggecdeac obo-
hobauac, ngeni garengngina mema kecbisia.
2 Yeneng siduc gombung negenggec, nenang ifi isocngoc
imoc negening. Nga yeni ine imoc negemma mi negens-
inggegec amma Yosua nga Karebe yerigoc uba mocgu mi
anggecac amma yoac negenggec, imocngo yenearu meme-
fiha kpac anec.
3 Nga ngicngac negensinggema kecdimbe, nenaoc kecne-
geng kekecac areng andimbe. Anutungo bangec nga kuru-
menggac kpesinga faiu wisickeu wiac sasawa mesidacma
kecnegeng kekecac uameme faiec. *(Fingec fingec 2:2)*
Ye ifi faima sifu yofi dede,

“Imocac ni yeneac herebu negemma ine yofi deseriai, ‘Yeni
neac kecnegeng kekecfu naric mi enggecde.’ ” *(Mi-
tiyegec 95:11)*

4 Uameme 7gac yoac fekende imocac yoac mong yofi fede,

“Uameme 7 fingeru Anutungo uaya sasawa faidacma tacne-
genec.”

5 Nga yomohai yoac imocac nobohango yofi dede,

“Yeni ine neac kecnegeng kekecfu naric mi enggecde.”

6 Ngicngac goa yeni ine kecnegeng kekecfu naric enggecde.
Nga goa yeni hanahema siduc gombung negenggec, yeneng
ine enac tofoc tofohongina kpac, imocac kecnegeng kekecfu
mi enggec.

7 Imocac amma naso hereangoc anu Anutungo monggoc
naso mong kpara “yaguc” ifi deserima yoac Dawidi miu
yennoc yofi deec,
“Ngeni yaguc yeac yoac negemma, herengina mi dzegebisia.”
(Mitiyegec 95:7-8)
8 Yosuango kecnegeng bangecfu hesicyunu embacfu Anu-
tungo ngadeu Dawidiac nasou naso monggac naric mi debac.
9 Imocac yofi negendimbe, Anutuac ngicngac yeneac hom-
banggac kecnegeng naso fedengoc.
10 Nga Anutungo uaya faima tacnegenec, ifi isocngoc ngic
mong ye Anutuac kecnegeng kekecfu emma uaya faima kec-
negenude.
11 Nga warac areng yeneng makpegec, nenanggarunac
mongngo yeni isoc yoac kpekpe ambauac nenang kecne-
geng kekec imohai ennideac negemma seserigoc ua mema
kecbisina.
12 Anutuac yoac imoc kekehagoc nga uaya nasosoc mema
kecdengoc. Imoc wasaibeang sasawa enara noboc noboc
imoc feracyunuma enara santac yombong ande. Imocngo
wiac sasawa nendzicma noboc nesariande. Imoc ongaasu
nga ubaonganina hendzicyuruma sic gbotoc gbotoc nga sic
manau kereha nendzicyuruude. Amma ubahereninau ne-
gen nengeng nga faka sufuma mekecdimbe, imoc isinggema
foraya mekperaginemmeude.
13 Nga Anutungo wiac sasawa deu fingecdarec imocac wiac
mongngo yeac kicfu sufu sufuya mi fede. Wiac sasawa
imoc fingec fingec nga didiu yeac kic witiau fedacde amma
yearunoc kekecninaac siduc memini imoc isinggedarude.
14 Nga womong garengtoanina engenango kurumenga ku-
rumenga ferahedacma enec kecde, imoc Yesunoc, Anutuac
Medac. Ye ifi kecdeac negen negensinnina deficgeandimbe,
imoc negemma seria mekecbisina.
15 Faitobang fingecnemmeande, ifi isoc womong garen-
gtoanina ye ifingoc fingecmidarec nga yeng ine kopocsic mong
mi meficgeec. Imocac ye kucmamanina hennegeng andacma
nenanggac ubamangang negengkecde.
16 Imocac nenang kengec nga negengyohoa kpac kecma
Anutuac danggunucac ngictau tatacac wegenac kembisina.
Ifi anu memefic naso yombong hau yeac wosoefac meficgeni
yeng danggunuha nemmema meficnunuude.

5

1 Anutungo Yuda yeneac womong garengtoa ngicfunac
meisinggema desiu yeng ngicngac yeneac amma Anutuac
kicfu namma uaya mema ubangerecac nga kopocsicac
sesegerec faiande.

2 Amma womong gareng ye yengena kucmamaac bageau
ifingoc kecde. Imocac ngicngac negen negentegecngina kpac
me sing segeandae, yeni gombunga ayemmeudeacsoc ande.
3 Yeng kucmamayaac amma yengena nga ngicngac yeneac
kopocsicac sesegerec momoc faiande, imoc ngicngac yeneac-
sac kpac.
4 Amma ngic mongngo womong garengtoaac tatac yengena
ubeaac naric mi meude. Anutungo Arong kpacma wom-
ong garengtoa uayoac miec, ifi isocngoc Anutungo womong
garengtoa sasawa kpacyunuma uayoac yemmeande.
5 Nga Kristo ye yengenaoc ifingoc womong garengtoa
anudeac amma kpactoagoc mi meemeec, kpac. Anutungo
yeac yofi deec,
"Ni yagucnoc megudua. Ge medacna nga ni geac Mangga."
(Mitiyegec 2:7)
6 Amma monnu yofi oho ohoya fede,
"Geng Merikisedeac siricfu womonggareng wisic wisickea
kpac kecengkecnade." *(Mitiyegec 110:4)* *
7 Yesungo bangecsebigoc kecma yofi numuec, "Ge home-
cfunac megborinubesena." Ifi numumima kpacsambic am-
mima kunengngoc arohoma kiarec. Nga ye Anutu eweheim-
ima enac tofoc tofoho kefecac Anutungo nunumuya negenec.
8 Yesu ye Medac yombonga. Amma yeng sifu kpendzeng
kpema enac tofoc tofoho kekecac faka meec.
9 Amma ye kpendzeng kpema hafoangoc gombunga anec.
Yeng ifi anu ngicngac yeneng yeac enac tofohoma uayaac
amma komoc kpema wisic wisickea kpac kecengkecgecde.
10 Ifi anu Anutungo yeac yofi deec, "Geng Merikisedeac
siricfu womonggareng wisic wisickea kpac kecengkecnade."
11 Wiac imocac yoac homac fenemmede nga ngeni yoac
negenggecdeac tondzera angandae, imocac edekpou angem-
meba dema obohoduae.
12 Ngeni naso herea bic negen negensinggoc kecma
kpoukpou ua bic megec ngereebac. Amma yofinenggac
mongngo hama ine Anutuac yoac haniaunac monggoc
edekpou angemmeudesoc ande. Ngeni yaka seria
negecdeacsoc mi amma namuacsac angemmede.
13 Nga ngic mong ye namuungoc kecde, ye sabac kecden-
goc. Nga neni dindingac kekecac yoac kpoumini ye imoc
negemma meudeacsoc mi ande.
14 Yaka seria imoc ngicngac bic yadiseri angana, yeneac.
Amma ngicngac ifia yeni negen negengngina naso herea
bic midima faka damocngo gombunga me mangana, imoc
ireckema negentegecma kecdae.

---

* **5:6:** Merikisedeac siduc imoc Fingec fingec 14:17-24 oho ohoya fede.

6

1 Ngeni mitiu wiac efea hanahema kpoungemmeing imoc
monggoc mi denide. Amawotung monggoc ukuni ke-
meu imoc mi ngereeude. Imocac amma faka kpakparoha
wagecde nga Yesu negensinggegecde amma
2 doku nadzicac kpoukpou hania hania nga mari faifaiac ua
amma homecfunac gborima yacyac nga hofeac kpendzeng
wisic wisickea kpac,
3 imoc Anutungo negenu naric anudeu monggoc mi denide.
4 Imoc yofiac, ngicngac goa yeni kperagi bic yemmeyem-
mea nga kurumenggac ubangerecac yaka nehemma Tiri
Asugoc bic anggec.
5 Amma yeni Anutuac yoacac songea amma bangec nga
kurumeng ngade kecma fingecbesande, imocac kuc ifingoc
nehenggec.
6 Nga ngicngac imoc nehemma makpema ngadehegecde,
yeni monggoc ubamereng meyunuma heitaiyununideac
singa mong mi fede. Ifia yeneng Anutuac Medac didiu
deengdema ammima mariponnu monggoc kpeandae.
7 Bangec mong medzameni kiango naso homac kpema uau
doku meficgeu ngicngac yeni yakangina imohai homecgec
fora meficgeyemmeu yofi debesonga, bangec imoc Anutuac
kenecfu fede.
8 Nga bangec mong medzac medzameango ine witic
waeagoc nga tebanghaseng meficgeudeu bangec imocngo
uaya kpac amma sowehagoc anu naso wegeneu gerecngo
dzeu kpac anude.
9 Songo tosofocnina, ngeni ngicngac ifia kpac amma
ngeneng komoc kpegecdeac areng, ifinoc negensima
kecdimbe. Ifi negensima sifu goroyoacngina dedimbe.
10 Anutungo sing dindingacfu yoac nga fakangina
isinggeude. Ngeni uanina meandae nga kpara songogoc
hoanggeandae, yeng imoc naric mi nigeckpeude. Amma
ngeni kpetiac areng heimefic ayemmegec nga torokpema
ayemmekecdaengoc, ye imoc ifingoc naric mi nigeckpeude.
11 Nga ngeni negengyohoha kpac kecma wiac fingecngem-
meudeac negensinggema kecdae, ngeni imoc megecdeac
tembuc tembuc mamangkima ua mekecmagec naso wisic
wisickea haude. Ngeni ifi kecgecdeac anemmede.
12 Imocac ngeni oyonga mi ambisia. Ngicngac negen ne-
gensing seriangoc modzotitia kpac mekecdae, yeni marid-
zomingngina Anutungo warac deyemmeec, imoc megecde,
ngeni ifi amma yeneac siric modacbisia.
13 Anutungo Abarahanggoc yoac dedzege anec. Amma
wiac ngade miudeac deseribeso amma yeac kunenga mong

mi kefecac ye yengenaac kpacfungoc kpacma yofi dema deseriec,
14 “Foracngoc, ni kenecgubade nga fingecsahega sahebesande.” *(Fingec fingec 22:16-17)*
*
15 Anu Abarahang ye naso hereangoc tomai kefec. Amma ubea kuha mi mamanu Anutungo wiac miudeac deec, imocac fora fingeru henec.
16 Nga ngicngac yeni yoacngina meserigecdeac kunengngina kpacma yoacngina deseriandae. Yeni ifi anggecdeu deengdema fakangina wisickedarude.
17 Anu Anutungo ifingoc yoara deseriec. Nga Abrahanggac bangecfora yenearu yoara monde monde mi anec, yeni imoc negemma dzadzahac kuha momoc negentegecyombonggegecdeac ifi deec.
18 Ye ifi dema yoac seria yohockang meficgenemmeec. Yoac yohockang ifi feecac yoara ikoc naric mi anude.† Fakaya ifia negenni imocngo ebiriangoc meserinunuu bangecac wiac naric wama wiac ngade menideac deec, imoc seria mekecnide.
19 Nga Anutungo wiac menideac denemmeec, yoac imocngo ubaonganinaac angka isoc angande. Imocngo yeac womongtoau emma kpoructoa ferecgema kpetiac nga kpetiac yombonggac manau seria fede.
20 Anu Yesungo nenanggac amma imocac manau warainemmema enec. Ye womong garengtoa wisic wisickea kpac kecengkefudeac emma Merikisedengo kefec isoc kefude.

7

1 Merikisede ye Sareng taonggac ngictau amma Anutu engenatoa yeac womong gareng kefec. Nga Abarahang ye ngictau yenigoc ewema kpebucyunuecfunac dzigenema hamanu yeng sinnu ye meficgema keneheec.
2 Keneheu Abarahangngo iwaiya sasawa dzikacfunac meecmoc, ihacnac tennunac mocgu hendzicma Merikisede miec. Nga Merikisede yeac kpara titiha imoc, “Dindingac kekecac ngictau.” amma monggoc “Sarenggac ngictau.” imocac titiha “Ruaeac ngictau.”
3 Amma ye nonggomama nga esangabofora yeneac kpacarengngina mong mi oho ohoya. Nga ye fingec

---

* **6:14:** Anutungo Abrahanggoc dzadzahac meec, imoc yomohai oho ohoya fede, Fingec fingec 12:1-3; 13:14-18; 15:1-21; 17:1-27; 18:1-15; 22:1-18. † **6:18:** Fingec fingec 12:7; 13:15; 15:1-21, imohai Anutungo Abrahanggoc yoac dedzege anoc. Amma Fingec fingec 22:16-17 imohai ye yoara deseriec. Imocac yoac seria yohockang oho ohoya fede.

fingecnasoya kpac amma homec nasoya ifingoc kpac,
ye Anutuac Medac siric isocngoc amma womong gareng
nasosoc kecengkefude.
4 Anu dzite hania bangecnina Abarahangngo wiara dzikac-
funac meec, imoc hendzicma teng imohacnac mocgu miec.
Imocac ngeni hentegecbisia Merikisede ye ngic engenatoa.
5 Nga Rewiac bangecfora yeneng womong gareng ua
mekecgecdeac uayoac megec, yeni ngicngac yenearunac
tennunac mocgu imoc mekpedzuc ambisia, dedeseringo ifi
dede. Nga ngicngac imoc yeni Abarahanggac bangecfora nga
sactosofocngina kecma sifu yenearunac tennunac mocgu
mekecgec.
6 Anu Merikisede ye yeneac arenunac mi fingerec, kpac.
Amma ye sifu Abarahanggarunac tennunac mocgu mema
ngic Anutuac dzadzahac mekefec, yenoc keneheec.
7 Nga ngic merang kenec miec, yeac kpacngo kenec meec,
yeac ferahede. Mongngo yoac imoc naric mi kpeude.
8 Anu mong yofi, womong gareng homec bageau kecdae,
yeneng tennunac mocgu kpedzucnema mekecdae. Nga Abra-
hangngo tennunac mocgu Merikisede miu meec, yeng ine
kecdengoc, dedekperagi ifi nemmegec.
9 Amma yoac yofi naric denide, Rewi ye tennunac mocgu
memeac ngic nga Merikisedengo Abarahanggarunac ten-
nunac mocgu bic meec, imoc Rewiarunac meecac amma
Rewi yengenaoc tennunac mocgu ifingoc faiec.
10 Merikisedengo Abarahanggoc sinnu ewaroc, naso imo-
hai Rewi ye bangehaac hereu bic tarecac amma Abara-
hangngo Merikisede wiac miec, imoc Rewingo ifingoc miec
ande.
11 Nga Isirae ngicngac yeneng dedeseriyoac megec, imohai
yofi feec, Rewiac areng yeni womong gareng ua mebisia. Nga
yeneng womong gareng ua megec wiac hafoangoc ngereebac
dede Anutungo womong gareng monggoc fingerudeac mong
mi debac. Nga yofi fingecbeso, womong gareng ngic mong
Merikisede yeng kefec, siriha ifia fingecbeso amma ye Arong-
gac arennunac fingecbac imocngo mi ngereebac.
12 Nga womong garenggac ua areng gboria fingerudeu
dedeseriyoacac areng gboria ifingoc fingecbeso, sing mong
mi fede.
13 Amma womong gareng imoc ine kisic mong yenearunac
nga yeac kisicfunac mongngo arata henggareng mong mi
angkefec.
14 Kebuninango Yuda kisic yenearunac fingerec, imoc ne-
gendimbe. Nga Yudaac areng, yenearunac mongngo wom-
ong gareng anude, imocac Mosengo mong mi deec, kpac.

15 Anu Kebuninango Yuda kisicfunac fingecma
Merikisedengo womong gareng kefec, ifi isoc womong
gareng anec, imocngo monggoc dekperagiu Rewi arenggac
womonggareng ua soha mi anec.
16 Womong garengtoa ye sac areng mocguac manau
modacma fingecbeso, dedeseringo imoc dede. Nga Kebunina
ine kekec dzonggo dzonggoa kpac imocac kucfu womong
garengtoa anec.
17 Yeac negemma dedekperagi yoac yofi fede,

"Geng Merikisedeac siricfu womonggareng wisic wisickea
kpac kecengkecnade." *(Mitiyegec 110:4)*

18 Dedeseriyoac kucmama nga memefiha kpac warac hau
yoac imocngo faka warac feec, imoc meickeu kpac andarec.
19 Dedeseriyoacngo memengerec ua hafoa mong mi meec,
kpac. Nga Anutungo yofinenggac sing mong mesarinem-
meec, imocngo warac sing feec, imoc ferahede. Nga nenang
sing imoc modacma Anutuac hoannu kengkecnide.

20 Anutungo yoara meserima Yesungo womonggareng
anudeac deseriec.
21 Womong gareng Rewiac arennunac yeneac
demeseriyoac ifia mong mi feec. Ye imoc Yesuaru faima
yofi edeec,

"Kebungo yoara meserima yofi deec, 'Ge womong gareng
wisic wisickea kpac kecengkecnade.' ye yoara ifi
meserima naric mi waude."

22 Anutungo Yesuac ifi meseriec, imocac amma Yesungo
dzadzahac gboria imocac nonggo tarec. Ifi taru dzadzahac
gboriango eseaac kuc feraheude.

23 Womong gareng Rewiac arennunac yeni ngic homac.
Nga homebesandaengo ua imoc mekecgecdeac homecngo
womonggareng ua imocac kpae anec. Imocac amma mong
homeu mongngo torokpeu torokpe meerekecma womong
gareng ua megec amma yaguc meandae.
24 Nga Yesungo ine wisic wisickea kpac kecengkefude, imo-
cac womong gareng ua yegoc wisic wisickea kpac amma
feeng kecbesande.
25 Ye nasosoc Anutuac kicfu yoacfu meficnunuudeac
kefudeac ngicngac yearusing Anutuaru kennide, nenang
hafoangoc mengerenunuudeac mi obohoude.

26 Anu womong garengtoa yennoc naric meficnunuude.
Ye kpetiac nga kopocsiha kpac, kongaha amma wononga
kpac. Anutungo ye ngic kopocsicmeme yeneac botucfunac
meickeu ye kurumeng sasawa fekende, imoc feracyunuma
wi kecde.

27 Nga womong garengtoa Rewiac arennu yeni wenacsoc
yenang kopocsicac sese faimaguc ngicngac yeneac kopocsi-
cac ngade faikecdae. Nga Yesungo faka imocac bageau mi
kefec, kpac. Ye ine sese dema yengena faiemeec nga yeng
imoc naso mocgusac meu soha anec.
28 Foracngoc, dedeseringo ngic kucmamagoc uayoac
deyemmeu womong garengtoa angkecdae. Nga
demeseriyoacgoc fingerec, imocngo Medac uayoac demiu
yeng tatac mema kucmamea kpac nga hafoangoc gombunga
wisic wisickea kpac feengkefude.

8

1 Imocac amma yofi fede, womong garengtoaninango ku-
rumenggac ngictautatac, imocac foiau tataha mema tacde.
2 Amma ye Anutuac womong yeac kporuc bedzo fora kuru-
mennu nande, ihai kingangkpekpe ua mema kecde. Kporuc
bedzo imoc ngicngo mi memea, kpac. Anutu yengenaoc imoc
mema faiec.
3 Anutungo womong garengtoa uayoac deyemmeu yeni
ubangerec nga kopocsicac sesegerecngina faikecdae. Imocac
amma Yesungo ifingoc sese mong faibeso.
4 Womong gareng yeni dedeseriyoac modacma Anutu
sese heiheimiac ua imoc bic mekecdae, imocac ye engngoc
bangecfu kecbacfu womong gareng naric mi ambac.
5 Mosengo kporuc bedzo mema miacbeso anu Anutungo
goroyoac dema yofi edeec,

"Ni tikiu onga edzacguai, ge siriha imoc yombong modacma
wiac sasawa medacnadeac henghomema mebesena."
(Makekeng 25:40)

Nga ngic yaguc womonnu ua meandae, yeni Mose isoc kuru-
menggac onga modacma uangina mekecdae.
6 Yesu ye dzadzahac gboriaac ngicbotuc, dzadzahac imoc
dedzege yoac kuha monggoc mekecde, nocac dzadzahac gbo-
riaac dedeseriyoacngo eseaac ferahede. Amma yeac wom-
ong gareng ua, imocngo bangecac womong gareng ua siriha
ifi isoc ifingoc feraheude.
7 Dzadzahac esea ebiha kpac ambac dede dzadzahac gboria
mongngo tataha naric mi mebac.
8 Nga Kebu Anutungo ine ngicngacfora yenenu kopocsicng-
inagoc anggecac yofi deec,

"Kecma naso mong haude, imohai ni Israe nga Yuda areng
yenigoc dzadzahac gboria mong mebade.

9 Dzadzahac imoc warac bangecfocngina yenigoc meai, imoc-
fia isoc kpac. Naso imohai neng maringinau mema Aigita
bangecfunac hesicyunu hayai. Yeni dzadzahac meai, imoc

wama imocgoc mi kecgecac ni ifingoc wayunuma yohoc ba-
hoc ayemmeai.”
Ye ifi dema monggoc torokpeec,

10 “Ni ngadeu dzadzahac gboria Israe areng yenigoc mebade,
imocac siriha yofi, dedeseriyoacna ngicngac yeneac
negen negennu faima kibia imoc herenginau yombong
ohobade. Amma neng Anutungina kecba yeneng ngic-
ngacfocna kecgecde.
11 Nga imohai mongngo Israe ogea me munea mong edekpou
ammima yofi mi deude, ‘Ge Kebu negemmina.’ Nocac ng-
icngac kapiaunac erema kunengtoau wisickeude, yeni sa-
sawango negennugecde.
12 Ni wosoefac ayemmeba sing segema me kopocsic meficge-
andae, imoc sasawa wama monggoc mi negensibade.” *(Yere-
maia 31:31-34)*
13 Ye dzadzahac gboria monggac deec, imohai dzadzahac
warac meec, imocngo esea anec, ifi dekperagiec. Nga wiac
mong bic wawaya esea ande, imocngo naso kapianecsac
fema kpac anude.

9

1 Dzadzahac waraima haec, imocac fakaya nga singyoara
feec. Nga kpetiac amaya yei bangecfu feecngoc.
2 Anu kporuc bedzo mana warac warac feec, imocac kpara
Mana kpetiac. Nga mana warac warac imohai kifa nananga
amma tebo ic sogongagoc nanoc.
3 Nga kporuc monggac ngadea imohai kporuc bedzoac
mana mong feec, kpara Mana kpetiac nga kpetiac yombong.
4 Imohai hosuc homuna gombunga oho ohoac arata golngo
memea nga dzadzahacac katapa taroc. Dzadzahacac kat-
apa imoc golngo faima mekatahedacgec nga imocac manau
enang golngo memea mannayakagoc* faigec tarec. Aronggac
yasu sera kpekpea nga dzadzahacac tafe ihai ifingoc faigec
feec.
5 Katapa imocac witiau kerobing kibikperagingiragoc
yohockang kpegangngirango tapeau hedzic hedzic
ammima semeec feec. Antungo ihainoc kopocsicnginaac
turung kpoukpou ua mekefec. Nga imocac hania sasawa
yofinenggac mi debade.

---

* **9:4:** Anutungo bangec kisiu mannayaka Israe ngicngac engsac yemmeu yeni imoc asoacsoc sobing isoc bangecfunac kpedzucnekecgec. Manna imoc hebiraio yoac amma titiha yofi, “Noc wiac?”

6 Yeni kporuc bedzo siriha ifi mekecgec womong gareng
yeni ama mana warac warac imohai emma uangina mekec-
dae.†
7 Nga womong garengtoangosac ama mana mong imohai
kifasoc atac mocgu engande. Amma ye eng naric mi engande,
kpac. Ye sac mema emma yengena kopocsic nga ngicngac
yeni kopocsic hania kpacfu eng sicsauc megec, imocac amma
sese faiudeac meengkecde.
8 Nga Tiri Asungo yofi edzacnunude, Kporuc bedzoac kuha
femanu mana kpetiac nga kpetiac yombong ngicngac ihai
enggecdeac singa mong mi fingectegerude.
9 Ngicngac yofinenggac kecdae, yeni imocac ongea isoc
ande. Yeni Anutuac womonnu yeac ubangerec nga kopoc-
sicac sesegerec meemma faimiandae nga imocngo ine ye-
neac herenegen negengngina hafoangoc naric mi dzuacyem-
meude.
10 Nga ua imocac nenedoku nene nga dzuac dzuacac faka
hania hania imoc sebiu uasac meandae. Anutungo singyoac
imoc yemmeu, yeni imoc modacma kecmagec nadung gboria
monggac nasoya haude.
11 Anu Kristongo bic hama wiac sasawa gombunga yei
fede, imocac womong garengtoa anec. Ifi amma kporuc
bedzo mong gombunga yombong maringo mi memea amma
bangecfunac wiac mongngo mi memea, imoc nande, imoc
kuneng nga hafoangoc gombunga amma esea ferahey-
ombonggede.
12 Kristo ye noning ngiwa me burumaka medahaac sac
mema mi enec, kpac. Ye yengena sacngo naso mocgusac
sese mema mana kpetiac nga kpetiac yombong, imohai enec.
Emma yengena sacngo bunnina meec, imocngo fefeseri
fekecbesande.
13 Ngicngac yeneng Anutuac kicfu wonongnginagoc anggec
womong gareng yeneng noning me burumaka ngiwa yeneac
sac nga burumaka ngagera medac mi memea gerecngo dzeu
hama ande, hamaya imoc mema ngicngac wonongnginagoc
yenearu kpegiandae. Kpegigec wisickeu ngicngac yeni Anu-
tuac kicfu sebiugeng kpetiac anggecde. Imocac amma yofi
negembisia,
14 Kristongo kekecseriac Asugoc namma yengena soronga
amma kekeha Anutuaru faiemeec. Yeac sacngo yangburu-
maka sacngina homac ferahede. Imocngo herenegen ne-
gennina dzuacdaru angammemenina kpakparoha kpac anu
Anutu kekehagoc kingang kpeminide.

---

† **9:6:** Naso imohai Anutuac womong Herodengo meec imoc nanec. Kporuc bedzo nga Anutuac womong imocac hania “Yoac goaac dedekperagi” hafac 1126 imohai henggec.

15 Kristo ye yengena kekeha faiemema dzadzahac gboriaac ngicbotuc anec. Nenang dzadzahac esea imocac dedeseriyoac kpeing. Kpeni yeng homema bunnina mema dzadzahac esea imocac bageaunac menunuec. Anutungo ngicngac kpacnunukecde, nenang kekecseriac maridzoming menideac Kristongo ifi anec.

16 Maridzominggac kibi mong fedeu yofi ambesonga, minginango homeudeu, imoc dekperagibesonga.

17 Mingina gbori kecmanungoc maridzoming kibi imoc ohogec eng feude. Minginango homeude, imohai maridzominggac kibi seriude.

18 Imocac amma dzadzahac esea imoc sacngo meserigec.

19 Nga Mosengo dedeseriyoac sasawa ngicngac edederecge ayemmedaru wisickeu burumaka nga noning ngiwa sacngina mema dokugoc yerecgema ramadzoea sacsac nga babacmeac mema sacfu nemuruckema imocngo kibi kpou kpouya amma ngicngac sasawa witinginau kpegiu nadzicyemmeec.

20 Nadzicyemmema yofi edeyunuec,

“Sac yomoc, imoc dzadzahacac sac. Anu ngeni dzadzahac manau kecgecdeac Anutungo edengunuec.” *(Makekeng 24:8)*

21 Anu Mosengo kporuc bedzo witiau nga manau amma sesegerec faifaiac wiac hania hania tarec, imoc ifingoc sacngo kpegiu sasawa nadzicmidarec.

22 Ifi anu dedeseri fakau sacngo wiac meu kpetiac anude nga sac mong mi kpakeudeu kopocsic wawa mong mi fingerude.

23 Bangecfu kporuc bedzoac wiac fede, imocngo womong kurumennu fede, imocac ongea ande. Nga imocngo Anutuac kicfu kpetiac anudeac sacngo dzuacgec. Nga wiac fora kurumennu fede, imoc kpetiac anudeac sac gombunga nga engena yombongngo fede.

24 Kristongo ama kpetiac maringo memea amma wiac fora fede imocac ongea ande, ama imohai mi enec, kpac. Yeng nenanggac amma Anutuac kicfu nanudeac kurumeng forau enec.

25 Amma womong garengtoa ye kifasoc yangsawa mema mana kpetiac nga kpetiac yombong, imohai engande. Nga ye angande, Kristongo ifi isoc mi angande. Ye naso homac sese meemeudeac mi engkecde.

26 Kristongo ifi kecbac dede ye bangec nga kurumeng hanac hanaheaunacngoc naso homac kpendzeng kpeerekecbacfu imoc naric mi wabac. Nga ye ifi mi anec, kpac. Ye naso wisickebeso ammanu bangectoa bangecfu naso mocgusac fingecma ngicngac kopocsicnina meickeudeac Anutuaru yengena sebia desima faiu sese uaya medarec.

27 Anu ngicngac sasawa naso mocgusac homenideac dedea
nga ngadeau kecma yoacfu nambesonga.
28 Ifi isocngoc Kristongo naso mocgusac ngicngac sasawa
nenanggac kopocsic tofohodarudeac amma sesenina anec.
Amma ngade haude, imohai kopocsic tofohoudeac mi haude.
Naso imohai Kristongo ngicngac yeac tomai kecdae, yenearu
fingecma mengereyunuu komoc kpegecde.

10

1 Wiac gombunga ngade haude, Moseac dedeseriyoac imoc
wiac imocac ongea, imocngo wiac fora mi ande. Ifi anu
ngic yeni kifaya kifaya Anutu afehegecdeac yeac hoannu
hama sesengina siriha mocgusac faiandae nga imocngo ine
dedeseriyoacac kucfu hafoangoc naric mi mengereyunuude.
2 Dedeseringo hafoangoc mengereyunubacfu yeneac sese
faifai imoc bic kpac ambac. Amma kopocsicngina bic kpac
anu yeni herenegen negengngina kpetiac kecma kopocsicng-
inaac gamegoc monggoc mi kecbau.
3-4 Imoc yofi, burumaka ngiwa nga noning ngiwaac
sawango kopocsic meickeudeacsoc mi ande, kpac yombong.
Imocac amma sesegerec faifaiac faka imocngo kifasoc
kopocsicngina heigboriyemmekecdenoc.
5 Anu Kristongo bangectoa bangecfu mama imocac negen-
sima Anutu yofi edeec,
“Ge ubangerec nga kopocsicac sesegerec hania hania, imocac
mi anggengkefec. Nga geng ine bangecsebi mong men-
gerema nennec.
6 Anu Ngicngac yeneng ramaburumaka hafoangoc kopocsic-
nginaac amma gerecfu faigec dzeande, imocngo songo mi
meficgegenude, kpac.
7 Ifi anu deai, ‘Anutu, negenna, geac songo modacbadeac
hayai nga kibi kpoukpouac manau neac yoac oho ohoya
fede.’ ” *(Mitiyegec 40:6-8 Septuagintaunac)*
8 Sesegerec sasawa imoc dedeseriyoac modacma faiandae
nga Kebungo ine yoac yofi deec, “Ubangerec nga kopocsicac
sesegerec hania hania nga ramaburumaka hafoangoc kopoc-
sicngina amma gerecfu dzeande, imocac mi anggenude nga
imocngo songo mi meficgegenude.”
9 Ifi dema yofi deec, “Negenna, geac songo modacbadeac
hayai.” Ifi dema yeng sing gboria meseriudeac sing esea imoc
meickeec.
10 Yesu Kristongo nenanggac negemma songo imoc modacma
sebia mekemma naso mocgusac sese faiu sing imohai kpetiac
aning kecdimbe.
11 Womong gareng yeni wenacsoc namma womong gareng
uangina mekecdae amma yeni sesegerec siriha mockicngoc

nasoya nasoya mekecdae, imocngo ine ngicngac kopocsicng-
ina meickeudeacsoc mi ande.
12 Nga Kristongo kopocsic meickeudeac sese mocgusac kuha
wisic wisickea kpac, imoc faima Anutuac foiau tataha mema
tacde.
13 Nga Anutungo ngabafora yeac hania bageu hanititi siricfu
faiyunuude, ye imocac tomai tacde.
14 Yeng sese mocgusac faima ngicngac hafoangoc men-
gereyunuu yeni wisic wisickea kpac kpetiac kechereema
kecbesandae.
15 Anu Tiri Asungo ifingoc hepuc amma yofi edenunuec,
16 "Kebungo yofi dede, 'Ni ngadeguc dzadzahac gboria
yenigoc mebade, imocac siriha yofi, dedeseriyoacna
ngicngac yeneac negen negennu faima kibia imoc
herenginau ohobade.
17 Amma kopocsicngina nga singyoac kpekpengina imoc sa-
sawa wama monggoc mi negensibade.' " *(Yeremaia*
31:33-34)
18 Nga Kebungo kopocsicnina wau kpac anecac kopocsic meic
meickeac seseac ua monggoc mi mebesonga.
19-20 Negen negensinggoc tosofocnina, Yesu yengena
sawaac kucfu nenang kengeha kpac kecma kporucnagu
ferahema mana kpetiac nga kpetiacfu naric ennide. Yeng
sing gboria nga kekehagoc witinemmeec nga kporucfusing
kennideac yengena sebingo sing imocnoc menemmeec.
21 Womong gareng engenatoaninango Anutuac arengfora
garennunuma kecde.
22 Nga nenang hanahema herenegen negennina gameagoc
nga mi ngereeande, yeng imoc dzuaru kongaha fede nga
sebinina doku kongahango dzuaru kongac kpeing. Imo-
cac amma nenang ubaherenina fora imocgoc kekecnina
isinggeyombonggema ye hafoangoc negensinggema Anu-
tuac hoannu kembisina.
23 Kebu maridzoming nemmeudeac yoac deseriec, yeng
dedea modarude. Nga imoc nenanggaru fingerudeac ne-
gensegec amma kecma deficgekecbisina.
24 Amma songo nga angammeme gombunga
botucninau feudeac nenang henggareng angemema
meseriemekecbisina.
25 Ngicngac goa yeni kpekpeturannina waandae, imoc mi
ngereede. Nasotoa wegenede, ngeni imoc bic negendaeac
meseriemekecbisia.
26 Nenang yoac foraac negen negeng mema negentegec-
maguc kopocsic faka arenggema mekecnideu ine kopocsicn-
inaac amma monggoc sese mong mi feude.

27 Ebictoaninagoc kecni ising ising nasou gerectoa
mongngo nonohoma memanganenunuudeac tomainina
feude.
28 Ngic mongngo Moseac dedeseriyoac kpeu ngic
yohockang me harebec yeneng imoc hemma yoara wama
yoacfu faigecdeu, ye ubamanganga kpac kpebucgegecdeac
areng anude.
29 Anu dzadzahacac sacngo ngic mong bic dzuarec, yeng
ngade sac imoc ongea kpac dema Anutuac Medac witiau
goteng tima Danggunucac Asu demanganeudeu, yearu tu-
runga noc efea fingecmiude, imoc bic negendae.
30 Nga
"Kopocsicac turung kpoukpou imoc neac uanoc nga ni
ngicngac kopocsicnginaac turung kpouyemmebade."
(Dedeseri 32:35)
Kebungo yoac imoc deec, ye negendimbe. Ye monggoc yofi
deec,
"KEBUNGO ngicngacfora isingyunuma yoacngina deude."
(Dedeseri 32:36; Mitiyegec 135:14)
31 Anutu kekehagocac mariu embesonga, imoc ebihagoc nga
kpendzengagoc yombong.
32 Ngeni hanahema Kebuac kperagia megec, naso imohai
siduc gombunggac amma uatoa mema kpendzeng kpegec,
imoc mi nigecngunubeso.
33 Amma ngic yeneng naso goau ngicngac yeneac kicfu
faingunuma gamekpekpe nga defagoc amma ngunukporac
angemmegec. Nga naso goau ngaba yeneng ngeneac toso-
focngina ifi ayemmegec ngeni ogo angemmema yenigoc
nanggec.
34 Ngeni witicngic yenigoc ngenahafoc kpendzeng kpegec
nga ngic yeneng goa ngenearunac witicamau faiyunugec
nga ngaba yeneng goa ngenearunac hamangec faka angem-
mema hiedzongina megec. Ifi anggec ngeni ine sogaima
yofi negenggec, hiedzonina feengkefude imocngo bangectoa
bangecac hiedzo ferahedacde.
35 Imocac ngeni kengeha kpac kecbisia. Kecma faka imocac
buma kuneng meficgegecde.
36 Ngeni modzotitia kpac kecgec, imoc ngereeude. Imocngo
meficngunuu ngeni Anutuac enac tofoc tofoho amma marid-
zomingngina deec, imoc megecde.
37 Anu naso wegenanec fede, imoc wisickeu,
"Ngic haudeac dedea, ye naso mong mi ukuma haude.
38 Ngicngacfocna dindingac kecdae, ngeni negen
negensinggoc kechereegecde. Nga ngenearunac mongngo
wanuma kenudeu neng ine yeac negemba ubaherenango mi
ngereede." *(Habakuc 2:3-4)*

39 Nenang ine ye ngadehema hofeac sing modacma ke-
menide, imocac areng kpac. Negen negensinggoc kecma
firang amma ubaonganinagoc kekecseriu ennide.

11

1 Wiac mong fingecnemmeudeac seriangoc negensima
kecdimbe, imoc kicngo mi hemma sifu negenni fora ande,
fakanina imocac kpara negen negensing.
2 Ngicngac bicngoc kecgec yeni negen negensingnginagoc
kecgecac amma Anutungo hepuc ayemmema yoac nga
fakangina deseriec.
3 Wiac kicngo hengandimbe, imoc wiac hehenaunac mi
fingerec. Anutungo yoac deu kurumenga kurumenga nga
bangectoa bangec fekende, yeng imoc meficgedaru fingerec,
imoc negen negensinggoc kecma negentegecnide.
4 Abengo negen negensingagoc kecma Anutuac sesegerec
faiec, imocngo Kainggac sese feraheec. Ferahau Anu-
tungo yeac sesegerec hemma negenu ngereeu ngic dindingac
demiec. Abe ye bic homeec, amma sifu negen negensingau
yoara dekecdengoc.
5 Enoko ye negen negensinggac amma homec mong mi
fingecmiu henec. Nga Anutungo ye engsac meickeu enec. Ye
mi emmanu Anutungo yeac yofi demiec, “Ni geac negemba
ngereede.” Ifi dema Anutungo ye meickeu ngicngac yeneng
hofocma monggoc mi meficgegec.
6 Anu ngic mongngo Anutuac hoannu kembeso negende,
ye yofi negensinggema kecbeso, Anutu ye kecdenoc nga
ngicngac ye kpachofoc angandae, yeni turunga gombunga
yemmeude. Nga mong ye negen negensinga kpac kecande,
Anutungo yeac negenu naric mi anude, imoc kpac yombong.
7 Ngicngac yeni dokutoa haudeac ebic mi hemmagec Anu-
tungo Noa goroyoac edeu yeng yoara negensinggema ewe-
heimima wagetoa mong meec. Ifi mema yengena areng-
fora ebicfunac onggongyunuec. Yeac negen negensingngo
bangectoa bangecac faka mangana mekperagiu Anutuac
yoacfu kenggec. Yeng ine negen negensingaac amma ngic
dindingacac maridzoming meec.
8 Anutungo Abrahang kparu yeng yoara negensinggema
imoc modacma bangeha wama bangec dahai kenudeac obo-
hoec. Nga bangec Anutungo miudeac deec, imocngo marid-
zominga anec.
9 Anutungo bangec miudeac dedzege ammiec, ye ihai
kemma kuric isoc kefec. Kecma Anutuac yoac negens-
inggema kporucbedzoya faiu nanu Isaka nga Yakobo ihai

yerigoc kecgec. Yereng Abrahanggoc bangecac dzadzahac imoc mekecgec imocngo maridzomingngina anec.*

10 Anutu yengenaoc taong wotungseriagoc warac arenggema meficgeec nga Abarahang ye kuric kecmanu imocac tomai kefec.

11 Anu Sara ye sabacmeme nasoya kpac anec. Nga ye Anutuac yoac negensinggema kefecac heregoc amma medac kpenanggema meec. Anutungo dzadzahac yoac dema imoc modarudenoc, ye ifi negensiec.

12 Imocac amma ngic sabac meficmeficgeacsoc kpac, yearunac bangecfora homac sahema fingecgec sawaac asomeng nga kondung tegiau sangi isoc anggec nga ngicngo kpetengina oso osoacsoc mi ande.

13 Yenennoc Anutuac yoac negensinggema homegec. Nga Anutungo bangec yomohai bangecngina deec, imoc mong mi meficgeyemmeec. Yeni ine wiac hereaungoc feu kpedzima hemma yofi deficgegec,

"Neni bangecfu kuric amma naso wegenanecsac yei kecdimbe." *(Fingec fingec 23:4; 1 Ngictau siduc 29:15)*

14 Anu ngicngac yoac siriha ifia deandae, yeni yenang bangec yombong meficgegecdeac hofoc hofoc ua mema kecma deficgedae.

15 Amma yeni bangecngina warac kecma wagec, imoc negensibau dede yeni naric monggoc dzigenebau.

16 Nga bangec mongngo esea ferahede kpara kurumeng, yeni bangec imocac ayemmeec. Imocac amma "Anutu ye Anutunina." yeni ifi degec, ye game mi kpekecde, nocac yeng yeneac negemma taong mong bic mengereec.

17-18 Anutungo Abrahang faitobannu faiu, yeng yoara negensinggema medaha faiu sesegereha ambeso anec. Nga Anutungo medac yeac warac yofi deec,

"Isakaarusing bangecfocga fingecsahe anggecde." *(Fingec fingec 21:12)*

Medaha mocgu imocnoc ye dzadzahacac areng kefec ye sifu mema sesegereha anudeac deec.

19 Nga ye yofi negensima kefec, "Anutungo ye homecfunac ifingoc naric megboriude." Imocac yoac yofi heima dedimbe, "Anutungo Isaka homecfunac meec."

20 Isakango dzadzahacac yoac negensinggema wiac ngade fingerude, imoc negensima Yakobo nga Esau kenecyuruec.

21 Nga Yakobo ye Anutu negensinggema kefecac homebesonga amma yeac kpacfu Yosefeac medachora tembuc tembuc kenecyuruec. Kenecyuruma yasuya susiau merandzima ngonducnema Anutu numumima dengereec.

---

* **11:9:** Imocac hania Fingec fingec 15:1-21 fede.

22 Yosefe ye Anutuac kuc negensima dzadzahac
yoara negensinggema Israe areng Aigita bangecfunac
dzigenegecdeac kpefing deec. Amma yengena sic
mekenggecdeac negensima derecgeyemmeec.
23 Mose fingerec, naso imohai medac fingecgec
yunuhomebesonga, ngictauac dede ifi feec. Anu yeac
nonggomama yeri siriha gombunga hemma kengec mi
amma ngictauac dedeseri kpema Anutu negensinggema afo
harebec medacngira mesufuec feec.
24 Nga Mosengo negen negensinggoc kecma yadiu Faraoac
naroanggac medac, yeac ifi degecdeac waec.
25 Ye kopocsicac ubangerec hania hania negemma naso
wegenanec kefudeac mi ammiec. Ye ine Anutuac ngicngac
yenigoc ebic tofohoma kefudeac negenu ngereec.
26 Amma ye Aigita bangecac dzofinac imocac negenu
mamea anec. Kristoac amma game meudeac negenu engena
anec, imocngo Aigitaac dzofinac ferahede. Ye imoc negen-
sima Anutuarunac bung meudeac kic fiec.
27 Ye Anutuac yoac negensinggema Aigita bangecac ngic-
tauac kengec mong mi kpeu Aigita bangec waec. Ye Anutu
mi hengena, ye kicngo mi henec nga henec isoc kpendzeng
kpekecma ubea mi maec.
28 Ngic kpekpe angerongo morocmedacfocngina
yunuhomebacac yeng Anutu negensinggema makekenggac
ramamedaha kpehou amma sawango nagunginasoc hosoec.
29 Nga Israe ngicngac yeni negen negensinggoc kecma
kondung sacsac imohacsing ferecgema bangec kerengaiu
kenggec. Kemmagec Aigita areng yeneng ifingoc ferecgeni
dema doku nema homedacgec.
30 Israe yeneng Anutuac yoac negensinggema Yerikoac
odatoa hocngo memea, imoc yerecgegec uameme 7 ammanu
barackema madarec.
31 Ngic yohockang yeri Yeriko sufu sufuu hengkperecge
ambesonga kenec singtoangac Rahabango Anutu negens-
inggeecac ruaegoc heitaiyuruec. Imocac amma ye negen
negensingngina kpac yenigoc manganema mi kpac anec.
32 Nga ni Gideong nga Baraki amma Simsong nga Yefita
amma Dawidi nga Samue amma profete sasawa, yeneac
siduc ifingoc naric debai nga nasona mong mi fede.
33 Yeni negen negensinggoc kecgecac dzikacfu ngictau
homac yeneac wasaingic memayunuma ngictaufocngina
anggec amma raiong enacngina medzickegec. Nga singyoac
feec imoc garenggema Anutungo wiac deseriec imoc megec.
34 Yeni gerecyada kucngina menomanegec. Nga ngabafoc-
ngina yeneng wasaibeangngo yunuhomebeso anggec wor-

agec. Yeni kucmama kecgec Anutungo kuc yemmeec. Yeni dzikac kucgoc kpema kuric wasaingic homac kporacyunugec.

35 Ngac goa yeni negensinggema kecgec Anutungo arengfocngina homecfunac megboriyunuma yenearu monggoc faiyunuec.

Ngictau goa yeni profete dzikacngo yunuma medzoicyunuma Anutuac yoac wagecdeac degec. Nga profete yeni ine homecfunac yacyac, imocac kekec gombung negensima ngictau yeneac yoac wama witicamaunac mi woragec.

36 Nga goa yeni ngickicfu deendema amma defagoc ayemmema dzikacngo yunugec. Amma goa monggoc sengngo witicyunuma witicamau faiyunugec.

37 Anu goa hocngo yeneregec nga goa segengo sebingina merecgegec nga goa wasai beangngo kpebucyunugec. Nga goa yeni wambangina kpac anu rama nga noning sebera heima kengkecma sebiac wiacac obohokecgec. Ifi anggec ngicngac yeneng yunugec ebic witiau kecgec.

38 Kecma yeni bangec kisiu nga bangec sifehau amma kedzebeu me bangec singau yerecgema kecgec. Yeneng gombungngina mehama ngicngac amabangecngina botucfu kecgecdeac sing mong mi feec. Ngicngac kopocsicnginango sing imoc hedzickeec.

39 Nga ngicngac imoc yeni negen negensinggoc kecgecac Anutungo yenenu ngereec. Amma yeni wiac megecdeac dzadzahac yoac dedea, imoc bangecfu kecma mong mi megec.

40 Anutungo nenannu wiac engena faiudeac negenec. Nga yeni nenanggoc hafoangoc mengereyunuudeac imoc negensiec.

12

1 Ngicngac siducngina arenggema ohoduae, yeni hoeng isoc yerecnunuma boifocnina amma kecdae. Imocac amma wiac sasawa meebirinunuande, imoc meickedacbisina. Nga kopocsicngo mendannunuyombonggema witicnunukecde, imoc herecgedacma sing edzac edzacnunuya fede, imoc seserigoc modacma nedzima kembisina.

2 Kemma kicnina Yesuaru fikecbisina. Yeng negen negensinnina hafoangoc mengerema kefude nga yennoc ua imocac hania. Ye sogac sogai ngade haude, imoc negensima mariponggac kpendzennu emma game kpekpe bageau kekec, imoc tofohoma wiac efea negenec. Ifi amma Anutuac tatacac foiau emma yaguc tacdenoc.

3 Nga ngeni kucmama amma ubangina mabacac yeac
negensima kecbisia. Yeng waraima kpendzeng kpemanu
kopocsicmeme yeneng yeac deendema ammigec.
4 Anu ngeni ine kopocsic tidzamegecdeac eweyombonggegec amma sac hetic hetinggeaac nadunnu mi
emma kecdae.
5 Nga Kebungo medacfora meseringunuudeac yofi edengunude, ngeni imoc naric mi nigecngunubeso.
“Medacna, Kebungo gumeting anggenu ge imoc mi ngadehebesena nga yeng yoac seria deu ubaga mi mabeso.
6 KEBUNGO medac mong songogoc hoanggekecde, ye metinggeude nga medaha songo negemmide, ye kpemeting ammiude.” *(Yoac negen negengagoc 3:11-12)*
7 Ngeni Anutuac medacfora. Nga manggac sasawango
medacfocngina metingyunuandae, ifi isocngoc Anutungo
kpendzennu faingunuma mengerengunuude.
8 Nga yeng medacfora sasawa fakanginaac memengere
ua mema ngeni ifi mi angemmeudeu yeac nambaracfora
yombong mi anggecde amma ngeni hamangecfunac fingecgec isoc anude.
9 Amma bangecfu mangfocninango metinnunugec nenang
fakangina ifia negensima ewengina heiing. Nga asu yeneac
Manggacngo metinnuu yeac yoara monggoc yombong tofohoma kekec mebisina.
10 Mangfocnina yeni negen negengngina feec, imocac
sirihau naso wegenanecsac metinnunugec nga Anutungo
metinnunuande, imocngo ine memefihagoc yombong
ande. Nenang yeac kpetiac kekecfu torokpema kecnideac
ifi angkecde.
11 Anu memetinnina imoc yofinenggac ubahodung meficgenemmeande, imoc ubangerehagoc mi anude, kpac. Nga
ngicngac yeni memetinnu kecma yadiserikecdae, yenearu
faka imocngo ngade faka dindingacac ruae kekecac fora
meficgeude.
12 Imocac amma ngeni maringina kucmama me fafocngina
mangana meseriemebisia.
13 Amma ngicngac hanimangang haningina mepatickebauac ngeni singngina heitumebisia. *(Yoac negen negengagoc 4:26)*
Ngeni ifi anggec haningina ngereebeso.
14 Ngeni kpetiac kekec mi kecgecdeu Kebu naric mi
henggecde, imocac ngeni ngicngac sasawa yenigoc ruae nga
kpetiac kecgecdeac uatoa mebisia.
15 Ngenearunac mongngo Anutuac wosoefacfunac mangunubacac henghomema kecbisia. Nga botucnginaunac

wiac herebu nga ubaebic imocngo sera mi kpebeso. Imocngo
sera kpema ebic meficgengemmeu wosohodung isoc homac
memanganengunuude.
16 Amma ngeneac botucfunac mongngo kaisero faka am-
bacac me Esau isoc Kebuac ihoc bahoc ambacac ngeni
henghomema kecbisia. Esau ye naso mocguac yakango
waracmedacac kenec muneagoc emekpesi anoc.
17 Amma yeng ngade mamaarunac kenec imoc mebeso anu
mamango waec. Ye imoc meudeac kiaru mengec mengereac
sing mong ine mi fingecmiec.
18 Israe ngicngac yeni tikingina mewegenema henggec
gerecborang dzeu kundung kpema medzickeyombonggeec.
Nga firang kpeu
19 trampet mong kunengngo arohou enacudumeng
mongngo yoac deu mi negenggecdeac desambic anggec.
20 Yoac yofi dedea, imocngo ebictoa meficgeyemmeec,
"Ngic me yang mongngo tiki imoc kpesereudeu ngeni imoc
hocngo hebucgebisia." *(Makekeng 19:12-13)*
21 Anu wiac henggec imocac homac yombong kengecyunuu
Mosengo yofi deec,
"Ni kengecnuu dzononna fedede." *(Dedeseri 9:19)*
22 Ngeni ine tiki ifiau mong mi hagec, kpac. Ngeni Siong
tiki, imoc Anutu kekehagoc yeac taong amma kurumenggac
Yerusareng, imohai sogac sogaiac tutumannu hagec.
23 Ihai areng yofi bic kpeturanggegec kecdae. Ngicngac sa-
sawaac Anutu, yeng desi desingicngina. Nga Angero habu
teng tauseng dafiguc amma ngicngac Anutungo hafoangoc
mengereyunuma yeneac dindingac deyemmeec, yeneac on-
gaasungina. Nga kurumenggac osokporennu kpacngina oho
ohoya waracmedac isoc kecdae, yeni kurumenggac kpebung
habu andae. Yeni sasawango kpeturanggema ihai kecdae.
24 Nga ngeni Yesuaru hagec yeng dzadzahac gboriaac ngic
botucnina andenoc. Amma ye sawa kpegiec, imocngo Abeac
sacngo yoac deec, imoc ferahema kuhagoc yombong deude.
25 Imocac ngeni ngic yoac edengunukecde, ye ngadehe-
bauac garengngina mema kecbisia. Imoc yofiac, Mosengo
bangecfu kecma ngicngac goroyoac seria edeyunuu yeni
yeac yoac negenggecdeac wama kecma kopocsicac turunga,
imohacnac naric mi woragec. Nga yeng kurumenga ku-
rumenga imohacnac mama goroyoac edenunumanu yoara
ngadehenideu kopocsicac turung imohacnac ifingoc naric mi
woranide.
26 Moseac nasou Anutuac ubaudumengngo bangec
kpemindzaheec nga yofinenggac ine yofi deserima
edenunukecde,

"Naso monnu monggoc bangec kpemindzahebade, imohai ine bangecsac kpac, kurumenga kurumenga ifingoc kpemindzahebade." *(Hagai 2:6)*

27 Nga "Naso monnu monggoc." yoac imocngo yofi dekperaginemmede, wiac hanac hanaheau deu fingecdarec ye imoc kpemindzaheu kpac anude. Nga wiac sasawa mi fingecmanu nanec, ye imoc ifingoc kpemindzaheu seria namma fefeseri feude.

28 Nga eucerereng mong ifi nemmeu mekecdimbe, imoc kpemic kpemindzahenasou naric mong mi manganeude. Imocac amma nenang Anutu ubangerec negemmima yeng negenu ngereeude, sing imohai yeac bageau memaemema eweheimibisina.

29 Foracngoc, Anutunina ye gerecborang amma wiac sasawa dzeu kpac andarude. *(Dedeseri 4:24)*

13

1 Negen negensinggoc tosofocna, ngeni ngenaocngoc heresongogoc hoangemema kecbisia.

2 Ngicngac hagec ngeni yeneac ama heiyemmegecdeac mi nigecngunubeso. Ngicngac goango ifi anggec, yeni mi negemma angero goa ama heiyemmegec.

3 Nga ngicngac witicamau tacgec ngeni ngenahafoc tacdae, ngeni ifi isoc yeneac negensima meficyunubisia. Nga ngic goa witicamau yunuandae, imoc ngeneac sebi momoc kpedae, ifi isoc negemma meficyunubisia.

4 Nga eweeneng memeturanggac fakaya imoc eweheiheiagoc ambeso. Nga eweeneng yerahafoc fefengira eweheimiec imocngo wononga kpac febeso. Noac, Anutungo kaisero ngicngac haniangina isinggema turunga yemmeudenoc.

5 Anu ngeni hiedzoac tusuc faka mi ambisia, ngeni ine wiac bic fengemmede, imoc soha ande, ngeni ifi negemma kecbisia. Anutu yengenaocngoc yofi bic deec,

"Ni ngeni wangunuma me wiacngina segerema naric mi ngadengunubade, imoc kpac." *(Dedeseri 31:6)*

6 Imocac serima kengeha kpac kecma yofi naric denide,

"KEBU ye nenanggac memeficnina nga ngic mongngo wiac mong anemmeu imocac naric mi kengecnunuude." *(Mitiyegec 118:6-7)*

7 Ngeni enarafocngina Anutuac yoac edekpou angemmekecgec amma dafi kecma fora meficgegec, imoc negensima kecbisia. Ngeni negen negensingngina henghomema namma yeneac siric modacbisia.

8 Yesu Kristo ye worang nga yaguc amma nasosoc siric mocgungoc kecengkefude.

9 Anutuac danggunucngo ubaherengina meseriu seria
nanggecde, imocngo wiac gombunga. Nga nenedokuac
singyoac hania hania imocngo ine ubaherengina naric mi
meseriude. Imocac ngeni kpoukpou gboria hania hania
wagec wiac ifiango mi wangecngunubeso, kpac.
10 Anu arataninagoc kecma womong gareng yeni kporuc
bedzou ua mekecdae, yeni arata imohacnac yaka mong naric
mi mema negecde.
11 Womong garengtoango yang yeneac sac mema wom-
ong mana kpetiac amma kpetiac yombong, imohai meemma
kopocsic meic meickeac sese faiande. Amma yang fora ine
tacyac anggec imocac ngadeau faigec dzema kpac angande.
12 Imocac Yesungo ifingoc yengena sawango ngicngac
kpetiac meyunuudeac taong naguac ngadeau kpendzeng
kpeec.
13 Imocac tacyac angandimbe, imocac ngadeau yearu
kemma yegoc gamekpekpe witiau momoc embisina.
14 Yei bangecfu nenang taong seria mong mi fede. Nga
nenang ine taonnina ngade haudeac kicfifi kecdimbe.
15 Imocac nenang Yesuac kpacfu Anutu nasosoc deden-
gerec ammini, imocngo sese fora ambeso. Enacbibicninango
kpara dekperagikecma fora meficgebisina.
16 Nga ngicngac goa heimefic ayemmebesonga amma wiac-
nina fede, imoc hendzicma yemmebisia, faka imoc mi nigec-
ngunubeso. Anutungo sese ifiaacnoc negenu ngereeude.
17 Ngeni enarafocngina yeneac ewengina heima yoacngina
tofohobisia. Imoc yofiac, yeni ubagbori kecma ubaonganina
garenggema kecma uanginaac yoacsiduc degecdeac nasoya
faifaia fede. Nga yeneac ua imoc ubangerecgoc ambeso.
Ngeni ubaebicfu ua imoc mebau debac ni ngeneac negemba
memefihagoc naric mi ambac.
18 Ngeni neneac numubisia. Neni herenegen negennina
kpetiac, ifi negenserima kecdimbe. Nga angammemenina
sasawa gombunga feudeac anemmede.
19 Ngeni nunumuu monggoc yombong meficnumagec neng
naso mi ukuma ngenearu bic dzigene habadeac negensiduae.
20 Ruaeac Anutungo dzadzahac fefeseriac sacngo, rama-
garengtoa Kebunina Yesu homecfunac megborima miarec,
21 yennoc ua gombunga sasawa megecdeac kuc ngem-
mema mewakengunuu yengena songo nga negen negeng
modacgecde. Yeng ifi anemmema negenu ngereeu, faka imoc
nenearu fingecbeso. Nga yearu dedengerec nga dedengerec
fekengkecbesande, imoc fora.
22 Negen negensinggoc tosofocna, ni kibi yomoc
ohongemmeduae, imocngo herea mi ande, imocac

ngeni dederecge yoac yomoc modzotitia kpac kecma
negenggecdeac igocngunuma deduae.
23 Amma mong edengunuba negenggec, yeni tosonina Tim-
oteo witicamaunac yungecgec. Imocac yeng naso mi ukuma
nearu bic hasikeudeu yegoc ngenendedeac ngenearu bic
hadede.
24 Neneac wenacngerecngo enarafocngina amma kpetiac
areng sasawa yenearu kembeso. Amma tosofocnina Itari-
anac yeneac wenacngerecngo ngenearu ifingoc hade.
25 Anutuac danggunucngo ngicngac sasawa ngenearu
febeso.

Yakoboac Kibi

1 Ni Yakobo Anutu nga Kebu Yesu Kristo yereac wanacngic
kecma kibi yomoc ohoma Israe kisic 12 bangeha bangeha
singsararang kpema kecdae, wenacngerecna ngenearu faiba
hade.
2 Negen negensinggoc tosofocna, faitobang nga ebic hania
hania fingecngemmeu imoc sasawa wiac sogac sogaigoc,
ngeni ifi negembisia.
3 Negen negensingngina faitobannu faigec imocngo
meseringunuu ngicngac seria anggecde.
4 Amma ngeni modzotitia kpac kecma serima uangina
hafoangoc mesigecde. Mesima yadiseriyombonggema wiac
monggac naric mi obohogecde.
5 Anutungo pakeng dedea kpac songogoc kecma ngicngac
wiac homac yemmekecde. Imocac ngeneac botucfunac ngic
me ngac mongngo negen negentegecac kpedadanggeudeu ye
Anutuaru numuma kpesimiu miude.
6 Nga ye kpesima numumiude, imohai ine negengyohoha
kpac negensinggema numubeso, nocac ngic mong ye ne-
gengyohoc anude, ye kondunggac siri isoc, firangngo imoc
wangecma kengha anu sicsauc kpekefude.
7 Ngicngac ifia yeni, “Kebuarunac wiac mong naric
menide,” imoc mi negensibisia.
8 Ngicngac ifia yeni ubayohoc amma negen negeng
mocgucfu naric mi serima yenanggac sing sasawa
negengyohocgocsac anggecde.
9 Negen negensinggoc tosonina mong ye mamea kecande,
ye yengenaac negenu engena ambeso.
10 Nga ngic mong dzofinahagoc, ye yengenaac negenu
mamea ande, imoc negensibeso. Dzaring dzuriango kpindz-
ing manau tohoma moronggema kpac angkecde, ifi isoc ye
ifingoc kpac anude.
11 Nga asoac wenac gereango erema kpindzing kpeu imoc-
ngo gbanggema dzuria siriha gombunga moronggeu kpac
anude. Nga ngic dzofinactoayagocngo wiac meficgeudeac
uatoa meande, ye siriha ifi isoc bic moronggema kpac anude.
12 Ngic mong faitobannu serima namma ebic tofohoude, ye
kenehagoc. Nga ngicngac Anutu songo negemmiandae, yeni
kekecac ira yemmeudeac deseriec. Ngic mong ye faitobannu
heiserima kefude, ye imocnoc meude.
13 Kopocsicac faitobang ngic fingecmiu ye yofi mi debeso,
“Anutungo faitobannu fainudac.”

Imoc yofiac, wiac manganango Anutu naric mi memaude
nga yeng ngic mong kopocsicac faitobannu ifingoc mi faiude,
kpac.
14 Ngic tembuc tembuc yengenaac songongo ngic faitobannu
faiyunuande amma yengena songongo ye wangecma ikoc
negen negeng negemma faka hania hania meudeac songo
meficgeude.
15 Anu negensongo manganango kpenanggema medac mong
meude, ye kpara kopocsic. Nga kopocsicngo hafoa yadiseri
amma homec kpenanggema meude.
16 Songo tosofocna, ngeni ngenaocngoc ikocfu mi wangece-
mebisia.
17 Anutu ye kurumeng kperagiac manggac amma yearu
kundung mong mi kpeude, kpac. Yearu kperagia feec nga
fede nga fekengkefude. Nga yeng wihacnac wiac gombunga
nga soronga suenemmeu maude. Ye ubangereha ifi nem-
mekecde.
18 Anutu ye songoya nga negen negenaac amma yoac forau
yeac nambaracfora fingering kecdimbe. Yeng deu wiac sa-
sawa bangecfu fingecdarec, imocac buma heihei annideac ifi
anec.*
19 Songo tosofocna, ngeni yofi negenggec, yoac mong degec
hau ngeni bic kedzac faibisia. Faima imocac turunga bic mi
merembisia me herebu bic mi ambisia.
20 Ngicac herebungo Anutuac kicfu faka dindingac mi
heficgeude, kpac.
21 Imocac amma ngeni faka seuhagoc nga faka mangana
ifia homac fede, imoc sasawa meickedacbisia. Amma ngeni
yumea kecmagec yoac herenginau homec homera, imocac
kucngo ubaongangina ebicfunac mesiu komoc kpegecde.
22 Ngeni Anutuac yoac kedzacac nebasac mi negembisia.
Ngeni yoara negemma tofohogecde, imocngo ngereeude. Ifi
mi anggecdeu ngeni ngenaocngoc ikoc angemegecde.
23 Ngic mong ye Anutuac yoac engsac negemma imoc mi
modarudeu ye ngicngo yengena kicmesuya wikinnu hen-
gande, ifi isoc.
24 Ye ongea engemma kemma imohaingoc yengena siriha
dafia, imoc bic nigeckpeude.
25 Anutuac singyoac soronga, imocngo witicfunac yungec-
nunuude. Nga ngic mongngo imoc hennegeng amma
mekecma nigera kpac uaya mekefude, Anutungo yeac ua
keneheude.
26 Ngic mong ye yengenaoc yofi negenude, “Ni Anutu ewe-
heimima kecduae,” ifi dema enacbibiha mi garenggeudeu

* **1:18:** Kontucac buma heiandimbe, ifi isoc annideac denemmeec.

yeac eweheihei imocngo sing segeu fora kpac anude. Ye yengena ubaherea ikoc ammiudenoc.

27 Nga Anutu Manggacnina yeac kicfu eweheihei faka kpetiac nga kongaha, imocac siriha yofi, bangectoa bangec yomocac songo ngadehema wonong mi heiemema beging nga ngachodzec ebicfu kecdae, yeni yenenggareng ayemmebesonga. Imocngo Anutuac eweheihei gombunga.

2

1 Tosofocna, Kebunina Yesu Kristo ye kuc nga kibikperagiagoc kecde. Nga ye negensinggedae, ngeni ngic engena mamea sebinginaac sirihau faka ayemmeandae, imoc naric mi ngereede.

2 Imoc yofi, ngic mongngo ngeneac kpekpeturannu ring golngo memea amma ngakpi kibia gombunga heima hau naso imohaingoc ngic mong makpekpea wambaya esea wonongagoc heima haude.

3 Ifi haec ngeni ngic wamba kibia gombunga faidac, ye hemma yeac degecde, “Ogo, ge yei hama tatac gombungau tacna.” Ifi dema ngic makpekpea yeac ine yofi degecde, “Ge edimoc kemma nanna.” me “Ge haninau parannu matacna.”

4 Ifi anggecdeu ngeni ngenaocngoc siricngina hentegecma sing manganau ngicngac ogofocngina isingyunugecde nga imocngo mi ngereede.

5 Songo tosofocna, ngeni kedzac kpema negenggec, ngicngac bangectoa bangec yomohai makpekpea kecdae, yeni negen negensinggoc kuneng anggecde amma eucererenggac mingina amma imocac maridzoming megecde, Anutungo ifi negemma meisingyunuec. Ngicngac heregoc Anutuac songo negengandae, imoc yeneac anudeac deyemmeec.

6 Amma ngeni ine ngicngac makpekpea game meficgeyemmeandae. Nga ngic finactoanginagoc yenennoc memanganengunuma yoacfu faingunuandae. Nga ngeni yenisac eweheihei ayemmeandae, imoc mi ngereede. Makpekpea yeni faka ifia mong mi angemmeandae.

7 Yesuac kpara gombunga warac witinginau enec nga dzofinactoanginagoc yenennoc kpac imoc demanganeandae.

8 Anu dedeseriyoac mitikibiu yofi oho ohoya fede,

“Ge geangga anggengande, siriha imocngoc gegoc wegena kecdae, yeni heresongogoc hoangyunubesena.” *(Sesememe 19:18)*

Ngeni eucererenggac yoac imoc foracngoc modacgecdeu faka gombunga anggecde.

9 Nga ngeni ngic engena mamea sebinginaac siricfu ayemmeandaeu kopocsic meficgegecde. Nga dedeseriyoacngo manganangina dekperagima singyoac kpekpe, ifi dengemmeude.

10 Imoc yofiac, ngic mong ye dedeseriyoac hoanggema
nadunga sasawa modacdacma nadunga mocgusac kpeudeu,
ye nadung sasawa imocac turunga meude.
11 Anutungo yofi deec,
“Ge kaisero mi ambesena.”
amma monggoc yofi,
“Ge ngicngac mi yunuhomebesena.” *(Makekeng 20:13-14; Dedeseri 5:17-18)*
Nga kaisero mi amma ngicngac yunuhomenadeu
dedeseriyoac kpekpengic bic annec.
12 Anutuac singyoacngo witicfunac yungecnunuude, yeng
singyoac imoc modacma fakanina isinggeude. Imocac
ngeni ifingoc singyoac imoc yoacnginau nga fakanginau
modacbisia.
13 Ngic mong ye ngicngac ogofora wosoefacgoc mi ayem-
mekecde, yeac wosoefac faka mong yoacfu mi fingerude. Nga
wosoefacgoc kekecngo yoacfu namma firang anude.
14 Tosofocna, ngic mongngo deude, “Ni negen negensing-
goc kecduae.” ifi dema angammemea mi feudeu negen ne-
gensinga imocac fora mi meficgeude. Nga negen negensing
ifiango ebicfunac naric mi mesiyunuude nga yeni komoc mi
kpegecde.
15 Negen negensinggoc ngic me ngac toso mong ye keke-
hau noc wambaya heiude nga yakaya wenacsoc neudeac
kpedadanggekecmanu
16 ngenearunac mongngo yeac deude, “Ge ruaegoc kemma
nomang ngakpiga heima yaka negebec ambesena.” ye enacn-
gosac ifi dema sebiaac wiac obohode, imoc mi miudeu, negen
negensingaac fora mong mi fingerude, kpac.
17 Nga negen negensingga angammemea kpac fede, imoc-
ngo homemea ande.
18 Nga ngic mongngo deude, “Ge negen negensinggagoc
kecnec. Nga ni ine angammemena mekecduae. Negen ne-
gensingga angammemea kpac, imoc edzacnuna hemmaguc
angammemena edzacguba negen negensinna naric hen-
nade.”
19 Amma Anutu ye mocgusac kecde, imoc bic negens-
inggenec, imoc gombunga. Nga asu mangana yeni ifingoc
imoc negensinggema kengec amma dzonongngina fedekec-
dengoc.*
20 Nga geng ine negen negensinggagoc kecma angam-
memega kpac kecnec, imoc fora mong mi meficgeude,
kpac. Ge ngic negen negengga kpac isoc, imocac siriha
negenghomebesena.

---

* **2:19:** Asu mangana yeni eng negensinggedae angammemengina gombunga mong mi fede. Imocac negen negensingngina fora kpac.

21 Warac nenang bangecnina Abarahang ye medaha Isaka
sese dema aratau faiu Anutungo yeac negen negensing
angammemeagoc hemma ngic dindingac demiec.
22 Nga yeac negen negensing nga angammeme yeri mefice-
mema yerahafocngoc ua meoc. Amma angammemeango
negen negensinga nanggeu yeri mocgu anoc.
23 Anu imoc fora ande nga mitikibingo edzacnunuma yofi
dede,
"Abarahang ye Anutu negensinggeu Anutungo yeac ngic
dindingac demiec." *(Fingec fingec 15:6)*
Amma yeac yofi degec, "Ye Anutuac ogea."
24 Anutungo ngic angammemea arennu yeac dindingac
deude nga negen negensinggac arennusac kpac, ngeni imoc
hendae.
25 Nga Anutungo singtoangac Rahaba angammemeaac
amma dindingac demiec. Yeng ngic sueyuruyuruya ama
heiyemecma sing monnusing sueyuruu woraoc.
26 Sebi ongaasuya kpac, imoc homemea nga siriha ifiangoc
negen negensing angammemea kpac, imoc ifingoc home-
mea.

3

1 Tosofocna, ngenearunac homacngo kpoukpou
anggecdeac mi negensibisia. Anutungo yoacfu
fainunuudemoc naso imohai kpoukpou hanianina
ebiriangoc isinggema yoacnina desiude.
2 Nenang sasawa naso homac kopocsicfu manunuude.
Amma ngic mong ye yengenaac yoac segema kopocsic mi
meficgeudeu ye ngic hafoangoc gombunga amma yeng sebia
ifingoc garenggeudeac mi obohoude.
3 Anu becosi yeni yoacnina negemma modacgecdeac
enacnginau aiengbisic faima sebinginau hafoa
kisangyunuandimbe.
4 Nga wagetoa kondunnu kecdae imoc ifingoc hembesonga.
Yeni kunengtoa nga firang seriango meyunuu wage gareng
ye wiacbisiha merengfai anu wagetoa yeac maria modarude.
5 Anu nedzarang ye ifingoc sebininau wiac kapia ande
nga sifu yoactoa dema sebinina meenude. Nga negenggec,
gerec kapiabisicngo hanahema dzeu ickate kunengtoa faiu
dzeande.
6 Nedzarannina imoc gerec isoc, imocngonoc sebininaac
wiac sasawa feracyunuma manganaac nonggea angkecde.
Nga hofengo nedzarannina faiu dzeu nedzaranninango se-
binina sasawa meu wonong anu kekecnina hafoa imoc faiu
dzeude.

7 Yangkasi nga neng amma boudzoc nga kondunnu yang
hania hania fedacdae, yeni warac nga yaguc yoac kpouyem-
mema garengyunuandimbe.
8 Nga ngicngo nedzaranga garenggeudeac obohokecde,
imoc tacnegenga kpac mangana mekefu marasing man-
ganango yearu wakede.
9 Nenang nedzaranninango Kebu Manninaac kenecyoac
deandimbe* nga nedzarannina imocngonoc ngicngac Anu-
tuac siric meyunuyunuya, yeni ine sowecyunuandimbe.
10 Enacbibic imohacnacngoc kenecyoac nga sowecyoac
momoc maande. Tosofocna, imoc naric mi ande.
11 Doku kiwa mocgu imohacnacngoc doku sawera nga ho-
dungagoc momoc naric mi maecde, kpac.
12 Tosofocna, fig icngo oriwa gbomea naric mi meficgeude
nga waing witicfu fig gbomea naric mi fingerude. Siriha ifin-
goc doku kondunggocngo doku sawera naric mi meficgeude.
13 Ngenearunac ngic mongngo negen negentegec nga ne-
gen negenga irec ireckea mekecdeu, ye yumea kecma negen
negentegecgoc fakaya gombunga edzacngunubeso.
14 Nga ngeni ubaherenginau keracmangang kuneng amma
kichodung negemmanganggoc hoanggedaeu ngenang se-
bingina meemma ikocgoc kecma yoac foraac yoackpekpe mi
ambisia.
15 Negen negeng ifia imocac hania kurumennunac kpac,
imoc ine bangecfunac nga uba eseaunac amma hadehade
yeneac ua.
16 Ngeni ubaherenginau keracmangang amma kichodung
tusucfaka feudeu ngeni ifingoc ewekpekpegoc kecma me-
manganeemegecdeac faka hania hania angkecma tohoe-
mema kecgecde.
17 Negen negentegec wihacnac maande, imocngo hana-
hema negen negenga kpetiac faima monggoc ruae nga faka
yumea meficgeude. Imohai ubaseri me ubagori me ikocyoac
mong mi fede nga monde monde mi angande.
18 Ngicngac ruae kekecac ua meandae, yeni ruae komoha
homecgec fora dindingac kekec fingecyemmeude.

4

1 Ubasebinginau hensongo fede, imocngo igocngunuma
botucnginau dzikac meficgeu ewekpekpe angandae.
2 Ngeni wiac mebesonga negemma wiac mi mekecdae
nga yunukpebuc amma hodzinnu faka mekecma wiac naric

* **3:9:** Anutungo meficnunuu nenang bangecngicngacnec yumia kecma Anutuac kenecyoac debisina, yoac imoc mitikibiu homac fede nga yeng faka imocac negenu ngereeude. (Fingec fingec 9:26; 14:20; 24:48; Mitiyegec 16:7; 26:12; 103:22 nga goa homac fede.)

mi tigec enude. Amma ngeni gorec gorec nga ewekpekpe
angkecdae. Amma ngeni nunumungina kpac kecdaeac wiac
gombunga naric mi megecde.
3 Ngeni ine wiac megecdeac numuma yofi negensian-
dae, “Sebiac hensongou dzofinacnina naric ukunide.” Ifi
negemma ngeni sicsauc numuma imocac fora mong mi
megecde.
4 Ngicngac waemeeme faka angandae, ngeni yofi negem-
bisia, mong ye bangectoa bangec yomocac kekec imocac ogea
angande, ye Anutu ngadeheude. Imocac mong ye bangecac
kekec ogo ammibeso ande, yeng Anutuac ngaba areng anude.
5 Mitikibiu yoac yofi fede, “Ye ongaasu nenang hereu faiu
tacde, imocac nenang yeac areng kecnideac homac am-
mikecde. Ngeni yeac herebu meficgebauac ye mi wabisia.”*
Yoac imoc eng oho ohoya mi fede, imoc negembisia.
6 Anu yeng ferahema wosoefac kuneng anemmeude, imo-
cacnoc mitikibingo yofi dede,
“Anutungo ngic sebiengenggoc kecdae, yeni kekecngina
memaude nga ubasebingina memama kecdae, yeni
wosoefaha yemmeude.” *(Yoac negen negengagoc 3:34)*
7 Imocac ngeni Anutuac yoacac bageau kecma mangana
minginaac yoac kpema ngadehegec yeng wangunuude.
8 Anu ngeni Anutuac hoannu kenggec yeng ifingoc nge-
neac wegenac haude. Manganameme ngic, ngeni maring-
ina dzuacgec nga ngicngac ubayohocgoc kecdae, ngeni uba-
herengina dzuacmengere anggec kpetiac anu.
9 Ngeni ubamangang nga ubahodung negemma homac ki-
acbisia amma dzomocgoc kecdae, ngeni meremma kiacgec
nga sogac sogaigoc kecdae, ngeni meremma ubaebicgoc am-
bisia.
10 Ngeni Kebuac kicfu memaemegec yeng miacngunuude.
11 Tosofocna, ngeni ngenaocngoc mi demanganeemebisia.
Mong ye ogea demanganede me fakaya isinggema demanga-
neudeu ye dedeseriyoac deendema amma memaude. Nga
dedeseriyoac isinggema memanadeu imohai dedeseriyoac
mi modacnade, kpac. Geng ine dedeseriyoacac ising ising
ngic annade.
12 Yoac ising isingngic nga dedeseriyoacac oho ohongic
imoc mocgungosac amma yennoc naric ebicfunac
mesingunuu komoc kpegecde me memanganengunuu kpac
anggecde, ye imocac kuc femide. Nga ge ogoga isinggenadeac
kuc mi genggena, kpac.

---

* **4:5:** Mitiac negen negengngic yeni imocac yoac yofi nensidae, Yakobo ye mitikibiunac yoac goa yofia isoc kpeturanggema dede. Makekeng 20:5; 34:14; Dzekaraia 8:2

13 “Neni yaguc me wereckenu taong imohai me taong
monnu kemma kifa mocguac manau ihai kecma iwaiac
emekpesi amma hiedzonina monggoc meficgenide.” ngicn-
gac ifi deandae, ngeneac yofi deba negenggec,
14 Ngeneng wereckenuac siriha nga kekecngina dafi anude,
imoc mong mi negendae. Kekecngina imoc hosuc isoc, naso
wegenanecsac erema kpac anude.
15 Ngeneng yofi degec ngereebac, “Kebungo negenu
ngereeude isoc nga kecnideu ua imoc me imoc menide.”
16 Anu ngeni sebiengeng yoac dema sebingina meengan-
dae. Yoac ifia sasawa faka mangana yombong ande.
17 Imocac negenggec, ngic mong ye angammeme gom-
bunga anudeac negen negengtegec femiu imoc sifu waude,
ye kopocsihagoc.

5

1 Ngicngac dzofinactoanginagoc, ngeni negenggec, ebic
kunengngo ngenearu fingecma memanganengunuudeac
amma ngeni arohoma kiacgec.
2 Ngeni iwaingina dzamema kpac anude amma wambang-
ina imoc dzaukpadzadzangngo neu kpac anude.
3 Hufengngo gol nga siriwangina meude nga hufeng imoc-
ngo siducdede amma haniangina dekperagiu sebinginau
gerec isoc ngonohoude. Ngeni naso wisic wisickeaunoc hie-
finac mekpedzuc anggec, imocngo ifi fingecngemmeude.
4 Negenggec, ua ngicfocngina yeni semeng uanginaunac
fora kpengemmegec ngeni ua bung yemmebeso wagec, imoc-
ngo kiackecde. Nga ua ngic yeneac kiacngo ifingoc Kebu
Kuctoa mingina yeac kedzacfu bic kemeec.
5 Ngeni bangecfu kecma sebiac songo modacgec dzofinac-
nginango kekecnginau wakeude. Nga Anutungo ngicngac
kpebucyunuudeac nasoya wegenemanu ngeni ine ondzong-
gboc amma kecdaengoc.
6 Ngeni ngic dindingac yoacfu faima kopocsihagoc dema
kpebucgegec nga yeng ngaba mong mi mekefec.
7 Tosofocna, imocac ngeni modzotitia kpac tomai kecmagec
Kebungo habeso. Nga negenggec, semeng ua minginango
semenga homeru kia kpeu yeng semenga bangecfunac yadi-
udeac modzotitia kpac fora nasoac tomai kefude.
8 Nga Kebuac hahanaso bic wegene hadeac amma ngeni
ifingoc ubaherengina meserima modzotitia kpac tomai
kecbisia.
9 Tosofocna, ising isingngic ye nagu ngadeau bic hama
nande. Ngeni yoacfu mabauac ngenaocngoc gubepakeng mi
angemebisia.

10 Profete warac Kebuac kpacfu yoac dekecgec, yeneng
modzotitia kpac yumea kecma ebic tofohokecgec. Tosofocna,
ngeni yeneac siric modacma ifi ambisia.
11 Ngicngac modzotitia kpac kecgec, yeneac negenni kene-
hagoc anec nga ngeni Hiobeac yoac bic negenggec. Ye ebicfu
serima kefecac amma Kebungo yearu faka gombunga meec.
Kebungo ubamangang kuneng nga wosoefactoagoc fakaya
anemmeude.
12 Nga yoac fora mong yofi, ngeni yoacngina seriudeac
wiac mong kpacma mi deseribisia. Ngeni kurumeng me
bangec kpacma yoacngina mi deseribisia nga wiac kuneng
mong kpacma ifingoc mi deseribisia. Ngeni kecma yoacfu
makpebauac fora imoc fora nga kpac imoc kpac, ifi debisia.
13 Ngenearunac ngic me ngac mongngo ebic goa fingecmiu
ye numubeso nga mongngo sogac sogaigoc kefude, yeng afec
afeheyegec heibeso.
14 Nga ngenearunac mongngo hafei ammiu kpebunggac
enara kpacyunuu yeneng yeac amma Kebuac kpacfu kerec-
dokungo nadzicmima numubisia.
15 Ifi anggec nunumu negen negensinggoc, imocngo
hafeigoc yearu ngerec ngeree fingecmiude nga Kebungo
meficgema miaru yarude. Nga kopocsihagoc andeu Kebungo
kopocsiha wau kpac andarude.
16 Imocac ngeni ngerec ngeree meficgegecdeac kopocsic-
ngina ngenaocngoc deficemema nunumungo meficemebisia.
Ngic mong dindingacngo numuude imocngo wiac kuhagoc
amma memefihagoc anude.
17 Eria ye ngic yombong nenang isocngo kia mi kpeudeac
numuu kia mi kpekpe kifa harebec nga noboha anec.
18 Nga ye monggoc numuu sawaunac kia mau bangecngo
semeng monggoc meficgeu fingerec.
19 Negen negensinggoc tosofocna, ngenearunac ngic
mongngo yoac foraac sing segema sicsauc kenudeu mongngo
ye dzigeneudeac deu dzigeneudeu
20 yeng yofi negembeso, ngic tosoya manganaac sinnunac
merende, ye ngic yeac ubaongaya homecfunac mesimiu
kopocsic homac kperaheude.

Petoroac Kibi 1

1 Ni Petoro, Yesu Kristoac aposorongo meisingfora Ponto
nga Garatia amma Kapadokia nga Asia amma Bitinia bangec-
toau israengicngac singsararang kpema kuric kecdae, nge-
neac kibi yomoc ohoduae.
2 Anutu Manggacngo bic negenu feecac yeng meisingn-
gunuma yofi desiec, Tiri Asungo ngenearu ua meu yadiseri
amma kpetiac anggecde. Ifi amma ngeni yeac enac tofohogec
Yesu Kristoac sacngo kpegiu nadzicngemmeec kecdae. Yeac
danggunuc nga ruaengo ngenearu sahema febeso.
3 Nenang Kebunina Yesu Kristo, yeac Anutu Manggac kene-
hebisina. Yeng wosoefactoa kpenemmema Yesu homecfunac
megboriec. Sing imohai nenang kekec meficgenemmeu fin-
gec fingec gboria fingering. Ifi fingecma yeac wiac kekehagoc
fingecnemmebesande, imoc negensinggema kecdimbe.
4 Ye ifi amma kurumenga kurumenga fekende, imohai
maridzominnina tini enudeac bic faiec fede. Nga wiac imoc
mi kpac anude amma imoc naric mi dzameude, imoc kon-
gaha feengkefude.
5 Ngeni negen negensinggoc kecmagec Anutu ye kuhagoc-
ngo garengngunuu naso wisic wisickeau komoc kpegecde.
Imoc fingerudeac efaima fede.
6 Anu naso kapianec yomohai ebic nga faitobang hania
hania fingecngemmeu ongangina dzokonemanu ngeni sifu
wiac ngade haude, imocac negemma mamangkima sogaima
kecbisia.
7 Gol siriha negendimbe. Ngic yeneng imoc tobanggema
siriha henggecdeac gerecfu faigec dzema isinggeandae. Gol
fora ye fingectegerude nga imoc sifu ngade kpac anude. Nga
negen negensingngina fora, imoc gol ferahema wiac engena
anude. Yesungo fingectegerude, naso imohai negen ne-
gensingngina imocngo dedengerec nga kuc kibikperagiagoc
amma eweheihei meficgeude.
8-9 Ngeni ye kicnginango mi henggec amma sifu yeac songo
negendae. Nga yofinenggac ye mi hengandae amma ngeni
sifu ye negensinggegecde. Amma ngeni ye negensinggegec,
yeng ubaongangina kopocsicac ebicfunac mesingemmeu
ngeni komoc kpegecde. Ngeni imoc negensima sogac sogai
ebiriangoc amma kecdae.
10 Profete yeni ngeneng Anutuac wosoefac megecdeac
kpefing degec amma yeni komoc kpekpea sing negengireck-
egecdeac uatoa mekecgec.

11 Ifi anggec Kristoac Asungo yenearu kecmanu Kristongo
kpendzeng kpema ngade kuc kibikperagiagoc mebesande,
imoc Kristoac Asungo herenginau kefecac kpefinnu bic edza-
cyunuu dekperagingemmegec. Amma imoc meracac yoac
nga noc nasou fingeru henggecdeac kicfifi anggec.
12 Kicfifi amma yenang meficemegecdeac kpac, imoc ngeni
meficngunugecdeac yoara dekperagingemmegec, Anutungo
imoc edzacyunuu yeni ireckegec. Kecma Anutungo Tiri
Asu kurumennunac bangecfu sueu mama siduc gombung
dedengic kuc yemmeu, yeni yoac imoc mema dekperagin-
gemmegec ngeni imoc negenggec. Nga Angero yeni imoc
ifingoc henggecdeac ayemmeande.

13 Imocac meheng kpeheng amma ubanegen negengga
isinggema geanggaoc garengememana Yesu Kristoac ha-
hanasoya fingectegeru imohai wosoefaha mehaude, ge ne-
gen negengga yeac wosoefacfu hafoangoc seria faina febeso.
14 Ngeni warac siduc gombunggac yoac mi negentegecma
sebiac songo modacgec. Amma ngeni enac tofoc tofoho nam-
barac isoc kecdaeac sebiac songongo monggoc mi garengn-
gunubeso.
15 Anutungo kpacngunuec, ye kpetiac nga ngeni ifi isoc faka
nga angammemengina hafoangoc kpetiac ambeso.
16 Imocac yofi oho ohoya fede,

"Ni kpetiac, imocac amma ngeni kpetiacngoc kecbisia." *(Sese-
meme 11:44-45; 19:2; 20:7)*

17 Anutu ye monde mondea mi femide nga yeng ngicn-
gac tembuc tembuc angammemenginaac sirihau yoacngina
desiude. Nga ngeni ye "Manggac" kpacandaeu, ngeni yei
kurickekecac nasonginau eweheimima kecbisia.
18 Ngeni warac bangecfocngina yeneac sicsauc fakau kec-
magec Anutungo bungngina mema meisingunuec, imoc
siriwa me golngo kpac nocac siriwa nga gol imoc kpac
anecde.
19 Ye Kristoac sacngo bumengunuec. Nga Kristoac sac imoc
wiac engena yombong, imoc rama medaha mong puringa
kpac nga ebiha kpac, yeac sac isoc. *(Makekeng 12:5; 29:1;
Sesememe 22:17-25)*
20 Bangec nga kurumeng mi fingecmaec Anutungo Kristo bic
meisinggeec. Meisinggeu yeng yaguc naso wisic wisickeau
nenanggac amma fingectegerec.
21 Fingectegecma sing meficgenemmeu yofinenggac Anutu
negensinggema kecdimbe. Ye medaha homecfunac meg-
borima kuc nga kibikperagi miu nenang Anutu negens-
inggema yearu negen negennina naric fainide.

22 Ngeni yoac foraac enac tofohogec, imocngo ubaongang-
ina dzuaru ubaherenginaunac songotoa ereu ngeni tosofoc-
ngina heresongogoc hoangyunugecde.
23 Anutuac yoac imoc kekehagoc amma seria nande. Yoac
imocngo megboringunuu fingec fingec gboria fingecgec.
Kpea imoc dzonggo dzonggoa kpac imocngo nemonggema
kekecserigoc anude.
24 Imocac yoac yofi oho ohoya fede,
"Ngicngac sasawa bangecfu kecdae, yeni kpindzing isoc
amma kibikperagingina imoc dzaring dzuria isoc.
Yeni kpindzing dzanggeande nga dzaring dzuria mo-
ronggeande, ifi isoc dzanggegecde." *(Yesaia
40:6-8)*
25 Anutuac yoacngo ine fefeseri feude. Imocngo siduc gom-
bung ande nga ngic yeneng imoc edekpou angemmegec ne-
genggec.

2

1 Ngeni ngaba hania hania nga ikocfaka amma keracman-
ganggac faka wama ngicngac mi demanganeyunubisia.
2-3 KEBU ye gombunga, ngeni imoc bic tobanggegec. *(Mi-
tiyegec 34:8)*
Imocac ngeni sabac gboriango namuac ammiande, ifi isoc
Asuac arennu namu kongaha imocac angemmebeso. Ngeni
imoc nema yadimagec yeng ebicfunac mesingunuu komoc
kpegecde.
4 Kebu ye hoctoa kekehagoc, ngeni yearu habisia. Ngic
yeneng hoc imocac hoc mangana dema meickegec. Nga
Anutungo imocac negenu siriha engena anu imocnoc meis-
inggeec.
5 Nga ngeni ifingoc hoc kekehagoc yeac siric andae.
Nga Anutungo asu ama mengunuande. Mengunuu ngeni
yengena womong gareng kpetiac amma Asuac sinnu sese
faigecde, imoc Yesuac amma Anutungo henu ngereeude.
6 Imocac mitikibiu yoac yofi oho ohoya fede,
"Negenggec, ni hocwotung mong siriha engena imoc meis-
inggema Sionnu gununggebade. Ngic mongngo ye
negensinggeude, ye gamekpekpeu naric mi enude."
(Yesaia 28:16)
7 Ngicngac ye negensinggema kecdae, ngenearu hoc imocngo
siriha engena ande. Nga mi negensinggedae, yenearu yofi
fingerude,
"Amameme ngic yeneng hoc mong mangana dema ukugec.
Nga hoc imocngo amaac hoc wotung amma seria
nanude." *(Mitiyegec 118:22)*

8 "Nga yeni hoc imohai kpondzong heigecde nga peperandziu
tifainggema negemmangang meficgegecde." *(Yesaia 8:14)*
Yeni Anutuac yoac kpeandaeac ifi anggecde, yoac imoc ye-
neac bic dedea.
9 Anu ngeni Anutuac faka kuhagoc dekperagigecdeac
Anutungo ngeneac areng meisingngunuec. Meisingngunuma ngeni yengena areng ngicngac kpetiac anggecdeac mengunuma ngictauac arennu faingunuu womong garengua mekecgecde. *(Makekeng 19:5-6; Yesaia 43:20)*
Yennoc kundunnunac hagecdeac kpacngunuma kperagiau
heitaingunuma yengena kperagi engena, imohai faingunuec.
10 Ngeni warac ngicngac areng mocgu mi kecgec, kpac.
Nga yaguc Anutuac ngicngacfora amma yeac areng kecdae.
Ngeni warac Anutuac wosoefac mong mi hengkecgec. Nga
yofinenggac yeac wosoefac hemma kecdae.

11 Songo tosofocna, ngeni bangec yomohai kuric kec-
dae, imocac ngeni uba eseaac negensongo hania haniango
ubaonganginagoc dzikac kpeande nga ngeni imoc wama
kecgecdeac gorongina kpema deduae.
12 Ngeni bangec monnunac ngicngac, yeneac botucfu
faka nga angammeme gombunga angkecbisia. Ifi anggec
yeni ngeneac dedeseriyoac kpekpeareng dema enacfu faifai
angemmema angammemengina gombunga henggecde. Ifi
hemmagec Anutungo yeni yugucyunuu naso imohai den-
geregecde.

13 Ngeni Kebuac amma kia gawamang, yeneac enac tofoho-
bisia. Imoc ngictaungo kuc sasawa mekecde nga
14 yeac bageau gawana sasawa. Yeng uayoac yemmeu
yeneng ngicngac angammemengina mangana angkecdae,
yeneac turung kpouyemmegecde. Nga faka gombunga
angkecdae, yeni dengereyunugecde.
15 Ngic yeni negen isingngina kpac wiac mong mi ne-
gentegecdae, imoc ngeni angammemengina gombungango
enacngina midomebisia, imocngo Anutuac songo ande.
16 Ngeni witicfu mi kecdae nga witiha kpac kekec, imocngo
angammemengina mangana mi kperahebeso, kpac. Ngeni
Anutuac wanac areng kecbisia.
17 Amma ngeni ngicngac sasawa ewengina heima negen
negensinggoc tosofocngina heresongogoc hoangyunubisia
nga Anutuac damungunuu ngictau eweheimibisia.

18 Wanacngic kecdae, ngeni mingingfocngina yeneac enac
hafoangoc modacma ewengina heima kecbisia. Ngeni ming-

ingfocngina yumea nga gombunga amma gori goria momoc
ifingoc ayemmekecbisia.
19 Ngic mong ye Anutuac yoac ubahereau feu imoc
modaru goango kopocsiha kpac hemmaguc sifu ebicfu faigec
kpendzeng kpeudeu faka imocngo danggunuhagoc anude.
20 Nga ngic yeneng kopocsicnginaac amma ngunugec ngeni
kpendzennu emma imocac bageu seria kecgecdeu imocngo
dedengerecac wiac mong mi ande, kpac. Ngeni ine angam-
memengina gombunga ammagec kpendzennu faingunugec
imocac bageu seria kecgecde, imocngo Anutuaru dang-
gunuhagoc anude.

21 Ngeni ifi anggecdeac Anutungo kpacngunuec. Anu
ngeni Kristoac hanititi modacgecdeac yeng ngeneac amma
kpendzeng kpema sing imoc edzacngunuec.

22 Ye kopocsic mong mi meficgeec amma yeac enacfunac
ikocyoac mong mi negenggec. *(Yesaia 53:9)*
23 Nga yeni defagoc ammigec yeng turunga sowecyoac mong
mi merenec. Nga kpendzeng kpema dekengec mong mi
ayemmeec, kpac. Ye ebiha Anutungo yoac dindingac de-
sikecde, yeac mariu faiemeec.
24 Ye yengena sebiango nenang kopocsic atickema icfu nanec.
Nanu nenang kopocsicfunac homema sing dindingac modac-
nideac ifi anec. Nga yeac kubecngo ngeni hafeidzoicfunac
ngerec ngeree meficgengemmeec.
25 Ngeni warac rama isoc sing segema kecgec. Nga yofinenggac ramagarenggaru bic dzigenegec yennoc ubaongangina
henggareng angemmeude.

3

1-2 Anu ngac ngeni sing imohaingoc ewefocngina enacng-
ina tofohoma kecbisia. Nga yeneac botucfunac goango Anu-
tuac yoac mi negensinggegecdeu enengfocngina ngeneng Mi-
tiac yoac mi ede edeyunuu angammemengina gombungan-
goc angkecgec, imocngo ewefocngina Kebuac sinnu taiyunuu
kenggecde.
3 Ngac ngeni orucdzongina dzegeandae nga kubu nganoc
golngo memea sebinginau faiandae amma wamba sir-
iha gombunga heiandae, imocngo siric kerengngina mi
meficgebeso.
4 Nga ongaasungina yumea nga ruaegoc ubaherengina
manau sufu sufuya fede, imocngo siric kerengngina
meficgebeso. Imocac kibi kuha mi maande nga imocngo
fekengkefude nocac imoc Anutuac kicfu wiac engena ande.

5 Ngac kpetiac warac kecgec, yeneng siriha ifingoc kibing-
ina meemma ewefocngina enacngina tofohoma Anutuaru
negen negengngina faikecgec.
6 Imoc Sara isoc, yeng ewea Abrahang eweheimima
kunenna dema enara tofohokefec. Ngeni faka nga angam-
meme gombunga mekecma wiac monggac dekengeha kpac
kecgecdeu Saraac naroangfora anggecde.
7 Ngacac kuc, imoc ngicacsoc kpac. Ngic enengfocnginagoc
ngeni imoc negensima imocac sirihau yenigoc kecbisia. Nga
ngeni kekecac danggunuc imocac maridzoming ngenahafoc
megecdeac nga ngic ngeni nunumunginaac kpae fingecbacac
amma enengfocngina eweheihei ayemmebisia.
8 Kpeturanggema deba, ngeni sasawa negen negengngina
mocgu febeso. Ngeni wosoefac angemema heresongogoc
hoangemema ubamangang negengemema memaemema
kecbisia.
9 Ngicngac yeni mangana angemmegec ngeni turunga
manganangoc mi merengyemmebisia nga yeni desofoc
angemmegec ngeni turunga desofocngoc mi ayemmebisia,
kpac. Ngeni kenec imoc maridzomingngina anudeac
kpacngununungunuya, imocac yeni ifingoc kenecyoac
edeyunubisia.
10 Imoc yofiac,
“Ngic mong ye kekecac songo negembeso nga naso gom-
bunga hembesonga ammikecde, ye nedzaranga yoac
mangana debacac nga enacbibihango ikocyoac deba-
cac garenggebeso.
11 Ye faka mangana ngadehema angammeme gombunga
angkecbeso. Amma ye ruaeac sing meficgeudeac uatoa
mebeso.
12 KEBUNGO ngicngac dindingac yenearu kic fima
nunumunginaac kedzac kpeude. Nga mangana mekecdae,
yeni ine yenengwa anude.” *(Mitiyegec 34:12-16)*
13 Ge faka nga angammeme gombunga annadeac
mamangkima angkecnadeu ngicngac yeni meman-
ganegugecdeac obohoma wagecde.
14 Amma yeni dindingac kekecnginaac amma kpendzennu
faingunugecdeu, imoc ngeni kenecnginagoc.
Ngeni yeneac damu nga kengec mi ambisia. *(Yesaia 8:12)*
15 Kebu Kristo ye kpetiac, ngeni negen negeng imoc uba-
herenginau mekecbisia. Amma gombungangina ngade
haude, imocac hania goriangoc kpesingemmegec turunga
merenggecdeac nasosoc efaima kecbisia.
16 Ngeni ine kpesi kpesiac turunga herebuya kpac, yumea
nga eweheiheigoc amma here negen negeng kpataningau

merembisia. Ngeni ifi anggecdeu, angammemengina gombunga Kristoac amma angkecdae, imocac ngic dedenggbaring angkecdae, yeni gameyunuude.
17 Ngic mong ye angammemea gombungaac amma Anutungo negemmiu kpendzeng kpeude, imocngo ngereeude. Nga mong ye fakaya manganaac amma kpendzeng kpeude, ye mi dengerebesonga.

18 Kristongo Anutuac hoannu fainunuudeac atac mocgu donina mema kpendzengtoa kpeec. Ngic dindingacngo yoackpekpe areng nenanggac amma ifi anec. Ye sebiugeng kpegec homeec nga ongaasuugeng bic megboriu kefec.
19 Kecma asu goa witicamau kecgec, yenearu kemma yoac edekpou ayemmeec.
20 Noa ye wagea memanu Anutungo modzotitia kpac tomaingina kecbibiemanu yeneng yoara kpegec.

Nga Noango wagea medzickeu naso imohai Anutungo dokungo ngicngac efeanec, 8sac ebicfunac mesiyunuec.
21 Dokunadzicngo onga imoc mema ebicfunac mesingunuude. Dokunadzicngo sebiac wonong mong mi dzuarude, kpac. Imoc yofi, Yesu Kristongo homecfunac yarecac amma herenegen negengngina kpetiac anude, imocngo Anutuac kicfu deficgeude.
22 Yesungo bic kurumennu enec. Amma ye Anutuac foiau tacde. Nga angero nga wiac kpac kuneng memea amma kuc yemmeyemmea, yeac bageu bic faiyunuyunuya kecdae.

4

1 Kristongo sebigoc kpendzeng kpeec. Nga ngeni yeng kpendzeng kpeec, ifi isoc naric kpegecde, negen negeng imocngo marikungina ambeso. Ngic mong ye sebigoc kecma kpendzeng kpeec, yeng kopocsicac sing bic waec.
2 Nga yofinenggac nangennide, ye ngicngac yeneac negensongo hania hania monggoc mi modacma Anutuac negen negeng nga songo modarude.
3 Bangec monnunac ngicngac Anutu mi negemmidae, yeneac kekecac negensongoac faka yofi fede, imoc kaiserofaka nga kickerec angkecdae amma doku seria tosofocnginagoc nema ubangina sufuande nga sing sege segea modacma imocac siricfu nemu hania hania afehegecde. Ngeni warac faka ifia angkecgec imoc monggoc mi ambisia.
4 Ngeni bangec monnunac ngicngac sicsauc fakangina hania hania anggec ngeni yenigoc monggoc mi torokpema kecdaeac amma yeni imoc hemma negenggec siriha mong anu desusuic amma demanganengunugecde.

5 Anu Anutungo ngic gbori nga homemea angammemengina desiudeac efaima kecde, yearu haniangina debisia.
6 Ngicngac homemea yeni siduc gombung edekpou ayemmegec negenggec, yeni warac sebiugeng kekec kecgec, imocac sirihau turunga megecde. Ifi mema asuu Anutu kecde isoc kecgecde.

7 Wiac sasawa imoc kpac anudeac naso wegenede. Imocac ngeni garengemema negengisinggoc kecma nunumu ua mebisia.
8 Heresongogoc kekec imocngo kopocsic hania hania homac kperaheude, ngeni imocac amma songo fora heregoc negengemema hoangemebisia, imocngo faka engena ande.
9 Ngeni ubangerecgoc modzotiti nga ngadeyoara kpac kecma ama heiemema garengemebisia.
10 Anutungo wosoefahaac amma Tiri Asuac kuc hania hania ngemmeec, imocac ngeni Anutuac kingang kpekpe gombunga kecma tembuc tembuc meficemema kecbisia.
11 Ngic mong ye miti hania ngicngac dekperagiyemmeude, ye Anutuac yoac modacma dekperagibeso. Amma mong ye memeficac arennu kingang kpeyemmekecde, ye Anutungo kuc miande, imocac sirihau kingang kpekpe ua mebeso. Ifi anggec ngicngac yeneng faka sasawa imoc hemma Yesu Kristoac negemma Anutu dengeregecde. Ye kibikperagi nga kuc mingina nasoya wisic wisickea kpac fekengkecbesande, imoc fora.
12 Songo tosofocna, faitobang kpendzengagoc fingecngemmeude, imocac mi kpidohobisia. Nga imoc fingecngemmeude, imocngo faka furia mi ande.
13 Nga ifi fingecngemmeu imohai ngeni Kristogoc torokpema kpendzeng kpema imocac sirihau sogaibisia. Ifi anggec yeng kecma kuc kibikperagiagoc fingectegerude, imohai ngeneac sogac sogaitoa fingerude.
14 Nga ngicngac yeneng Yesuac kpacac amma demanganengunuma defagoc angemmegecdeu ngeni kenecnginagoc, nocac yeni ifi angemmegec Anutuac Asu kuc nga kibikperagiagoc, yeng ngeneac witiu tarude.
15-16 Nga ngic mongngo kpara, “Kristoac ngic,” ifi dekecdaeac kpendzeng kpedeu ye imocac ine game mi kpebeso, ye kpac imocac amma Anutu dengerebeso. Nga ngenearunac mongngo ngic kpekpe me wiac hamangec meec me yarengic ande me ngicngac ogofocngina goa yeneac wiac imocac hodzinggeude, ye fakaya ifiac amma kpendzeng kpeu gameagoc ambacac ngeni faka ifia mi angkecbisia, kpac.

17 Imoc yofiac, Anutu ye yengena ama arengfora yenearu sing hanahema faka nga angammemengina isinggema de-

siudeac nasoya wegenede. Amma ye nenanggaru sing uaya imoc hanaheudeu areng goa yeni siduc gombunggac yoac kpeandae, yenearu uaya torokpema angammemenginaac turunga engenangoc yemmebesande.

18 Nga,

"Ngicngac faka dindingac modacandae, yeni faitobannu emma kekec uatoa mema firang amma komoc kpegecde. Faka ifia fingecngemmeudeu, kopocsicmeme nga Anutu ngadeheandae, yenearu ebictoa fingerude." *(Yoac negen negengagoc 11:13)*

19 Ngicngac Anutungo negengyemmeu kpendzeng kpeandae, yeni angammeme gombunga angkecma ubaongangina hafoangoc Anutu bangec nga kurumeng meficgeec, yeac mariu faibisia, nocac ye dedzegeyoara mi waude, kpac.

5

1 Kristongo kpendzeng kpeec imoc kicnango henai nga imocac hepuc kecduae. Amma kuc nga kibikperagia fingerude, imohai nenahafoc kecnide. Kpebunggac enara ni ngenigoc ifingoc ua imoc mema kecduaengo gorongina kpema yofi deduae,

2 Anutuac habungo ngeneac botucfu kecdae, ngeni yeni gombunga garengyunuma ubaebicfu ua mi mebisia, ngeni ubangerecgoc ua megec Anutungo negenu ngereeude. Amma ngeni hiedzonginagoc anggecdeac ua imoc mi mebisia. Ngeni uangina imoc mamangkima mekecbisia.

3 Anutungo kpebung ngemmeec, imoc yeneac engenangina isoc mi kecbisia. Ngeni faka gombunga kpebung edzacyunugec, yeni imoc hemma modacbisia.

4 Ifi kecmagec gareng yadango fingectegecma yeng irangina kuc kibikperagiagoc dzame dzamea kpac ngemmeude.

5 Sebigbori ngeni ifingoc yadafocngina yeneac bageu memaemema kecbisia. Amma ngeni sasawa fakangina yumeau angemema kecma imoc wamba isoc heigec kemebeso. Imoc yofiac,

"Anutungo ngicngac sebiengeng kecdae, yeni wayunuma memayunuude nga memaemema kecdae, yeni danggunuha yemmeude." *(Yoac negen negengagoc 3:34)*

6 Imocac ngeni Anutuac mariseriaac bageu memaemema kecbisia. Ifi kecmagec Anutungo yengena nasou miacngunuude.

7 Ye yengenaoc ngenenggareng angkecdeac ngeni ubaebicngina sasawa yearu faidacbisia.

8 Ngabangina mangana mingina, ye raiong isoc arohoma
yerecgema ngicngac gbokoyunuudeac hofocyunuma uatoa
mekecde. Imocac ngeni ubagbori kecma garengemema
9 gofochima serima namma negen negensingnginango
mangana minginaac yoac hefahebisia. Hefahema yofi
negembisia, negen negensinggoc tosofocngina bangeha
bangeha kecdae, yeni ifingoc kpendzeng imocngoc
kpekecdae.
10 Anutu danggunuc mingina, yeac kuc kibikperagiango
fefeseri fede nga yeng ngeni ihai Yesu Kristogoc kecgecdeac
kpacngunuec. Nga ngeni kpendzennu naso wegenanec
kecekemmagec, yengenaoc mengerengunuma nonggo tac-
ngemmeu seria nanggecde.
11 Ye kuc mingina amma kechereema kecbesande, imoc
fora.
12 Siriwano ye negen negensinggoc tosonina yeac yofi
negemma deduae, ye uau serima namma meficnuu kibi we-
gena yomoc ohongemmeduae. Ni nanggengunuma Anutuac
danggunuc fora imocac hepuc amma dekperagingemmed-
uae, ngeni imocac hoannu seria kecbisia.
13 Anu Anutungo Babirong taonnu kpebung kecdae, yeni
nga ngeni ngenahafoc meisingngunuec, yeni nga medacna
Mareko, yeneng ubangerecyoac ngenearu faigec hade.
14 Ngeni heresongogoc hoangemema wenacngerec dema
kpetiacfu titikokoc angemebisia. Ngicngac Kristogoc kpeke-
tahema kecdae, yeac ruaengo sasawa ngenearu febeso.

Petoroac Kibi 2

1 Ni Simong Petoro, Yesu Kristoac wanacngic nga
aposorongo kibi yomoc ohongemmeduae. Nenang Anutu
nga memengerecnina Yesu Kristo, yeri dindingac, imocac
amma nenang negen negensinggac nadunga mocgu
meficgenemmeoc. Imoc wiac engena yombong.
2 Anu ngeni Anutu nga Kebunina Yesu hafoangoc ne-
gengyemecmagec yereac danggunuc nga ruae, imocngo nge-
nearu sahema febeso.
3 Anutungo Kristoac dedengerec nga yeac kuc nga kibikper-
agiau kecnideac kpacnunuec. Nenang ye negemmini Anu-
tungo hama yengena kucfu kekec nga yeac sing modacnideac
kuc sasawa nemmeec.
4 Bangecac songo imocngo faka dzonggo dzonggoya
meficgeude. Nga ngeni Anutuac kekecfu torokpema
bangecac songo imoc wagecdeac Anutungo Kristoac kuc
nga kibikperagia manau yoac dedzege engena angemmeec.
5 Ngeni imocac amma efaima serima namma negen ne-
gensingnginango faka dindingac meficgebeso nga fakangina
dindingacngo negen negentegec meficgebeso
6 amma negen negentegecnginango garengeme kekec
meficgebeso, garengeme kekecngo seserigoc kekec
meficgebeso nga seserigoc kekecngo Anutuac enac tofoc
tofoho meficgebeso,
7 Anutuac enac tofoc tofohongo dacmunac heresongogoc
hoangeme kekec meficgebeso imocngo heresongo
meficgeude.
8 Faka imoc sasawango ngenearu yadiseri amma fedacdeu
ngeni ngisima kecma Kebunina Yesu Kristo hafoangoc
negemmima kecgecde. Kecma kekec imocac fora gombunga
homac fingecngemmeu mong mi obohogecde.
9 Nga ngic mong ye kekec imoc mi femide, ye kicpisic
nga hereausing naric mi hentegerude, siriha imocacsoc. Ye
kopocsiha warac dzuac dzuara, imoc bic nigeckpeec.
10 Tosofocna, ngeni Anutungo bic kpacngunuma meisingn-
gunuec, ngeni mamangkima kufung tigecdeu naric mi man-
gunuude.
11 Ifi anggec yeni ubangerec angemmema Kebu nga
memengerecnina Yesu Kristo yeac kekecseriac eucererennu
heitaingunugec enggecde.
12 Ngeni yoac fora bic negemma mekecgec imoc negend-
uae, amma sifu nasosoc yoac imoc heigboringemmebadeac
negenduae.

13-14 Amma sebinaac bedzo yomoc hesibadeac nasoya we-
genede, Kebunina Yesu Kristongo imoc bic dekperaginenec.
Imocac sebinaac bedzogoc kecbade, imohai yoac goa heig-
boringemmema midingunubadeac negemba naric ande.
15 Amma ni ua imoc nasosoc mamangkima mekecduae.
Mekecma homeba, yoac imoc mi nigecngunuude.
16 Neni Kebunina Yesu Kristoac kuc nga hahanasoac deing,
imoc nemusiducgoc torokpeni songea anudeac mi deing.
Neni yeac kuc nga kibikperagia engena kicninango hemma
negeninggac hepuc amma yofi dedimbe,
17 Anutu Manggacngo eweheihei nga kuc kibikperagia mi-
manu kuc kibikperagi engenatoa imocac manaunac enacud-
umengngo fingecma yeac yofi deec,
"Yomoc neac Songomedacna, ni ye hensongo ammiduae."
(Mataio 17:5; Mareko 9:7; Ruka 9:35)
18 Neni yegoc momoc tiki kpetiacfu nammina ubaudumeng
imocngo kurumennunac fingeru negening.
19 Ifi negemma, profete yeneng yoac ohogec, imoc nenannu
seria fede. Imoc kifa mong isoc nga imoc amabangec kun-
dung fede, imohai mekperagimanu ama wereckenu asoac
asomengngo herenginau dzema mekperagingunuude, ngeni
kicngina ihacgeng fima hoanggegec ngereeude.
20 Nga profete yeneac yoac sasawa mitikibiu oho ohoya
fede, imoc yeni yenang ubanginaac yoac mong mi degec,
kpac. Ngeni imoc negentegecbisia.
21 Imoc yofiac, profeteyoac imoc ngic songou fingeru mi
degec, imoc Anutuarunac nga Tiri Asungo imoc mehama
enacnginau faiu degec.

2

1 Warac ngicngac yeneac botucfu profete ikoha kecgec, ifi
isocngoc kpoukpou ikoha ngeneac botucfu ifingoc kecgecde.
Yeni dedesifuc yoac goa ikoha dema waic waic botucnginau
mehama kekecngina memanganegecde. Nga Kebungo bic
bummeyunuec, ye ifingoc busic kpema yenaoc ebic witing-
inau faigec, imocngo bic memanganeyunuude.
2 Kpoukpou ikoha yeni faka hania hania mangana
gameagoc angkecgec ngicngac homacngo modacyunugec
yeni imoc hemma yoac foraac sing deendema anggecde.
3 Anu kpoukpou imoc yeni ngeneac dzofinac hensongo
amma ikocyoac dema hodzinggema wangecngunugecde.
Nga Anutungo faka ifia bicngoc ngadeheec amma yofineng-
gac yoacfu faiyunuma memanganeyunuude.
4 Angero yeneng kopocsic meficgegec Anutungo mi ong-
gongyunuma hofeac kundung seriau ukuyunuu kemegec.

Kemegec ye ihai sengngo witicyunuu desidesi nasoac tomai
kecdae.
5 Nga Noaac nasou habutoa Anutuac yoac ferahegec
mi onggongyunuec, kpac. Yeni ine dokudzohong deu
erema semeyunuu homegec. Nga Noa ye faka dindingacac
dedekperagingic, ye nga yegoc ngicngac seweng, yenisac
onggongyunuec.
6 Anu Sodong nga Gomora taong, yeri desiyuruma me-
manganeyuruu hamangirasac feec. Nga ngicngac Anutuac
sing kpema kecdae, yenearu kecma ifi isoc fingecbesandeac
ongea edzacyunuma ifi anec.
7 Yeneng kaisero faka nga mangana hania hania amma
Anutuac yoac kpegec, Roti ye ngic dindingacngo fakangina
ifia hemma ubea ebiriu Anutungo onggonggeec.
8 Ye ngic dindingacngo yeneac botucfu kefecac uamemesoc
kopocsic faka angkecgec, imoc henu ubahereango yeneac
faka manganaac amma ebic mema modzotitiu kefec.
9 Ngeni imoc hemma Kebuac sing yofi negenggecde, ng-
icngac Anutu eweheimima yeac enac tofohoandae, ye-
neac faitobang fingecyemmeu Kebungo imohacnac ong-
gongyunuudeac kuha fede. Nga fakangina manganagoc
kecandae, yeni ine witicamau faiyunuu tacmagec yoacfu
faiyunuudeac nasoya haude.
10 Ngicngac yeni uba eseaac songo modacma faka seuhagoc
hoanggeandae, ye yenearunoc ifi angkecde. Yeni Kebu
ngadehema deendema amma yenang songo modacma
kengeha kpac sawaac asu engena demanganeyunugecde.
11 Anu angero kucngina monggoc yeni sifu Kebuac kicfu
asu imoc mi demanganeyunugec.
12 Yangkposi yeni momorongngnaac songo modacandae,
yeni fingecgec eng yunuandimbe. Nga kpoukpou ikoha
yeni yangkposi isoc momorongngina eng modacma wiac mi
negendae, imoc demanganegecde. Amma yeni fakangina
mangana modacgec Anutungo memanganeyunuude.
13 Yeni faka mangana amma imocac turunga megecde.
Yeni enackerec amma wenac dzongiau neneyakatoa homac
negecdeac ayemmeude. Ayemmeu yeni ngenigoc yaka
enacurec nema faka seuhagoc nga gameagoc mema sogaima
kecandae.
14 Ifi kecma kichodung faka homac amma ngac yeneac
kickerec amma kopocsic gebeha kpac angkecdae. Amma
ngicngac negen negensinggoc amma mi serigec, yeni faka
manganau kerereyunuma wangecyunugecde. Areng imocfia
yeni sowecac nambaracfora.
15-16 Bireang Beoroac medac, ye dzofinacac songo
negemma Anutuac sing ferahema hiedzoac ua meu donggi

yoac mi dedeango ngic isoc dehanec ammima profetengo sing segema faka kapaya amma kenghei hahei anecac kpae heimiec. Nga kpoukpou ikoha, yeneng Bireanggac sing modacma sing dindingac wama sing segegecde.

17 Yeni dokukiwa dzike dzikea nga hoeng murayowarec yereng kpema fifiranggeandape isoc. Anutungo yeneac tatac imoc kundung dzapac ihai deec.

18 Ngicngac sing segeandae, yenearunac bure mema woramagec kpoukpou ikohango enacdoku ayemmema yoac kuneng dema kaiseroac sing nga uba eseaac songou monggoc wangecyunugecde.

19 Hofeac singngo kpoukpou ikoha witicyunude, yeni deandae, "Ngicngac yoacnina negenggecde, ngeni witicngina kpac anggecde." ifi dema sing segeandae. Nocac wiac mongngo witicgude, ye kebuga anude.

20 Nga yeni Kebunina nga memengerecnina Yesu Kristo negentegecma namma bangecac faka seuhagoc bic wagec, yeni monggoc kopocsicfu kenggec witicyunuu makpegecdeu ebictoanginagoc anggecde. Nga ebic imocngo warac ebicgoc kecgec, imoc feraheude.

21 Ngic mong ye ubamereng amma Kebuac kpetiac singyoac mema sing dindingac negemma modacande, ye imohacnac monggoc dzigenema keema ebictoa meficgeude. Imocac yeni hanahema sing dindingac negenggec naso imohai mi hoanggebaungo ngereebac.

22 Anu yoac heiheia mong yofi fede,

Kasingo urumma urung urunga imoc monggoc dzigenema neude. *(Yoac negen negengagoc 26:11)*

Nga berecngo doku nadzicmaguc monggoc goteng nadzirude.

Imocac fora imoc yeneac kekecfu fingerec.

3

1 Songo tosofocna, ngeneac kibi andenga yohockang yomoc ohongemmeduae. Kibi yohockang imocngo ubanegen negengngina heigboriu negentegecma kongaha kecbisia.

2 Profete kpetiac, yeneng wiac ngade fingerudeac yoac imoc bic ohogec. Nga Kebu memengerecninango singyoac aposorofora yemmeu yeneng ngenearu hama imoc edengunugec, imoc negenggec fedeac monggoc heigboringemmeduae.

3 Ngeni yofinoc negenghomebisia. Naso wisic wisickeau desusuic ngicngac goa yeneng fingecma yenang faka manganaac hereyacyac modacma desusuic angemmema

4 degecde, "Haudeac edengunuec, ye damoc kecde? Anutungo hanac hanaheaunacngoc wiac sasawa deu fingerec

nga mangesafocnina homegecfunac nang erekecma yaguc kecdimbe, imoc sasawa yeni warac feec isoc siriha mockicngoc fede.”

5 Yeni ifi dema yoac yomoc wagecde, Anutungo bicngoc bicngoc yombong yoac deu sawa fingerec nga bangec dokuunac fingectegecma erema feec.

6 Anu kecma ye dokungoc monggoc edeu yadima bangecfu wiac sasawa feec, imoc semeu manganema kpac andarec.

7 Amma Anutungo yoac monggoc dema, bangec yomoc nga wiac sasawa sawau yofinenggac fedacde, imoc faiyunuu gerecac tomai fedae. Kecma ngicngac Anutu ngadehema kecdae, yeni yeac yoacfu turungngina mema manganegecde, naso imohai bangec nga wiac sawau fedacde, imoc gerecngo dzedarude.

8 Songo tosofocna, ngeni ine wiac mocgu yomocac mi nigecngunubeso, Kebuac negen negennu uameme mocgu imoc kifa wan tauseng, ifi isoc. Nga kifa wan tauseng, imoc uameme mocgu, ifi isoc.

9 Kebungo haudaec deecmoc, ye dafi amma tondzera ande, ngic goango ifi deandae. Nga ifi kpac, imoc ine yofiac, ngicngac ngeni hofeu kemegecdeac songea mi angkecde. Ngeni ubamereng anggecdeac ye modzotitia kpac naso ngemmema tomaingina kecde.

10 Nga Kebuac hahanaso, imoc hamangec ngicngo haandae, ifi isoc haude. Naso imohai sawau wiac sasawa fedacde, imoc gerecngo yonohodarude nga sawango udumengtoagoc aockema kpac andarude. Amma bangec nga wiac sasawa maringo memea imocac witiau fede, imoc monggoc mi feude.

11-12 Ifi anu wiac sasawa sawau fekendacde, imoc gerecngo yonohodaru sisingaima gagubang amma kpac andarude. Imocac amma ngeni kekecngina garenggema kpetiac kecma Anutuac yoac hoanggema eweheimima kecbisia. Ifi kecmagec yeac nasotoa haudeac singa mema imocac tomai kecbisia.

13 Anu bangec nga sawa gboria, imohai faka nga angammeme dindingac feude, imoc ngade fingerudeac deec, nenang imocac tomai kecdimbe.

14 Songo tosofocna, ngeni imocac tomai kecma Anutuaru hama yegoc ruaeu uba mocgu kecgecdeac ngeni kpetiac nga kongaha kekecac tembuc tembuc ngombongemema kembisia.

15 Nga ngeni komoc kpegecdeac Kebuninango modzotitia kpac uaya mekecde, ngeni imoc negensibisia. Nga negen negentegec imoc Anutungo songo tosonina Pauro miec, ye imoc modacma yoac imocnoc negensima kibi ohongemmeu osogec.

16 Nga yeng kibi sasawa ohoec, imohai yoac yoc
ohongemmeduae, imoc momoc dekperagiande. Amma
yoac goa ohoec, imoc ngicngac goango negentegecgecdeac
siriha kpac. Nga ngicngac goa mitiu mi heiserima negen
negentegecngina kpac kecdae, yeneng yoac imoc mereng
kpereng dema kecdae, imoc yeni yenaoc memanganeemema
kpac anggecde. Amma mitikibiu yoac fede, yeni imoc momoc
mereng kpereng deandae.
17 Songo tosofocna, ngeni imoc bic negendae, imocac
singyoac kpeandae, yeneng wangecngunugec tiposockema
mangunubacac ngeni garengemema kecbisia.
18 Nga ngeni Kebu memengerecnina Yesu Kristo yeac dang-
gunuc nga negen negengtoa imohai yadiseri ambisia. Ye
yaguc nga nasoya kpac dengerebesonga, imoc fora.

Yohaneac Kibi 1

1 Bicngoc bicngoc yombong hanac hanaheaunacngoc ke-
fec, neni ye kedzacninango negemma kicninango siriha nga
fakaya hemma marininango kpesereing. Kekecac Yoac, ngic
yenoc dekperagidimbe.
2 Kekec imocnoc fingectegeru hemma kekecseri mingina
yeac hepuc amma dekperagima edengunudimbe. Yeng
warac Manggacgoc kefecngo nenannu fingerec.
3 Neni wiac hennegeng aning, imoc ngeneng nenigoc urec
kekec kecnideac dekperagidimbe. Nga urec kekec, imocngo
Manggac nga Medaha Yesu Kristo, yerigoc fede.
4 Sogac sogaininango hafoangoc fingerudeac yoac yomoc
ohongemmedimbe.
5 Neni yearunac yoac yomoc negemma ngenearu yofi
dekperagidimbe, Anutu ye kperagi nga yearu kundung mong
mi fede.
6 Nga yegoc urec kecdimbe dema kundunggac fakaungoc
kecnideu nenang ikoc amma faka fora mi modacnide.
7 Ye kperagiau kecde, ifi isoc nenang kperagiau kecnideu,
ureckekec kecnide. Ifi kecmina medaha Yesuac sacngo
kopocsicnina sasawa dzuacnemmekefude.
8 Nga kopocsicgoc mi kecdimbe denideu nenang ikocfu
wangecemeni yoac forango ubahereninau mi feude.
9 Nga kopocsicnina deficgenideu Anutu faka dindingac
mekecdengo yoac dedea modacma kopocsicnina wanem-
mema mangananina sasawa dzuarude.
10 Nga nenang kopocsic mong mi meing denideu Anutu ye
ikocngic demini yeac yoacngo ubahereninau mong mi feude.

2

1 Nambaracfocna, ngeni kopocsic mi megecdeac
kibi yomoc ohongemmeduae. Nga mongngo kopocsic
meficgeudeu nenang memefic yoacdede mong kecde, imoc
Yesu Kristo. Ye ngic dindingacngo Manggacac kicfu agennina
tikecde.
2 Ye nenang kopocsicac amma yengena sacfusiango bun-
nina bic meec. Amma nenangsac kpac, ngicngac bangectoa
bangec yomohai kecdae, yeneac momoc.
3 Anu nenang Anutuac singyoac modacnide, imocngo ye
negemmima negentegecnide.
4 Ngic mong ye Anutu negemmiduae dema yeac singyoac
mi modacande, yeng ikocngic nga yeac ubahereau yoac fora
mong mi fede.

5 Nga mong ye Anutuac yoac mekefude, yeac heresongongo
ubahereau hafoangoc fingerude. Sing imohainoc Anutuac
hereu kecdimbe, imoc negentegecnide.
6 Nga mong ye Anutugoc kecduae deande, yeng Yesungo
kefec, ifi isoc kecbeso.
7 Songo tosofocna, ni singyoac gboria mong mi
ohongemmeduae, kpac. Ngeni yoac esea warac hanac
hanaheaunacngoc negemma mekecgec, imocngoc monggoc
ohongemmeduae. Ngeni yoac warac negenggec, imocngo
singyoac esea ande.
8 Kundung meickemanu kperagi fora bic fingectegecdeac
amma singyoac yomoc gboria monggoc ohongemmeduae.
Imocngo Kebuaru nga ngenearu fora ande.
9 Anu ngic mong ye kperagiau kecduae dema ogea ubango
ukuude, ye kundunnu kecdengoc.
10 Nga mong ye heregoc ogeaac songo negengande,
yeng kperagiau kefu ubahereau wiac mongngo fuseu mi
makpeude.
11 Nga mong ye ogea ubango ukuude, yeng ine kundung
manau kengkefude. Nga kundungngo kiwa mekundungkpeu
ye sing dahai kende, imoc mi negenude.
12 Nambaracfocna Anutungo Yesuac kpacac amma kopocsic-
ngina waec, imocac kibi yoc ohongemmeduae.
13 Hanac hanaheaunacngoc kefec nga kecde, manggac ngeni
ye bic negemmigecac amma kibi yomoc ohongemme-
duae.
Nga sebigbori ngic, ngeni mangana mingina bic ferahegecac
amma kibi yomoc ohongemmeduae.
14 Naroangmedac, ngeni Anutu Manggac bic negemmigecac
kibi yomoc ohongemmeduae.
Hanac hanaheaunacngoc kefec nga kecde, manggac ngeni
ye bic negemmigecac amma kibi yomoc ohongemme-
duae.
Sebigbori ngic, ngeni kucnginagoc nga Anutuac yoacngo nge-
nearu feu mangana mingina bic ferahegecac kibi yoc
ohongemmeduae.
15-16 Ngeni bangectoa bangec yomocac kekec nga bangecfu
wiac sasawa fede, imocac songo mi negembisia. Imoc yofiac,
wiac sasawa bangectoa bangec yomohai, imocac songo yofi
fede, sebiac songogoc kekec nga kickerecgoc kekec amma
bangectoa bangec yomocac finacac amma kpac kunenggoc kekec, imocngo Manggacarunac kpac, imoc bangectoa
bangec yomohacnac. Nga ngic me ngac mong ye bangectoa
bangec yomocac songo mekefude, yeac ubahereau Mangga-
cac heresongo mi fede.

17 Anu bangectoa bangec nga imocac songofaka, imoc
kecma kpac andarude nga ngic mong ye Anutuac enac tofo-
hoande, yeng kechereema kefude.

18 Nambaracfocna, naso yomoc wisickebeso ande. Nga
Yesuac ngabayombong haudeac degec negenggec, ifia homac
bic fingectegecgec kecdaeac amma naso wisickebeso ande,
imoc negentegecdimbe.
19 Yeni nenanggoc kecgec nga sifu nenang arennunac kpac.
Yeni nenannunac ambau dede nenanggoc kecbau. Yeni sa-
sawa nenanggarunac kpac, imoc didiu fingectegerudeac, ifi
fingerec.

20 Kpetiac minginango Asuac dzimbongngo nadzicngem-
meu ngeni sasawango yoac fora negendacdae.
21 Ngeni yoac fora mi negentegecdaeac amma ngenearu
kibi ohoai isoc kpac. Ngeni yoac fora negendae nga ikoc mong
yoac foraunac mi hakecde, imoc negentegecdaeac amma kibi
yomoc ohongemmeduae.

22 Yesungo kopocsicac witicfunac mesinunuudeac maec,
ngic mongngo imoc busic kpeude, ye ikocngic anude. Nga
mong ye Manggac nga Medac yereac busic kpeude, yennoc
Yesuac ngabayombong anude.
23 Ngic mong ye Medac busickpede, ye ifingoc Manggac mi
hoanggeude. Nga Medac dekperagima hoanggeande, yeng
Manggac ifingoc hoanggeude.

24 Ngeni yoac hanahema negenggec, imocngo ngeneac
hereu fekecbeso. Ngeni ifi anggecdeu Medac nga Manggac
yereac heremanau kecgecde.
25 Medac ye yengenaoc kekecserinoc nemmeudeac deser-
inemmeec.
26 Ngic goa yeneng ikocfu wangecngunubauac kibi yomoc
ohongemmeduae.

27 Ngeni Tiri Asuac dzimbong warac megec, imocngo
ubaonganginau feu ngeni kpoukpou monggac mi
obohogecde. Yeac dzimbong imocngo ine wiac sasawa
kpoungemmekecde. Nga yeng yoac kpoungemmede, imoc
fora yombong, imoc ikoc kpac. Ngeni sing imohaingoc yeac
hereu kecbisia.
28 Nambaracfocna negenggec, Kebungo fingectegeru neni
hahanasoyau yeac kicfu gamea kpac serima nannideac ngeni
yeac heremanau kecbisia.
29 Yesu ye kongaha, ngeni ifi negengandaeu ngic mong
ye faka dindingac mekecde, yeac ifingoc negemma yofi ne-
genggecde, ngic imocngo Kebuarunac fingec fingera.

3

1 Negenggec, Manggac ye nenanggac noc isoc ammiecac
songogoc hoannunuma yengena nambaracfora denecden-
emmea. Nga nenannoc nambaracfora kecdimbe. Anu
bangectoa bangecac ngicngac yeni Manggac mi negemmi-
daeac nenang ifingoc mi negennunugecde.
2 Songo tosofocna, nenang yaguc Anutuac nambaracfora
kecdimbe. Kecma dafi ambesandimbe, imocac mi dekper-
aginemmeu negendimbe. Kecma yeng fingectegeru yenge-
nangoc hennide imocac yeac siric isoc amma yengena onga
annide, imoc ine negendimbe.
3 Ngicngac Yesugoc kpeketahema wiac gombunga fin-
gerudeac negensinggema kecdae, yeni sasawango kekecng-
ina dzuacemema ye kpetiac, ifi isoc kpetiac anggecde.
4 Anu kopocsicngo dedeseri kpekpefaka andeac amma ng-
icngac kopocsic meficgeandae, yeni dedeseriyoac kpegecde.
5 Yesungo kopocsicnina meickeudeac fingerec. Amma
yearu kopocsic mong mi fede, ngeni imoc negendae.
6 Nga ngicngac yeac heremanau kecdae, yeneng kopocsic
mi mekecgecde. Anu ngicngac kopocsicgoc kecdae, yeni ine
ye mi henggec nga ye mi negemmigec.
7 Nambaracfocna, ngic mongngo ikocfu wangecngunuu
ngeni ye mi modacbisia. Ngic mong ye faka dindingac
angkecde, yeng Yesu isoc dindingac anude.
8 Mangana minginango hanac hanaheaunacngoc kopocsic
meficgeecac ngic mong ye kopocsic mekecde, yenoc man-
gana mingina yearunac. Anu Anutuac Medacngo mangana
minginaac uareng memanganeu kpac anudeac amma fin-
gerec.
9 Ngicngac Anutuarunac fingecgec, yeni kopocsic mong
mi mekecdae, kpac. Anutuac kpeango yeneac heremanau
fedeac kopocsic megecdeac obohogecde.
10 Anu ngicngac faka dindingac mi mekecdae me tosofocng-
ina heregoc yeneac songo mi negengandae, yeni sasawa Anu-
tuarunac kpac. Imohainoc Anutuac nambarac damoc nga
mangana minginaac nambarac damoc, imoc fingectegerude.
11 Ngeni hanac hanaheaunacngoc dedekperagi yofi ne-
genggec, nenang songogoc hoangemebisina.
12 Ngeni Kaing isoc mi ambisia. Ye Satangngo minging am-
miu munea kpehomeec. Amma ye yengena angammemea
mangana femiec nga muneaac angammemengo dindingac
anecac munea kpehomeec.
13 Negen negensinggoc tosofocna, bangectoa bangec yomo-
cac ngicngac yeneng ubango ukungunugecde nga wiac imoc
faka gboria, ngeni ifi mi negembisia.

14 Nenang tosofocnina heresongogoc hoangyunuandim-
beac amma homec wama ferecgema kekecfu ening, imoc
negendimbe. Nga ngic me ngac mong ye heresongogoc kekec
mi negende, ye homecfungoc kefude.
15 Anu ngicngac tosofocngina ubango ukuyunuandae, yeni
sasawa ngickpekpe andae. Nga ngic ifia yeneac hereu kekec-
seri mi fede, imoc negendae.

16 Yesu Kristongo nenanggac amma kekeha waec. Nga faka
imoc hemma songogoc kekec foraac negen negeng meing.
Imocac nenang ifingoc negen negensinggoc tosofocninaac
amma kekecnina wabisina.
17 Ngic mongngo bangectoa bangec yomocac finacgoc
kecma ogea henu sebiaac memeficfu makpekpea kefu uba-
hereau wosoefacgoc mi meficgeudeu Anutuac heresongongo
yeac hereu mi feude.

18 Nambaracfocna, “Nenang heregoc songo negenge-
meeme.” Imoc enacbibicngo me yoacac mi debisina, kpac.
Nenang imoc faka foragoc yombong angkecbisina.
19-20 Ifi amma yoac foraac arennu kecdimbe, imoc ne-
gendimbe. Anu ubahereninango wiac monggac yoacfu
fainunuu Anutuac kicfu monggoc meseriemenide. Anutu ye
engenatoa nga ye nenang ubahereu wiac sasawa fede, imoc
negendacde. Amma Anutungo nenang ubahere ferahede.

21 Songo tosofocna, ubahereninango yoacfu mi
fainunuudeu Anutugoc seria kecnide.
22 Ifi kecma nenang singyoara modacma yeac songou wiac
sasawa fede, imoc angkecdimbeac wiac mong me monggac
Anutuarunac kpesima menide.
23 Nenang Medaha Yesu Kristoac kpac negensinggema yeng
edenunuec, ifi isoc heresongogoc hoangemebisina. Yeng
singyoac imocnoc nemmeec.
24 Ngic mong ye singyoac yomoc modarude, yeng Anutuac
hereu kefu Anutungo yeac hereu kefude. Amma yeng heren-
inau kecde, imoc Anutungo Asuya nemmeec, yeac kucfu
negendimbe.

4

1 Songo tosofocna, profete ikoha homacngo bangectoa
bangec yomohai kemma kecdaeac amma ngeni asu sasawa
mi negensingyunubisia. Ngeni hengising amma asu imoc
Anutuarunac me kpac, imocac hentegecbisia.
2 Ngeni Anutuac Asu yofiu hensigecde, Asu sasawango
Yesu Kristongo ngic siricfu fingerec, imoc deficgegecde, yeni
Anutuarunac.

3 Nga asu sasawango Yesuac ifi mi deficgegecde, yeni ine
Anutuarunac kpac. Asu imocngo Yesu Kristoac ngabay-
ombong anude. Yeng haudeac degec negenggec, imoc bic
bangectoa bangec yomohai fingecma kecde.

4 Nambaracfocna, ngeni Anutuarunac. Nocac Asu ngeneac
hereu tacde, yeac kucngo bangectoa bangec yomocac asu fer-
ahede, imocac amma ngeni profete ikoha bic feracyunugec.
5 Yeni bangectoa bangec yomohanac. Imocac yeni bangec-
toa bangec yomocac negen negeng mekecma yoac degec
bangectoa bangec yomocac ngicngac yeneng yenearu kedzac
faigecde.
6 Nenang Anutuarunac, imocac ngicngac Anutu negemmi-
dae, yeneng nenang yoac negenggecde. Amma mong Anutu-
arunac kpac, yeng ine nenang yoac mi negenude. Imohainoc
nenang yoac foraac Asu nga asu ikoha hentegecnide.

7 Songo tosofocna, nenang heresongogoc hoangemebisina.
Heresongogoc hoangeme kekec, imoc Anutuarunac, imocac
heresongogoc hoangemema kecbisina. Nga ngicngac ogofoc-
ngina heresongogoc hoangyunuandae, yeneng Anutuarunac
fingecgec amma yeni Anutu negendae.
8 Anutungo heresongogoc kekecac hania, imocac ngic
mong ye ngicngac ogofora heresongogoc mi hoangyunuande,
ye Anutu mi negende.
9 Nga Anutungo Medaha mocgu, yearu kekecseri menideac
sueu bangectoa bangec yomohai maec. Sing imahainoc Anu-
tungo heresongogoc hoannunuu songea nenannu fingecte-
gerec.
10 Nenang hanahema Anutu heresongogoc mi hoanggeing,
kpac. Yeng ine nenang heresongogoc hoannunuma Medaha
kopocsicninaac turung sacfusiango kpouudeac sueu maec.
Imocngo songoac hania ande.
11 Songo tosofocna, Anutungo heresongogoc ifi hoan-
nunuecac nenang ifingoc heresongogoc hoangemebisina.
12 Ngic mongngo Anutu mi henec. Nga nenang
heresongogoc hoangemekecdimbeu Anutungo nenang
hereu kefu yeac heresongogoc kekecngo nenannu hafoangoc
bic fingectegerec.

13 Anu ye yengena Asuya nemmeecac amma yofi ne-
gendimbe, nenang yeac heremanau kecni yeng nenang here-
manau ifingoc kefude.
14 Manggacngo ngicngac bangectoa bangec yomocac ebic-
funac mesiyunuudeac Medaha faiu maec. Neni imoc hemma
hepuc amma dekperagikecdimbe.

15 Ngic mong ye yofi dema deficgeude, “Yesu ye Anutuac
Medac” Anutungo yeac hereu kefu yeng Anutuac hereu ke-
fude.
16 Nga Anutungo heresongogoc hoannunukecde, imoc ne-
gentegecma negensinggedimbe.

Anutu ye heresongogoc kekecac hania nga ngic mong ye
ngicngac ogofora heresongogoc hoangyunukecde, yeng Anu-
tuac hereu kefu Anutungo yeac hereu kefude.
17 Ifi kecmina heresongogoc kekecngo nenannu hafoangoc
feude. Feu desidesi nasou nenang negengyohoha kpac ser-
ima nannide. Nga nenang bangectoa bangec yomohai Yesuac
onga isoc kecdimbe.
18 Kengecgoc kekec, imoc memetingagoc. Nga ngic mong
kengecgoc kefudeu heresongogoc kekecngo yearu hafoangoc
mi fingectegerude. Imoc yofiac, kengecngo heresongogoc
kekec, imocac manau naric mi feude. Imocac amma
heresongogoc kekecngo hafoangoc fede, imocngo kengec
kporarude.
19 Anutungo hanahemangoc nenang heresongogoc hoan-
nunuec, imocac amma heresongogoc kecdimbe.
20 Nga ngic mong Anutuac songo negenduae, ifi dema ogea
ubango ukuude, ye ikocngic. Ngic mong ye tosea kicngo
hehena, ye heresongogoc mong mi hoanggeudeu ye Anutu
kicngo mi hehena, yeac songo naric mi negenude.
21 Kebungo singyoac yofi nemmeec, ngic mong Anu-
tuac songo negende, yeng ifingoc tosoya heresongogoc
hoanggebeso.

5

1 Yesungo ebicfunac mesinunuudeac maec, ngicngac ifi ne-
gensinggedae, yeneng Anutuarunac fingecgec. Nga ngicngac
Manggacac songo heregoc negendae, yeni Medacyombonga
yeac songo ifingoc negenggecde.
2 Imocac sirihau nenang heregoc Anutuac songo negemma
singyoara tofohonideu Anutuac nambaracfora yeneac anem-
meude, imoc negendimbe.
3 Nenang Anutuac singyoac tofohoma yeac songo heregoc
negengyombonggenide. Nga yeac singyoac imoc ebira kpac.
4 Ngicngac Anutuarunac fingec fingera, yeni sasawango
firang amma bangectoa bangec yomocac kuc ferahegecde.
Nga nenang negen negensinninangonoc firang amma
bangectoa bangecac kuc sasawa feraheude.
5 Merang firang amma bangectoa bangecac kuc ferahaude?
Yesu ye Anutuac Medac nga ngic me ngac mong imoc negens-
inggede, yeng bangectoa bangecac kuc ferahaude.

6 Yesu Kristongo dokuu nga sacfu haec. Ye dokuusac mi
haec, kpac. Ye dokuu nga sacfu momocngoc haec. Amma Asu
ye yoac foraac Asu, imocac amma yeng Yesuac hepuc amma
ye dekperagiude.
7 Wiac harebec yeneng Yesuac hepuc amma ye dekper-
agikecdae.
8 Imoc Asu nga doku amma sac, yeni uba mocgu amma yeac
hepuc angkecdae.
9 Ngic yeni ogonginaac hepuc anggec yoacngina hoangged-
imbe. Ifi annideu yofi negembisina, Anutungo wiac mong
nanggeudeu imocngo engena ande. Amma ye medaha
nanggema yeac hepuc ande.
10 Ngic mong ye Medaha negensinggede, ye hereango yofi
dekperagide, “Yesu ye Anutuac Medac.” Nga mong ye Anu-
tungo Medahaac yoac hepuc amma dekperagiec, imoc mi
negensinggeudeu, yeng Anutu ye ikocngic, ifi demiude.
11 Nga dedekperagia yomocngo hepucnina ande, Anutungo
kekec wisic wisickea kpac nemmeec nga kekec imocngo
Medahaaru fede.
12 Ngic mong ye Medac hoanggeude, yeng kekec foragoc
kefude. Nga mong ye Anutuac Medac mi hoanggeude, ye ine
kekec foragoc mi anude.

13 Ngicngac Anutu Medahaac kpac negensinggedae,
yeneng kekecserigoc kecgecde, ngeni imoc negen-
tegecgecdeac kibi yomoc ohongemmeduae.
14 Anu nenang yofi negentegecma negensinggedimbe, wiac
monggac numubeso dema yengena songo modacma kpesi-
mini imoc negennemmeude.
15 Nga nenang wiac mong me monggac numuni yeng ne-
gennemmeu wiac imoc bic meing dema yeac ifi negendimbe.

16 Ngic mongngo kopocsic mong homecac sinnu mi kende,
ifia meficgeu tosoyango imoc hemma yeac numuudeu
Anutungo kopocsicmeme ye kekec miude. Nga kopocsic
goango homecfu kengkenggac sinnu fede, kopocsic ifiaac
numugecdeac ine mi deduae.
17 Mangana sasawa imoc kopocsic nga kopocsic goa imoc-
ngo ngic homecfu mi faiyunuude.

18 Nenang yofi negendimbe, ngicngac Anutuarunac fingec
fingera, yeni sasawango kopocsic mi megecde. Nga yengena
Medahango habangyunuu mangana minginango naric mi
memanganeyunuude.
19 Anu nenang Anutuac nambaracfora kecdimbe, imoc
negentegecdimbe. Nga bangectoa bangec yomoc mangana
minginaac kucac bageu fede.

20 Anu nenang yoac fora Mingina negemminideac Meda-
hango hama negen negentegec nemmeec, imoc negendimbe.
Amma Anutu yoac fora mingina, yeac heremanau nga
Medaha Yesu Kristo, yeac heremanau momoc kecdimbe. Yen-
noc Anutu fora amma kekecseri.
21 Nambaracfocna, ngeni nemu yeneac hoannu mi
kenggecdeac garengemebisia.

Yohaneac Kibi 2

1 Nenggac meising isingguya, ge nga nambaracfocga nge-
nearu yadanginango kibi yomoc ohongemmeduae. Ni yoac
foraac amma ngeneac heresongo negenduae. Nga nisac kpac,
ngicngac sasawa yoac fora negendae, yeneng ifingoc heregoc
ngeneac songo negendae.
2 Nga heresongo imocngo yoac foraac amma nenang hereu
fema nasosoc nenanggoc fekengkefude.
3 Anutu Manggac nga Medacyombonga Yesu Kristo, yereac
danggunuc nga wosoefac amma ruae, imocngo yoac forau
nga songogoc kekecngo nenanggoc febeso.
4 Nambaracfocga goa yeni yoac fora Manggacngo denem-
meu meing, imocac enac tofoc tofoho kecdae, ni yoac imoc
negemma ubangerectoa negenduae.
5 Nga nenggac, ngeni neac yoac yomoc modacgecdeac
ohongemmema desambic angemmeduaeac negemma imoc
modacbisia. Nenang heresongogoc hoangemebisina, imoc-
ngo singyoac gboria kpac. Imocnoc hanahema modacereing.
6 Nga Anutuac singyoac modacerekecni imocngo songoac
hania. Nga ngeni singyoac hanac hanaheaunacngoc
negenggec, imoc yofi, ngeni heresongogoc hoangemema
kecbisia.
7 Anu uba mesufungic homacngo bangectoa bangec yomo-
hai kemma kecandae, yeni Yesu Kristo ngic siricfu fingerec,
imoc mi negensinggema ye busic kpeandae. Yesuac ngabay-
ombong, ye uba mesufungic amma ye siriha ifia.
8 Ngeni imocac burengina gombunga meemebisia. Wiac
megecdeac uatoa meing, imocngo wangunubacac garenge-
mekecma bungngina hafoangoc mebisia.
9 Netoc netohongic kecma Yesu Kristoac kpoukpou yoacac
sing feraheandae, yeni Anutua kpac kecdae. Nga mongngo
kpoukpou yoara seria mekefu Manggac nga Medac yeri yer-
ahafocngoc yegoc kecdape.
10 Nga ngic mongngo kpoukpou yoara siriha imocngoc mi
mehaudeu ngeni ine yegoc mari meme faka mi ambisia nga
ngeni amanginau mi heitaibisia.
11 Ngic mong ye ngic ifia yegoc mari meme faka anudeu, ye
ngic imocac ua mangana, imoc emema mekefecde.
12 Nearu yoac yofia ohongemmebadeac homac fenende,
anu kibiu ohoba mi ngereeude. Imocac amma ubangerecn-
ina hafoangoc fingerudeac neannaoc haba ewacma enacfu
denegeng annideac negensiduae.

13 Naingga meising isinggea, yeac nambaracfora yeneng
ubangerecngina ngenearu faigec hade.

Yohaneac Kibi 3

1 Gaio songo tosona, ni yadanginango yoac forau geac
songo negemma kibi yomoc ohogenduae.
2 Songo tosona, ge ubaongagango ebiha kpac nga wiacga
sasawa ifingoc naric anudeac nga hafeia kpac kecnadeac
numuanduae.
3 Ge faka fora nga yoac fora mekecma imoc gombunga to-
fohoannec, geac dedekperagi imoc tosofocnira yeneng hama
degec negemba ngereeyombonggeec.
4 Nambaracfocna yoac forau kecdae, imoc negemba uban-
gerecnango wiac sasawa ferahede.
5 Songo tosona, fakaga gombunga imoc mi wanec amma
nenang arengfocnina nga hereaunac hakecdae, yeni momoc
meficyunuannec.
6 Amma ge heregoc yeneac songo negemma meficyunuan-
nec, ngic yeneng dedekperagiga imoc kpebung yeneac kicfu
degec negening. Nga yeni monggoc kenggecdeac anggec geng
Anutu songoyaac sirihau ayemmema singgac memefic goa
yemmema sueyununa ngereeude.
7 Yeni Yesuac kpacac amma ua mekenggec, imohai bangec
monnunac ngicngac yenearunac memefic mong mi megec.
8 Imocac yoac foraac ua nenahafoc menideac sing, imoc fin-
gerudeac ngic ifianoc ubangerecac memefic yemmebisina.
9 Ni kpebung ngenearu kibi mong ohongemmeai. Nga
Diotrefe ye yengenaoc enara kecbeso ammide, yeng ine wa-
nunuma mi hoannunude.
10 Nga neng kecma ngenearu habade isoc, yeng faka
angkecde, imoc didiu dekpesi ammibade. Nga ye neneac de-
denggbaringyoac sicsauc dema faka mangana ifia angande,
imocngo mi hetuckeu arengfocnina ifingoc ama mi heiyem-
meande. Nga yeni arengfocnina ama heiyemmebeso degec
yeng kpetarima kpebung ngadeau faiyunuande, imocnoc
dekperagibade.
11 Songo tosona, geng ine faka mangana ifia mi modacbe-
sena, kpac. Ge faka gombunga modacbesena. Nga ngic mong
ye faka gombunga angkecde, yeng Anutuarunac nga faka
mangana angkecde, ye ine Anutu mong mi henec.
12 Ngic sasawa yeni Demetrioac fakaya gombunga deandae
nga yoac forango ifingoc ye dekperagikecde. Neni ifingoc
yeac hepuc amma dengerekecdimbe nga nenang dedekper-
agi imocngo fora ande, imoc negennec.
13 Nearu yoac ohogembadeac homac fenende nga imoc
kibiu ohogemba mi ngereeude.

14 Ni wegenanec gearu haba gegoc ewacma enacfu dene-
geng andedeac negensiduae.
15 Wosonomangngo gegoc febeso. Tosofocngina yei kecdae,
yeneng gearu ubangerecyoac faigendae. Nga geng toso-
focnina kpacnginasoc ubangerecyoac tahockema yenearu
dekembesena.

Yudaac Kibi

1 Ni Yuda, Yesu Kristoac wanacngic nga Yakoboac munea.
Anutu Manggacngo ngicngac kpacngunuma heresongogoc
hoangngunuande, ngeni seria nanggecdeac Yesu Kristongo
garengngunuma kecde, ngenearu kibi yomoc hade.
2 Anutuac wosoefac nga ruae amma heresongogoc kekec
imocngo ngenearu sahema kembeso.
3-4 Songo tosofocna, Anutungo nenahafoc komoc
kpenideac mengerenunuec, imocac yoac kibiu
ohongemmebadeac efaiyombonggeai. Nga yoac imoc wama
ngic goa botucnginau sufu sufuu bic eregec kecdaengoc,
yeneac amma yoac mong ohobeso negenduae. Imoc yofi,
ngeni sing dafi Anutu negensinggegecdeac yeng warac
nenang kpetiac areng nemmedarec, imocac dzikac seriangoc
kpebisia amma ngeni imoc mi wagecdeac gorongina
kpeduae.
Ngic imoc yeneac negemma warac mitikibiu yofi oho ohoya
fede, “Anutungo fakangina isinggema desiu kopocsicac tu-
runga fingecyemmeude.” Yeneng bangecac faka hoanggema
Anutuninaac danggunuc nga wosoefac faka mereng kpereng
dema sebinginaac negensongo amma manganaac kpae mong
mi heiandae. Nga yeni Kunennina nga Kebunina Yesu Kris-
toac negenggec mamea anu busic kpeandae.
5 Anu ngeni yomoc bic negenggec nga monggoc
heigboringemmebadeac negenduae. Kebungo hanahema
ngicngacfora Aigita bangecac ebicfunac mesiyunuu
hagec amma ngade ngicngac mi negensinggegec, yeni
kpebucyunuu homedacgec.
6 Nga angero goa yeni kuneng tatacngina imocac ne-
genggec engena mi anu amayombongngina wama magec.
Magec Anutungo seng seria wisic wisickea kpac, imocngo
witicyunuma kundung seria manau faiyunuu desi desi naso-
toaac tomai kecdae.
7 Yeneng warac Sodong nga Gomora ngicngac amma gu-
ruama yereac wegenacfu tackenec, yeneng faka angandae,
ifi isoc anggec. Yeni kaisero amma sebinginaac songo sicsauc
modacgec.* Sodong nga Gomora ngicngac, yeni gerecfu
yonohoec, yeneng gerec wisic wisickea kpac imocac ongea
andae amma ihai yaguc kecma kopocsicnginaac turung
mekecdaengoc.

---

* **1:7:** Fingec fingec 18:16–19:29; Sesememe 18:22-23; Roma 1:24-28.

8 Amma gaukpefing sicsauc deandae, yeni imoc negem-
maguc sebingina sifu memanganegec wonongagoc angande.
Yeni kuc engena hania hania, imoc ubango wama asu engena
kecdacdae, yeni eyemmema desusuic angande.
9 Nga Mikae ye angero yeneac enara mong kecde, yeng
mangana minginagoc Moseac farenggac amma ewema yoac-
ngira engemmama anec. Anu ye kengec amma mangana
mingina emmima desusuic ammima ebicfu faibesonga yoac
mong mi deec, kpac. Ye yofisac deec, “Kebungo geac yoac
desibeso.”
10 Anu ngic deduaemoc, yeni yamberec isoc negen ne-
gengngina kpac kecma wiac monggac hania mi negendae.
Yeneng asu engena siricngina mi negentegecma eyemmema
desusuic angandae. Amma wiac ubasebinginau negendae,
imoc modacma yenaoc memanganeemegecde.
11 Yeni Kainggac sing modacma hiedzongina fingerudeac
Bireanggac sicsauc faka imocngo wangecyunuu yeni sing
imoc bic kenggec. Amma Korango yoackpekpe anec, ifi isoc
yeni bic yoackpekpe anggec, imocngo ebiriangoc meman-
ganeyunuec. Imocac yeni sowecnginagoc.
12 Ngeni yaka songogoc urecfu neandae, yeni botucnginau
seuc heima gamengina kpac, yenaoc garengemegecde.
Amma yeni wenacac hoeng kiaya kpac firangngo
fifirangyunu kengandae, ifi isoc andae. Amma yeni ic goa
foranasou fora kpac imoc kpefuckema ukugecde, ifi isoc
andae. Ngic imoc yeni homec yohockang bic homegec.
13 Nga tembong kuneng kpema sofororoc seuhagoc
mehaande, yeni ifi isoc gamengina ifi kpakegecde. Yeni
asomeng sing segedae, ifi isoc kecdae. Nga yeneac ama
kundung dzapac wisic wisickea kpac faifaia fede.
14 Anu Enoko ye Adanggac fingecsahe yenearunac an-
denga sewennu fingerec, yeng yeneac profeteyoac yofi deec,
“Henggec, Anutungo kpetiac arengfora teng tauseng nga
dafiguc meyunuu hama
15 ngicngac sasawa angammenginaac sirihau isingyunuma
desiyunuude. Nga ngicngac sasawa bangecac faka hania
hania mekecma kopocsic meficgema Anutuaru ngabayoac
dema yoac kpekpe kecgec, yeni imocac turunga megecde.”†
16 Yeni yoac homac osoma negeung nga ubakpekpe amma
ubasebinginaac songo modacandae. Ifi modacma ngicngac
yeni gombunga ayemmegecdeac, yeni sebingina meemma
dekerec ayemmeandae.
17 Songo tosofocna, Kebunina Yesu Kristoac aposoro
yeneng wiac fingerudeac warac degec, ngeni imoc negenggec

† **1:15:** Yoac imoc 1 Enoko 1:9 imohacnac. Kibi imoc mitikibiu mi fede.

febeso.
18 Yoac yofi edengunugec, “Naso wisic wisickeau desusuic-
ngic hania hania kecgecde, yeneng bangecac wiacsac negen-
sima yenang ubasebiac songo modacgecde.”
19 Yenennoc kpebung hendzicyunuma uba eseango
garengyunuu Tiri Asugoc mi kecgecde.
20 Anu songo tosofocna, ngeni negen negensingngina
kpetiac ande, imoc negemma yadiseri anggecdeac
nanggeemebisia. Nga Tiri Asungo ngenearu ua meu ngeni
nunumu ua mekecma
21 Anutuac heresongou kecgecdeac ua mekecbisia.
Nga ifi kecmagec Kebunina Yesu Kristongo ubamangang
angemmema kekec wisic wisickea kpac ngemmeudeac tomai
kecbisia.
22 Ngicngac negengyohoc angkecdae, ngeni yeneac uba-
mangang negemma
23 goa gerecfunac meicyunubisia. Nga yeni uba eseango
wambangina meu wonong angande, yeneac ifingoc ubaman-
gang negembisia. Ifi amma yeneac kopocsicac kengecn-
gunuu uba eseaac wambangina wonongagoc ngadehebisia.
24 Anutu yengenaoc garengngunuudeac kuc femide, imo-
cac ngeni naric mi mangunuude. Yeng ngeni hesicngunuma
yengena kuc nga kibikperagiaac kicfu faingunuu ngeni
kopocsicngina kpac sufu sufugoc imohai nanggecde.
25 Memengerecnina Anutu mocgungo kecde. Kebunina
Yesu Kristo yeac amma eweheimima dengereni, yeng en-
genatoanina nga kuc mingina amma wiac sasawa fede, imo-
cac buma ande. Ye wiac mi fingecmanu kefec nga yaguc
kecde amma kecbesande, imoc fora.

Yesuac
Mekperac Kperagi
Yohanengo Ohoec

1 Yoac yomoc Yesu Kristoac memekperagi. Yeac wanac
ngicngacfora yeni wiac bic fingerudeac edzacyunubeso imoc
Anutungo Yesu miec. Amma angeroya mong sueu yearusing
yoara dekperagima wanacngiha ni Yohane, yoac imoc ede-
nuec.
2 Edenuu neng Anutuac yoac nga Yesu Kristoac dedekper-
agi amma wiac neannaoc hennegeng anai, imoc sasawa
mekperagingemmeduae.
3 Naso wegenedeac mongngo profeteyoac yomoc osone-
geng anude, ye kenehagoc. Nga ngicngac yeni yoac yomohai
oho ohoya fede, imoc negemma hoanggegecde, yeni ifingoc
kenecnginagoc.
4 Ni Yohanengo Asia prowins manau kpebung 7 kecdae,
ngeneac kibi yomoc ohoduae. Anutu kefec nga kecde amma
kecma habesande. Ye nga asu 7 yeac ngictau tatacac hoangau
kecdae, yenearunac ruae nga danggunuc imocngo ngenigoc
febeso.
5 Nga Yesu Kristoarunac ifingoc. Yeng yoac modac modac
seria amma ye siducdedengic fora. Ye fingecma home-
gec yeneac waracmedac amma bangecac ngictau yeneac
kunengngina. Amma ye nenang songo negemma sawango
kopocsicninaunac mesinunuec.
6 Mesinunuma eucererenggac habu menunuma yegoc
arennunuu neni yeac Anutu nga Mamaac kurumenggac
womong gareng amma kecnide, imocac ifi anec. Yearu
kibikperagi nga kuc imoc wisic wisickea kpac fekengkecbeso,
imoc fora.
7 Henggec, ye hoenggoc hau ngicngac sasawa yeneng kic-
ngnango hendacbesandae nga sebiau nenesari am-
migec, yeni kicnginango ye ifingoc henggecde. Nga
bangeha bangehaac areng sasawa yeni ye hemma fa-
gung madzacgoc kiacbesandae. O, imoc fora.
8 Kebu Anutu ye kefec nga kecdenoc amma kecma
habesande, ye Kucseri minginango yofi dede,
“Ni neannaoc A nga Y, hanac hanahea nga wisic
wisickea.”*

* **1:8:** Ye yofi deec, “Ni neannaoc Arafa nga Omega.” Arafa imoc grik yoac nonggeaac kibi hanac hanahea nga Omega imoc wisic wisickea. A imoc dedua yoac nonggeaac hanac hanahea nga Y imoc wisic wisickea.

9 Ni Yohanengo Anutuac yoacac nga Yesuac dedekperagiac
amma Patmos nucfu kefai. Ngeneac dacngina, ngeni nga ni
nenahafoc Yesugoc kpeketahema kpendzeng nga eucerereng
mekecma modzotitia kpac seria kecdimbe.
10 Kebuac naso kereng monnu Asungo nearu ua meu
ngadenau enacudumeng kunengtoa mong trampet udumeng
isoc negembare yeng yofi deec,
11 "Ge wiac hennecmoc, imoc kibiu ohona. Ohoma kpe-
bung 7 Efeso nga Simirna amma Peagamong nga Tiatira
amma Sarde nga Firadefia amma Raodikea, ge kibi imoc
yenearu faina kenu."
12 Ifi deu udumeng imoc hembadeac dzigeneai. Dzigenema
hemba kifa nanangagoc 7 golngo memea nanggec yenenai.
13 Yenembare yeneac botucfu mongngo Ngicac Medacac
siric isoc nanec. *(Danie 7:13)*
Ye ngakpia herea hani susia kpesec kpeserea nga mokuhau
fadeng golngo dzege dzegea feec.
14 Ye orucsira nga orucdzoeya kongac kongac imoc ramad-
zoeya nga hoeng isoc† amma kiwa imoc gerec borang isoc.
15 Nga aieng sacsac gerecfu ohogec wewengaima feande, ye
hania imoc isoc anec. Nga enacudumenga, imoc doku homac
yeneac udumeng isoc anec.
16 Ye marifoiau asomeng 7 menanec nga enaraunac wasai
beang mana ngadea enaragocngo ereec. Kicmesuya imoc
wenackiwa kuhagoc neraranggeande, ifi isoc anec.
17 Nga ye hemma haniau manuu homemea isoc febare yeng
marifoiango witinau faima deec, "Ge mi kengecguu, ni hanac
hanahea nga wisic wisickea amma kekecnagoc.
18 Henna, ni homeai nga monggoc gbori kecduae. Nga
negenna, ni wisic wisickea kpac kecengkecma homec nga
hofe yereac ki mekecduae.
19 Imocac ge wiac hendang imoc ohona. Ge wiac yaguc fede
nga ngade fingerude, imoc momoc ohona.
20 Asomeng 7 marifoinau menandua nga kifa nanangagoc
7 golngo memea hendang, imocac negen negeng sufu sufuya
yofi ande, asomeng 7 yeni kpebung 7, yeneac angero. Nga
kifa nanangagoc 7 yeni kpebung 7 andae."

2

1 "Ge Efeso kpebung, yeneac angeroaru kibi yomoc ohoma
faina kenu."*

---

† **1:14:** Hania yoacfu hoenggac "Nomang kongac kongac kiac isoc maande." ifi oho ohoya fede.

* **2:1:** Grikyoacfusing angero titiha imoc siducdede. Siducdede yoc fede, imoc angero mong me ngic mong imoc mi dekperagide.

"Ngic ye asomeng 7 marifoiau menande nga kifa nanangagoc 7 yeneac botucfu yerecgede, yeng ngeneac yofi dede,
2 'Ni geac angammemega nga ua esaga amma seserigoc kecannec, imoc negendacduae. Amma ge ngicngac mangana yeneac mi anggengande, imoc negenduae. Ngic goa yeni yenanggac aposoro dedae nga aposoro mi andae, ge tobangyununa yeni ikocngic, imoc bic fingectegerec.
3 Ge modzotitia kpac serima kecannec nga kpacnaac amma ebic homac tofohoma kucga mi maec.' "
4 "Nga hanahema heresongogoc hoangyunuma kecnec, faka imoc wanec, imoc ine negemba mi ngereede.
5 Ge warac kekecga dafiu wama maguec, imocac negen negeng ua mebesena. Amma ubaga meremma angammemega hanahema dafi angkecnec, imoc mebesena. Ifi mi amma ubaga mi merennade isoc ni gearu hama kifaga nanangagoc tatahaunac meickebade.
6 Geac gombungaga ine yofi ande, ge Nikora yeneac angammemengina ubango waannec, neng ifingoc imoc ubango wayai."
7 "Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude, imoc negembeso. Nga firang anude, ye kekecac ic Anutuac eucererennu nande, imohacnac fora naric miba neude."
8 "Ge Simirna kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc ohoma faina kenu,"
"Ngic homema gboriec kecde, ye hanac hanahea nga wisic wisickea, yeng ngeneac yofi dede,
9 Ge kpendzeng kpema kecnec nga ge makpekpea, imoc negendacduae. Nga sifu finactoagagoc annec. Yudangic yeni yenanggac yudangic dema yudangic mi amma Satanggac kpekpeturang ama andae, yeni deendema anggengandae, ni imoc ifingoc negenduae.
10 Ge kpendzeng kpenadeac kengec mi ambesena. Mangana mingina yeng faitobannu faingunuudeac negemma ngenearunac goa witicamau faingunuu ngeni uameme 10gac manau ubahodunggoc kecgecde. Goa ngunuhomegecde isoc geng ine yoacdedena modacma seria kecmana kekecac ira gembade."
11 "Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude, imoc negembeso. Firang anude, ye homec kpetea yohockangngo naric mi memanganeude."
12 "Ge Pegamong kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc ohoma faina kenu."
"Ngic wasai beang mana ngadea enara santac metacde, yeng ngeneac yofi dede,
13 'Satanggac ngictau tataha tacde, ge bangec imohai kecnec, imoc negenduae. Amma Satangngo kecde, imohai yeni

dedekperagingic nga enactofoc tofohona seria Antipa, ye
kpehomegec. Anu ngeneac botucfunac Antipa kpehomegec
ge sifu negensinnuma kpacna seria mekecma kpacnaac busic
mi kpenec.' "
14 "Faka goa gearu fede, imoc ine modzona tide. Ngicngac
goa gegoc kecandae, yeneng Bireanggac kpoukpou hoangge-
andae. Yeng Israe nambaracfora mayunuudeac suba siriha
dafi faiude, imoc Barake kpoumiec. Yeni nemuac seseyang
nema sero ua megecdeac ifi anec.†
15 Anu goa yeni Nikoraac kpoukpou hoanggeandae, yeneng
ifingoc gegoc kecdae.
16 Imocac amma ubaga merembesena. Ifi mi annadeu
ni gearu bic yombong hama enacnaac wasai beangngo
yunubade."
17 "Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude,
imoc negembeso. Ngic me ngac firang anude, ni ye man-
nayaka‡ sufu sufuya, imohacnac mima hoc mong kongac
kongac nga kpac gboria mong ihai oho ohoya fede, imoc
mibade. Kpac imoc mongngo mi negemmanu ngic hoc
nearunac mede, yengsac negenude."
18 "Ge Tiatira kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc
ohoma faina kenu."
"Anutuac medac ye kiwa gerec borang isoc nga hania aieng
sacsac gerec dzema wewengaima feande, kperagia ifia, yeng
ngeneac yofi dede,
19 'Ni angammemega nga ngicngac songogoc
hoangyunukecnec, imoc negenduae. Nga negen negensingga
nga seserigoc kecma enactofoc tofoho angkecnec, imoc
negendacduae. Amma angammemega wisic wisickeango
hanac hanahea monggoc ferahade.' "
20 "Anu ngac kpara Isebe, ye yengenaac profete deande.
Ye kpoukpou ua ikocfu mekecma serofaka nga nemuac yang
nene, imocac sinnu wanacngicfocna wangecyunuande. Nga
geng imoc mi kpetarimiannecac modzona tide.§
21 Ye ubea merennudeac naso bic miba yeng ine ubea
meremma kaiserofakaya waudeac mi ammide."
22 "Negenggec, ye hafei ammiu fefeu tarudeac faibade.
Nga damoc yeneng yegoc kpeketahema serofaka angandae,
yeni yeac angammemeaunac ubangina mi merenggecde isoc
kpendzeng homac kpegecde.

---

† **2:14:** Bangec kisiu 25:1-3, 31:16 ‡ **2:17:** Yaka imoc yofi, Israe yeneng bangec kisiu yakaya kpac kecgec Anutungo asoacsoc yaka yemmeu bangecfu meficgegec, imoc kpara mannayaka degec. "Manna" imoc hebiraio yoac nga imocac titiha "Noc wiac?" § **2:20:** Ngac profeteyoac deec, yeac fakaya ngictau Ahaba enema Isebeac isoc anec.

23 Nga ni yeac nambaracfora kpebucyunuba kpebung sa-
sawango yofi negentegecgecde, ni ubaherenginaac hengis-
ingngic. Ni ngic tembuc tembuc angammemeaac sirihau
turung kpoumibade.
24 Nga Tiatira kpebunnu ngicngac tosea kecdae, ngeni sifu
yeac kpoukpou nga Satanggac negen negeng keme kemea
dedaemoc, imoc mi megec. Nga ngeni yofi edengunuduae,
ngeneac witiu ebic gboria monggoc mi faibade.
25 Amma wiac fengemmede, ngeni imoc seria mekecbisia
nga ni kecma habade."
26 "Ngic firang anude nga neac angammeme seria mekec-
manu naso wisickeude, yeac yofi deduae. Ni Mannaarunac
kuc meaiac bangeha bangeha yeneac kuneng kecduae. Nga
ifi isocngoc ngic firang anudengo bangeha bangeha yeneac
kuneng kefudeac uakibi nga kuc mibade.
27 'Nga yeng garengyunuma ngictauyasuya aiengngo memea
mekecde, imoc mema ngicngo enang kpedzameandae,
ifi isoc yasuyango kpedzameyunuude.' *(Mitiyegec 2:9)*
28 Amma ni asoacac asomeng ifingoc mibade.
29 Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude, imoc
negembeso."

3

1 "Ge Sarde kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc ohoma
faina kenu."
"Ngic Anutuac asu 7 nga asomeng 7 metacde, yeng ngeneac
yofi dede, 'Ni angammemega negendacduae. Ge naric kecnec
degengandae nga sifu homemea siric kecnec.
2 Ge imocac amma gauunac yacma homeecac tosea
homebeso amma fede, imoc mengerema meserina. Imoc
yofiac, geac angammemega hengising amba Anutuac
hehennu soha mi anec.
3 Yoac hanahema gearu hau menec nga kedzacgango ne-
gennec, imoc negensima hoanggema angammemega men-
gerebesena. Ge gbori gbori mi kecnadeu ni hamangecngic
isoc gearu habade. Amma noc nasou habade, imoc naric mi
negennadengoc.' "
4 "Anu geac arennunac ngicngac efeanecngo ine wambang-
ina wonong mi megec. Ni haniangina ifia henaiac ngeni
wamba kongac kongac heima nigoc nenahafoc kengha naric
annide.
5 Ifi anu mong ye firang ande, ye wamba kongac kongac
heimigecde. Nga ni yeac kpac kekecac kibiunac naric mi me-
ickebade. Amma yeac kpara Manna nga angerofora yeneac
kicfu dekperagibade.

6 Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude, imoc
negembeso.”
7 “Ge Firadefia kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc
ohoma faina kenu.”
“Kpetiac kekec nga faka foraac mingina, yeng Dawidiac ki
metacde. Ye nagu witiu ngic mongngo naric mi heiude nga
nagu heiu mongngo naric mi witiude. Nga yeng ngeneac yofi
dede,
8 ‘Ni angammemega negendacduae. Imoc yofiac, ge kuc-
mama kecnec amma sifu neac yoacna hoanggema kpacna mi
ngadehenec. Imocac nagu mong witigemba ngic mongngo
imoc naric mi heiude.’
9 ‘Anu ngic goango Satanggac kpekpeturang amaunac, yeni
yenanggac ikoc amma yudangic dema yeni yudangic mi an-
dae, kpac. Nga ni geac songo negenduae, imoc yeneng ne-
gentegecgecdeac ayemmeba yeni gearu hama hanigau fafoc
heima ewehei anggenggecde.
10 Ge modzotitia kpac serima kecnadeac edeguai, imoc
seriangoc mekecnecac amma ni faitobannunac meicgubade.
Faitobang imoc bangectoa bangecac ngicngac yenearu fin-
gerudeac dedea fede. Nga imoc fingeru neng ifingoc hoang-
guma imohacnac meicgubade.’
11 ‘Ni bic habade, imocac geng ira mekecnec, imoc ngic
mongngo mi meudeac angammemega garenggema seria
mekecbesena.
12 Firang anude, neng ye gununggeba Anutunaac womong
manaac wotung seria anude. Nga ye womong imoc mong-
goc mi waude. Nga ni yeac witiau Anutunaac kpac amma
Anutunaac taongtoaac kpara nga neanna kpacna gboria ifin-
goc ohobade. Taongtoa imoc Anutunaac taong nga imoc
Yerusareng gboria amma kurumennunac neac Anutuarunac
maude.’
13 Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude,
imoc negembeso.”
14 “Ge Raodikea kpebung yeneac angeroaru kibi yomoc
ohoma faina kenu.”
“Ngic kpara Fora, ye dedekperagingic amma yoara
modackecde nga yoac fora dekecde. Ye Anutungo wiac
sasawa deu fingerec, imocac hania kecde, yennoc yoac
yomoc dede,
15 ‘Ni angammemega negendacduae. Ge gerea me nomana
mi kecnec. Gerea me nomana kecbannu songo negembai.
16 Nga geng ine gerea me nomana mi kecma botuhau aka
saraka annecac enacnaunac urunggubeso anduae.
17 Ni finactoanagoc nga wiac monggac mi obohoduae, ge
geanggaac ifi dema sifu mangana yombong kecnec nga ngic

yeneng geac ubahodung negenggecdeac siriha, imoc mi negennec. Ge makpekpea nga kicpisic amma senggang kecnec, imocac yofi edeguduae,

18 finactoagagoc annadeac nearunac gol gerecngo dzedzea mebesena. Amma senggang gameagoc mi nannadeac wamba kongac kongac mema wambagagoc ambesena. Nga kicfifi annadeac kicac kereha kicga imocngo dzuacnadeac bummebesena.'

19 'Neng ngicngac damoc ngeneac songo negengngemmeanduae, ngeni demeting nga ngunumengere angemmeanduae. Imocac serima ubaga merembesena.

20 Henna, ni naguu namma kpong kpong heikecduae. Heikecba mongngo neac kedzac faima ubadzidzina negemma nagu mesideu neng yearu emba neri nerahafoc tacma yaka nedede.'

21 'Ngic firang ande, ni emba Mannagoc yeac tatacfu tacandipe, ifi isoc firang andemoc neng ngictau tatacfu tatacna miba nerahafoc tacdede.

22 Kedzahagoc yeng Asungo kpebung yoac edeyunude, imoc negembeso.' "

4

1 Anu ni nagu mong witi witia kurumennu henai. Amma ubaudumeng warac trampet isoc yoac edenuu negennai, yeng yofi deec, "Ge yei erena. Yomocac ngadeau noc faka fingecbesande, imoc edzacgubade."

2 Ifi deu imohaingoc Asungo kicna merecgeu ni kurumennu ngictau tatac faifaia hemba ngic mongngo imocac witiau tarec,

3 yeac siriha hoc seria nga gombunga kpacngira yaspa nga kaneriang, yeri isoc. Nga asommadoc mong emerare hoc isoc, imoc ngictau tatac yerecgema feec.

4 Ni ngictau tatac goa, kpetengina 24, yenenai, imoc yeneng ngictau tatac yerecgema nanggec. Tatac imocac witiau ngic enara 24 tacgec. Ngic enara yeni ngakpingina kongac kongac heima orucngina witiau ira golngo memea heigec.

5 Ifi yenembare piratac nga udumengtoa amma gbumparandang ngictau tatacfunac fingerec. Ngictau tatacac kiwau kifa 7 dzetacgec, imoc Anutuac Asu 7.

6 Nga ngictau tatac kiwau wiac mong kondungtoa isoc garasngo memea, garas imoc gontaninga henai.

Anu ngictau tatacac noboc noboc 4, imohai wiac kekecnginagoc 4 oronggema nanggec, ifi yenenai. Yeni hoangnginau nga ngadenginau imoc sasawa kicngo wake wakea.

7 Wiac kekehagoc warac warac, yeac siriha raiong isoc. Nga wiac kekehagoc mong yeac ngadeau, ye burumaka ngiwa

kuhagoc isoc. Nga wiac kekehagoc mong yeac ngadeau
ye kicmesuya siriha ngic isoc nga wiac kekehagoc wisic
wisickea, ye huntoctoa kpututuckeande, ifi isoc anec.
8 Wiac kekecnginagoc 4 yeni tembuc tembuc kpegangngina
6. Nga sebingina imoc kicngo sasawa soko sokoya amma kpe-
gangngina bageau, imoc ifingoc kiwagoc anec. Amma yeni
wenac nga tofocnasoc kecnegenga kpac yofi dema kecgec,
"Kebu Anutu Kuctoa mingina ye kpetiac, kpetiac nga kpetiac.
Ye kefec nga kecde amma kecma habesande."
9 Anu wiac kekecnginagoc yeni ngictauac tatahau takecde
nga wisic wisickea kpac kecbesande, dengerema eweheim-
ima dangge dekecgec, naso imohai
10 ngic enara 24 yeni Kebu ngictau tatacfu takecde nga wisic
wisickea kpac kecbesande, yeac haniu makpegec. Makpema
ye afehema irangina mesima ngictau tatacac haniau ukuma
yofi dekecgec,
11 "Ge Kebu nga Anutunina. Geng wiac sasawa dena fingec-
darec. Ifi negemma meficgedacnecac geng kibikperagi
nga eweheihei amma kuc sasawa medacna ngereey-
ombonggede."

5

1 Kebu ngictau tatacfu tarec, ye kibi kpou kpouya mong
marifoiau mekefec. Nga imoc kibi manaac ngadeau kibi
oho ohoya feec. Anu imohai kendokereha 7 onganginagoc,
imocngo mendac mendanggea henai.
2 Ni angero mong kuhagoc hemba yeng uba kunengngo
yofi arohoec, "Merac eweheiheiagocngo kibi mendac men-
danggea mekpacgema kpou kpouya imoc witiudeac siriha
ande?"
3 Arohou kurumennu me bangecfu me bangec bageau ine
ngic mong kibi kpou kpouya imoc witiude me oho ohoya,
imoc hehenggacsoc mi kefec.
4 Nga ngic mongngo kibi imoc mekpacgeudeac me hen-
genggac siriha hofocgecac kiachodung hodung kiarai.
5 Kiacba ngic enarafocngina yenearunac mongngo yofi
edenuec, "Negenna, ge kiac wana! Yuda kisicfunac raiong
nga Dawidiac godeaunac sera, yeng firang anec. Imocac
amma ye kibi kpou kpouya mendac mendanggea 7 mek-
pacgema kibi imoc naric witiude."
6 Ifi deu yofi henai. Ngictau tatac nga wiac kekecnginagoc
4 amma ngic enara 24 yeneac botucfu ramamedaha mong
nanec nga ye kpehomemea isoc anec. Ramamedaha imoc ye
baiha 7 nga kiwa 7. Kiwa imoc Anutuac Asu 7 nga imoc yeni
bangectoa bangecfu sueyunuyunuya.

7 Yennoc kemma ngictau tatacfu tarec, yeac marifoiaunac
kibi kpou kpouya meec.
8 Kibi imoc memanu kekecnginagoc 4 nga ngic enara 24
yeneng yeac kicfu makpegec. Yeni sasawa tembuc tem-
buc gita kurerenganoc* nga sokoc golngo memea metacgec.
Sokoc imohacnac hosuc homuna gombunga ereec. Wiac
hosuhagoc sokocfu feec, imoc ngicngac kpetiac yeneac
nunumungina, imocngo sokocnginau wake wakea feec.
9 Anu yeni yegec mong gboria yofi heigec,
"Geng kibi kpou kpouya mema kendokereha naric mekpac-
genade. Imoc yofiac, ngic yeneng kpebucgugec geac
sacngo ngicngacfocga bummeyununec. Ge ngicngac
fakaga fakangina nga yoacga yoacna amma sebi siric
hania hania nga bangeha bangeha sasawa yenearunac
bummeyununec Anutuac areng amma kecdae.
10 Bummeyunuma Anutuac eucererennu arengyununa yeni
womong imocac gareng anggecdeac areng, imoc menec.
Mena yeni bangeha bangeha yeneac gareng anggecde."
11 Ni kicna merec merecgeangoc kecbare angero homac
yeni ngictau tatac nga wiac kekecnginagoc amma ngic enara
24 orongyunugec ubaudumengngina negennai. Amma ye-
neac kpetengina imoc 10 tauseng naso 10 tauseng nga
tauseng naso tauseng.
12 Yeni ubaudumengtoanginagoc yofi degec,
"Ramamedaha kpebuc kpebucgea, ye kpac kuneng nga fin-
actoa amma negen negentegec nga kuc nga eweheihei
nga kibikperagi amma kenec mibesonga ngereede."
13 Nga wiac sasawa Anutungo deu fingecdarec kurumennu
nga bangecfu amma bangec bageau nga kondunnu, yeneac
manau wiac sasawa kecdae, yeneng yoac yofi degec negen-
nai,
"Ngictau tatacfu tacde nga ramamedaha, yerearu kenec nga
eweheihei amma kibikperagi nga kuc wisic wisickea
kpac fekengkecbeso."
14 Ifi degec wiac kekecnginagoc 4 yeni "Imoc fora." degec nga
ngic enara 24 yeni makpema ye afehegec.

6

1 Ni imoc hembare ramamedahango kendokereha 7 on-
gayagoc warac warac kibi mendac mendanggeau tarec,
imoc mekpacgeec. Nga wiac kekecnginagoc 4 yenearunac
mongngo ubaudumenga parandanggac udumeng isocngo
kpacma yofi deu negennai, "Ge hana!"

---

* **5:8:** Musiac onga goa hafac (244) imohai fede.

2 Ifi deu ni fima becosic kongac kongac mong henai nga
imocac witiau ngic mongngo tebeagoc tarec. Taru ira
mong migec ye imoc heima firang anganggac arennu firang
anudeac becosicfu kenec.
3 Nga ramamedahango kendokereha mong mekpacgeec,
imohai negemba wiac kekehagoc mongngo "Ge hana!" deec.
4 Ifi deu becosic mong sacsacngo haec. Yeac witiu ngic
tarec, ye wiac goa migec. Ye ngicngac yeni kpebuce-
megecdeac bangeha bangeha, imohacnac ruae meic meick-
eac kuc migec nga wasai beangtoa mong migec.
5 Nga Ramamedaha kendokereha monggoc mekpacgeu
wiac kekehagoc mongngo monggoc yofi deec negenai, "Ge
hana." ifi deu becosic dzadzu mong henai. Nga ngic yeac
witiu tarec, ye sigeri mong mariau metarec.
6 Nga wiac kekecnginagoc 4, yeneac botucfunac ubaudu-
meng isoc mongngo yofi deu negennai, "Wit lita mocguac
buma, imoc uameme mocguac uabung ande nga bari lita
harebec, imoc uameme mocguac uabung ande. Anu ge
kerecdoku nga waing mi memanganebesena."*
7 Ramamedahango kendokereha monggoc mong mek-
pacgeu negemba wiac kekehagoc mongngo monggoc "Ge
hana!" deec.
8 Ifi deu hemba becosic meac meac mong amma ngic yeac
witiu tarec, kpara homec, yeng hofe hesickeu haoc. Haec
yereng bangectoa bangec tegia 4, imohacnac noboha mocgu
(¼) imoc yereng wasai beang nga bodi amma homectoa nga
kateyang mehaoc. Mehaec imocngo ngicngac yunuhome-
gecde, imocac uakibi nga kuc yemecyemera.
9 Nga ramamedahango kendokereha mong monggoc
mekpacgeec, imohai yofi henai. Ngicngac Anutuac
yoac mekecma dekperagigecac yunuhomegec, yeneac
ubaongangina arataac bageau fegec.
10 Yeni ihai fema kucgoc arohoma yofi kpacgec, "O Kunen-
nina, ge kpetiackekec nga yoac foraac mingina, ge no-
cac turung kpoukpou naso mehereema sacninaac kopocsic
negemma ngic bangecfu kecdae, yeni kopocsicnginaaac tu-
runga mi yemmenec."
11 Ifi degec ngakpi herea kongac kongac tembuc tembuc
yemmema edeyunugec, "Wanacogofocngina nga tosofocng-
ina yeni ifingoc yunukpebuc ayemmegec kpeteu heiudeac
ngeni kapianec monggoc tacnegembisia."
12 Anu ye kendokereha wisic wisickeaac bageau mek-
pacgeu henai. Hemba usoctoa meu wenackiwa dzadzu

* **6:6:** Siriwa dzo me denari mocgu nande. Yohaneac nasou siriwa dzo mocgungo uameme mocguac bung anec.

kpeec. Imoc ubahodunggac ngakpi isoc, ifia nga afo hafoan-
goc sac isoc anec.
13 Nga firangtoa kpema ic kpemindzaheu ic gbomea mang-
ganga icfunac kpemorongyunuu maandae, asomeng yeni ifi
isoc† bangecfu fotockema magec.
14 Magec ngicngo kibi kpouandae, kurumengngo ifi isoc
kpouma kpac anec. Kpac anu tiki nga nuc sasawa tatacng-
inaunac meickedacgec.
15 Ifi anu bangecac ngictau nga ngickuneng amma dzika-
cac ngickuneng nga ngic finactoanginagoc amma ngic seria
amma wanac areng mingingngina bageau kecgec nga ngicn-
gac witicngina kpac kecgec, yeni sasawango kemma kedzebe
manau nga hoctoatoa bagenginau sufudacgec.
16 Sufuma tiki nga hoc yeni yofi edeyunugec, “Ngeni wi-
tininau mama ngictau tatacfu tacde, yeac kicfunac nga ra-
mamedahaac ngabaunac semenunubisia.
17 Yereac ngabaac nasotoa bic hadacac neni naric mi ser-
ima nannide.”

7

1 Imocac ngadeau angero 4 yenenai. Yeni bangectoa
bangec, imocac tuturung 4, imohai nanggec. Nga yenemba
yeni bangecac firang 4 medzickema nanggec firang imoc yeni
bangecfu me kondunnu me icfu kpegecdeacsoc mi anggec.
2 Anu ni angero mong henai. Ye Anutu kekehagoc yeac
onga mekecma wenac ere ereaunac haec. Nga angero 4 yeni
bangec nga kondung memanganegecdeac ua yemmeyem-
mea, yeng yeneac kpacma yofi deec,
3 “Ngeni bangec me kondung me ic bic mi memanganebisia.
Neneng Anutuninaac wanacarengfora mesunginau kibi
faiminaguc ngeni ine wiac sasawa memanganebisia.”
4 Anu ngicngac mesunginau kibigoc, yeneac kpetengina
144 tauseng degec negenai. Kibinginagoc imoc yeni Israe
medacforaac habuareng 12, yenearunac sasawa.
5 Mesunginau kibigoc yeneac kpetengina yofi,
Yuda kisicfunac 12 tauseng
Rubeng kisicfunac 12 tauseng
Gade kisicfunac 12 tauseng
6 Ase kisicfunac 12 tauseng
Naftari kisicfunac 12 tauseng
Manase kisicfunac 12 tauseng
7 Simong kisicfunac 12 tauseng
Rewi kisicfunac 12 tauseng
Isasa kisicfunac 12 tauseng

† **6:13:** Ic kpara fig dede.

8 Seburong kisicfunac 12 tauseng
Yosefe kisicfunac 12 tauseng nga
Benyaminggac kisicfunac 12 tauseng.

9 Imocac witiau habutoa yombong yenenai nga kpetengina imoc ngic mongngo naric mi osoude. Ngicngac yenenai, yeni bangeha bangeha nga fakaga fakangina amma yoacna yoacga nga sebi siric hania hania, yenearunac. Amma yeni ngakpingina herea kongac kongac heima maringinau pam icac maria mema ngictau tatacfu nga ramamedahaac kicfu nanggec.

10 Namma yofi dema kunengngoc arohogec,

"Anutunina ngictau tatacfu tacde nga ramamedaha yeri memengerec mingina."

11 Ifi degec angero sasawango hama ngictau tatac nga ngic enara 24 amma wiac kekecnginagoc 4 orongyunuma nanggec, yeni ngictau tatacac kiwau makpema kicngina hetutuckema Anutu afehegec.

12 Afehema yofi degec,

"Fora, kenec nga kibikperagi, negen negentegec nga ubangerec, eweheihei nga kpac kuneng nga kuc imoc Anutunina ammini nasoya nasoya feengkecbeso, imoc foranoc."

13 Ifi degec, ngic enara yenearunac mongngo yofi kpesinenec, "Ngicngac ngakpingina herea kongac kongac yomoc, yeni merac merac nga yeni dahacnac hagec?"

14 Kpesinenu merenai, "Kunenna, ge geanggaoc negennec." ifi deba yeng yofi edenuec, "Ngic yomoc yeni kpendzengtoaunac hama ngakpingina ramamedahaac sawango dzuacgec kongac kongac ande.

15 Imocac amma yeni hadzing tofocnac Anutuac womong manau ngictau tatacac kiwau namma yeac kingang kpema ua mekecdae. Megec Kebu ngictau tatacfu tacde, yeng yenigoc kecma kporucbedzoya yeneac witiu faiu tarude.

16 Nga yeni herenginaac monggoc mi homegecde nga dokuac mi ayemmeude. Wenacngo monggoc mi yonohoude nga wiac goaac gereango naric mi yonohoude.

17 Imoc yofiac, ramamedaha ngictau tatacac dzongiau nande, yeng ramagarengngina amma kekecac dokukiwau hesicyunuude. Nga Anutungo kickumangina sasawa kicnginaunac mekerenggeude."

8

1 Ramamedahango kendokereha wisic wisickea mekpacgeec, imohai kurumennu aua nobohaacsoc ning yombong kpeec.

2 Ning kpeu angero 7 Anutuac kicfu nandae, yeni trampet 7
yemmeyemmea yenenai.

3 Anu angero mongngo sokoc golngo memea meemma
arata kiwau nanec. Nanu sopo homuna gombunga imoc
homac migec. Migec imoc ngicngac kpetiac yeneac nunumu-
goc kpeturanggema arata golngo memea, imohai gerecfu
faiec.
4 Ye ifi ammanu yeac mariaunac hosuc homuna gombun-
gango ngicngac kpetiac yeneac nunumugoc kpeturanggeu
Anutuaru enec.
5 Enu angero ye sokohango arataunac gerec fiu wakeu
bangecfu ukuec. Ukuu gbumparandang nga udumengtoa
amma piratac homac fingeru usoc meec.

6 Meu angero 7 trampetnginagoc yeneng fifigecdeac
efaigec.
7 Efaigec angero warac warac yeng trampeha fifiu nomang
gbomea* nga gerec, imoc sacgoc kpeturanggema imocngo
fingecma bangecfu maec. Mau bangectoa bangec, imocac
tegia harebec imohacnac noboha mocgu (⅓) dzeec nga ic
sasawa bangectoa imocac manau nanggec, yenearunac hare-
becac noboha mocgu (⅓) dzeec amma kpindzing tengging
tengging sasawa gerecngo dzedarec.

8 Nga yeac ngadeau angero mongngo trampeha fifiu tiki
kuneng gerehagocngo kondunnu mau kondungtoa tegia
harebec imohacnac noboha mocgu (⅓) sac anec.
9 Anu kondunnu wiac kekecnginagoc kecdae, yenearunac
harebecac noboha mocgu (⅓) homedacgec amma wage yen-
earunac harebecac noboha mocgu (⅓) kpac anggec.

10 Amma yeac ngadeau angerongo monggoc trampeha fi-
fiu kurumennunac asomengtoa mong ahakifa isoc dzema
fotockema maec. Mama dokutoa nga dokukiwa yenearunac
harebecac noboha mocgu (⅓) witinginau heiec.
11 Asomeng imoc kpara Hodunga. Anu doku yenearunac
harebecac noboha mocgu (⅓) imoc hodunga anec. Nga doku
hodunga anecac amma ngicngac homacngo homegec.

12 Nga angero mongngo trampeha fifiec. Fifiu wenac
nga afo amma asomeng yeneac kperagiaac kuc imohacnac
harebecac noboha mocgu (⅓) kundung kpeudeac meickeec.
Meickeu hadzing tofocnac yereac kperagiaac kuc imohacnac
harebecac noboha mocgu (⅓) mi fingerec.

13 Anu hemba huntoc mong wi kurumeng botuhau kputu-
tuckeu ubaudumenga negembare kunengngoc yofi arohoec,

---

* **8:7:** Bangec nomanau kia gbomeango sawau nomanema seria anude.

"Angero harebec yeneng trampetngina fifigec arohou ngicngac bangecfu kecdae, ngenearu ubahodung, ubahodung, ubahodung fingerude."

9

1 Angero 5ngo trampeha fifiu ni asomeng mong kurumennunac mamaya henai. Hemba ye teng buya kpac, imocac ki migec.

2 Migec yeng ki imoc mema teng buya kpac mesiec. Mesiu gerecngo ua dzeu hosuc kuneng ereande, hosuc siriha ifia isocngo tennunac ereec. Teng imohacnac hosuc ereu wenac nga sawaac kperagi kucngira maec.

3 Anu hosucfunac ipua erema bangecfu magec. Magec bangecac weme weme yeneac kuc isoc yemmema

4 yofi edeyunugec, "Ngeni kpindzing nga wiac sasawa maria tengging tengging fede amma ic, imoc mi memanganebisia. Ngeni ngicngac Anutuac kibi mesunginau mi mekecdae, yenisac memanganeyunubisia."

5 Nga yeni dederecge yofi ayemmegec, "Ngeni afo 5 kpendzeng yemmebisia nga ngeni mi yinihomebisia." Nga kpendzenga imoc weme wemengo yiniu angande, ifi isoc anec.

6 Naso imohai ngicngac yeni homec hofocma naric mi homegecde. Nga homegecdeac negenggec homecngo yenearunac woraude.

7 Anu ipua siricngina imoc dzikacac becosic mengereandae isoc. Orucnginau ira golngo memea isoc tarec nga kic samacngina imoc ngicngac yeneac isoc.

8 Nga orucdzongina imoc ngac yeneac isoc amma enacsicngina imoc raiong yeneac enacsic isoc.

9 Nga mariku heigec, imoc aiengngakpi isoc amma kpegangnginaac udumeng imoc becosic homacngo dzikacfu nedzima keretac kpedzima udumenggoc kengandae isoc.

10 Amma dzingina enaragoc imoc weme weme enacngina isoc anec. Nga yeni ngicngac memanganeyunugecdeac kucngina afo 5 imocacsoc feec. Nga kucngina imoc dzinginau tarec.

11 Hofe buya kpac, imocac angerongo* yeneac ngictaungina kefec. Yeac kpara imoc hebiraio yoacfu Abadong nga grik yoacfu Aporiong.†

12 Yei ubahodung warac warac wisickede. Negenggec, imocac ngadeau ubahodung yohockangngoc haecde.

---

* **9:11:** Hania yoacfu angero imocac titiha siducdede me suesuea. † **9:11:** Kpara imocac titiha memangac mangane ngic.

13 Nga angero wisic wisickeaac bageau, yeng trampeha fifiu
Anutuac hoannu arata golngo memea, imocac tuturungasoc
baiha 4, yenearunac enacudumeng mong negennai.
14 Negemba yeng angero wisic wisickeaac bageau tram-
pehagoc yofi edeec, “Angero 4 Eufrata dokutoa tegiau witi-
cyunugec nandae, yeni yungecyununa.”
15 Angero 4 yeni ngicngac yenearunac harebecac noboha
mocgu (⅓) kpebucyunugecdeac aua nga uameme amma afo
nga kifanaso yomocac amma efac efaia kecgec yeng yunge-
cyunuec.
16 Anu wasaingic becosic witiau tacgec, yeneac kpetengina
200 mirieng (200,000,000) degec negenai.
17 Nga kicna tegecmangoc taru wasaingic becosicnginagoc
yeneac siricngina yofi henai, yeni aiengngakpingina kpaua
nga dzadzu amma asong botuc nga dzagec dzagec, imoc hoc
kpara sarafa‡ isoc. Nga becosicac oruc imoc raiong isoc
nga enacnginaunac gerec nga hosuc amma asenga mangac
manganea erema kenec.
18 Kpendzeng harebec, gerec nga hosuc amma asenga
mangac manganea, yeneng becosic enacnginaunac erema
ngicngac yenearunac harebecac noboha mocgu (⅓) kpe-
bucyunugec.
19 Kuc imoc becosic enacnginau nga dzinginau tarec. Nga
dzingina imoc yeni boudzoc isoc orucnginagoc nga yeni
imocngo wiac hania hania memanganekecgec.
20 Anu ngicngac tosea kpendzeng 6 yomocngo mi
yunuhomeec, yeneng ine ubangina mi dzigenegec. Amma
yeni asu mangana nga nemuonga gol siriwa kopa nga
hoc amma icngo memea numuyemmegecdeac faka mi
wagec nga nemuonga maringinango memea, imoc mi
ngadehegec. Nemuonga ifia yeneng wiac mong mi
henggecde nga kedzacnginango mong mi negenggecde
amma haningnginango naric mi tikenggecde.
21 Nga ngicngac yeni ubangina mi dzigeneu yunukpebuc,
dzinac nga mosoc faka amma kaisero faka nga
hamangecmeme, faka imoc sasawa mekecma mong mi
wagec.

10

1 Anu ni angero kuhagoc mong hemba kurumennunac
maec. Ye hoengngo temboc tembonggea oruhau asommadoc
heiec nga kicmesuya imoc wenackiwa isoc amma hanihora
imoc wotung isoc gerehagoc.

‡ **9:17:** Hoc imoc gerectikiunac maande nga imoc dzagec dzagec amma homuna mangana.

2 Amma ye kibibisic kpou kpouya mong mariau yungec
yungera metarec. Metacma hanifoia imoc kondunnu nga
kanaya imoc bangecfu faiec.
3 Faima raiongngo arohoande, ifi isoc kucgoc arohoec.
Arohomanu gbururung 7 yeneac enacudumengnginango
yoac degec.
4 Ifi degec ohobeso ambare kurumennunac enacudumeng
mongngo yofi edenuu negennai, “Gbururung 7 yoac degec ge
imoc mi ohona. Imoc mesufuna febeso.”
5 Ifi deu angero bic henaimoc, yeng kondunnu nga
bangecfu namma marifoia kurumennugeng miacma
6 yoac deserima yofi deec, “Kebu kecde nga kecengkefude
nga kurumenga kurumenga nga kondung amma yeneac
manau wiac sasawa fede, imoc yeng deu fingecdarec, ni yeac
kpac kpacma yoara meserima yofi deduae, ‘Naso wisickede.’
7 Angero wisic wisickeango trampeha fifibeso ammanu
udumeng negenggecde, imohai yofi negembisia. Anutungo
wanacngicfora profete yoac bic edeyunuec nga Anutuac ne-
gen negeng sufu sufuya feec, imocngo naso imohai fingecte-
gerude.”
8 Anu enacudumeng warac kurumennunac negenaimoc,
yeng yofi edenuec, “Ge kemma angero kondunnu nga
bangecfu nande, yeac mariunac kibi kpou kpouya yungec
yungera, imoc mebesena.”
9 Ifi deu angeroaru kemma kibibisic kpou kpouya imoc
nenudeac edeai. Edeba yeng deec, “Ge mema nena imoc
heregau kemema herega dzeude nga enacgau ine kukundzau
isoc songea anude.”
10 Ifi deu ni angeroac mariunac kibibisic kpou kpouya
mema neba imoc enacnau kukundzau isoc songea anec. Nga
herenau kemema aengagoc anu
11 yofi edenuec, “Ge ngicngac sebi siriha hania hania nga
bangeha bangeha amma yoacna yoacga nga ngictau homac
yeneac profeteyoac monggoc debesena.”

11

1 Anu yeni kpetememe mong yasu isoc nemma yofi ede-
nugec, “Ge yacma Anutuac womong nga arataac kpetengira
mema ngicngac ihai Anutu dengeredae, yeneac kpetengina
momoc mebesena.
2 Nga sobeng odayagoc amakiwau fede, imoc bangec mon-
nunac ngicngac yemmeyemmea. Imocac amma ge imocac
kpete mi mebesena. Yeni afo 42ac manau taong kpetiac*
tidzamema memanganegecde.

* **11:2:** Taong kpetiac, imoc Yerusarenggac kpara mong.

3 Anu ni enacdedehocna kuc yemecba yeri toruwamba
heima uameme 1 tauseng 2 handret 60ac (1260) manau pro-
feteyoac deecde.”
4 Yeri oriwa ic yohockang nga bangecac Kebuac kicfu kifa
nanangagoc yohockang nangkecdape.
5 Ngic mongngo yeri memanganeyurubeso negendeu
gerecngo enacngiraunac erema ngabafocngira yonohou
homegecde. Monggoc deba, mongngo yeri memanganeyu-
rubeso negendeu ye homecac areng amma ifi homeude.
6 Enacdedehocna yeri profeteyoac dekecma kurumeng
heiec kia mong mi kpeude, yeri uayoac nga kuc ifia mekec-
dape. Amma yeri yeraoc naso dema doku heimerenec sac
anudeac uayoac nga kuc mekecdape. Amma yeri kpendzeng
hania hania bangecfu faiecdeac uayoac nga kuc ifingoc
mekecdape.
7 Anu yeri dedekperagingira edeyunudarec wisickeu wa-
saiyangtoango teng buya kpac, imohacnac erema yerigoc
ewema firang amma kpebucyuruude.
8 Kpebucyuruu farengngira taonggac sinnu feecde. Taong-
toa imocac kpara kpefing yoacfu Sodong nga Aigita nga
bangec imohaingoc Kebunina mariponnu kpegec homeec.
9 Nga uameme harebec nga nobohaac manau ngicngac
sebi siriha hania hania nga fakaga fakangina amma yoacga
yoacna nga bangeha bangeha ngicngac yeneng farengngira
hemma tonggogecdeac kpetariyemmegecde.
10 Kpetariyemmegec ngicngac bangeha bangeha kecdae,
yeni sasawango songo nga ubangerec negemma ubangere-
cac iwai goa emegecde. Profete yohockang yereng bangeha
bangeha ngicngac kpendzennu faiyunuocac ifi ayecmegecde.
11 Anu uameme harebec nga noboha wisickemanu keke-
cac asungo Anutuarunac hama yerearu kemeu yeri yacma
nanoc. Nanec yeremma yeni damu kuneng yunuec.
12 Nga kurumennunac enacudumengtoa mong negenggec
yofi edeyuruec, “Ngeri yei ereec!” ifi deu yeri ngabafocngina
yeneac kicfu hoeng manau kurumennu enoc.
13 Enec naso imohaingoc usoctoa meu taongyada tegia
10 imohacnac noboha mocgu (1/10) barackeec. Usocyada
meec, imocac manaunac ngicngac kpetengina 7 tauseng yeni
homegec. Homegec ngicngac tosea yeni kengec amma Anutu
kurumennu kecde, ye afehegec.
14 Ubahodung botuha imoc yomohai wisickeu ubahodung
wisic wisickeango bic haude.
15 Anu angero wisic wisickeango trampeha fifiu kurumen-
nunac enacudumengtoa mong fingecma yofi degec,

"Kebunina nga yeac danggunucngic Kristo yeri yaguc bangectoa bangec sasawaac mingina andape. Amma Kebuninango ngictau kecde nga kecengkefude."

16 Ifi degec ngic enara 24 Anutuac hoannu ngictau tatacng-
inau tacdae, yeni makpema kicngina hetutuckema Anutu
afehegec.

17 Afehema yofi degec,

"Kebu Anutu Kuctoa mingina, neni dangge edegudimbe. Ge bicngoc kecnec nga yaguc kecnec, ge geangga kuctoa mema mekecma yaguc ngictau kecnec.

18 Ngicngac bangeha bangeha kecdae, yeni herebu anggec geac herebuac naso ine yofinenggac hau geng homegec yeni yoacngina isinggema desinade. Wanacngicfocga profete nga kpetiac arengfocga kuneng nga kapiango geac kpacga eweheiandae, yeni angammemenginaac turunga megecde. Nga ngicngac bangec memanganegec geng memanganeyu-
nunade."

19 Anu kurumennu Anutuac womonggac naguya megec yeac dzadzahacac katapa kicnginango henggec. Hemmagec pi-
ratac heiu udumengtoa nga gbururungtoa heiec amma usoc meu nomang gbomeatoa maec.†

12

1 Anu soi engena mong kurumennu yofi fingeru henggec. Ngac mong tarec, ye wambaya wenac nga hania bageau afo amma oruhau ira mong asomeng 12ngo memea.

2 Ye hereagoc amma sabac fingerudeac gadze kiu arohoec.

3 Nga faka mong ifingoc kurumennu fingeru henggec. Imoc sekactoa sacsac mong kuneng yombong. Ye oruha 7 nga baiha 10 nga ye oruhau ira 7 heiu tarec.

4 Taru yeac dziango kurumenggac asomeng yenearunac harebecac noboha mocgu (⅓) taiyunuma bangecfu ukuyunuec. Nga ngacngo sabac meu sekactoa ye sabac gbokoudeac negemma ngac yeac kicfu nanec.

5 Nanu ngacngo medac mong meec. Meu yeac sabaha ine faratac wangecma Anutuaru, yeac ngictau tatacfu meemma faigec feec. Nga medac imoc, yeng bangeha bangeha ngicn-
gac aiengyasungo garengyunuude.

6 Nga ngac ye worama bangec kisiu dokuya kpacfu kenec. Kenu yeneng ye uameme 2 tauseng 2 handred 60ac (2260) manau nenesemeng mima henggareng ammigecde. Anu-
tungo yeac tatac ihai bic mengereec.

---

† **11:19:** Kia kpema seriu heima dzimbong kuneng ukuu maande isoc.

7 Anu kurumennu dzikactoa fingerec. Imoc yofi, Mikae nga angerofora yeneng sekactoagoc ewegec sekac nga angerofora yeni turunga merenggec
8 kucngina soha mi anu kurumennu tatacnginaac titing monggoc mi feec.
9 If anu sekactoa, imoc boudzoc esea kpara mong Mangana mingina nga Satang, ye nga angerofora bangecfu ukuyunugec. Ukuyunugec yeng bangecngicngac sasawa ikocfu wangecyunuu yeni ye modacandae.
10 Nga enacudumengtoa mong kurumennu negemba yofi deec,

"Memengerec nga kuc amma eucerereng imocac mingina Anutu. Nga yeac danggunucngic Kristongo yaguc imocac uakibi nga kuc metacde. Ngic tosofocnina yoacfu faiyunukefec, yeng Anutuninaac kicfu hadzing toforec yoacfu faiyunuma kefu yeneng yegoc ewema firang amma ye bic kurumennunac ukugec maec.

11 Yeni ramamedahaac sawa nga Kebuac yoac dekperagigec amma yenang kekecngina mi segerema homecac wagecac amma firang anggec.
12 Kurumeng nga areng kurumennu kecdae, ngeni imocac amma ubangerec negembisia. Nga bangec nga kondung ngeri ebictoa meficgeecde. Mangana mingina ye nasoya wegeneu negemma ngabatoagoc yombong ngenearu haecac ngeri dafi anecde, imoc obohode."
13 Yeni sekactoa bangecfu ukugec, yeng imoc hentegecma ngac sabac medac meec, ye kisanec.
14 Kisanu ngac ye boudzoctoaac kicfunac worama bangec kisiu dokuya kpacfu kenudeac yeneng ngac imoc huntoctoa kpeganga migec. Ye ihai naso mocgu nga naso goa amma naso noboha taru yeni henggareng ammima yaka migecde.
15 Migec boudzocngo ye kisanudeac enaraunac dokuyuyuango urunu maec.
16 Mau bangecngo ngac agenga tima enara anggeu sekacngo enaraunac dokuyuyua urunu bangecngo imoc nedarec.
17 Nedaru sekactoango ngacac amma herebu negemma kemma yeac arengfora tosea Anutuac singyoac modacma kecdae nga Yesu Kristoac dedekperagi mekecdae, yenearu dzikac kpeudeac kenec.
18 Anu ye sangi witiau kondung tegiau nanec.

13

1 Hemba kondung manaunac wasaiyang yeneac mimiha mong ereec. Ye baiha 10 nga oruha 7 amma baiha imocac

witiau ira 10. Nga oruc imoc yeneac witinginau Anutuac desure kpac hania hania feec.

2 Imocac sebia wasaipusitoaac sebi isoc anec nga enara imoc raiong isoc amma ye bea isoc soriherehagoc.

Anu sekactoango uakibi nga kuc nga ngictau tatac wasaipusitoa mima ngicngac homac garengyunuudeac uakibi miec.

3 Miu wasaipusitoa oruha mong yofohagoc henai. Oruha imoc yunugec kubectoa anu homeandae, ifia isoc hemba bangeha bangeha ngicngac yeni wasaipusi imoc hemma kerectegec amma modacgec.

4 Modacma sekactoa numumigec nga sekactoa yeng wasaipusingo garengyunuudeac uayoac nga kuc miecac amma yeni wasaipusi numumima yofi degec, “Mongngo ye isoc amma yegoc naric mi eweude.”

5 Enara migec ye dearogoc sicsauc amma Anutu desure ammiec. Nga yeni kuc yofi migec, yeng afo 42ac manau ngicngac garengyunuudeac uayoac nga kuc mekefec.

6 Amma ye enara anggema Anutu desure ammima Anutu kpara nga amea amma kurumennu kecdae, yeni desure ayemmeec.

7 Ayemmeu yeng ngicngac kpetiac yenearu dzikac kpema firang anudeac migec. Migec yeng ngicngac fakaga fakangina nga sebi siric hania hania amma yoacna yoacga nga bangeha bangeha garengyunuudeac uayoac nga kuc migec.

8 Ifi migec ngicngac sasawa bangecfu kecdae, yeneng wasaipusi numumigecde amma ramamedaha kpebucgegec, yeac kekecac kibiu ngicngac kpacngina bangec meficmeficgeaunac mi fede, yeneng wasaipusi numumigecde.

9 Kedzahagoc kecdengo yoac yomoc negembeso.

10 Ngic mong megec witicamau faigecdeac degecdeu ye witicamau kembeso. Ngicngac wasai beangngo yunuhomegecdeac degecdeu imocngo yunuhomebisia.

Anu ngicngac kpetiac yeni modzotitia kpac nga negen negensinggoc kecbisia.

11 Ifi hemba wasaiyang mong bangec manaunac ereec. Ye rama isoc baiha yohockang metacma sekactoa yeneac faka modacma yoac deec.

12 Ifi deu yeng wasaipusiac uakibi nga kuc sasawa mekecma yeac amma ngicngac garengyunuudeac ua sasawa meec. Mema bangectoa bangec nga bangecac witiu ngicngac kecdae, yeni wasaipusi homemeaac kubec bic mosiec, ye numumigecdeac ayemmeude.

13 Ayemmeu wasaiyang baiha yohockang, yeng yoara negensinggegecdeac fakatoa meu gerec kurumennunac ngicngac yeneac kicfu bangecfu maec.
14 Mau ye wasaipusiac kicfu faka meudeac kuc migecac amma ngicngac bangecfu kecdae, yeni ikocfu wangecyunuu ye modacgecde. Modacgec ngicngac bangecfu kecdae, yeni deu wasaipusi wasai beangngo heigec monggoc gboriec, yeac onga mong megec.
15 Megec yeng wasaipusiac ongea ongaasu miudeac kuc meec. Meu ongango ifingoc yoac dede negenec. Nga ngicngac sasawa onga mi numumigec, yeni kpebucyunuudeac kuc metarec.
16 Metacma ye ngicngac sasawa kuneng nga kapia, finacgoc nga finaha kpac, wanacngic nga ngicngac yengenaoc kecde, yeni kibi mong sebikibi isoc marifoinginau me mesunginau mekecgecdeac deseriyemmeec.
17 Ifi anu ngic mongngo kibia me wasaipusiac kpara me kparaac kpete mi mekefude, yeng wiac mong naric mi bummeude me faiude.
18 Kibi yomoc negen negentegecgoc osobesonga. Wasaipusiac kpete imoc ngic monggac kpete nga ngic irec ireckeagocngo yomoc osonegeng ambeso. Wasaipusiac kpete imoc 666.

14

1 Ni ramamedaha hemba ye Siong tikiu ngicngac 144 tauseng yenigoc nanggec. Nanggec, yeni ramamedahaac kpackibi nga Manggacac kpackibi mesunginau mekecgec.
2 Nga kurumennunac udumeng mong doku homac gbururungtoa yeneac udumeng isoc negemba imoc gita kpekpe yeneng gitangina kpegec udumeng fingecande, ifi isoc anec.
3 Anu yeni ngictau tatacfu nga wiac kekecnginagoc 4 amma ngic enara yeneac kicfu namma yegec gboria mong heigec. Heigec ngic 144 tauseng bangecfunac bic bummeyunuyunua, yeneng yegec imoc naric negemma heigec.
4 Ngic imoc yeni ngac yenigoc mi kecma wonongngina kpac amma kongaha yombong kecgec ramamedahango ihai me ihai kengande, imohai ye modackecdae. Ramamedahango bangecac ngicngac yenearunac buma heima yeni bummeyunuu yeni Anutu nga yeac waracareng anggec.
5 Amma enacnginaunac ikoc mong mi ereu yeni kpetiac nga manganangina kpac kecgec.
6 Ni angero mong henai, ye sawakebangau herecge kenec. Kemma siduc gombung feengkefude, imoc yeng ngicngac bangecfu kecdae, yeni edeyunuudeac metarec. Metacma bangeha bangeha ngicngac nga fakaga fakangina amma yoacga yoacna nga sebi siric hania hania, yeni

7 enacudumeng kunengngo yofi deec, “Ngeni Anutuac
damungunuu eweheimibisia. Anutungo ngeneac yoac de-
siude imocac naso bic hadeac ngeni kurumeng nga bangec
amma kondung nga dokukiwa meficyunuec, ye numu-
mibisia.”
8 Ifi deu angero mongngo ye modacma yofi deec,
“Makpedacnoc, Babirong taongtoa imoc bic makpedac.
Yennoc ngaba nga kaiserofakayaac waindoku seria ngicngac
sasawa gumecyunuu nedacgec.”
9 Ifi deu angero harebecngo modacyuruma enacudumeng
kunengngo yofi deec, “Mong ye wasaipusi nga ongea numu-
mima yeac kibi mesuyau me mariau mema mekefudeu
10 ye Anutuac ngabaac waindoku seria nebeso. Waing
imoc seria yombong dokugoc mi yerec yerecgea yeac
ngabaac taseu kpakegec. Kpakemigec, yeng angero kpetiac
amma ramamedaha, yeneac kicfu gerec nga sarafa* manau
kpendzeng kpeude.
11 Kpeu ngicngac wasaipusi nga ongea numumikecma yeac
kparaac kibi megec, yeneac kpendzenggac hosuc imoc naso
wisic wisickea kpac erekefu yeni hadzing tofocnac ruae
mong mi meficgegecde.
12 Ifi anu ngicngac kpetiac Anutuac singyoac modacma
Yesu negensinggema kecdae, yeni modzotitia kpac seria
kecbisia.”
13 Ifi negemba kurumennunac enacudumeng mong fin-
gecma yofi edenuec, “Ge kibiu yofi ohona, ‘Yaguc hanahema
ngicngac Kebuaru kpeketahama homedae, yeni kenecngi-
nagoc. O, Asungo yofi dede, angammemengina gombun-
gango modacyunukecdeac yeni ebicfunac tacnegenggecde.’ ”
14 Anu ni hoeng mong kongac kongac henai. Hemba imocac
witiau ngic mong siriha ngicac medac isoc tarec. *(Danie 7:13)*
Ye oruhau ira mong golngo memea heima mariau soe mong
enaragoc wit fora heiandae, ifia metarec.
15 Metaru angero mongngo womonnunac erema hoeng
witiau tarec, yeng enacudumeng kunengngo arohoma yeac
yofi deec, “Bangecac semeng fora anu kpememenaso bic
hadacac amma ge forakpekpe soega sinema kpekpe ua
mena.”
16 Ifi deu ngic hoeng witiau tarec, yeng witkpekpe soea
bangecfu ukuma bangecac semeng fora kpeec.
17 Kpeu angero mong kurumenggac womonnunac ereec, ye
ifingoc forakpekpeac soe mong enaragoc metarec.
18 Nga angero mong gerec garenggeudeac uayoac
nga kuc mekefec, yeng arataunac hama enacudumeng

* **14:10:** Imoc hoc dzedzea dzagec dzagec homuna mangana.

kunengngo forakpekpeac soe enaragoc metarec, yeac yofi kparec, “Bangecac waing gbomea bic kpauedac. Imocac ge forakpekpeac soega enaragoc faina kenu waing gbarihagoc kpedzucnedacna.”

19 Kparu angerongo forakpekpeac soea bangecfu ukuma bangecac waing gbarihagoc herecgema kpedzucyunuma Anutuac ngabaac waing tidzoc tidzohoac hoctoau ukuyunuec.

20 Ukuyunuu waing tidzoc tidzohoac hoctoa taong ngadeau nanu tidzamegec. Nga waing tidzoc tidzohoac hoctoaunac sacngo enec, imoc becosic yeneac enacaieng kpeserema feu bangec 300 kiromitaacsoc mewakeec.†

15

1 Ni kurumennu soi mong engena bibiagoc henai. Hemba angero 7 yeneng kpendzeng 7 wisic wisickea metacgec. Anutuac ngabaac kpendzeng 7ngo fingecma kpac andarude.

2 Ni kondung garas isoc mong gerecgoc yerec yerecgea henai. Hemba ngicngac yeni wasaipusi nga ongea nga kibia amma kpara imocac kpeteagoc, yeni areng imoc yenigoc ewema firang anggec yeneng kondung witiau Anutuac gita menanggec.

3 Menamma yeni Anutuac wanacngiha Mose nga ramamedaha, yereac yegec yofi dema heigec,

“Kebu Anutu Kuctoa mingina, angammemega imoc engena
nga bibiagoc nga ge bangeha bangeha yeneac ngictau.
Geac sing imoc dindingac nga fora.

4 Kebu ge kpetiac, imocac amma sasawango geac damuyunuu kpacga afehebisia. Amma geac faka dindingac didiu fingerecac bangeha bangeha ngicngac yeneng hama geac kicfu numugenggecde.”

5 Ifi heigec wisickeu hemba kurumennu Anutuac womonnu dzadzahac katapaac kporucbedzo naguya megec.

6 Megec angero 7 kpendzeng 7 metacdae, yeni wamba kongaha linengngo memea nga kperagiagoc heima fadeng golngo memea mokucnginau yerec yerecgea heima womonnunac magec.

7 Magec wiac kekecnginagoc 4 yenearunac mongngo angero 7 sokoc 7 yemmeec. Sokoc imoc golngo memea nga Anutu kecde nga kecengkefude, yeac herebungo imohai wakema feec.

8 Feu Anutuac kibikperagi nga kuc, imocac hosucngo womong mewakeec. Ngic mongngo womonnu mi engengkecmanu angero 7 yeneac kpendzeng 7 sasawa wisickedarec.

---

† **14:20:** 300 kiromita imoc Finschhafen kemma Goroka herea, imocacsoc. Ye stadi 1600 ohoec. Stadi mocgu imoc mita 185 isoc ande.

16

1 Ni womonnunac enacudumeng kuneng mong negemba
yeng angero 7 yofi edeyunuec, “Ngeni kemma Anutuac here-
buac sokoc 7 bangecfu kpakegec mau.”
2 Ifi deu angero warac waracngo kemma sokoha bangecfu
kpakeec. Kpakeu ngicngac wasaipusiac kibi metacgec nga
ongea numumigec, yeni kubecngina gereagoc nga mangana
fingecyemmeec.
3 Anu angero yohockangngo sokoha kondunnu kpakeu
kondungngo sac amma meremma ngic homececac sac, ifi
isoc anec. Nga wiac sasawa kekehagoc kondunnu feec, imoc
homeec.
4 Homeu angero harebecngo sokoha doku yuyuya nga
mafefeaac kiwau kpakeu imoc sasawango sac anec.
5 Nga negemba dokuac angerongo deec,
“Kebu kpetiac mingnina, ge bicngoc kecma yaguc kecnec.
Geac fakaga imoc dindingac, ifi anu wiac yomoc sa-
sawa yoacfu faiyununec.
6 Nga yeneng areng ifia amma ngicngac kpetiac nga profete
yeneac sac kpakegec. Imocac amma geng sac negecdeac
gumecyununa negecdeac ngereede.”
7 Ifi deu negemba aratango deec,
“O Kebu Anutu kuctoa mingina, ge yoac fora dema ngicn-
gac fakangina isinggema sing dindingacfu forayang-
ina denec.”
8 Anu angero 4ngo sokoha wenacac witiau kpakeu imoc
ngicngac gerehango yonohoudeac kuc meec.
9 Mema gereango homac yombong yonohou ngicngac yeni
ubangina sifu mi dzigeneec. Yeni kpendzeng 7gac mingina
Anutu, ye mi afehema yeac kpara desure ammigec.
10 Anu angero 5ngo sokoha wasaipusiac tatacfu kpakeu
yeac eucerereng kundung kpeec. Kundung kpeu ngicngac
yeni asira kuneng negemma nedzarangngina kirecgegec.
11 Amma yeni asirangina nga kubecnginaac amma ku-
rumenggac Anutu desure ammima angammemenginaunac
ubangina sifu mi dzigeneec.
12 Anu angero 6ngo sokoha Eufrata dokutoau kpakeec.
Kpakeu ngictau wenac ere ereaunac singngina meficgeudeac
doku imoc dzikeec.
13 Dzikeu hemba sekactoa nga wasaipusiac dumbengngi-
raunac amma profete ikoha, yeac enaraunac asu harebec
wononginagoc erema magec nga yeni siricngina waborac
isoc.
14 Asu imoc yeni hadehade mangana yombong amma
negensinggegecdeac faka kuhagoc meandae. Nga yeneng
bangec sasawaac ngictau Anutu kuctoa mingina, yeac

uamemetoa, naso imocac dzikacfu kpedzucyunudacgecac
yenearu kenggecde.
15 “Negenggec, ni hamangecmeme ngic isoc habade. Haba
mong ye gbori kecma wambaya garengge kefu ngic-
ngac yeneng sengganga mi henggecde nga gamea mi
henggecde, ngic ifia ye kenehagoc.”
16 Nga asu wononginagoc yeni ngictau bangec mong kpara
hebiraio yoacfu Hamagedong, ihai kpedzucyunugec.
17 Kpedzucyunugec angero 7ngo sokoha sawau kpakeu
womonnunac enacudumeng kuneng ngictau tatacfunac
hama deec, “Bic fingecdac.”
18 Ifi deu piratac nga udumeng amma gbururung fingeru,
usoctoa meec. Nga ngicngac bangecfu keceregec, imohai
usoc kunengtoa nga engenayombong ifia mong mi meec.
19 Usoc mema taongtoa mendziru harebec anec. Nga
ye bangeha bangeha yeneac taong homac hembarackeec.
Hembarackeu Anutungo Babirong taong negensiu ngaba nga
herebuac waingsokoha miec.
20 Anu nuc sasawa woragec nga ngicngac yeni tiki hofocma
monggoc mong mi meficgegec.
21 Nga kurumennunac nomang gbomea kia isoc ngicngac
witinginau mau yeni kpendzeng kuneng kpegec. Gbomea
mocgu mocguac ebiha imoc 30 kiroacsoc anec nga ngicn-
gac yeni Anutu desure ammigec. Nga nomang gbomeango
kpendzeng kuneng yombong yemmeec.

17

1 Angero 7 sokoc 7 mekecgec, yenearunac mongngo nearu
hama nigoc denegeng amma yofi deec, “Singtoangac kuneng
doku homac yeneac witinginau tacde, ye angammemeaac
turunga migecde. Ge hana imoc edzacgubade.
2 Bangecac ngictau yeneng yegoc serofaka anggec nga
yeac serofakaac waingdokungo ngicngac bangecfu kecdae,
yeneac ubangina mesufuec.”
3 Nga angerongo Asuac kucfu menuu bangec kisiu dokuya
kpacfu kenic. Kemma hemba ngac mong wasaiyang kpauc
kpaucac witiu tarec. Nga wasaiyang ye oruha 7 nga baiha 10
amma sebia sasawa imoc desure kpacngo wake wakea.
4 Ngac ye wamba giweng giweng nga kpauc kpauc nga gol
nga hoc gombunga amma kubu buma kuneng heima kpera-
giagoc tarec. Nga ye kpakenec mong golngo memea, imohai
kaiserofakaya wonongagoc wake wakea mariau metarec.
5 Amma yeac mesuyau kpac mong negensufuya oho ohoya
feec. Kpac imoc Babirong taongtoa, ye bangecac singtoangac
amma faka mangana yombong yeneac nonggongina ande.

6 Nga ngac henai, yeng ngicngac kpetiac nga Yesuac
dedekperagi yoac dema kecgec, yeneac sac nema ubasufu
anec. Anu ni ye hemma homac kpidohoai.
7 Kpidohoba angerongo yofi edenuec, “Ge mi kpidohona.
Ni ngac nga wasaiyang oruha 7 nga baiha 10 ngac atick-
ekecde, yereac negensufu edegubade.
8 Ge wasaiyang henna ye bicngoc kefec nga yaguc mi kecde.
Ye teng buya kpac imohacnac eredac nga ye manganedacma
kpac anudeac kenude. Anu ngicngac bangecfu kecgec kpac-
ngina bangec hanac hanaheaunac kekecac kibiu oho ohoya
mi fede, yeni wasaiyang bicngoc kefec nga yaguc mi kecma
haude, imocac amma yeni hemma kpidohogecde.

9 Yei negen negengtegec nga negen negeng irec ireckea
mekecbesonga. Oruha 7 imoc tiki 7 anu ngac ye tataha
yeneac witinginau ande.
10 Nga yeni ifingoc ngictau 7. Yenearunac 5 bic makpegec
nga mocgu taru mong ye mi hadacngoc. Ye hama naso
kapianecsac tacbeso.
11 Wasaiyang bicngoc kefec nga yaguc mi kecde, ye ifingoc
ngictau kpetea 8 nga ye sifu 7 yenearunac mong amma
manganedacma kpac anudeac kenude.

12 Baiha 10 hennec, imoc ngictau 10 bangecac eucer-
erengngina mi megecngoc, yeni ine aua mocguacsoc wa-
saiyanggoc ngictau ua megecdeac uayoac nga kuc yemmegec
megecde.
13 Yeni negen negeng mocgu mekecma uakibingina nga
kucngina wasaiyang wamima yeng kuc imoc mekefude.
14 Amma yeni ramamedahagoc ewemagec yeng firang
anude. Imoc yofiac, ramamedaha ye kebu yeneac Kebu nga
ngictau yeneac Ngictau. Nga ngicngac kpacyunuyunuya nga
segec segereyunuya amma ngicngac ramamedaha negens-
inggema kecdae, yeni yegoc firang anggecde.”

15 Anu angerongo yofi edenuec, “Singtoangacngo doku
homac yeneac witinginau tacde, imoc yeni habu toa, sebi
siric hania hania nga yoacga yoacna amma bangeha bangeha
imoc yeneac ngicngac.
16 Ge wasaiyanggac baiha 10 hennec, yeni wasaiyanggoc
singtoangac ngadehema wiara megec ye senggang entegeng
tarude. Taru yeni yeac fusia nema ngac imoc gerecfu ukugec
dzeude.
17 Anutungo ubanginau negen negeng yemmeecac yeni ne-
gen negeng mocgu amma ngictau uaac kucngina wasaiyang
migecde. Mima yeneng wasaiyang yoara modacgec kecma
Anutungo negenecfu uaareng sasawa mesigecde.

18 Anu ngac hennec yeng taongtoa nga bangecac ngictau
yeneac witiu ngictau uaac kuc metacde.”

18

1 Imocac ngadeau hemba angero mong garengyunuudeac
uayoac nga kuctoa metarec, ye kurumennunac mau yeac
kperagingo bangec mekperagiec.
2-3 Mekperagiu enacudumengtoayango kucgoc yofi aro-
hoec,
“Babirongtoa ye makpema hadehade yeneac amabangec nga
asu wonongnginagoc sasawa amma neng sasawa man-
gac manganea wonongnginagoc, yeneac amabangec
fingerec.
Yeac kaisero fakayaac waindoku bangeha bangeha ngicngac
sasawa yeni imoc negec. Bangecac ngictau yeni yegoc
serofaka anggec nga bangecac emekeng emehaac ng-
ickuneng yeni yeac kuc nga finactoa gombunga uaya
kpac, ihacnac finactoanginagoc anggec.”
4-5 Anu negemba kurumennunac enacudumeng mongngo
yofi deec,
“Ngicngacfocna, yeac kopocsicgoc mi anggecde nga
kpendzenga mi kpegecdeac ngeni yearunac wama
kenggec.
Yeac kopocsicngo kurumennungoc heiengkefu Anutungo
imoc negensima kecde.
6 Nga yeng ngeni ngemmeec, ngeni imocac turunga ifi
meremmima angammemeyaacsoc naso yohockang amma
migec. Nga ye kpakenec yerecgeec, imohai noc wiac tarec
negemma ngeneng naso yohockang yerecgemigec.
7 Ifi anu ye yengena sebia meemma finac nga kekec uaya
kpac, imohai faiemeec, imocac sirihau kpendzeng nga uba-
hodung migec. Ye ubeau yofi dekecde, ‘Ni hodzec kpac, ni
ngactau kecma ubahodung naric mi negembade.’
8 Imocac amma uameme mocguac manau homec nga uba-
hodung amma here homehome hanahemima yeac witiau
kpendzeng ifia fingeru ngac ye gerecfu dzeude. Imoc yofiac,
Kebu Anutu ye kuhagoc, yeac faka isinggema foraya desiec.
9 Nga bangecac ngictau ngac yegoc serofaka angkecgec amma
finactoa nga kekec uaya kpac mekecgec, yeni gerehaac hosuc
hemma yeac kiacsonggong anggecde.
10 Yeni yeac kpendzenggac kengec amma hereau yombong
namma yofi degecde,
‘Ge aua mocguac manau hanahema yoacfu faifaiguac for-
ayaga bic hadacde. Imocac amma yei yei Babirong, ge
taongtoa nga taong kucgagoc.’

11 Nga bangecac emekeng emehangic yeni finacngina wageu
faiandae, imoc mongngo monggoc mi bummeudeac yeac
amma kiacsonggong anggecde.
12 Finac goa, gol nga siriwa amma hoc seria nga gombunga
nga kubu buma kuneng amma wamba gombunga siricng-
ina giweng giweng nga kpaua amma hiring harang. Nga
ic sasawa homuna gombunga amma wiac sasawa erefang-
gac baihango memea nga wiac hania hania ic seria buma
kunengngo memea amma kopango nga aiengngo memea nga
hoc seria nga kibia gombunga wiac sasawa imocngo memea.
13 Imoc mosoki nga wiac hosuc homung kerengagoc nga
kerecdoku homuna gombunga nga hosuc homuna gom-
bunga kendo isoc seria amma waingdoku nga kerecdoku nga
flawa uuha nga wit gbomea. Burumaka nga rama amma
becosic nga keretac. Nga ngicngac sebi nga ubaonganginagoc
momoc wanac megec, imoc sasawa wagenginau wakema
kengha anggec.

14 Amma geac ubasebigango wiac forayaac ammikefec,
imocngo waguma wiac sasawa gombunga kibikperaginginagoc, imoc gearunac bic woraec. Worau ifia monggoc mi
meficgegecde.

15 Ifi anu emekeng emehangic yeni singtoangacngo mefi-
cyunuu wiac sasawa yomoc faima finactoanginagoc anggec,
yeneng yeac kpendzenggac kengec amma hereau yombong
namma kiacsonggong anggecde.
16 Amma yofi degecde,

‘Yei yei taongtoa, ge wamba gombunga giweng giweng nga
kpauc kpauc nga gol nga hoc seria buma kuneng,
amma kubu buma kuneng, imocngo faifaia heidang.

17 Imoc aua mocguac manau finactoa sasawa gerecngo me-
manganeu kpac andarec.’ Amma wage kisang kisang sasawa
nga yeneac bagenginau wageu ua meandae amma ngicngac
sasawa kondunnu ua meandae, yeni hereau namma
18 yeac gerecac hosuc hemma yofi dema kpacgec,

‘Taongtoa ifia mong mi fede, kpac.’
19 Yeni orucnginau sendung ukuma kiacsonggong amma
kpacma degec,

‘Ye aua mocguac manau gerecngo memanganeu kpac anecac
amma, yei yei taongtoa. Nga yeac ngicngac sasawa
wagenginagoc kondunnu kengandae, yeni yearunac
finactoanginagoc anggec.’

20 Anutungo ngeneac turunga yeac witiu faiecac amma kuru-
meng nga kpetiac areng kecdae nga aposoro amma profete,
ngeni yeac amma sogaibisia.”

21 Anu angero kuhagoc mong, yeng dzamandzingtoa mong
mema kondunnu ukuma yofi deec,
“Yeni Babirong taongtoa gereagoc kondunnu ifi ukugec
monggoc naric mi meficgegecde.
22 Ukugec gitakpekpe nga yegec heihei nga kungac fifi fifi
nga trampet fifi fifi, imoc geac manau naric monggoc mi ne-
genggecde. Nga marikibi hania hania imocac uamemengic,
yeni geac manau monggoc naric mi kecgecde. Nga hocfu
flawa uuha medzameandae, imocac udumeng geac manau
monggoc naric mi negenggecde.
23 Geac manau kifaac kperagia monggoc naric mi kperagiude.
Nga ngicngac meturangemebeso andape, yereac ubangere-
cac arohoandae, udumeng ifia geac manau monggoc naric mi
negenggecde. Ge mosoc fakagango bangeha bangeha imocac
ngicngac sasawa uba mesufu ayemmenec. Imocac amma
geac emekeng emehangic yeni bangecac ngickuneng kecgec.
24 Nga taongtoa imocac manau profete nga ngicngac kpetiac
amma ngicngac sasawa bangecfu yunuhomegec, yeneac sac-
ngina meficgegec.”

19

1 Imocac ngadeau kurumennu areng kuneng yombong
ubaudumeng isoc negemba yofi degec,
“Halleluya, memengerec nga kuc kibikperagiagoc, imocngo
Anutuninaac ande.
2 Imoc yofiac, ye ngicngac yoacngina isinggema fora nga
dindingac desiude. Amma yeng singtoangac kuneng
serofakayango bangec memanganeec, yeac faka isinggema
wanacarengfora yeneac sacnginaac turunga yearunac
meec.”
3 Yeni monggoc yofi degec,
“Halleluya, yeac hosuc imoc naso wisic wisickea kpac engke-
fude.”
4 Ifi degec ngic enara 24 nga wiac kekecnginagoc 4, yeni
makpema Anutu ngictau tatacfu tacde, ye numumima yofi
degec,
“Imoc fora, halleluya.”
5 Ifi degec enacudumeng mong ngictau tatacfunac erema yofi
deec,
“Anutuac wanacarengfora nga ngicngac kuneng nga kapia
amma ngicngac eweheimidae, ngeni dengeregec.”
6 Ifi deu udumeng mong negemba, imoc areng kuneng ye-
neac enacudumeng isoc anec. Imoc doku homac yeneac udu-
meng nga gbururungtoaac udumengtoa isocngo yofi degec,
“Kebu Anutunina kuctoa minginango ngictau bic amma
kecde, halleluya.

7 Ramamedahaac memeturangnaso hau enemango bic efaidacac amma yeac ubangerec negemma sogaima ramamedaha afehebisina.
8 Ifi anu wambaya gombunga kongaha nga kibikperagiagoc heiudeac migec. Wambaya gombunga imoc ngicngac kpetiac yeneac angammeme dindingac."
9 Ifi deu angerongo yofi edenuec, "Ge kibiu yofi ohona, Ramamedahaac memeturanggac fatau kpacyunuyunuya, yeni kenecnginagoc." ifi dema yofi deec, "Anutuac yoac yomoc imoc fora."
10 Ifi deu ye numumibadeac haniau makpeai. Makpeba yeng yofi edenuec, "Ifi mi anna! Ni ge nga tosofocga Yesuac dedekperagi metacdae, ngeneac wanac ogongina. Yesuac dedekperagi imoc profeteyoacac asu. Imocac amma ge Anutu numumina."
11 Imocac witiau kurumeng anggeu henai. Hemba ngic mong becosic mong kongac kongac, imocac witiau tarec. Nga tarec, yeac kpac yofi, Yoacdedea modackecde nga Yoac fora modackecde. Amma ye ngicngac yoacfu faiyunuude nga dzikau kecma faka dindingac modarude.
12 Ye kiwa imoc gerec borang isoc nga oruhau ira homac heiec. Amma kpara mong oho ohoya, imoc mongngo mi negende, yengenaocsac negende.
13 Nga ye wamba mong sacfu nemuc nemuruckea heiec. Ngic yeac kpara imoc Anutuac yoac.
14 Nga kurumenggac wasaiareng ye modacgec, yeneac becosicngina kongac kongac nga wambangina siriha gombunga imoc kongac nga dzuac dzuara.
15 Nga enaraunac wasai beang mong enaragoc ereec, ye imocngo bangeha bangeha imocac ngicngac yunuude nga ye aiengyasungo garengyunuude. *(Mitiyegec 2:9)*
Amma ye Anutu kuctoa mingina yeac ngaba nga herebuac waing tidzoc tidzohoac hoctoau tidzohoude.
16 Kporuhau nga kopohau kpac mong yofi oho ohoya feec, "Ngictau yeneac Ngictau nga kebu yeneac Kebu."
17 Hemba angero mongngo wenac manau namma enacudumeng kunengngo arohoma neng sasawa sawakebangau kpututuckeandae, yeni yofi edeyunuec, "Ngeni kpedzucnema Anutuac yakatoau hama
18 ngictau nga wasaienara amma ngic kucnginagoc negec. Ngeni becosic nga ngicngac yeneac witiau tacdae, yeneac sebifusingina negec. Ngeni ngicngac witicngina kpac nga wanac meyunuyunuya amma ngicngac kuneng nga kapia, yeneac sebifusingina ifingoc negec."
19 Anu ni wasaipusi nga bangecac ngictau wasaiarenginagoc yenenai. Yenemba yeni ngic becosic witiau tarec,

ye nga wasaiarengfora yenigoc dzikac kpegecdeac kpedzucnegec.

20 Nga profete ikohango wasaipusiac kicfu faka kuhagoc mekefu ngicngac wasaipusiac kibi megec nga yeac ongea numumigec, yeni ubamesufu ayemmeec. Anu yeneng wasaipusi nga profete ikoha yeri meyuruma kondung gerec nga sarfango* dzema kecde, imocac manau gbori ukuyurugec.

21 Nga becosic witiau tarec, yeac enaraunac wasai beang ereec, imocngo tosea yunuu homegec. Homegec neng sasawango sebifusingina negec gebecyunuec.

20

1 Imocac witiau angero mong henai. Hemba ye kurumennunac maec nga yeng teng buya kpac, imocac ki nga sengtoa mong mariau metarec.

2 Metacma sekactoa, boudzoc esea kpara mong Mangana mingina nga Satang, ye mema kifa 1 tausenggacsoc tarudeac witickeec.

3 Witickema ngicngac ikocfu monggoc mi wangecyunuudeac teng buya kpac, imohai ukuma nagu heimima kpae faiec. Faiu kecma kifa 1 tauseng wisickeu monggoc naso kapianec ye yungecgecde.

4 Anu ni ngictau tatac homac henai. Ngictau tatac imocac witiau tacgec, yeni ngicngac yoacfu faiyunugecdeac uayoac yemmeyemmea. Amma wasaipusi nga ongea mi numumima kibia mesunginau me maringinau mi megec yeneng Yesuac dedekperagi amma Anutuac yoac dekperagigec. Imocac amma ngic yeneng ubangina herecgegec, yeneac ubaongangina henai. Hemba yeni sasawango kifa 1 tausenggacsoc Kristogoc kecma ngicngac garengyunugecdeac ua megec.

5 Yomocngo homecfunac yacyacac warac warac ande. Nga tosea homegec, yeni mi gborima kecmagec kifa 1 tauseng wisickeec.

6 Nga Kebungo ngicngac warac warac yacyac imohai metorokpe ayemmeude, yeni kpetiac nga kenecnginagoc. Nga homec kpetea yohockangngo yeni garengyunuudeac kuc mong mi metaru yeni Anutu nga Kristoac womong gareng kecma kifa 1 tauseng yegoc ngicngac garengyunugecde.

7 Anu kifa 1 tauseng wisickeu Satang witicamaunac yungecgecde.

8 Yungecgec, yeng kemma bangeha bangeha imocac ngicngac ikocfu wangecyunuma ngicngac bangectoa bangec, imocac tegia 4 kecdae, yeneac kpacarengngina Gogo nga

* **19:20:** Imoc hoc dzedzea dzagec dzagec homuna mangana

Magogo, yeni dzikac kpegecdeac kpeturangyunuude. Imoc
yeneac kpetengina kondung tegiaac sangi isoc.
9 Yeni bangeha bangeha, ferecgema kpetiac areng tacgec
amma songotaongtoa, imohai kemma yerecgema nanggec.
Nanggec kurumennunac gerecngo mama yonohodarec.
10 Yonohodaru mangana minginango ikocfu wange-
cyunuec, ye gerec nga sarafa* kondunnu ukugec. Nga
wasaipusi nga profete ikoha, yeri imohai bic kecma hadzing
tofocnac kpendzeng kpegecde nga kpekengkecbesandae,
imoc wisic wisickea kpac.
11 Imocac witiau ngictau tatactoa kongac kongac mong
henai. Nga imocac witiau tarec, yeac kiwaunac bangec nga
sawakebanga woraec tatacngira mong mi feec.
12 Nga ngicngac kuneng kapia bic homegec yenenai. Yen-
emba yeni Anutuac kicfu nammagec kibi homac mesima
kibi mong kpara Kekecac kibi mesigec, kibi imohai homegec
yeneac angammemengina oho ohoya fede. Nga yeni imoc
hemma yoacngina desigec.
13 Nga kondung manau homegec kecdae, kondungo yeni
wayunuec. Homecac eucerereng manau homegec kecdae,
ye nga homecngo yeni wayunuoc. Ifi anu ngicngac tembuc
tembuc angammemenginaacsoc yoacngina desigec.
14 Faiyunuma homec nga homecac eucerereng gereckon-
dunnu ukugec. Imocngo homec kpetea yohockang ande.
15 Nga mongngo kpara kekecac kibiu oho ohoya mi feec, ye
kondunggac gerecfu ukugec.

21

1 Ni kurumeng nga bangec gboria yerenai. Imoc yofiac,
bangec nga kurumeng warac feoc, yeri kpac anoc nga kon-
dung imoc monggoc mi feec.
2 Ni Yohanengo taongtoa kpetiac, Yerusareng gboria hemba
Anutuarunac kurumennunac maec. Mama efaima ngac ng-
icfu kende, ifi isoc ewebingehaac amma siriha gombunga
yombong anudeac memengere ammigec tarec.
3 Taru ni enacudumengtoa ngictau tatacfunac negemba
yofi deec,
“Henggec Anutuac kporucbedzongo ngicngac yenigoc kefu
yeni yeac areng anggec Anutu yengenaoc yenigoc
kecma Anutungina kefude.
4 Amma yeng kickumangina sasawa kicnginaunac mek-
erenggeude. Nga homec nga ubahodunggac kiacsonggong
amma asira monggoc mi feude. Wiac warac feec, imoc bic
kpac anec.”

---

* **20:10:** Imoc hoc dzedzea dzagec dzagec homuna mangana

5 Nga Kebu ngictau tatacfu tarec, yeng yofi deec, “Henggec,
ni wiac sasawa gboria mebade.” dema edenuec, “Ge yoac
imoc ohona nocac yoac yomoc fora nga ngicngac yeneng
imoc negensinggegecdeacsoc ande.”
6 Dema monggoc edenuec, “Imoc bic fingecdac. Ni
A nga Y, hanac hanahea nga wisic wisickea. Ngicngac
mongngo dokuac ammide, ye dokukiwaunac kekecac doku
eng neudeac mibade.
7 Firang anude, yeng wiac sasawa yomoc maridzoming
meu neng yeac Anutu amba yeng medacna anude.
8 Anu ngic karoha nga negen negensingngina kpac amma
fakangina mangana wonongagoc nga ngickpekpe amma
serongic nga mosocfaka angandae amma nemu numumian-
dae nga ikocngic sasawa, yeni ine kondung gerec nga sarafa
dzema kecde, imohai torokpegecde. Yomocngo homec
kpetea yohockang anude.”
9 Anu angero seweng yeni sokoc seweng kpendzeng
seweng wisic wisickea wake wakea metacgec, yenearunac
mongngo nearu hama deec, “Ge hana, ni ramamedahaac
enembingeha edzacgubade, ye yeac enema.”
10 Ifi deu Asungo nearu ua meu tiki kuneng nga herea,
imocac bumau menu emma kpetiac taongtoa Yerusareng,
kurumennunac Anutuarunac maecmoc, imoc edzacnuec.
11 Ye Anutuac kuc nga kibikperagigoc amma hoc seria
buma kuneng nga yaspis hoc seria, ifia isoc kperagiagoc
gontaning amma pirac pirac heiec.
12 Nga odaya hocngo memea, imoc kuneng nga herea
amma naguya 12 nga naguyau angero 12 nanggec. Amma
naguyau ifingoc Israeac kisic 12 yeneac kpacngo nanec.
13 Anu wenac ere ereaubigeng nagu harebec, nortbigeng
nagu harebec nga sautbigeng nagu harebec amma wenac
keme kemeaugeng nagu harebec nanggec.
14 Taongtoaac oda imoc hocngo memea nga imocac titiseria
12. Amma titiseria 12 imohai ramamedahaac aposoro 12
yeneac kpacngina oho ohoya nanec.
15 Anu angero nigoc denegeng anec, yeng taongtoa nga
naguya amma oda hocngo memea, imocac kpete meudeac
kpetememeyasu mong golngo memea menanec.
16 Menanu hemba taongtoa ye titiha 4 amma tegia sasawa
yeneac kpetengina socfungoc anec. Nga angerongo kpete-
memeyasungo kpetea meu kpete imoc 2 tauseng 2 handret 20
kiromita anec nga tegia amma witiau kpetengina socfungoc
anec.*

---

* **21:16:** 2 tauseng 2 handret 20 kiromita imoc Vanimo kemma Honiara imocac-soc. Ye stadi 12 tauseng ohoec. Stadi mocgu imoc mita 185 isoc ande.

17 Ye odaya kunenggac kpetea meu imoc 72 mita anec.†
Kpete imoc ngicngac yeneac kpete amma angero yeneac
kpete ifingoc ande.
18 Oda imoc yaspa hocngo memea nga taongtoa imoc gol
tegengngo memea amma garas imoc isoc gontaning anec.
19 Nga taongtoaac oda titiseria hocfu siricngina
fingerudeac hoc seria sasawa buma kuneng, ifi faigec.
Titiseri warac warac imohai yaspa faigec, ngade, imohai
sapaia, harebecfu karsedong nga 4u emerare,
20 5 imohai sadoniks, 6fu koniriang, 7nu krisorite, 8 imo-
hai berire, 9nu topase, 10 imohai krisoprase, 11nu haiasing
amma 12 imohai ametise, ifi faifaia nanec.
21 Ihai naguya 12 yeni kubu gbomea kuneng 12. Nga nagu
tembuc tembuc imoc gbomea mocgu mocgungo memea.
Amma taongtoaac sing imoc goltegengngo memea, garas isoc
ngadeau naric hentegecnade.
22 Nga imocac manau womong mong mi henai. Imoc yofiac,
Kebu Anutu kuctoa mingina nga ramamedahango womonga
andape.
23 Nga Anutuac kuc nga kibikperagiango taongtoa mekper-
agiec nga ramamedahango kperagia anec. Imocac amma
taongtoa ye wenac me afokperagi uangira kpac, imohai
monggoc mi mekperagiecde.
24-25 Nga tofocnac imohai mi feudeac naguya wenacfu naric
mi heigecde. Anu bangeha bangehaac ngicngac yeni imocac
kperagiau kengha anggec bangecac ngictau kibikperaging-
ina mema imohai faigecde.
26 Faigec bangeha bangeha, imocac ngicngac yeneng afec
afehe nga kibikperagingina imocac manau mekenggecde.
27 Amma wiac mong wonongagoc nga ngicngac angam-
memengina mangac manganea amma ikocnginagoc, yeneng
taongtoa imocac manau naric mi enggecde, kpac. Ngicngac
kpacngina ramamedahaac kekecac kibiu fede, yenengsac
enggecde.

22

1 Imocac witiau angerongo doku mong mafefea kekecac
dokugoc edzacnuec. Doku imocngo gontaning pirac pirac
amma Anutu nga ramamedaha yereac ngictau tatacfunac
erema
2 taongtoaac singtoa botuhau mekengfeec. Feu tegia noboc
noboc imohai kekecac ic nanggec, yeni kifasoc foranasoya 12.
Yeni afosoc foragoc angkecgec amma ic imocac maria ngiha
ngiha yeneac hafeiac memengerec ande.

† **21:17:** Ye stadi 144 deec.

3 Nga sowec sasawa kpac andarude. Anutu nga ramamedahaac ngictau tatacngira imohai taru wanacarengfora ye kingang kpemigecde.

4 Yeni yeac kicmesuya henggecde nga yeac kpara mesunginau oho ohoya feude.

5 Imohai tofocnac monggoc mi anude nga kifa me wenacac kperagi imoc yeni uangina kpac, nocac Kebu Anutungo mekperagiyunuude. Nga ngicngac yeni ngictau ua megec nga mekecgec imocac nasoya wisic wisickea kpac.

6 Anu yofi edenuec, "Yoac yomocngo fora nga ngicngac yeni imoc negensinggegecdeacsoc ande. Amma profete yeneac asunginaac Anutu, yeng wanacarengfora wiac bic fingecbeso, imoc henggecdeac amma angeroya sueec."

7 "Henggec, ni bic habade. Mong ye profete yeneac yoac kibi yomohai oho ohoya fede, imoc gombunga onggonggema mekefude, ye kenehagoc."

8 Ni Yohanengo wiac yomoc hennegeng anai.

Nga hemba wisickeu angerongo wiac edzacnuec, yeac haniau numumibadeac makpeba

9 yeng yofi edenuec, "Ifi mi anna. Ni ge nga tosofocga profete, yeni amma ngicngac kibi yomocac yoac gombunga onggonggema mekecandae, ngeneac wanac ogongina. Ge Anutu numumibesena.

10 Naso wegenedeac amma ge kibi yomocac profeteyoac kasoyagoc wana mi febeso.

11 Mong ye faka dindingac mi angande, ye faka imocngoc mekecbeso. Nga wonongagoc kecde, ye ifingoc kecbeso. Nga faka dindingac angkecde, ye dindingacngoc kecbeso. Amma kpetiac kecde, ye kpetiac kekecfu yadiseriudeac ua mekecbeso."

12-13 "Henggec, ni A nga Y, warac warac nga ngade amma hanac hanahea nga wisic wisickea. Ni bic hama ngicngac tembuc tembuc angammemenginaacsoc turunga yemmebadeac mehabade.

14 Mehaba ngicngac kekecac icac deyecdeyemmea nga naguusing taongtoau naric eregecde amma wambangina dzuac dzuara, yeni kenecnginagoc.

15 Anu ngicngac kasi isoc kecdae nga mosocfaka mekecdae nga seroareng amma ngickpekpefaka mekecdae nga nemu numumiandae amma sasawango ikocfakaac songo negemma ikoc angandae, yeneng ine ngadeau kecgecde.

16 Ni Yesungo angerona sueba yeng dedekperagi yomoc kpebung sasawa ngenearu dekperagingemmeudeac haec. Ni Dawidiac sera nga bangeha amma asoacac asomeng kibikperagiagoc."

17 Asu nga enembingeha yeri yeac, “Ge hana.” ifi deec
mongngo imoc negende, yeng, “Ge hana.” ifi debeso. Mong
ye dokuac homeande nga dokuac ammiande, yeng hama
kekecac doku buma kpac eng mema nebeso.
18 Anu ngicngac kibi yomocac profeteyoac negendae, ngeni
sasawa gorongina kpema yofi deduae, “Mongngo yoac yomo-
hai nande, imohai yoac mong torokpeudeu Anutungo ye
kpendzeng kibi yomohai oho ohoya fede, imoc torokpemi-
ude.
19 Amma mongngo yoac yomoc nande, imohacnac pro-
feteyoac mong meickeudeu Anutungo kekecac icfunac yeac
noboha nga taongtoa kpetiacac manaunac noboha amma
wiac sasawa kibi yomohai oho ohoya fede, imohacnac me-
ickeude.”
20 Anu wiac yomocac dekperagingemmeude, yeng yofi
dede, “Foracngoc, ni bic habade.” Imoc fora. O Kebu Yesu,
ge hana.
21 Kebunina Yesu Kristoac wosoefacngo Anutuac ngicngac
kpetiac sasawa ngenearu febeso, imoc fora.